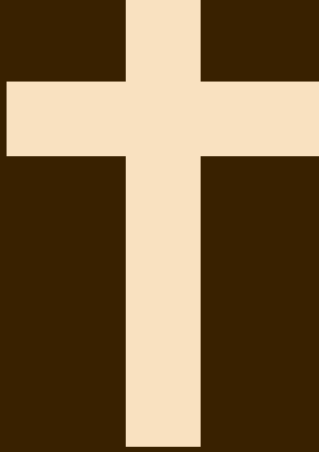

Vikerëh Vikasëk Wën
gë Wapëgwala

Wamey: Vikerëh Vikasëk Wën gë Wapëgwala (New Testament+

Vikerëh Vikasëk Wën gë Wapëgwala

Wamey: Vikerëh Vikasëk Wën gë Wapëgwala (New Testament+)

copyright © 2018 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Wamey)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-12-01

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 25 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022
f961026b-f72f-5bd7-9f75-efa7f932577e

Contents

Matiye	1
Marêk	53
Lik	86
San	141
Vantiyehn Vêfayik	180
Rom	231
1 Korent	253
2 Korent	274
Galasi	288
Efes	296
Filip	304
Kolos	310
1 Tesalonik	315
2 Tesalonik	320
1 Timote	323
2 Timote	330
Tit	335
Filemon	338
vê-ebêre	340
Sak	357
1 Piyer	363
2 Piyer	370
1 San	374
2 San	380
2 San	381
Yud	382
Kayête Wapuyala a	385

Itëfëta nte kerëk Matiye pañare Yesu Wade yehëhna hnë inji kayëte

Ale herëk inji kayëte ña tufëhnana ßare namu vacërakëlo vële hwëtahnëka Yesu va lehnëk Matiye herëk. Matiye arëfal aryampo yeho hnë pëhw gë vëhi hna. Sëwif yeho do ndokuñdëho had arëf ÿatëtanke wati nte macëkawo Yesu tëfa ña. Levi macëdeho fëna, aju alfe (Marëk 2.14, Lik 5.27). Ante nkeho arëf ÿatëtanke vahnë vëvë Rom ña, ßulunda wasëwif wã aÿew ntinihawo. Ante macëkawo Yesu arëf alëwu apëmpëhnahnëkëhniwo vahnë vëyabah.

Anji kayëte kerik yëbëlan wabëhn wafëhw mbëf gë wahi (70) gë wabëhn keme g'ipëhw (110) ga ndëcëk hnagi Yesu ÿa. Inji kayëte kwëhna wëntëlah yabah gë mba Marëk ña. Hnagi Yesu ÿa nësëf, yaryi lëwu ÿa, vantiyehn vantëwu va do vakarëña vantëwu va, ipëla ntëwu ña, icëm ntëwu yanj kërëwa hna, ibëhn dëwu ña do vakarëña vatëkwa vante njëdakëhni vëréfal vëlëwu va. Bare nësëf ðus soje Inaw ambin do soje ile nke Yesu ahnaŵ.

Wëlin wanës wakwëhn nafa hn'ïnji kayëte: Yesu, Wën, arëfal, Ahwëhn, ajë ahnë, wanës, fac, ambin/nkal, Inaw/ahnaŵ, sariya, toña, wafarise, wahnës wadindaryindan.

Wëlin gante nke kayëte ka:

Vacërakëlo Yesu gë hnagi lëwu (1–2)

Yesu gë San Aary a, tac Yesu gë Sintani (3.1–4.11)

Ipëgw ðoku Yesu (4.12–12.50)

Wahnës wadindaryindan (13.1–58)

Yesu nkok karanjendëhni do njërenendëhni vëres va (14.1–20.34)

Yesu tënkëf Yerusalem hna (21.1–25.46)

Ipëhwëta soje idaŵ Yesu (26.75–27.66)

Ibëhn Yesu (28.1–20)

Vacërakëlo Yesu

¹ Wëlin wamac vacërakëlo Yesu Këris ale hnagiko hnënk ahnaŵ ale waciko David, do David, umë dënk, hnë hnënk acërakëlo fu Abëraham hna nagiko.

² Abëraham yeho rëm Isak ÿa. Isak yeho rëm Sakob ÿa. Sakob yeho rëm Yuda gë vëheryu*. ³ Yuda yeho rëm vëhni Peres gë Sera, hnëm hni ÿa Tamar yeho.* Peres yeho rëm Hesëron ÿa. Hesëron yeho rëm Ram ÿa. ⁴ Ram yeho rëm Aminadab ÿa. Aminadab yeho rëm Nason. Nason yeho rëm Salëma. ⁵ Salëma yeho rëm Bos, hnëmu ÿa Rahab yeho.* Bos yeho rëm Obed, hnëmu ÿa Rit yeho.* Obed yeho rëm Yese ⁶ ale yeho rëm ahnaŵ ale waciko David ÿa.*

David yeho rëm Salomo ÿa, hnëmu ÿa Uri ryënkwëkawo ñëla. ⁷ Salomo yeho rëm Robowam ÿa. Robowam yeho rëm Abiya ÿa. Abiya yeho rëm Asa. ⁸ Asa yeho rëm Yosafat ÿa. Yosafat yeho rëm Yoram ÿa. Yoram yeho rëm Osiyas ÿa. ⁹ Osiyas yeho rëm Yotam ÿa. Yotam yeho rëm Akas ÿa. Akas yeho rëm Esekiyas ÿa. ¹⁰ Esekiyas yeho rëm

* **1:2** 1.2 Yuda gë vëheryu: vëhni yeho vankaf hnënk pëhw gë wahi Isërayel ÿa. * **1:3** 1.3: Wapëgwala 38.27-30 * **1:5** 1.5: Yosuwe 2.1-24 * **1:5** 1.5: Rit 1.1-4.22 * **1:6** 1.6: 2 Samiyel 12

Manase ŷa. Manase yeho rēm Amon ŷa. Amon yeho rēm Yosiyas ŷa. ¹¹ Yosiyas yeho rēm Yekoniya gē vēheryu va wati nte pēlayiniho njoyini vēvē Isērayel Babilon hna.

¹² Ante ndēcēk watac ŷa, Yekoniya yeho rēm Salatiyel. Salatiyel yeho rēm Sorobabel ŷa. ¹³ Sorobabel yeho rēm Abihud ŷa. Abihud yeho rēm Eliyakim. Eliyakim yeho rēm Asor. ¹⁴ Asor yeho rēm Sadok. Sadok yeho rēm Akim. Akim yeho rēm Eliwud. ¹⁵ Eliwud yeho rēm Eliyasar. Eliyasar yeho rēm Matan. Matan yeho rēm Sakob. ¹⁶ Sakob yeho rēm Yosef, asanu Mari, hnēm Yesu ale wācēde Kēris, Arēhnayik a.

¹⁷ Umē fop kore vacērakēlo pēhw gē wahnah yeho pēgw hnē mba Abēraham hna hafo David, pēhw gē wahnah mba David hna hafo nte njoyiniho vēvē Isērayel Babilon hna, do pēhw gē wahnah hnē iyo tac hafo mba Arēhnayik hna.

Hnagi Yesu Kēris Arēhnayik a

¹⁸ Wēlin itēfēta soŷe hnagi Yesu Kēris. Hnēmu ŷa, Mari, Yosef hwēhnēkawo; bare ñēlahnēnda ŷa, gē fanka Iyir Ipacah ŷa ndonkēko. ¹⁹ Yosef ale hwēhnēkawo ŷa, asan asatah yeho bare ñadilohna cēfēhnaŷehna bulunda hna; awa mē pēhna tava hara yētayina. ²⁰ Wati nte nahadēho watac ŷa, mēleka Ahwēhn a mē karyētahnēka hnē huđakery do ntehna: «Yosef, fatah fante hnagik hnē hnēnk David, ntē ntaki aŷēla Mari, yētēry gē fanka Iyir Ipacah fa ndonkēk. ²¹ Facan nagēđ. Yesu† wācēđuha, kabi umē fehētēđfēhēhni bulunda lēwu ŷa hnē wameh wadēw hni hna.»

²² ŷinē fop nkeđ ntiyahn wanēs Ahwēhn wante nēsehnēkawo kila Esayi ŷa:

²³ «Fandag fante wok yētēna vēsan va ndonkēđ do facan nagēđ. Emaniyel macēde, umē fēhnētanēđ: Wēnu ŷa gē fuhnē nken-tik.»[☆]

²⁴ Yosef, ga nēgak, mē ntik ile ntehnēkawo mēleka Ahwēhn ŷa: ñēlēka asēvalu Mari. ²⁵ Bare vēvankēlohnā ipad g'umē afo naga aju do Yosef, Yesu macēkawo.

2

Vēyēt wahal

¹ Yesu nkol Betēlem nagiko hnē nkal Yuđe hna, wati nte nkeho Erođ ahnaŷ ŷa. Ga nagik, vēyēt wahal matēniho cape pēhna lav, njini hafo Yerusalem. ² Ga tēkēni hnam mē tēyēni: «Ne nkeha ahnaŷ wasēwif, ale hnagik takahn ŷa? Nuḅun kol nte rufahnēđ nagik ŷa ga matik gē cape pēhna lav, do njiŷebun sēmbēfuna.»

³ Erođ ahnaŷ a ga njētak, umē pēmpēhnahnēkawo đus do gē vēvē Yerusalem va fop. ⁴ Mē macehnēkēhni fop vēsankaf vēsēna wasadēha va gē vēharan sariya va do tēyēhni: «Ne ntehnēk Vikerēh va nagēde Arēhnayik a?»

⁵ Mē ntēkwaniha: «Betēlem, hnē nkal Yuđe hna nagēde. Wēlin ile kerēk kila ŷa:

⁶ «“Do wējē Betēlem, antē ntiyahni gelihna nkol nte ñak mbak nafa bē Yuđe.”[☆] Kwēhnaru nafa kabi hnē wējē cahnid asankaf ale yef had ahery bulunda mēn ŷa, Isērayel.»

† 1:21 1.21 Yesu fēhnētanēk ale fehētēđ. ☆ 1:23 1.23: Esayi 7.14 ☆ 2:6 2.6: Mise 5.1; 2 Samiyel

⁷ Awa Erođ më macehnëkëhni yëmëyëm fo vëyët wahol va tëyëhni pëyaniha bi iÿëhne wati cahnik ikol iņa. ⁸ Tac payëhni gë Betëlem, ntehnëhni: «Yiryin arëyalu wapacëk soje fatah fa; do ge nurunëha, yijën ayëtëndanuno soje ami fëna yiwu sëmbëntijiŵa.»

⁹ Vëyët va nëpaniho fop wanës ahnaŵ ŵa, tac njilehnëni. Awa mbok nulehnëni kol nte sahniko gë cape pëhna lav ņa. Ndënkwëhnëkëhniwo do ga tëkëk le nke fatah hna, tëryalehn. ¹⁰ Vëyët va, ga nuni kol iņa tëryak, pëbëlehnëhni uhnatah sankaf. ¹¹ Më tënkëni tere hna do tëkatëniha fatah fa gë hnëmu, Mari. Awa më ndëkwëhnëni soje cëmbëniha fatah fa; tac më pidëtëni wakufa wadëŵ hni ņa do njëdëniha sanu, idud*, do gë datikola hambah le ŵacik mir.

¹² Tac, Wënu ņa më pëyakëhni hnë hufakery antë mbokani gë vëhni Erođ; awa më tēfëni nkaŵ kaŵary soje mëncëni gë ŷal hni.

Igary gë Esipët

¹³ Ga mëncëni vëyët va, mëleka Ahwëhn a më tufëhnaka Yosef hnë hufakery do ntehna: «Matëry, nufëryehna fatah fi gë hnëmu do garyëryin hnë nkal Esipët hna. Nëŵëryin hnam hafo ge ntehnëmi avokaju kabi Erođ njijëđ njëkëlehna fatah fi soje ndaŵehna.»

¹⁴ Awa Yosef më matëk hnë umëđ tac dënk, nufa fatah fa gë hnëmu, do nkaryëni Esipët. ¹⁵ Hnam nëŵëniho hafo cëm Erođ. Umë ntiyako nkehahn wante nësehnëkawo Ahwëhn Wënu ņa hnë ŵës kila hna: «Macëbuha fatah mën fa soje cahn Esipët hna.»*

Idaŵ vutah vumb Betëlem

¹⁶ Ante njëtëko Erođ vëyët va tokaniha, ntavëkawo đus, më ntehnëk ndaŵini fop vutah vucan va, Betëlem hna do gë vankol vante hwërëkawo va fop, fop vucan vunte hwëhna wabëhn waki va hafo gëđ; wabëhn vutah ņa, gë wati le pacënëhnënihawo Erođ vëyët wahol va soje icahn ikol ņa cajëniho.

¹⁷ Awa ntiyako wante nësëko kila le ŵaciko Seremi ŷa:
¹⁸ «Kopa wëryëde hn'ankol Rama hna, wako do gë iyahna cankaŵ: Rasel† hwëyëđëhëhni vutah vuntëŵu va; njwëyëđ mbosëvosehni, kabi cëmëni.»*

¹⁹ Ga cëmëk Erođ, mëleka Ahwëhn a më tufëhnaka Yosef hnë hufakery, Esipët hna. ²⁰ Do ntehna: «Matëry nufëryehna fatah fa gë hnëmu do avokawu g'inkal Isërayel, kabi vële yëkëlehnëđëho ndaŵëhniha fatah fa cëmëni.»

²¹ Awa Yosef më matëk, nufa fatah fa gë hnëmu do mbokani g'inkal Isërayel. ²² Bare Yosef njëtako ale ŵacik Arëselawos hnuŵëko ucankaf rëmu Erođ ņa Yude hna, awa më ntakëka soje mboka hnam. Ahwëhn a më mbok nësëhnëka hnë hufakery, do njilehn hnë resiŷo vë Galile hna. ²³ Ntëđ hn'ankol nte ŵacik Nasaret. Koyëna nkeho ntiyahn wanës kila ņa: «Avë Nasaret macëde.»

3

Ikaraj vahnë iba San Ayary a

* **2:11** 2.11 idud: ile pëđëdëni vësëna wasađëha va ŷëŵa sëvah hna ye. ☆ **2:15** 2.15: Ose

11.11 † **2:18** 2.18 Rasel yeho asëval ayahnik ava Sakob ŷa awa hnë umë cahnik Isërayel.

☆ **2:18** 2.18: Seremi 31.15

¹ Hnë yamani rac, cahnëko San Ayary a hnë wula Yude hna do karanjēdēhēhniwo vahnë va. ² Ntehnēdēhēhniwo: «Gwēcētaryin vankeya va: Inaw̄ Wēnu ŋa tēhajēk!» ³ Soŋe San ŋa nēsēdēho kila le waciko Esayi ŋa ante ntehnēko:

«Ahnë ryekad wula hna: “Pēhwētēryin nkaŋ Ahwēhn a, dinēndina vankaŋ vacatah dŋus!”»^{*}

⁴ San viyi vile liyik gē wēñahn yonkomb ntiyađēho do ryl uyand ñēbađēho; vampil gē wadēj tokēdēho. ⁵ Vahnë vēvē Yerusalem va gē vēvē Yude va fop do gē vēvē resiyo le kakēni vē tēfary sēn Yurēdan hna fop, njidēniho ŋalu hna. ⁶ Putađēniho wameh wante ntini ŋa tase vahnë fop do San njaryēdēhēhniwo sēn hna.

⁷ San nuko wafarise gē wasaduse wayabah njijēdēniho ŋalu hna soŋe njaryēhni; awa mē ntehnēkēhni: «Ŵuhnë, merun had walēn wayapah! Mo lehnēku yarya ŋi fo kod pehētu ntavah cankaŋ Wēn nte yejēk ŋi? ⁸ Diryindēn viyē viferēn. Koyēna tufahnēdŋun paryi nkwēcētarun vankeya va! ⁹ Ant'ahnahandu: “Rēm sankaf fu ŋa, Abēraham ye”, had watac gwērēnkeđ afēhētahniwu. Pēyađēmu: Wēnu ŋa kod dēnk nti waŋi wēraka vutah Abēraham! ¹⁰ Rasēhn ŋa pēhwētak ŋos vatēh va vēnkahn hna: Atēh nte-wo-nte wok dēwēdina wadēwel wapērēn ŋa ŋosēdē do ntabi gē hwēdēh.

¹¹ «Ami, gē wēnka njaryēdēmu soŋe tufahnahni nkwēcētarun vankeya hun va. Ale rēfidēho ŋa, umē lēbēko: catēla dēnk faryētahnēwa wapary ŋa. Umē, g'Iyir Ipacah do gē hwēdēh njaryēdēhu. ¹² Ibēryeŋ iŋa mēnkwēk paryahn soŋe pitēndēlehnahn waŋēc ŋa gē vaparyel va. Ndanēđ waŋēc ŋa ndank ntēwu hna, bare vaparyel va pēdēđ hnë hwēdēh hunte wok dīpēdina muk.»

Yary Yesu ŋa

¹³ Awa Yesu matiko Galile hna nji Yurēdan vēhni San hna, soŋe njaryi. ¹⁴ Bare San ŋwēyēdēho, ntehn: «ami rēfēka ayaryo, bare wējē yijēk hnë ŋal mēn soŋe yaryi!»

¹⁵ Yesu mē ntēkwaka: «Maŋwēry nke koyēna ŋi wati, kabi koyēna ntiyađ fop ile tēyēk Wēnu ŋa.» Awa San mē maŋwēk.

¹⁶ Yesu njaryēnde tuŋ, mēyētak wēnka hna. Hnë wati rac dēnk, ambin ŋa pidētalehn do nulehn Iyir Wēnu ŋa ga cēlēndajēđ hnë umē; gē fah mēntēlēniho. ¹⁷ Tac kopa vē g'ambin nkwēryēlehn ga ntehnēđ: «Ayi Ajē mēn ale ŋahnēbu dŋus a ye; g'umē nēŋēko dŋus.»

4

Sintani njēkēhnahnēdēha Yesu

¹ Ga ndēcēk watac Iyir Ipacah iŋa mē njoka Yesu gē wula soŋe Sintani nji njēkēhnahna menehna. ² Hnam, Yesu cuŋēko g'anent gē g'umēđ hafo wafac wafēhw wahnah (40). Awa tac mē njoka inte dŋus. ³ Wati rac Sintani, aŋenēhn a, mē tēhaka do ntehn: «Ge Aju Wēn ŋa yeru dehnēryehna waŋi wēraka mbaca mburu.»

⁴ Yesu mē ntēkwaka: «Vikerēh Wēn va pēyahnek: “Ahnë gena roka fo valēdēha, bare mbalēdēha fēna gē fop wanēs wante pēyahnek Wēnu ŋa.»»^{*}

⁵ Awa Sintani më njoka Yerusalem, naŵ cëvah hna, tindëka cëmët Cery Wën Cankaf hna ⁶ do ntehna: «Ge Aju Wën ŷa yeru, dëdfary gëd; gena bi Vikerëh va pëyahnek:

«“Wënu na ntehnëdëhëhni wamëleka wadëŵu na njakënihi kehahnënihi ant’awëŵ itaka”?»[✠]

⁷ Yesu më ntëkwaka: «Vikerëh va pëyahnek fëna: “Nt’ayëkëhna Ahwëhn a Wën hu na.”»[✠]

⁸ Sintani më mbok njoka kat Yesu hn’ikuŷ yihnah d’us, tufëka fop wahnaŵ wavë d’uniŷa wi gë hnapul lëŵu per, ⁹ do ntehna: «Njëdafëmi ŷinë fop ge ndëkwëhnëru haryëŷwk mën soŷe asëmbo.»

¹⁰ Awa Yesu më ntehnëka: «Ijaŵëtarye Sintani! Vikerëh va më lehnëk kat: “Dëkwëhnëhnyehna Ahwëhn a Wënu na; umë fo rëfëka aryokuŷehna.”»[✠]

¹¹ Awa Sintani tavëlehna taŷ Yesu do nji. Awa wamëleka njilehnini vëhni Yesu hna do paßënihawo.

Ipëgw doku Yesu

¹² Ga mbiŷëk toye Yesu njëtako San Ayary a cëdik, awa më njik hnë Galile hna. ¹³ Nasaret hna ndëcëtako, nji ntëd Kaperënaŷum, nkol nte yeho d’arël lant vë Galile hna, hn’inkal Sabilon do gë Nefëtali hna.

¹⁴ Koyëna ntiyako wanës kila Esayi na ante ntehnëko:

¹⁵ «Wuhnë vëvë inkal Sabilon gë Nefëtali, tëfary lant Galile na gë cape ñëntaŵ sën Yurëdan ka, wuhnë vëvë Galile, inkal nte njabahnëni vële wok vëyena wasëwif!

¹⁶ Wuhnë vële ye hn’umëhwëry hna nudun humpen cankaf! Wuhnë vële lëdëk hnë mëhwëry icëm hna, humpen ha penëdëhu!»[✠]

¹⁷ Kobëri tac, Yesu pëgwëko karaŷëndëhni vahnë va ntehnëndëhni: «Gwëcëtaryin vankeya va: Naŵ Wënu na tëhajëk.»

Imac vërfal vëryënkwëryënk

¹⁸ Yesu lant sankaf le ŵacik Galile ŷa tëfaryëdëho, ante nukëhniwo vësan vëhi vële yeho vëfëla wuwis: Simo, nte ŵacëdeho Piyer, do gë aheryu Andëre. Waryey ntonjëdëniho lant hna pëlahnënihëhni wuwis. ¹⁹ Yesu më ntehnëkëhni: «Tëfino do ntidëmu vëfëla vahnë.»

²⁰ Tavëlehnëni taŷ waryey ŵa tëtëlehnëndëniha.

²¹ Ante mbok njik ŷaŵët toye na më mbok nukëhni kat vahnë vëhi, Sak g’aheryu San; viju Sebëde yeho. Kulu lëŵ hni hna nkeniho gë rëm hni, waryey wale pëlandeni wuwis ŵa pëhwëtëdëniho. Yesu më macëkëhni tëtëlehnëniha. ²² Tavëlehnëni taŷ kulu ŷa do gë rëm hni tëtëlehnëndëniha.

²³ Yesu njaßëndëho Galile hna fop, karaŷëdëhëhniwo vahnë va vacery vacaliŷa wasëwif, Wanës Wakasëk wabë Naŵ ambin na pëyahnedëho do njërënedëhëhniwo vahnë va fop wates wadëŵ hni na gë warey walëŵ hni ŵa. ²⁴ Itëfëta soŷe lëŵu ŷa nkwëryëdeho hn’inkal Siri* hna fop do njinenëhni dehëhniŵo fop vële resëko wates wanëmpëlah ma hwëhnako wadëñah wanëmpëlah: vële pëlanio wayine, vële ntidëho hayo do gë vële reyëko, do njërënedëhëhniwo.

²⁵ Kore sankaf rëfëlendëhawo; Galile matidëniho gë resiŷo Wahnaŵ

✠ **4:6** 4.6: Wahnëŵ 91.11-12 ✠ **4:7** 4.7: Divëta Sariya 6.16 ✠ **4:10** 4.10: Divëta Sariya 6.13 ✠ **4:16** 4.16: Esayi 9.1-2 * **4:24** 4.24 Siri: Wati rac, Siri gë Galile gë Yude Rom hwëhnëkëhniŵo had nkal ndampu fo.

Pëhw gë Yerusalem gë Yude do gë resiyo le ye gë cape ñëntaŵ sën Yurëdan.

5

Uhnëfak paryi ŵa

¹ Ga nukëhni Yesu kore ŷa, më kayëk hn'ikuŋ ntaña do vahnë va më njijëni ðarël lëŵu. ² Awa pëgwëlehn karajëndëhni aki:

³ «Mbetani, vële yavëtëk mbalëkëhni uryema Wën kabi Inaŵ ambin ña vëhni hwëhnëk!

⁴ Mbetani vële yahnaŵ va, kabi Wënu ña mbosëvosehnëdëhëhni

⁵ Mbetani vële vanad va, kabi Wën njëdadëhëhni nkal iña fop!

⁶ Mbetani vële njok inte gë wënka soŋe usatah ŵa, kabi Wënu ña pihñëndanëdëhëhni!

⁷ Mbetani vële kaŷëhnahnëd gë vëŷënta hni va, kabi Wënu ña kaŷëhnahnëdëha gë vëhni!

⁸ Mbetani vële pacëk vintawary va, kabi nuðëniha Wënu ña!

⁹ Mbetani vële ryemaðëhëhni vahnë va nuŷani yam ŷa, kabi Wënu ña vërahu rëkëd macëndëhni!

¹⁰ Mbetani vële liðe këm fo va kabi ile satëk ntidëni; Inaŵ ambin ña vëhni hwëhnëk!

¹¹ Mbetarun ŵuhnë nte njewëderun, mbërehñëderun, ntehnëderun sifa wanës wameh-wo va kabi ami hwëtahnërun. ¹² Tisëryiŵu, natëryiŵu, kabi icos cankaŋ hnapëdëhu ambin hna. Ðënkwëtaryin, koyëna mbërehñiniho wakila wað kobëri ña fëna.»

Waŋiry gë humpen

¹³ Yesu më mbok ntehnëk: «Ŵuhnë ye waŋiry ðuniŷa ña. Bare ge waŋiry ña gona ñaň, hak kodë mbokaryi ñaňëni? Gona kwëhna nafa; ntonjëde g'ipër, do vahnë va njasahnëdëni.

¹⁴ «Ŵuhnë ye humpen ðuniŷa ha. Inaŵ nte vëryik yaŋ hn'ikuŋ ña kodena coŵi. ¹⁵ Pëdëðena lampu do coŵi sën, bare kaŋëde yaŋ pëtënhëhnëhni vële ye cery va. ¹⁶ Koyëna tëfëka pëtënd humpen hun ha hnë vahnë hna, nuhahnëni ifërën le liðun ŷa do cëmbahnëniha Rëm hun le ye g'ambin ŷa.»

Nafa sariya

¹⁷ Yesu më mbok ntehnëk kat: «Antë ntiyahnu itëkwehn sariya Moyis do g'ile kerëni wakila ña yijëbu. Yijëla soŋe rëkwehnu, bare soŋe fadënu yijëbu. ¹⁸ Toña ŷa fëyaðëmu: gante-wo mbiŷëk ambin ñi g'inkal iñi, ñoň ñaŷëtëðena sariya hna, la fakerëh fante ŷak vak. Nkod hafo hale padëf fop. ¹⁹ Soŋe umë ye, ale ŷaŷëtëk facariya fante ŷak vak hnë waŋi do karajëhni vëŷëntaŵ va ntintini koyëna ŷa, ahnë arac yeð ale ŷak vak ŷa hnë Naŵ ambin hna. Bare ale ŵawëhnëk do karajëhni vëŷëntaŵ va, naŷëd Naŵ ambin hna. ²⁰ Toña ŷa fëyaðëmu: ge icat dëŵ hun iña dëbëna mba vëharan sariya vi do gë wafarise ŵi, kodiluhna arëнку Naŵ ambin hna.»

Karaŋ soŋe ntavah

²¹ Yesu më mbok ntehnëk kat: «Njëtarun ntehniniho vacërakëlo fu va: “Nt'aryaŵa ahnë wakwëhn ampër; ahnë ale-wo-le ryawëka

aÿëntaŵ a, tēfēka njoyi karyēnkŵ ahitiŋ hna.”[✠] 22 Bare ami ntehnēdēmu: ge ahnē ntavēka g'aÿēntaŵu ŷa, tēfēka njoyi haryēnkŵ ahitiŋ hna; ale lehnēka aÿēntaŵu ŷa: “Fufafu yeru!” tēfēka kitiŋi Mbara Vēhitiŋ hna; ale lehnēka: “Ahnēnkŵah yeru!” ahnē arac tēfēka ntabi hnē hwēdēh janáma hna.

23 «Ge awa ñadu ayēdahna Wēnu ŋa hn'ile cēnade sadēha hna, do hnam aryēnkŵētāt aÿēnta hu ŷa kwēhnak ile lavēka gē wējē, 24 tavēry ile ŷakēndu ayēdahŋ ŷa hn'ile cēnade sadēha hna, ayi ten asañēndaniŵu g'aÿēnta hu arac; tac g'avokaj asēna sadēha hu ŷa. 25 Ge hn'ile akitiŋēdērun hna nkorun ayindu g'ale rakēlēku ŷa, diry fere ñap asañēndanu g'umē hnē wati le worun hn'ankaw ŷa. Ge gena umē, kođ pēlayehnēhi hnē ahitiŋ hna, do ahitiŋ a njēdahndēhi gē vēsankaf do vēhni cēdēdēnihi gē kaso. 26 Toña ŷa fēyadēmi: cahnēdila hnam muk, hara cosahnēlihna dālasī le wonanēruha ŷa!

Karaŋ soŋe vēsēval vēsan vēhaŵary

27 «Njētarun fēna ntehniko: “Nt'ayēkēlehna asēval ahaŵary.”[✠] 28 Bare ami ntehnēdēmu: asan ale-wo-le yēkēka asēval ale nkok ñlēna ŷa hafo naha soŋe ndakēni, arac ndakēni g'asēval arac ntaŵary dēŵu hna. 29 Awa age nkēr hu ŋa ŷad ntiyehni uŵeh, dokētary aloŋ ŋaŵēt: ntihētaŷi iñē ryampo fecēk mbahn hu hna g'ile ntabik mbahn hu ŋa fop hnē hwēdēh janáma. 30 Do ge soŋe vāk hu rēhw ŷa ñad ntiyehni uŵeh, dēpētary aloŋ ŋaŵēt: ntihētaŷi iñē ryampo fecēk mbahn hu hna g'ile ntabik mbahn hu ŋa fop hnē hwēdēh janáma.

31 «Njētarun ntehniko fēna: “Ale vambēka asēvalu ŷa tēfēka njēdahna kayēte nte rufahnēd mbambik.”[✠] 32 Bare ami ntehnēdēmu: asan ale-wo-le vambēka asēvalu ŷa, hara pēlalehnēlihna g'asan ahaŵary, arac liyēdēha ile mbañēk Wēnu ŋa ge mbok ñēli; do ale ŷlēlēka asēval ale mbambēk asan ahaŵary ntik ndakēntal nte ye had asēval ale nkok ñlēna ndakēdēni.

Karaŋ soŋe idēk

33 «Njētarun fēna ntehninīho vacērakēlo fu va: “Nt'arav ile lēkēru haryēnkŵ Ahwēhn hna, bare diry le lēkēru ali ŷa.”[✠] 34 Bare ami, ntehnēdēmu: nt'alēku muk! Nt'alēkahnu ambīn ŋa, kabī hnam nke laña Wēnu ŋa. 35 Nt'alēkahnu nkal iŋi, kabī umē ye sēba wapary Wēnu ŋa. Nt'alēkahnu Yerusalem, kabī inaw ahnaŵ asankaf a ye. 36 Nt'alēkahŋ dēnk vankaf hu vi, kabī kodila ayerēna ma avahnēna wēla imul dāmpo dēŵ hu ŋa. 37 Ge ha ye, dehnēryin, “Ha” ge hali ye, dehnēryin “Hali”. Dēk nte-wo-nte wēnērun ŋa gē Sintani matid.

Karaŋ soŋe igwēcag

38 «Njētarun ntehniko: “Ge inkēr lokētēruha ahnē, inkēr lokētēgēdēru do ge beñ wubēruha ahnē beñ wubēgēdēru.”[✠] 39 Bare ami ntehnēdēmu nt'awēcaguna ale liku uŵeh a. Ge ahnē foryēki uham rēhw ŷa, yēdaryehna poryēgi rahahn ŷa fēna. 40 Ge ahnē ñad njoyi hnē kitiŋa tebahnī facuđ fatoy fa, taveryēryehna njoryary cankaŋ ŋa fēna. 41 Ge ahnē forosiŋēdēhi ayas kilomētēr ryampo, yasēryin

✠ 5:21 5.21: Icahn 20.13 ✠ 5:27 5.27: Icahn 20.14 ✠ 5:31 5.31: Divēta Sariya 24.1 ✠ 5:33 5.33: Soŋe Walevi 19.12; Vaker 30.3; Divēta Sariya 23.22-24 ✠ 5:38 5.38: Icahn 21.24; Soŋe Walevi 24.20; Divēta Sariya 19.21

g'umë soje wakilometër waki. ⁴² Yëdfaryehna ale w̃untaki iñë ŷa, do ant'aŵanja ale rëyëki inav.

Karaŋ soje inahn vēŷew̃ fu

⁴³ «Njëtarun ntehniko: “Ŋahnëryehna aŷënta hu ŷa, do ñewëryehna ale wok ŋahnëlihna ŷa.”^{*} ⁴⁴ Bare ami, ntehnëdfëmu: ŋahnëryinëhni vēle ŷewëku va do muntanëryinëhni vēle lidëhu këm fo va. ⁴⁵ Ge koyëna ntidun, tufahnëdfun vutah Rëm hun le ye g'ambin va yerun. Umë canëhniđëhëhni ulav lëwu ŵa, vahnë vēwen va do gë vēfëren va do tëvëhnëndëhni vahnë vēsatah va gë vēle wok vēsatëna per. ⁴⁶ Ge vēle ŷahnëku fo ŷahnërun, soje ye hnapëdfun icos Wën, ide-wo-de? Wëla vēŷewik va ntidëni koyëna! ⁴⁷ Ge vēŷënta hun fo yaŷëdfun, ifërën đëcët bi lirun koyëna? Wëla vēle wok vēyëtëlahna Wën va ntidëni koyëna. ⁴⁸ Awa kwëhnaryin inahn padah gante kwëhna Rëmun le ye g'ambin ki!»

6

Karaŋ soje iyëđ vēhaŷëhna

¹ «Ant'alindu tase vahnë ile tëyëk sariya Wënu ŋa, soje ahamah-nahnihu; ge koyëna ntidun, nuŷadiluhna icos Rëmun le ye g'ambin ŷa. ² Awa ge njëdfëdunëhëhni vēhaŷëhna va iñë, nt'aliwu ahamah-nihu, gante nkeni vēle rufëhnađ le-wo-le: ntidëni koyëna soje cëmbahnëndeni. Toña ŷa fëyadëmu: vēhni atëk nuŷani icos đëw̃ hni ŋa. ³ Bare ge vák rëhw hu ŷa njëđadëhëhni vēhaŷëhna va iñë, vák rahahn hu ŷa tëfëlahna njët, ⁴ nkohahn soŷik ile lidu ŷa. Ge koyëna ntidu, Wënu ŋa, Rëmuh ŷa, hnuđ ile lidu wandëm ŋa do cosëđëhi.»

Karaŋ soje sifa iyëfa Wën

⁵ «Ge njëfadunëha Wënu ŋa, ant'arëfëtalahnënduni vahnë vēle ŷahnëk tufëhna vi: vēhni, nëŋahnëkëhni iyëfa wënkahn vacaliŋa hna do hnë le-wo-le rëkëđe nundeni. Toña ŷa fëyadëmu: vēhni tək nuŷani icos đëw̃ hni ŋa. ⁶ Bare wëjë, ge ñađu ayëfahna Wënu ŋa, tënkëry cery hu hna, ađđ rënka ŷa do ayëfahna Rëmuh le ye ŷëwa soŷak dënk hna; do Rëmuh le hnuđ le lidu le coŵaru ŷa, cosëđëhi.

⁷ «Ge njëfadun nt'arëfëtalahnënduni vēle wok vēyëtëlahna Wën vi, vēŷaŵënkah vi vēle njehëk kwëlëkwël wanës wante wok kwëhna nafa: ntiyahnëkëhni Wënu ŋa maŵëndëhëhni ge njabënëni wanës ŋa. ⁸ Nt'arëfëtalahnënduni. Wënu ŋa, Rëm hun ŷa tək njët le valëku ŷa, ani g'arëyahnënduna ŷa. ⁹ Wëlin gante tëfëka ayëfandu ka:

«“Rëm fu le ye g'ambin,
Arabi vahnë va fop njavëtëni Wën Hupacah yeru.

¹⁰ Arabi naŵ hu ŋa njij.

Arabi ale-wo-le ŷa nti nkal li ile ŷađu ŷa gante ntide hn'ambin ki.

¹¹ Yëdfëryifu fac-wo-fac le rokëdfëfun.

¹² Tavëndifu ile lëntëbun ŷa gante tavëhnëbunëhëhni, fuhnë fëna, vēle lëntahnëkëfu ki.

¹³ Do nt'aravëfu yëkëhnahnifu, bare ŋaŵëtëndifuna Aŵënehna. [Wëjë hwëhnëk ucankaf uŋa gë fanka fa do gë icëmb inja kwëlëkwël. Amina.]”

^{*} 5:43 5.43: Soje Walevi 19.18

¹⁴ «Ha, toña ye, ge tavëntunëhëhni vëÿënta hun va wameh wante ntinihu ña, Rëmun le ye g'ambin ÿa fëna tavëndëhu. ¹⁵ Bare ge tavëndilunihna vëÿënta hun va, Rëmun fëna tavëndiluhna wameh wante lirun ña.»

Karañ soñe suñ

¹⁶ «Ge cuñëdun, ant'aÿañënu wayëka wã had gante ntidëni vële hnaÿënad ki: mbacëdëni wayëka wã soñe vahnë va fop njëtahnëni cuñëni. Toña ÿa fëyadëmu: vëhni tèk nuÿani icos dëw hni ña. ¹⁷ Bare wëjë, ge cuñëru, gwëñary do asirëta nkaf ña, ¹⁸ soñe ntë njëtëni vahnë va cuñëru. Rëmuh le wok nudëna ÿi umë nud le lidu wandëm ñi do cosëdëhi.»

Hnapul ambin hna

¹⁹ «Nt'avarëpu hnapul hnë iÿi duniÿa, le përekanëdëni vamaÿ gë le rokëd waryëhwëra, ma le kodëni nteni vële va. ²⁰ Bare barëparyin hnapul ambin hna, le nkoni wayena vamaÿ ma le rokëd waryëhwëra soñe përekanahnëni, do hn'ile nkoni wayena vële ntehahnëni. ²¹ Yëtëryin le nke hnapul hun hna, nkeď iña hun iña kwëlëkwël.»

Humpen imbahn

²² «Vinkër va ye lampu mbahn ña. Ge nudu wapacëk mbahn hu ña fop kwëhnaď humpen. ²³ Bare ge vinkër va përenalihna, mbahn hu ña fop hn'umëhwëry nkeď. Awa ge humpen nte rëfakëha nke hnë wëjë ña mëhwëry mbacak, mëhwëry tac mbahnëď d'us!

Wën ma koryi

²⁴ «Ahnë kodina njohalëhni vahnë vëhi gë ntawary dëwu ña fop: canëdëni g'aryampo do ñahnëdëha; ñewëdëha aÿëntaw a do njafa. Kodiluhna ayohaluna Wënu ña do ayohalu fëna koryi ndampo fo.»

Ikwëtahn Wën

²⁵ «Pañare umë lehnandëmu: nt'ahnahandu ile rokëdun ma vile liyadun. Gena bi uwám yabëk gë roka do mbahn iñi yabëk fëna gë viÿi vi? ²⁶ Yëkëryinëhni wusëry wï: wahnadëdina, wavarëpëdina fëna, waryanëdina iroka hnë vandank, bare Rëmun le ye g'ambin ÿi ndavëdëhëhni. Kas wuhnë vële lëbëkëhni nafa wusëry wï dinëhnëd'iluhna bi ntëbini vëhni d'us? ²⁷ Ge ahnë hnë wuhnë nahad uryëñah lëwu wã kod bi koyëna nkwën iyary wafac walëwu wã?

²⁸ «Do ye hnahadun fëna soñe viÿi vile liyadun? Yëkëryin gante pëhnëď wapëtel wabë fëk ki: d'okunëdina, bahnëdina wafand. ²⁹ Bare la ahnaw a Salomo, g'uvetak lëwu wã fop, nuÿalohna viÿi viwamah had ufëtel ryampo gë watac ki. ³⁰ Wënu ña koyëna cudëdëha idël nte ye dol ani do acahn ntonji gë hwëdëh. Ge umë toña ye, kas wuhnë cudëdëhu ntëbi dël iñi! Kwëtahn hun iña yabëna! ³¹ Awa ntë nkehahnahnu alehnëdu: “Ye rokëden, ye seden, ye liyaden?” ³² Vële wok vëyëtëlahna Wën va vërad kwëlëkwël soñe virac fop. Bare wuhnë, Rëm hun le ye g'ambin ÿa njëtëk mbalëku virac fop. ³³ Awa, bëraryin iyëkëlehn Naw Wënu ña ten do gë ile satahnëka ÿa, tac njëfadëhu fëna le valëku ÿa fop. ³⁴ Antë nkehahnahnu soñe acahn: acahn ÿa nkehahnahneďëha g'umë dënk. Ambër nte yijëď fac-wo-fac ña gwër nke soñe fac ÿa.»

7

Nt'ahitiņēhni vēyēnta hu va

¹ Yesu mē ntehnēk kat: «Nt'ahitiņi nkeya vēyēnta hu va soņe Wēnu ņa antē kitiņi wūhnē fēna. ² Yētēryin đus, Wēnu ņa kitiņēdēhu gante kitiņēdunēhēhni vēyēnta hun ka, g'añēņa nte űaņēhnahnēdunēhēhni vahnē ņa ñaņēhnahnēgēdēhu Wēnu ņa.

³ «Soņe ye yēkēdu ivēd le ye hnē inkēr aņēnta hu hna, do hara kamahnēlihna bērēh bēle yehi hnē inkēr hu hna? ⁴ Hak kodu alehna aņēnta hu űa: “Napērye lihēti ivēd le yehi nkēr hu űi” hara bērēh yehi inkēr hu hna? ⁵ Wējē, ale ntiyahnek catēru alēbēhni vēyēntaű, dihētary ten bērēh bēle yehi inkēr hu űi tac nuđu đus alihētahna aņēnta hu űi ivēd le yeha nkēr dēwu űi.

⁶ «Nt'ayēdawuni ile sēvak űa wabe, kabi ge njeđarunēhēhni cahētahnēhēdēnihu űarēnihu; nt'aloņu wanjere hun wakwēhn nafa had sanikona ņa haryēnkw vampēhēmpēh hna, kabi ge ntoņēntunēhēhni nkēñēdēni do nihēd.»

Siyab soņe wayēfa

⁷ Yesu mē mbok ntehnēk kat: «Tēyēryindēn njeđaderun, yēkēlehnēryindēn nuđu, bankēryindēn rēnka űa pidētēnderun. ⁸ Paryi pēyadēmu, ale-wo-le rēyēka njeđade, ale yēkēlehnēka nuđ do pidētēhnēde rēnka űa ale vankēd a. ⁹ Nke bi hnē wūhnē ahnē ale yēdādēha fatahu itaka ge mburu tēyēka, ¹⁰ ma lēn ge igis tēyēka? ¹¹ Mama mehantun, bare viyē vēfērēn yēdādunēhēhni vutah hun va. Do kas Rēmun le ye g'ambin űi njeđadēhēhni viyē vēfērēn vēle rēyēdēha va!

¹² «Fop ile űadun ntinēhnēnihu vahnē űa, dinēhnēryinēhni wūhnē fēna: irac ye ile karanēd sariya Moyis űa gē vēkayēte wakila ņa.»

Vankaw̄ vaki va

¹³ «Tēnkēryin rēnka suyah hna. Vēyabah rēnka yankah hna tēnkēdēni do nkaű nkwanakah ņa tēfēdēni bare g'ibēv njiryeryēd. ¹⁴ Rēnka suyah űa g'ankaű ntakah tēfi ņa g'uwām usēr njiryeryēd; vēle hnuđ va vēyabēna.»

Wakila vēwēr

¹⁵ Yesu mē mbok ntehnēk kat: «Keharyinēhni vēle wok wayena wakila paryi. Njiđēdēni hnē wūhnē ntiyajēdēni had wape, bare bambery lēw hni waűin wayapah ye. ¹⁶ Njavētēdunēhēhni ge nurun ile ntidēni űa. Gena bi waresen űa kwēcēdena hnē wadēmpēhn do wanuű ņa fēna kwēcēdena hnē dēl imeh. ¹⁷ Atēh pērēn wadēwel wapērēn ntēwēd do atēh meh wadēwel wameh ntēwēd. ¹⁸ Atēh pērēn kodfina ntēw wadēwel wameh, atēh meh fēna kodfina ntēw wadēwel wapērēn. ¹⁹ Atēh nte-wo-nte wod dēwēna wadēwel wapērēn ņa, űosēde ntabi gē hwēdēh. ²⁰ Ha, koyēna dēnk njavētēdunēhēhni wakila vēwēr ņa ge nurun ile ntidēni űa.»

Vērēfal paryi va

²¹ Yesu mē mbok ntehnēk kat: «Lakēnde vahnē va macēndēniho: “Ahwēhn, Ahwēhn” gena soņe umē rēnkēndahnēdēhēhni Naű ambin hna; vēle liđ le ñađ Rēm mēn le ye g'ambin va fo rēnkēd. ²² Hnē fac le kitiņēdēha Wēn đuniűa hna vēyabah ntehnēdēniho: “Ahwēhn,

Ahwëhn, gena bi toña, g'uŵac hu ŵa pëyahnedëfunëho wanës Wënu ña; g'uŵac hu ŵa ntadëfunëhëniwo wayine ña; g'uŵac hu ŵa ntidëfunëho vifëmpëhannah viyabah?" ²³ Awa ntehnëdëfuhëhni: "Kobëri yëtëluhna! Ñawëtaryino, ŵuhnë vële wok didiluhna le ñad Rëm mën a!"»

Vacery vaki

²⁴ Yesu më mbok ntehnëk kat: «Ale-wo-le wëryëk wanës wante hnësëdëfu takahn ñi do nti watac arac aritah ye: nke had ale vëryëk cery ntëŵu gë sima. ²⁵ Rëv ÿa tëvëk, wasën ŵa macëk, sël sankaf ÿa cëlëk, bare këfëna cery tac, kafi gë sima mbëryik. ²⁶ Bare ale wëryëk wanës wante hnësëdëfu takan ñi do dil watac, arac ahnënkwah ye: nke had ale vëryëk cery ntëŵu g'inkal fo. ²⁷ Rëv ÿa tëvëk, wasën ŵa macëk, sël sankaf ÿa cëlëk këfëlehn cery tac do nih fop.»

Ucankaf Yesu

²⁸ Ga puhnak Yesu wante nësëdëho ña, vahnë va fop pëmpëhnanhëniwo gante karanëdëhëniwo ka. ²⁹ Gelohna gë vëharan sariya vëlëŵ hni ka, bare g'ucankaf karanëdëhëniwo.

8

Yesu ahwëhn ambiÿ njërëned

¹ Ante cëlëdëho Yesu kuñ hna kore sankaf rëfëlehnëdëhawo. ² Awa asan ahwëhn ambiÿ tëhalehn a, ndëkwëhn karyënkŵ lëŵu do ntehna: «Ahwëhn, ge ñadu, kodu ayërëno, afacënëleho.»

³ Yesu më njelëk vák ÿa ñaka do ntehna: «Ñadëfu: Pacëry!» Tan njërëlehn. ⁴ Tac Yesu më ntehnëka: «Nëpary ðus: nt'afëyahna ÿin la aryampo, bare yiry njëki asëna wasadëha ÿa, do canëry sadëha le kerëko Moyis canënde ÿa. Koyëna vahnë va fop njëtëdëni pacëru.»

Yesu aryokuñëhn kapiten njërëned

⁵ Wati nte tënkëdëho Yesu Kaperënaÿum ña, Kapiten vë Rom rëhakawo soñe muntahna ndemahna. ⁶ Më lehnëkawo: «Ahwëhn, aryokuñ mën a ndakëk tere hna, kodina mat, mbërak ðus.»

⁷ Yesu më ntëkwaka: «Njidëfu yërënëŵa.»

⁸ Kapiten ÿa më ntehnëk: «Ahwëhn, catëla soñe arënkahn tere mën hna. La ki fo nësëru njërëd. ⁹ Ami dënk, vële lëbëko ucankaf a ŵawëndëbu do kwëhnaŵuhëhni wasodadë wale ŵawëndëho fëna. Ge ntehnëbuha aryampo ñi, njid. Ge ntehnëbuha aÿëntaŵ ñij, njijëd. Do ge ntehnëbuha aramp mën a fëna nti iñë, ntid.»

¹⁰ Yesu ga nkwëryëk wanës watac, pëmpëhnanhëkawo më ntehnëkëhni vële rëfëlehnëdëhawo va: «Toña ÿa fëyadëmu: nulëŵahna hnë bulunda vëvë Isërayel hna ale njabëk ikwëtahn g'aÿi ki. ¹¹ Paryi pëyadëmu: vahnë vëyabah matidëni vacape hna fop, ntañalandëni gë Abëraham gë Isak do gë Sakob Naŵ ambin hna soñe ambënt ña. ¹² Bare vële rëfëkawo nkentini Naŵ va canëdëni g'ipër le mbahnëk hna, hnam rëkëd kondëni do cemëlehnandëni wabëñ ña.»

¹³ Tac Yesu më ntehnëka kapiten ÿa: «Bokary gë ÿal hu! Arabi Wënu ña ntinëhni ile hwëtahnëru ÿi!» Do aryokuñëhn kapiten ÿa njërëko hnë wati rac dënk.

Yesu vëres vëyabah njërëned

¹⁴ Tac Yesu njiko tere Piyer hna më tëkatëka hnëmu asëvalu Piyer ga ndakëk; mbahn ija njakëkawo. ¹⁵ Umë ñakëka vák ÿa do yak mbahn wá tavëlehn tañ. Asëval a matëlehn njohala.

¹⁶ Ante nëkak ña, njonëhnijikëhniwo Yesu kore sankaf vahnë vële pëłani wayine. Gë wanës wadëwu ña fo ntadëhëhniwo wayine ña do njërëndëhëhniwo fëna vëres va fop. ¹⁷ Koyëna ntiyako wanës kila le waciko Esayi ÿa:

«Nufëk ile horotehnëdëhëfu ÿa;
ndibëk wates wadëw fu ña.»[☆]

Vële ÿad tëfëlehnëdëniha Yesu

¹⁸ Ante nukëhniwo Yesu fop kore le hwërëka ÿa më ntehnëkëhni vërëfal vëlëwu va ntëmpëłani gë cape ñëntaŵ lant ka. ¹⁹ Hnë wati rac Aharañ sariya aryampo më tëhaka do tehna: «Aharañ, tëfëlehnëdëmi hn'ile-wo-le njiđu hna.»

²⁰ Yesu më ntëkwaka: «Vuntadaŵ va kwëhnani wahatëh wale njinëgandëni do wusëry wá wahof; bare Ajë Ahn'a kwëhnana ÿëwa le njinëgad.»

²¹ Ahaŵary kat arac arëfal Yesu yeho, më ntehnëgëka: «Ahwëhn, yëđerye yiwu ten hnapu hafo Apa cëm tac do gë yiju rëfëlehnëndi.»

²² Yesu më ntëkwaka: «Tëfe do tavëryihni vësëm va mbañënihëhni vësëm vëlëw hni va.»

Yesu sël tëryëđ

²³ Tac Yesu më kayëk kulu sankaf hna do vërëfal vëlëwu va më kayëntini. ²⁴ Tañ sël sankaf matëlehn lant hna, cëlënd hafo wavonkëlo wënka ña ñand tëmp kulu ÿa. Wati rac Yesu wakwëđ ndakëko. ²⁵ Awa vërëfal va më tëhaniha nëgëtëniha ndekatëndëni: «Ahwëhn, pehëtëryifu! Cëm ija yeyinëk!»

²⁶ Më ntëkwakëhni: «Soñe ye ntakëku? Gante mbak kwëtahn hun ka!» Matëlehn, ñañëna sël ÿa gë wavonkëlo wënka ña, tëryalehn fop nkelehn yamah sankaf.

²⁷ Vëhni fop pëmpëhnahnëkëhniwo më ntehnëdëni: «Mo ga ye awa ayi asan? La sël ÿa gë wënka ña maŵëhnëdëniha!»

Yesu njërëndëhëhni vësan vëhwëhn wayine

²⁸ Ante tëkëko Yesu hnë nkal vëvë Gadara hna, gë cape ñëntaŵ lant ña, vësan vëhi vële pëłaniho wayine më cahni wayag hna njiđëndëni pankëlëni. Nayëniho đus, soñe rac ahnë đëkëđilohna mbok tëf nkaŵ tac. ²⁹ Pëgwëlehnëni ndekandëni: «Ajë Wën, ye ye yëbëlan fu? Ahorotehnëfu bi yijëru ani gë tëkahnënd wati kitin ña?»

³⁰ Hara kore vampëhëmpëh ryavëđëho ñawët toye. ³¹ Awa wayine ña më muntaniha Yesu aki: «Ge ñadu alafu, cañëtëryifu hnë vani vampëhëmpëh!»

³² Më ntehnëkëhni: «Yiryin!» Më cahñënihëhni vësan vëhi va njini tënkënihëhni vampëhëmpëh va. Tañ kore vampëhëmpëh na fop pëłalehnëhni vambëğ kuñ hna njini ntëbani lant hna do cëmëlehnëni fop. ³³ Vëhery vampëhëmpëh va njilehnëni g'igary fo g'ankol do gë le kwëtëdeni vampëhëmpëh hna pëyahni fop le nuni ÿa do g'ile yehëhni vësan vële pëłaniho wayine va. ³⁴ Vahnë vëvë nkol va fop

cahnëniho njini pankëlëni gë Yesu. Kobëri ga nuniha këlaniha cahn resiyo lëw hni hna.

9

Yesu ale ye vorovoro njërëned

¹ Ga matëk hnam Yesu më kayëk kulu sankaf hna do ntëmpëta nji g'inkol ntëwu. ² Ga tëkëk hnam vahnë më njinenëhniniha asan ale ye vorovoro hnë yala ndakëko. Yesu ga nuk ikwëtahn nte kwëhnani soje lëwu vële yojëkawo va, më ntehnëka aresa: «Duñënyary, fatah mën! Tavëhnëmi wameh hu ña!»

³ Awa vëharaj sariya vëryampo më nahadëni: «Ayi asan Wënu ña njewëd!»

⁴ Yesu njëtëko le nahadëni ya, më ntehnëkëhni: «Soje ye hwëhnarun vini vinahan vimeh? ⁵ Lehnuwa ayi asan: «Wameh hu ña tavëhnëmi», ma: «Matëry do yasëry» ryampo bi yak hnëjëk nësi hnë wanj? ⁶ Awa ñadëfu ayëtu: Ajë Ahn'a kwëhna fanka nkal li tavëhna ahnë wameh.» Tac më ntehnëka asan ale yeho vorovoro ya: «Matëry, nufëry yala hu ya awënc gë yal hu!» ⁷ Asan a matëlehn nuf yala lëwu ya do mënc gë yalu. ⁸ Kore ya ga nuni watac, pëmpëhnahnëkëhniwo do cëmbëdënihawo Wënu ña soje le njëdakëhni vahnë va iyi sifa wëka.

Matiye nked arëfal Yesu

⁹ Yesu matëko hnam njind do nuhna asan ale wacik Matiye hnë biro le cosahnëde yatëtanke hna ntañako. Më ntehnëka: «Tëfe!» Matiye matëlehn do tëfëlehnënda. ¹⁰ Tac, Yesu gë vëréfal vëlëwu va roka tokëlandëniho tere Matiye hna gë vëréf yatëtanke vëyabah do gë vëwëh vëhañary. ¹¹ Wafarise wa ga nuni watac më ntehnënihëhni vëréfal Yesu va: «Soje ye tokëntëde aharañ hun ayi gë vëréf yatëtanke vi do gë vëwëh vi?»

¹² Yesu nkwëryëkëhniwo më ntehnëk: «Vëres va valëkëhni g'ayërën, gena vële wok vëresëna. ¹³ Yiryin ayëñawu ile pëhnëtanëd wanj wanës Wën: «Ipërëna ña fecehnëko, gena sadëha wusañ.»* Yëtëryin vëwën yijëbu wacu, gena vësatah.»

Yesu gë suj ya

¹⁴ Awa vëréfalSan Ayary a më tëhaniha Yesu do tëyëniha: «Fuhnë gë wafarise wi njehëkéfu cuñ ña, awa soje ye vëréfal hu vi vësuñëdina?»

¹⁵ Më ntëkwakëhni: «Naharun bi vële fayehnik ambënt va kodëni kwëhnani uyiwëhna wati le nkelahnëni g'ale yëlëd a? Kodina nke watac! Bare wati yejëk ntihtëndëniha ale yëlëd a; awa wati rac vëréfal mën va rëkëd cuñtëndëni.

¹⁶ «Ahnë kadëdina ankwëy pand kasëk, nte wok kwëyana ten, hn'ipand cër; ge gena umë, ankwëy pand kasëk ña, ge ndagik, kwëyad do citëd pand cër ña do hatëh ha njankëd d'us. ¹⁷ Tawëdëna fëna uñen kasëk hnë waryëpët wasër*»; ge gena umë waryëpët wa tënkëd, përekad do uñen uña ndehëtaf. Bare uñen kasëk ña hnë waryëpët wëhasëk tawëde do koyëna ñoñ përekadina.»

* **9:13** 9.13: Ose 6.6 * **9:17** 9.17 Waryëpët wasër: namu lëw hni hna umë tawahnëdëniho uñen ña.

Iyërën ares do g'ibëhnëndan aryag asankaf

¹⁸ Wati nte nësëndëhëhniwo Yesu wañi ña, asankaf wasëwif rëkiko, ndëkwëhn haryënkw lëwu do ntehna: «Aryag mën a cëmëk tamëki; ßare yij aýaka do matëd.» ¹⁹ Yesu më matëni gë vërëfal vëlëwu va do tēfēlehñēniha asankaf arac.

²⁰ Awa ga njiđēni, asëval ale resëko njiđēho sat kobëri hnë wabëhn pëhw gë waki, rëhakawo Yesu kamëhni do ñak wacëmët cud ntëwu ña ²¹ kabi ntehnadëho: «Lakënde viyi vilëwu vi fo ýakakëndëbu, njërakëndëbu.»

²² Ante ñakëk ña Yesu më cahëtak do ntehna: «Yaŵëñary, aryag mën! Ikwëtahn hu ña njërëñeki.» Do hnë wati rac dënk asëval a njërëko.

²³ Tac Yesu tēkëko hnë tere asankaf wasëwif hna. Ga nukëhni vële yëwëd ge ahñë cëmëk va do gë vële yahnadëho va, ²⁴ më ntehnëk: «Cahnëryin hnani, fandag fi cëmëna, wakwëd fo ndakëk.» Bare njafañđëñihawo. ²⁵ Ga canëñihëhni kore ýa g'ipër, Yesu tēnkëko cery hna, pëlahna fandag fa vák ýa do matëlehn. ²⁶ Wëkasëk watac campëko resiyo hna fop.

Yesu vumëp vuki njërëñëd

²⁷ Hnë wati nte matëko Yesu hnam njind ña, vumëp vuki rëfëlendëhawo ndekatëndëni: «Hey! Ajë David, kayëhnahnëryiýi gë fuhnë!»

²⁸ Ga tēkëk tere hna, vumëp va më tēhaniha do më tēyëkëhni: «Ntiyahñëku bi kodëfu liwu ile rëyëdfun ýa?»

Më ntëkwaniha: «Ha, Aharañ.»

²⁹ Awa më ñakëkëhni vinkër va do ntehn: «Arabi Wënu ña maŵëryahnu ile ýadun ýa kabi kwëtahnërunëho!» ³⁰ Do vinkër vidëw hni va kolëko nund. Tac më ñañëhahnëkëhni ntehnëhni: «Nëparyin ðus, la aryampo tēfëlahna njëta wañi.» ³¹ Bare njiniho nësëndëni soje Yesu ýa hnë resiyo rac hna fop.

Yesu njërëñëdëha kumim

³² Wati le cahnëdëñiwo vumëp ña, Yesu njonëhñijikawo kumim kabi yine fëlakawo. ³³ Yesu canënda tuñ yine ýa, kumim rac pëgwëlehn nësënd. Kore ýa fop pëmpëhñahnëkëhniwo ðus do nësëndëni: «Kobëri nulëfuhna ýi sifa iñë Isërayel li!»

³⁴ Bare wafarise ŵa ntehnëdëñiwo: «Asankaf wayine ña yëdadëha aýi asan fanka canahnëndëhni wañi wayine!»

Yesu kayëhnahnëka gë kore ýa

³⁵ Hnë wati rac Yesu njiđëho wahnaŵ gë vankol hna fop; karañëdëhëhniwo vahnë va vacery vacaliña vantëw hni hna, pëyahnëdëho Wanës Wakasëk Naŵ ña do njërëñëdëhëhniwo fop vëres gë vëreyah va. ³⁶ Kayëhnahnëkëkawo ðus gë wakore wade nuđëho ña: mbëraniho do cilëtaniho; nkeniwo had wape wante wok wahwëhnana ale heryëdëhëhni. ³⁷ Awa më ntëhnëkëhni vërëfal vëlëwu va: «Barëp roka yaßah yehëhna, ßare vëryokuñ va vëyaßëna. ³⁸ Awa muntaryina ahwëhn kay a nkwëñihni vëhaŵary.»

10

Doku pëhw gë vëhi ýa

¹ Ga puk watac Yesu macëkëhniwo vërefal pëhw gë vëhi vëlëwu va do njëfahni imëk ntandënihëhni wayine do njerëndënihëhni fop vëres va gë vëreyah va. ² Wëlin wamac wadëw hni ña:

aryënkwëryënkwa a umë ye Simo, nte wacëde Piyer g'aheryu Andëre gë viju Sebede, Sak gë San

³ gë Filip

gë Barëtelemi

gë Toma

gë Matiye arëf yatëtanke ña

gë Sak ajë Alëfe

gë Tade;

⁴ gë Simo Ahahnëndak a

gë Yuda Isëkariyot ale yed aroka Yesu ña.

Ipay pëhw gë vëhi ña

⁵ Tac, Yesu payëkëhni ðoku vësan pëhw gë vëhi va, gë yi siyab: «Keharyin waresiyo wale ntëdfahnëni vële wok vëyena wasëwif va do nt'arënkwa la inaw ðampo Samari hna, ⁶ bare yiryin gë cape bulunda Isërayel vëhni vële ye had vupe vunte sëvëk. ⁷ Nkaw hna, pëyahënëhni vahnë va Naw ambin ña tëhajëk, ⁸ yërënëryinëhni vëres va gë vëhwëhn ambiy per, matëndëryinëhni vësëm va, daryinëhni wayine ña. Kifo nuñarun dawëluhna, wuhnë fëna yëdfahnëryin ki fo. ⁹ Nt'ayoyawu la uyc koryi ryampo; ¹⁰ nt'ayowu kufa soje uyas wa; la acud akawary ma wapary wakawary, la ryoko, kabi aryokun a njëdade le valëdëha ña.

¹¹ «Ge tëkërun hn'inaw ma hn'ankol, yëkëlehnerin bi mo fëhwëtak soje kacawu do ñëwëryin ñalu hna fo hafo awatu hnam. ¹² Ge tënkërun hnë tere dehnëryin: «Arabi yam ña nke gë wuhnë.» ¹³ Ge vële lëdëk hnë tere rac va kacanihu, arabi dëwara hun ña cël ñal hni hna, ge gwër nuñani nke. Ge gena umë, arabi idëwara hun ña mboka gë ñalun. ¹⁴ Ge, hnë tere ma nkol hna fop, ñwëyik kacadeluhna ma nëpayiluhna, kërënyarin hnam do bankaryin ivëd wapary hun ña. ¹⁵ Toña ña fëyadëmu: hnë fac kiti hna, vële lëdëk Sodom gë Gomor^{*} va vëyapënanëdfena ðus gë vëvë inji nkol ki.

¹⁶ «Nëparyin! Payëdëmu had wape wante wok wayëtëna ñayah fagant wañin. Awa titënyarin do ahnënu. ¹⁷ Keharyinëhni vahnë va kabi kitijëdënihu do ntampëdënihu vacaliña vantëw hni hna. ¹⁸ Njiryeryëderun haryënkwa hnë waguverëner hna gë vëhnañ hna soje lëmën, wasefe mën yedun haryënkwa lëw hni, vëhni gë wabulunda wadëw hni ña. ¹⁹ Ge njiryeryirin vakitiña hna antë nkehahnahu soje le hnësëdfun ma gante tëfëka ahnësu: wanës wante rëfëka ahnësu ña njëdadëhu Wënu ña wati rac. ²⁰ Ha, gena wuhnë rëkëd ahnësëndu, bare Iyir Rëmun ña rëkëd nësënd hnë wuhnë.

²¹ «Hnë wati rac, vële vankëk rëm gë hnëm njëdfahnënlëdëni soje ndawini; warëm wa koyëna ntidënihëhni vutah vuntëw hni va do vutah va ñëwëdënihëhni vële hnagëkëhni va do ndawëhnëdënihëhni. ²² Vahnë va fop ñëwëdënihu soje lëmën. Bare ale yawënad hafo pu ña, Wënu ña pëhëtëdëha. ²³ Ge këm fo ntiderun hn'inaw, garyëryin

^{*} 10:15 10.15: Wapëgwala 18.1–19.38

hn'ikaŵary. Toña ŷa fëyaďëmu: nkoďun afëyahnëndu wanës Wënu ŋa hnë wahnaw̄ wavë Isërayel hna fop hafo Ajë Ahn'a bokaj.

²⁴ «Fakaraŋ fante lëbëka aharaŋ alëw̄u gena do aryokuŋ ale lëbëka ale ndokuŋëhnëď gena. ²⁵ Caŋëk ge fakaraŋ fa nke had aharaŋ alëw̄u ŷa do aryokuŋ a nke had ale ndokuŋënd a. Ge asankaf tere ŷa Belësebul macëďe, awa wëvë tere lëw̄u va fëna koyëna macëďeni!»

Ale rëfëka ntaĸëlëntëndehna

²⁶ «Gante-wo nke ka, ntë ntaku gë vahnë va. Fop le soŵik ŷa cowëtëďe, do fop le ye sëvah ŷa nĵëtëďe. ²⁷ Ile hnësëhnëďëmu g'umëď ŷa, tëfëtaryin ge pacëk; ile ŷakëňakënderun ŷa, ĸekaryin yaŋ. ²⁸ Antë ntakuni vële ryawëď imbahn bare hara wahodina ndawëni ntaŵary ŋa; dakëryiwuna Wënu ŋa umë ale hoď ntab mbahn inja g'intawary inja per janama hna. ²⁹ Gena bi nkwaďëđeni vuňer vuki gë uŷëc koriŷi ryampo? Bare la fëndampo hnë vutac yojëďina nkal li hara Wënu ŋa Rëm hun ŷa yëtëna. ³⁰ Ge w̄uhnë ye, la mul bë vankaf hun ŋi ndëkwëk. ³¹ Awa ntë ntaku: w̄uhnë lëbëkëhni nafa ŷa kore vuňer vuyabah!

³² «Ale-wo-le hnësëk bulunda hna ami hwëhnëka, nësëďëfu ami fëna haryënkŵ Rëm mën le ye g'ambin ŷa ami hwëhnëka aŷi; ³³ bare ale-wo-le hnësëk bulunda hna kwëhnëlëw̄ahna, nësëďëfu ami fëna haryënkŵ Rëm mën le ye g'ambin ŷa kwëhnëlëw̄ahna.»

Gena yam bare uw̄ët

³⁴ «Ant'ahnahawu yam yiryeryibu ĸuniŷa li: gena rac, uw̄ët ye. ³⁵ Wasaŋëďina ajë gë rëmu, aryag gë hnëmu, asëval gë hnëm asanu; ³⁶ do wëŷew̄ ahnë va, wëvë tere lëw̄u va dënk yed.

³⁷ «Awa ale ŷahnëka rëmu ma hnëmu hafo lëbiwu ami, ahnë arac gena gwër nke arëfal mën; ale ŷahnëka aju ma aryagu hafo lëbiwu, ahnë arac gena gwër soŋe lëmën ŷa. ³⁸ Ale wok maŵana tëfëndo hafo paki cëm hna kërëwa gena gwër nke arëfal mën. ³⁹ Ale ŷaď ŷi ĸuniŷa ŷi cëmëď, bare ale wok kwëtahnëna nëf ŷi ĸuniŷa, soŋe lëmën ŷa, nkoryaryëď ntaŵary ĸëw̄u ŋa hafo arayen hna.»

Icos

⁴⁰ «Ale-wo-le hacaku ŷa kacako; ale-wo-le hacako ŷa kacaka ale fayiko ŷa. ⁴¹ Ale-wo-le hacaka kila Wën kaŷi kila ye, nuŷaď icos nte kwëtëhnik kila ŷa; do ale hacaka asatah a kaŷi asatah ye, nuŷaď icos nte kwëtëhnik asatah ŋa. ⁴² Toña ŷa fëyaďëmu: ale yëďaka la wënka wayamah fo ale ŷak vak hnë wërëfal mën hna kaŷi arëfal mën ye nuŷaď icos ĸëw̄u ŋa.»

11

Vëfayik San Ayary a

¹ Ante puhnako Yesu siyab wërëfal pëhw gë wëhi wëlëw̄u ŋa, njiko soŋe karaŋëhni vahnë va do nësëhnëhni wanës Wënu ŋa vankol vambë hnam hna. ² San Ayary a, nte woko le cëďiko hna, nkwëryëko le ntidëho Këris ŷa. Awa më payëkëhni wëryampo hnë wërëfal wëlëw̄u hna ³ tëyëryina Yesu: «Arëhnayik ale ŷaď njija bi yeru ma ahaŵary rëfëkëfu hnapëfu?»

⁴ Yesu më ntëkwakëhni: «Yiryin afëyawuna San ile wëryëďun do g'ile hnuďun ŷa: ⁵ vumëp va nuďëni, wële radëď va gona tadëndëni,

vëhwëhn ambiÿ va yër ña njerënedeni, vëryëñëkah va nkwëryëdëni, vësëm va bëhn ña mbëhnëndanëdëni do Wanës Wakasëk ña pëyađeni vëhaÿëhnañ va. ⁶ Mbetak ale wod tavëna ikwëtahn dëmën ña!»

⁷ Ante njini vërëfal San ña, Yesu më nësëndëhëhni kore ÿa soje San ntehnënd: «Ye yirunëho ayëkiwu wula hna? Ale wok kwëhnana nafa had idël bë tëfary sën nte ñenkëlend sël bi? ⁸ Awa ye yirunëho ayëkiwu? Ale sudak viÿi viwamah bi? Vële sudaf viÿi viwamah va vacery vëhnañ hna nkeni. ⁹ Awa, ye lë yirunëho ayëkiwu? Kila bi? Ha, ntehnëdëmu ntëbik dënk kila. ¹⁰ Soje San nësëd Vikerëh va ante ntehnëko Wënu ña: “Cañëtëryidëfuha afay mën a haryënkwa hu pëhwëtëhni nkañ ña.”[✠] ¹¹ Toña ÿa fëyađëmu: kobëri nagina ale lëbëka San Ayary a; bare ale ÿak mbak nafa Nawñ ambin hna umë lëbëka San. ¹² Kobëri wati nte pëyahnedëho San wanës Wënu ña hafo gaki, ale-wo-le ntid fere fop tënkahn Inawñ Ambin hna; vële varikañëk va fo hamënad soje tënkëni. ¹³ Wakila ña fop pëyahneni Nawñ Wënu ña. Sariya Moyis ÿa fëna pëyahnek. Tac San fëna pëyahneko. ¹⁴ Do ge ñadun awañu, San ye Eli, asan ale ntehnëniho wakila mbokajëd ña. ¹⁵ Nëparyin đus, ge kwëhnarun vanëf awëryahnu!»

¹⁶ Yesu më mbok ntehnëk: «Mo hođëfu wëntëndëlehnëwëhni vëÿi vahnë? Vutah vunte lañak le nëhëdëni mëntëlëni, vundampondekahnatëndënihehni vuñentañ va: ¹⁷ “Njëwëhnirun hnëw sampace, gañëluhna sampace! Njëwëhnirun hnëw wakwëy, gañëluhna wakwëy!” ¹⁸ San njijëko, tokëdilo hna roka fërën, cedilo hna uñen do vahnë va canahnëliwihna, ntehnëdëniho soje umë: “Yine fëlaka!” ¹⁹ Tac Ajë Ahn'a njijëk, tokëd, ced do ntehnëdëniho soje umë: “Yëkëryina aÿi asan, roka gë use ñen fo nahaf, do lawo vërëf ÿatëtanke ye do gë vëwen!” Bare vële rëfëk uyët va njavëtëdëni Wënu ña catëk.»

Vankol vante wëÿëk vëhwëtahnëdëna

²⁰ Awa Yesu pëgwëlehn ñañëhahnëdëhni vahnë vëvë vankol vante ñako ntihahn vifëmpëhnañah viyabah vilëwu va, kabi hnam vëwëcëtëlo hna vankeya vantëw hni va. Më ntehnëk: ²¹ «Meku wuhnë vëvë nkol mbë Korasin gë mbë Betësayida vi! Ýal hun hna ntik Wënu ña viÿë vifëmpëhnañah va gena Tir gë Sidon. Ge hnam ntikënd viÿë virac, vëvë hnam vi mbijëk ga nkwëcëtakëndëni vankeya vantëw hni va. Cudakëndëni viÿi icëm do nëvakëndëni ibëhn vimbahn hna tufëhnañëni gante njiwëhneni ka soje ile ntidëniho kobëri ña. ²² Soje umë fëyađëmu, fac kiti hna vëvë Tir gë Sidon vëyapënanëhnedëna đus gë wuhnë ki. ²³ Wuhnë vëvë Kaperënaÿum ntiyahneku bi njihnedërun hafo ambin hn'ani? Geđina koyëna. Noyëderun hafo janáma hna. Ge vifëmpëhnañah vile liyik ýal hun va Sodom[✠] ntikënde, nañ tac nkokënd hafo dol. ²⁴ Soje umë fëyađëmu, fac kiti hna vahnë vëvë Sodom va vëyapënanëhnedëna gë wuhnë ki.»

Iyinëga paryi ña

²⁵ Wati rac, Yesu ntehnëko: «Apa, Ahwëhn ambin g'inkal, camehnëmi gante njëtëndanëruhëhni vële ye had vutah ile

sowëntuhëhni vëhwëhn hakili g'uyët. ²⁶ Ha, Apa, ntiru koyëna kabi irac ŷadu.»

²⁷ Yesu më mbok ntehnëk: «Rëm mën ŷa njëdako fop. Ahnë yëtëlohna ami, Aj'a, ge gena Rëm mën ŷa. Ahnë yëtëlahna Rëm mën ŷa ge gena ami, Aju ŷa do vahnë vële rëhnaŷu rufëwëhni Rëm mën va.»

²⁸ «Yijën ŷal mën hna wühnë fop vële ntënëk idif vi do njëdadëmu ntawëla ŷa. ²⁹ Nufëryin sug lëmën ŷa yaŷëndu, koyëna nuŷadun yam ŷa soŷe walaŷary hun hna dënk. Dakëla yentiwu do ntaŷary iŷa pacëko. ³⁰ Sug le lehnëmu ahnufu ŷi dakëna ndibi do idif nte yëdadëmu ŷa dënëna.»

12

Yesu gë fac ntawëla

¹ Ga mbiŷëk toye, Yesu gë vëréfal vëlëwŷu va hnë wëhaŷ vantimp ndëcëtađëniho fac ntawëla. Vëréfal va inte yokëhniwo; pëgwëlehnëni nkubëndëni vantimp va do cemëndëni. ² Wafarise wëryampo, ga nuni watac, më ntehnëniha Yesu: «Yëkëry, vëréfal hu va ile nkok maŷëryana sariya fu hnë fac ntawëla hna ntidëni!»

³ Yesu më ntëkwakëhni: «Karaŷëluhna bi ile ntiko David umë dënk gë vëréfëlëntaŷu va hnë fac ryampo nte njokëhniwo inte ŷa? ⁴ Tënkëko cery Wën hna, nuf mburu nte kwëtëhniko Wënu ŷa, do tokëni umë gë vëréfëlëntaŷu; hara, sariya fu ŷa maŷëryanëlēhniwohna tokëni: vësëna wasađëha fo maŷëryanëko. ⁵ Ma karaŷëluhna bi ile kerëko Moyis ŷa: la hnë fac ntawëla hna, vësëna wasađëha ndokuŷëđëniho Cery Wën Cankaf hna? Koyëna vëlënëndilohna sariya ntawëla ŷa, bare ahnë dehnëlēhniwohna menëni? ⁶ Awa, paryi pëyađëmu: nkehëhna hnani ile lëbëk Cery Wën Cankaf ŷi! ⁷ Gena bi Wënu ŷa lehnëk Vikerëh hna: “Ipërëna ŷa fecehëko, gena sadëha wusaŷ?”[✧] Ge paryi njëtakëndun ile pëhnëtanëđ ŷa, kitiŷakëndilunihna vële wok vëwënëna. ⁸ Yëtëryin, Ajë Ahn'a umë ye Ahwëhn fac ntawëla ŷa.»

Iyërën ale cëmëk vák

⁹ Yesu matëko hnam nji hnë caliŷa ntëw hni hna. ¹⁰ Nkeho hnam asan ale cëmëko vák. Wafarise wë ñađëniho nuŷani ile pëyahnedëni menëk Yesu pëlahni; soŷe rac më tëyëniha: «Sariya fu ŷa maŷëryak bi njërëni ahnë hnë fac ntawëla?»

¹¹ Yesu më ntëkwakëhni: «Ge aryampo hnë wühnë, kwëhnaka ife ryampo fo do ife rac ntëba hnë hatëh hatëwëh hnë fac ntawëla hna, yidina bi ntabëteh? ¹² Do, ahnë yabëlahna bi đus nafa ntëbi ife? Awa, sariya fu ŷa maŷëryak ntinëhni ahnë ifërën hnë fac ntawëla hna.» ¹³ Awa Yesu më ntehnëka asan a: «Yeli vák hu ŷi.» Umë njelëk do mbokalehna fërën fo gë ŷëntaŷ ka. ¹⁴ Tac, wafarise wë cahnëlehnëni nësëlini bi hak ntidëni ndawëhnahnëniha Yesu.

Aryokuŷ ale tēhnaŷ Wën

¹⁵ Awa, Yesu, ga njëtak ile ñađëniho ntini wafarise wë, më kërënak hnam do kore sankaf rëfëlehnëkaŷo. Njërënekëhniwo vëres va fop, ¹⁶ bare ŷaňëhahnëkëhniwo ntehnëhni antë pëyahneni bi mo ye.

17 Koyëna nkeho ntiyahn wanës wante nësëko Wënu ña hnë wës kila le waciko Esayi ÿa:

18 «Wëliho aryokunëhn mën ale rëhnabu ÿa, ale ÿadëfu ðus.

Umë fëbënëðëfu iyir mën ña do pëyadëhëhni wayamani ña gante ntidëfu ka catahnëni.

19 Conkëntëðëna g'ahnë, ðekadina, nësëðina soñe tufëhnahn.

20 Pakacëðina hn'ile fëgwëk wubëð; ðipehnëðina lampu le wok pëtëðina ðus. Koyëna rëkëð ntind hafo urumpak wä pu;

21 do wabulunda ñi fop umë tamahnëðëni.»

Yesu gë Belësebul

22 Fac ryampo, Yesu njonëhnijikawo asan ale wëpëko do wok kodina nës kabi yinë fëlakawo. Yesu njërënekawo asan arac, hafo nund do nësënd. 23 Kore ÿa pëmpëhnahnëkëhniwo do fop ntehnëðëniho: «Aÿi gena bi Ajë David ale hnapëðëho ÿa?»

24 Wafarise wä ga nkwëryëni, më ntehnëni: «Aÿi asan ntaðëhëhni wayine ña, kabi Belësebul asankaf wayine ÿa yëðadëha fanka ntaðëndahnëhni!»

25 Bare Yesu njëtëko nahan dëw hni ña, awa më ntehnëkëhni: «Ge vële vankëk inaw mëtëðëni vëhni fo, naw tac campëð, do ge vële vankëk ankol ma tere fëna mëtëðëni, ankol tac ma tere rac campëð. 26 Do ge Sintani ntað le kwëhnëk umë ÿa dënk, umë fo wëtëryað; awa ucankaf ntëwu ña hak kod nko kahn? 27 Ntehnërun ntaðëfuhëhni wayine ña kabi Belësebul yëðfako imëk inja; vëréfal hun vi lë, mo yëðakëhni imëk ntahahnëndënihëhni? Tufahnëðëni vëhni dënk kwëhnaluhna toña! 28 Bare ge g'Iyir Wënu ña ntaðëfuhëhni wayine ñi, umë tufahnëð Inaw Wënu ña tëkik ÿal hun hna.

29 «Ahnë kodina tënk hnë tere asan ahwëhn fanka do nuf hnapul lëwu ÿa, ge ñabëlahna ten asan arac; bare ge ñabëka kod nuf le-wo-le tere lëwu hna.

30 «Ale wok gentina gë ami ÿa aÿëw mën ye; do ale wok demaðilohna varëpëwëhni vahnë va campehnëðëhëhni. 31 Soñe umë ye pëyadëmu: vahnë va kode tavëhni soñe wameh-wo do soñe wayëw wante njewëniha Wënu ña; bare ale yewëk Iyir Ipacah inja tavëhnëðëna. 32 Do fëna, ale-wo-le hnësëð wanës wameh soñe mën, Ajë Ahn'a, kode tavëhni; bare ge ahnë nësëk wanës wameh soñe Iyir Ipacah inja tavëhnëðëna hnë ðuniÿa vë gaki ÿi gë vë le yejëk per.»

Atëh g'ile ntëwëð

33 «Atëh përen wadëwel wapëren ntëwëð do atëh meh wadëwel wameh ntëwëð. Atëh ña wadëwel wante ntëwëk ña njavëtahneðe.

34 Wuhnë wafarise wï, njapërun had walën! Hak kodun ahnësëndu viÿë vifëren do hara merun? Wës ÿa ile fëbëk ntawary ÿa nësëð.

35 Ahnë afëren a viÿë vifëren vile fëbëka ntawary dëwu va canëð; ahnë aÿeh a viÿë viÿeh vile fëbëka ntawary dëwu va canëð. 36 Pëyadëmu: fac kiti hna, vahnë va njavëtëðëni tase Wënu ña fop wanës wakwëhn nafa këm wante nësëðëniho ña. 37 Yëtëry, gë wanës wante hnësëru ña kitiñëðëhi Wënu ña do pëyahnëð ge menëru ma menëlihna.»

Itëy dahëse

³⁸ Awa vēharaŋ sariya vēryampo do gē wafarise wēryampo mē ntehnēniha Yesu: «Aharan, ñadēfun alinēhnēfu hnufu dahēse fēmpēhnahnah.»

³⁹ Yesu mē ntēkwakēhni gē anj nēsa: «Vahnē vēle ye vēvēh do wok vēhahnēndana soŋe Wēn vi, dahēse tēyēdēni, bare sifa dahēse le yehawo kila le waciko Yonas* yi fo nuŋadēni. ⁴⁰ Ndampo fo nke gante ndakēko Yonas wafac warar hn'idonk igis cankaŋ ki, koyēna ndakēf Ajē Ahn'a fēna wafac warar bambery nkal hna tac mbēhnēf. ⁴¹ Fac kitij hna vēvē Niniv va nkentēdeni gē vēvē gaki vi, do tufahnēdēni vahnē vēvē gaki vi ntētēni. Vēvē Niniv va vēhni nkwēcētani vankeya va ante nkwēryēniho wanēs Yonas ŋa do nkehēhna hnani ale lēbēka Yonas bare wūhnē gwēcētaluhna vankeya va. ⁴² Do fēna, fac le kitijēdēhēhni Wēnu ŋa vahnē va, asēval ale hnaŋwēko hn'inkal Saba nkentēde gē vahnē vēvē gaki vi, do tufahnēf vahnē vēvē gaki vi ntētēni. Umē le tēkwik nkal hna matik njij nēpa usery Salomo* wā do nkehēhna hnani ale lēbēka Salomo bare nēpadilunahna!

Iboka yine

⁴³ «Ge yine ntayik hnē ahnē, le nkeho cery ntēwu hna, njid njasēlehnēnd wēwac wahankah hna njēkēlehnēnd hn'ile ñēwēd. Ge nuŋana, ntehnad: ⁴⁴ «Mbokadēfu cery mēn hn'ile matibu hna.» Awa njid tēkata asan a had cery nte facik, fēhwētik hafo njiv. ⁴⁵ Taŋ njid njojēhni wayine ntawu mbēf gē waki wante lēbēka wayap, njijēni ñēwēni hnam. Tac horot ahnē arac ŋa ntēbēde gē kobēri ka. Do koyēna fēna nkef soŋe vahnē vēvēh vēvē dol vi.»

Hnēmu gē vēheryu Yesu

⁴⁶ Nkoko nēsēhnēndēhni kore ŋa, ante tēkiniho hnēmu gē vēheryu ŋa. G'ipēr ñēwēniho do ñadēniho nēsēhnēniha. ⁴⁷ Ahnē mē ntehnēka Yesu: «Nēpary, hnēmuh gē vēhery hu pēr hna ñēwēni do ñadēni nēsēhnēnihi.»

⁴⁸ Yesu mē ntēkwaka ahnē arac: «Mo ye hnēm mēn ŋa do gē vēhery mēn va?» ⁴⁹ Tac mē tufakēhni kore le yeho hnam ŋa do ntehn: «Yēkēryin, hnēm mēn ŋa gē vēhery mēn va ani nkeni. ⁵⁰ Vēle lid le ñad Wēn le ye g'ambin ŋa vēhni ye vēhery mēn va gē hnēm mēn ŋa.»

13

Uhnēs uryindaryindan soŋe ahnad uhnēda

¹ Fac rac, Yesu cahnēko tere hna nji ntaña tēfary lant hna soŋe karaŋ vahnē. ² Kore sankaf varēpēlēko caharaŋ lēwu, hafo kay hnē kulu do ntaña. Kore ŋa tēfary lant hna kahnēniho. ³ Viŋē viyabah nēsēndēhēhniwo gē wahnēs waŋindaryindan ntehnēndēhni: «Fac ryampo asan yiko hnē kaŋ dēwu hna ipahn uhnēda. ⁴ Ga pahnēf, waŋēc wēdampo nkaŋ hna njoko: wusery mē njini kohnēni fop. ⁵ Wēdampo nkal kwēhn wēraka njoko le nkok yaŋēna inkal. Waŋēc ŋa pēhnēlehn taŋ kabi nkal nkaŋ iŋa tēwēlohna. ⁶ Ulav wā ga njakēk pēdēlehn wayor ŋa: kankēlehn kabi kwēhnalohna vēnkahn. ⁷ Waŋēc

✠ **12:39** 12.39: Yonas 2.1 * **12:42** 12.42 Salomo aju David yeho, ahnaŋ Isērayel had rēmu. Umē vēryehněko Cery Wēn Cankaf ŋa do njētiko soŋe yasery ŋalēwu ŋa (1 Vēhnaŋ 6; 1 Vēhnaŋ 5.9-14).

wédampo wadèmpèhn njoko. Wadèmpèhn ña naŷèko ndawèlehn hnèda wá. ⁸ Bare wanċec wédampo nkal pèrèn hna njoko do nkeho hnè watac wade lèwèko: wédampo wanċec keme (100) ntèwèko, wañentaŷ ña wafèhw mbèdċ gè ryawŷ (60) do wakaŷary kat wafèhw warar (30).» ⁹ Yesu mè nkwenèk: «Nèparyin ñus, ge kwèhnarun vanèf awèryahnu!»

Soŋe ye nèsèdċ Yesu gè wahnès wañindaryindan

¹⁰ Awa vèrèfal va tèhalehnèniha Yesu do tøyèniha: «Soŋe ye hnèsènduhèhni gè wahnès wañindaryindan?»

¹¹ Mè ntèkwakèhni: «Wùhnè njèdayirun ayètu viŷè vivè Naŷ ambin hna le soŷak, bare vèhni vèyèdayina. ¹² Ale wèryèk wapacèk a nkwènèhnède uyèt wá, do kobèdèha; bare ale wok gwèryèna ŷa tebède la ile njètèk ŷa.* ¹³ Wèlin soŋe ile hnèsèhnandèbuhèhni gè wahnès wañindaryindan: Njèkèdèni hara vèhnuđina do nkwèryèdèni hara vèyètèđina. ¹⁴ Koyèna ile nèsèko Wènu ña hnè wès kila Esayi ŷa ntiyađ hnè vèhni:

«“Nkwèryèđun ñus, bare yètèđiluhna; njèkèđun ñus, bare nuđiluhna.

¹⁵ Iŷi ñulunda kambèni vankaf va soŋe antè nkwèryèdèni;

ciŋani vanèf va do ndèmèni,

soŋe vanèf vantèw hni va antè nkwèryènd

do antè vinkèr vidèw hni va nund,

wahakili walèw hni wá antè njètènd;

mè nkoni vèwècètađina vankeya vantèw hni va

soŋe yèrènahnéwèhni.”

¹⁶ Mbetarun wùhnè kabí vinkèr hun va nuđ do vanèf huŋ va nkwèryèd! ¹⁷ Paryi pèyađèmu: wakila wayabah gè vèsatah vèhaŷary vèyabah va ñađèniho nuni do nkwèryèni ile hnuđun do wèryèđun ŷi, bare vèhnułohna do vèwèryèłohna fèna.»

Gabahn uhnès uryindaryindan ahnađ uhnèda

¹⁸ Yesu mè mbok ntehn: «Awa wùhnè, nèparyin ile pèhnètanèk uwi hnès uryindaryindan ahnađ uhnèda wá. ¹⁹ Vèle wèryèdċ ga nèsède soŋe naŷ do vèyètèna bi ye nèsèdċ, had tèfary nkaŷ nkeni le njod uhnèda hna: Sintani njijèdċ teba fop ile fahnik walaŷary walèw hni ŷa. ²⁰ Vèryampo had nkal kwèhn wèraka nkeni le njod uhnèda hna: nkwèryèndèni wanès ña tuŋ maŷèdèni taŋ g'uhnatah. ²¹ Bare vèravèđina kwèhna vènkahn hnè vèhni, ikwètahn dèw hni ña bèyèđina. Awa ge ryènah wá tèkèhnikèhni ma ge mbèrehnini soŋe wanès Wènu ña, tavèdèni taŋ kwètahn dèw hni ña. ²² Vèhaŷary kat had hn'ile nke wadèmpèhn nkeni: nkwèryèdèni wanès ña, bare nahan iŷi đuniŷa ña do gè wèbal soŋe hnapul ŷa ndawèđ wanès ña, do ñoñ yojèđina ifèrèn hnè vèhni. ²³ Bare vèryampo had inkal pèrèn nkeni: nkwèryèdèni wanès ña do njètèdèni ile pèhnètanèdċ ŷa; watac yojèk ifèrèn hnè vèhni had vatèh vante lèwèko vèndampo keme (100), wañentaŷ wafèhw mbèdċ gè ryawŷ (60) do wakaŷary kat wafèhw warar (30).»

* **13:12** 13.12 Ale wèryèk wapacèk a nkwènèhnède uyèt wá, do kobèdèha; bare ale wok gwèryèna ŷa tebède la le njètèk ŷa. Kode nkwèryi fèna: Ale hwèhnak inè ŷa nkwènèhnède, do kobèdèha; bare ale wok kwèhnana inè ŷa tebède la le liyahnéka tèk nuŷa ŷa.

Uhnës uryindaryindan soje idël meh

²⁴ Yesu nësëhnëkëhniwo uhnës uryindaryindan haŵary: «Naŵ ambin ŋa gë ŷin mëntëlëni: ahnë hnadëko uhnëda fërën kaŷ dëŵu hna. ²⁵ Umëd' ndampo, wati nte ndakëniho vahnë fop ŋa, ale ŷewëka ahwëhn kaŷ tac a më njijëk naf idël meh hn'ikaŷ tac, njilehn. ²⁶ Ga pëhnëk uhnëda ŵa do ntëŵ, dël meh iŋa fëna cahnëntiko.

²⁷ «Vëryokuŋ ahwëhn kaŷ va njilehnëni ntehnëniha: “Ahwëhn, gena bi uhnëda fërën hnadëruho kaŷ hu hna? Awa ne matik idël meh iŋi?”

²⁸ «Më ntëkwakëhni: “Aŷew' mën lik rac.”

«Vëryokuŋ va më tÿëniha: “Awa, ñadu bi yifu lihëtëfu dël meh iŋi?”

²⁹ «Më ntëkwakëhni: “Hali, ge ntihtëd'un dakëna ayëcaryu uhnëda ŵa. ³⁰ Tavëryin, naŷëlahnëni hafo uhác hna. Hnë wati rac, ntehnëd'ëfuhëhni vëhác va ntihtëni ten dël meh ŋi do ñabëni wavap wavap soje pëd'i, tac ndanëni roka ŷa ndank mën hna.”»

Uhnës uryindaryindan uŷëc mutarëd

³¹ Yesu nësëhnëkëhniwo uhnës uryindaryindan haŵary kat: «Naŵ ambin ŋa g'uyëc atëh mutarëd mëntëlëni, ule nufëk ahnë pahnëk hnë sarëdiŋ lëŵu hna. ³² Uŷëc rac ŷak vak wanjëc hna fop; bare ge pëhnëk, urac ŷak hnaŷëk vatëh vamb sarëdiŋ hna fop: naŷëd' hafo gwër kofahnëni wusëry ŵa hnë wahnï walëŵu hna.»

Uhnës uryindaryindan levir

³³ Yesu nësëhnëkëhniwo uhnës uryindaryindan haŵary: «Naŵ ambin ŋa mëntëlëni gë levir le nufëk asëval nëgw gë upih yabah, tac cis fop.»

Soje ye nësëd' Yesu gë wahnës wađindaryindan

³⁴ Yesu gë wahnës wađindaryindan nësëndëhëhniwo kore ŷa watac fop; nësëndilëhniwohna hara wahnës wađindaryindan gentina.

³⁵ Koyëna ntiyako wanës wante nësëko kila ŷa:

«Gë wahnës wađindaryindan rëkëd'ëfu hnësëndu,

do pëyahned'ëfu viŷë vile soŵik kobëri ante ntiyiko duniŷa ŋa.»

Gabahn uhnës uryindaryindan dël meh

³⁶ Awa Yesu tavëkëhniwo kore ŷa ŋi gë tere. Vëréfal vëlëŵu va më tēhaniha do tÿëniha: «Gabëryifu uhnës uryindaryindan idël meh mbë kaŷ ŋi.»

³⁷ Yesu më ntëkwakëhni aki: «Ale hnadëd' uhnëda fërën ŵa, Ajë Ahn'a yeho; ³⁸ kaŷ iŋa duniŷa ŷi ye; uhnëda fërën ŵa vële ye Naŵ Wënu va ye; dël meh iŋa vëhni ye vële kwëhnëk Sintani va; ³⁹ aŷew' ale hnadëd' dël meh iŋa Sintani ye; uhác ŵa, wapuya duniŷa ŋa ye; do vëhác va wamëleka ŋa ye.

⁴⁰ «Gante ntihtëdë idël meh do ntabi hnë hwëdëh ki, koyëna ntideni vëwen va wapuya duniŷa hna. ⁴¹ Ajë Ahn'a payidëhëhni wamëleka wadëŵu ŋa, ntihtëdënihëhni Naŵ dëŵu hna fop vële sanëkëhni vëŷenta hni hn'ikwëtahn va do gë fop vële wok vëŵawëhnëd'ilahna Wënu ŋa, ⁴² do ntabëdënihëhni hnë hwëdëh hucankaf janáma hna; hnam rëkëd' kondëni do cemëlehnanđeni wabeñ ŋa. ⁴³ Bare, vësatah va rëkëdëni pëtëndëni had lepera

hnë Naŵ Rëm lëŵ hni hna. Nëparyin đus, ge kwëhnarun vanëf awëryahnu!»

Uhnës uryindaryindan soŵik

⁴⁴ Yesu më mbok ntehn: «Naŵ ambin ɲa gë hnapul le soŵik hn'ikaŵ mëntëlëni. Ge ahnë nuk hnapul rac coŵëd g'ahawary. Natëdëha hafo nji nkwaŵ fop ile kwëhnaŵ ŷa do mbokaj ntaŵ kaŵ tac.

⁴⁵ «Do fëna Naŵ ambin ɲa gë sanikona wamah le yëkëlehnëd awaf mëntëlëni. ⁴⁶ Ge nuk uryampo ule hwëhnaŵ nafa ntëbi sanu, njiđ nkwaŵ fop le kwëhnaŵ ŷa do mbokaj ntaŵ sanikona rac.»

Uhnës uryindaryindan waryey wale pëlahnëdëni wuwis

⁴⁷ Yesu më mbok ntehn: «Naŵ ambin ɲa gë ŷin mëntëlëni fëna: waryeyët loŵëde hnë lant do fëladëhëhni sifa wuwis-wo.

⁴⁸ Ge pëbëni wuwis ŵa wëfëla va ndodëni gë vambëŵ lant, tac ntaŵani tahnënihëhni: wufërën ŵa hnë kankel kwëtëdënihëhni do ntoŵënihëhni wule wok wahwëhnaŵ nafa ŵa. ⁴⁹ Koyëna nkeđ wapuya đuniŷa ɲa: wamëleka ɲa njiđëdëni pitëndëlehnënihëhni wëwën va gë wësatah va. ⁵⁰ Wëwën va hnë hwëdëh hucankaf janáma hna ntoŵëdënihëhni; hnam rëkëđ kondëni do cemëlehnandëni wabeñ ɲa.»

Uhnës uryindaryindan hasëk gë sër

⁵¹ Yesu tëyëkëhniwo: «Nkwëryërun bi waŵi fop?»

Më ntëkwaniha: «Ha».

⁵² Awa më ntehnëkëhni: «Koyëna nkeđ ge aharaŵ sariya nke fëna arëfal Naŵ ambin ɲa. Ahnë arac mëntëlëni g'ahwëh hnapul ale hnufid hnë hnapul lëŵu hna vihasëk gë visër.»

Vëvë Nasaret va wëhwëtahnëlahna Yesu

⁵³ Ga puhnaŵ Yesu nanta waŷi wahnës wađindaryindan ŵa, më njik ⁵⁴ hnë naŵ nte naŷahnëko hna. Pëgwëlehn karaŵëndëhni caliŵa mbë hnam hna do fop wële yeho hnam va pëmpëhnahnëkëhniwo đus. Ntehnëdëniho: «Ne nufik uŵi uyët? Hak kolahnëk ntind viŷë viŷëmpëhnahnah? ⁵⁵ Gena bi umë ye fatah afak vacery ŷa? Gena bi Mari ye hnëmu ŷa? Sak gë Yosef gë Simo do gë Yuđ gena bi wëhni ye wëheryu va? ⁵⁶ Do wëheryu wësëval va gena bi fop ŷal fu li nkeni? Ne nufik awa ŷin fop?» ⁵⁷ Do rac wëmaŷëhnëkëhniwo soŵe kwëtahnëniha.

Awa Yesu më ntehnëkëhni: «Kila ntënënik gante-wo-gante bare gena hn'ile nagik hna do kas tere lëŵu hna.»

⁵⁸ Awa Yesu toye fo ntiko hnam viŷëmpëhnahnah va kaŵi wëhwëtahnëlawohna.

14

İcëm San Ayary a

¹ Hnë yamani rac, Erođ, nte hnaŵëko Galile ɲa, nkwëryëko ga nësëde soŵe Yesu ŷa. ² Më ntehnëkëhni wëryokuŵ wëlëŵu va: «San Ayary a ye: mbëhnik! Soŵe umë kwëhnahnëk fanka ntihahnënd viŷë viŷëmpëhnahnah.»

³ Erođ nësëko koyëna kaŵi umë lehnëko pëlayi San, ñabi, cëdi do ndaŵëhna. Wëlin itëfëta icëm San Ayary a: Erođ cëdëhnahnëkawo soŵe Erodiyad asëwalu Filip, aheryu ŷa. ⁴ Ntiko koyëna kaŵi

ñëlëkawo gë Erodiyad do San ntehnëdëhawo: «Sariya ÿa maŵëryana aÿëla asëval ahery hu ÿa!»⁵ Erođ ñadëho ndawëhna San, bare nkehahnëkawo gë bulunda ÿa, kabi vēhni fop kila ntinihawo San.⁶ Koyëna nkeho hafo fac le nagahniko Erođ ÿa mbok tēkik, aryagu Erodiyad nkaŵëdëho harÿënkwa vēle fayehniko hna. Erođ nēÿëkawo đus⁷ hafo ntëkëhna ntehn njëdädëha fop le tēÿëdëha ÿa.⁸ Gë siyab hnëmu ha më ntehnëka: «Yëdarye ankaf San Ayary a hnë fëda mpan!»⁹ Ahnaŵ a Erođ njamëlehn; bare soſe idëk dëŵu tase vēfay vēlëŵu űa, më ntehnëk njëdäÿi le tēÿëk ÿa.¹⁰ Payehnělehn ntëpëtiji nkaf San űa kaso hna.¹¹ Më yojik ifëda hna njëdäÿi fandag fa, do umë njëdahna hnëmu.¹² Tac, vērëfal San va më njini nufëni ñas inja mbañëni; tac njilehnëni pëÿaniha Yesu ile liÿak ÿa.

Yesu vēsan wawuli mbëd ndavëd

¹³ Yesu ga nkwëryëk waűi wakasëk, më matëni hnam gë vērëfal vēlëŵu va, kayëni kulu hna, njini minëhni fo le njirëk. Bare vahnë va njëtaniho, awa më cahnëni vankol vantëŵ hni hna tēfëlehnëniha gë wapary űa fo.¹⁴ Ga cëlëk Yesu kulu hna, nutëhni kore sankaf rac, kaÿëhnëkawo đus gë vahnë vērac do pëgwëlehn njërënëndëhni vēle resëko va.

¹⁵ G'anëka ga vērëfal vēlëŵu va më tēhaniha ntehnëniha: «Mëdëk do hnani fëk fo ye. Koyaryihni vēÿi vahnë njini vankol hna ntëŵani ile tokëdëni!»

¹⁶ Më ntëkwakëhni: «Lakënde vēÿina: yëdaryinëhni ŵuhnë dënk ile tokëdëni ÿa!»

¹⁷ Më ntehnëniha: «Bare vamburu mbëd g'uwis wuhi fo hwëhnaſun.»

¹⁸ Më ntehnëkëhni: «Yinenëhnino». ¹⁹ Tac, ntehnëhni kore ÿa ntañani dël hna do nuf vamburu mbëd va gë wuwis wuhi ŵa, kaűëk g'ambin do camehna Wënu űa soſe ÿi rokëtok. Nkubëlehnëk vamburu va njëdahni vērëfal vēlëŵu va, do vēhni cahëlehnënihëhni kore ÿa.²⁰ Ale-wo-le tokëko hafo pihn. Vërëfal va vēkankel pëhw gë vaki vapëſbah mbarëpëniho vankubel vante tesëniho va.²¹ Vële rokëko va tēkëniho vēsan wawuli mbëd (5,000), hara vēsëval va gë vutah va vēÿëkwaryina.

Yesu lant hna njasëd

²² Paco, Yesu kayëndëlehnëhni vērëfal va kulu hna ndënkwehnëhëniha gë cape ñëntaŵ lant ka, wati nte koyadëhëniwo umë dënk kore űa.²³ Ga koyakëhni, më kayëk hn'ikuű soſe yëfa. Ga nëkak, minu fo nkeho hnam.²⁴ Hnë mpëd atac, kulu ÿa tēko űaŵëta vambëű va do wawonkëlo wënkwa űa pankëlëdëniho kabi, gante matid, sël pañëniho.

²⁵ Ga nkëhnëk pac, Yesu gë vērëfal vēlëŵu njidëho njasëhatënd wënkwa hna.²⁶ Ante nuniha ga njasid wënkwa hna, ntakëkëhniwo đus do ndekadëniho: «Ahnënkweł ye!»

²⁷ Yesu më nësëhnëkëhni taű: «Yaŵënaryin! Ami Yesu ye! Antë ntaku!»

²⁸ Awa, Piyer më tebak wanës űa do ntehna: «Ahwëhn, ge paryi wëjë ye, dehnërye yiryiwu wënkwa li.»

²⁹ Yesu më ntehnëka: «Yij!» Piyer cëlëlehn kulu hna pëgw njasënd yaű wënkwa hna njind gë vēhni Yesu.³⁰ Bare ga kamahnëk sël ÿa

njaŵëk, më ntakëka, pëgwëlehn nkëyand wënka hna do ndekak: «Ahwëhn, pehetërye!»

³¹ Taŋ, Yesu njelëlehn vák ŷa, pëlahna do ntehna: «Wëjë, mbaki ikwëtahn! Soŋe ye wajëlehnaru?» ³² Tac, kayëlehnëni vëhni vëhi tak kulu hna do sël ŷa tëryalehn.

³³ Awa vërëfal va fop ndëkwëhnëlehnëni haryënkŵ Yesu do ntehnëniha: «Paryi nke Ajë Wënu ŋa yeru!»

Yesu njërëncëdhëhni vëres Senesaret hna

³⁴ Tëkëlehnëni hnë vambëŋ lant vamb nkal Senesaret hna. Ga ntëmpëtani lant ŷa Yesu gë vërëfal vëlëŵu va, tënkëlehnëni hn'inkal bë resiŷo Senesaret hna. ³⁵ Vahnë vëvë hnam va njavëtënihawo Yesu do pëyahneniho gante-wo-gante tëkik ŷal hni hna, do njonehni-jikëhniwo vëres va fop. ³⁶ Këladënihawo tavëhni ñakëhni wëla wacëmët cuď cankaŋ ntëŵu ŋa fo do fop vële ŷakëko va njërëniho.

15

Yesu gë wënamu wasëwif ŵa

¹ Fac ryanko, wafarise gë vëharan sariya ŵatiko Yerusalem njini tëyëniha Yesu: ² «Soŋe ye vërëfal hu vi nkoni vëlënëncëdina wënamu wante taveryënihefu vacërakëlo fu ŋi? Vëhni vëŷuhnadina wëbák ŋa tokahnëndëni gante nke namu fu ka.»

³ Yesu më ntëkwakëhni: «Ŵuhnë lë, soŋe ye worun dënënëluhna vakwëda Wënu va, bare wënamu hun dënk lidun? ⁴ Wënu ŋa dehnëna bi: “Dënënëryihni vëhni rëmuŋ gë hnëmuŋ”, do fëna “Ale lehnëka rëmu ma hnëmu wameh a tëfëka ndaŵi”[✧]? ⁵ Bare ŵuhnë, ntehnëcëdënëhëhni vahnë va ahnë koď ntehnëhni vële hnagëka va: “Ile rëfëkawo yëďaŵu ryemahnu ŷa sadëha le pehnëhnik Wënu ŵaruŋëbu.” ⁶ Awa ge aki nke vahnë va gona mbalëhni ntënënenihëhni vële hnagëkëhni va. Koyëna ntihëtëcëdun wanës Wënu ŋa soŋe namu lëŵ hun ŷi! ⁷ Ŵuhnë vëwër! Kila Esayi toña kwëhnako ante nësehnëkawo Wënu ŋa soŋe lëŵ hun ŋa aki:

⁸ «“Iŷi bulunda gë wanës ŋi fo ntënëncëdëniho, bare wasakahn walëŵ hni hna ŋaŵëtaniho.

⁹ Icëmb dëŵ hni ŋa, kwëhnana nafa kabi gena wanës mën ŋa karanëcëdënihehni vahnë va bare wënamu wadëŵ hni fo ye.”»

Ile ronkënëcëdëha ahnë

¹⁰ Tac Yesu më ntehnëkëhni kore ŷa fop: «Nëparyin do gwëryëryin ŷin: ¹¹ Gena ile rënkëď hnë wës ahnë ŷa ronkënëcëdëha, bare ile sahnid wës lëŵu ŷa, umë ye ile ronkënëcëdëha ahn'a.»

¹² Awa vërëfal va më tëhaniha Yesu tëyëniha: «Njëteru bi wafarise ŵa ntavëkëhni gë wëjë soŋe wanës wante hnësëru ŋi?»

¹³ Umë ntëkwakëhni: «Atëh nte-wo-nte nkok pëlëna Rëm mën le ye g'ambin ŷi nkëcëde. ¹⁴ Tavëryinëhni: vumëp vunte hahëď vumëpëntahni ye! Do ge mëp kahëdëha mëp ñëntaŵ, njodëni vëhni vëhi tak hnë hatëh.»

¹⁵ Awa Piyer më ntehnëka Yesu: «Gabëryifu bi ye pëhnëtanëk wanji wanës soŋe ronk.»

✧ 15:4 15.4: Icahn 21.27; 20.12

¹⁶ Yesu më ntëkwak: «Wühñë fëna, gwëryëdiluhna bi ha gaki? ¹⁷ Yëtëluhna bi le-wo-le rënkëk wës ahñë ýa ndëcëd idonk dëwu hna tac cahñëd mbahn dëwu hna? ¹⁸ Bare ile sahnik wës ýa ntawary hna matik, do rac ronkëñëdëha ahñ'a. ¹⁹ Bambery ntawary ahñë hna matif vinahan vimeh vinte liyehñëdëhëhni ndawëndëñihëhni vahnë, njëkëlehnëndëñihëhni vësëval vëhawary, do ntindëni ndakëntal nte mbañëk Wën, ntehnëndëni, mërëndëni, do nësëndëni wameh vëyënta hni. ²⁰ Wëlin ile ronkëñëdëha ahñë ýa! Bare itok hara ñuhnalihna wëbák gante nke namu ka, umë tonkëñëdiluhna ahñë.»

Asëval ale wok gena sëwif hwëtahnëka Yesu

²¹ Tac, Yesu më matëk hnam nji hnë vankol vante ye caharaß Tir gë Sidon hna. ²² Hnë wati rac, asëval ale lëdëko hnë resiyo rac më njijëk ðarël lëwu. Arac bulunda vële wácëde Kanan hna kwëhnaryiko. Pëgwëlehn ndekand: «Ahwëhn Aju David, kaýëhnahnëryiýi g'amii! Aryag mën a yine fëlaka do mbërak ðus!»

²³ Bare Yesu la ñoñ dëkwawohna. Awa vëréfal vëlëwu va më tēhaniha ntehnëniha: «Daryehna aýi asëval! Njankëdëhëfu tēfëlehnatëndëfu.»

²⁴ Yesu më ntëkwaka asëval a: «Wënu ña soñe vëvë Isërayel fo payiko, vële ye had wape wante sëvëk.»

²⁵ Bare asëval a tēhakawo ndëkwëhn haryëñkw lëwu do ntehn: «Ahwëhn, ðemarye!»

²⁶ Yesu më ntëkwaka: «Yivëna nufi roka vutah va këfëhnini vumbe vi.»

²⁷ Asëval a më ntëkwaka: «Ahwëhn, toña hwëhñaru. Bare vumbe va ile yod toka roka vële hwëhñëkëhni hna tokëdëni.»

²⁸ Awa Yesu më ntëkwaka: «Kwëtahnëhu ña njabëk! Wënu ña ntid ilë ýađu ýa.» Do aryagu njërëlehn wati rac dënk.

Yesu njërëñëdëhëhni vëres vëyabah

²⁹ Tac, Yesu matëko hnam nji tēfary lant Galile hna. Umë kayëk hn'ikuñ do ntaña. ³⁰ Wakore wayabah më njijëni ýalu hna. Më njojëñihëhni vële radëd, vumëp, vëreyah, wakumim, gë vëres vëhawary vëyabah. Haryëñkw Yesu kwëtëdëñihëhniwo, do njërëñëdëhëhniwo. ³¹ Vahnë va pëmpëhnahnëkëhniwo ante nunihëhniwo wakumim ña ga nësëdëni, vëreyah va njërëñihëhniwo, vële radëd va njasëdëniho g'afërën do vumëp va nudëniho g'afërën. Do pëgwëlehnëni cëmbëndëniha Wën Isërayel ýa.

Yesu ndavëdëhëhni vahnë vëyabah vële wok vëyena wasëwif

³² Tac Yesu macëkëhniwo vëréfal vëlëwu va ntehnëhni: «Kaýëhnahnëkoñwëhni vëyi vahnë. Wëlin wafac warar yelahnëbun do ñoñ vëhwëhnana ile tokëdëni. Ñaða hoyawëhni g'inte fo soñe antë njohëni g'ankañ.»

³³ Vëréfal va më tēyëniha: «Hnë iýi fëk, ne kodëfun hnuýafu ile ryavahnëfuni hafo pihñëni kore gë iýi ki?»

³⁴ Yesu më tēyëkëhni: «Vamburu vajëhw hwëhñarun?»

Umë ntëkwani: «Mbëd gë vaki, do gë vunkis.»

³⁵ Awa, më ntehnëkëhni vahnë va ntañani nkal hna. ³⁶ Tac më nufëk vamburu mbëd gë vaki va, camehnëka Wënu ña, nkubëlehnëk do

njédahni vërëfal vëlëwu va, cahëlehnënihëhni vahnë va fop. ³⁷ Alewo-le tokëko hafo pihn. Vërëfal va mbarëpëniho vëkankel vapëbah mbëd gë vaki vankubel vante woko va. ³⁸ Vële rokëko va vësan wawuli wahnah yeho, hara vëryëkwaryina vësëval va gë vutah va. ³⁹ Ga koyakëhni kore ýa, Yesu kayëko kulu hna njind gë resiyo Magadan.

16

Itëy dahëse

¹ Ga mbiyëk toye, wafarise gë wasaduse tëhanihawo Yesu soje tëndëhnëniha urënd. Tëyënihawo ntinëhnëhni dahëse le rufahnëd paryi nke Wënu ña fayika.

² Bare Yesu më ntëkwakëhni aki: [«Ge ambin ña mbëntëk g'anëka ga, ntehnëdun: "Acahn tèvëdina." ³ Do ge ambin ña mbëntëk kobëri fo g'acahnëfëd ga, ntehnëdun: "Tëvëd dol." Kodun ayëtu ile liyad ýa ge njëkërun ambin ña, bare kodiluhna ayëtu vile liyad hnë iyï wati ýi, bi ye pëhnëtanëd!]⁴ ✧ Vahnë vëvë gaki vi, vële ye vëwëh do wok vëhahnëndana soje Wën vi, dahëse tëyëdëni, bare sifa dahëse ile yehawo kila le waciko Yonas fo nuýadëni.» Tac Yesu më tavëkëhni nji.

Levir wafarise gë wasaduse

⁵ Awa Yesu kayëniho gë vërëfal vëlëwu va kulu hna, soje ndanëni gë cape ñëntaŵ lant ka. Ante njidëniho ña vërëfal va më kamahnëni wayoyana ile tokëdëni. ⁶ Wati rac, Yesu më ntehnëkëhni: «Diryin wajira! Keharyin levirwafarise wã do gë wasaduse wã.»

⁷ Vërëfal va pëgwëlehnëni nësëlëndëni: «Kabi yojilënhna vamburu më nësëd aki.»

⁸ Yesu njëtëko wante nësëlëdëni ña, awa më ntehnëkëhni: «Wuhnë, mbaku kwëtahn iña! Soje ye liyahnëku pañare vamburu vante ryënkwirun nësëndëmu! ⁹ Gwëryëluhna ha gaki? Dënkwëtaðiluhna bi vamburu mbëd vante cehëlehniniho vësan wawuli mbëd va do gë fop vëkankel vankubel vante varëpërunëho va? ¹⁰ Do dënkwëtaðiluhna bi vamburu mbëd gë vaki vante cehëlehniniho vësan wawuli wahnah va do fop vëkankel vankubel vante varëpërunëho va? ¹¹ Hak nkorun gwëryantuhna nësëndiluhna soje vamburu ante ntehnakëndëmu ahehawu levir wafarise wã do gë wasaduse wã?» ¹² Awa vërëfal va nkwëryëlehnëni nësëndilëhniwohna soje levir le lihande mburu, bare ile karanëdëni wafarise do gë wasaduse ntehnëdëhëhniwo kehani.

Piyer pëyahned Yesu ye Arëhnayik a

¹³ Tac Yesu njiko hnë resiyo Sesare Filip hna. Më tëyëkëhni vërëfal vëlëwu va: «Vahnë va, mo ntehnëni yeðu, ami Ajë Ahn'a?»

¹⁴ Më ntëkwani: «Vëryampo, vëhni lehnëd San Ayary a yeru, vëhaŵary Eli yeru, do vëhaŵary kat, Seremi yeru ma kila haŵary*.»

¹⁵ Yesu më mbok tëyëkëhni: «Wuhnë lë, mo lehnërun yeðu?»

¹⁶ Simo Piyer më ntëkwaka: «Arëhnayik a yeru, Ajë Wën paryi ýa.»

¹⁷ Awa Yesu më ntehnëka: «Nëfaki, Simo aju San†; gena ahnë yëtëndanëki iyï toña, bare Rëm mën ile ye g'ambin ýa ye. ¹⁸ Awa,

✧ **16:4** 16.4: Yonas 2.1 * **16:14** 16.14 Kila haŵary: kila ryampo fagant wakila wasër.

† **16:17** 16.17 San: Vikerëh vindampo ntehnëk «Yonas».

ami, mtehnëdëmi, Piyer (ile fëhnëtanëk “taka”) yeru, do hn'itaka tac mbëryëdëfu cery sali mën ña. La icëm inja kodina njawëna haryënk hu. ¹⁹ Njëdadëmi visëdëta Inawë ambin ña: le-wo-le vañëdu nkal li mbañëde ambin hna; le-wo-le wawëryadu nkal li mawëryade ambin hna.» ²⁰ Tac Yesu më ñañënahnekëhni vërëfal vëlëwu va antë pëyaniha ahnë umë ye Arëhnayik a.

Yesu soñe icëm dëwu ña nësëd

²¹ Tëk pëgw wati rac, Yesu pëgwëlehn nësëhnëndëhni wapacëk vërëfal vëlëwu va ntehnënd: «Afo yiwu gë Yerusalem. Hnam, vicër va gë vësankaf vësëna wasadëha va do gë vëharan sariya va korotehnëdëniho ðus hafo ndawëhnëniho do, fac rarëna hna, mbëhnëdëfu.»

²² Awa Piyer më canaryëka do pëgwëlehna niranda: «Hali, Ahwëhn, Wënu ña keryëdëhi! Watac gefilihna muk!»

²³ Bare Yesu më cahëtak do ntehna Piyer: «Ñawëtarye, Sintani! Memañenduho! Nahadila had Wënu ña bare had vahnë.»

²⁴ Tac Yesu më ntehnëkëhni vërëfal vëlëwu va: «Ge ahnë ñad tëfëlehnëndo, ntë nko nahand soñe lëwu dënk, afo ndib kërëwa lëwu ÿa tëfatëndo. ²⁵ Ale ÿad ÿi duniÿa ÿi cëmëd, bare ale wok kwëtahnéna nëf ÿi duniÿa, soñe lëmën ÿa, nkoryaryëd ntawary dëwu ña hafo arayen hna. ²⁶ Ye hnëfadëha ahnë ge nuÿak duniÿa ÿi fop tac cëvehn ntawary dëwu ña? Ye kod njëdahn mbësahni ntawary dëwu ña? ²⁷ Ha ntehnëdëmu, Ajë Ahn'a njijëd gë wamëleka wadëwu ña hnë icëmb Rëmu hna. Awa ale-wo-le ile ntidëho ÿa mbësade. ²⁸ Toña ÿa fëyadëmu: Vëryampo hnë vële ye hnani vi vësëmëdina hara vëhnulahna Ajë Ahn'a ga njijëd had ahnawë.»

17

Ibaca Yesu ña

¹ Ga ndëcëk wafac mbëd gë ryawë, Yesu më njokëhni vëhni Piyer gë Sak gë San, aheryu Sak, do njiryeryëhni hn'ikuñ yihnah le nkeniho vëhni fo. ² Hnam Yesu më mbacik tase lëw hni; yëka lëwu ÿa pëtëdëho had ulav do viÿi vilëwu va njerëko had humpen. ³ Tan vërëfal vërar va nulehnënihëhni vëhni Moyis gë Eli ga nësëlëdëni gë Yesu. ⁴ Awa Piyer më ntehnëka Yesu: «Ahwëhn, njivëk nkeyin hnani. Ge ñadu, ntidëfu wasank watar: ryampo wëjë, Moyis ryampo, Eli ryampo.»

⁵ Nkoko nësënd tëket anar ntancah cankëhni, do kopa wëryiko ñar hna: «Aÿi Ajë mën ye ale ÿahnëbu ðus; g'umë natëdëho. Umë rëfëka ahnëpawu!»

⁶ Vërëfal va ga nkwëryëni kopa rac, ntakëkëhniwo ðus ndëkwëhnëlehnëni wayëka wë nkal li. ⁷ Awa Yesu më tëhakëhni, ñakëhni do ntehnëhni: «Matëryin! Antë ntaku.» ⁸ Awa më matëndani bare vëhnulawohna ahnë ge gena Yesu fo.

⁹ Ante cëlidëniho kuñ ña Yesu më ntehnëkëhni: «Nt'afëyawuna ahnë ile hnurun ÿi hafo Ajë Ahn'a mbëhni vësëm hna.»

¹⁰ Tac vërëfal va më tëyëniha Yesu: «Soñe ye ntehnëdëni vëharan sariya vi, afo Eli njij ten?»

¹¹ Umë ntëkwakëhni: «Afo Eli njij ten soñe mbokary cañ fop. ¹² Bare ami pëyadëmu: Eli tëko njij, bare vahnë va vëyavëtëlawohna. Awa

umë ntiniha gante ñadëni ka. Koyëna korotehnëdëniha vahnë vërac Ajë Ahn'a fëna.» ¹³ Awa vëréfal va njëtëlehnëni soje San Ayary a nësëndëhëniwo.

Yesu njërëncëdëha fatah

¹⁴ Ante tükëniho hn'ile nkeni kore hna, asan rëhakawo Yesu ndëkwëhn haryënkw lëwü ¹⁵ do nteha: «Aharan, kaÿëhnanëryiÿi g'ajë mën aÿi. Hayo fëlaka do njod kwëlëkwël hnë hwëdëh ma hnë wënka. ¹⁶ Njiryeryëbuhä vëréfal hu hna bare vëwëkëna njërëniha.»

¹⁷ Yesu më ntëkwak: «Wühnë, vahnë vëhwëhn kwëtahn këm do vërumpak yerun! Hafö guve tëfëko nko ñëwëlahnin gë wühnë? Afo guve tëfëko voku ryuñënanëhnu? Yinënhninoŵa fatah fi ani.» ¹⁸ Më njojëniha. Awa Yesu më ñañënahnéka yinë ÿa do yinë rac cahnëlehna fatah fa, do fatah fa njërëlehn taj. ¹⁹ Tac vëréfal va, më cahëтарыëniha Yesu do tÿëniha: «Soje ye woöun mëkëlëfunahna lafuna iÿi yinë?»

²⁰ Yesu më ntëkwakëhni: «Kafi ikwëtahn hun inä mbak d'us. Toña ÿa fëyadëmu: ge lakënde ikwëtahn inte vak had uÿëc mutarëd fo hwëhna këndun, ntehnakëndun inä kuÿ: “Pakëтары aÿi hnani”, do pakëtakënd. Ñoñ tesakëndiluhna. [²¹ Bare g'imunta do g'icun fo kode ntayi ÿi sifa yinë.]»

Yesu mbok pëyahñënd icëm do g'ibëhn dëwü ña

²² Fac ryampo, ante nkeniho vëréfal va fop Galile hna gë Yesu, më ntehnëkëhni: «Ajë Ahn'a njëdahnëdëniha vahnë va. ²³ Vërac ndawëhnëdëniha; bare, fac rarëna hna, mbëhnëd.» Vëréfal va, ga nkwëryëni watac, pëbëlehnëni yiwëhna sankaf.

Cosahn ÿatëtanke Cery Wën Cankaf

²⁴ Ante tükëniho Yesu gë vëréfal vëlëwü Kaperënaÿum ña, vële rebadëho ÿatëtanke Cery Wën Cankaf va tëhanihawo Piyer do ntehnëniha: «Aharan hun aÿi cosahnëdëna bi ÿatëtanke Cery Wën Cankaf hna?»

²⁵ Piyer më ntëkwak: «Cosahnëd.»

Wati nte tënkëdëho Piyer tere ña, Yesu ryënkwëko teba wanës ña ntehn: «Ye hnaharu, Simo? Mo rëfëka cosëhni vëhnaŵ vëvë duniÿa vi ÿatëtanke ÿa? Vëvë watere wadëw hni va bi ma vëÿëntaŵ va ye?»

²⁶ Piyer më ntëkwak: «Vëÿëntaŵ va ye.»

Yesu më ntehnëka: «Awa vëvë watere vëhnaŵ va vësosahnëdëna. ²⁷ Bare, ñadilëfuhna lavëndanëfuni vahnë va. Awa, yiryeyi lant hna, aloj d'oli ÿa, igis dënkweyënkwe nte fëladu ña yavëndëryehna wës ÿa: tëkatëdu uÿëc koryi le yed gwër cosahnahni ÿatëtanke mën ÿa gë lëw hu per; yoj asosahn.»

18

Mo lëbëkëhni vëÿëntaŵ va

¹ Wati rac, vëréfal va tëhanihawo Yesu tÿëniha: «Mo lëbëkëhni nafa vëÿëntaŵ va Naŵ ambin hna?»

² Yesu më macëka fatah fatoy, kwëta fagant lëw hni ³ do ntehn: «Toña ÿa fëyadëmu: ge gwëcëtaluhna ayewu had vutah, tënkëdiluhna muk Naŵ ambin hna. ⁴ Ale ÿak njaëkë nafa Naŵ ambin hna umë ye ale vanad soje nke had fañi fatah. ⁵ Ale hacaka la fatah fëndampo gë fañi ki soje lëmën ÿa, kacako ami dënk.»

Vile liyendëhëhni vahnë wameh

⁶ Yesu më mbok ntehnëk: «Age ahnë ravëtehnëka ikwëtahn ija wëla fatoy fëndampo hnë vunte hwëtahnëko vi, pecek soje lëwu ÿa ñabi bëraka do ntoñi hnë igu lant. ⁷ Meka ÿi ðuniÿa le ravëtehnëdëhëhni vahnë ikwëtahn ija! Nkecf kwëlëkwël vile rëkëcf tavëtehnëndëhni ikwëtahn ija, bare ale lik watac ÿa wëh sankaf hnapëdëha! ⁸ Awa ge vák hu ma fary hu ravëtendëhi ikwëtahn ija, dëpëtary; pecek arënk ðuniÿa le wok puðina hna gë vák ryampo ma gë fary ryampo g'ile worryaryëru waki tak do alabi gë janáma, hnë hwëdëh hunte wok dípëdina muk. ⁹ Do ge inkër hu ña ravëtendëhi ikwëtahn ija, dokëtary; pecek arënk ðuniÿa le wok puðina hna g'inkër ðampo g'ile worryaryëru viki tak do alabi gë janáma.»

Uhnës uryindaryindan soje fape fante sëvëko nute

¹⁰ Yesu më mbok ntehn: «Keharyin ayafañuna la fëndampo hnë vuñi vutoy; ha, paryi pëyaðëmu, wamëleka wadëw hni ña haryënk w Rëm mën le ye g'ambin hna nkeni kwëlëkwël. [¹¹ Yëtëryin, Ajë Ahn'a njiñjék pehëtëhni véle sëvëko va.]

¹² «Ye hnahaðun hnë wañi: ahnë kwëhna këhni wape keme do ryampo hnë watac cëvat. Tavëdílëhni hna bi wañëntaw wã fop le keryëdëhëhni hna njiñhahn njiñkëlehna ile sëvëk ÿa? ¹³ Ge nujëka, paryi pëyaðëmu natëdëha g'ife rac ntëbini wafëhw imbëcf gë wahnah g'imbeðf gë wahnah (99) wañëntaw wante woko wasëvëna wã. ¹⁴ Ndampo fo nke, Rëmun le ye g'ambin ÿi ñaðina la fëndampo hnë vuñi cëv.»

Ge aÿënta hu ntëntahnëki

¹⁵ Yesu më mbok ntehnëk: «Ge aÿënta hu ntëntahnëki, macëryehna ayewu wuhnë vëhi fo afëyahna ile ntiki ÿa. Ge nëpaki, pehëtëruha aÿënta hu. ¹⁶ Bare, ge ñwëÿëk nëpaðilihna, yoryehna ahnë aryampo ma vëhi alihahn gante nësëk Vikerëh ka: “Gë vahnë vëhi ma vërar kitinjëdë le yelëku ÿa.”* ¹⁷ Ge ñwëÿëk nëpaðilëhni hna vëhni fëna, pëyahñëry mbara véle hwëtahnëka va; do ge ñwëÿëk nëpaðina mbara tac, pëlaryina had arëf ÿatëtanke do gë vahnë vëha wary véle wok vëhwëtahnëna.

Ibañëhn g'imawëryan

¹⁸ «Toña ÿa fëyaðëmu: le-wo-le vañëdun nkal li mbañëdë ambin hna; le-wo-le wawëryaðun nkal li ma wëryaðe ambin hna.

¹⁹ «Pëyaðëmu fëna, ge vëhi hnë wuhnë nkal li ma wälëni tëyëni le-wo-le ÿa hn'imunta, Rëm mën le ye g'ambin ÿi ntinëhnedëhëhni. ²⁰ Paryi nke, hn'ile mbarëni vahnë vëhi ma vërar soje wac mën, fagant lëw hni nkeðëfu.»

Uhnës uryindaryindan soje aryokuj ale wok tavëndina

²¹ Awa Piyer më tēhaka Yesu do tēya: «Ahwëhn, wahwënta wayëhw rëfëka ravëhnëwã aÿënta mën a ge tavëdina dëntahn mën ija? Hafo wahwënta mbëcf gë wahi bi?»

²² Yesu ntëkwakawo: «Hali, dehnëdila hafo wahwënta mbëcf gë wahi, bare hafo ntëbi dënk wahwënta wafëhw mbëcf gë wahi wahwënta mbëcf gë wahi (70×7) ²³ Awa, wëli uhnës uryindaryindan

soŋe Inaŵ ambin ŋa: Fac ryampo ahnaŵ fëhnako tÿëhni vëryokuŋ vëlëŵu va koryi le navehnëkëhniwo. ²⁴ Umë ndënkwëk tÿëka asan ale wonanëkawo koryi yabah ðus. ²⁵ Asan arac kwëhnalohna ile mbësahand koryi rac; awa ahnaŵ a më ntehnëk nkwaŋini g'asëvalu gë vutahu do g'ile kwëhnak ŷa fop, cosahnahn koyëna nav iŋa.

²⁶ «Awa asan a më ndëkwëhnëk haryënkwa ahnaŵ a, këlahna do ntehna: “Duñënanëhnërye, cosëdëmi fop!” ²⁷ Ahnaŵ a më kaÿëhnahnëka: më tavëhnëka nav iŋa do tava nji.

²⁸ «Bare ga cahnëk asan arac, pankëlelehnëni ale ndokuŋëlahnëdëniho do wonanëkawo koryi toye. Paco pëlaka nahëka do ntehna: “Cosërye le wonanëruho ŷa!”

²⁹ «Ale ndokuŋëlandëni ŷa më njok haryënkwa lëŵu do këlahna aki: “Duñënanëhnërye, cosëdëmi!”

³⁰ «Bare aÿëntaŵ a më ŋwëÿëk; më cëdëhnëka hafo mbësahna nav iŋa. ³¹ Vëryokuŋ vëÿëntaŵ va, ga nuni ile ryëcëtak ŷa, njiŵëhnahnëkëhniwo ðus më njini pëyaniha ahnaŵ a fop.

³² «Awa arac më macehnëka asan a do ntehna: “Wëjë! Aryokuŋ ayapah yeru! Tavëhnëmi nav iŋa fop kabi këlaruho ravëhni. ³³ Tëfakilahna bi, wëjë fëna, kaÿëhnahnina aryokuŋënta hu ŷi, gante kaÿëhnahnëko gë wëjë ki?” ³⁴ Ahnaŵ a ntavëkawo ðus awa më njëdahnëka aryokuŋ a ntind ðoku forosima hafo cosa nav iŋa fop.»

³⁵ Do Yesu më nkwenëk: «Koyëna ntidëha Rëm mën le ye g'ambin ŷi ale-wo-le wok tavëndilahna aÿëntaŵu ŷa g'intawary fop.»

19

Ikaraj soŋe pitël g'asëval

¹ Ga puhnak Yesu wante nësëdëho ŋa, më matëk Galile hna nji cape ndampo mbë Yuðe nte yeho gë cape ñëntaŵ sën Yurëdan ŋa. ² Kore sankaf rëfëlendëhawo do njerëndëdëhëhniwo vëres vëlëŵ hni va.

³ Awa wafarise wëryampo më tëhaniha, më tÿëniha soŋe tëndëhnëniha urënd: «Sariya fu ŷa maŵëryanëka bi asan mbamba asëvalu soŋe toña le-wo-le ŷa?»

⁴ Më ntëkwak: «Yëtëluhna bi ile nësëk Vikerëh ŷa? “Wapëgwa hna, ale lik fop ŷa ntikëhni asan g'asëval”,[✱] ⁵ tac më ntehnëk: “Soŋe umë ye asan a tavëdëhëhni rëmu gë hnëmu nkeni g'asëvalu fo, do vëhni vëhi tak aryampo fo nkedëni.”[✱] ⁶ Koyëna, vëwona vëhi bare ahnë aryampo fo ye. Awa ahnë antë pitëndëlehn ile mbarëpëlehnëk Wën.»

⁷ Wafarise ŵa më tÿëniha: «Awa soŋe ye ntehnëk Moyis sariya hna, ge asan a mbambëka asëvalu ŷa, kerëhna kayëte nte rufahnëd mbambëka?»

⁸ Yesu më ntëkwak: «Moyis maŵëryanëku avambënduni vësëval hun kabi vankaf va kambëku. Bare wapëgwa hna gelohna koyëna. ⁹ Pëyaðëmu: ge asan mbambëka hara pëlalentëhniha g'asan ahaŵary, do ñëla asëval ahaŵary, asan arac ntik le mbañëk Wënu ŋa.»

¹⁰ Vërëfal vëlëŵu va më ntehnëniha: «Ge aki nke yëbëlan asan g'asëval, ant'avëra aÿël fecek.»

✱ 19:4 19.4: Wapëgwala 1.27 ✱ 19:5 19.5: Wapëgwala 2.24

11 Yesu më ntëkwakëhni: «Vësan va fop vëwëkëdina maŵëni waŋi wanës, vële njëdaf Wën fere va fo wëkëd. 12 Vëyi viyabah wëmaŷendëhëni vësan va ñëlëni: soŋe vëryampo, kobëri nte nagini ŋa nke; vëhaŵary, vëhni vahnë va likëhni; do vëryampo ŋwëyëdëni soŋe ntihahnëdëni doku Inaŵ ambin ŋa ye. Arabi ale hodf maŵ inŋi karaŋ maŵ!»

Yesu ndëwadëhëhni vutah va

13 Fac ryampo vahnë yinenëhnikawo Yesu vutah soŋe tindëhni wëbák ŋa do ndëwahni, bare vëréfal va niranihëhniwo. 14 Awa Yesu më ntehnëk: «Tavëryinëhni vutah va nŋijëni ŷal mën hna, nt'aŵemaŷehnuni! Vële ye had vëhni va hwëhnëk Naŵ ambin ŋa.» 15 Awa më tindëkëhni wëbák ŋa tac njilehn.

Ajar mbetak

16 Awa jar rëhakawo Yesu do tëya: «Aharanŋ, ye rëfëko liwu fërën rënkahnu uwám usër hna?»

17 Yesu më ntëkwaka: «Ye rëyëdũho soŋe ile fërënak? Ahnë aryampo fo ye afërën a. Ge ñadu arënk uwám usër hna maŵëhnëry vakwëda Wënu ŋa.»

18 Jar ŋa më tëyëk: «Vanjëhne?»

Yesu më ntëkwaka: «Nt'aryaŵa ahnë; nt'ayëkëlehna aséval ahaŵary; nt'ale; nt'aye sedfe wamër; 19 dënëhëryihni vëhni rëmuh gë hnëmuh; ŋahnëryehna aŷënta hu ŷa had wëjë dënk.»

20 Jar ŋa më ntehnëka: «Maŵëhnëbu waŋi vakwëda fop. Ye rëfëko voku liwu kat?»

21 Yesu më ntehnëka: «Ge ñadu aye afadah haryënk Wën hna, yiry awaf ile hwëhnaru ŷa do ayëdahni koryi ŷa vëhaŷëhnaŵa va; koyëna nuŷadu hnapul yabah ambin hna. Tac yij arëfëlehnëndo.»

22 Bare jar ŋa, ga nkwëryëk watac, njiko ayamah fo kabi hnapul yabah kwëhnako.

23 Awa Yesu më ntehnëkëhni vëréfal vëlëwu va: «Toña ŷa fëyadëmu: ntakëk avetak tënk Naŵ Ambin hna. 24 Ha, paryi pëyadëmu: itënk yonkomb hnë hatëh sirehn ŷak hnëjëk g'itënk avetak Inaŵ Wën hna.»

25 Vëréfal va, ga nkwëryëni waŋi wanës, pëmpëhnahnëkëhniwo dũs më ntehnëdëni: «Mo ye awa ale hodfe pëhëti ŷa?»

26 Yesu më njëkëkëhni do ntehnëhni: «Vahnë va vëhodina pëhëtahni, bare Wënu ŋa kodf nti fop.»

27 Awa Piyer më ntehnëka: «Nëpary, fuhnë tavëbun fop soŋe arëfëlehnahnënde. Awa ye hnuŷadëfun, fuhnë?»

28 Yesu më ntehnëkëhni: «Toña ŷa fëyadëmu: ge Ajë Ahn'a ntañak hnë tinki sëmbik lëwu hna dũniŷa hasëk hna, wuhnë pëhw gë vëhi vële rëfëlehnikoŵo vi fëna, ntañadun hnë watinki vësankaf soŋe ahitiŋuni wahnënk pëhw gë wahi wavë Isërayel wï. 29 Do fop vële ravëd soŋe mën watere wadëw hni ma vicër hni, vëhery hni, warëm hni, wahnëm hni, vërah hni, wëhaŷ walëw hni, nuŷadëni ntëbi wahnënta keme do nuŷadëni sah dũniŷa le wok pudina ŷa. 30 Bare vëyabah hnë vële ye gaki vëryënk wëryënk wï, vërékwa yedf do vëyabah hnë vële ye gaki vërékwa vi vëryënk wëryënk wï yedf.»

20

Uhnēs uryindaryindan soje vëryokuŋ hn'ikaŷ

¹ Yesu më mbok ntehnëk: «Awa, wëli ile mëntëndëlendi Naŵ ambın ɲa: Fac ryampo, ahwëhn kaŷ a sahnëko kobëri fo g'acahnëfëd ga soje njëkëlehna hni vëryokuŋ kaŷ waresen lëŵu. ² Umë maŵalëni gë vëryokuŋ va cosëhni soje doku fac ryampo, tac cañëtëlehnëhni njini ndokuŋini kaŷ a.

³ «Hnë wëwati mbëd gë wahnah hna, më mbok cahnëk do mbok nuhni vëhaŵary yëŵa hna hara ñoñ vëlidilohna. ⁴ Më ntehnëkëhni: “Yiryin ŵuhnë fëna aryokuŋëntiwu kaŷ mën hna do cosëdëmu icos caŋah.” ⁵ Njilehnëni.

«Më mbok cahnëk kat lav a nkaf hna, tac hnë wëwati warar g'anent hna, do mbok nti koyëna fo. ⁶ Hnë wëwati mbëd g'anëka hna kat më mbok cahnëk do mbok tëkatëhni vahnë vëhaŵary kat ga ñëŋwëni yëŵa hna. Më tÿyëkëhni: “Soje ye yëŵëdun hnani fac yä fop ñoñ dokuŋëdilu hna?”

⁷ «Më ntëkwaniha: “Kabi ahnë nufëlëfuhna ryokuŋëhnëfuna.”

«Më ntehnëkëhni: “Awa yiryin ŵuhnë fëna aryokuŋëntijiwu kaŷ mën hna.”

⁸ «G'anëka ga, ahwëhn kaŷ ija më ntehnëka asankaf vëryokuŋ vëlëŵu va: “Macëryihni vële ryokuŋëhnëko vi asosëhni. Vële rëkwahnik vi ryënkŵëhnahnëdu do tëkwahnëni vëryënkŵëryënkŵ vi.”

⁹ «Vële fëgwëko doku hnë wëwati mbëd g'anëka ga më njijëni cosini ale-wo-le soje doku fac yä. ¹⁰ Ga tëkëk icos vële ryënkŵëko nufini doku va, ntiyahnëkëhniwo cosëdëni ntëbini vërëkwa vi; bare vëhni fëna ale-wo-le soje doku fac yä fo cosiko. ¹¹ Ga teŋani, mëhnadëniho ¹² ntehnëndëni: “Vëyi vëryokuŋ rëkwahnik. Soje wati ryampo fo ndokuŋëni; asosaryëlehnëhni gante cosëruhëfu, fuhnë vële ryuñënak ambër hn'ulav fac yä fop ka!”

¹³ «Bare ahwëhn kaŷ ija më ntëkwaka aryampo hnë vëhni: “Lawo, ñoñ dëntantihna. Maŵalakena bi sosi soje doku fac yä? ¹⁴ Nufëry cos hu ɲa do ayi. Ami nëŋëk sosëwëhni vële rëkwahnik vi gante cosëmi ki. ¹⁵ Koda bi liwu gante ñadëfu ka hnapul mën yä? Ma kabi kwëhnabu anëf soje rac bi yëŵaryëruho?”»

¹⁶ Do Yesu më nkŵënëk: «Koyëna vërëkwa vi yed vëryënkŵëryënkŵ, do vëryënkŵëryënkŵ vi yed vërëkwa va.»

Yesu, rarëna yä pëyahned icëm dëŵu ɲa g'ibëhn ija

¹⁷ Yesu Yerusalem njidëho. Më canaryëkëhniwo vërëfal pëhw gë vëhi va do ntehnëhni njasatëndëni: ¹⁸ «Nëparyin, gë Yerusalem njiden, Ajë Ahn'a njëdadëniha vësankaf vësëna wasadëha va do gë vëharaj sariya va do vëhni nkŵëryëlëdëni soje ndawëhnëniha ¹⁹ do njëdadëniha vële wok vëyena wasëwif. Vërac njafanëdëniha, ntampëdëniha tac pakëdëniha hnë kërëwa. Do hnë fac rarëna hna, mbëhnëd vësëm hna.»

Itëy hnëm hni vëhni Sak gë San

²⁰ Awa asëvalu Sebede gë viju vëhi va tëhanihawo Yesu; asëval a më ndëkwëhnëk soje tëya Yesu ndemahna.

²¹ Yesu më tÿyëka: «Ye yädu?»

Më ntëkwaka: «Maŵëryanëryihni vijë mën vëhi vi ntañani naŵ ucankaf hu hna aryampo g'irëhw hu, aŷëntaŵ a g'irahahn hu.»

²² Yesu më ntehnëkëhni: «Yëtëluhna ile rëyëdun ŷa. Kodun bi asewu ankëlëwa tëm pah horot nte ŷadëfu seŵu ŷa?»

Më ntëkwaniha: «Kodëfun.»

²³ Yesu më ntehnëkëhni: «Ha, cedun nkëlëwa mën ŷa. Bare gena ami fëhnađ soje ale lañađ g'irëhw mën ma g'irahahn mën, Rëm mën ŷa fëhnađ. Vële pëhwëtëhnëk va njëđad.»

²⁴ Vërëfal pëhw vëŷëntaŵ va, ga nkwëryëni watac, ntavëkëhniwo gë viju Sebede vëhi vërac. ²⁵ Awa Yesu më macëkëhni vëhni fop do ntehnëhni: «Njëterun vële ye vësankaf đuniŷa vi ndëcëtëni ucankaf ntëŵ hni ŷa, do vëryëndah va tufahnëđëni fanka falëŵ hni fa. ²⁶ Bare tëtëlahna nke koyëna yëbëlan hun. Ale-wo-le ŷad naŷ hnë ŵuhnë ŷa, tëtëka nke aryokuñëhn hun, ²⁷ do ale-wo-le ŷad nke aryënkwëryënkwa, tëtëka nke aramp hun. ²⁸ Ndampo fo nke soje Ajë Ahn'a: yijëna soje ndokuñëhni, ßare had aryokuñëhn vahnë njijëk do njëđahn ntaŵary dëŵu ŷa pëhëtahnëhni vahnë vëyaßah.»

Yesu njërëndëđëhni vumëp vuki

²⁹ Yesu, ante cahnëđëniho gë vërëfal vëlëŵu Seriko ŷa, kore sankaf rëfëlehnëđëhawo. ³⁰ Vumëp vuki lañako tëfary nkaŵ hna, më nkwëryëni Yesu ryëcëđ. Awa pëgwëlehnëni ndekandëni: «Aharan, Aju David, kaŷëhnahnëryiŷi gë fuhnë!»

³¹ Kore ŷa nirađënihëhniwo ndemëhnani, ßare tac nkwënëniho wafeka ŷa: «Aharan, Aju David, kaŷëhnahnëryiŷi gë fuhnë!»

³² Yesu më kahnëk, macëkëhni do tëyëhni: «Ye ŷadun linëhnu?»

³³ Më ntëkwaniha: «Aharan, hnundëfu ŷadëfun.»

³⁴ Më kaŷëhnahnëka gë vëhni do më ñakëkëhni vinkër va; tañ mbokalehn nundëni, do tëtëlehnëndëniha.

21

Yesu tënëkëđ Yerusalem hna

¹ Ante tëhaniho Yesu gë vërëfal vëlëŵu Yerusalem ŷa, tëkëniho ankol Betëfase hna, hn'ikuñ nte ŵacik Oliviye. Awa më payëkëhni vërëfal vëhi haryënkwa ntehnëhni: ² «Yiryin hn'ankol nte ye haryënkwa hun ŷi. Tëkatëlehnëđunëha fali fasëval ga pokik, do fatah fantëŵu fa g'umë nkeđëni. Pëtinëhni ayonëhniwunowëhni. ³ Ge ahnë ntehnëku iñë dëkwaryina: “Ahwëhn a valëka.” Tavëderun ayojuni.»

⁴ Umë nkeđ padahn wanës wante nësëko kila ŷa:

⁵ «Dehnëryinëhni naŵ Siŷo* ŷa: Yëkëryina ahnaŵ hun a gë ŷal hun njijëđ hara naŷënajëđina, hnë fali fasëval kayak, hnë fapali.»*

⁶ Awa vërëfal va njiniho do ntini fop ile ntehnëkëhniwo Yesu ŷa. ⁷ Umë njojëniha fali fa gë fapali fa, tindënihëhni vacuđ vantëŵ hni va, tac Yesu kaya. ⁸ Vahnë vëyaßah ntanëđëniho vacuđ vantëŵ hni va nkaŵ hna njitënd; vëryampo warund ntanëđëni nkaŵ hna. ⁹ Vële ryënkwaŷakawo do vële rëfëđëhawo va ndekandëniho:

«Osana! Aju David, đemaryifu! Araßi Ahwëhn a Wënu ŷa njëđa ale yijëđ g'uŵac lëŵu ŵa! Cëmbëderu Wën hunte sëpëk fop!»*

* **21:5** 21.5 Bulunda Siŷo: Bulunda vë Yerusalem ŷa ye. * **21:5** 21.5: Sakari 9.9 * **21:9** 21.9: Wahnëŵ 118.26

10 Yesu ga tēnkēk Yerusalem hna, bulunda ŷa fop ñēnkaniho. Tēyēdēniho: «Mo ga ye aŷi asan?»

11 Vēle rēfēdēhawo Yesu va mē ntēkwani: «Kila le wācik Yesu ŷa ye vē nkol mbē Nasaret, mbē resiŷo Galile hna.»

Ida Vēwaf Cery Wēn Cankaf

12 Yesu tēnkēko selele Cery Wēn Cankaf hna do ntahni fop vēle wafēdēho do lawēdēho hnam va; kēfēko watabali vēwēcēt koryi do gē watinki vēwaf wēfah va. 13 Tac mē ntehnēkēhni: «Vikerēh Wēn va mē lehnēk: “Acery mēn űa, Cery iyēfa macēde”,[☆] bare wūhnē soŷa vēle lirin![☆]»

14 Wati rac, vumēp gē vēle radēf rēhakawo Yesu Cery hna do njerēnēkēhniwo. 15 Vēsankaf vēsēna wasadēha va do gē vēharan sariya va, ga nuni viŷē viŷēmpēhnahnah vile ntiko Yesu va, do ga nunihēhniwo fēna vutah va ndekadēniho Cery Wēn hna: «Osana, cēmbiru Aju David!» mē ntavēkēhni dūs. 16 Awa mē ntehnēniha Yesu: «Nkwēryēdū bi ile nēsēdēni ŷa?»

Mē ntēkwakēhni: «Ha. Kobēri karanjēluhna bi wanŷi wanēs Vikerēh hna:

«“Nturu hafo la vutah vutoy va gē vumbava va cēmbēndēnihi.”[☆]»

17 Tac Yesu tavēlehnēhni cahn nkol hna nji Betani le ndakēko hna.

Atēh nte wok dēwēna

18 Awa, ga pacēk g'acahnēfēd ga, hara Yesu gē Inaw mbokajēdēho, mē njoka inte. 19 Mē nuk atēh nte wācik nuŷ tēfary nkaŷ hna; mē tēhak bare yaryef fo tēkatēko. Awa mē ntehnēka tēh űa: «Bokēdila alēw muk!» Tanŷ tēh űa kankēlehn fop.

20 Vērēfal Yesu va, ga nuni watac, pēmpēhnahnēkēhniwo. Mē tēyēniha: «Hak kankahnēk an'atēh tanŷ aki?»

21 Mē ntēkwakēhni: «Toña ŷa fēyadēmu: ge kwēhnarun kwētahn do ge gwajēlehnadiluhna, kodun aliwu ile libuha atēh űi. Kodun dēnk alehnuna inji kuŷ: “Matēry ani, ayi alēba wov hna”, do rac ntiyad. 22 Ge kwēhnarun kwētahn inŷa nuŷadun le-wo-le rēyērun hn'iyēfa hna.»

Itēy soŷe fanka Yesu

23 Tac Yesu tēnkēko selele Cery Wēn Cankaf hna pēgwēlehn karanjēndēhni vahnē va; vēsankaf vēsēna wasadēha va gē vicēr bulunda wasēwif va mē tēhaniha tēyēniha: «Gē inŷehne fanka ntidu vēŷin? Mo lehnēki alind?»

24 Mē ntēkwakēhni: «Ami fēna tēyēdēmu iñē ryampo. Dēkwaryino, tac, pēyadēmu fanka fale lihahnēdēfu vēŷin va. 25 Mo fayikawo San njaryēnd? Wēnu űa bi ma vahnē va yeho?»

Pēgwēniho nkwajēlēdēni vēhni fo ntehnēndēni: «Ge ntēkwayinēk: “Wēnu űa fayikawo”, tēyēdēhēfu bi soŷe ye woyinēk kwētahnilēnahna? 26 Bare ge ntehninēk: “Vahnē va fayikawo”, tēfēka ntakēfu gē kore ŷi, kabi vēhni fop kwētahnēniho San kila yeho.»

27 Awa mē ntēkwaniha Yesu: «Ŷētēlēfuhna.»

Awa, mē ntehnēkēhni: «Pēyadiluhna, ami fēna, gē fanka fale lihahnēdēfu vēŷin va.»

Uhnēs uryindaryindan soŷe rēm hwēhn vutah vucan vuki

²⁸ Yesu më mbok ntehnëk: «Ye hnaharun gë waŋi? Nkeho asan ale hwëhnaکہنیو vutah vucan vuki. Më tÿëka fandënkwëryënkwa fan tehnä: “Ajë mën, yirye dol aryokuŋi kaŷ hna.”

²⁹ «Më ntëkwaka: “Hali, ñađa yiwu.” Bare, ga mbiÿëk toye, nkwëcëtëko nahan dëwu ŋa do nji g'ikaŷ.

³⁰ «Rëm ŷa më mbok tÿëka koyëna fo aju aÿëntaŷ a. Arac më ntëkwak: “Awa, apa, njidëfu”, bare yilohna.

³¹ «Awa tÿëdëmu: Mo lik hnë vëyi ile ñad rëm hni ŷa?»

Më ntëkwaniha: «Aryënkwëryënkwa aÿi ye.»

Awa Yesu më ntehnëkëhni: «Toña ŷa fëyađëmu: vëřëf ŷatëtanke va gë vësëval vële wafëd vankaf vantëŷ hni va vëhni ryënkwendëhu hnë Inaŷ Wëñ hna. ³² Ntehnëdëmu waŋi kabi San Ayary a njijëko tufu nkaŷ catah ŋa do kwëtahnëlunahna; bare vëřëf ŷatëtanke va gë vësëval vële wafëd vankaf vantëŷ hni va kwëtahnënihawo. Do la gante nurun watac ka gwëcëtëluhna vankeya hun va ahwëtahnahnuna.»

Uhnës uryindaryindan soŋe vëyam vëyapah

³³ Yesu më mbok ntehnëk: «Nëparyin uhnës uryindaryindan haŷary: Nkeho asan ale fëlëko kaŷ waresen. Më keceyëk do nkab hatëh ŋwëŷehnahnënde waresen ŷa do pël ide nte rëkëde njaŷahnënde kaŷ iŋa. Tac, më kwëtëhnahnëkëhni kaŷ iŋa vëyam njilehn uyas. ³⁴ Wati nte mbarëpëde uhnëda ŋa, më payëkëhni vëryokuŋ vëlëwu va vëyam hna soŋe njëdaniha sah lëwu ŷa.

³⁵ «Awa vëyam va më pëlanihëhni vëryokuŋ ahwëhn kaŷ va, ndafëniha aryampo, aÿëntaŷ a ndaŷëniha, ararëna ŷa ntutëniha gë wëraka. ³⁶ Ahwëhn kaŷ iŋa më mbok payëkëhni vëhaŷary ntëbini vële ryënkwëko njini va, bare vëyam va koyëna fo mboko ntinihëhni. ³⁷ Awa më payëka aju ŷa dënk ntehnä: “Kwëhnađëni untënah g'ajë mën aÿi!”

³⁸ «Bare vëyam va, ga nuniha ajë ahwëhn kaŷ iŋa, më ntehnëläni: “Wëliho ale lëwëd a! Yinëfu, ndaŷina, tac kaŷ iŋi fuhnë hwëhnëdën!”

³⁹ Awa umë pëlanihä, canëniha kaŷ hna ndaŷëlehnëniha.»

⁴⁰ Tac Yesu më tÿëkëhni: «Ge ahwëhn kaŷ iŋa mbokajëk, hak ntidëhëhni vëyi vëyam?»

⁴¹ Më ntëkwaniha: «Ndaŷëhnëdëhëhni idafŷ meh vëyi vëyam vëyapah do njëdahnä kaŷ iŋa vëhaŷary vële rëkëd njëdandëniha sah lëwu ŷa hnë wati le-wo-le mbarëpëdëni hna.»

⁴² Tac Yesu më ntehnëkëhni: «Kobëri karanëluhna bi ile nësëk Vikerëh vi?

«“Itaka inte cañëtaniho vëvëry vacery va vacak ye tame inte mbëryahnëk Wënu ŋa cery ntëwu ŋa fop. Ahwëhn a lik umë do nkwamëk ðus njëki!”»*

⁴³ Tac më nkwënëk: «Soŋe rac pëyađëmu: Naŷ Wënu ŋa tebëdërun, njëdäyini bulunda le linëndëha ðoku fëřën. [⁴⁴ Ale-wo-le yod hn'iŋi taka ŷa nihëd taŋ; bare ge taka ŋi ahnë njohahnëk, ŋwëŷëhnëdëha nke ivëd fo.]»

⁴⁵ Vësankaf vësëna wasađëha va gë wafarise ŷa nkwëryëniho wahnës wađindaryindan Yesu ŷa do njëtëniho vëhni ntehnëd. ⁴⁶ Awa

më njëkëlehnadëni fere pëlahnëniha, bare ntakëkëhniwo gë kore ÿa kabi kila ntinihawo.

22

Uhnës uryindaryindan soje roka iñël

¹ Yesu gë wahnës wadindaryindan mboko nësëhnëndëhni vële hnëpadëhawo va ntehnatënd: ² «Wëlin ile mëntëlëni Inaw ambin ña: Ahnaw Asankaf nëgehnëko roka iñël aju. ³ Më ntehnëkëhni vëryokuñ vëlëwu va njini macinihëhni vële fayehnik roka va, bare vëyadilohna njijëni.

⁴ «Më mbok payëkëhni kat vëryokuñ vëhařary njini ntehnënihëhni vële fayehnik va: “Wëli ile ntehnëk Ahnaw a: ‘Tame roka ÿa puhnayik, vacët mën wuhniryah ŵa ryawik. Yijën roka iñël ÿa. Fop puhnayik!’ ”

⁵ «Bare vële fayehniko va vëhnëpalëhniwohna vëfayik va; njilehnëni wëbal wadëw hni, vëryampo kaŷ dëw hni, vëhařary igwaf dëw hni. ⁶ Vëyëntaw va më pëlanihëhni vëryokuñ Ahnaw a ntinihëhni këm fo do ndawënihëhni. ⁷ Awa Ahnaw a më ntavëka dūs; më payëkëhni wasodađe walëwu ŵa njini ndawënihëhni vëyi vëryaw vahnë do pëdëni nkol dëw hni ña. ⁸ Tac më ntehnëkëhni vëryokuñ vëlëwu va: “Roka iñël ña puhnayik, bare vële fayehnik va tefëlëhnihna tokëni. ⁹ Awa yiryin gë vankaŵ awaciwuni vële fankëlëdun va fop njijëni roka ÿa.” ¹⁰ Vëryokuñ va më njini gë vankaŵ macinihëhni fop vële pankëlëdëniho va, vëli wëh gë vëli fërën per; koyëna acery nte rokande roka iñël ña pëbëlehnëni vahnë va.

¹¹ «Ahnaw a, ga tënkëk njëkëhni vële yijëk roka va, nuka asan ale wok diyana viyi ambënt. ¹² Më tÿëka: “Lawo, soje ye rënkiru ani viyi ambënt këm?” Bare asan a ñoñ kodilohna ntëkwa.

¹³ «Awa Ahnaw a më ntehnëkëhni vëryokuñ vëlëwu va: “Ñabëryina wëbák ñi gë wapary ñi do aloñuna g’ipër, gë umëhwëry. Hnam rëkëd kond do cemëlehnand wabeñ ñi.”»

¹⁴ Yesu më nkwënëk: «Vëyabah macini, bare vëyabëna vële rëhnayik va.»

Soje icosahn ÿatëtanke

¹⁵ Ga mbiyëk toye wafarise wëryampo njilehnëni mbarëlëni nësëlëni gante ntidëni pëlahnëniha Yesu gë wanës wadëwu ña dënk. ¹⁶ Më payënihëhni vëréfal vëlëw hni vëryampo do gë vëryaw vële nkeniho gë Erođ va njini ntehnëniha Yesu: «Aharaj, njëtëbun catëru. Toña ye karanëdühëhni vahnë va nkaŵ Wënu ña; dakëlihna gë le nahadëni vëyëntaw do dëbëndëlehnëdilihëhnihna vahnë va. ¹⁷ Awa pëyaryifu ile hnaharu: sariya fu ÿa maŵëryak bi ma maŵëryana cosi ÿatëtanke ÿa asankaf a, Sesar?»

¹⁸ Bare Yesu njëtëko nahan meh dëw hni ña, më ntehnëkëhni: «Wuhnë, vëroka vahnë, soje ye rëndëndunëho urënd? ¹⁹ Tufëryino koryi le sosande ÿatëtanke ÿa.» Më tufëniha uyëc koryi. ²⁰ Më tÿëkëhni: «Yëka mo g’uŵac mo liyik koryi li?»

²¹ Më ntëkwani: «Cesar ye.»

Më ntehnëkëhni: «Awa cosëryina Sesar ile kwëhnëk ÿa, do Wënu ña fëna ile kwëhnëk ÿa.» ²² Ga nkwëryëni inji dëkwa, pëmpëhnahnëlehnëkëhniwo. Tac tavëlehnëniha Yesu njilehnëni.

Soje ibëhn vësëm

²³ Hnë fac rac fo, wasaduse wëryampo rëhakawo Yesu. (Vëhni hnësëdëho vësëm va vëvëhnëdîna.) Më ntehnëniha: ²⁴ «Aharan, gena bi Moyis nësëko: “Ge asan yëlëk, do cëm hara tavëna vutah, aheryu ntëwëdëha asëval a soje nagëhnahna acëru vutah.” ²⁵ Awa ýal fu hna nkeniho vësan mbëd'f'gë vëhi vële vankëk rëm gë hnëm. Aryënkwëryënkw a ñëlëko do cëm hara tavëna vutah do tavarya koyëna asëvalu ýa aheryu. ²⁶ Ahigëna ýa fëna koyëna nkehawo, tac ararëna ýa do gë fop mbëd'f'gë vëhi va. ²⁷ Ga puni vëhni fop, asëval a fëna cëmëgëlehn. ²⁸ Awa, ge vësëm va mbëhnëni, mo yed' asan aýi asëval hnë vëyi vësan mbëd'f'gë vëhi vi, kabi vëhni fop ñëlënihawo?»

²⁹ Yesu më ntëkwakëhni: «Wühnë mpaýëmpaýadëhu kabi yëtëluhna Vikerëh va gë fanka Wënu ña. ³⁰ Ge vësëm va mbëhnëni, vësan va gë vësëval va vëvokëdîna ñëlëlëni, bare had wamëleka nkedëni ambin hna. ³¹ Kobëri karanëluhna bi, ile ntehnëku Wën soje ibëhn vësëm ña? Umë lehnëk: ³² “Wën Abëraham ña yebu gë Wën Isak do gë Wën Sakob.”» Yesu më nkwënëk: «Wënu ña, gena Wën vësëm, Wën vële wok vësëmëna ye.»^{*}

³³ Vële hnëpadëhawo va fop pëmpëhnahnëkëhniwo gë sifa karëña nte karanëdëhëhniwo ña.

Akwëd'a ante ýak yabëka nafa

³⁴ Ante kamahnëniho wafarise wã Yesu ndënëkëhni wasaduse wã, mbarëniho. ³⁵ Aharan sariya aryampo hnë vëhni ñadëho tëndëhna urënd; awa më tëhaka do tëya: ³⁶ «Aharan, anëhne kwëd'a ýak hnëfak sariya hna fop?»

³⁷ Yesu më ntëkwaka: «“Ñahnëryehna Ahwëhn a Wën hu ña gë sakahn hu fop, g'inta wary hu ña fop, gë hakili hu ýa fop.”^{**} ³⁸ Anj ye ante hnaýëk do ýak yabëka nafa ña. ³⁹ Do wëli kigëna ña, ante këñëlahnëni gë ndënkwëryënkw ña: “Ñahnëryehna aýënta hu ýa had wëjë dënk.” ⁴⁰ Sariya Moyis ýa fop gë wade karanëdënihëhniwo vahne wakila ña fop hnë vanj vakwëd'a vaki nke.»

Arëhnayik a gë David

⁴¹ Wafarise wã ga mbarëni, Yesu më tëyëkëhni: ⁴² «Ye hnaharun soje Arëhnayik a? Aju mo ye?»

Më ntëkwaniha: «Aju David ye.»

⁴³ Më tëyëkëhni: «Awa soje ye David, ante nësehnëkawo Iyir Ipacah inja, macëkawo “Ahwëhn” ntehn:

⁴⁴ «“Ahwëhn a Wënu ña umë lehnëkawo Ahwëhn mën a: yij alaña g'irëhw mën, hafo hale këfëdëfuhëhni vële ýewëki va haryënkw hu.”^{**}

⁴⁵ «Ge David “Ahwëhn” macëka, awa hak kod' Arëhnayik nke aju David?» ⁴⁶ Awa wafarise warac, wëla aryampo hnë vëhni kolëlohna ntëkwahna iñë do, tëk pëgw hnë fac rac, ahnë bokëlohna ndëk tëya iñë.

23

Soje vëharan sariya va gë wafarise wã

^{*} 22:32 22.32: Icahn 3.6 ^{*} 22:37 22.37: Divëta Sariya 6.4-5 ^{*} 22:44 22.44: Wahnëw 110.1

¹ Awa Yesu më ntehnëkëhni kore ÿa fop gë vëréfal vëlëwu va:
² «Vëharaj sariya Moyis va gë wafarise wä ye vëyabahn sariya va.
³ Awa tëfëka aŵawëhnuni do aliwu ile ntehnëdënihu ÿa fop; bare ant'alindu ile ntidëni ÿa, kabi vëlidina ile nësëhnëdënihu ÿa. ⁴ Waryiḃ walënah, walakah ndiḃi mbarëpëdëni, do ndiḃëndëdënihëhni vahnë va; bare vëhni dënk ñoñ vëlidina ndemahnënihëhni.

⁵ «Ile ntidëni ÿa fop, nuhahnënihëhni vahnë va ntidëni. Yëkëryin gante naÿëk ka Wanës Wën wante ñëbadëni wayëka hna gë wahnil hna! Yëkëryin fëna gante njaryëk ka ÿaŵar yale rëfëde wacëmët viÿi vilëw hni soje tufëhnahnëndëni kahnëndani soje Wënu ḣa!
⁶ Ñadëni daña hnë wëlaña walënah hna hn'ile tokëde roka sankaf hna do ñadëni fëna wëlaña wale rëkëde nuhahnëndëni vacaliḣa hna;
⁷ ñadëni nkaÿëndëni g'untënah waÿëwä ḃulunda hna do macëndëni “Aharaj Asankaf”.

⁸ «Bare wühnë, ant'aliwu aŵacëndewu “Aharaj Asankaf”, kabi hnëk yerun wühnë fop do Aharaj Asankaf aryampo fo hwëhnarun.
⁹ Ant'aŵacuna ahnë hnë wühnë “Apa”, kabi aryampo fo ye Rëmun ÿa, umë ye g'ambin. ¹⁰ Ant'aliwu fëna aŵacëndewu “Aharaj”, kabi Aharaj aryampo fo hwëhnarun, umë ye Arëhnayik a. ¹¹ Ale ḣak hnaÿëk hnë wühnë ÿa rëfëka nke aryokunëhn hun a. ¹² Ale hnaÿënaka mbanëde, bare ale vanaka naÿënëde.»

¹³ Tac Yesu më ntehnëkëhni vëharaj sariya va gë wafarise wä: «Meku wühnë, vëroka vahnë! Pidëntunëhëhni rënka Naw ambin ḣa vahnë va; tënkëdiluhna wühnë do tavëdilunëhnihna tënkëni vële ḣad va. ¹⁴ [Meku wühnë, vëharaj sariya vi gë wafarise wä, vëroka vahnë! Nufëndunëhëhni vësëval vële cëmaryëk vësan va, vësai, ile kwëhnani ÿa fop do fëna njëfadun iyëfa yaryah ntehnani catërun. Soje umë ye wühnë hitiḣënde kiti le ḣak yapëk ÿa!]

¹⁵ «Meku wühnë, vëharaj sariya vi gë wafarise wä, vëroka vahnë! Njasëlehnëdun gante-wo-gante nkal li gë walant li ahnuÿahnënduna aryampo ale hwëtahnëku, do ge nuÿarunëha ntidunëha tëfa tënk gë janäma hafo ntëbu wühnë wahwënta wahi.

¹⁶ «Meku wühnë, vumëp vunte hahëd vahnë! Ntehnëdun: “Ge ahnë ntëkahnëk Cery Wën Cankaf ḣa, umë gena ñoñ; bare ge sanu vë Cery Wën Cankaf ḣi ntëkahnëk, tëfëka nti ile ntehnëk ÿa.” ¹⁷ Nënkwërun do mëpërun! Sanu ḣi gë Cery Wën Cankaf nte sëvëndanëk sanu ḣi, ye ḣak yabëka nafa ÿa? ¹⁸ Ntehnëdun fëna: “Ge ntëkahnëk mahëhnu hn'ile cënade sadëha hna, umë gena tana; bare ge ile sënahnik ÿa ntëkahnëk, tëfëka nti ile ntëkëk ÿa.” ¹⁹ Vumëp yerun! Ye ḣak nëfak: sadëha ÿa ma hn'ile cënayik sadëha hna ile sëvëndanëdëha ÿa? ²⁰ Yëtëryin iyin: ale lëkahnëk hn'ile cënade sadëha hna, ntëkahnëk fop vile ye hnam va. ²¹ Ale lëkahnëk Cery Wën Cankaf ḣa, ntëkahnëk Cery Wën Cankaf ḣa gë Wënu ḣa per. ²² Ale lëkahnëk ambin ḣa, ntëkahnëk tinki Wënu ḣa gë Wënu ḣa per.

²³ «Meku wühnë, vëharaj sariya vi gë wafarise wä, vëroka vahnë! Njëfadunëha Wënu ḣa ḣëḣa hwëhn pëhw-wo ile varëpërun ÿa, hafo gë sifa yaryef yale-wo-yale rokëde ÿa fop, bare mawëndiluhna ile ḣak hnëfak sariya hna, gante nke usatah gë kaÿëhna do g'ikwëtahn ḣa. Umë ye ile rëfakëha aliwu ÿa, hara dënkwëluhna fëna yëdahn ḣëḣa hwëhn pëhw-wo ile varëpëdun ÿa. ²⁴ Vumëp vunte hahëd

vahnë! Tarëdun ile sedun ŷa alihëtahnuna fanku, bare kohnëdunëha yonkomb!

²⁵ «Meku wuhnë, vēharan sariya vi gë wafarise wī, vēroka vahnë! Për hna vahnë vēfërën yerun bare bambery, ule fëbëku g'iña idëb vahnë. Ile lidun ŷa nke had ahnë ale facënëf hamëhni fo nkëlëwa ŷa gë humpan uŷa do nko tonk bambery ŷa. ²⁶ Farise wëpah! Pacënëryin bambery ankëlëwa ŷa tac për inŷa fëna pacëd.

²⁷ «Meku wuhnë, vēharan sariya vi gë wafarise wī, vēroka vahnë! Gë wayag wale yerënik liyak had nkwmëk për inŷa mëntëlërun, bare bambery ŷa wayëc vēsëm fëbëk do gë sifa viyëlah-wo. ²⁸ Koyëna nkehu wuhnë fëna për inŷa, tufëhnadun catërun, bare bambery ŷa vēroka vahnë yerun do dënënëluhna sariya ŷa.

²⁹ «Meku wuhnë, vēharan sariya vi gë wafarise wī, vēroka vahnë! Mbëryëndunëhëhni wakila ŷa wayag walëwëri wā, gwamënëndunëhëhni vēle satëk va wayag walëw hni wā, ³⁰ do ntehnëdun: “Ge wati vacërakëlo hu ŷa yentahnëkëndëbunëho dëmakëndilëfunihna ndawënihëhni wakila ŷa.” ³¹ Koyëna, njavëtërun wuhnë dënk vutah vēle ryawëkëhni wakila ŷa yerun. ³² Awa tëfëryin soŷe afuhnawu ile pëgwëniho warëmun ŷa!

³³ «Walën yerun, pëbëku wanto ŷa, hak ñadun ahehawu hara dabiluhna gë janāma fac kiti hna? ³⁴ Soŷe umë pëyadëmu, cañëtëhni dëmuni wakila do vēyët do gë vēharan paryi. Ndawëdunëhëhni vēryampo, vēyëntaw va afakuni hnë wakërëwa, do ntampëdunëhëhni vēhawary kat vacaliŷa hun hna do rëkëdun arëfëlehnënduni hnë wahnaŷ hna fop. ³⁵ Koyëna wuhnë cosëf Wënu ŷa soŷe ile ndawini vahnë vēle wok vēlina wëh va tëk pëgw idaw Abel hna hafo vēhni Sakari hna, aju Barasi, ale ryawërun yëbëlan yëwa sëvah hna g'ile cënade sadëha ŷa. ³⁶ Toña ŷa fëyadëmu: Wënu ŷa piniñëdëhëhni vahnë vēvë dol va soŷe wani fop!»

Yesu gë Yerusalem

³⁷ Yesu më mbok ntehnëhni: «Wuhnë vēvë Yerusalem vi, wuhnë vēle ryawëdëhëhni wakila, ndawëdunëhëhni gë wëraka vēle payëhnikuni Wënu va! Gante ñadëfuho dūs varëpu d'arël mën had cale nte varëpëkëhni vutahu hnë vampaŷ vantëwu, bare maŷëluhna! ³⁸ Awa wëli, Wënu ŷa tavëf cery hun ŷa. ³⁹ Ha, pëyadëmu bokëd'iluhna ahnuwuno hafo wati nte ntehnëdun: “Arabi Ahwëhn a Wënu ŷa njëda ale yijëf g'uŷac lëwu ŷa!”»

24

Yesu inih Cery Wën Cankaf ŷa pëyahnëd

¹ Yesu cahnëko Cery Wën Cankaf hna do, ante njidëho ŷa, vērëfal vēlëwu va më tēhaniha soŷe tufahnëniha vacery vante yeho caharab selele Cery Wën Cankaf hna. ² Awa Yesu më ntehnëkëhni: «Nurun iŷin fop? Toña ŷa fëyadëmu: la itaka d'ampo godina tinda hnani hn'iñëntaw; fop nihëde.»

Ile yed tēkahnind wapuya d'uniŷa

³ Ga ndécèk watac, Yesu hn'ikuŋ Oliviye hna njiko ntañako. Vèrèfal vèlèwù va mè tèhaniha do tëyèniha: «Guve ntiyaɗ wani, do ile yed dahèse iboka hu na do gè wapuya ðuniya na?»

⁴ Mè ntèkwakèhni: «Kwètèryin hakili, ant'aravu arokayiwu! ⁵ Vahnè vèyabah njijèdèni mècani uŋac mèn wà do ntehnèdèni: “Arèhnayik a yebu!” do tokaɗènihèhni vahnè vèyabah. ⁶ Nkwèryèɗun ga mètède darèl hun do gè wakasèk soŋe wamèt wabè ɗaŋwèt ɗa. Antè ntaku: watac afo ntiya, bare geɗina ten wapuya iyi ðuniya. ⁷ Bulunda røkèɗ mètèdèni gè bulunda yèntaŋ, do ahnaŋ pègweɗèha ahnaŋ aŋyèntaŋ; nkeɗ ñenka nkal hnè waresiyo wayabah, do g'inte ɗa. ⁸ Nkeɗ had lav ðonk hnag ryènkweyènkwe.

⁹ «Hnè wati rac, vahnè va mbèrehnèdènihu do ndawèdènihu. Wabulunda ɗa fop ñewèdènihu soŋe lèmén. ¹⁰ Vèyabah tavèdèni kwètahn ija; røkèɗ tokalèdèni do ñewèlèdèni. ¹¹ Wakila vèwèr vèyabah sahnèɗ do tokaɗènihèhni vahnè vèyabah. ¹² Wameh ɗa campèɗ hafo iña vahnè vèyabah goɗina. ¹³ Bare ale yawènaɗ hafo pu ya, Wènu ɗa pehètèdèha. ¹⁴ Wanès Wakasèk Naŋ iji pèyahnède ðuniya li fop, wabulunda ɗa fop nkwèryèdèni. Tac tèkiɗ wapuya ðuniya ɗa.»

Ambër cankaɗ

¹⁵ Yesu mè mbok ntehnèk: «Fac ya tèkiɗ hn'ile nuɗun yèwà sèvah hna le wàcède “Inè hayah dècèt ya” le nèsèdèho kila le wàciko Daniyel ya. Arabi ale haraɗèda nkwèryè ɗus wani! ¹⁶ Awa vèle yed Yude va tefèlaha nkaryèni gè wahuŋ: ¹⁷ ale yed yaŋ cery ntèwu ɗa, tefèlahna cèli njij nuf viyè vilèwu va bambery ani gè nkaryahnènd; ¹⁸ do ale ye hn'ikaŋ ɗa tefèlahna mènc gè yalu soŋe njoj cuɗ cankaɗ ntèwu ɗa. ¹⁹ Mekèhni vèsèval vèryonkah va gè vèle yèwèndèdèhèhni vutah vuntèw hni va hnè wafac warac! ²⁰ Yèfaryina Wènu ɗa soŋe ant'ayaryu hnè wafac wale tèwèɗ gè fanka ma hnè fac ntaŋwèla hna! ²¹ Hnè wati rac njabèɗ ɗus ambèr ɗa, ntèbi vante yeho koɓèri nte pègwèko ðuniya hafo gaki ɗi, do bokèɗina nke muk sifa mbèr tac. ²² Ge Wènu ɗa pèhnaɗkèndilohna ɗaŋyèt waŋi wafac, ahnè gokèndina. Bare ɗaŋyètèɗ soŋe vahnè vèle tèhnaɗ va. ²³ Awa ge ahnè ntehnèku: “Yèkèryina, Arèhnayik a ani nke!” ma: “Hnani nke!” nt'aŋaŋu, ²⁴ kabi vèle wok vèyena vèrèhnayik paryi gè wakila paryi sahnèɗ. Tèkèɗ ntindèni viɗèmpèhnaɗna visankaɗ gè wèdahèse wacankaɗ tokahnènihèhni vahnè va, hafo tokaryènihèhni la vèle tèhnaɗ Wèn va, ge kokènd nke. ²⁵ Nèparyin! Pèyamu koɓèri fo.

²⁶ «Awa ge ntehnirun: “Yèkèryin, Arèhnayik a wula hna nke!” nt'ayiwu. Ma ge ntehnirun: “Yèkèryin, hnani coŋak!” nt'aŋaŋu. ²⁷ Itèk Ajè Ahn'a nkeɗ had mbilèbilèk ambin hn'ani penèlehn ðuniya yi fop. ²⁸ Hnè le nke ibèl hna, hnam mbarèpèlèdèni wahuy wà.»

İboka Ajè Ahn'a

²⁹ Yesu mè mbok ntehnèk: «Ge ndécèk wafac ambèr atac, ulav wà kuyèɗ taŋ, tac lepera wà bokèɗina ntanc, wahol wà njojèɗ do fanka favè g'ambin fa ñenkaɗ.*

³⁰ «Awa, dahèse Ajè Ahn'a cahnèɗ ambin hna; bulunda vahnè vèwè nkal vi fop njahnaɗèni, nuɗèniha Ajè Ahn'a ga tèkiɗ vèŋar hna mati

* 24:29 24:29: Esayi 13.10; 34.4

g'ambin gë fanka do gë icëmb cankaŋ. ³¹ Lënkw sankaf ŷa ntënkweđe do payëdëhëhni wamëleka wadëwu ŋa hnë vacape vanah vambë nkal vi, mbarëpidënihëhni vële tëhnaŋ va.»

Mëntëndëlehn g'atëh anuŷ

³² «Gwëryëryin ile karanjëd anuŷ ŋi: ge tək nëp tuŋ njëtëdun wati hasək ŷa tëhajək. ³³ Ndampo fo nke, ge nurun vëŷin fop, yëtëryin wati iboka Ajë Ahn'a tëhajək, bëŷëdëdina ntiyađ. ³⁴ Toña ŷa fëyađëmu: ŷi yamani dëcëdëdina hara diyana vëŷin fop. ³⁵ Ambin ŋi g'inkal inŷi ndëcëd, bare wanës mën ŋi dëcëdëdina muk.»

Ahnë yëtëna wati wapuya duniŷa ŷa

³⁶ «Ahnë yëtëna bi guve tëkid fac ma wati le ntiyađ vëŷin ŷa, la wamëleka waŋ g'ambin ŋi gë Aj'a dënk vëyëtëna; Rëm ŷa fo yëtëk. ³⁷ Fac ile njihahnid Ajë Ahn'a nkeđ had gë yamani rëm fu sankaf, Nowe, ka. ³⁸ Wati rac, təkahnindo uŵac sankaf ŷa, vahnë va tokëdëniho do ceđëniho, ñëlëdëdëniho do njëđahnëdënihëhniwo vëryag hni va ñëlini, hafo fac le tënkahnëko Nowe hnë sisikulu hna; ³⁹ ñoñ vëyëtalohna hafo uŵac sankaf ŷa tëki do njokëhniwo vëhni fop. Vahnë va koyëna mbokëd ntindëni ante njijëd Ajë Ahn'a. ⁴⁰ Wati rac, vësan vëhi yed kaŷ hna: njodëha aryampo do tava aŷëntaŵ a. ⁴¹ Vësëval vëhi rëkëd ndawëndëni ryëŷa: njodëha aryampo do tava aŷëntaŵ a.

⁴² «Awa nt'ahnamawu, kabi yëtëluhna bi iŷëhne fac njijëd Ahwëhn hun a. ⁴³ Yëtëryin đus waŋi: ge ahwëhn tere ŷa njëtakënd wati le njijëd g'umëd ga ale ŷa, đakakëndina wakwëd do tavakëndilahna tënk tere lëwu hna. ⁴⁴ Soŋe umë ye, pëhwëtaryin wuhne fëna, kabi Ajë Ahn'a tëkid hnë wati le worun nahaluhna.»

Aryokuŋ ale hahnëndak g'ale wok kahnëndana

⁴⁵ Yesu më mbok ntehnëk: «Mo ga ye aryokuŋ ale hahnëndak do ritëk a? Umë ye ale hwëtëhahnëkëhni vëryokuŋëntaŵu va fop ntehni: “Yëđaryindëhni vëryokuŋënta hu vi roka ŷa hnë wati le rëfëka hna.” ⁴⁶ Nëfaka aŷi aryokuŋ ge ahwëhn tere ŷa mëncid do təkata ga ntid đoku lëwu ŷa! ⁴⁷ Toña ŷa fëyađëmu: ahwëhn tere ŷa kwëtëhahnëdëha hnapul lëwu ŷa fop. ⁴⁸ Bare ge aryokuŋ aŷeh ye, ntehnad ahwëhn tere ŷa mëncënkajëdëna, ⁴⁹ do pëgwëlehn ndafëndëhni vëryokuŋëntaŵu va do tokëlahnëndëni, celahnëndëni gë vëryëŵ! ⁵⁰ Awa ahwëhn tere ŷa mëncid hnë fac le nkok yëkadilahna aryokuŋ arac, hnë wati le nkok yëtëna; ⁵¹ ndafëdëha đaf ntavah gante ntidëni vële hnësëd ile nkoni walidëna ŷa, hn'ile kode do cemëlehnade wabeñ hna.»

25

Uhnës uryindaryindan soŋe vëryag pëhw

¹ Yesu më mbok ntehnëk: «Awa Inaŵ ambin ŋa g'iŷi uhnës uryindaryindan mëntëledëni: vëryag pëhw nufëni walampu walëŵ hni cahnëni kacahnëniha ale ŷëlëd. ² Hnë vërac, imbëd nënkwëniho do imbëd titëni. ³ Vëhnënkwaŋ va njoniho walampu walëŵ hni ŷa, bare vëfehnalohna wagu* ŋa. ⁴ Bare vëritah va njoyaniho walampu

* 25:3 25.3 Wagu: Kofëri ŋa wagu atëh oliv ŋa rawëdeho walampu hna.

gë wasëleku wagu ña pehnani. ⁵ Awa ale ýëlëd a ndëcajëdëhawo; vëryag va më njokëhni wakwëd ndakëlehnëni.

⁶ «Ante ndëcak ña, më wëryik wadëka: “He wuhnë! Ale ýëlëd a nkejëk! Cahnëryin ahacawuna!”

⁷ «Awa vëryag pëhw va nëgalehnëni pëgwëni pëhwëtëndëni walampu walëw hni wã. ⁸ Vëhnënkwah va më tëyënihëhni vëritah va: “Yëdëryinëfu wagu hun ýi, kabi walampu walëw fu wí dîpiña nke!”

⁹ «Vëritah va më ntëkwanihëhni: “Hali, kabi gedîlëfuhna gwër fuhnë fop. Yiryin alëwaju gë vëwaf.”

¹⁰ «Awa, vëhnënkwah va njilehnëni ntëwajëni wagu ña. Hnë wati rac tëkiko ale ýëlëd a. Imbëd vële fëhwëtako va tënkëntëlehnini g'umë cery nte ñëland hna cëdëlehnini rënka ýa.

¹¹ «Ga mbiyëk, vëryag vëyëntaw va tëkiniho do ndekandëni: “Ahwëhn, Ahwëhn, pidëtëndifu!”

¹² «Bare ahwëhn a më ntëkwakëhni: “Toña ýa fëyadëmu, yëtëluhna.”»

¹³ Yesu, më nkwënëk: «Awa kwëtëryin hakili, kabi yëtëluhna fac ýa gë wati le mbokahniđ Ajë Ahn'a.»

Uhnës uryindaryindan soje vëryokuñ vërar

¹⁴ Yesu më mbok ntehnëk: «Inaw Wënu ña g'iyi uhnës uryindaryindan mëntëlëni kat: asan ñad nji uyas do macëdëhëhni vëryokuñ vëlëwu va, kwëtehnañhëhni hnapul lëwu ýa. ¹⁵ Aryampo wanëc sanu wakeme mbëd njëdakawo, aýëntaw a wakeme waki, ararëna ýa keme, ale-wo-le ile mëkëd ndokuñahn ýa. Tac njilehn g'uyas. ¹⁶ Aryokuñ ale yëdayiko wanëc sanu wakeme mbëd ýa njilehn tañ nkwañahñëd igwaf koryi rac do nuýa wanëc sanu wakeme mbëd wakañary. ¹⁷ Ale yëdayiko wanëc wakeme waki ýa fëna koyëna ntiko do nuýa wanëc wakeme waki wakañary. ¹⁸ Bare ale yëdayiko wanëc keme ýa, njiko nkab mbañ hnam koryi rac.

¹⁹ «Ga mbiyëk, ale ndokuñëhñëdëniho vëyi vëryokuñ a mënciko, më tëyëkëhni pëyaniha soje koryi le kwëtehnañhëkëhniwo ýa. ²⁰ Ale yëdayiko wanëc sanu wakeme mbëd ýa, më tëhajëk do tufahn wanëc wakeme mbëd wañëntaw ña ntehn: “Ahwëhn tere wanëc wakeme mbëd yëdaruhowo. Nuýabu wanëc wakeme mbëd wakañary: wëli.”

²¹ «Arac më ntehnëka: “Njivëk, aryokuñ afërën do ale facënak yeru. Pacënaru hnë viyë viroy hna, soje umë kwëtehnañdëmi viyabah va. Yij cehëli hnatah mën wã!”

²² «Tac aryokuñ ale yëdayiko wanëc wakeme waki ýa tëhagiko do ntehn: “Ahwëhn tere, wanëc wakeme waki yëdaruhowo. Nuýabu wakeme waki wañëntaw: wëli.”

²³ «Arac më ntehnëka: “Aryokuñ afërën do ale facënak yeru. Pacënaru hnë viyë viroy hna, soje umë kwëtehnañdëmi viyabah va. Yij cehëli hnatah mën wã!”

²⁴ «Rëkwa ýa, aryokuñ ale yëdayiko wanëc keme ýa më tëhagik do ntehn: “Ahwëhn tere, njëtëbuho asan ayapah yeru: kácëdu hn'ile nkoru nađëlihna, mbarëpëdu hn'ile nkoru pahñëlihna ñoñ. ²⁵ Ntakëkowo gë wëjë, më yibu vañu koryi hu ýa. Wëli ile hwëhneru ýa.”

²⁶ «Arac më ntëkwaka: “Aryokuj aŵeh yeru do këmaru! Njëtëruho kacëdëfu hn'ile nkobu nadëla, mbarëpëdëfu hn'ile nkobu pahnëla ñoñ? ²⁷ Awa tëfëkawo ahwët kori mën ŷa hnë bank. Ge mëncibu kokëndebu wënëhniw ge mbidëfu.” Tac më ntehnëkëhni vële nkeniho va: ²⁸ “Tebëryina wañec sanu keme ñi do ayëdawuna ale hwëhnak wañec wëli ŷi. ²⁹ Koyëna nke, ale wëryëk wapacëk a nkwënëhnëde uyët wä, do kobëdëha; bare ale wok gwëryëna ŷa, tebëde la ile njëtëk ŷa.† ³⁰ Ge aŷi fufafu ye, doñëryina g'ipër hn'umëhwëry hna, hn'ile kode do cemëlehnade wabeñ hna.”»

Ikitij tëkwa

³¹ Yesu më mbok ntehnëk: «Ge Ajë Ahn'a njijëk had ahnaŵ hnë icëmb dëwu hna gë wamëleka ña fop, ntañad hnë tinki Naŵ dëwu hna. ³² Fop wabulunda wabë nkal ñi mbarëpëlëdëni haryënk wëwu do pitëndëlëndëhëhni vahnë va gante pitëndëlëndëhëhni ahery wape g'uhnankal ki; ³³ G'irëhw lëwu kwëtëdëhëhni vësatah va, wëwen va g'irahahn.

³⁴ «Awa ahnaŵ a ntehnëdëhëhni vële yed' g'irëhw lëwu va: “Yijën, wuhnë vële ndëwanëk Rëm mën vi! Kwëhnëryin Naŵ nte pëhwëtëhnëkuno kobëri ante ntidëho duniŷa ña! ³⁵ Ndëwanirun kabi njokowo inte ña do njëdarunëhoŵo roku; njokowo wënka ña do njëdarunëhoŵo siyaŵ; ahneh yëbuho do kacarunëhowo ŷal hun hna; ³⁶ ñas fo yëbuho do cudërunëhoŵo; tesëbuho do pabërunëhoŵo; cëdibuho do njijëdunëho ayëkiwuno.”

³⁷ «Awa vësatah va tëyëdëniha: “Ahwëhn, guve nuyiruhog a njoki inte do ayëdayi arok, ma ga njoki wënka do ayëdayi asiya? ³⁸ Guve nuyiruhog a nkeru ahneh do ahacayi watere fu hna, ma ga nkeru ñas fo do asudî? ³⁹ Guve nuyiruhog a tesëru, ma ga cëdiru, do yiryibun ayëkiji?”

⁴⁰ «Ahnaŵ a ntëkwadëhëhni: “Toña ŷa fëyadëmu: ante-wo-nte ntinëhnerunëha aŷënta mën wëla ale ŷak vak ŷa, ami linëhnerun.”

⁴¹ «Tac ahnaŵ a ntehnëdëhëhni vële yedëha g'irahahn va: “Ñawëtaryino, wuhnë vële ndëwanëk Wën wëh vi! Yiryin gë hwëdëh hunte wok dipëdina muk, hunte pëdëhnik Sintani gë wamëleka wadëwu ña! ⁴² Njokowo inte ña do yëdalunohna roku; njokowo wënka ña do yëdalunohna siyaŵ; ⁴³ ahneh yëbuho do kacalunoŵohna; ñas fo yëbuho do cudëlunoŵohna; tesëbuho do cëdibuho do pabëlunoŵohna.”

⁴⁴ «Awa vëhni fëna tëyëdëniha ahnaŵ a: “Ahwëhn, guve nuyiruhog a njoki inte, njoki wënka, nkeruhog ahneh, nkeruhog ñas fo, tesëruhog a cëdiruhog do nkoyiruhog demayilihna?”

⁴⁵ «Ahnaŵ a ntëkwadëhëhni: “Toña ŷa fëyadëmu: ante-wo-nte nkorunëho dinëhnëlnunahna aŷënta mën wëla ale ŷak vak a, dinëhnëlnunohna ami fëna.”

⁴⁶ «Koyëna njidun gë horot le wok pudina hara vësatah va gë duniŷa le wok pudina njidëni.»

† 25:29 25.29 Ale wëryëk wapacëk a nkwënëhnëde uyët wä, do kobëdëha; bare ale wok gwëryëna ŷa tebëde la ile njëtëk ŷa. Kode nkwëryi fëna: Ale hwëhnak inë ŷa nkwënëhnëde, do kobëdëha; bare ale wok kwëhnana inë ŷa tebëde la ile liyahnëka tëk nufa ŷa.

26

Ipëhwëta soje idaw Yesu

¹ Ante puhnako Yesu karaj vërfäl vëlëwu va waji fop ja, më ntehnëkëhni: ² «Njëterun wafac wahi wojëk nkehahn ambënt Pak ja. Wati rac, Ajë Ahn'a njëcfahnëde soje paki hnë kërëwa.»

³ Awa vësankaf vësëna wasadëha va gë vicër bulunda wasëwif va, tere Kayif asankaf vësëna wasadëha hna mbarëniho; ⁴ më maŵalëni pëlania Yesu yëm-yëm fo do ndawëhnëniha. ⁵ Më ntehnëni: «Kodelënëhna ntiyin watac hnë wati ambënt hna, ge gena umë bulunda ja dakëna njañëhani.»

Asëval rurëdëha Yesu datikola

⁶ Yesu Betani nkeho, tere Simo* ale hwëhnako mbiy ja. ⁷ Asëval më tëhaka gë sëleku datikola hambah ntaŵi: umë turëka datikola rac Yesu nkaf li wati nte ntañaniho hn'ile tokëde roka hna.

⁸ Vërfäl va ga nuni watac, ntavëkëhniwo më ntehnëni: «Soje ye përekanëk iyi datikola? ⁹ Kokënde nkwafi gë koryi yabah njëcfayini koryi ja vëhaÿëhnah va!»

¹⁰ Yesu njëtëko koyëna nësëdëni më ntehnëkëhni: «Soje ye ryëñanërunëha aÿi asëval? Ile ntinëhnëko iyi njivëk. ¹¹ Nkelandun kwëlëkwël vëhaÿëhnah va; bare ami, gelandelënëhna kwëlëkwël. ¹² Turëk iyi datikola mbahn mën li pëhwëtanëhnahno ibañ inja. ¹³ Toña ja fëyadëmu: hn'ile-wo-le pëyahnëde Wanës Wakasëk ja duniya li fop, tëtëtade ile ntik asëval aÿi fëna do ndënkwëtafe.»

Yuda njëcfahnëdëha Yesu

¹⁴ Awa aryampo vërfäl Pëhw gë Vëhi, ale ŵaciko Yuda Isëkariyot, njiko vësankaf vësëna wasadëha hna ¹⁵ do ntehnëhni: «Ye sosëdunëho ge njëcfamuna Yesu?» Awa vërac më ndëkwëni wajëc wafëhw warar koryi. ¹⁶ Tëk pëgw wati rac Yuda pëgwëlehn njëkëlehnand fere fale rëfëka njëcfahnëhni Yesu fa.

Yesu nëgehnëd roka Pak ja

¹⁷ Hnë fac ryënkwëryënkw ambënt mburu kwëhn levir këm hna, vërfäl va tëyënihawo Yesu: «Ne ñafu yifu afëhwëtanëhni roka Pak ja?»

¹⁸ Awa Yesu më ntëkwakëhni: «Yiryin naŵ hna hnë vëhni ahod alehnuna: «Ahwëhn a më lehnëk: Wati mën ja təkëk; ÿal hu hna ntidëfun Pak ja gë vërfäl mën va.» ¹⁹ Vërfäl va më ntini ile ntehnëkëhniwo Yesu ja do pëhwëtani soje roka ja.

Yesu pëyahnëd tokafe

²⁰ Ga nëkak, Yesu gë vërfäl Pëhw gë Vëhi va ntañaniho. ²¹ Wati nte tokëdëniho ja, Yesu më ntehnëkëhni: «Toña ja fëyadëmu: aryampo hnë wuhnë tokafeho.»

²² Vërfäl va njamëlehnëni pëgwëlehnëni ntehnëndëniha aryampo aryampo: «Ahwëhn, ami bi ye?»

²³ Yesu më ntëkwakëhni: «Ale labëlandëbun mburu nëhëta ja, umë rokafeho. ²⁴ Ajë Ahn'a cëmëd, gante nësëk Vikerëh soje lëwu ka; bare horot sankaf nuÿad ale rokafeha Ajë Ahn'a! Antë mbërayi nagi fecekëndëho asan arac!»

* 26:6 26.6 Simo kwëhnako mbiy bare njërëniko.

²⁵ Yuda, ale rokadëha ÿa, më tebak wanës ña do tëya Yesu: «Aharan Asankaf, ami bi ye?»

Yesu më ntëkwaka: «Wëjë hnësëk.»

Roka Ahwëhn a

²⁶ Wati roka hna, Yesu nufëko mburu ña do, ga camehnëka Wënu ña, më nkubëlehnëk njëdahnı vërëfal vëlëwu va, ntehnëhni: «Nufëryin aroku iÿin, mbahn mën iña ye.»

²⁷ Tac mbok nuf nkëlëwa uñen waresen ña do, ga mbok camehna Wënu ña, më mbok njëdakëhni ntehnëhni: «Ceryin, wuhnë fop, ²⁸ kabi uñi ñen sat mën ye, sat mën ile ÿabahnı kwëtëla gë Wënu ña do ryehëtik soje vahnë vëyabah tavëhnahnıni wameh ña. ²⁹ Pëyadëmu: tëk pëgw gaki, bokëda sewu uñen waresen hafo hale ceđen uñen kasëk mbë Naŵ Rëm mën hna.»

³⁰ Njëwëlehnëni wahnëw ambënt ña. Tac njilehnëni hn'ıkuñ nte wacık Olivıye hna.

Yesu pëyahnëf Pıyer njahëtađëha

³¹ Awa Yesu më ntehnëkëhni vërëfal vëlëwu va: «Hnë uñi mëđ dënk tavëđunëho wuhnë fop, had gante kerık ka:

«“Ndaŵëđëfuha aheryëherya ÿa, do wape ña campëđëni.”»

³² Yesu më nkwënëk: «Bare ge mbëhnëfu, njıđëfu hnapëhëndu Galile hna.» ³³ Pıyer më tebak wanës ña ntehna: «Lakënde ntehni vëÿëntaŵ vi fop tavënihi, ami tavëđıla muk.»

³⁴ Yesu më ntëkwaka: «Toña ÿa fëyadëmi: hnë uñi mëđ dënk, ani gë tarahnënd cale ña, ntehnëđu wahwënta warar yëtëlihohna.»

³⁵ Pıyer më ntehnëka: «Dehnëda muk yëtëlihna, wëla ntehni tëfëka cëmëlahni gë wëjë.» Do vërëfal vëÿëntaŵ va fop koyëna nësëniho.

Yesu Setësemane† hna njëfad

³⁶ Awa Yesu gë vërëfal vëlëwu va më tëkëni ile macık Setësemane hna do më ntehnëkëhni: «Dañaryin ani yıwu yëfaju hnani.»

³⁷ Tac më njokëhni vëhni Pıyer gë vıju vëhi Sebede. Pëgwëlehn njëtand ikayëhnahn g'ufëmpëhnahnah ŵa. ³⁸ Awa më ntehnëkëhni: «Ntaŵary mën iña pëbëka yıwëhnahn sankaf đus hafo yewu had ale sëmëk. Njëwëryin ani do duñëaryin ant'aryaku wakwëđ.»

³⁹ Tac më njık ñaŵët toye, njok nkal li kobalehn do njëfa aki: «Apa, ge kod nke ñaŵëtënde antë tëkëhne iÿi horot. Bare ant'ali ile ÿadëfu ami, diry ile ÿadü wëjë ÿa.»

⁴⁰ Më mbokajëk ile nkeni vërëfal vërar hna do tëkatëhni ga ndakëni wakwëđ. Më ntehnëka Pıyer: «Mëkëlihna aryuñëna wëla wati ryampo fo hara đakëlihna? ⁴¹ Nt'aryaku wakwëđ, njëfaryin soje gante kodun ayawënahnu ge njëkëhnahnëderun. Paryi nke, ahnë ñad ntınd yıvah yabah, bare mbahn iña kwëhnana fanka.»

⁴² Më mbok ñaŵëtak higëna ÿa do mbok njëfa aki: «Apa, ge iÿi horot kodena ntihëti hara gelohna, arađi iña hu ña ntiya!» ⁴³ Më mbok mbokajëk kat gë vërëfal vëlëwu mbok tëkatëlehnëhni ga ndakëni wakwëđ. Vëhodılohna mbok ñesëni. ⁴⁴ Yesu më tavëkëhni, ñaŵëtak do mbok njëfa rarëna ÿa tëfëtatënd wanës watac fo.

☆ **26:31** 26.31: Sakarı 13.7 † **26:35** 26.36 Setësemane: sarëđın le ye hnë kuñ nte wacık Olivıye ña ye; umë fëhnëtanëk njwëÿehna wadëwel atëh olıv.

⁴⁵ Tac më mbok mbokajëk ðarël vëlëwu hna ntehnëhni: «Nkorun aryaku do ayinëgandu? Yëkëryin, wati ýa tækëk do Ajë Ahn'a njëdadeniha vëwen va. ⁴⁶ Matëryin, njiyin! Yëkëryina, ale yëðahnëðëho ýa tëhajëðëho.»

Ipëla Yesu ña

⁴⁷ Yesu nkoko nësënd ante tækiko Yuda ña, aryampo yeho hnë vërëfal Pëhw gë Vëhi vëlëwu hna. Kore vahnë vële wënkëko wasëlame do gë waryoko nkejëniho. Vësankaf vësëna wasaðëha gë vicër bulunda wasëwif wã fayikëhniwo. ⁴⁸ Yuda, ale yëðaðëhëhni Yesu ýa, nkabëkëhniwo kore rac ile ntid ýa ntehn: «Asan ale vucëðëfu ýa, umë ye Yesu ña. Pëlaryina.» ⁴⁹ Yuda tëhalehna tañ Yesu ntehna: «Aharan, nkaýëmi!» Tac mbucëlehna.

⁵⁰ Yesu më ntëkwaka: «Lawo, ile yijëru ali ýa diry ñap.» Awa vëýentañ va nëñëlëhnëlehnëniha Yesu pëlanihna. ⁵¹ Aryampo hnë vële nkelahnëniho Yesu va, më ndorik sëlame lëwu ýa, tawëka aryokun asëna wasaðëha asankaf a ntëpëtëlehna nëf ña.

⁵² Awa Yesu më ntehnëka: «Bokaryëry afëhw sëlame hu ýi uval lëwu hna, kabi vële huñaf sëlame va fop, gë sëlame ndawëðëni. ⁵³ Yëtëlihna bi kokëndëbu wãc wã Apa nijj ndemaño do tañ njëðanahnekëndëho wëhni wakore pëhw gë waki wamëleka † ña? ⁵⁴ Bare ge koyëna nkekënd, hak nkehahnakënd le nësëk vikerëh ýa? Më lehnëk iýin koyëna tëfëka nke.»

⁵⁵ Tac Yesu më ntehnëkëhni kore ýa: «Gë wasëlame do gë waryoko bi tëfakëha ayinëhniwuno, afëlawuno had bandi yëbu? Fac-wo-fac ntañaðëfuhu Cery Wën Cankaf hna soñe haranjëndëwëhni vahnë va, bare pëlaluno wöho. ⁵⁶ Bare wanj fop tækik soñe ntiyahn wanës Vikerëh wakila ña.» Awa vërëfal va tavëlehnëniha nkaryëni.

Yesu haryënk w kitij a cankaf hna

⁵⁷ Vële fëlakawo Yesu va njolehnëniha vëhni Kayif, asëna wasaðëha asankaf hna, hn'ile mbarëniho vëharan sariya do gë vicër hna. ⁵⁸ Piyer tëfëlendëhawo Yesu ñawët, hafo selele tere asëna wasaðëha hna. Tënkëko selele tere hna do ntañanti gë vëyëka va njëkahn bi hak puð.

⁵⁹ Vësankaf vësëna wasaðëha va gë Mbara Vëhitij va fop njëkëlehnëðëniho fere, wëla nke wamër, soñe ndawëhnahnëniha Yesu. ⁶⁰ Bare vëhnuyalohna, mama mërahnënihawo vahnë vëyabah.

Bare vahnë vëhi yijëko ⁶¹ do ntehnëni: «Aýi asan më lehnëk: “Kodëfu hnihu Cery Wën Cankaf ñi do vokaryu vëryu hnë wafac warar.”»

⁶² Asëna wasaðëha asankaf a më matëk do tëya Yesu: «Dëkwadila bi ile ntehnëðënihi vëyi vahnë ýi?» ⁶³ Bare Yesu ndemëhnako.

Awa asëna wasaðëha asankaf a më ntehnëka: «Tëyëðëmi alëkëhnëfu g'u wãc Wën paryi ýa, bi Arëhnyik a yeru, Aju Wënu ña?»

⁶⁴ Yesu më ntëkwaka: «Wëjë hnësëk. Bare pëyaðëmu wühnë fop tæk pëgw do nuðunëha Ajë Ahn'a ntañaf g'irëhw Wën Hwëhn Fanka Fop; do nuðunëha fëna ga nijjëð vëñar vamb g'ambin hna.»

† 26:53 26.53 Wakore wapëhw gë waki wamëleka: kore-wo-kore wamëleka wawuli mbëð gë ryaw yeho.

⁶⁵ Awa asëna wasadëha asankaf a më citëk viyi vilëwu va do ntehn: «Njeweëka Wënu ña! Gona mbalëfu wasefe! Nkwëryërun gante njeweëka Wën ka. ⁶⁶ Ye hnaharun?»

Umë ntëkwaniha: «Menëk, tëfëka ndawï.» ⁶⁷ Awa më tëpahnëniha yëka li do nkwëyëniha. Vëryampo poryëdënihawo ⁶⁸ ntehnatëndëniha: «Yëtëry, wëjë Arëhnyayik a, pëyaryifu bi mo ryafëki!»

Piyer ntehnëd yëtëlahna Yesu

⁶⁹ Hnë wati rac Piyer pëh hna ntañako selele hna. Asëval aryokun më tëhaka ntehn: «Wëjë fëna, gë Yesu nkentiruhò, asan avë Galile ÿa.»

⁷⁰ Bare njahëtako tase vahnë fop ntehn: «Yëtëla bi ye ÿadu ahnës.»

⁷¹ Tac njilehn gë cape rënka selele. Aryokun aÿëntaw asëval më mbok nuka do ntehnëni vële yeho hnam va: «Aÿi gë Yesu mbë Nasaret nkentiko.»

⁷² Piyer më mbok njahëtak ntehn: «Lëk, yëtëlewahna aÿi asan.»

⁷³ Ga mbiÿëk toye, vële yeho hnam va më tëhaniha Piyer ntehnëniha: «Paryi nke, wëjë fëna gë vëyi nkentiruhò: nësà hu ñi rufarëd le nkejëru hna.»

⁷⁴ Awa Piyer pëgwëlehn ntëkënd: «Arabi Wënu ña kwëdo age mërëdëfu! Lëk yëtëlewahna aÿi asan!»

Wati rac dënk, tarëlehn cale ña, ⁷⁵ Piyer ndënkwëtalehn ile ntehnëkawo Yesu ÿa: «Tarahnënd cale ña, ntehnëdu wahwënta warar yëtëlihohna.» Awa cahnëlehn kond dus.

27

Yesu njode vëhni Pilat

¹ Kobëri fo g'acahnëfëd ga, fop vësankaf vësëna wasadëha va gë vicër bulunda wasëwif va pëhnaniho ndampo fo ndawëhnëniha Yesu. ² Më ñabehnëniha, njonihà, njëcfaniha Pilat, guverëner ÿa.

Icëm Yuða

³ Yuða, ale rokakawo Yesu ÿa, nuko nkwëryëlëni soje ndawëhnëniha Yesu. Awa curako dus ile ntik ÿa, tac mëncënanëlehnëni vësankaf vësëna wasadëha va gë vicër va wanëc wafëhw warar koryi ÿa. ⁴ Më ntehnëkëhni: «Ntibu iwëh soje ile yëcfahnëbuha ndawï ale wok dina ñoñ!»

Bare më ntëkwaniha: «Gena wadëw fu, wadëw hu fo ye!»

⁵ Yuða më ntonjëk koryi ÿa Cery Wën Cankaf hna canëlehn; tac më njik kënjak soje ndëwa.

⁶ Vësankaf vësëna va më mbarëpëni koryi ÿa do ntehnëni: «Sariya fu ÿa mawëryana kwëtëlehnini iÿi koryi gë hnapul Cery Wënu ña, kabi sat lawahnik.» ⁷ Ga mawälëni, më ntawahnëni koryi rac kaÿ aÿahan ña soje ntini wayag vëhneh. ⁸ Soje rac macahnëde kaÿ tac «Kaÿ wasat» hafo iÿi wati. ⁹ Koyëna ntiyako wanës kila ile waciko Seremi ÿa: «Më nufëni wanëc wafëhw warar koryi ÿa —koryi ile mawälëniho vëvë Isërayel cosahnëni soje lëwu— ¹⁰ canëni ntawahnëni kaÿ aÿahan ña, gante ntehnëkawo Ahwëhn ka.»[☆]

☆ 27:10 27:10: Sakari 11.12-13; Seremi 32.6-9

Pilat tēyēdēha Yesu

¹¹ Yesu haryēnkw guverēner hna kahnēk. Arac tēyēdēha: «Ahnaw̄ wasēwif ŷa bi yeru?»

Yesu mē ntēkwaka: «Wējē hnēsēk.»

¹² Tac vēsankaf vēsēna wasadēha va gē vicēr va, ante nēsēdēniho ile ntik ŷa, Yesu ñoñ dēkwalohna. ¹³ Awa Pilat mē ntehnēka: «Gwēryēdila bi wante ntehnēdēnihi űi fop?» ¹⁴ Bare Yesu la ñoñ dēkwalawohna, afo guverēner ŷa pēmpēhnahna dūs.

Pilat njēdahnēdēha Yesu soŵe paki hnē kērēwa

¹⁵ Hn'ambēt Pak-wo, guverēner ŷa njehēkawo tava aramp aryampo, ale ñadēni bulunda ŷa. ¹⁶ Hara wati rac, ale waciko [Yesu] Barabas sēdiko hnam. ¹⁷ Awa Pilat mē tēyēkēhni bulunda le varēlēko hnam ŷa: «Mo ŷadun ravēhnuna: Yesu Barabas bi ma Yesu nte wacēde Arēhnayik a?» ¹⁸ Pilat njētēko dūs g'iñēwary njēdayikawo Yesu.

¹⁹ Wati nte nkeho Pilat kitija hna, asēvalu mē payehnik aki: «Nt'ayentahni wēba aŷi asan ale wok ñoñ dina ŷi, kabi hnē uűi mēd korotakēbu hnē hudakery soŵe lēwu ŷa.»

²⁰ Bare vēsankaf vēsēna wasadēha va gē vicēr va mē cēnkwēnihēhni kore ŷa tēyēni tavi Barabas do Yesu ndawī.

²¹ Guverēner ŷa mē mbok tebak wanēs űa soŵe tēyēhni: «Mo ŷadun hnē vēyi vēhi ravēhnuna?»

Mē ntēkwani: «Barabas ŷadēfun.»

²² Pilat mē tēyēkēhni: «Awa hak ntidēfuha Yesu nte wacēde Arēhnayik a?»

Mē ntēkwani vēhni fop: «Pakehnēryena hnē kērēwa!»

²³ Pilat mē mbok tēyēkēhni: «Iŷēhne wēh ntik?»

Bare pēgwēlehnēni mbok ndekandēni gē fanka: «Pakehnēryena hnē kērēwa!»

²⁴ Pilat ga nuk ñoñ mēkēdina, bare űaŷēna űa nkwēnadēho, mē nufēk wēnka, ñuhna tase vahnē fop do ntehn: «Gena ami yeđ ankaf icēm aŷi asan! Wadēw̄ hun ye!»

²⁵ Kore ŷa fop mē ntēkwani: «Araŷi wameh soŵe cēm dēwu űa nkefu fuhnē gē vutah vuntēw̄ fu va!»

²⁶ Awa Pilat mē tavēka Barabas do ntampehna Yesu tac njēdahnēlehna paki hnē kērēwa.

Wasodade w̄a njafaŷēdēniha Yesu

²⁷ Wasodade Pilat w̄a mē njonihā Yesu vēhni guverēner hna do wasodade w̄a fop kwērēnihaŷo. ²⁸ Mē cudētēniha viŷi vilēwu va do cudēniha acud cankaŷ mbēntah. ²⁹ Tac mē mbahnēhnēniha apēnkw kwēhn wadēmpēhn, pēnkwēlehnēniha do mēnkwēndēniha fandoko vāk rēhw hna. Tac ndēkwēhnēndēni haryēnkw lēwu njafaŷēdēniha ntehnēndēniha: «Nkaŷiru, Ahnaw̄ Wasēwif!» ³⁰ Do tēpahndēniha do nufēni fandoko fa ntankahnēndēniha. ³¹ Ante puhnani yafaŷ dēwu űa, mē cudētēniha cud mbēntah űa, mbokaryēniha viŷi vilēwu va do njonihā soŵe pakēniha hnē kērēwa.

Yesu, pakēde hnē kērēwa

³² Ante cahnēdēniho naw̄ hna, mē pankēlēni g'asan avē Siren ale waciko Simo; wasodade w̄a mē porosiŷēniha ndib kērēwa Yesu ŷa.

33 Mě tēkēni hn'ile macik Golēgota hna, umě fēhnētanēd «Hēloyoy».
 34 Hnam, mē njēdaniha Yesu uñen ŋañah; ga njēkēk maŵēlohna ce.
 35 Pakēlehnēniha kērēwa do njēlēniho wanjēl njētahnēni bi mo hwēhnēd viyi vilēwu va. 36 Tac ntañalehnēni hnam njēkandēniha.
 37 Mě pakēni yaŋ nkaf ntēwu hna vikerēh vinte fēyahndēf soŋe ile pakahnik ŋa: «Ayi Yesu ye, ahnaŵ wasēwif ŵa.» 38 Awa wabandi waki pakēlehniniho gē Yesu, aryampo g'irēhw do aŷēntaŵ a g'irahahn.
 39 Vēle ryēcēdēho cape tac va nkēlēnkēladēniho do njewēndēniha Yesu.
 40 Ntehnēdēnihawo: «Wējē ale lehnēko kodu ahnih Cery Wēn Cankaf ŋa do avokary avēry hnē wafac warar, pehētary wējē dēnk, ge Ajē Wēnu ŋa yeru, cēlēry kērēwa hna!»

41 Vēsankaf vēsēna wasadēha va fēna gē vēharaj sariya va do gē vicēr va njafanēdēnihawo ntehnēndēniha: 42 «Pehētēkēhni vahnē vēhaŵary, bare kodina pehēta umē dēnk! Ge paryi ahnaŵ Isērayel ŷa ye arabi cēli tame kērēwa hna tac kwētahnēdēfunēha. 43 Wēnu ŋa kwētahnēk do pēyahndēk: “Ami ye Ajē Wēnu ŋa.” Awa yēkēnēfu, ge Wēnu ŋa ñadēha, pehēta tame!» 44 Wabandi wante pakēlehniniho ŋa, vēhni fēna koyēna njewēdēnihawo.

Icēm Yesu

45 Lav a nkaf hna nkeho, mēhwēryēlehn fop nkal ŋa hafo hnē wēwati warar g'anent ga. 46 Darēl hnē wēwati warar hna, Yesu ndekako gē fanka: «Eli, Eli, lēma sabakētani?» Umě fēhnētanēd: «Wēn mēn, Wēn mēn, soŋe ye ravēruho?»

47 Vēryampo hnē vēle yeho hnam va nkwēryēnihawo mē ndekani ntehnēni: «Eli macēd!»

48 Aryampo hnē vēhni nkaryēlehn nuf ankwēy koy hn'uñen ŋañah. Tac, cob hn'usēmēt ryoko do njelēhna Yesu soŋe ce. 49 Bare vēyēntaŵ va mē ntehnēni: «Napēryin, nuden ge Eli njijēd pehēta!»

50 Yesu mē mbok ndekak gē fanka cēmēlehn.

51 Wati rac, ipand dēndah* nte fokiko bambery Cery Wēn Cankaf ŋa citako fagant pēgw yaŋ afo gēd. Nkal iŋa ñēnkalehn, wēraka ŵa nihēko fagant, 52 wayag ŵa pidētalehn do vēle hwētahnēk vēyabah njēnēniho. 53 Ga mbēhnēk Yesu cahnēlehnēni wayag hna do tēnkēni Yerusalem hna, hn'inaw cēvah hna; hnam vahnē vēyabah nunihēhniwo.

54 Asankaf wasodadē wavē Rom ŵa gē wasodadē wale yēkadēhawo Yesu ŷa per, nuniho gante ñēnkak nkal ka do g'ile liyako ŷa fop; awa ntakēlehnēhni dūs, ntehnēlehnēni: «Paryi nke, ayi Ajē Wēn ŷa yeho!»

55 Vēsēval vēyabah yentiko hnam do yēkēdēhawo ŋaŵēt: kobēri Galile tēfēlehninihawo Yesu ndokuñēhnēndēniha. 56 Hnē vēhni, nkentiniho hnam: Mari mbē Magēdala gē Mari hnēmu Sak gē Yosef, do gē hnēm hni vijū Sebede.

Ikwēt Yesu hn'iyag

57 Ante nēkako ŋa, asan avetak avē inaw Arimasi tēkiko. Yosef maciko do arēfal Yesu yeho, umě fēna. 58 Njiko tēya Pilat iñas Yesu ŋa. Awa Pilat mē ntehnēkēhni vahnē va njēdaniha. 59 Arac mē nufēk

* 27:51 27.51 Ipand dēndah: Pand fokiko fagant Cery Wēn Cankaf hna pitēndēlehnahni Cery Wēnu ŋa vacape vaki, hn'ile cēvak hna gē hn'ile ñak cēvak dūs hna. Icahn 26.31-35; 40.21.

përyëka g'iyarëh kasëk ⁶⁰ do nji ndëna hn'iyag dëwu nte nkabehnëko hn'itaka. Tac më këryinjëtëk taka konah pidahn rënka ya njilehn. ⁶¹ Mari mbë Magëdala gë Mari nëntawë na hnam nkentiniho; haryënkwa yag hna ntañaniho.

Vëyëka yag

⁶² Ga pacëk, hnë fac le rëfëka ile fëhwëtahnedë ntawëla na, vësankaf vësëna wasadëha va gë wafarise wëa njiniho ndampo fo vëhni Pilat hna ⁶³ do ntehnëniha: «Ahwëhn nkal, ndënkwëtabun, ale rokadëhëhniwë vahn'aÿi më lehnëko, ante nkoko cëmëna na: “Hnë wafac warar mbëhnedëfu.” ⁶⁴ Awa, mawëryin ahwëtehna hnu iyag inji hafo hnë wafac warar hna. Ge gena umë, vërëfal vëlëwu va njijëdëni nteni ñas inji tac pëyahneni bulunda hna: “Mbëhnek vësëm hna.” Wati rac, wamër watëkwa ni lëbëdëha wadënkwëryënkwa na.»

⁶⁵ Pilat më ntehnëkëhni: «Wëlihëhni wasodafë wëa soje njëkandëhni. Yiryin do diryin njëkande yag inji gante cañahnëku ka.»

⁶⁶ Njilehneni njëkandëni yag inji: më mbëryëni taka nte fidahniko rënka na kahnëndëlehnënihëhni vëyëka va.

28

Ibëhn Yesu

¹ Ante ndëcëk fac ntawëla na, gë dimasi ya wakëwak fo, Mari mbë Magëdala gë Mari nëntawë na njiniho njëkini yag inji.

² Nkal inji nëntakalehn tañ gë fanka: mëleka Ahwëhn a cëlëlehni g'ambin, njij këryinjët taka cankaf inji cape ndampo ntañalehn yan.

³ Had ambin wilëbilëk nkeho do cud cankaf jah dus cudako. ⁴ Vëyëka va ntakekëhniwo mbalëndëni ki fo; had vësëm nkeniho.

⁵ Mëleka ya më ntehnëkëhni vësëval va: «Antë ntaku, njëtëbu Yesu yëkëlundun, ale fakiko kërëwa hna. ⁶ Gena hnani, Wënu na mbëhnëndanëka gante nësëko ka. Yijën ayëku hn'ile kwëtiko hna.

⁷ Yiryin ñap afëyawuni vërëfal vëlëwu va: “Mbëhnëndanik, tame njid napëhëndu Galile hna; hnam nudunëha.” Umë yakëndëbu fëyawu.»

⁸ Matëlehnëni ñap yag hna ga ntakah do g'uhnatah sankaf, nkaryëni pëyanihëhni vërëfal Yesu va wakasëk watac. ⁹ Yesu njilehn pankëlëni do ntehnëhni: «Nkaÿëmu!» Tëhalehnëniha, pëlanaha wapary ni cëmbatëndëniha. ¹⁰ Awa Yesu më ntehnëkëhni: «Antë ntaku. Yiryin afëyawuni vëÿënta mën va njini Galile hna: hnam nudëniho.»

Itëfëta vëyëka iyag va

¹¹ Wati nte njidëniho na, wasodafë wëryampo wale yëkadëho yag na mbokajëniho nawë hna pëyanihëhni vësankaf vësëna wasadëha va fop ile liyak ya. ¹² Vësankaf vësëna wasadëha va më mbarëni gë vicër va: ga nkwëryëlëni më njëdanihëhni wasodafë wëa koryi yabah

¹³ do ntehnënihëhni: «Pëyahnedun, vërëfal vëlëwu va yijëk g'umëd ga, hnë wati nte ndakërunëho wakwëd na, nteni iñas inji. ¹⁴ Do ge guverëner ya njëtak njëtëbun gante nësëndëbunëha ka do ntidëfun fere hara ñoñ diluhna.» ¹⁵ Wasodafë wëa më tebani koryi ya do ntini gante nkabini ka. Koyëna, campëko wanji wanës wasëwif hna, hafo hnë fac vë dol ÿi.

Yesu tufëhna dëhëhni vërëfal vëlëwu va

¹⁶ Vëréfal pëhw g'aryaw̃ va njilehnëni gë Galile, hn'ikuŋ nte ntabëkëhniwo Yesu hna. ¹⁷ Ante nunihawo ŋa, cëmbënihawo; bare vëryampo hnë vëhni nkwajëlehnadëniho. ¹⁸ Yesu tëhakëhniwo do ntehnëhni: «Ucankaf ŋa fop njëd'ayibu ambin hna do gë nkal li. ¹⁹ Awa yiryin hnë vahnë vëvë nkal vi fop do aliwuni vëréfal mën; yaryëryinëhni g'uŋac Rëm, g'Ajë do g'Iyir Ipacah inja, ²⁰ do karajëryinëhni maŋëhnëni fop ile lehnëmu ŋa. Do yëtëryin: gë ŋuhnë nkentëcëfëbu fac-wo-fac hafo wapuya d'uniŋa hna.»

Itëfëta nte kerëk Marëk pañare Yesu Wade yehëhna hnë inji kayëte

Ale herëk inji kayëte ña tufëhnana bare namu vacërakëlo vële hwëtahnëka Yesu va lehnëk Marëk herëk. Marëk (wacëde fëna San Marëk, Vantiyehn 12.12, 25), alintëraŵu Barë nabas yeho, umë lapëhnaçfëhëhniŵo afayik Pol gë Piyer wadoku wadëŵ hni hna. (Njëki Vëvë Kolos 4.1; 1 Piyer 5, 13; Vantiyehn 13.5; 13; 15.36-41; Filemon 24). Mpëd ndampo Pol ñwëŷëko nufa Marëk wati ryampo nte njidëho doku bare ikonjëlen ña ntiyako do Marëk anjiko njëka Pol ante cëdiko ña hnë nkal Rom hna (1 Piyer 5.13).

Kayëte Itëfëta nte kerëk Marëk pañare Yesu ña ye inte ŷak lëkwëk ña hnë vëkayëte vahnayik hna vante hnësëd pañare uwám Yesu. Anji kayëte kerik mpëdara yëbëlan wabëhn wafëhw imbëd g'imbëd gë wafëhw imbëd gë wahi g'imbëd (55 gë 75) ga ndëcëk hnagi Yesu ŷa, Rom hna. Vële wok ŷayena wasëwif herëhnik. Soñe umë Marëk gabahnëk wënamu waryaŵ wasëwif ŷa. Nësëd vantiyehn Yesu va. Tëfëtaç mpëdara pëhw g'imbëd gë warar (18) ma ntëbi hnë vifëmpëhnañah Yesu hna wale rufahnëd Aju Wënu ña ye.

Wëlin wanës wakwëhn nafa hn'inji kayëte: vëréfal, wanës, Ahwëhn, Piyer, yine, fanka, sadëha, wasariya.

Wëlin gante nke kayëte ka:

Pëhwëta doku Yesu (1.1-13)

Yesu njërënedëhëhni vëres do nësëd gë wahnës wañindaryindan (1.14-8.30)

Yesu icëm g'ibëhn dëŵu ña pëgwëk pëyahñënd (8.31-10.52)

Yesu tënkëd Yerusalem hna (11.1-13.37)

Icëm do g'ibëhn Yesu ña (14.1-16.20)

Ikarañ San Ayary

¹ Ani pëgwëk Wanës Wakasëk wante hnësëd soñe Yesu Këris, Ajë Wënu ña. ² Aki pëgwëk gante nësëd hnë kayëte kila Esayi hna:

«Wënu ña më lehnëk soñe Arëhnayik a: «Cañëtëryidëfuha afay mën a haryënkŵ hu pëhwëtëhni nkaŵ ña.»^{*}

³ Nëparyin! Asan ryekad wula hna, më lehnëd:

pëhwëtëryin nkaŵ Ahwëhn a,

dinëndina vankaŵ vacatah ñus!»^{*}

⁴ Awa, koyëna San Ayary a njiko wula hna ñarël sën Yurëdan hna; njaryëdëhëhniwo vahñë va ntehnatëndëhni: «Gwëcëtaryin vankeya va do ayaryiwu; Wënu ña tavëhnañnu wameh hun ña.» ⁵ Vële lëdëk resiŷo vë Yuðe va do gë vëvë inaŵ Yerusalem va fop njidëniho vëhni San hna; putadëniho tase ñulunda hna wameh wante ntini ña do San njaryëdëhëhniwo hnë sën Yurëdan hna. ⁶ Umë viŷi vile liyik gë wëñahn yonkomb ntiyadëho do ryl uyand ñëbadëho sah hna; vampul tokëdëho do gë wadëj. ⁷ Pëyadëhëhniwo kore ŷa: «Ale rëfidëho ŷa umë lëbëko; catëla dënk fëtañnu viŷëba wapary wadëŵu

^{*} 1:2 1.2: Malasi 3.1 ^{*} 1:3 1.3: Esayi 40.3

ña. ⁸ Ami, hnë wënka njaryëdëmu, bare umë, g'Iyir Ipacah Wënu ña njaryëdëhu.»

Yary ÿa g'iyëkëhnahn menehn Yesu ña

⁹ Hara, hnë wati rac, Yesu Nasaret matiko, ankol ambë resiyo Galile hna do San njaryëkawo sën hna. ¹⁰ Ante mëyëtaðëho Yesu wënka ña, nuko tañ ambin ña ga piðëtað do Iyir Ipacah iña cëlëlehni hnë umë; gë fah mëntëläniho. ¹¹ Tac kopa vë g'ambin nkwëryëlehni ga ntehnëd: «Ajë mën ale ÿaðëfu ðus a yeru; gë wëjë nëñëko ðus.»

¹² Ga ndëcëk watac, Iyir iña më cañëtëka tañ Yesu wula hna. ¹³ Wafac wafëhw wahnah ñëwëko wula hna, do njëkëhnahnëkawo Sintani menehna hnam. Gë wulaw ÿa nkelahnëniho do wamëleka ña pabënihawo.

Vëréfal vëryënkwëryënkwa Yesu va

¹⁴ Ante pëlayiko San ña, Yesu njiko Galile. Karañëdëhëhniwo vahnë va Wanës Wakasëk Wënu ña. ¹⁵ Ntehnëdëho: «Wati ÿa tëkëk, Naw Wënu ña tëhajëk; gwëcëtaryin vankeya hun va do kwëtahnëryin Wanës Wakasëk ña!»

¹⁶ Fac ryampo, Yesu tëfary lant sankaf Galile hna njasëdëho ante nukëniwo vëfëla wuwis vëhi ña, Simo g'aheryu Andëre. Waryeyët ntonjëdëniho lant hna pëlahnënihëhni wuwis. ¹⁷ Yesu më ntehnëkëhni: «Tëfino do ntidëmu vëfëla vahnë.» ¹⁸ Tavëlehnëni tañ waryey waheheya uwis ÿa tëfëlehnëndëniha.

¹⁹ Yesu më mbok njik ñawët toyë do më mbok nukëhni kat vëhni Sak g'aheryu San, viju Sebede vële yeho kulu lëw hni hna. Waryey walëw hni ÿa pëhwëtëdëniho. ²⁰ Nundëhni tuñ macëlehnëhni; tavëlehnëniha rëm hni, Sebede, kulu hna gë vëryokuñ va, do tëfëlehnëniha Yesu.

Asan ale nkeni gë yine

²¹ Yesu gë vëréfal vëlëwü va njiniho naw Kaperënaÿum hna. Fac ntawëla wasëwif hna, Yesu tënkëko caliña hna do pëgw karañëndëhni vahnë va. ²² Vële hnëpaðëhawo va pëmpëhnahnëkëhniwo gante karañëdëhëhniwo ka, kabi gelohna gante karañëdënihëhni vëharañ sariya ka; umë, g'ucankaf karañëdëhëhniwo. ²³ Hnë wati rac dënk asan ale pëlako yine tënkëko caliña ntëw hni hna do ndekako: ²⁴ «Ye ye yëbëlan fu, Yesu mbë Nasaret? Afërëkanëfu bi yijëru? Njëtefë ðus ale yeru ÿa: Afacah ale payik Wën ÿa yeru!»

²⁵ Yesu më ñañënahneka yine ÿa ntehna: «Demëhnary do cahnëryehna aÿi asan!» ²⁶ Yine ÿa më ñënkëka asan a gë fanka do më cahnëka ndekatënd ðus.

²⁷ Vahnë va fop pëmpëhnahnëkëhniwo ðus do tëyëländëniho: «Ye ga ye iñi karañ kasëk nte yëdahnik g'ucankaf ñi? Aÿi asan wëla wayine ña ntehnëdëhëhni ntini iñë do mawëndëniha!» ²⁸ Awa, pëgwiko tañ nësënde soñe Yesu ÿa resiyo Galile hna fop.

Yesu njërëndëhëhni vëres vëyabah

²⁹ Ante cahnëniho caliña hna Yesu njiniho gë Simo gë Andëre tere lëw hni hna do Sak gë San fëna njintiniho. ³⁰ Hara, hnëmu asëvalu Simo ndakëko, kabi mbahn iñi njakëkawo; ga tëkëk Yesu, më pëyaniha soñe lëwü ÿa. ³¹ Yesu më tëhaka, pëlaka

vák yi, matëndëlehna. Yak mbahn wã tavëlehna do pëgwëlehn nëhëtëhnëndëhni.

³² G'anëka ga, ga njok lav a, vahnë va njinenëhmidënihawo Yesu vële resëko va fop do gë vële pëlaniho wayine. ³³ Vahnë vëvë naŵ va fop haryënkw rënka tere hna mbarëpëlëniho. ³⁴ Yesu njërënekëhniwo vëyabah vële resëko sifa wates wanëmpëlah do ntakëhniwo fëna wayine wayabah. Tavëlëhniwohna wayine ña nësëni, kabi vëhni njëtëniho bi mo nke.

Yesu nkwayëtadëho Galile hna

³⁵ Wakëwak fo, Yesu matëko cahn naŵ hna, nji ñëw hn'ile njirëk, do hnam njëfadëho. ³⁶ Simo gë vërefëlëntaŵu njilehnëni njëkëlehniniha; ³⁷ ga nuniha, më ntehnëniha: «Vahnë va fop njëkëlehnëdënihi.»

³⁸ Yesu më ntëkwakëhni: «Yinëfu sëñ hawary, hnë vankol vamb darël vi. Tëfëko fëyahnu hnam fëna Wanës Wakasëk ña, kabi soje umë yijëbu.» ³⁹ Do njilehnëni hnë Galile hna fop; pëyadëhëhniwo Wanës Wakasëk ña vacalija vamb resiyo va do ntadëhëhniwo wayine ña.

Yesu njërënedëha ahwëhn mbiy

⁴⁰ Ahwëhn mbiy ña më njijëk haryënkw Yesu ndëkwëhnëk do muntahna ntehna: «Ge ñadfu, kodu ayërëno, afacënëlehno.»

⁴¹ Yesu më kaÿëhnahnëka g'umë; më njelëk vák ya, ñaka do ntehna: «Ñadëfu: Pacëry!» ⁴² Tan, ambiy ña tavëlehna do pacënëlehni.

⁴³ Awa, Yesu më ñañëhahnëka, cañëta, ntehna: ⁴⁴ «Nëpary dus, ant'afëyahna ahnë wañi; yiry njëki asëna wasadëha ya, do canëry sadëha le kerëk Moyis ntinde ya. Koyëna vahnë va fop njëtëdëni pacëru.» ⁴⁵ Asan a njiko, bare pëgwëko pëyahnënd ile-wo-le hna ile yeha ya. Soje rac Yesu kodilohna mbok ténk wahnaw hna gante ñad ka; hnë wëwac wayirah hna ñëwëdëho. Do vahnë va njijëdëniho yalu hna matindëni gante-wo-gante.

2

Yesu asan ale ye vorovoro njërëned

¹ Ga ndécëk wafac, Yesu më mbok njik Kaperënaŵum, do njëtayiko tere hna nke. ² Kore vahnë varëpëlëko hnam, hafo golohna igwac wëla pëh hna rënka tere hna. Yesu Wanës Wakasëk ña pëyadëhëhniwo.

³ Vësan tëkëlehnini, njonëhnihi Yesu ale ye vorovoro ndibini vësan vëhna. ⁴ Bare wahodilohna tufënihi Yesu, vahnë va pëbëniho. Awa më kayëni tējëtëni ile rëjahnik cery ña bay hn'ile nkeho Yesu hna; më cëlëndëniha ale yeho vorovoro ryakëko uway hna hatëh hante ntiniho hna. ⁵ Ga nuk Yesu kwëtahn vëyi vësan ña, më ntehnëka ale ye vorovoro ya: «Ajë mën, wameh hu ña tavëhniru.»

⁶ Awa vëharan sariya vëryampo, vële lañako hnam va, nahadëniho: ⁷ «Soje ye nësëd ayi asan aki? Wënu ña njewëd! Mo hod tavëhn wameh? Wënu ña fo hod!»

⁸ Yesu njëtëko tan itoñan dëw hni ña, më ntehnëkëhni: «Soje ye hnahañun aki? ⁹ Ge ntehnëbu: «Wameh hu ña tavëhniru», ma ge ntehnëbu, «Matëry, ahnuf uway hu wã, ayas?» ryampo bi yak hnëjëk nësi hnë wañi? ¹⁰ Bare ñadëfu ayëtu: Ajë Ahn'a kwëhna fanka tavëhna ahnë wameh duniya li.» Awa Yesu më ntehnëka ale

ye vorovoro ŷa: ¹¹ «Ami ntehnëdëmi, matëry, nufëry uway hu wã awënc!» ¹² Matëlehn taŋ, nuf uway lëwũ wã, cahñelehn tase vahnë va fop. Soŋe umë, pëmpëhnahnëkëhniwo ðus; umë cëmbëdëniha Wënu ŋa ntehnëdëni: «Kobëri nulëfuhna g'iŷin ki!»

Yesu macëdëha Levi

¹³ Yesu gë tëfary lant sankaf Galile ka mboko nji. Vahnë vëyabah yihahnidëhawo do karanjëdëhëhniwo. ¹⁴ Ga ndëcëd, më nuka Levi, aju Alëfe, ga ntañak biro hn'ile cosahnëde ŷatëtanke hna. Yesu më ntehnëka: «Tëfe!» Levi matëlehn, tëfa.

¹⁵ Tac Yesu tokëdo roka tere Levi hna. Vëréf ŷatëtanke vëyabah gë vëwen tokëlandëniho do gë vëréfal vëlëwu va, kabï njaßëniho sifa vahnë vërac hnë vële rëfalëdëhawo hna. ¹⁶ Vëharan sariya vële yentiko gë wafarise va nunihawo Yesu ga tokëlandëni gë vëyi vahnë fop, më tëyënihëhni vëréfal vëlëwu va: «Soŋe ye tokëlahnëdëni gë vëréf ŷatëtanke do gë vëwen vi?»

¹⁷ Yesu nkwëryëkëhniwo, më ntehnëkëhni: «Vële wok vëresëna va balëlëhniha g'ayërën, vëres va valëkëhni. Yijëla wãcëwëhni vële satëk, bare vëwen yijëbu wãcu.»

Yesu nësëd soŋe suŋ ŷa

¹⁸ Fac ryampo, vëréfalSan Ayary va gë wafarise wã cuŋëniho. Awa vahnë më njiŋëni tëyëniha Yesu: «Soŋe ye cuŋëdëni vëréfal San Ayary vi gë wafarise wã, do vëréfal hu vi vësuŋëdina?»

¹⁹ Yesu më ntëkwakëhni: «Ntiyahñëku bi vëfay iñël va kodëni cuŋëni wati nte nkelahnëni g'ale ŷëlëd a? Kodina nke koyëna! Wahodina cuŋëni ge g'ale ŷëlëd a nkolahnëni. ²⁰ Bare wati yejëk ile nufëhnandeniha ale ŷëlëd a; fac rac cuŋëdëni.

²¹ «Ahnë kadëdina ankwëy pand kasëk, nte wok kwëyana ten, hn'ipand cër; ge gena më, ankwëy pand kasëk iŋa, ge ndagik, kwëyad do citëd pand cër iŋa do hatëh ha njankëd ðus. ²² Ahnë tawëdina fëna uñen kasëk hnë waryëpët wasër; ge gena umë, uñen uŋa tënkenëd waryëpët wã: uñen uŋa ndehëtað, waryëpët wã fëna përékad. Uñen kasëk uŋa hnë waryëpët wëhasëk tawëde!»

Yesu ye Ahwëhn fac ntawëla ŋa

²³ Hnë fac ntawëla ndampo, Yesu wëhaŷ ndëcëtaðëniho gë vëréfal vëlëwu va. Ga njasëdëni, vëréfal vëlëwu va pëgwëlehnëni nkubëndëni vantimp va do cemëndëni. ²⁴ Wafarise wale yeho hnam wã, më tëyëniha Yesu: «Yëkëry, soŋe ye ntidëni vëréfal hu vi ile nkok mawëryana sariya fu ŷa ntiyi hnë fac ntawëla hna?»

²⁵ Yesu më ntëkwakëhni: «Kobëri karanjëluhna bi ile ntiko David hnë fac ryampo ante mbalëkëhniwo do inte yokëhniwo, umë dënk gë vëréfëlëntawũ va? ²⁶ Tënkëko cery Wën hna do tok mburu nte kwëtëhniko Wënu ŋa. Abiyatar yeho asëna wasaðëha asankaf a wati rac. Sariya fu ŷa vësëna wasaðëha va fo mawëryanëko tokëni vamburu vatac, bare David nufëko do njëfahni fëna vëréfëlëntawũ va.»

²⁷ Yesu më mbok ntehnëkëhni kat: «Ntawëla ŋa soŋe ahn'a liyik; ahn'a diyina soŋe ntawëla. ²⁸ Soŋe umë, Ajë Ahn'a dënk ye Ahwëhn wëla fac ntawëla ŋa.»

3

Yesu ahnë njërënëd hnë fac ntaŵëla

¹ Fac ryampo, Yesu mboko ténk calija hna. Asan ale cëmëko vák yeho hnam. ² Wafarise ŵa njëkëdënihaŵo ðus Yesu bi njërënëdëha hnë fac ntaŵëla hna, kabi ñadëniho nuŷani ile pëyahndëni menëk pëlahni. ³ Yesu më ntehnëka asan ale cëmëko vák ŷa: «Matëry, ahahn fagant.»

⁴ Tac më tëyëkëhni: «Ye ntehnëk sariya fu ŷa? Ntiyi ufërën hnë fac ntaŵëla hna ma uŵeh? Afehëta ahnë icëm ma ayaŵa?» Waŷadilohna ntëkwani.

⁵ Yesu njëkëkëhniwo vëhni fop ga ntavah do njiŵëhnahnëkawo fëna kabi nŵëyëni vëhwëtahnëdëna. Awa më ntehnëka asan a: «Yeli vák hu ŷi.» Njelëlehn do vák ŷa mbokalehna fërën fo. ⁶ Wafarise ŵa cahnlëhnëni calija hna njini mbarëni gë wëlawo ahnaŵ ŵa Eroð soŷe nësëlëni bi hak kodëni ndaŵëhnahnëniha Yesu.

Kore yabah yihahndëha Yesu

⁷ Yesu gë vërëfal vëlëŵu va njiniho gë cape lant Galile ka do kore sankaf rëfëlehnëkaŵo. Vahnë vërac Galile gë Yude matiniho, ⁸ do gë Yerusalem, gë resiŷo Idumeya, gë resiŷo ile ye gë cape ñëntaŵ Yurëdan ka do gë caharaß Tir gë Sidon. Wakore watac vëhni Yesu njijëniho, kabi njëtaniho ile ntidë ŷa. ⁹ Awa Yesu më tëyëkëhni vërëfal vëlëŵu va njonëhniniha kulu kay hnam kabi kore ŷa peñëlëdëniho caharaß lëŵu: ¹⁰ njërënëkëhniwo vahnë vëyabah, awa vëres va fop cëñëlëdëniho soŷe ñakëniha vëhni fëna. ¹¹ Do ge vële pëlani wayine va nunihawo, ndëkwëhnëdëni haryënkŵ lëŵu do ndekandëni: «Ajë Wënu ña yeru!» ¹² Bare Yesu ñañëhnahnëdëhëhniwo ntehnëdëhni ntë pëyahneni bi mo nke.

Yesu tëhnadëhëhni Pëhw gë Vëhi va

¹³ Yesu kayëko hn'ikuŷ, macëkëhni vële tëhnako njijëni le nkeho hna do njiniho. ¹⁴ Koyëna tahnëkëhniwo Pëhw gë Vëhi va [do macëhni vëfayik] soŷe tëfëlëndëni g'umë do payëndëhni pëyahndëni Wanës Wakasëk ña, ¹⁵ do g'imëk ntandënihëhni wayine ña. ¹⁶ Wëlihëhni Pëhw gë Vëhi va: Simo nte macëko Yesu Piyer; ¹⁷ gë Sak, g'aheryu San, vëhni vëhi tak viju Sebede yeho. Yesu Bowanerëges macëkëhniwo. Umë fëhnëtanëdë «vësan vële mëntëlëni g'ufarat»; ¹⁸ Andëre, gë Filip, gë Barëtelemi, gë Matiye, gë Toma, gë Sak aju Alëfe, gë Tade, gë Simo ale hahnëndak soŷe nkal dëŵ hni ña Kanan, ¹⁹ do gë Yuda Isëkariyot, ale yed aroka Yesu ŷa.

Yesu, vëvë tere lëŵu va ŷad nufëniha

²⁰ Tac Yesu më mbokak gë tere. Umë gë vërëfal vëlëŵu va wahodilohna tokëni roka ŷa kabi hnam fëna vahnë vëyabah varëlëko. ²¹ Vëvë tere lëŵu va, ga njëtani watac, kahnëtalehnëni soŷe nji nufiniha, kabi ntehnëdëniho: «Cenaka!»

Yesu gë Belësebul

²² Vëharaŷ sariya vële ŵatiko Yerusalem va ntehnëdëniho: «Asankaf yine le ŵacik Belësebul ŷa fëlaka!» do kat: «Iŷi yine yëdadëha fanka canahnëdëhni waŷi wayine!»

²³ Awa Yesu më macëkëhni nësëhnëkëhni g'iji mëntëndëlehn: «Sintani hak kod cëna umë dënk? ²⁴ Ge vële vankëk inaw mëtedëni vëhni fo, naw tac godina kahn; ²⁵ do ge vële vankëk tere mëtedëni vëhni fo tere rac godina kahn. ²⁶ Awa ge Sintani mëtëryad umë fo, ge ucankaf ntëwu ña gona mbank, godina nko kahn, tëkwëd. ²⁷ Ahnë kodina tënk hnë tere asan ahwëhn fanka do nuf hnapul lëwu ña, ge ñabëlahna ten asan ahwëhn fanka arac; ge ñabëka, kod nuf le-wo-le ña tere lëwu hna. ²⁸ Toña ña fëyadëmu: vahnë va, kodë tavëhnini wameh wadëw hni ña fop gë wayew wante njewëdëniha Wënu ña fop. ²⁹ Bare ale yewëdëha Iyir Ipacah ña tavëhnëdëna muk, uwi wëh dihëtëdëna.»

³⁰ Yesu nësëhnëkëhniwo koyëna kabi vëhni lehnëdëho: «Gë yine nkeni.»

Hnëmu Yesu gë vëheryu

³¹ Hnëmu Yesu gë vëheryu tükëlehnini; ñëwëni për hna do payëniha ahnë macehna. ³² Vahnë vëyabah lañako caharab Yesu, më ntehnik: «Nëpary, hnëmuh gë vëhery hu për hna nkeni, macëdënihi.»

³³ Yesu më ntëkwakëhni: «Mo ye hnëm mëñ ña do gë vëhery mëñ va?»

³⁴ Tac më njëkëkëhni vële lañako caharab lëwu va do ntehn: «Yëkëryin, hnëm mëñ ña gë vëhery mëñ va ani nkeni. ³⁵ Vële lid ile ñad Wënu ña vëhni ye hnëm mëñ ña gë vëhery mëñ va.»

4

Uhnës uryindaryindan soje ahnad uhnëda wã

¹ Yesu mboko pëgw karanëdëhni tëfary lant Galile hna. Kayëko hnë kulu ile yeho lant hna, ntaña kabi kore sankaf varëpëlëko caharab lëwu. Darël wënka hna ñëwëniho ² do Yesu gë wahnës wadindaryindan karanëdëhëhniwo viyë viyabah; hn'ikaraj dëwu hna ntehnëdëhëhniwo: ³ «Nëparyin! Fac ryampo asan yiko ipahn uhnëda kañ dëwu hna. ⁴ Wati nte pahnedëho wanëc ña, wëdampo nkañ hna njoko: wusëry wã më njijëni kohnëni. ⁵ Wëdampo wëraka njoko ile nkok yabëna nkal. Wanëc ña pëhnëlehn taj kabi nkal ña tëwëlohna. ⁶ Ulav wã, ga njakëk, më kankënek wayor ña, kabi vënkahn va yabëlawohna. ⁷ Wanëc wëdampo hnë wadëmpëhn njoko. Wadëmpëhn ña më nañëk do ndaw uhnëda wã, ñoñ dëwëlohna. ⁸ Bare wanëc wëdampo nkal përen hna njoko; pëhnëko, nañ do ntëw: wëdampo wanëc wafëhw warar (30), wakañary wafëhw imbëd g'iryaw (60), do wakañary kat keme (100).»

⁹ Yesu më mbok ntehnëkëhni: «Nëparyin ñus, ge kwëhnarun vanëf awëryahnu!»

Soje ye nësëd Yesu gë wahnës wadindaryindan

¹⁰ Vële rëfëlehnëdëhawo kwëlëkwël va do gë vëfayik pëhw gë vëhi va, ga nkeni vëhni fo gë Yesu, më tëyëniha soje wahnës wadindaryindan wã. ¹¹ Më ntëkwakëhni: «Nuñyarun wuhnë uyët ile sowiko, hnësëd soje Naw Wënu ña, bare vëyëntaw vi had uhnës uryindaryindan fo nkwëryëdëni, ¹² do koyëna: «Kod njëkëni ñus, bare hara wahnudina paryi, kod nkwëryëni ñus bare hara ñoñ wayëtëna paryi,

ge gena umë mbokajakëndëni gë Wën do Wënu ña tavëhna këndëhëni wameh wadëw hni ña!"*»

Yesu uhnës uryindaryindan ahnaç uhnëçfa wã nkabahnëç

¹³ Tac Yesu më ntehnëkëhni: «Yëtëluhna ile ye uwi uhnës uryindaryindan? Awa hak kodun ayëtu wahnës waçindaryindan waçëntaaw wã fop? ¹⁴ Ayam a wanës Wënu ña pahnëç. ¹⁵ Vëryampo had nkaaw nkeni le njod wanës hna: ge tøk nkwëryëni, Sintani tøkid tebëhni wanës wante fahnik hnë vëhni ña. ¹⁶ Vëryampo had nkal kwëhn wëraka nkeni: nkwëryëçfëni wanës ña do g'uhnatah mawadëni. ¹⁷ Bare waravëdina kwëhna vënkahn hnë vëhni, toye fo kwëtahnëçfëni. Ge ryënah wã tøkëhnikëhni ma ge mbërehnini soje wanës Wënu ña, tavëçfëni tañ kwëtahn ña. ¹⁸ Vëryampo kat nkeni had uhnëçfa ule yod wadëmpëhn, umë ye vële wëryëçf wanës, ¹⁹ bare wëbal yi duniya ña, ibora hnapul ña, do g'iña ile-wo-le ña tøkëçfëhëhni, ndawëçfëni wanës ña do ñoñ dëwëçfina. ²⁰ Bare vëryampo, hn'inkal përen hna tebaçfëni wanës ña: nkwëryëçfëni wanës ña, kwëtahnëçfëni do nkeni had ile lëwëç, wëçfampo wafëhw warar (30), wañëntaaw wafëhw mbëç gë ryaw (60), do wakaawary kat keme (100).»

Uhnës uryindaryindan lampu

²¹ Tac Yesu më mbok ntehnëkëhni: «Ahnë pëçfëç bi lampu tac kob g'ancëhn ma kuyët hn'ipad? Gena bi kañëçfë yan? ²² Ile sowik ya fop tufahnëçfë, do ile sowiko hn'umëhwëry ña fop njodfë humpen hna. ²³ Nëparyin çus, ge kwëhnarun vanëç awëryahnu!»

²⁴ Yesu më mbok ntehnëkëhni kat: «Kwëtahnëryin nëf ile wëryëçfun ya! Wënu ña ñañëndëhu g'añëña nte yañahnëçfun wuhnë dënk ña do nkwënëçfëhu kat. ²⁵ Kabi ale hwëhnaçfë ya nkwënëçfë; bare ale wok kwëhnana ya tebëçfë wëla toye ile liyahneka tøk nuya ya.»

Uhnës uryindaryindan uÿëç ule fëhnëçf umë fo

²⁶ Yesu më mbok ntehnëk kat: «Wëlin g'ile mëntëlëni Inaaw Wënu ña: asan fahnëçf uhnëçfa kaç dëwu hna, ²⁷ tac fac-wo-fac ndakënd g'umëç ga, matënd g'acahnëçfëç ga. Wañëç ña pëhnëçf do naç hara yëtëna g'ante pëhnahnëk hafo naç ka. ²⁸ Nkal ña, umë dënk fëhnëndanëçf uhnëçfa wã: wayor ña ten, tac uyat wã, do tøkwanh idaf wañëç ña. ²⁹ Puhnand tun wañëç ña daf ña, asan a pëgwëlehn ndokunënd g'ikaca dëwu ña, kabi wati uhac wã rëkëç.»

Uhnës uryindaryindan uÿëç mutarëd

³⁰ Yesu më mbok ntehnëkëhni kat: «Ye hoçen mëntëndëlehnin Inaaw Wënu ña? Gë iyëhne uhnës uryindaryindan kodën nkabahnin? ³¹ G'uÿëç atëh mutarëd mëntëlëni; ge pahnik, uÿëç rac ye ule yaç vak wã wa bawë çuniya li fop, ³² bare ge nadik naçfëç hafo ntëb wanëçfa wante ye sarëçfëñ ña fop. Cantëçfë wahnin wahnayah hafo wusëry wã kodëni kofëndëni çën dëwu hna.»

³³ Koyëna karanëçfëhëhniwo Yesu g'iÿi sifa wahnës waçindaryindan; gante kodëni nkwëryëni ka nësëhnëçfëhëhniwo. ³⁴ Nësëhnëçfëhëhniwohna hara gena gë uhnës uryindaryindan; bare

ante nkeniho gë vëréfal vëlëwu va fo, wahnës wadindaryindan wã fop nkabëkëhniwo.

Yesu tëryëd sël sankaf

³⁵ Hnë fac rac ga nëkak, Yesu më ntehnëkëhni vëréfal vëlëwu va: «Danëtanëfu gë cape ñëntaŵ lant hadi.» ³⁶ Më koyanihëhni kore ya; vëréfal va më njonihä Yesu hnë kulu le nkehahnëko hna. (Awa, kabi Yesu hnë kulu tëko nke, më koyanihëhni kore ya do pëgwëni ndanëtanëdëni.) Wakulu wakaŵary tëfëlëniho. ³⁷ Tac sël sankaf pëgwëlehn cëlënd ðus, wavonkëlo wënka ña njohandëho kulu ya, hafo pëgw tëmpënd hnam wënka ña. ³⁸ Yesu haŵëhni kulu hna ndakëko wakwëd. Awa vëréfal vëlëwu va më nëgëtëniha ndekatëndëni: «Aharan, cëm ña yeyinëk: kwëtahnëlihëfuhna bi nëf?»

³⁹ Yesu, nëgalehn, ñañënahna sël ya do ntehna lant ya: «Ñëwëry yam! Demëhnary!» Sël ya tëryalehn do njamëlehn fop.

⁴⁰ Tac Yesu më ntehnëkëhni: «Soje ye ntakëku aki? Soje ye worun kwëhnaluhna kwëtahn?»

⁴¹ Bare vëréfal va ntakëkëhniwo ðus, më ntehnëläni: «Mo ga ye awa ayi asan? Wëla sël ya gë wavonkëlo wënka ña maŵëhnëdëniha!»

5

Yesu asan ale pëłani wayine njërënd

¹ Tëkëlehnëni gë cape ñëntaŵ lant Galile ka, hn'inkal ðulunda Gerasen hna. ² Ga cëlëk Yesu kulu hna, asan cahnëlehn wayag hna, njijënd pankëlëni. Asan arac yine fëlakawo ³ do wayag hna ntëdëko. Ahnë kodilohna mbok ñaba, wëla gë vankënca; ⁴ ñabëdeho kwëlëkwël wapary ña gë wame waryëhwëra do wëbák ña gë vankënca, bare nkubëdëho waryëhwëra wã do mbëkëtëdëho vankënca va. Ahnë mëkëdïlawohna tërya. ⁵ Ndekadëho wayag hna do gë wahuñ wale yeho tëfary lant hna g'umëd gë g'anent hara tëryëdina, do cërehnadëho gë wëraka wã.

⁶ Më nuka Yesu ñaŵët; awa më nkaryëk nji ndëkwëhn haryënk w lëwu, ⁷ do ndeka gë fanka: «Ye ye yëbëlan fu, Yesu, Ajë Wën Hunte Sëpëk Fop? Këlami g'uŵac Wënu ña antë aliwo uŵeh!» ⁸ Asan a nësëko rac kabi Yesu tëko ntehna yine ya: «Cahnëryehna ayi asan!»

⁹ Tac më tëyëka: «Hak maciru?»

Yine ya më ntëkwaka: «Ŵac mën wã “Njabëbun” ye, kabi vëyabab yebun.» ¹⁰ Do më këlaka antë canëhni nkal hna.

¹¹ Kore sankaf vampëhëmpëh ryavëdëho hnam, ðarël kuñ hna. ¹² Wayine ña më këlaniha Yesu ntehnëni: «Cañëtëryifu rënkëfuni vañi vampëhëmpëh!» ¹³ Yesu më maŵëryanëkëhni. Awa wayine ña cahnëlehnëniha asan a do njini tënkënihëhni vampëhëmpëh va. Hara kore vatac nkëhnëko tükëni wawuli wahi (2,000) vampëhëmpëh. Nënëlelehnëni vampamb kuñ hna njini ntëbani lant hna do cëmëlehnëni fop.

¹⁴ Vësan vële heryëdëhëhniwo vampëhëmpëh va, nkaryëlehnëni nji pëyahñëni watac naŵ hna do gë wëhañ hna. Vahnë va njilehnini njëkëni ile liyak ya. ¹⁵ Tëkëlehnini hn'ile nkeho Yesu hna do nuniha asan ale pëłaniho kore wayine ya: ntañako, ntiyako viyi do hakili

ÿa mbokakawo fëren fo. Ntakëlehnëhni. ¹⁶ Vële yantiko fop va më tëfëtanënihëhni ile yeha asan ale pëlaniho wayine ÿa gë kore vampëhëmpëh ÿa. ¹⁷ Awa, pëgwëlehnëni këlandëniha Yesu cahn resiÿo lëw hni hna.

¹⁸ Wati nte kayëdëho Yesu kulu ña asan ale yërenik a më tëyëka mawëryana tëfëlënti g'umë. ¹⁹ Bare Yesu mawëryanëlawohna, më lehnëkawo: «Bokary gë ßulunda hu, do afëyahn fop ifëren ile ntinëhëni Ahwëhn a kabi kayëhnahnëka gë wëjë.» ²⁰ Awa asan a njilehn pëgw pëyahnënd hnë Wahnaw Pëhw hna fop ile ntinëhënkawo Yesu ÿa; do fop vële wëryëdëhawo va pëbëkëhniwo fëmpëhnahnah wä.

Aryagu Yayërus g'asëval ale ÿakëd viyi Yesu va

²¹ Yesu mbokako gë kulu ÿa gë cape nëntaw lant ka. Ga tëkëk hnam, kore sankaf varëpëlëko caharab lëwu; ante nkeho tëfary wënkä ña, ²² tëkëlehnëni asankaf caliña ale waciko Yayërus. Më nuka Yesu, ndëkwëhnëlehn haryënkä lëwu ²³ do këlahna d'us nteha: «Këلامي, fandag mën fa cëm inä nke. Yij arinda wëbäk ñi afëhëtahna!» ²⁴ Yesu njilehnëni g'umë.

Kore sankaf lapëhnakawo do peñëdënihawo vacape va fop. ²⁵ Hara asëval yentiko hnam ale njidëho sat kobëri hnë wabëhn pëhw gë waki. ²⁶ Njiko hnë vëyehn vëyabäh, yehna ña mbërehnëkawo d'us, fop canëko koryi lëwu ÿa, bare ñoñ d'emalawohna; nuko nkwënanda res wä. ²⁷ Nkwëryëko ga nësëde soje Yesu ÿa. Awa më njijëk kamëhni lëwu kore hna ñak cud Yesu ña. ²⁸ Ntehadëho: «Wëla cud ntëwu ña fo ÿakakëndëbu njërakëndëbu.» ²⁹ Ga ñakëk, sat ÿa tëryalehna tañ do njëtalehn njërëk res lëwu wä.

³⁰ Wati rac dënk, Yesu njëtalehn fanka sahnëka. Më cahëtak gë kore tëyëhni: «Mo ÿakëk cud mën ña?»

³¹ Vërëfal vëlëwu va më ntëkwaniha: «Nuru kore ÿa peñëdënihi gante-wo-gante, do arëyënd: mo ÿakëko?»

³² Bare Yesu njëkëkëhniwo caharab lëwu, nuhahna ale lik watac a. ³³ Asëval a mbalëdëho ntakah ña kabi njëtëko ile yehawo ÿa; awa më njijëk ndëkwëhn haryënkä Yesu do pëyahna toña ÿa fop. ³⁴ Yesu më ntehnëka: «Aryag mën, kwëtahn hu ña njërëni. Yiryeyi gë yam do ures hu wä bokanidilihna.»

³⁵ Koyëna nkoko nësënd Yesu tëketëni vëfayik matini gë tere Yayërus do ntehnëniha: «Aryag hu gona. Bokawo avërehna Aharañ a.»

³⁶ Bare Yesu kwëtahnëlohnä nëf wanës wadëw hni ña më ntehnëka Yayërus: «Antë ntaki, kwëtahnëry tañ.»

³⁷ Mawëryanëlawohna ahnë ntapëhnahnä gë tere Yayërus ge gena Piyer, do Sak g'aheryu San. ³⁸ Tëkëlehnëni tere hna, Yesu nkwëryëko wëñaw wayabäh, vëryampo kodëniho, vëyënta wä va ndekadëniho. ³⁹ Më tënkëk tere hna do ntehnëhni: «Soje ye ÿawërun aki? Fandag fi cëmëna, wakwëd fo ndakëk.» ⁴⁰ Bare njafanëdënihawo.

Awa më canëkëhni vëhni fop, nkoni rëmu fandag fa gë hnëmu do gë vërëfal vërar vëlëwu va do tënkëni cery nte nkehahnëko fandag hna. ⁴¹ Më pëlaka väk ÿa do nteha: «Talita Kum!» (Umë fëhnëtanëd: «Ntehnëdëmi: Fandag, matëry!») ⁴² Fandag fa matëlehn tañ, pëgwëlehn njasënd (kabi wabëhn 12 kwëhnako). Wati nte

nuniho cëmëna ña, pëmpëhnahnëkëhniwo ðus. ⁴³ Bare Yesu më ñañëhnahnëkëhni ntehnëhni antë pëyaniha ahnë; tac më ntehnëkëhni: «Yëðfaryina ile tokëd.»

6

Vahnë vëvë Nasaret va vëhwëtahnëdïlahna Yesu

¹ Yesu matëko hnam nji hn'ankol nte nañahnëko hna; vërefal vëlëwu va ntapëhnanihawo. ² Hnë fac ntañëla hna pëgwëlehn karañëndëhni calina hna; vahnë vëyabah hnëpadëhawo do pëmpëhnahnëkëhniwo ðus.

Ntehnëdëniho: «Ne ñëñak iñin? Ye ga ye yasery ule kwëhñak wï, do hak kolahnëk ntind uwï fëmpëhnahnah? ³ Gena bi umë ye ali vacery va, aju Mari, acëru Sak, Yose, Yud, do gë Simo? Vëheryu vësëval va vëlëdëntina bi ani gë fuhnë?» Vëlënënëlañohna.

⁴ Awa Yesu më ntehnëkëhni: «Kila ntënënik gante-wo-gante, bare gena nkol nte nañahnëk hna, hnënk lëwu ña vëlënënëdïlahna, gë vëvë tere lëwu va per.» ⁵ Yesu kolëlohna nti hnam wëla fëmpëhnahnah ryampo, ge gena vëres vëryampo fo tindëko wëbák ña do njërënëhni. ⁶ Do pëmpëhnahnëkawo kabi vahnë vëvë nkol tac vi vëhwëtahnëna.

Yesu payëkëhniwo vëfayik pëhw gë vëhi va vëhi vëhi

Tac Yesu njiko karañëndëhni vankol vamb caharañ hna fop. ⁷ Më macëkëhni Pëhw gë Vëhi va payëkëhni vëhi vëhi. Njëðakëhniwo fanka g'ucankaf ntandënihëhni wayine ña ⁸ do ntehnëkëhniwo aki: «Ant'ayoyawu ñoñ ge njidun, ge gena ryoko ryampo; ant'ayoyawu ile rokëdun, kufa, koryi wakufa hun hna. ⁹ Përyaryin wapary, bare ant'ayoyawu acud kañary.» ¹⁰ Më mbok ntehnëkëhni kat: «Ge tékërun hn'inaw, ñëwëryin hnë tere ile hacanderun hna fo hafo hale matëdun hnam. ¹¹ Ge vahnë vëvë nañ va ñwëñëni vëhacadiluhna ma vëhnëpadiluhna, cahnëryin hnam do avankatëndu ivëd vë wapary hun ña: umë njëtëdëni vëlina fërën do Wënu ña nëñëlahna gë vëhni.»

¹² Pëhw gë Vëhi va më njini karañëndënihëhni vahnë va soje nkwëcëtani vankeya vantëw hni va. ¹³ Ntaðënihëhniwo wayine wayabah do njërënëdënihëhniwo vëres vëyabah turatëndënihëhni wago ña vankaf hna.

Icëm San Ayary a

¹⁴ Ahnañ a Eroð Antipas nkwëryëko ga nësëde soje Yesu ña, kabi wac lëwu ña campëko gante-wo-gante. Vëryampo ntehnëdëniho: «San Ayary a vëhnik! Soje umë kwëhnahnëk fanka ntihahnëd viyë vifëmpëhnahnah.»

¹⁵ Vëhañary ntehnëdëniho: «Kila Eli ye.»

Vëhañary kat ntehnëdëniho: «Kila le wëntëlëk gë wañë kobëri ña ye.»

¹⁶ Eroð, ga nkwëryëk wante rëfëtaðeho ña fop, më ntehnak: «San Ayary a ye! Ntëpëtehnëbuha nkaf ña bare mbëhnik!»

¹⁷ Eroð pëlayëhnëkawo San, ñabi, do cëdëlehn soje Erodiyad. Eroð ñëlëkawo mama nkehahnëko asëval aheryu Filip ¹⁸ do San ntehnëdëhawo Eroð: «Sariya ña mañëryana añëla asëval ahery hu ña!» ¹⁹ Soje rac Erodiyad ntavëkawo ðus gë San do ñaðëho ndañëhna, bare kodilohna ²⁰ kabi Eroð ntakëkawo g'umë; njëtëko

asan asatah do asëvah ye do keryëdëhawo. Ge nëpadëhawo, nëpandëhawo igwëry wanës wadëwu ña bare yëtëlohna ile ntid.

²¹ Bare hnë fac le ntihandëho ambënt fac ile nagahniko ÿa, Erodiyaf nuÿako fere fafërën ndawëhnahna San. Fac rac Erof ambënt cankaft ntiko, payehnekëhniwo vësankaf vëvë ucankaf ntëwu ña, vësankaf wasodade wã, do gë vëvë karyënkwa Galile va. ²² Aryagu Erodiyaf tënkëko hn'ile nkeniho hna do nkawëhnëhni; Erof gë vële macehnëko va per nëjëkëhniwo gë fandag fa.

Awa Erof më ntehnëka fandag fa: «Tëyërye ile-wo-le ÿadu ÿa, njëdadëmi.» ²³ Njiko dënk hafo ntëkëhna aki: «Lëk njëdadëmi lakënde ntehni cape ndampo inaw mën inÿ rëyëruho.»

²⁴ Fandag fa më cahnek nji tëyehna hnëmu: «Ye rëfëko rëyu?»

Hnëmu më ntëkwaka: «Nkaf San Ayary a.»

²⁵ Fandag fa ntëfëlehn mboka gante nkeni ahnaŵ gë vële macehnëko ka ntehna: «Ñadëfu ayëdäwõ tameki nkaf San Ayary a hn'ifëda mpan!»

²⁶ Ahnaŵ a njamëlehnëko; bare kodilohna ñwëÿëryana, kabi ntëkëko tase vële macehnëko va. ²⁷ Payëlehna tañ sodade lëwu ryampo ntehna: «Yoj nkaf San Ayary a.» Sodade ÿa njilehn kaso hna ntëpëtehna San nkaf ña. ²⁸ Tac njoj hn'ifëda njëdähna fandag fa, do fatac njëdäga hnëmu. ²⁹ Vërëfal San va, ante njëtani watac ña, më njini nufëni ñas inÿa kwëtëni hn'iyag.

Yesu ndavëdëhëhni vësan wawuli mbëd (5,000)

³⁰ Vëfayik va, ga mbokajëni vëhni Yesu hna, më pëyaniha fop ile ntijëniho do karajinihëhniwo vahnë va. ³¹ Yesu më ntehnëkëhni: «Njijën, njiyin hn'ile njirëk soje ayinëgawu toye.» Kabi njafëniho vahnë vële yijëdëho do yidëho va; Yesu gë vërëfal vëlëwu va wëla roka vëhodilohna tokëni.

³² Awa më njini gë kulu hn'ile njirëk hna. ³³ Bare vahnë vëyabah nunihëhniwo ga njidëni do njëtëniho gante njidëni ka; më matëni vankol hna fop, nkaryëni gë wapary fo hafo ndënkwehnenihëhni vëhni Yesu gë vërëfal vëlëwu va hnë ÿëwa le njihandëniho hna. ³⁴ Ante cëlëko Yesu kulu hna do nutëhni kore sankaf vahnë vërac, kaÿëhnahnëkawo d'us gë vahnë vërac, kabi had kore wape wante wok wahwëhnana ahékery mëntëlëniho. Pëgwëlehn karajëndëhni viÿë viyabah.

³⁵ G'anëka ga vërëfal va më tëhaniha Yesu ntehnëniha: «Tëk mëd do hnani fëk fo ye. ³⁶ Koyaryihni vëÿi vahnë njini gë vankol vante ye caharab vi ntëwajëni ile tokëdëni.»

³⁷ Yesu më ntëkwakëhni: «Yëdaryinëhni w'uhnë dënk ile tokëdëni ÿa!»

Më tëyëniha: «Ñadu bi yifu sanëfu koryi yabah laŵahnifu vamburu yëdafuni tokëni?»

³⁸ Yesu më tëyëkëhni: «Vamburu vajëhw hwëhnarun? Yiryin ayëku.»

Umë njëkëni do ntehnëniha: «Vamburu mbëd g'uwis wuhi.»

³⁹ Awa Yesu më ntehnëkëhni dañëndëryinëhni vahnë va kore kore. ⁴⁰ Vahnë va më ntañani keme keme do gë wafëhw imbëd, wafëhw imbëd. ⁴¹ Tac Yesu më nufëk vamburu mbëd va g'uwis wuhi wã, kanjëk g'ambin do camehna Wënu ña soje iÿi rokëtok. Më nkubëlehnëk

vamburu va njëdahnî vërëfal va cahëlehnënihëhni vahnë va do cahëlehnënihëhni fëna wuwis wuhi wã vëhni fop. ⁴² Ale-wo-le tokëko hafo pihn. ⁴³ Vërëfal va njonihî vankubel vamburu va g'uwis wule tesëniho wã pëb vëkankel pëhw gë vaki. ⁴⁴ Hnë vële rokëko hna vësan wawuli mbëd (5,000)* yeho.

Yesu yanj wënka hna njasëd

⁴⁵ Tac Yesu kayëndëlehnëhni vërëfal vëlëwu va kulu hna ndënkwahëhniha gë cape nñentañ lant mbë ankol Betësayida ña. Hnë wati rac koyadëhëhniwo bulunda ña umë dënk. ⁴⁶ Ante koyakëhniwo ña, Yesu njiko hn'ikuñ soñe njëfa.

⁴⁷ Ga nëkak, kulu ña fagant lant hna nkeho, do Yesu umë fo woko nkal hna. ⁴⁸ Më nuk vërëfal vëlëwu va mbëraniho yiryery kulu ña d'us, kabi sël ña pankëlëdëniho; awa g'ankëhn fac ña, më njid gante nkeni njasëhatënd yanj wënka hna, do ñadëho ndëcëhni. ⁴⁹ Ante nunihawo ga njasid yanj wënka hna, ntiyahnëkëhniwo ahnënkweñ ye do më ndekadëni. ⁵⁰ Vëhni fop nudënihawo do ntakëkëhniwo.

Bare wati rac tañ, Yesu më lehnëkëhniwo: «Ya wënaryin! Ami Yesu ye; antë ntaku!» ⁵¹ Tac kayëlehn kulu hna, darël lëw hni, do sël ña teryalehn. Vërëfal va pëmpëhnahnëlehnëhni d'us, ⁵² kabi ñoñ vëwëryëlohna ile ryëcëtako ante cahëlehnëko Yesu vamburu va: wahakili walëw hni wã kodilohna njët rac, ntëbëkëhniwo.

Yesu njërëndëdëhëhni vahnë va Senesaret hna

⁵³ Ga ntëmpëtani lant ña Yesu gë vërëfal vëlëwu va, tënkëlehnëni hn'inkal bë resiyo Senesaret hna. ⁵⁴ Kulu hna cëlëdëniho, njavëtatëniha tañ va Yesu. ⁵⁵ Vahnë va nkaryiniho nkal hna fop do nji-nëhni dëni hawo vëres hnë wayala, le-wo-le nkweyëniho nke hna. ⁵⁶ Hn'ile-wo-le njidëho Yesu hna, wahnaw hna ma vankol hna, vahnë va njonëhnedëniha wo vëres vëlëw hni va kwëtëndënihëhni wa yëwã bulunda hna do këladëniha wo tavëhni ñakëhni wëla wacëmët cud cankaf ntëwu ña fo; fop vële ñakëko va njërëniho.

7

Namu vacërakëlo

¹ Wafarise gë vëharan sariya vëryampo Yerusalem matiniho njijëni kwërëniha Yesu. ² Kamahnëniho vërëfal vëryampo Yesu va gë wëbák wante wok pacëna tokëdëniho roka ña, (më lehnëde wa yuhnana gante ma wëryak namu ka). ³ Kabi wafarise wã gë wasëwif wa yënta wã fop ntënëniho wënamu wante taveryënihëhniwo vacërakëlo va: vërokëdilo hna hara wa yuhnana wëbák ña hafo pacëhni ⁴ do ge matiniho gë saha, vërokëdina hara vëfacënana ten. Ntënëniho d'us fëna wënamu waka wary, gante tëfëka ndagi vanëhëta, wapoti, do gë vapeya ka [do gë wafad wã].

⁵ Awa wafarise wã gë vëharan sariya va më tëyëniha Yesu: «Soñe ye nkoni vërëfal hu vi vëlëndëdëni wënamu vacërakëlo fu va, tokëdëni gë wëbák wante wok pacëna?»

⁶ Yesu më ntëkwakëhni: «Vahnë vële hnësëd ile nkoni vëlidina yerun! Kila Esayi toña kwëhnako ante nësehnëkawo Wënu ña soñe lëw hun ña. Aki kerëko:

* 6:44 6.44 Vësan wawuli mbëd: Vutah va gë vësëval va vëryëkwaryina.

«Wënu ña më lehnëk: 'Ëyi bulunda gë wanës ñi fo ntënëndëñiho, ßare wasakahn walëw hni hna ñawëtaniho.

⁷ Icëmb nte cëmbëdëñiho ña kwëhnana nafa, kabi ile karañëdëñihëhni vahnë ÿa, gena ikarañ mën,

ßare ile karañëni vahnë fo ye.'»⁸

⁸ Tavërun vakwëdä Wënu va alënënahnu wënamu wante kahnëndëni vahnë.»

⁹ Tac më nkwënëk: «Kolërun ðus aravu vakwëdä Wënu va ahahnëndahnu namu lëw hun dënk! ¹⁰ Wëlin ile ÿadëfu hnësu ÿa: Moyis më lehnëko: "Dënëñeryihni vëhni rëmuh gë hnëmuh",^{*} do fëna, "Ale lehnëka rëmu ma hnëmu wameh a tëtëka ndawï."^{*} ¹¹ Bare wuhnë, karañëdunëhëhni vahnë va: ge ahnë ntehnëka rëmu ma hnëmu: "Ile-wo-le wëkakëndëfu yëdäyi ÿa 'korëban' ye." Umë fëhnëtanëd: "Ile fehnik ntinëhnahni Wën sadëha." ¹² Koyëna tavëtentunëhëhni ntini ile ntehnëk sariya Wënu ña, alënëna rëmuh gë hnëmuh; ¹³ ntihëtëdun ile karañëd wanës Wënu ÿa gë namu le harañëdunëhëhni ÿi. Do ntidun viyë vihawäry viyabah vile wëntëlëk gë virac ki.»

Viyë vile lidëha ahnë ale wok pacëna

¹⁴ Tac Yesu më mbok macëkëhni kore ÿa do ntehnëhni: «Nëparyino wuhnë fop, do awëryu: ¹⁵ iñë le tokëd ahnë* kodina tonkëna haryënk Wën hna. Bare ile hod tonkëna ÿa, umë ye ile sahnëd hnë umë ÿa. ¹⁶ [Nëparyin ðus ge kwëhnarun vanëf awëryahnu!]

¹⁷ Ante tavëkëhniwo kore tënk tere ña, vëréfal vëlëwu va tÿëñihawo bi ye pëhnëtanëd wanës wadëwu ñi. ¹⁸ Awa më ntëkwakëhni: «Wuhnë fëna, gwëryëdïluhna bi? Gwëryëdïluhna bi fop ile tokëd ahnë kodina tonkëna haryënk Wën hna ¹⁹ kabi umë tënkëdina ntawäry dëwu hna, ðonk dëwu hna tënkëd tac cahnëd mbahn dëwu hna?» (Gë waji wanës pëyahnedëho Yesu kode toki ile-wo-le ÿa.)

²⁰ Umë mbok ntehnëk: «Ile sahnëd hnë ahnë ÿa umë ronkënëdëha. ²¹ Kabi ßambery ntawäry ahnë hna matid vinahan vimeh vinte liyehnedëhëhni vahnë ndakëndëni hara vëyëlëläna, ule, uryaw ahnë. ²² Njëkëlehnëdëni ndakëntal meh vësan ma vësëval vële ÿëlëk do ÿëlik, iña le nkok kwëhnëna, njapënan, tokand vahnë, kwëhna nkeya meh, iñëwäry, ntehnëndëhni wameh vëyëntaw, nañënan, do nënk. ²³ Viyë viwëh fop ßambery ahnë hna cahnid do umë ronkënëdëha.»

Ikwëtahn asëval ale wok gena sëwif

²⁴ Yesu matëko hnam ñi resiyo Tir hna. Tënkëko le ñadëho ñëw hna do ñadïlohna njëti hnam nke, ßare kodïlohna cowä. ²⁵ Asëval ale hwëhna kawo fandag fante pëlako yine wëryëko ga nësëde soje Yesu, njilehni taj hn'ile nkeho hna ndëkwëhn haryënk lëwu. ²⁶ Asëval arac gelohna sëwif, hnë Fenisi mbë Siri hna nagiko. Muntadëhawo Yesu ntana yine ÿa aryagu hna.

* **7:7** 7.7: Esayi 29.13 * **7:10** 7.10: Icahn 20.12 * **7:10** 7.10: Icahn 21.17 * **7:15** 7.15
Le tokëd ahnë: Viyë viyabah wañik wok tokëdëna wasëwif hna. (Soje Walevi 11)

²⁷ Yesu më ntehnëka: «Tavëryihni tokëni ten vutah vi† hafo pihñeni, kabi yivëna nufi roka vutah ÿa këfëhnini vumbe vi‡.»

²⁸ Asëval a më ntëkwaka: «Bare, Aharañ, la vumbe vi tokëdëni ile këfëdëni vutah ÿa.»

²⁹ Awa Yesu më ntehnëka: «Ha, toña hwëhnaru. Soje inji dëkwa, kodu awënc gë ÿal hu: yine ÿa cahnëka aryag hu.»

³⁰ Mëncëlehn nji tékata aryagu ga ndakëk hn'ipad: yine ÿa cahnëkawo.

Yesu kumim njërëned

³¹ Tac Yesu matëlehn resiyo Tir hna, tef Sidon mboka gë cape lant Galile, tefëlehn hnë resiyo Wahnañ Pëhw hna. ³² Më njinenëhnijika asan kumim soje tinda wëbák ña.

³³ Awa Yesu më pitaryëka umë fo, ñawëtarya kore ÿa; më ndënëka watufa ña aryëñenkaha vanëf hna do cëkëna vák ÿa gë wato ña ñakahna ryëw ÿa. ³⁴ Tac më kañëk g'ambin, njënëk bë sankaf do ntehna asan a: «Efata», umë fëhnëtanëd: «Pidëtary!» ³⁵ Pidëtalehna asan a vanëf va, ryëw ÿa fëna pëtalehna do pëgwëlehn catënëd wanës ña.

³⁶ Yesu ntehnëkëhniwo antë pëyahnëni; bare ante-wo-nte mbañëhnëdëhëhniwo ña, vahnë va atac rëkëdëniho campehnëndëni g'ahawary wanës ña. ³⁷ Vahnë va pëmpëhnahnëkëhniwo dëcët; ntehnëdëniho: «Ile ntid ÿa fop cañëk dus! Vëryëñëkah va dënk nkwëryëndanëdëhëhni do nësëndanëdëhëhni vële wok vëhodina nësëni va!»

8

Yesu vahnë wawuli wahnah ndayëd

¹ Hnë wati rac kore yabah voko mbarëpëlëni, do ñoñ golohna ile tokëdëni. Yesu më maçëkëhni vërëfal vëlëwu va ntehnëhni: ² «Kaÿëhnahnëkoÿëhni vëyi vahnë, kabi wëli wafac warar yelahnëbun do ñoñ wëworyaryëna ile tokëdëni. ³ Ge koyabuhëhni mëncëni hara ñoñ vërokëna, mbërahëdëni nkañ hna, kabi vëyabah hnë vëhni ñawët matini.»

⁴ Vërëfal vëlëwu va më ntëkwaniha: «Ne kodën nuÿanëhñinëhni ile tokëdëni hafo pihñeni, hnë yi fëk?»

⁵ Yesu më tëyëkëhni: «Vamburu vajëhw hwëhnarun?»

Më ntëkwaniha: «Mbëd gë vaki.»

⁶ Awa më ntehnëkëhni kore ÿa ntañani nkal hna. Tac më nufëk vamburu mbëd gë vaki va, camehnëka Wënu ña, nkubëlehnëk njëd'ahni vërëfal vëlëwu va do vëhni, cahëlehnëhni vahnë va fop. ⁷ Kwëhñanihëhni fëna li vunkis toye. Yesu camehnëka Wënu ña soje vutac do ntehnëhni vërëfal vëlëwu va cahëlehnaryëhni. ⁸ Alewo-le tokëko afo pihn. Vërëfal va njonihò vankubel vante tesëniho va vëkankel mbëd gë vaki vapëbah. ⁹ Hara vële rokëko va tékëniho wawuli wahnah. Tac Yesu më koyakëhni mëncëni, ¹⁰ kayëlehn tañ kulu hna njini gë vërëfal vëlëwu va resiyo Dalëmanuta hna.

Wafarise wa dahëse fëmpëhnannah tëyëdëni

† 7:27 7.27 Vutah vi fëhnëtanëk wasëwif wa. Vumbe va fëhnëtanëk vële wok vëyena wasëwif. ‡ 7:27 7.27 Vumbe vi fëhnëtanëk vële wok vëyena wasëwif.

11 Wafarise tëkëlehnëni do pëgwëni nkwajëlëndëni gë Yesu kabî menehnëniha njëkëhnahnëdëniho. Umë tëyëniha tufahn gë dahëse fëmpëhnahnah g'ambin matik. 12 Yesu më njënëk bë sankaf gë dntehn: «Sojê ye tëyëdëni vahnë vëvë gaki vi dahëse ile fëmpëhnahnëk? Toña ya fëyadëmu: wëla dahëse ryampo wayëdäfëna!» 13 Tac tavëlehnëhni do kay kulu hna nji gë cape nïntaŵ mbë lant ŋa.

Levir wafarise wä do gë va Erod

14 Vërëfal va ndënkwëniho njoni vamburu, ndampo fo kwëhnaniho kulu hna. 15 Yesu më ntehnëkëhni: «Diryin wajira! Keharyin levirwafarise wä do gë va Erod ya.»

16 Vërëfal va pëgwëlehnëni nkwajëlëndëni vëhni fo kabî ntiyahnëkëhniwo ile nkoni vëhwëhnana vamburu ya ntehnëdëhëhniwo koyëna Yesu.

17 Yesu njëtëko ile nkwajëlëndëni ya, më ntehnëkëhni: «Sojê ye wajëlëdun kabî kwëhnaluhna vamburu? Nudiluhna bi ten? Gwëryëdiluhna bi ten? Ndëpaku bi wahakili wï? 18 Kwëhnarun vinkër, nudiluhna bi? Kwëhnarun vanëf, gwëryëdiluhna bi? Dënkwëdadiluhna bi 19 ante nkubëlehnëbuho vamburu mbëd sojê vahnë wawuli mbëd ŋa vatesel vante yorunëho va, vëkankel vajëhw fëbëko?»

Më ntëkwaniha: «Pëhw gë vaki.»

20 Mboko tëyëhni: «Do nte nkubëlehnëbuho vamburu mbëd gë vaki sojê vahnë wawuli wahnah ŋa, vatesel vante yorunëho va, vëkankel vajëhw fëbëko?»

Më ntëkwani: «Mbëd gë vaki.»

21 Awa Yesu më mbok ntehnëkëhni: «Do ha gaki gwëryëdiluhna?»

Yesu njërënëdëha mëp Betësayida hna

22 Yesu gë vërëfal vëlëwu va tëkëniho Betësayida hna; hnam, më njonëhnijika mëp do këlayi ñaka. 23 Yesu më pëlaka mëp uña vák yi kaha cahnarya nkol hna. Tac më tëpahnéka vinkër va, tinda wëbák ŋa do tëya: «Kodu bi ahnu iñë?»

24 Mëp uña më matëndëk nkaf ŋa, njëk, do ntehn: «Vahnë hnuëdëfu, had vatëh nudëfuhëhni, ßare njasëdëni.» 25 Yesu më tindëka wëbák ŋa kat mëp uña vinkër hna; arac më njesëk dūs: njërëniko, nudëho wapacëk ile-wo-le ya. 26 Awa Yesu më koyaka mënc gë yalu do ntehna: «Antë arënk tameki nkol hna.»

Piyer pëyahned Yesu ye Arëhnayik a

27 Tac Yesu gë vërëfal vëlëwu va njilehnëni gë vankol vante rëhak Sesare Filip hna.

Nkaŵ hna Yesu më tëyëkëhni: «Vahnë va, mo ntehnëni yeβu?»

28 Më ntëkwaniha: «Vëryampo, vëhni lehnëd San Ayary a yeru, vëhaŵary Eli yeru, do vëhaŵary kat, aryampo wakila hna yeru.»

29 Yesu më mbok tëyëkëhni: «Wuhnë lë, mo lehnërun yeβu?»

Piyer më ntëkwaka: «Wëjë, Këris, Arëhnayik a yeru.»

30 Awa, Yesu më ñañëhahnëkëhni antë pëyaniha ahnë.

Yesu icëm g'ibëhn dëwu ŋa pëyahned

31 Tac Yesu pëgwëlehnë karanëndëhni aki vërëfal vëlëwu va: «Ajë Ahn'a afo korot dūs; vicër ßulunda va gë vësankaf vësëna wasadëha

va do gë vëharan sariya va n̄wëyëdëniha; ndawëhnëniha do fac rarëna hna mbëhnëd.»³² Watac wapacëk pëyadëhëhniwo. Awa Piyer më canaryëka pëgwëlehn niranda.

³³ Yesu më cahëtak, njëkëkëhni vëréfal vëlëwu va fop do n̄añënahna Piyer ntehna: «N̄awëtarye, Sintani, kabi nahadila had Wënu n̄a, bare had vahnë.»

³⁴ Tac Yesu më macëkëhni kore ÿa gë vëréfal vëlëwu va ntehnëhni: «Ge ahnë n̄ad tëfëlehnëndo, antë nko nahand soje lëwu dënk, afo ndië kërëwa lëwu ÿa tëfatëndo. ³⁵ Ale ÿad iÿi duniÿa cëmëd, bare ale wok kwëtahnëna nëf iÿi duniÿa nkoryaryëd n̄awary dëwu n̄a, soje lëmën do gë Wanës Wakasëk n̄a, n̄awary dëwu n̄a n̄kod hafo arayen hna. ³⁶ Ye nëfadëha ahn'a ge umë hwëhnëk duniÿa ÿi fop, tac cëvehn n̄awary dëwu n̄a? ³⁷ Ye kod njëdahn mbësahni n̄awary dëwu n̄a? ³⁸ Ge ahnë cëfëhnëka g'ami do gë wanës mën n̄a haryënk wahnë vëvë dol vi, vële wok vësatëna do wok vawëtahnëlahna Wën vi, awa Ajë Ahn'a fëna cëfëhnëdëha g'umë, ge njijëk hn'idanc Rëm hna do gë wamëleka wapacah n̄a.»

9

¹ Yesu më mbok ntehnëkëhni: «Toña ÿa fëyadëmu; vëryampo hnë vële ye hnani vi vësëmëdina hara vëhnuna Naw Wënu n̄a ga njijëk gë fanka.»

Ibaca Yesu n̄a

² Ga ndëcëk wafac mbëd gë ryaw, Yesu më njokëhni vëhni Piyer, Sak do gë San do n̄jiryeryëhni hn'ikuÿ yihnah hn'ile nkeniho vëhni fo. Yesu më mbacik tase lëw hni; ³ viÿi vilëwu va njerëko d̄us had humpen, hnë duniÿa li ahnë gena ale hod njerën inë koyëna. ⁴ Vëréfal vërar va nulehnënihëhni taÿ Eli* gë Moyis ga nësëlëdëni gë Yesu.

⁵ Awa Piyer më ntehnëka Yesu: «Aharan, njivëk nkeyin ani. Ntidëfun wasank watar: ryampo wëjë, Moyis ryampo, Eli ryampo.»
⁶ Yëtëlohna ile nësëd, kabi umë gë vëréfëlëntawu va ntakëkëhniwo d̄ëcët.

⁷ An̄ar njilehni cankëhni g'icën dëwu n̄a, do nkwëryëlehnëni kopa n̄ar hna ntehn: «Aÿi Ajë mën ye ale ÿahnëbu d̄us. Umë rëfëka ahnëpawu!»

⁸ Vëréfal va njëkëlehnëni taÿ caharaë lëw hni, bare golohna nundëniha ahnë, Yesu fo wontiko gë vëhni.

⁹ Ante cëlidëniho kuÿ n̄a, Yesu më ntehnëkëhni antë pëyaniha ahnë ile nuni ÿa hafo Ajë Ahn'a mbëhn hnë vësëm hna. ¹⁰ Mawëniho wanës watac, bare tëyëlëdëniho: «Ye pëhnëtanëd "iëhn hnë vësëm"?»

¹¹ Tac më tëyëniha Yesu: «Soje ye ntehnëdëni vëharan sariya vi, Eli yijëd ten?»

¹² Umë ntëkwakëhni: «Eli rëfëka njij ten mbokahn caÿ fop. Bare, ge toña ye, soje ye pëyahnëd Vikerëh va fëna Ajë Ahn'a korotëd d̄us do ntide g'iñëw? ¹³ Bare ami pëyadëmu: Eli tëko njij, do vahnë va ntinihawo gante n̄adëni ka, gante pëyahnëk vikerëh soje lëwu ka.»

Yesu njërëndëha fatah fante pëlak yine

* 9:4 9.4 Eli: kila yeho hnë Vikerëh Vicër hna. (2 Vëhna w 2)

14 Ga tëkëni hn'ile nkeniho vërëfal vëjëntaŵ hna, nunihëniwo kore yabah ðus ga kwërënihëni do vëharaŵ sariya va conkëdëniho.
15 Vahnë va nundëniha tuŵ Yesu, pëmpëhnahnëhëni, nkaryëlehni nkaÿëniha.

16 Yesu më tëyëkëhni: «Ye sonkëdun gë vëÿi?»

17 Asan aryampo kore hna më ntëkwaka: «Aharan, njinenëhminima ajë mën a, kabi yine fëlaka, umë wëmaÿendëha kodina nës. 18 Iÿi yine këfëdëha hn'ile-wo-le hna, iguhnahn rëkëd cahnënda wës li, cemëlehnannd wabeñ nÿi, do mbahn inji kankëdëha. Tëyëbuhëni vërëfal hu vi ntaniha iÿi yine, bare vëwëkëlahna.»

19 Yesu më ntehnëkëhni: «Vahnë vëhwëhn kwëtahn këm yerun! Hafa guve tëfëko ñëwëlahnin do ryuñënanëhnu? Yinenëhniwoŵa fatah fi.»

20 Awa më njinenëhniÿika. Yine ÿa nunda tuŵ Yesu, më ñënkëka fatah fa gë fanka; fatac njolehn këryinjëtand do guhnahn inji cahnidëhawo wës hna.

21 Yesu më tëyëka rëm fatah fa: «Kobëri guve pëgwëka?»

Më ntëkwak: «Kobëri nte nkoko fatoy fo ña pëgwëkawo. 22 Wati ryaŵ yine ÿa cañëtëdëhawo hnë hwëdëh ma hnë wënka soje ndaŵa. Kaÿëhnandiÿi gë fuhnë ayij aryemafu, ge kodu!»

23 Yesu më ntëkwaka: «Ge kodëfu? Fop kod nke soje ale hwëtahnëka.»

24 Rëm fatah fa ndekalehn taŵ: «Kwëtahnëbu, bare ðemarye, kabi kwëtahn inji nkojëko!»

25 Yesu nuko kore ÿa nkaryidëniho ÿal hni hna. Më ñañënahneka yine ÿa ntehna: «Yine ile wëmaÿehnëd vahnë nësëni do nkwëryëni, ntehnëdëmi: cahnëryehna fañi fatah do nt'avoka vokanehna muk!»

26 Yine ÿa më ndekak do ñënka fatah fa gë fanka, cahnëlehna taŵ. Fatah fa njamëlehn had cëmëk, do vahnë vëyabah ntehnëdëniho: «Cëmëk.» 27 Bare Yesu më pëlaka vák ÿa, matëndëka fatah fa do fatah fa kahnëlehn.

28 Ante tënkëko Yesu tere hna, nketëni gë vërëfal vëlëŵu va fo, më tëyëniha: «Soje ye wobun mëkëlëfunahna lafuna iÿi yine?»

29 Yesu më ntëkwakëhni: «G'iyëfa fo kode ntayini iÿi sifa wayine.»

Yesu icëm g'ibëhn dëŵu ña mbok pëyahneð kat

30 Më matëni hnam tëfëni Galile. Yesu ñadilohna njëti hn'ile nkeho hna. 31 Vërëfal vëlëŵu va karañëdëho aki: «Ajë Ahn'a njëdadeniha vahnë va, vërac ndaŵehnëdëniha; do ge ntik wafac warar mbëhnëd vësëm hna.» 32 Bare vërëfal va vëyëtëlohna bi ye pëhnëtanëk wanës watac do ntakëkëhniwo soje tëyëniha.

Mo lëbëkëhni vëjëntaŵ

33 Tëkëlehni Kaperënaÿum hna. Ante tënkëniho tere hna, Yesu më tëyëkëhni vërëfal vëlëŵu va: «Ye wajëlekëndun nkaŵ hna?»

34 Bare vëlëkwalohna, kabi nkaŵ hna nkwajëliniho njëtahnëni bi mo lëbëkëhni vëjëntaŵ va.

35 Awa Yesu më ntañak, macëkëhni Pëhw gë Vëhi va do ntehnëni: «Ge ahnë ñað nke aryënkwëryënk, tëfëka nke arëkwa vahnë fop do aryokuñëhn vahnë fop.»

36 Tac më nufëka fatah fatoy kahnëndëka fagant lëŵ hni; muryaka do ntehnëni: 37 «Ale hacaka g'uŵac mën wã fatah gë fañi ki, kacako

ami dënk; do ale hacako ÿa, gena ami fo kacak, bare kacaka fëna ale fayiko ÿa.»

Ale wok ñewëlohna ÿa ndemadëho

³⁸ San më ntehnëka Yesu: «Aharaj, nubunëhawo asan ale ladëhëhniwo wayine g'uwac lëw hu wa, do ñadëfunëho ravëtehnëfuna, kabi gentina gë fuhnë.»

³⁹ Bare Yesu më ntëkwaka: «Nt'aravëtehnuna, kabi ahnë kodina nti dahëse fëmpëhnahnah g'uwac mën wa tac nës taj wameh mën. ⁴⁰ Ale wok ñewëlëfuhna ÿa ndemadëhëfu. ⁴¹ Do ale yëdadëhu asiyawu wënka kabi Arëhnayik a hwëhnëku, toña ÿa fëyadëmu: nujad cos dëwu ña.»

Vële liyendëhëhni vahnë wameh

⁴² «Bare ge ahnë ravëtehnëka kwëtahn inja wëla fatoy fëndampo hnë vunte hwëtahnëko vi, pecek bëraka gëb li tac ntabi hnë wov.

⁴³ Ge vák hu ÿi liyehnëdëhi uweh, dëpëtary; pecek arënk d'uniÿa le wok pudina hna g'ivák iryampo g'ile worryaryëru waki tak do alabi gë janáma, hnë hwëdëh hunte wok dípëdina. ⁴⁴ [Hnam, “vancëhn vante rokëd mbahn va wasëmëdina do hwëdëh ha dípëdina muk.”]

⁴⁵ Ge fary hu ÿa liyehnëdëhi uweh, dëpëtary; pecek arënk d'uniÿa le wok pudina hna g'ifary ryampo g'ile worryaryëru waki tak do alabi gë janáma. ⁴⁶ [Hnam, “vancëhn vante rokëd mbahn va wasëmëdina do hwëdëh ha dípëdina muk.”] ⁴⁷ Do ge inkër hu ña liyehnëdëhi uweh, dokëtary; pecek arënk Nañ Wën hna g'inkër d'ampo g'ile worryaryëru viki tak do alabi gë janáma. ⁴⁸ Hnam, “vancëhn vante rokëd mbahn va wasëmëdina do hwëdëh ha dípëdina muk.”

⁴⁹ Kabi, ale-wo-le hwëdëh pihëde gante pihëde wanjiry hnë roka ki. †

⁵⁰ «Wanjiry ña inñ fërën ye; bare ge gona ñañ, hak kodë mbokaryi ñañëni? Kwëhnaryin wanjiry hnë wuhnë dënk do ayewu yam gë vëyënta hun va.»

10

Yesu soje inñel do g'ibëmba ña nësëd

¹ Yesu matëko hnam nji hn'inkal Yude hna, nte ye gë cape nëntaw Yurëdan ka. Kore vahnë va më mbok mbarëläni kat darël lëwu do pëgwëlehn karanëndëhni, gante njehëka ka.

² Wafarise wëryampo më tëhaniha soje tëndëhnëniha urënd. Tëyënihawo: «Sariya fu ÿa mawëryanëka bi asan mbamba asëval alëwu?»

³ Yesu më ntëkwakëhni g'inji tëy: «Ye ntehnëkuno Moyis alindu?»

⁴ Më ntehnëni: «Moyis mawëryanëka asan a ker kayëte nte rufahnëd mbambëka asëval alëwu ÿa.»

⁵ Awa Yesu më ntehnëkëhni: «Moyis kerëhnëku aña kwëda kabi vankaf va kambëku. ⁶ Vikerëh va më lehnëk, wapëgwa hna, ante ntiko Wën fop ña: “Ntikëhni asan g'asëval.”* ⁷ “Soje umë ye, asan a tavëdëhëhni rëmu gë hnëmu nkeni g'asëvalu fo, ⁸ do vëhni vëhi tak aryampo fo nkedëni.”* Koyëna, vëwona vëhi bare ahnë aryampo fo

† **9:49** 9.49 Kabi, ale-wo-le hwëdëh pihëde gante pihëde wanjiry hnë roka ki. Vahnë vëyabäh nahadëni hwëdëh fëhnëtanëk kitin. * **10:6** 10.6 Wapëgwala 1.27 * **10:8** 10.8 Wapëgwala 2.24

ye. ⁹ Awa ahnè antè pitëndèlehn ile mbarèpèlehnèk Wèn ÿa.»

¹⁰ Ga mbokani gè tere, vèrèfal va mè tëyèniha Yesu soje watac. ¹¹ Mè ntèkwakèhni: «Ge ahnè mbambèka asèvalu do ñèla ahawàry, ntik ile mbañèk Wènu ña, ¹² do age Asèval a tavèka asanu ñèla asan ahawàry ntik ile mbañèk Wènu ña.»

Yesu ndèwadèhèhni vutah va

¹³ Vahnè yinenèhnikawo Yesu vutah soje tindèhni wèbák wadèwu ña ndèwahni, bare vèrèfal vèlèwu va niranihèhniwo. ¹⁴ Yesu, ga nuk watac, mè ntavèka do ntehnèhni vèrèfal va: «Tavèryinèhni vutah va nijjèni ÿal mèn hna! Ant'awemaÿehnnuni, kabi Naw Wènu ña vèle ye had vèhni va hwèhnèk. ¹⁵ Toña ÿa fèyadèmu: ale wok mañèlahna Wènu ña had gante mañèhnèdèhèhni fatah rèmu gè hnèmu ka tènkedina muk Naw Wèn hna.» ¹⁶ Tac, mè muryakèhni vutah va, tindèhni wèbák wadèwu ña ale-wo-le ndèwanèhni.

Asan avetak gè Yesu

¹⁷ Wati nte ñadèho nji Yesu ña, asan mè nkaryèk ndènkwèhn do tëya: «Aharan, afèrèn, ye rèfèko liwu rènkahnu uwám usèr hna?»

¹⁸ Yesu mè ntèkwaka: «Soje ye wacèduho afèrèn? Ahnè afèrèn gena ge gena Wènu ña fo. ¹⁹ Njètèru bi vakwèda va: “Ant'aryaña ahnè; ant'ayèkèlehna asèval ahawàry; ant'ale; ant'aye sede wamèr; ant'avorahna ahnè ahnufahn ile kwèhnaak ÿa; dènènyihni vèhni rëmuh gè hnèmuh.”»

²⁰ Asan a mè ntèkwaka: «Aharan, vanji vakwèda fop mañèhnèbu kobèri utah mèn hna.»

²¹ Yesu mè njèkèka g'ijahn do ntehnè: «Iñè ryampo wojèki: yiryeyi awaf fop ile hwèhnnaru ÿa do ayèdahni koryi ÿa vèhaÿèhnaah va, koyèna nuÿad u hnapul yabah ambin hna. Tac yij arèfèlehnèndo ami fo.»

²² Asan a, ga nkwèryèk watac, mbacèlehn yèka ÿa do njilehn ayamah fo kabi hnapul yabah kwèhnaako.

²³ Yesu mè njèkèkèhni vèrèfal vèlèwu vèle hwèrèkawo va do ntehn: «Ntakèk vèvetak tènkeni Naw Wèn hna!»

²⁴ Vèrèfal va pèmpèhnahnèkèhniwo gè wanès watac, bare Yesu mè mbok ntehnèkèhni kat: «Wèlawo mèn, ntakèk dus tènka Naw Wèn hna! ²⁵ Itènka yonkomb hnè hatèh sirehn, ÿak hnènjèk g'itènka avetak Inaw Wèn hna.»

²⁶ Vèrèfal va pèmpèhnahnèkèhniwo g'ahawàry, do tëyèlèdèniho: «Mo ye awa ale hodè pehèti ÿa?»

²⁷ Yesu mè njèkèkèhni do ntehnèhni: «Vahnè va vèhodina, bare Wènu ña kod, kabi Wènu ña kod nti fop.»

²⁸ Awa Piyer mè ntehnèka: «Nèpary, fuhnè tavèbun fop soje arèfèlehnahnènde.»

²⁹ Yesu mè ntèkwaka: «Toña ÿa fèyadèmu: ge ahnè tavèk fop soje lèmmèn gè soje Wanès Wakasèk ña tere lèwu ÿa, ma vèheryu, vicèru, hnèmu, rèmu, vèrahu, wèhaÿ walèwu, ³⁰ awa ahnè arac nuÿad wahwènta keme ntèbi ile kwèhnaako hnè iÿi duniÿa: watere, vèhery, vicèr, wahnèm, warèm, vutah do gè wèhaÿ, gè horot fèna; nuÿad duniÿa ile wok pudina wati le yejèk ÿi. ³¹ Bare vahnè vèyabah hnè vèle ye gaki vèryènkwèryènkwi vi vèrèkwa yed, do vèle ye gaki vèrèkwa vi yed vèryènkwèryènkwi.»

Yesu rarëna ÿa pëyahned' icëm g'ibëhn dëwu ña

³² Yesu ndënkwareyëkëhniwo vërefal vëlëwu va njindëni Yerusalem. Vërefal va pëmpëhnahnëkëhniwo, do vële lapëhnadëhëhniwo va ntakëkëhniwo. Yesu më mbok canaryëkëhni vërefal Pëhw gë Vëhi vëlëwu va pëgwëlehn nësëhnëndëhni, ile ÿad nkehna hara bëyëna ÿa. ³³ Më lehnëkëhniwo: «Nëparyin, gë Yerusalem njicfen, ile njëdfadeniha Ajë Ahn'a vësankaf vësëna wasadëha va gë vëharan sariya va. Cëdfendëniha soje ndaw'i do njëdfahnëdëniha hnë vële wok vëyena wasëwif. ³⁴ Vërac njafanëdëniha, tëpandëniha, ntampëhnëdëniha do ndawëhnëniha. Ge ntik wafac warar mbëhnëd' vësëm hna.»

Itëy vutah Sebede va

³⁵ Awa, Sak gë San, viju Sebede, më njijëni vëhni Yesu hna, tëyëniha: «Aharan, ñadëfun alinëhnefu ile rëyëderu ÿa.»

³⁶ Yesu më tëyëkëhni: «Ye ÿadun linëhnu?»

³⁷ Më ntëkwaniha: «Mawëryanëryifu yefu darël hu ante nkefu hn'inaw' le nawëdu hna, aryampo g'irëhw aÿëntaw' a g'irahahn.»

³⁸ Yesu më ntëkwakëhni: «Yëtëluhna ile rëyëdfun ÿi. Kodun bi asewu nkëlëwa tëmpah horot le ÿadëfu sewu ÿi, ma ayaryiwu yary horot ile ÿadëfu yaryiwu ÿi?»

³⁹ Më ntëkwaniha: «Kodëfun.»

Yesu më ntehnëkëhni: «Ha, cëdfun nkëlëwa nte ÿadëfu sewu ñi do njaryëderun yary ile ÿadëfu yaryiwu ÿi. ⁴⁰ Bare gena ami rëhna'f ale rëfëka ntaña g'irëhw mën ma g'irahahn mën; waÿi waÿëwa, vële pëhwëtëhnëk Wën va hwëhnëk.»

⁴¹ Vërefal pëhw vëÿëntaw' va, ga nkwëryëni watac, ntavëkëhniwo gë viju Sebede. ⁴² Awa Yesu më macëkëhni vëhni fop ntehnëhni: «Njëtërun, vële huude had vësankaf d'uniÿa vi, ndëcëtëni ucankaf ntëw' hni ña, do vëryëndah va tufahnëdëni fanka falëw' hni fa. ⁴³ Bare gedina koyëna yëbëlan hun. Ale-wo-le ÿad naÿ hnë w'uhnë ÿa, tëfëka nke aryokuñëhn hun, ⁴⁴ do ge ahnë ñad nke aryënkweyënkwe hnë w'uhnë, tëfëka nke aramp vahnë fop. ⁴⁵ Kabi Ajë Ahn'a yijëna umë dënk soje ndokuñëhni, bare had aryokuñëhn vahnë njijëk do njëdfahn ntaw'ary dëwu ña pëhëtahnëhni vahnë vëyabah.»

Yesu njërëndëha mëp uña Barëtime

⁴⁶ Yesu gë vërefal vëlëwu va tëkëlehnëni Seriko hna. Tac, ante cahnëdëniho naw' hna gë kore sankaf, mëp, nte w'acik Barëtemi, aju Timawus, lañako tëfary nkaw' hna muntand. ⁴⁷ Ga nkwëryëk Yesu mbë Nasaret ryëcëd', pëgwëlehn ndekand: «Yesu, Aju David, kaÿëhnahnëryiÿi g'ami!»

⁴⁸ Vëyabah nira'fënihawo ndemëhna, bare umë nkwënëko dëka ña: «Aju David kaÿëhnahnëryiÿi g'ami!»

⁴⁹ Yesu kahnëlehn do ntehn: «Macëryina.»

Macëlehnëniha mëp uña ntehnëniha: «Yawënary, matëry, macëdëhi.» ⁵⁰ Awa mëp uña ntonjëlehn cu'f cankaf ntëwu ña, ntonja kahn do ñi gante nke Yesu.

⁵¹ Yesu më tëyëka: «Ye ÿadun linëhnu?»

Mëp uña më ntëkwaka: «Ahwëhn, voka huundu ÿadëfu.»

⁵² Yesu më ntehnëka: «Yiryeyi, kwëtahn hu ña njërënkëki.» Tan mbokalehn nund, tëfëlehnëlehnna Yesu nkaw' hna.

11

Yesu tënkëd Yerusalem hna

¹ Ante njidëniho Yesu gë vërëfal vëlëwu Yerusalem na tëkëniho kun nte wacik Oliviye, darël vankol Betëfase gë Betani hna. Yesu më payëkëhni vërëfal vëhi haryënkw ntehnëhni: ² «Yiryin hn'ankol nte ye haryënkw hun ni. Ge tëkërun tunj, tëkatëdunëha fapali ga pokik, fante woyik kayina ten, pëtina, ayojuna. ³ Ge ahnë tëyëku: “Soje ye lidun rac”, dehnëryina: “Ahwëhn a valëka, bare mbokaryidëha hara bëyëna.”»

⁴ Awa njilehnëni tëkatëniha fapali për hna, nkaŵ hna, ga pokik hnë rënka tere. Pëtëlehniniha. ⁵ Vëryampo hnë vële yeho hnam va më tëyënihëhni: «Ye lidun aki? Soje ye fëtërunëha faji fapali?» ⁶ Më ntëkwanihëhni ile ntehnëkëhniwo Yesu ya, do tavëlehnini njini. ⁷ Njonëhnëniha fapali fa Yesu; tindëniha vacud vantëw hni va fapali fa, tac Yesu kaya. ⁸ Vahnë vëyabah ntanëdëniho vacud vantëw hni va nkaŵ hna njitënd do vëryampo, yaryef yale nkubiniho fëk ya ntanëndënihawo. ⁹ Vële tëfëlëniho va fop ndekadëniho:

«Osana! Wën, demaryifu!

Arabi Wënu na njëda ale yijëd g'uŵac Ahwëhn a!»

¹⁰ Arabi Wënu na njëda naŵ nte yejëk ni, naŵ David rëm fu ya!

Demaryifu, Wën Hunte Sëpëk Fop! Osana!»

¹¹ Yesu tëkëko Yerusalem hna do nji selege Cery Wën Cankaf hna. Ga njëkëk hn'ile-wo-le hna toye caharab lëwu, njilehnëni Betani gë Pëhw gë Vëhi va, kabi tëko mëd.

Anuŷ nte wok dëwëna

¹² Ga pacëk, wati nte cahnëdëniho Betani na, Yesu inte yokawo. ¹³ Më nuk naŵët anuŷ nte hnëpëko, njilehn njëk bi tëkatëd ga ntëwëk; bare ga tëkëk yaryef fo tëkatëko, kabi tëkëlohna ten wati nte ntëwahnëd wanuŷ na. ¹⁴ Awa Yesu më ntehnëk anuŷ na: «Bokëdila alëw muk!» Vërëfal vëlëwu va nkwëryëniho wanës watac.

Yesu Cery Wën Cankaf hna

¹⁵ Awa tëkëlehnëni Yerusalem hna. Yesu tënkëko selege Cery Wën Cankaf hna pëgwëlehn ntanëdëni vële wafëdëho do lawëdëho va; këfëko watabali vëwëcët koryi do gë watinki wëfaw wëfah va, ¹⁶ do wëla aryampo tavëlawohna njo ñoñ Cery Wën Cankaf hna. ¹⁷ Tac më karañëkëhni aki: «Gena bi vikerëh hna Wënu na më lehnëk:

«“Cery mën na, Cery iyëfa soje bulunda fop macëde”»?

Do nkwëneko: «Bare wuhnë soŵa vële lirun!»

¹⁸ Vësankaf vësëna wasadëha va gë vëharan sariya va njëtaniho watac do njëkëlehnadëniho fere ndawëhnahnëniha Yesu; bare ntakëkëhniwo g'umë kabi kore ya fop nëñahnëkëhniwo gante karañëdëhëniwo ka.

¹⁹ Ga nëkak Yesu gë vërëfal vëlëwu va cahnëniho naŵ hna.

Yesu gë anuŷ kankah

²⁰ Ga pacëk koßëri fo, ante ndëcëdëniho nkaŵ na, nuniho anuŷ na kankëko fop hafo vënkahn hna. ²¹ Piyer më ndënkwëtak ile liyako

ÿa më ntehnëka Yesu: «Aharan, yëkëry anuÿ nte ryëwanëruho antë mbok tok ahnë muk ña, kankëk fop.»

²² Awa Yesu më ntehnëkëhni vërefal vëlëwu va: «Kwëtahnéryina Wënu ña! ²³ Toña ÿa fëyadëmu, ge ahnë ntehnëka inji kuñ: “Matëry ani ayi alëba wov hna”, ge gwajëlehnadëna ntawary dëwu hna, bare kwëtahne ile nësëd ÿa ntiyad, awa watac ntiyaryëdëha. ²⁴ Soje umë, lehnandëmu; ge muntadun soje arëyu inë, kwëtahnéryin paryi nuÿadun do irac njëdaderun. ²⁵ Ge muntadun, hara ahnë lavëkuna, tavëhnëryina, do tavëhnahnu Rëmun ile ye g'ambin ÿi fëna ile wënerun ÿa. ²⁶ [Bare ge tavëhnëdëfilunëhniha vëÿentaw va, Rëmun ile ye g'ambin ÿi fëna tavëhnëdëfiluhna wameh hun ña.»]

Ne matik fanka Yesu fa

²⁷ Yesu gë vërefal vëlëwu va mboko mbokani gë Yerusalem. Wati nte njasëlehnëdëho Yesu selele Cery Wën Cankaf hna, vësankaf vësëna wasadëha va, vëharan sariya va gë vicër va më tëhaniha. ²⁸ Tëÿëniha: «Gë fanka iÿëhne ntidu vëÿin? Mo lehnëki alind?»

²⁹ Yesu më ntëkwakëhni: «Inë ryampo fo rëyëdëmu; ge ntëkwarunëho, awa pëyadëmu fanka fale lihahnëdëfu vëÿin va. ³⁰ Mo fayikawo San njaryënd? Wënu ña bi ye ma vahnë va ye? Dëkwaryino.»

³¹ Pëgwëlehnëni nkwajëlëndëni vëhni fo ntehnëndëni: «Ge ntëkwayinëk: “Wënu ña fayikawo”, tëÿëdëhëfu bi soje ye woyinëk kwëtahnilënahna? ³² Bare ge ntëkwayinëk: “Vahnë va fayikawo...”» Ntakëkëhniwo gë kore ÿa, kabi vahnë va fop nahaniho San kila paryi yeho.

³³ Awa më ntëkwaniha Yesu: «Yëtëlëfuhna.»

Yesu më ntehnëkëhni: «Ami fëna pëyadëfiluhna sifa fanka fale lihahnëdëfu vëÿin va.»

12

Uhnës uryindaryindan soje vëyam vëyapah

¹ Tac Yesu pëgwëlehn nësëhnëndëhni gë wahnës wadindaryindan: «Nkeho asan ale fëlëko kaÿ waresen, do kece, tac mbëry ile rëkëde ñwëÿehnahnénde waresen wã do pël idë nte rëkëde njawahnënde kaÿ inja. Tac, kwëtehnahekëhni vëyam njilehn uyas. ² Wati barëp hna, më payëka aryokuñ a alëwu aryampo nji vëyam hna njëdajëniha sah lëwu wã hn'ile mbarëpëni hna. ³ Bare vëyam va më pëlanaha aryokuñ a, ndafëniha, ntalehnëniha wëbák fo. ⁴ Awa ahwëhn kaÿ a më payëka aryokuñ ahawary; arac më ndafëniha nkaf hna do njewëniha. ⁵ Ahwëhn kaÿ a më mbok payëka kat ahawary; arac, më ndawëniha. Do koyëna ntinihëhniwo vëhawary vëyabah: ndafënihëhni vëryampo, vëÿentaw va ndawënihëhni.

⁶ «Ahwëhn kaÿ a asan aryampo fo nkoryaryëko: aju ale ñad dus a yeho. Më payëka aju rëkwa ÿa gë vëyam kabi ntehnëko: “Ntënenëdëniha ajë mën aÿi.”

⁷ «Bare vëyam va më ntehnëläni: “Wëliho ale lëwëd a! Yinëfu, ndawina, tac fuhnë hwëhnëden kaÿ inji!” ⁸ Më pëlanaha aju ahwëhn kaÿ inja, ndawëniha do canëniha kaÿ hna.»

⁹ Awa Yesu më tëyëkëhni: «Hak ntidëhëhni ahwëhn kaÿ inji? Njijëd umë dënk ndawëhni vëyam vi do kwëtehnahnëhni vëyam vëhawary.

¹⁰ Karañëluhna bi wani wanës Wën?

«Itaka inte cañëtaniho vëvëry vacery ña vacak ye tame inte mbëryahnëk Wënu ña cery ntëwu ña fop.

¹¹ Ahwëhn a lik umë do nkwa mëk d'us njëki!»*

¹² Vësankaf wasëwif va njëkëlehnadëniho fere pëlahnëniha Yesu, kabi wani wanës vëhni ntehnëdëho. Bare ntakëkëhniwo gë kore ÿa; awa më tavëniha njilehnëni.

ÿatatanke Sesar

¹³ Wafarise wëryampo gë wëlawo Erođ wã fayiko vëhni Yesu hna nji pëlahëniha gë wanës wadëwu ña dënk. ¹⁴ Më njijëni ntehnëniha: «Aharan, njëtëbun toña ÿa hnësëdu; kwëtahnëlihna nëf ile nke ahnë do dënëndëfila ahnë kabi aryëndah ye, bare njasa nte ñad Wënu ña harañëduhëhni. Pëyaryifu, sariya fu ÿa ma wëryak bi ma ma wëryana cosi ÿatëtanke ÿa asankaf a, Sesar? Tëfëkëfu bi sosëfuna?»

¹⁵ Bare Yesu njëtëko cowëni ile nahani paryi ÿa; më ntehnëkëhni: «Soñe ye rëndëndunëho urënd? Yonëhnino uÿëc koryi, ñadëfu hnuwu.» ¹⁶ Më njëdaniha. Awa, Yesu më tëyëkëhni: «Yëka mo g'u wac mo liyik koryi li?»

Më ntëkwaniha: «Sesar ye.»

¹⁷ Më ntehnëkëhni: «Bësaryina Sesar ile kwëhnëk ÿa do Wënu ña ile kwëhnëk ÿa.»

Idëkwa dëwu ña pëmpëhnahnëkëhniwo d'us.

Itëy soñe ibëhn vësëm ña

¹⁸ Wasaduse njilehnini vëhni Yesu hna. (Vëhni lehnëdëho vësëm va vëvëhnëdëfina.) Më tëyëniha aki: ¹⁹ «Aharan, Moyis njëd'akëfu ar'akwëda: “Ge asan ÿëlëk, do cëm hara tavëna vutah, aheryu ntëwëdëha asëval a soñe nagëhnahna acëru vutah.” ²⁰ Awa, nkeho hwënta ryampo, vësan mbëd gë vëhi vële vankëko rëm gë hnëm. Aryënkwëryënkwa a ñëlëko do cëm hara tavëna vutah. ²¹ Ahigëna ÿa ñëlëgëkawo asëval arac, do cëmëg hara tavëna vutah umë fëna. Koyëna nkehawo ararëna ÿa fëna, ²² do mbëd gë vëhi va fop ñëlënihawo asëval a rac do cëmëni hara vëravëhna vutah. Ga puni vëhni fop, asëval a fëna cëmëgëlehn. ²³ Hnë wati bëhn hna, ge matëni vësëm va, mo hwëhnëdëfëha awa asëval aÿi? Kabi mbëd gë vëhi vi fop ñëlënihawo!»

²⁴ Yesu më ntëkwakëhni: «Mpaÿëmpaÿadëhu, do njëtërun bi soñe ye ye? Kabi yëtëluhna vikerëh va do yëtëluhna fëna fanka Wënu ña. ²⁵ Ge vësëm va mbëhnëni, vësan va gë vësëval va vëvokëdëfina ñëlëlëni, had wamëleka waß g'ambin ki nkedëni. ²⁶ Bare soñe vële vëhnëd va, kobëri karañëluhna bi kayëte nte kerëk Moyis nte hnësëd soñe fatëh fante ÿagëdëho fa? Wënu ña më lehnëkawo Moyis: “Wën Abëraham ña yeßu, Wën Isak, do gë Wën Sakob.”*

²⁷ Yesu më nkwenëk: «Wënu ña Wën vële wok vësëmëna ye, gena Wën vësëm; mpaÿëmpaÿaku d'us.»

Akwëda Wën nte ÿak hnëfak

²⁸ Aharan sariya wëryëkëhniwo ga nkwajëlëdëni. Njëtëko toña ÿa ntëkwakëhniwo Yesu wasaduse wã; më tëhaka do tëya: «Añëhne kwëda Wën ÿak hnëfak?»

²⁹ Yesu më ntëkwaka: «Wëli akwëda nte ÿak hnëfak ña: “Nëpary, Isërayel, Ahwëhn a Wën fu, umë fo ye Ahwëhn. ³⁰ Nahnëryehna Ahwëhn a Wën hu ña gë sakahn hu fop, g'intawary hu ña fop, gë hakili ÿa fop, do gë fanka hu fa fop.”» ³¹ Do wëli kigëna ña: “Nahnëryehna had wëjë dënk.”» Gena vakwëda vante ÿak hnëfak lëbëka vani.»

³² Awa aharan sariya ÿa më ntehnëka Yesu: «Njivëk d'us, Aharan. Ile lëkwaru ÿa toña ye: Ahwëhn a fo ye Wënu ña, Wënu hukawary gena, ge gena umë. ³³ Awa ale-wo-le tëfëka ñahna Wënu ña gë sakahn lëwu fop, gë hakili lëwu fop, do gë fanka falëwu fop; do tëfëka ñahna aÿëntawu ÿa had umë dënk. Umë njivëk d'us ntëbi sifa wasadëha wale-wo-le canëhnëde Wënu ña do gë wësañ ule ndawëhnëdehëhni wï.»

³⁴ Yesu njëtëko gë hakili ntëkwako; awa më ntehnëka: «Ijawëtalihna Naw Wënu ña.» Ga ndëcëk watac ahnë dëkëlohna mbok tëya iñë.

Arëhnayik a gë David

³⁵ Yesu karanëdëhëhniwo vahnë va Cery Wën Cankaf hna më tëyëk inji tëy: «Hak kod ntehnëni vëharan sariya vi Arëhnayik a Aju David ye? ³⁶ Kabi David umë dënk lehnëko ante pëbëkawo Iyir Ipacah ña: «“Ahwëhn a Wënu ña më lehnëka Ahwëhn mën a:

Yij alaña g'irëhw mën,

hafo hale këfëdëfuhëhni vële ÿewëki va haryënk wu.”

³⁷ David umë dënk “Ahwëhn” macëdëha: awa hak kod nke Arëhnayik a fëna aju David?»

Wanira soje vëharan sariya

Kore yabah hnëpadëhawo Yesu g'uhnatah.

³⁸ Wëlin ile karanëdëhëhniwo ÿa: «Keharyinëhni vëharan sariya vi, vëhni vële nëgahnëk gwërëtalehn gë vacud vajaryah do ÿad nkaÿëndeni g'untënah waÿëwa bulunda hna; ³⁹ tëhnadëni wëlaña wale rëkëde nuhahnëndeni vacaliña hna do gë wëlaña vahnë vëlenah hn'ile tokëde roka sankaf hna. ⁴⁰ Fop tebëdënihëhni vësëval vële cëmaryëk vësan va ile kwëhnani ÿa, do tan njëfadëni iyëfa yaryah kamahnahni. Gë wayap kitijëdëni ntëbini vahnë vëÿëntaw vi fop.»

Uyëdahn ule canëk asëval ale cëmaryëk asan

⁴¹ Yesu darël hn'ile kwëtëde uyëdahn vë Cery Wën Cankaf hna ntañako, do njëkëdëho bi hak kwëtëdëni vahnë va koryi ÿa. Vëvetak vëyabah koryi yabah kwëtëdëniho. ⁴² Asëval ahaÿëhna ale cëmaryëk asan më tëkik do kwët vujëc vuki vunte wok yabëlahna nafa.

⁴³ Awa Yesu më macëkëhni vërëfal vëlëwu va do ntehnëhni: «Toña ÿa fëyadëmu, aÿi asëval ahaÿëhna, uyëdahn lëwu ule kwëtëk wã yabëk ntëbi va vëÿëntaw wï fop. ⁴⁴ Kabi vëÿëntaw vi fop koryi ule wok balëlëhnihna kwëtëni; bare umë, hn'uhaÿëhna lëwu hna, njëdahnëk le kwëhna ÿa fop, ile rëfakëha kwëta soje lëwu ÿa dënk.»

13

Yesu ipërëkan Cery Wën Cankaf ɲa pëyahned

¹ Ante cahnëdëho Yesu Cery Wën Cankaf ɲa, aryampo vërëfal vëlëwu hna më ntehnëka: «Aharan, yëkëry! Wëraka wasankaf wã nkwamëk ka! Acery ɲa naŷëk dʉs!»

² Yesu më ntëkwaka: «Gena nuđu bi vaɲi vacery vacankaf? Wëla itaka d'ampo godina tinda hn'iñëntaŵ; fop nihëde.»

Ambër g'uryëñah

³ Yesu hn'ikuɲ Oliviyë hna ntañako, paɲat gë Acery Wën Cankaf. Piyer, gë Sak, gë San, do gë Andëre fo nkeniho, më tëyëniha: ⁴ «Pëyaryifu bi guve ntiyaɲ watac do ye yed' dahëse le rufahnëd ante ntiyahned vëyin fop ɲa.»

⁵ Awa Yesu pëgwëlehn ntehnëndëhni: «Kwëtëryin hakili, ant'aravu arokayiwu! ⁶ Vahnë vëyabah njijëdëni mëcani uŵac mën wã do ntehnëndëni vërëhnayik ye! Tokaɲënihëhni vahnë vëyabah. ⁷ Ge nkwëryëdun ga nësëde soɲe wamët nkal g'inkal darël hun do gë wakasëk soɲe wamët wabë ɲaŵët ɲa, antë ntaku; watac afo ntiya, bare gedina ten wapuya yi duniya ɲa. ⁸ Bulunda rëkëd mëtëndëni gë bulunda yëntaŵ, do ahnaŵ pëgwëdëha ahnaŵ ayəntaŵ; nked iñënka nkal hnë waresiyo wayabah, do g'inte ɲa. Nked had lav idonk hnag ryënkweyënkw.

⁹ «Bare wuhnë, diryin wajira! Kabi vahnë va njiryeryëdënihu Mbara Vëhitiɲ hna; ndafëderun vacaliɲa hna. Njiryeryëderun haryënkw hnë waguverëner hna gë vëhnaŵ hna soɲe lëmën, waseɲe mën yedun haryënkw lëw hni. ¹⁰ Afo Wanës Wakasëk ɲa pëyayini wabulunda ɲa fop ten. ¹¹ Age pëlayirun soɲe ayiryeryiwu vakitiɲa hna, antë nkehahnahnu ile rëfëka ahnësu; nësëryin wanës wante njëdaɲëhu Wën wati rac ɲa, kabi gedina wuhnë rëkëd ahnësendu bare Iyir Ipacah ɲa rëkëd nësënd.

¹² «Vële vankëk rëm gë hnëm njëdafhnëledëni soɲe ndaŵini, do warëm wã fëna koyëna ntidënihëhni vutah vuntëw hni va; vutah va ñëwëdënihëhni vële hnagëkëhni va do ndaŵëhnëdënihëhni. ¹³ Vahnë va fop ñëwëdënihu soɲe lëmën. Bare ale yaŵënaɲ hafo pu ya, Wënu ɲa pehëtëdëha.»

Iñë hayah d'ëcët

¹⁴ «Ge nufun ile wacëde “Iñë hayah d'ëcët ya*”, hn'ile nkok tëfëlahna nke hna (arabi ale haraɲëɲa nkwëry waɲi!), awa vële yed' Yude va tëfëdëha nkaryëni gë wahuɲ; ¹⁵ ale yed' yaɲ cery ntëwu hna, ge cëlik, tëfëlahna tënk soɲe nuf iñë bambery; ¹⁶ do ale ye hn'ikaŷ hna tëfëlahna mënc gë yalu soɲe njoj cuɲ cankaf ntëwu ɲa. ¹⁷ Mekëhni vësëval vëryonkah va gë vële yëwëndëdëhëhni vutah vuntëw hni va hnë wafac warac! ¹⁸ Muntaryina Wënu ɲa antë tëki hnë wafac wale tëvëd gë fanka hna! ¹⁹ Kabi hnë wafac warac, mbër ɲa njaɲëd' dʉs ntëbi vambër vante yedëho kobëri wapëgwa duniya vi, ante ntiko Wën fop ɲa, hafo gaki, do bokëɲina nke sifa rac muk. ²⁰ Ge ɲaŷëtakëndina Ahwëhn a Wënu ɲa waɲi wafac ahnë gokëndina,

* **13:14** 13.14 Iñë hayah d'ëcët ya: Yesu nësëd paɲare iñë ile yijëd tonkën Cery Wën Cankaf ɲa. (Daniyel 9.26-27)

bare najëtëk soje vahnë vële tëhnaq pehëtëni va. ²¹ Awa ge ahnë ntehnëku: “Yëkëryina, ale tëhnaq Wën ÿa ani nke, Arëhnayik a!” ma: “Yëkëryina, hnani nke!” nt'ahwëtahnu. ²² Kabi, vërhëhnayik gë wakila vële wok wayena paryi cahnedëni; rëkëd ntindëni vifëmpëhnahnah gë wëdahëse tokahnënihëhni vële tëhnaq Wën va ge kokënd nke. ²³ Awa wuhnë, diryin wajira! Pëyamu fop kobëri fo.»

Ajë Ahn'a njijëd

²⁴ «Tac, ge ndëcëk wafac ambër warac,
«lav wã kuyëd,
lepera wã bokëdina ntanc,
²⁵ wahol wã njojëd,
do wëfanka wale ye g'ambin wã ñënkaf.»

²⁶ «Awa nude Ajë Ahn'a, ga tëkid vënar hna, gë fanka do gë icëmb cankaf. ²⁷ Payëdëhëhni wamëleka wadëwu ña mbarëpinihëhni vële tëhnaq va vacape vanah vamb nkal vi.»

Ile karañëd anuÿ

²⁸ «Nkwëryëryin le karañëd anuÿ ñi: ge tëk nëp tuñ njëtëdun wati hasëk ÿa tëhajëk. ²⁹ Ndampo fo nke, ge nurun vëÿin fop ga tëkid, wati ÿa tëhajëk, ntiyad. ³⁰ Toña ÿa fëyadëmu: vahnë vëvë gaki vi vësëmëdina fop hara diyana vëÿin fop. ³¹ Ambin ñi g'inkal inji godina, bare wanës mën ñi nkoð kwëlëkwël.»

Wënu ña fo yëtëk wati nte mbokajëd Yesu

³² «Ahnë yëtëna bi guve tëkid fac ma wati le ntiyad vëÿin ÿa, wëla wamëleka wað g'ambin ñi gë Aj'a dënk; Rëm ÿa fo yëtëk. ³³ Diryin wajira! Nt'ahnamawu, kabi yëtëluhna bi guve tëkid wati ÿa. ³⁴ Nkëd had asan yik uyas: ge matëk tere hna, taveryëdëhëhni fop vëryokuñ vëlëwu va, njëdadëha ale-wo-le ðoku minu ile rëkëd ndokuñënd do ntehna ayëka rënka ÿa nt'ahnama. ³⁵ Awa nt'ahnamawu, kabi yëtëluhna bi guve mëncid Ahwëhn tere ÿa: mpëd g'anëka ga nkëd, ma gandëcak ga, ma tara cale ña, ma g'acahnëfëd ga. ³⁶ Antë mënci hnë wati le worun nahaluhna do njiy tëkatu ga namarun. ³⁷ Ile hnësëhnëdëmu ani ÿi, hnësëhnëdëfuhëhni vahnë va fop: ant'ahnamawu!»

14

Icëm do g'ibëhn Yesu ña

Vësankaf va njëkëlehnëdëni pëlanaha Yesu

¹ Awa wafac wahi wojëko nkehahn ambënt Pak ña do g'ambënt nte rokande mburu kwëhn levir këm ña. Vësankaf vësëna wasadëha va gë vëharan sariya va njëkëlendëniho tokaniha Yesu pëlanaha hara bulunda ÿa wayëtëna, ndawëhnëniha. ² Ntehnëlédëniho: «Kodelënëhna ntiyin watac hnë wati ambënt hna, ge gena më bulunda ÿa dakëna ñañëni.»

Asëval rurëdëha Yesu ðatikola

³ Yesu Betani nkeho, tere Simo ale hwëhnako mbiȳ ŋa. Wati nte tokëdëniho roka ŋa, asëval tēnkëlehni gë sëleku* datikola hambah ntawi le lihahnik narëd† paryi. Më podëtëk do tura Yesu nkaf hna.

⁴ Awa vëryampo hnë vële yentiko hnam va më ntavëkëhni dūs, pëgwëlehnëni nësëlehnandëni vëhni fo: «Soŋe ye përekanëk iyi datikola? ⁵ Kokënde nkwaŋi gë koryi yabah dūs tac njëdini koryi ya vëhaÿëhnaŋ va!» Awa më ŋaŋëhnaŋniha asëval a.

⁶ Bare Yesu më ntehnëkëhni: «Tavëryina yam. Soŋe ye ryënanërunëha? Ile ntinëhnëko yi njivëk. ⁷ Nkelahnëdun kwëlëkwël vëhaÿëhnaŋ va do wati-wo-wati yaadun ya kodun alinëhnuni ifërën; bare ami, gelahnëdëlënëhna kwëlëkwël. ⁸ Ntik ile mëkëk ya: kobëri fo turëko datikola ya mbahn li pëhwëtanëhnaŋno ibaŋ iŋa. ⁹ Toŋa ya fëyaðëmu: hn'ile-wo-le pëyahnefe Wanës Wakasëk ŋa duniya li fop, tëfëtafe fëna ile ntik aÿi asëval do ndënkwëtafe.»

Yuda pëhnaŋ njëdahnä Yesu

¹⁰ Awa Yuda Isëkariyot, aryampo vërefal Pëhw gë Vëhi hna, njiko nësëlini gë vësankaf vësëna wasadëha va gante tëfëka njëdahnä Yesu ka. ¹¹ Vëhni, nëŋëkëhniwo dūs ante nkwëryëniho watac ŋa, më ntehnëniha cosëdëniha koryi. Yuda pëgwëlehn njëkëlehnand fere fale rëfëka njëdahnëhni Yesu fa.

Yesu pëhwëtaÿëhnef roka Pak

¹² Fac ryënkweyënkwe ambënt mburu kwëhn levir këm hna, hnë fac ile ndawahnëdëni vupe soŋe roka Pak ya, vërefal va më tëyëniha Yesu: «Ne ñadu yifu afëhwëtanëhni roka Pak ya?»

¹³ Më payëkëhni vëhi ntehnëhni: «Yiryin naŋ hna, nuðunëha asan ale ryibëk unkwahn wënka. Tëfëlehnëryina. ¹⁴ Hn'ile tēnkëd hna, dehnëryina ahwëhn tere ya: “Aharan a tëyëdëhi: ‘Ne nke acery ante rokandëbun roka Pak ya gë vërefal mën va?’ ” ¹⁵ Tufëdëhu cery cankaŋ yan etas hna nte fëhwëtik g'ile valëdëhu ya fop. Hnam pëhwëtaadun soŋe roka ya.»

¹⁶ Vërefal va njilehnëni g'inaw; tëkatëni fop gante ntehnëkëhniwo Yesu ka, pëhwëtani soŋe roka ya.

¹⁷ G'anëka ga Yesu gë Pëhw gë Vëhi va tēkëlehnëni. ¹⁸ Wati nte tokëdëniho roka tabali hna, Yesu më ntehnëkëhni: «Toŋa ya fëyaðëmu: aryampo hnë wuhnë, ale rokëlandëbun, tokadëho.»

¹⁹ Vërefal va fop njamëlehnëni, pëgwëlehnëni tëyëndëniha aryampo aryampo: «Ami bi ye?»

²⁰ Yesu më ntëkwakëhni: «Aryampo ye hnë wuhnë Pëhw gë Vëhi vi, ale labëlandëbun mburu ŋa hnëhët li. ²¹ Ajë Ahn'a cëmëd, gante nësëk vikerëh soŋe lëwu ka; bare horot sankaf nuÿad ale rokadëha Ajë Ahn'a! Antë mbërayi nagi feceko asan arac!»

Roka Ahwëhn a

²² Wati roka hna Yesu më nufëk mburu ŋa, do më nkubëlehnëk njëdahnä vërefal vëlëwu va, ntehnëhni: «Tokëryin, mbahn mën iŋa ye.»

* **14:3** 14.3 Sëleku: g'itaka nte hwëhnaŋ nafa do wacik alëbatër ya ntiyik. † **14:3** 14.3 Narëd: atëh ye, nkahn ntëwu ŋa lifë datikola ile hambëk ntawi.

²³ Më mbok nufëk nkëlëw̃a uñen waresen ña, camehna Wënu ña, do njëdahnı ceni vëhni fop.

²⁴ Yesu më ntehnëkëhni: «Sat mën le ýabahnıkwëtëla gë Wënu ña ye do ryehëtık soñe vahnë vëyabah. ²⁵ Toña ýa fëyadëmu: bokëda sewu muk uñen waresen hafo fac le sahandëbu ñen kasëk Naw̃ Wën hna.»

²⁶ Njëwëlehnëni wahnëw̃ ambënt ña tac njilehnëni hn'ıkuñ nte wacık Olivıye ña.

Yesu pëyahned̃ Pıyer njahëtaďëha yëtëlahna

²⁷ Yesu më ntehnëkëhni vëréfal vëlëw̃u va: «Wuhne fop tavëdunëho kabi karanjëde vıkerëh hna:

«Ndawëdëfuha aheryëherya, do wape ña campëďeni.»[✠]»

²⁸ Yesu më nkwënek: «Bare ge mbëhnëbu, njıďëfu hnapëhëndu Galile hna.»

²⁹ Pıyer më ntehnëka: «Lakënde tavënihi vëýëntaŵ vi fop, ami tavëďıla.»

³⁰ Awa Yesu më ntëkwaka: «Toña ýa fëyadëmi: dol, hnë uñı mëď dënk, ani gë tarahnënd cale ña wahwënta wahi, njahëtaďu wahwënta warar yëtëliho hna.»

³¹ Bare Pıyer më njawënenëko g'ahawary wanës wadëw̃u ña ntehn: «Yahëtaďa muk, wëla ntehnı tëfëka sëmëntıwu gë wëjë.» Vëréfal vëýëntaŵ va fop koyëna nësëniho.

Yesu Setësemane hna njëfad

³² Yesu gë vëréfal vëlëw̃u va təkëlehnëni hn'ıle macık Setësemane, më ntehnëkëhni: «Dañaryın ani hafo yıwu wuntaju.» ³³ Tac më njokëhni Pıyer, gë Sak, do gë San. Pëgwëlehn njëtand yıwëhñah g'ufëmpëhñahñah w̃a. ³⁴ Më ntehnëkëhni: «Ntaŵary mën inja pëbëka yıwëhñah sankaf đus hafo yewu had ale sëmëk; ñëwëryın ani do đufñenaryın ant aryaku wakwëď.»

³⁵ Yesu më njık ñawët toye, njok nkal li kobalehn do njëfa aki arabi Wënu ña ñawëtëhna, ge koď nke, iýı wati horot. ³⁶ Ntehnëďëho: «Apa, Rëm mën, koďu ali ile-wo-le ýa; ñawëtënde antë təkëhne iýı horot. Bare ant'ali ile ýadëfu ami, diry ile ýadu wëjë ýa.»

³⁷ Tac më mbokajëk hnë vëréfal vërar hna do nji tëkatëhni ga ndakëni wakwëď. Më ntehnëka Pıyer: «Simo, ndakëru? Mëkëli hna aryuñëna wëla wati ryampo fo hara đakëli hna? ³⁸ Ant'ahnamaŵu do njëfaryın soñe gante koďun ayawënahnu ge njëkëhñahñëderun. Ahnë ñad ntınd yıvah yabah, bare mbahn inja kwëhnana fanka.»

³⁹ Umë mbok ñawëtak mbok njëfa gante ndënkwakëh njëfa ka. ⁴⁰ Tac më mbok mbokajëk vëréfal hna do mbok tëkatëhni ga ndakëni wakwëď; wahodılo hna mbok ñesëni. Do wayëtëlo hna ile ntëkwadëniha.

⁴¹ Ante mbokajëk rarëna ña, më ntehnëkëhni: «Nkorun aryaku do njınëgadun? Puk! Wati ýa təkëk. Yëkëryın, Ajë Ahn'a njëďadëniha vëwën va. ⁴² Matëryın, njıyın! Yëkëryına, ale yëďahnëďëho ýa tëhajëďëho!»

Ipëla Yesu

⁴³ Yesu nkoko nësënd ante tükiko taŋ Yuða ɲa, aryampo hnë Pëhw gë Vëhi hna. Gë kore vële yoko viwëta, wasëlame gë waryoko nkeniho. Vësankaf vësëna wasadëha va fayikëhniwo gë vëharaŋ sariya va do gë vicër va.

⁴⁴ Yuða, ale yëdahnëdëhawo Yesu ɲa, nkabëkëhniwo kore rac dahëse ile ntid ɲa: «Asan ale vucëdëfu ɲa, umë ye. Pëlaryina, ayowuna, do ayëkanduna ðus.» ⁴⁵ Yuða tükind taŋ, tühalehna Yesu do nkaɲa: «Aharan!» Tac mbucëlehna. ⁴⁶ Awa vële nkejëniho va nëñlëhnëlehnëniha Yesu pëlaniha. ⁴⁷ Aryampo hnë vële nkeniho gë Yesu va më pëhwëtëk sëlame lëwu ɲa, do taŋa aryokun asëna wasadëha asankaf a ntëpëtëlehna nëf ɲa.

⁴⁸ Yesu më tÿëkëhni: «Gë wasëlame do gë waryoko bi tëfakëha ayinëhniwuno afëlawuno had bandi yebu? ⁴⁹ Fac-wo-fac nkelandenëho do karaŋëdëfuhëhniwo vahnë va Cery Wën Cankaf hna, pëlalunoŋohna. Bare ntiyað nkehahn ile nësëk vikerëh va.» ⁵⁰ Awa vëréfal va fop tavëlehnëniha nkaryëni.

⁵¹ Jar rëfëlendëhawo Yesu, pand fo kurako. Njawëriko pëlayi, ⁵² bare tavëko pand ɲa nkaryëlehn ɲas fo.

Yesu Mbara Vëhitiŋ hna

⁵³ Më njonihna Yesu gë tere asëna wasadëha asankaf a. Hnam mbarëlëniho fop vësankaf vësëna wasadëha va, vicër va do gë vëharaŋ sariya va. ⁵⁴ Piyer ɲawët tëfëdëhawo Yesu, tënkëlehn selele tere asëna wasadëha asankaf hna. Hnam, gë vëyëka va ntañantiko njerantëdeho hwëdëh hna.

⁵⁵ Vësankaf vësëna va gë vëhitiŋ vëvë Mbara Vëhitiŋ va fop njëkëlehnëdëniho cedeya meh nte ndawëhnahnëdëniha Yesu, bare vëhnuɲalohna. ⁵⁶ Vahnë vëyabah mërahnëdënihawo, bare wanës wadëw hni ɲa nëmpëlëko.

⁵⁷ Awa vëryampo më matëni mërahnëniha aki: ⁵⁸ «Nkwëryëbunëhawo ga nësëd: “Nihëdëfu ɲa Cery Wën Cankaf nte mbëryëni vahnë ɲi, do vokaryu vëryu kawary hnë wafac warar ante wod gena ðoku vahnë.”» ⁵⁹ Bare wëla hnë watac, wanës wadëw hni ɲa nëmpëlëko.

⁶⁰ Awa asëna wasadëha asankaf a më matëk tÿya Yesu: «Dëkwadila bi ile ntehnëdënihi vëyi vahnë?» ⁶¹ Yesu ñoñ dëkwadilohna.

Asëna wasadëha asankaf a më mbok tÿyëka: «Arëhnayik a bi yeru, Ajë Wën hunte sëmbëdëfun hi?»

⁶² Yesu më ntëkwaka: «Umë yebu, wuhnë fop nuðunëha Ajë Ahn'a ntañad g'irëhw Wën Hwëhn Fanka Fop; nuðunëha fëna ga njijëd vëjar vamb g'ambin hna.»

⁶³ Awa asëna wasadëha asankaf a më citëk viyi vilëwu va do ntehn: «Gona mbalëfu gë wasefe! ⁶⁴ Nkwëryërun wayëw wante njewik Wënu ɲa. Hak ntehnërun?»

Vëhni fop ntehnëlehnëni menëk, tëfëka ndawëi. ⁶⁵ Vëryampo hnë vëhni pëgwëlehnëni tëpahnëdëniha Yesu, cankëniha yëka yi nkwëyatëdëniha do ntehnëdëniha: «Yëtëry, kabi kila yeru, pëyaryifu bi mo ryafëki!» Vëyëka va nufëlehnëniha Yesu porÿëndëniha.

Piyer njahëtaðëha Yesu

⁶⁶ Piyer gëd se ele hna nkoko ante tükiko asëval aryokuŋ ava asëna wasadëha asankaf a. ⁶⁷ Nukawo Piyer ga njerantëde, më njëkëka dūs, do nteha: «Wëjë fëna gë Yesu nkentiruhö, asan avë Nasaret aÿi.»

⁶⁸ Bare Piyer nambëhnakawo Yesu ntehn: «Yëtëla bi ye ÿadu ahnës, gwëryëda.» Tac më matëk se ele hna nji rënka hna do icalë tarëlehn.

⁶⁹ Bare aryokuŋ a më mbok nuka do mbok nteha tase vële yeho hnam va: «Aÿi asan, aryampo hnë vëhni ye!» ⁷⁰ Piyer mboko nambëhnahna kat.

Ga mbiÿëk toye, vële yeho hnam va më ntehnëniha Piyer: «Paryi nke, aryampo hnë vëhni yeru, kabi wëjë fëna avë resiÿo Galile yeru.»

⁷¹ Awa Piyer ndekalehn: «Arabi Wënu ŋa ntiwo wëh ge mërëdëfu! Lëk, yëtëlewahna asan ale lehnëdun aÿi.»

⁷² Wati rac dënk, cale ŋa tarëlehn higëna ÿa, Piyer ndënkwëtalehn ile ntehnëkawo Yesu ÿa: «Tarahnënd cale ŋa wahwënta wahi, njahëta dëho wahwënta warar yëtëliho hna.» Awa pëgwëlehn kond dūs.

15

Yesu vëhni Pilat guverëner vë Rom hna

¹ Vësankaf vësëna wasadëha va, gë vicër va, gë vëharan sariya va, do gë vëvë Mbara Vëhitin va fop, mbarëniho kobëri fo g'acahnëfëd ga soŋe nkwaÿëlëni. Më ñabëhnëniha Yesu, njiryeryëniha njëdaniha Pilat.

² Arac më tëyëka: «Ahnaw wasëwif wä bi yeru?»

Yesu më ntëkwaka: «Wëjë hnësëk.»

³ Vësankaf vësëna wasadëha va viÿë viyabäh mërahnëdënihawo.

⁴ Awa Pilat më mbok tëyëka: «Ñoñ dëkwadila bi? Nkwëryëdu wante pëyahnëdëni soŋe lëw hu ŋa!»

⁵ Bare Yesu ñoñ golohna ntëkwand, hafo Pilat pëmpëhnahna.

⁶ Hn'ambënt Pak-wo, Pilat tavëdëhawo aramp aryampo, ale tëyëni bulunda ÿa. ⁷ Hara asan, ale wacik Barabas, sëdaryiko kaso hna gë vële ryawëkawo ahn'a ante ŋañënanihö soŋe nkwcëtini vësankaf ŋa.

⁸ Kore ÿa njilehnëni vëhni Pilat hna do pëgwëni vëhni fop tëyëndëniha ile rëk maÿëryanëdëhëhni hn'ambënt Pak hna.

⁹ Pilat më ntëkwakëhni: «Ñadun bi ravëhnuna ahnaw wasëwif aÿi?»

¹⁰ Kabi Pilat njëtëko dūs, g'iñëwary njinenëhninihawo Yesu vësankaf vësëna wasadëha vi. ¹¹ Bare vësankaf vësëna va peñëdënihëniho kore ÿa ntehnëni: «Tavëndifuna Barabas.»

¹² Pilat më mbok tëyëkëhni kat kore ÿa: «Ye ÿadun liwuwa ale wacëdun Ahnaw Wasëwif aÿi?»

¹³ Më ntëkwaniha ndekatëndëni: «Pakëryehna hnë kërëwa!»

¹⁴ Pilat më tëyëkëhni: «Awa iÿëhne wëh ntik?»

Bare mboko ndekani dūs g'ahawary: «Pakëryehna hnë kërëwa!»

¹⁵ Pilat ñadëho nëñëhnëhni bulunda ÿa, më tavëka Barabas; ga ntampëniha Yesu, më njëdäkëhni wasodafë wä pakëniha hnë kërëwa.

Wasodafë wä njafanëdëniha Yesu

¹⁶ Wasodafë wä më njonihö Yesu bambery tere guverëner hna, do macënihëhni wasodafë ntahni wä fop. ¹⁷ Cudëniha cud mbëntah,

do mbahnëni apënk wadëmpëhn*, pënk wëlehnëniha. ¹⁸ Tac pëgwëlehnëni njafañdëniha ntehnëndëniha: «Nkaÿiru, Ahnaŵ Wasëwif!» ¹⁹ Ntankedënihawo, tëpahnëndëniha do ndëkwëhnëndëni haryënk wëŵu. ²⁰ Ante puhnani yafañ dëŵu ña, më cudfëniha cud mbëntah ña, mbokaryëniha wiÿi vilëŵu wa do njonihawo soñe pakëniha hnë kërëwa.

Yesu pakëde hnë kërëwa

²¹ Hara asan, ale wacik Simo, avë Siren†, wëncidëho kaÿ. Rëm hni vëhni Alekësandër do gë Rufus yeho. Cape tac ndëcëdëho do wasodafë wë më porosiñëniha ndif kërëwa Yesu ÿa. ²² Më njiyeryëniha Yesu hn'ile macik Golëgota; umë fëhnëtanëd «Kuñ Héloyoy». ²³ Ñadëniho njëdaniha uñen nte hnaŵëlehnëni gë datikola ile wacik mir, bare Yesu më ñwëÿëk. ²⁴ Tac pakëlehnëniha hnë kërëwa do pitëndëlehnëniho wiÿi vilëŵu wa do njëlëniho wanjël njëtahnëni bi mo hwëhnëd.

²⁵ Cahnëdëd fo woko ante pakënihawo ña. ²⁶ Aki keriko do pakiko yañ lëŵu njëtahnënde soñe ile ndaŵahnëni ÿa: «Ahnaŵ Wasëwif wë». ²⁷ Wabandi waki fëna pakaryiniho hnam ñarël Yesu, aryampo g'irëhw, aÿëntaŵ a g'irahahn. ²⁸ [Koyëna ntiyako Vikerëh vinte fëyahnëko: «Had vëwen wa ntiryaryiko.»] ²⁹ Vële ryëcëd wa nkëlënkëladëniho njeŵatëdëniha, ntehnëndëni: «Hey! Wëjë ale lehnëko kodu ahni Cery Wën Cankaf ña do avokary avëry hnë wafac warar, ³⁰ pehëтары wëjë dënk, cëli kërëwa hna!»

³¹ Vësankaf vësëna wasadëha wa fëna gë vëharan sariya wa njafañdënihawo ntehnëndëni: «Pehëtëkëhni vahnë vëhaŵary bare kodina pehëta umë dënk! ³² Arabi Arëhnayik a, ahnaŵ Isërayel a, cël tameki kërëwa hna! Ge nubun raç, awa kwëtahnëdëfunëha.» Vële pakëlehnëniho gë Yesu wa fëna njeŵëdënihawo.

Icëm Yesu ña

³³ Lav a nkaf li nkeho, kuyëlehn nkal hna fop hafo hnë wëwati warar g'anent hna. ³⁴ Wati rarëna hna Yesu më ndekak gë fanka: «Eloyi, Eloyi, lëma sabakëteni?» Umë fëhnëtanëd: «Wën mën, Wën mën, soñe ye ravëruho?»*

³⁵ Vëryampo hnë vële yeho hnam wa, ga nkewëryëni, më ntehnëni: «Nëparyin, Eli macëd!»

³⁶ Aryampo hnë vëhni më nkaryëk koy ankwëÿ hn'uñen ñañah do cob hnë ryoko, tac njëlëhnëlehnëni Yesu soñe ce do ntehnëni vële nkeni wa: «Napëryin, nuden ge Eli njijëd cëlënda kërëwa li!»

³⁷ Tac Yesu më ndekak gë fanka cëmëlehn.

³⁸ Ipand dëndah, inte fokiko haryënk wëŵa le ÿak sëvak Cery Wën Cankaf hna, citako fagant pëgw yañ hafo gëd. ³⁹ Kapiten vë Rom, le hahnëko haryënk Yesu ÿa, nuko gante cëmëko ka më ntehnëk: «Paryi nke, aÿi asan Ajë Wën yeho!»

⁴⁰ Vësëval vëryampo yeho hnam, vëhni fënali ñañët njëkëdënihawo. Hnë vërac, nkentiniho vëhni Mari mbë Magëdala, gë Salome, gë Mari hnëmu Sak toyë do gë Yose. ⁴¹ Tëfëlehnëdënihawo

* **15:17** 15.17 Cudfëniha cud mbëntah, do mbahnëni apënk wadëmpëhn: Vëntah ÿa soñe inaŵ ña ye, apënk wadëmpëhn ña wëntëlëk g'apënk ahnaŵ a. † **15:21** 15.21 Siren: nkol ye hnë nkal nte wacik gaki Libi. ☆ **15:34** 15.34: Wahnëŵ 22.2

Yesu ante nkeniho Galile ña do ndokuñëhnëdënihawo. Nkentinio hëna hnam vësëval vëyabah vëhaŵary vële njijëniho gë Yesu Yerusalem hna.

Yesu kwëtëde hn'iyag

⁴²⁻⁴³ G'anëka ga, Yosef mbë Arimasi tëkiko. Umë ahitiñ yentiko ale lënënik Mbara Kitija hna, do itëk Naŵ Wënu ña napëntëdeho umë fëna. Fac pëhwëta ntaŵëla ña yeho, bëyëdilo hna fac ntaŵëla ña pëgwëdëho. Soje rac ndëkahnëko Yosef nji tëya Pilat iñas Yesu ña. ⁴⁴ Pilat pëmpëhnahnëkawo ante njëtako Yesu tëk cëm ña. Më maceñëka kapiten ña tëya bi paryi nke. ⁴⁵ Ga pëyahñëk, kapiten ña, paryi nke, Pilat më maŵëryanëka Yosef nuf ñas ña. ⁴⁶ Yosef më ntaŵëk yarëh, cëlëndëk ñas ña kërëwa hna, përyëk hnë yarëh do ndën hn'iyag nte yabiko hn'ikuñ. Tac këryiñët bëraka pidahn rënka yag ña. ⁴⁷ Mari mbë Magëdala gë Mari hnëmu Yose njëkëdëniho bi ne ndënëde ñas Yesu ña.

16

Ibëhn Yesu

¹ Ga ndëcëko fac ntaŵëla ña, Mari mbë Magëdala, gë Salome, gë Mari hnëmu Sak më ntaŵëni d'atikola soje nji ntini ñas Yesu ña.

² Gë dimasi ña kobëri fo, ante pëhnëk lav ña, njilehnëni yag hna.

³ Ntehnëdëniho vëhni fo: «Mo yid këryiñëtëhnëfu taka nte fidahnik rënka yag nji?»

⁴ Bare ante tëkëniho ña nuniho taka cankañ ña këryiñëtiko cape ndampo. ⁵ Awa tënkëlehnëni yag hna do më nuniha ajar ga ntañak hnam g'irëhw; viyi vile yerëko had ambin wilëbilëk ntiyako. Vësëval va më pëmpëhnahnëkëhni, ⁶ bare jar ña më ntehnëkëhni: «Antë pëmpëhnahnu; Yesu mbë Nasaret yëkëlehnëdun, ale fakiko ña; Wënu ña mbëhnëndanëka, gena hnani. Yëkëryin, wëli hn'ile kwëtiko hna. ⁷ Tame yiryin afëyawuna Piyer gë vërëfal vëyëntaŵ va: “Njid napëhëndu Galile hna; hnam nuñunëha, gante ntehnëkuno ka.”»

⁸ Awa vësëval va cahnëlehnëni g'igary fo ñawëtani yag ña, kabi mbalëdëniho ntakah ña. Do ñoñ wafëyalawohna ahnë, kabi ntañkëhniwo.

Yesu tufëhnadëha Mari mbë Magëdala

⁹ [Ga mbëhnëk, kobëri fo g'acahnëfëd ga gë dimasi ña, Yesu vëhni Mari mbë Magëdala hna tufëhnako ten, ale ntanëhnëko wayine mbëd gë waki ña. ¹⁰ Umë njik pëyakëhni vële nkeniho gë Yesu va. Hara vahñë vërac njëwëhnëniho do kodëniho. ¹¹ Bare ga nkwëryëniha ga nësëd: «Yesu mbëhnëk, nubuha!» vëhwëtahnëlawohna.

Yesu tufëhnad' hnë vërëfal vëhi

¹² Tac, vërëfal vëhi yidëho gë vunkol vutoy. Yesu më mbok tufëhnak g'ankeya nte nkok yavëtëdëna ten. ¹³ Vërëfal vëhi va më mbokani pëyanihëhni vëyëntaŵ va, bare vëhni fëna vëhwëtahnëlëhniwohna.

Yesu tufëhnad' hnë vërëfal pëhw g'aryaw hna

¹⁴ Tac, ga ndëcëk watac fop, Yesu më mbok tufëhnak kat vërëfal pëhw g'aryaw hna wati ante tokëdëniho roka ña; ñañëhnahnëkëhniwo

soŋe ile nkoni vëhwëtahnëna ŷa do g'ikamb vankaf vantëw hni ɲa, kabi vēwawëhnëliwohna vēle hnukawo ga mbëhnëk va.

¹⁵ Më ntehnëkëhni: «Yiryin ðuniŷa li fop afëyawuni vahnë va Wanës Wakasëk ɲa. ¹⁶ Ale-wo-le hwëtahnëd do njaryi ŷa pehëtëde; bare ale wod kwëtahnëna ŷa cëdëde. ¹⁷ Wëlin dahëse ile njavëtahnëdeni vēle hwëtahnëk va: ntaðënihëhni wayine ɲa g'uwac mën wã; nësëdëni vanësa wakawary; ¹⁸ ge pëladënihëhni walën ma ge cedëni wanto wante ryawëd ñoñ difilëhnihna; tindëdënihëhni wëbák ɲa vēres va do vērac njërëdëni.»

Yesu mbokad ðarël Wën hna

¹⁹ Ante nësëhnëdëhëhniwo koyëna ɲa, Ahwëhn a Yesu nufiko nkal li njoyi g'ambin do ntaña g'irëhw Wën. ²⁰ Vërëfal va campëlehnëni gante-wo-gante soŋe pëyahnëni Wanës Wakasëk ɲa. Ahwëhn a ndemaðëhëhniwo hnë ðoku rac gë wëdahëse wapëmpëhnahna wante ntidëniho ɲa do tufahnëdëho wanës ɲa toña ye.]

Itëfëta nte kerëk Lik pañare Yesu Wade yehëhna hnë inji kayëte

Ale herëk inji kayëte ña tufëhnana bare namu vacërakëlo vële hwëtahnëka Yesu va lehnëk Lik herëk. Inji «Tëfëta pañare Yesu» fo ye inte kerëk ale wok gena sëwif. Lik aÿehn yeho, lawo Pol (Vëvë Kolos 4.14). Kerëhnëdëha Tewofil soñe uwám Yesu, kolahn kwëtahn karañ nte karañiko ña. Lik mbok kerëhna kat Tewofil soñe wayas Pol do nagi mbara vële hwëtahnëka Yesu va hnë ikayëte le wacik Vantiyehn Vëfayik va.

Kerik yëbëlan wabëhn wafëhw imbëd g'iryaw̃ gë wahnah gë wafëhw imbëd gë warar g'imbëd (64 gë 85) ga ndécëk hnagi Yesu ÿa. Inji kayëte Itëfëta pañare Yesu njédahnëd fop wayab ntëbi wale yehëhna hnë kayëte Marëk hna. Age Marëk tufahnëdëha Yesu had «Ajë Wën» Lik tufahnëdëha had «Ajë Ahnë». Pëgwëhnahnëk pëyahnënd nagi San Ayary a, alintërawu Yesu, do puhnahnëd gë kayënda Yesu ambin hna ante mbëhnëk ña.

Wëlin wanës wakwëhn nafa hn'ïni kayëte: Yesu, Aju ahnë, toña, Naw̃ Wënu ña, wayine, wameh, koryi.

Wëlin gante nke kayëte ka:

Soñe ye kerëk Lik inji kayëte (1.1–1.4)

Hnagi San Ayary a do gë Yesu (1.5–2.52)

I karañ San Ayary a (3.1–20)

Yaryi Yesu ÿa, do le njëkëhnahnëdëha Sintani Yesu (3.21–4.13)

Yesu Galile pëgwëd doku lëwu ÿa (4.14–9.50)

Yesu cahnëk nkol Galile soñe nji Yerusalem (9.51–19.27)

Itënk Yesu Yerusalem ña (19.28–23.25)

Icëm g'ibëhn Yesu ña (23.26–24.53)

Pidëta wanës pañare Yesu

¹ Aÿenta mën Alënah Tewofil, vahnë vëyaabah njëkëlehnëni njëtëni do kerëni ile ye toña ÿa fop hn'ile ryëcëtake fagant fu ÿa. ² Kobëri wapëgwa hna vële yeho wasefe wañi fop va hwëtëhnahniko pëyahnëni wanës Wënu ña do awa vëhni fëyakëfu fop ile liyako ÿa. ³ Soñe umë ye, Alënah Tewofil, ante njëkëlehnëbu wapacëk ami fëna, cañahnëko herëhni wañi fop ile liyako kobëri wapëgwa hna hafo hn'ile puko hna, ⁴ aholahn ahwëtahn karañ inte haranjiruhò ña.

Ipëyahn hnagi San Aÿary a

⁵ Wati ante nkeho Erođ ahnañ Yude ña, nkeho hnam asëna wasadëha ale waciko Sakari. Hnë kore vësëna vëva Abiya* hna kwëhnaryiko. Asëvalu, Elisabet maciko. Umë fëna hnënk asëna asankaf ale waciko Aron hna kwëhnaryiko. ⁶ Catëniho vëhni vëhi tak haryënk Wën hna, mañëhnëniho sariya ÿa gë fop ile tëyëk Ahwëhn a. ⁷ Vëhwëhnalawohna fatah, kabì Elisabet nagëdìlohna do tèko ntafëni vëhni vëhi tak.

* 1:5 1.5 Abiya: Wati Sakari ÿa nkeniho vësëna wasadëha wakore 24 gë vëva Abiya va per, ankwëcëtëdëhniho Cery Wën hna soñe doku ÿa (1 Tëfëta 24).

⁸ Fac ryampo, Sakari doku vësena wasadêha ÿa ntidêho Cery Wën Cankaf hna, kabi agwën kore lëwu ÿa yeho. ⁹ Ntiniho gante nke namu vësena wasadêha ka soje tëhnahni ahnê do tëhnayiko Sakari ténk ÿêwa sëvah Ahwëhn hna nji pëf duf ÿa. ¹⁰ Wati nte pëdêde duf ÿa, fop bulunda ÿa g'ipër njëfadëniho.

¹¹ Mëleka Ahwëhn a cahnahnikawo Sakari: gë farëhw hn'ile cënade sadêha hn'ile pëdêde duf ÿa nêwëko. ¹² Sakari ga nuka, ntadêlehna ntaŵary ÿa do ntaka dus. ¹³ Bare mëleka ÿa më ntehnëka: «Antë ntaki, Sakari; Wënu ña nkwëryëk wayëfa hu ŵa. Elisabet, asëval hu, nagëhnëdêhina fatah facan fante wacëdu San. ¹⁴ Natëdêhi dus soje lëwu ÿa; njabëdëni fëna vële natëntêde va kabi nagik. ¹⁵ Aryokuñëhn Ahwëhn asankaf yef. Cedina muk ile ryëwënëd. Kobëri donk hnëmu hna pëbëdêha Iyir Ipacah ÿa. ¹⁶ Mbokaryidêhëhni vutah Isërayel va Ahwëhn hna Wën hudëw hni ha. ¹⁷ Umë ryënkwëhni dêha Ahwëhn a. Gë Iyir inte yëdakawo fanka kila Eli fa njijëd soje konjëlehnëhni warëm ŵa gë vutah vuntëw hni va do vële wok vëlenëndëfilahna Wën va mbokaryini kwëhnani hakili satah. Karanjëdêhëhni bulunda le fëhwëtaf itëk Ahwëhn a.»

¹⁸ Awa Sakari më tÿëka mëleka ÿa: «Hak njëtëdëfu wanj toña ye? Ntafëbu do asëval mën aÿi fëna ntafëk!»

¹⁹ Mëleka ÿa më ntëkwaka: «Ami, Gabëriyel yëbu, ale hahnëd haryënk Wën hna soje ryokuñëhnëdêwa; payiko yiju yonëhniÿi wanj wanës wakasëk wapërën. ²⁰ Ile hnësëbu ÿi ntiyad ge wati ÿa tëkëk. Bare mawëlihna; soje rac kodila avok ahnës hafo hale ntiyad watac.» Mëleka ÿa koyëna nësëhnëkawo Sakari. ²¹ Hnë wati rac, kore ÿa napëdënihaŵo Sakari do pëmpëhnahnëkëhniwo, kabi mbiÿëhëdêho bambery ÿêwa sëvah hna. ²² Ga cahnik, kodilohna nësëhnëhni do vahnë va njëtëniho iñë le ŵatik gë Wën nuk ÿêwa sëvah hna. Tëk pëgw fac rac, kodilohna mbok nës, aki fo ndëkwandëdêhëhniwo. ²³ Tac ga puk wafac wale rëfëkawo Sakari ndokuñ hnë Cery Wën Cankaf hna, më mëncëk gë ÿalu. ²⁴ Ga ndëcëk watac fop, Elisabet, asëvalu ndonkëko do hnë wadepera mbëd cahnëdëlohna tere hna. Ntehnadêho: ²⁵ «Wëlin ile ntinëhniko Ahwëhn a! Mawëk ntihëto ile sëfëhnëdêhoŵo tase vahnë fop ÿa.»

Ipëyahh hnagi Yesu ÿa

²⁶ Hn'ulepera hwëhn mbëd gë ryaŵ hn'idonk Elisabet hna, Wënu ña payëkawo mëleka Gabëriyel gë resiÿo vë Galile, hn'ankol nte wacëde Nasaret hna, ²⁷ hn'aryag ale woko yëtëna vësan; Mari maciko. Asan ale ŵacik Yosef hwëhnëkawo do yentiko hnë hnënk Ahnaŵ David. ²⁸ Mëleka ÿa tënkëko ÿalu hna do ntehnëka: «Natëryiÿi Mari! Ahwëhn a ñad ntinëhni iñë fërën, gë wëjë nkerun.»

²⁹ Mari pëmpëhnahnëkawo dus wanës mëleka ñi; më tÿyak bi ye pëhnëtanëk iÿi simpaÿi. ³⁰ Awa mëleka ÿa më ntehnëka: «Antë ntaki Mari, kabi Wënu ña ñadêhi. ³¹ Ndonkëdu do ahnaga facan fante wacëdu Yesu. ³² Ale hwëhna nafa yef do rëkëde macënde Ajë Wën Hunte Sëpëk Fop. Ahwëhn a Wënu ña ntidêha ahnaŵ asankaf gante ntikawo David rëmu sankaf ka, ³³ do umë yef ahnaŵ vutah Isërayel va kwëlëkwël, ucankaf ntëwu ña pudina.»

³⁴ Mari më ntëyëka mëleka ŷa: «Hak lë kod nke watac, kabi yëtëla vësan?»

³⁵ Mëleka ŷa më ntëkwaka: «Iyir Ipacah iŷa njijëd hnë wëjë do fanka Wën Hunte Sëpëk Fop ŷa cankëdëhi had icën. Soŷe rac macahnëde fatah fapacah fante hnagëdu fa, Ajë Wën. ³⁶ Elisabet mbaŷëhu, umë fëna, facan nagëd mama ntafahnëk; umë ale lehnëdeho nagëdina ŷa, lepera hwëhn mbëd gë ryaw ŷa nkehahnëk. ³⁷ Yëtëry, ñoñ gena ile nkok kodina nti Wënu ŷa.»

³⁸ Awa Mari më ntehnëk: «Aryokuŷëhn Ahwëhn a yeŷu; arabi fop nkewo gante nësëru ki.» Awa mëleka ŷa njilehn.

Mari vëhni Elisabet

³⁹ Hnë wafac warac, Mari pëhwëtalehn g'uŷankahnah nji hn'ankol nte ye hnë wahuŷ hnë resiŷo Yuđe hna. ⁴⁰ Ante tëkëko hnam ŷa, tënkëko tere Sakari hna do nkaŷa Elisabet. ⁴¹ Wati nte nkwëryëko arac simpaŷi Mari ha, fatah fa ñënkakawo hn'idonk hna gë fanka. Wati rac dënk, Elisabet pëbëlehna Iyir Ipacah iŷa ⁴² do ndeka gë fanka: «Wënu ŷa ntinëhnëki viŷë vifërën ntëbini vësëval va fop do ntinëhnëka fëna fatah fante hnagëdu fa! ⁴³ Mo ga yeŷu ami, nehahnidëho hnëmu Ahwëhn mën aki? ⁴⁴ Ante nkwëryëbu simpaŷi hu ha, fatah fa ñënkak uhnatah donk mën hna. ⁴⁵ Mbetaru kabi kwëtahnëruha Ahwëhn a ntid ile pëyaki ŷa!»

Hnëw Mari ŷa

⁴⁶ Awa Mari më ntehnëk:
«Ntaŷary mën iŷa fop naŷënëdëha Ahwëhn a,
⁴⁷ sakahn mën ha pëbëka uhnatah soŷe Wënu ŷa, afehët mën a;
⁴⁸ kabi ndënkwëtake, ami ale wok kwëhnala nafa ŷi.
Tëk pëgw gaki, vahnë vëvë duniŷa vi fop rëkëd macëndëniho ale ñad
Wën,

⁴⁹ kabi Wënu ŷa, Awaŷah a, ntinëhnëko viŷë vifëmpëhnahnah viŷankaf.

Wac lëwu ŷa ŷak lënënik dūs.

⁵⁰ Kaŷëhnandëha gë vanjeh vayabah vante lënënedëha gë antakah va.

⁵¹ Ntik doku sankaf gë fanka vák lëwu ŷa:

Campehnëkëhni vële hnaŷënad va.

⁵² Këfëkëhni vësankaf va ucankaf ntëw hni hna,

do matëndëdëhëhni vële vanad va.

⁵³ Njëdëkëhni vetak sankaf vële njoko inte va,

do ntahni vëvetak va wëbák fo.

⁵⁴ Njijëk ndemahni bulunda Isërayel ŷa, vëryokuŷ vëlëwu va:

dënkwëna tufa Abëraham gë vutah vuntëwu va, kaŷëhnahn dëwu ŷa

⁵⁵ kwëlëkwël, gante ntehnëkëhniwo vacërakëlo fu ka.»

⁵⁶ Mari koyëna puhnako hnëw lëwu ŷa. Umë vëhni Elisabet hna ñëwëko ile rëkëk wadepëra watar, tac mëncëk gë ŷalu.

Hnagi San ŷa

⁵⁷ Wati nte nagand Elisabet ŷa tëkëko, më nagëka facan. ⁵⁸ Koyëna vësaryëntaŷu gë hnënk lëwu ŷa njëtaniho Ahwëhn a kaŷëhnahnëka dūs g'umë, awa më natëntikëhni vëhni fëna.

⁵⁹ Hnë fac hwëhn mbëd gë warar hna, më njijëni soŷe kácehnëniha fatah fa gante nkeho namu lëw hni ka; Sakari ñadëniho macëniha vahnë va, wac rëmu ŷa. ⁶⁰ Hnëmu më ntehnëk: «Hali, San macëde.»

⁶¹ Vahnë va më ntehnëniha: «Bare, kwëhnalihahna la aryampo hnënk hu hna ale wacik koyëna!» ⁶² Awa më ndëkwänëniha rëm yä tÿëniha bi hak ñad maci fatah fantëwu fa.

⁶³ Sakari më tÿëk iñë ile herande do umë kerëk: «Wac lëwu yä San ye.» Vëhni fop pëmpëhnahnëlehnëhni. ⁶⁴ Tanj Sakari kolëlehn mbok nësënd, pëgwëlehn ndekand, cëmbënda Wënu ña. ⁶⁵ Awa vësaryëntawu va fop pëmpëhnahnëkëhniwo, do fop hn'ankol nte ye hnë wahuñ hnë resiyo Yude hna tÿëfëtafëho watac. ⁶⁶ Fop vële wëryëko ga tÿëfëtafë watac va nahadëniho do tÿëfadëniho: «Awa ye ga nkef fanji fatah?» Nuniho fanka Ahwëhn fa g'umë nkeniho.

Hnëw Sakari

⁶⁷ Hnë wati rac, Sakari, rëmu fatah fa, pëbëkawo Iyir Ipacah inja, pëgwëlehn nësënd wanës Wën ntehnënd:

⁶⁸ «Arabi Ahwëhn a Wën bulunda wëvë Isërayel va cëmbi, kabi njijëk pabëhni bulunda lëwu yä do pëhwëtëk fop soñe pëhëtëhni:

⁶⁹ Canëhnikëfuna Afehët ahwëhn fanka, hnë hnënk David aryokuñ alëwu hna,

⁷⁰ wakila ña mbiyëk ga pëyahnëniho watac,

⁷¹ më lehnëko pëhëtëdëhëfu hnë vële yad ntinihëfu wameh va do gë hn'imëk vële yëwëkëfu va fop.

⁷² Koyëna tufahnëk dol kañëhnahn nte kwëhnako soñe vacërakëlo fu ña do dënkwëna kwëtëla nte ntiko gë vëhni ña.

⁷³ Ha, ntik ile ntëkëhnëkawo rëm fu yä Abëraham:

⁷⁴ ñawëtëdëhëfu hnë vële yëwëkëfu hna kolahnin ndokuñëhnëndena ntakah këm,

⁷⁵ nkehahnin vahnë vële yahnëka do catin haryënk w lëwu hnë wafac duniya lëw fu hna fop.»

⁷⁶ «Do wëjë, fatah mën, kila Wën Hunte Sëpëk Fop yëfu: ndënkwëhnëduha Ahwëhn a afëhwëtëhnëhënda nkañ ña.

⁷⁷ Do koyëna njëtëndanëduhëhni bulunda lëwu yä njijëd pëhëtëhni g'itavëhn wameh wadëw hni ña.

⁷⁸ Toña ye, Wënu ña Ahwëhn fu yä kañëhnahnëdëha d'us:

Nke had lav ule fëhniç do penifu g'ambin,

⁷⁹ soñe penahnëhni vële ye hnë umëhwëry do gë hnë icën icëm hna, yasaryahnëfu hn'ankañ yam hna.» Sakari koyëna puhnako wanës wadëwu ña.

⁸⁰ Fatah fa nañëdëho do hakili lëwu yä nkwënadëho. Hnë wula ntëdëko hafo hale pëgwëko doku lëwu yä hnë bulunda vahnë wëvë Isërayel hna.

2

Hnagi Yesu yä

¹ Hnë wati rac, Sesar Ogis, Ahwëhn Nkal a, ntehnëko kerini vahnë wëvë nkal va fop. ² Vaker vatac yeho vandënkwëryënk w va do wati rac Kiriniyus yeho guverëner vë Siri yä. ³ Vahnë va fop njidëniho keraryini, ale-wo-ale nkol ntëwu hna.

⁴ Awa Yosef, umë fëna, matëko nkol Nasaret nte ye hnë resiyo Galile hna, soñe nji hn'ankol Betëlem nte ye hnë resiyo Yude hna, hn'ile nagiko ahnañ a David, kabi hnënk David hna nkentiko. ⁵ Njokawo

Mari, ale kwëhnëko ŷa, keraryijini njidëniho, do Mari g'idonk nkeho. ⁶ Wati nte nkeniho Betëlem ŷa, fac hnag ŷa tëkëlehni. ⁷ Më nagëka facan, fatah fandënkwëryënkw fantëwu fa yeho. Më përyëka gë yarëh do ntana hn'ile kwëtëndeni wusaŵ uryav* hna, kabi vëhnuŷalohna igwac cery vëhneh hna.

Mëleka ŷa gë vëhery wape va

⁸ Hnë resiyo rac dënk, nkeniho vëhery wape vële ryakëdëho gë wëhaŷ soje njëkandënihëhni wape wadëw hni ŷa. ⁹ Mëleka Ahwëhn a më karyëtahnikëhni taŷ do icëmb Ahwëhn a kwërëlehnhëhni gë humpen hucankaf. Vëhery wape va më ntakëkëhni dus. ¹⁰ Awa mëleka ŷa më ntehnëkëhni: «Antë ntaku! Wanës wakasëk wapëren yinenëhni dëmu wante nhatëdëhëhni fop ßulunda ŷi. ¹¹ Hn'unji mëd, hn'ankol David hna, nagëhnirunëha Afëhët; Arëhnayik a ye, Ahwëhn a. ¹² Do wëli dahëse ile yavëtahnëdunëha ŷa: tëkatëdunëha fatah ga përyik g'iyarëh do ntani hn'ile kwëtëndeni wusaŵ uryav hna.»

¹³ Ga nësëk watac, kore wamëleka wakawary wante wëtik g'ambin karyëtajëniho fëna taŷ, cëmbëndëniha Wënu ŷa ntehnëndëni:

¹⁴ «Cëmbënëfuna Wën Hunte Sëpëk Fop, do vële ñad va arabi nuŷani yam ŷa d'uniŷa li!»

Vëhery wape va Betëlem hna

¹⁵ Ante mbokani wamëleka g'ambin ŷa, vëhery wape va më ntehnëläni: «Awa yinëfu tameki hafo Betëlem hna: afo nuyin ile liyak hnam ŷa, ile njëtëndanëkëfu Ahwëhn aŷi.»

¹⁶ Njilehneni ñap tëkatëniha Mari gë Yosef, do gë fatah fatoy fa ga ndakëk hn'ile kwëtëndeni wusaŵ ryav hna. ¹⁷ Ga nuniha, më tëfëtani ile ntehnëkëhniwo mëleka ŷa soje faŷi fatah fatoy fa. ¹⁸ Fop vële wëryëkëhniwo vëhery wape va pëmpëhnahnëkëhniwo gë wanës wante nësëdëniho ŷa. ¹⁹ Bare ge Mari ye, waŷi fop hakili hna kwëtadëho do nahadëho. ²⁰ Tac vëhery wape va mbokalehneni gë wëhaŷ naŷënëhatëndëniha Wënu ŷa do cëmbëndëniha soje ile nkwëryëni do nuni ŷa fop; fop gante nësëhnëkëhniwo mëleka ka nkeho.

Icëh Yesu Cery Wën Cankaf hna

²¹ Ante nuŷako fatah fa wafac mbëd gë warar ŷa, fac ile kácahnëde ŷa yeho; hnë fac rac maciko Yesu, wëc ile nkabahnëko mëleka hara hnëmu donkëna ten ŷa.

²² Wati ile rëfëkawo ntini Mari gë Yosef sadëha pacëna ŷa rëkiko, gante ntehnëk sariya Moyis ka. Awa më njini Yerusalem Cery Wën Cankaf hna do njonihä fatah fa cëhina Ahwëhn a, ²³ kabi keriko fëna sariya Ahwëhn hna: «Facan fandënkwëryënkw fante wo hnagik fa Ahwëhn a sahëdëha.»* ²⁴ Tëfëkawo fëna canëni sadëha le tëyëk sariya Ahwëhn a: «Walagi wahi ma vupah vuki†.»

Ipankël gë Simeyo

* 2:7 2.7 Hn'ile kwëtëndeni wusaŵ uryav: Wusaŵ wä gë vahnë va cery ndampo fo ndakahnëdëniho. † 2:23 2.23: Icahn 13.2,12,15 † 2:24 2.24 Walagi wahi ma vupah vuki: soje sadëha ŷa fape fakwëhn bëhn rëyik, ßare vëhayëhnah va, vupah vuki tëyini. (Soje Walevi 12)

²⁵ Yerusalem hna nkeho asan ale waciko Simeyo. Asan arac catëko do ntënëndëhawo Wënu na do napëdëhawo ale rëfëkawo njij pehetëhni vëvë Isërayel va. Iyir Ipacah ina g'umë nkeniwo ²⁶ do njëtëndanëkawo cëmëdina hara nulahna Arëhnayik ale payid Ahwëhn a Wënu na. ²⁷ Awa Simeyo, Iyir Ipacah ina hnësëndëhawo, njiko Cery Wën Cankaf hna. Wati rac dënk vële hnagëka Yesu va njiryejenihawo soje ntini ile tÿyëk sariya soje lëwu ya. ²⁸ Simeyo, ga nuka, njakëkawo do camehna Wënu na ntehn:

²⁹ «Tame, Ahwëhn, ntiru ile hnësënhëruhowo ya:

Awa kodu arava aryokujëhn hu ya cëm yam.

³⁰ Nufuha gë vinkër mën vi dënk afehët ale fayiru ya,

³¹ umë ye ale fëhwëtëru soje wabulunda ya fop:

³² humpen hunte lid ayëti wahnënk duniya li fop ye do umë yed icëmb vëvë Isërayel, bulunda hu ya.»

³³ Vële hnagëka Yesu va pëmpëhnahnëkëhniwo gë wanës wante nësëdëho Simeyo soje lëwu na. ³⁴ Simeyo ndëwakëhniwo tac ntehn Mari, hnëmu Yesu: «Wënu na tëhnaka fatah hu fi, këfahnëhni vëyabah do matëndëni vëryampo hnë Isërayel hna. Dahëse Wën yed, bare vahnë va njwëjëhndëniha. ³⁵ Koyëna njëtëde vinahan vicowak hnë vahnë vëyabah. Do wëjë, Mari, horot ya cëhëdëhi ntaŵary inji had sëlame.»

Ipankël gë Ana

³⁶ Nkeho fëna kila asëval; Ana maciko. Rëmu Fanuwel maciko do hnë hnënk Aser hna nkentiko. Ana ntafëko dus. Wabëhn mbëd gë waki ntilahnëniho g'asan ale yëlëkawo hn'undag ntëwu hna tac asanu cëmëko. ³⁷ Asan këm fo nkoko hafo nuya wabëhn wafëhw imbëd gë warar gë wahnah (84). Cahnëdilohna Cery Wën Cankaf hna do ntiyadëho sali Wënu na g'umëd gë g'anent: cujëdëho do njëfadëho. ³⁸ Hnë wati rac dënk tëhantikëhniwo do pëgwëlehn camehnënda Wënu na. Do nësëndëhëhniwo soje fatah fa fop vële hnapëdëho ipëh Yerusalem va.

Imënc gë Nasaret na

³⁹ Vële hnagëka Yesu va, ga puhnani idi ile tÿyëk sariya Ahwëhn a, më mëncëni gë Galile nkol ntëw hni hna, Nasaret. ⁴⁰ Yesu na yëdëho do njawëdëho, usery lëwu ya nkwënadëho do Wënu na tufahnëdëho iina dëwu na.

Yesu Cery Wën Cankaf hna

⁴¹ Bëhn-wo-bëhn vële hnagëka Yesu va njidëniho Yerusalem soje ambënt Pak na. ⁴² Ante nuŵako Yesu wabëhn pëhw gë waki na, më njoryaryëniha gante nke namu ambënt tac ka. ⁴³ Ante puk ambënt na, mëncëdëniho, bare Yesu Yerusalem hna nkoko do rëmu gë hnëmu vëyëtëlohna. ⁴⁴ Ntiyahnëkëhniwo gë vërefal hni nkentiko do fac ya fop njasëniho. Awa pëgwëlehnëni njëkëlehnëndëniha hnë wahnënk walëw hni hna do gë wëlawo walëw hni hna, ⁴⁵ bare vëhnulawohna. Mbokalehnëni gë Yerusalem nkotëni njëkëlehnëhëndëniha. ⁴⁶ Hnë fac rarëna hna, më nuniha Cery Wën Cankaf hna. Fagant vëharan sariya hna ntaŵako, nëpadëhëhniwo do tÿyëdëhëhniwo. ⁴⁷ Fop vële wëryëdëhawo va pëmpëhnahnëkëhniwo gante kwëhnako hakili ka do wante ntëkwadëho na. ⁴⁸ Vëhni, rëmu gë hnëmu, ante nuniha na,

pëmpëhnahnëkëhniwo d'us. Hnëmu më ntehnëka: «Ajë mën, soje ye liruhefu aki? Rëmu h'ami ndëñakëbun d'us ayëkëlehnatënde.»

⁴⁹ Më ntëkwakëhni: «Soje ye ga yëkëlehnëdunëho? Yëtëluhna bi tëfëko yewu cery Rëm mën hna†?» ⁵⁰ Bare vëyëtëlohna ile ntehnëdëhëhniwo ÿa.

⁵¹ Yesu mëncëntëlehni gë Nasaret do nkoko ntënënëndëhni. Wante liyak ñi fop, hnëmu hakili hna kwëtako. ⁵² Awa Yesu hakili ÿa nkwënadëhawo, naÿëdëho do nkeya ntëwu ña nëñahnëkawo Wënu ña gë vahnë va.

3

Ikaraj San Ayary

¹ Awa hnë bëhn le nuÿahnëko Tiber wabëhn pëhw g'imbëd (15) ga nkehahnëko Ahnaŵ fop vankal vante kwëhnëko Rom va, Pos Pilat yeho guverëner vë Yude ÿa, Erođ hnaŵëko hnë resiÿo Galile hna do aheryu, ale waciko Filip ÿa, umë hnaŵëndiko hnë resiÿo Iture hna gë Tëraconitis hna, Lisaniyas yeho guverëner vë Abilen ÿa, ² do Anas gë Kayif yeho vësankaf vësëna wasadëha va. Hnë wati rac nuÿako San, aju Sakari, wanës Wënu ña wula hna. ³ Tac ndapëko inkal bë sën sankaf Yurëdan hna fop ntehnatëndëhni vahnë va: «Gwëcëtarin vankeya va, ayaryiwu do Wënu ña tavëndëhu wameh hun ña.» ⁴ Koyëna ntiyako ile kerëko kila ile waciko Esayi ÿa kayëte ntëwu hna: «Nëparin! Asan ryekad wula hna, më lehnëd:

«Pëhwëtëryin nkaŵ Ahwëhn a,
dinëndina vankaŵ vacatah d'us!

⁵ Vankëd va gë wahuñ ŵa fop këñëndëlehnëde;

vankaŵ vatumpak va catënëde,

vankaŵ vapërëkak va fop pëhwëtëde.

⁶ Do vahnë va fop nuđëni ipëh inte ŵatik hnë Wën.»[✠]

⁷ Kore vahnë yijëko vëhni San hna soje njaryëhni. Ntehnëdëhëhniwo: «Wuhnë, merun had walën wayapah! Mo lehnëku yaryi ÿi fo kod pëhëtu ntavah cankaŵ Wën nte yejëk ñi. ⁸ Atëh përen wadëwel wapëren ntëwëd; diryindën viÿë vifëren arufahnahu nkwëcëtarun vankeya va! Ant'ahnahandu: «Rëm sankaf fu ÿa, Abëraham ye», had watac nkwërenkëd afëhëtahniwu. Pëyadëmu: Wënu ña kod dënk nti waÿi wëraka vutah Abëraham! ⁹ Rasëhn ÿa pëhwëtak ños vatëh va kobëri vënkahn hna: Atëh nte-wo-nte wok dëwëdina wadëwel wapëren ña ñosëde do ntabi gë hwëdëh.»

¹⁰ Vahnë va tëyëdënihawo: «Ye rëfëkëfu lifu?»

¹¹ Më ntëkwakëhni: «Ale hwëhnaŵ vacuđ vaki tëfëka njëda ndampo ale wok kwëhnana do ale hwëhnaŵ rokëtok tëfëka cëhahn.»

¹² Vëréf ÿatëtanke fëna njijëniho njaryaryini. Më tëyëniha: «Aharaj, fuhnë lë, ye rëfëkëfu lifu?»

¹³ Më ntëkwakëhni: «Ant'asosehnuni vahnë va ntëbi ile lehnirun arëyuni ÿa.»

¹⁴ Wasodafë fëna tëyëntinihawo: «Fuhnë lë, ye rëfëkëfu lifu?»

Më ntëkwakëhni: «Ant'ahnufu koryi ahnë gë fanka ma gë wamërahn, bare cosë hun inja nkewu gwër.»

† 2:49 2.49 Cery Rëm mën hna: kod pëhnëtan fëna: «doku Rëm mën hna». ✠ 3:6 3.6: Esayi 40.3-5

¹⁵ Bulunda ŷa napēdēnihawo Arēhnayik a: ale-wo-le tēyadēho bi San ye? ¹⁶ Awa San mē ntehnēkēhni vēhni fop: «Ami, gē wēnka njaryēdēmu; bare ale yejēk a umē lēbēko: catēla dēnk fētahnu viyēba wapary wadēwu ŷa. Umē, g'Iyir Ipacah do gē hwēdēh* njaryēdēhu. ¹⁷ Vāk hna mēnkwēk bēryew īja pitēndēlehnañ wañec ŷa gē vaparyel va. Ndanēd wañec ŷa ndank ntēwu hna, bare vaparyel va pēdēd hnē hwēdēh† hunte wok dīpēdīna muk.» ¹⁸ San nkabēdēhēhniwo bulunda ŷa wayabāh wakawāry do pēyadēhēhniwo Wanēs Wakasēk ŷa.

¹⁹ Hnē wati rac, San nirakawo fēna Erođ ale hnawēko Galile ŷa, kabi Erođ asēval acēru ŷa nīlēko —Erođiyad maciko— do kabi ntiko fēna viwēh viyabāh vihawāry. ²⁰ Tac Erođ mboko nti wēh hawāry kat: cēdehnēkawo San.

Yary Yesu ŷa

²¹ San, ga njaryēkēhni vahnē va fop, njaryēkawo Yesu fēna. Tac, wati nte njēfadēho Yesu ŷa, ambin ŷa pidētako, ²² Iyir Ipacah īja cēlēlehni hnē umē; gē fah mēntēlēniho. Tac kopa vē g'ambin nkwēryēlehni ga ntehnēd: «Ajē mēn ale ŷadēfu dūs a yeru; gē wējē nēñeko dūs.»

Vacērakēlo Yesu va

²³ Yesu mpēd tēkēkawo wabēhn wafēhw warar (30) ante pēgwēko doku lēwu ŷa. Vahnē va fatah Yosef ntinihawo, ale nagēko Heli ŷa, ²⁴ Heli nte nagēko Matat, Matat nte nagēko Levi, Levi nte nagēko Melēki, Melēki nte nagēko Yanayi, Yanayi nte nagēko Yosef, ²⁵ Yosef nte nagēko Matatīyas, Matatīyas nte nagēko Amos, Amos nte nagēko Nawum, Nawum nte nagēko Hesēli, Hesēli nte nagēko Nagayi, ²⁶ Nagayi nte nagēko Mat, Mat nte nagēko Matatīyas, Matatīyas nte nagēko Semeyin, Semeyin nte nagēko Yosek, Yosek nte nagēko Yoda, ²⁷ Yoda nte nagēko Yowanān, Yowanān nte nagēko Resa, Resa nte nagēko Sorobabel, Sorobabel nte nagēko Salatiyel, Salatiyel nte nagēko Neri, ²⁸ Neri nte nagēko Melēki, Melēki nte nagēko Adi, Adi nte nagēko Kosam, Kosam nte nagēko Elēmādam, Elēmādam nte nagēko Er, ²⁹ Er nte nagēko Yesu, Yesu nte nagēko Eliyēser, Eliyēser nte nagēko Yorim, Yorim nte nagēko Matat, Matat nte nagēko Levi, ³⁰ Levi nte nagēko Simeyō, Simeyō nte nagēko Yuđa, Yuđa nte nagēko Yosef, Yosef nte nagēko Yonam, Yonam nte nagēko Eliyakim, ³¹ Eliyakim nte nagēko Meleya, Meleya nte nagēko Mena, Mena nte nagēko Matata, Matata nte nagēko Natan, Natan nte nagēko David, ³² David nte nagēko Yese, Yese nte nagēko Yobed, Yobed nte nagēko Bos, Bos nte nagēko Sala, Sala nte nagēko Nason, ³³ Nason nte nagēko Aminadab, Aminadab nte nagēko Adēmin, Adēmin nte nagēko Arēni, Arēni nte nagēko Hesēron, Hesēron nte nagēko Peres, Peres nte nagēko Yuđa, ³⁴ Yuđa nte nagēko Sakob, Sakob nte nagēko Isak, Isak nte nagēko Abēraham, Abēraham nte nagēko Tara, Tara nte nagēko Nakor, ³⁵ Nakor nte nagēko Seruk, Seruk nte nagēko Ragawo, Ragawo nte nagēko Falek, Falek nte nagēko Eber, Eber nte nagēko Sala, ³⁶ Sala nte nagēko Kayēnam, Kayēnam nte nagēko Arafakad, Arafakad nte nagēko Sem, Sem nte nagēko Nowe,

* **3:16** 3.16 Gē Iyir Ipacah do gē hwēdēh: kode nkwēryi fēhnētānek viyē vēhi vēhnēmpēlah ma iñē ryampo fo. † **3:17** 3.17 Pēdēd hnē hwēdēh hunte wok dīpēdīna muk: Iyīn pañare hwēdēh ha nēsēd hn'ile ntēnkēdēni vēle wok vēsatēna va.

Nowe nte nagëko Lamek, ³⁷ Lamek nte nagëko Matusala, Matusala nte nagëko Enok, Enok nte nagëko Yarët, Yarët nte nagëko Malëlel, Malëlel nte nagëko Kayënam, ³⁸ Kayënam nte nagëko Enos, Enos nte nagëko Set, Set nte nagëko Adam, ajë Wënu ña.

4

Iyëkëhnahn Yesu

¹ Yesu g'Iyir Ipacah pëbah mbokajëdëho gë sën, le wăcic Yurëdan ka, njolehna Yir iña wula hna. ² Hnam njëkëhnahnëdëhawo Sintani menehna. Ñoñ tokëdïlohna hnë wafac wafëhw wahnah. Ga ndëcëk, umë njoka inte dūs.

³ Awa, Sintani më ntehnëka: «Ge paryi Ajë Wën yeru, dehnëryehna inji taka mbaca mburu.»

⁴ Yesu më ntëkwaka: «Vikerëh Wën va pëyahnëk, “Ahnë gena roka fo valëdëha ñëwahn duniya li.”»[✠]

⁵ Tac Sintani më mbok njoka hn'ile ñak njihnëk, tufëka fop wahnaw wawë duniya wï hwënta ryampo fo. ⁶ Tac ntehna: «Njëdädëmi fop ucankaf gë hnapul gë icëmb waï wahnaw fop. Iyin fop nuÿabu do kodëfu yëdaŵa ale ÿadëfu. ⁷ Age ndëkwëhneru haryënk wën soje asëmbo, fop wëjë hwëhnëd.»

⁸ Yesu më ntëkwaka: «Vikerëh va pëyahnëk: “Dëkwëhnhëryehna Ahwëhn a Wënu ña do umë fo rëfëka aryokujëhnëd.”»[✠]

⁹ Tac Sintani më njoka Yerusalem, tindëka cëmët Cery Wën Cankaf hna do ntehna: «Age Ajë Wënu ña yeru, dëdäry gëd, ¹⁰ kabi Vikerëh va pëyahnëk:

«“Wënu ña ntehnëdëhëhni wamëleka wadëwu ña keryëndënihi.”

¹¹ «Tac: “Njakëndënihi wëbák wadëw hni hna kehahnënihi ant'awëw taka.”»[✠]

¹² Yesu më ntëkwaka: «Vikerëh va pëyahnëk: “Ant'ayëkëhnahna Ahwëhn a Wën hu ña.”»[✠]

¹³ Sintani, ga puhnak yëkëhnahn menehna Yesu ña fop, ñawëtalehna hafo nkaŵ kawary.

Yesu Galile pëgwëd d'oku lëwu ÿa

¹⁴ Yesu mbokako Galile. Iyir Ipacah iña njëdädëhawo fanka ntihahn fop ile ntidëho ÿa. Koyëna wăc lëwu wă campëko vankol hna fop. ¹⁵ Karañdëhëhniwo vahnë va vacaliña wasëwif hna do vahnë va fop cëkwaryëdënihawo.

Yesu pëyahnëd Wanës Wakasëk ña

¹⁶ Fac ryampo, Yesu më njik nkol nte wăcico Nasaret hn'ile kwëdiko hna. Fac ntaŵëla wasëwif hna, më tënkëk caliña hna gante njehëka ka. Matëko karañ Vikerëh va. ¹⁷ Umë njëdäyik kayëte nte kerëko kila le wăcico Esayi. Pidëtëk do tëkat hn'ile kerik:

¹⁸ «Iyir Ahwëhn a hnë ami nke,

umë rëhnako*;

soje yonëhnëwëhni vëhaÿëhna va

✠ 4:4 4.4: Divëta Sariya 8.3 ✠ 4:8 4.8: Divëta Sariya 6.13 ✠ 4:11 4.11: Wahnëw 91.11-12

✠ 4:12 4.12: Divëta Sariya 6.16 * 4:18 4.18 Umë rëhnako: Esayi pañare Arëhnayik a nësëdëho; Yesu ntehnëdëho ani umë dënk ye Këris ÿa, Arëhnayik a.

Wanës Wakasëk ña;
 payiko fëyaŵëhni vëramp va tavëdëni,
 vumëp va nudëni,
 vële vërehnik va nkedëni afaya lëw hni,
 19 pëyađëmu bëhn le pehëtahnëdëhëhni Ahwëhn a bulunda lëwu ña
 tëkik.»[✧]

20 Ga puhnak karañ ña, Yesu më pidëk Vikerëh va mbësahna
 ale hwëtëdä do ntaña. Fop vële yeho caliña va ntañënihawo.
 21 Pëgwëlehn ntehnëndëhni: «Dol vikerëh vinte harañëbu vi ntiyak
 wati le hnëpadunëho ñi dënk.»

22 Vahnë va fop nësëdëniho wanës wapërën Yesu do
 pëmpëhnahnëkëhniwo dús wanës wabënak wade nësëdëho ña
 do ntehnëdëniho: «Bare aÿi gena bi aju Yosef?»

23 Yesu më ntehnëkëhni: «Pacahnëko ndënkwëtehnëdunëho ile
 nësëdëni vëyabah: “Ayërën, yërënyary wëjë dënk.” Ntehnëdunëho
 fëna: “Njëtabun fop ile liru Kaperënaÿum ña. Diry gë rac ki ani fëna
 hnë nkol ntëw hu li dënk kabi ani naÿëru.”»

24 Tac më nkwënëk: «Toña ña fëyađëmu: wëla kila ryampo
 dënënëdëna nkol nte naÿahnëk. 25 Paryi pëyađëmu, yamani kila le
 waciko Eli ña, njaßëniho vësëval vële cëmaryëko vësan Isërayel hna.
 Wati rac nkoço gona tëvënd hnë wabëhn watar gë fagant bëhn do inte
 cankañ yeho nkal hna fop. 26 Bare Wënu ña payëlawohna Eli wëla hnë
 aryampo hnë vësëval wasëwif vërac, bare hnë aryampo fo payëkawo
 ale lëdëko Sarëpëta hnë nkol cankañ mbë Sidon hna.»[✧] 27 Nkeniho,
 yamani kila Elise ña fëna vëhwëhn vambiÿ vëyabah Isërayel hna.
 Bare wëla aryampo hnë vërac hna yërënilohna ge gena avë Siri ale
 waciko Naman ña.»[✧]

28 Ga nkwëryëni watac, vële yeho caliña va pëbëlehnëkëhniwo
 ntavah. 29 Matëlehnëni canëniha nkol hna njoniha yan vampamb kuñ
 nte vëryahniko nkol ña soñe cañëtëniha njo gëd. 30 Bare Yesu më
 ndëcëk fagant lëw hni ñi nkaŵ ntëwu.

Yesu asan ahwëhn yine njërënëd

31 Yesu cëlëndako Kaperënaÿum, nkol mbë Galile. Vahnë
 karañdëho fac ntaŵëla hna 32 do pëmpëhnahnëkëhniwo gante
 karañdëhëhniwo ka, kabi g'ucankañ nësëdëho.

33 Caliña hna nkeho ale pëlako yine wëh. Umë ndekak gë fanka
 ntehn: 34 «Yesu vë Nasaret, ye ye yëbëlan fu? Afërëkanëfu bi yijëru?
 Njëtëbu dús bi mo yeru: Afacah ale payik Wënu ña yeru!»

35 Yesu më ñañënahneka ntehn: «Demëhnary do cahnëryehna aÿi
 asan.» Awa, yine ña këfëlehna asan a tase vahnë fop, cahnëlehna hara
 dilahna wëh.

36 Vële hnuko umë va fop ñayëkëhniwo do ntehnëlëndëni: «Iÿëhne
 sifa wanës ye ye wañi?» Ntehnëdëhëhni wayine ña g'ucankañ do gë
 fanka: «Cahnëryehna!» do cahnëd. 37 Koyëna wac Yesu ña campëko
 caharaß vankol hna fop.

Yesu vëres vëyabah njërënëd

38 Tac Yesu cahnëko caliña hna ñi tere asan ale waciko Simo.
 Awa hnëmu asëvalu Simo tesëko, mbahn ñi njakëkawo dús. Umë

muntaniha Yesu ndemahna. ³⁹ Më njik cëpëka ñañnahna res wã do res wã cahnëlehna. Wati rac dënk matëlehn asëval a pëgw nëhëtëhnëndëni.

⁴⁰ Wati le njodëho lav wã, fop vële hwëhnakëhniwo vëres, sifa wates wanëmpëlah, njinenëhniwikëhniwo Yesu, tindëdëhëhniwo wëbák wadëwu ña vëhni fop soje njërënahnehni do njërëniho. ⁴¹ Wayine fëna sahnëdëhëhniwo vëyabah ndekatëndëni: «Ajë Wën yeru». Bare Yesu ñañënahnehdëhëhniwo soje ndemëhnani kabí njëtëniho vëhni umë ye Arëhnayik a.

Yesu karanëdëhëhni vacaliña wasëwif hna

⁴² Wakëwak fo Yesu cahnëko nji hn'ile njirëk. Kore ýa njëkëlehnëdënihawo. Ga nuniha ñadëniho nkonti gë vëhni, antë nji tavëhni. ⁴³ Bare Yesu më ntehnëkëhni: «Vankol vañëntaw hna fëna tëfëko fëyahnu Wanës WakasëkNañ Wënu ña; soje umë payiko.» ⁴⁴ Pëyadëhëhniwo fëna vacaliña vamb vankol wasëwif hna.

5

Vërëfal vëryënkwëryënkw Yesu

¹ Fac ryampo, Yesu kahnëko vambamb lant sankaf Senesaret hna do peñëlëdëniho kore ýa caharañ lëwu soje nëpani wanës Wënu ña. ² Umë nuk wakulu waki tëfary hna. Vëfëla wuwis va cëlëniho ndagëndëni waryey wale pëlahnëdëni uwis. ³ Kayëlehn hnë kulu ryampo le kwëhnëko Simo, më tëyëka ñawëta vambëñ va toye. Yesu ntañalehn kulu hna pëgw karanëdëhëni kore ýa.

⁴ Ga puhnak wanës ña, më ntehnëka Simo: «Njiryeryëry kulu ýi hn'ile ñak tëwëk wënká ñi toye. Tac wëjë gë vërëfal hu vi alabu waryey wí afëlahnuni wuwis.»

⁵ Simo më ntëkwaka: «Asankaf, ga mbër nkwayankëtalesnëkëfu, ñoñ pëlalëfuhna. Bare, kabí ntehnëruho labu, ntabëdëfu.»

⁶ Ntabëlehnëni, pëlanihëhni wuwis wuyabah hafo waryey wã pëgw mbëkëtand. ⁷ Më njelanihëhni vërëfal hni vëvë kulu ýëntaw va njijëni ndemanihëhni. Vëhni më njijëni do pëbënëniho wakulu waki tak wuwis wã hafo ñand tëmpani.

⁸ Simo Piyer, ga nuk watac, umë ndëkwëhnëk karyënkw Yesu do ntehna: «Ahwëhn, ñawëtarye kabí asan awen yëbu.» ⁹ Simo gë vële nkeniho va, fop pëmpëhnahnëkëhniwo do ntakëni, kabí pëlanihëhniwo wuwis uyañah urac. ¹⁰ Koyëna nkehëhniwo fëna Sak gë San, viju Sebede vële mbankëniho doku Simo va.

Yesu më ntehnëka Simo: «Antë ntaki. Tëk pëgw ýi wati vahné rëkëdu afëland.» ¹¹ Mbokaryëlehnëni wakulu ña vambëñ hna, tavëlehnëni fop tëfëlehnëndëniha.

Yesu ahwëhn ambiy njërëned

¹² Ante nkeho Yesu hn'ankol ndanko, njijëko asan ale yeho mbiy fo. Arac, ga nuka Yesu, më ndëkwëhnëk karyënkw lëwu yëka ýi nkal li do muntahna ntehna: «Ahwëhn, ge ñadfu kodu ayërëno, afacënëlehno.»

¹³ Yesu më njelëk vák ýa ñaka do ntëkwahna: «Ñadëfu: Pacëry!» Wati rac dënk mbiy dëwu ña ntavëka. ¹⁴ Yesu më ntehnëka: «Antë afëyahna ahné warí, bare yiry njëki asëna wasadëha ýa do canëry

sadëha soŋe yërën hu ɲa ile kerëko Moyis ntinde ÿa. Koyëna vahnë va njëtëdëni pacëru.»

¹⁵ Mama ntehnëkawo asan a antë pëyahñ, wac lëwu wã campëdëho g'ahawary, bulunda varëpëlëdëho nkwëryëndëniha do njërënëndeni wates wadëw hni. ¹⁶ Bare Yesu umë pitadëho hn'ile njihnëk njëfand.

Yesu ahwëhn vorovoro njërënëd

¹⁷ Fac ryampo, Yesu karanëdëhëhniwo vahnë. Wafarise gë vëharan sariya Moyis va lañantiko hnam. Fop vunkol vumb Galile, Yuđe do g'inaw Yerusalem matiniho. Fanka Wën fa gë Yesu nkeho, njërënahñëhni vëres. ¹⁸ Tac vësan rëkiko vële ryibika hnë yala ares ale yeho vorovoro. Ñadëniho ndënëniha, kwëtëniha haryënkwa Yesu ¹⁹ bare vëhnuŷalohna fere; vahnë va pëbëniho. Awa umë kayëni yan cery hna ntihëtëni vile rëjahnik va, do cëlëndëniha gë yala per tase vahnë fop haryënkwa Yesu.

²⁰ Ga nuk Yesu kwëtahn dëw hni ɲa më ntehnëka ares a: «Lawo, wameh hu ɲa tavëhniru.»

²¹ Vëharan sariya Moyis va gë wafarise wã më nahadëni ntehnëndëni: «Mo ga dënk ye aŷi asan ale yewëdëha Wënu ɲa? Mo hod tavëhn wameh ɲa? Wënu ɲa fo hod!»

²² Bare Yesu njëtëko vinahan vidëw hni va, më ntehnëkëhni: «Soŋe ye hnahađun koyëna? ²³ Ge ntehnëfu: “Wameh hu ɲa tavëhniru”, ma ge ntehnëfu, “Matëry do yasëry?” ryampo bi ŷak hnëŋëk nësi hnë wari? ²⁴ Bare ñadëfu ayëtu Ajë Ahn'a kwëhñak fanka tavëhn wameh duniŷa li.» Awa më ntehnëka ares a: «Ami ntehnëdëmi, matëry, ahñuf yala hu ŷi, awënc gë ŷal hu.» ²⁵ Matëlehn tan asan a tase vahnë fop, nuf yala le ndakahnakëh ÿa, mënc cëmbëhatënda Wënu ɲa. ²⁶ Kore ŷa fop pëmpëhñahnëkëhniwo më cëmbëdëniha Wënu ɲa. Ntakëhni do nësëlëndëni: «Nubun dol viŷë vile nkok nahadina ahñë.»

Yesu macëdëha Levi tëfa

²⁷ Ga ndëcëk rac, Yesu cahnëko më nuka arëf ŷatëtanke, ale waciko Levi, laña lëwu hna. Yesu më ntehnëka: «Tëfe!» ²⁸ Levi matëlehn, tav fop, tëfëlehna.

²⁹ Tac Levi më ntëvaka lëv sankaf tere lëwu hna. Vërëf ŷatëtanke vëyabah gë vëhawary ntañalahnëniho rok roka ÿa. ³⁰ Wafarise wã gë vëharan sariya va mëhñadëniho soŋe rac. Më ntehnëdënihëhni vërëfal Yesu va: «Soŋe ye rokëlahñëdun, selahnëdun gë vërëf ŷatëtanke do gë vëwën vi?»

³¹ Yesu më ntëkwakëhni: «Vële wok vëresëna va balëlëhñihna g'ayërën; vëres va mbalëk. ³² Yijëla wacëwëhni vësatah; mac vëwën yijëbu soŋe nkwëcëtahñëni vankeya vantëw hni va.»

Yesu soŋe suŋ nësëd

³³ Tac wafarise wã ntehnënihawo Yesu: «VërëfalSan Ayary a gë vëlëw fu va cuñëdëni kwëlëkwël do njëfadëni, bare vërëfal hu vi vëhni tokëdëni do cedëni kwëlëkwël.»

³⁴ Yesu më ntëkwakëhni: «Kodena cuñëdanini vëfay iñël va antë tokëni wati nte nkelahnëni g'ale ŷëlëk a; ³⁵ wati yejëk ile nufëhñahnëdëniha ale ŷëlëd a: wafac warac cuñëdëni vërëfal mën va.»

³⁶ Tac Yesu më mëntëndëlehnëk: «Ahnë citëdina cud kasëk pëhwëtahn cud cër. Ge gena umë përekanëd kasëk ña do citel ña tēfëlandina g'icër ña. ³⁷ Ahnë tawëdina ñen kasëk ña hnë waryëpët wasër*»; ge gena umë, ñen kasëk ña përekanëd waryëpët wale wok gona talënd wã; ñen ña tēnkenëd do waryëpët wã përekađ. ³⁸ Bare tēfëka tawï ñen kasëk hnë waryëpët wahasëk. ³⁹ Ale sek uñen ucër ñadina kasëk. Ntehnëd ucër unj gwërënkeha.»

6

Yesu ye Ahwëhn fac ntawëla

¹ Hnë fac ntawëla hna Yesu gë vërëfal vëlëwu va ndëcëtađëniho wëhaÿ wale lafëk vantimp. Vërëfal va pëgwëlehnëni nkubëndëni vantimp va, ñwëyehnnëni wëbák wadëw hni hna, cemëni wanëc ña. ² Wafarise wëryampo wale yeho hnam wã më ntehnënihëhni: «Soje ye lidun le nkok mawëryana sariya fu ÿa ntiyi hnë fac ntawëla hna?»

³ Yesu më ntëkwakëhni: «Karañëluhna bi ile ntiko David fac ryampo ante njokëhniwo inte, umë gë vërëfëlëntawu va? ⁴ Gena bi tēnkëko cery Wën hna, nuf mburu ante kwëtëhniko Wënu ña, tok do njëđahni vërëfëlëntawu va? Hara sariya fu ÿa, wësëna wasadëha fo mawëryanëko tokëni.» ⁵ Yesu mboko nkwën kat: «Ajë Ahn'a umë ye ahwëhn fac ntawëla ÿa.»

Yesu ale cëmëk vák njërënëd

⁶ Fac ntawëla kařary, Yesu tēnkëko caliřa hna karañëndëhni vahnë va. Nkeho hnam asan ale cëmëko vák rëhw ÿi. ⁷ Vëharan sariya va gë wafarise wã njëkëđënihawo Yesu bi njërënëdëha ahnë hnë fac ntawëla hna nuřahnëni ile pëyahnnëdëni menëk pëlahni. ⁸ Bare njëtëko vinahan vidëw hni va. Më ntehnëka asan ale cëmëko vák ÿa: «Matëry, ahahn fagant.» Asan a matëlehn kahn.

⁹ Tac Yesu më ntehnëkëhni: «Tëyëđëmu: Ye ntehnëk sariya fu ÿa? Ntiyi ufërën fac ntawëla ma uweh? Afehëta ahnë icëm ma aryawã?»

¹⁰ Më njëkëkëhni fop tac ntehnëka asan a: «Yeli vák hu ÿi.» Më njelëk do vák ÿa mbokalehna fërën fo. ¹¹ Awa vëharan sariya va gë wafarise wã ntavëkëhniwo đus soje rac. Më nkwajëlëđëni bi hak tēfëka ntiniha Yesu.

Yesu tēhnađëhëhni vëfayik pëhw gë vëhi

¹² Wati rac Yesu kayëko hn'ikuñ njëfahna Wënu ña; mëđ unja fop njëfako. ¹³ Ga pacëk, më macëkëhni vërëfal vëlëwu va tēhnađëhni pëhw gë vëhi do macëhni vëfayik. ¹⁴ Vëhni ye: Simo, ale macëko Piyer, g'aheryu Andëre, ale nkeni rëm gë hnëm; Sak gë San; Filip gë Barëtelemi; ¹⁵ Matiye gë Toma; Sak aju Alëfe gë Simo nte wãcëđëho Ahahnëndak a; ¹⁶ Yudfa aju Sak gë Yudfa Isëkariyot, ale yeđ aroka Yesu ÿa.

Yesu karañëđëhëhni do njërënëđëhëhni vahnë

¹⁷ Yesu më cëlini kuñ hna gë vërëfal vëlëwu va do tëryani hnë igwac inte këñëlahnëk nkal iña. Nkeniho hnam kore sankaf vërëfal vëlëwu. Nkentiniho fëna hnam vahnë vëyabah vëhařary: vahnë vëvë vankol Yerusalem gë vankol Yude hna fop, gë wahnař wavë tëfary wov wã,

* 5:37 5.37 Waryëpët wasër: namu lëw hni hna umë tawahnëđëniho uñen ña.

Tir gë Sidon. ¹⁸ Njëpaniha njijëniho do njërënehni wates wadëw hni. Njërënekëhniwo fëna vële pëlaniho wayine. ¹⁹ Vahnë va fop ñadëniho ñakëniha, kabi fanka sahnëdëhawo njërënedëhëhniwo fop.

Uyivah ma uwëh

²⁰ Yesu njëkëkëhniwo vërëfal vëlëwu va do ntehn:

Mbetarun wuhne vële haÿëhnëk
kabi Inaw Wënu ña wuhne hwëhnëk!

²¹ Mbetarun wuhne vële njok inte gaki vi,
kabi fac jejëk pihnedun dus.

Mbetarun vële hođ gaki vi
kabi fac jejëk ndasëdun.

²² Mbetarun ge vahnë va ñewënihu, ge ntađënihu, njewëdënihu,
ntehnëdënihu merun
kabi kwëtahnërunëha Ajë Ahn'a.

²³ Natëryiwo ge vahnë va aki ntidënihu kabi icos sankaf hnapëdëhu
ambin hna. Vacërakëlo hni va fëna aki ntidënihëhniwo wakila Wënu
ña.

²⁴ Meku wuhne vële vetak vi
kabi rëkërun ahnuÿawu hnëñah hun ÿa.

²⁵ Meku wuhne vële fihnek gaki vi
kabi inte ña njodëhu.

Meku wuhne vële ryasëđ gaki vi
kabi uyiwëhnah hna nkedun do kodun.

²⁶ Meku wuhne ge vahnë va fop wapëren hun nësëdëni,
kabi vacërakëlo hni va fëna aki ntidënihëhniwo vëwër vële wëcadëho
wakila va.

Iña vële ÿewëkëfu

²⁷ Yesu mbok nës kat: «Wuhne vële wëryëdëho vi, lehnëdëfu:
ñahnëryinëhni vële wok vëÿadiluhna va, dinëhnëryinëhni ufëren vële
ÿewëku va. ²⁸ Dëwanëhnëryinëhni ufëren vële ryëwanëhnëdëhu
uwëh va do ayëfanëhnënduni vële lidëhu uwëh va. ²⁹ Ge ahnë
njewëki tavëryehna mbok njewi hara gwëcagëlihahna; ge ahnë tebëki
cud cankañ ña tavëryehna njoryary fatoy fa fëna. ³⁰ Yëdaryehna
ale-wo-le wuntaki iñë, do ge ahnë nufëhnëki iñë ile hwëhnëru,
ant'aryëñana. ³¹ Dinëhnëryinëhni vahnë va ile ÿadun ntinëhënihu
ÿa.

³² «Ge vële ÿahnëku fo ÿahnërun mo sëkwaryëdëhu? Wëla vëwen
va ñahnënihëhni vële ÿahnëkëhni va. ³³ Fëna ge vële linëhnëdëhu
fëren fo linëhnëdun fëren, mo sëkwaryëdëhu? Vëwen va fëna ntidëni
koyëna. ³⁴ Ge navehnëdunëhëhni vële liyahnëku mbësadënihu va
fo, soje ye hnapëdun icëkwary? Vëwen va fëna navehnëdënihëhni
vëwen ntahni soje mbësanihëhni ile navehnënihëhni ÿa fo. ³⁵ Bare
ant'aliwu koyëna. Ñahnëryinëhni vële ÿewëku va, dinëhnëryinëhni
fëren do ahnavehnëndu hara nahaluhna avësaiwo. Koyëna cos hun
ña njaβëđ do tufahnëdun vutah Wën Hunte Sëpëk Fop yerun. Përenak
umë dënk gë vahnë vële wok vësamëhnëdina muk va. ³⁶ Yaβëryiwo
ipërëna gante njaβëka Rëmun përen aki.

Ant'ahitiñuni vëÿënta hun

³⁷ «Ant'ahitiŋu nkeya aŷenta hun do kitiŋedehluhna wuhnë fëna; ant'ahoyawuna aŷenta hun do koyadeluhna wuhnë fëna; tavëhnëryinëhni vëŷenta hun va do tavëhnëderun wuhnë fëna. ³⁸ Yëdahnëryin do nŷëdëderun wuhnë fëna; taŷëhnëderun ñañeh nte soryik do ñënkëlehni ndehëtand ki fo; ga ñëŋa ante ŷañëhnahnëdunëhëhni vahnë ŋa ñañëhnahnëdëderun wuhnë dënk.»

³⁹ Yesu mboko mëntëndëlehnhëhni: «Umëp kodina kaha mëp ntaŷu hara vëyona hnë hatëh vëhni vëhi tak. ⁴⁰ Fakaraŋ fante lëbëka aharaŋ alëwu gena; bare fakaraŋ fante haraŋëk hafo puhna had aharaŋ alëwu nkef.

⁴¹ «Soŋe ye yëkëdu ivëd le ye inkër aŷenta hu do hara kamantihna bërëh bële yehi nkër hu hna? ⁴² Wëjë, ale wok nuŷila bërëh bële yehi nkër hu hna, hak kodu alehna aŷenta hu ŷa: “Aŷenta mën, napërye lihëti ivëd le yehi nkër li?” Wëjë, ale ntiyahnek catëru alëbëhni vëŷentaŷ, dihëtary ten bërëh bële yehi nkër hu hna tac nuŷu dŷus alihëtahn ivëd le ye nkër aŷenta hu ŷi.

Atëh g'ile ntëwëd

⁴³ «Atëh përen dëwëdina viwëh, atëh meh fëna dëwëdina vifëren. ⁴⁴ Atëh-wo-tëh njavëtëtëde gë vantëwël vantëwu va: kwëcëdëna wanuŷ hnë idël imeh, kwëcëdëna fëna waresen hnë wadëmpëhn. ⁴⁵ Ahnë afëren ifëren nësëd kabi umë fëbëka ntaŷary dëwu hna; ahnë aŷeh uŷeh nësëd kabi umë fëbëka ntaŷary dëwu hna. Kabi wës alewo-le ile fëbëk ntaŷary dëwu ŷa nësëd.

Vacery vaki

⁴⁶ «Soŋe ye ŷacëdunëho: “Ahwëhn, Ahwëhn”, do didiluhna ile lehnëdëmu ŷa? ⁴⁷ Ale-wo-le yijëk ŷal mën a do nëpa wanës mën ŋa nti ile hnësëdëfu ŷa, ⁴⁸ had ale vëryëk cery njawah nke: nkabëd hafo tëwën dŷus tac pëgwëlehn bëry iŋa. Ge tëkik uŷac wënka sën ŋa përekanëdilahna, kabi bëry yaŷah mbëryik. ⁴⁹ Bare ale-wo-le hnëpaŷ wanës mën ŋa do didina ile hnësëdëfu ŷa had ale vëryëk cery nte wok njawëna nke. Ga macëk wënka sën ŋa hafo cery tac njod taŋ: përekalehn fop.»

7

Yesu njërëndëha aryokuŋëhn asankaf wasodaŷe wavë Rom

¹ Ga puhnak Yesu ile ñadëho nës ŷa fop tase bulunda hna, më njik nkol nte ŷacik Kaperënaŷum. ² Nkeho hnam kapiten wasodaŷe wavë Rom ale hwëhnakawo aryokuŋ ale ñadëho dŷus. Aryokuŋ arac tesëko hafo ñand cëm. ³ Kapiten ŷa nkwëryëko wëba Yesu ŋa, më payëkëhni vicër wasëwif njini tëyëniha njij njërëna ares alëwu ŷi. ⁴ Vicër va, ga tëkëni darël Yesu, më muntadëniha ndemahni ntehnatëndëniha: «Aŷi asan tëfëka aryemahna! ⁵ Nahnëkëhni bulunda fu ŷa do umë vëryëhnëk cery calina fu ŋi.» ⁶ Yesu më tëfëlëni gë vëhni. Ga nkëhnëk tëkëni tere hna, Kapiten ŷa më payikëhni wëlawoŷu ntehnëniha Yesu: «Ahwëhn, ant'avërehnaj, tëfëlohna arënk tere mën hna. ⁷ Soŋe umë wobu maŷëhnëla fëna hacaryi ŷi ami dënk. Wëla ki fo nësëru aryokuŋ mën aŷi njërëd. ⁸ Ami dënk, vële lëbëko ucankaf va ŷawëhnëdëfu do kwëhnaŷuhëhni wasodaŷe wale ŷawëhnëdëho fëna. Njëtëbu rac kabi ge ntehnëbuha aryampo: “Yiryey!” njid; ge

ntehnëbuha aÿëntaŵ: “Yij!” njijëd; do ge ntehnëbuha aryokuŋ mën a: “Diry aki!” ntid. Awa wëjë, aki fo nësëdu!»

⁹ Yesu, ga kwëryëk watac, më pëmpëhnahnëka gë kapiten ŷa. Më cahëtak gë kore le rëfëdëhawo ŷa, ntehnëhni: «Paryi pëyadëmu: kobëri nula iÿi sifa kwëtahn wëla hnë aryampo wasëwif hna.» ¹⁰ Vële payiko kapiten va, ga mbokani gë tere, tëkatënihawo aryokuŋ a njërëk.

Yesu matëndëdëha aju asëval ale cëmaryëk asan

¹¹ Yesu më mbok njik nkol nte wacik Nayin do vëréfal vëlëwu va gë vahnë vëyabah vëhawary tëfëlëdëniho. ¹² Wati nte tëkëdëho nkol ŋa njiryeryëdëho asëm ifaň: facan fatac fo kwëhnako hnëmu. Asëval, ale cëmaryëk asan, hnagëkawo. Vahnë vëyabah vëvë nkol va tëfëlëniho. ¹³ Yesu, ga nuka asëval arac, më kaÿëhnahnëka dŷus g'umë, më ntehnëka: «Bok aho!»

¹⁴ Yesu më tëhak ñak pad nte njohahnik asëm a; vële yoka va kahnëlehnëni. Më ntehnëka asëm a: «Jar, ntehnëdëmi, matëry!»

¹⁵ Asëm a matëlehn ntaña, pëgw nësënd. Tac Yesu më mbësaka hnëmu.

¹⁶ Vahnë va fop ntakëkëhniwo; umë cëmbëdëniha Wënu ŋa ntehnatëndëni: «Kila sankaf rëkik ŷal fu li! Wënu ŋa njijëk ndemahni bulunda lëwu ŷa.» ¹⁷ Hnë nkal Yuđe hna fop gë wayal waÿëntaŵ wavë caharab ŵa nësëdëho ile ntiko Yesu ŷa.

Vëfay San Ayary a

¹⁸ VëréfalSan va më tëfëtanëniha fop ile ryëcëtako ŷa ¹⁹ do San më macëkëhni vëhi hnë vëhni. Payëkëhni g'Ahwëhn tëyëniha: «Arëhnayik Wën ale yijëd ŷa bi yeru ma ahawary hnapëdëfun?»

²⁰ Ga tëkëni vëhni Yesu hna, më ntehnëniha: «San Ayary a fayikëfu arëyi: “Arëhnayik ale yijëd ŷa bi yeru ma ahawary hnapëdëfun?”»

²¹ Wati rac dënk, Yesu njërënedëhëhniwo vëres vëyabah wates wadëw hni do ntandëhni wayine, mëpëtëndëhni vumëp vëyabah.

²² Tac më ntëkwakëhni vëfay San va: «Yiryin afëyawuna San ile hnurun do wëryërun ŷa: vumëp va nuđëni, vëreyah va njasëdëni, vëhwëhn mbiÿ va njërëni, vëryëŋënkah va nkwëryëdëni, vësëm va mbëhnëni, Wanës Wakasëk ŋa pëyadëni vëhaÿëhnah va. ²³ Nëfaka ale wod tavëna ikwëtahn dëmën ŋa!»

²⁴ Ga mbokani vëfay va, Yesu më nësëndëhëhni kore ŷa soŋe San ntehnënd: «Ye yirunëho ayëkiwu wula hna? Ale wok kwëhnana nafa had idël mbë tëfary sën nte ñënkëlend sël bi? ²⁵ Awa, ye yirunëho ayëkiwu? Ale sudak viÿi viwamah bi? Vële sudad viwamah va do njabëk hnapul, cery naŵ asankaf hna nkeni. ²⁶ Awa, kila bi yirunëho ayëkiwu? Ha, ntehnëdëmu ntëbik dënk kila. ²⁷ Kabi soŋe San nësëd Vikerëh va ante ntehnëko Wënu ŋa:

«“Caňëtëryidëfuha afay mën a haryënkwa hu pëhwëtëhni nkaŵ ŋa.”»

²⁸ Yesu më mbok ntehnëk: «Pëyadëmu, kobëri nagina ale lëbëka San. Bare ha gaki ale ŷak mbak nafa Naŵ Wën hna lëbëka.»

²⁹ Bulunda ŷa fop gë vëréf ŷatëtanke va nëpadënihawo San do maŵëniho njaryëhni kabi njavëtëniho Wënu ŋa catëk. ³⁰ Bare wafarise ŵa gë vëharan sariya va ŋwëÿëniho ile ñadëho Wën ntini

ŷa: ɳwěŷeniho vēwēcētēdina vankeya vantěŷ hni va do ɳwěŷeniho fēna yaryēdilēhniha San.

³¹ Yesu mē nkwēnēk: «Mo hodēfu wētēndēlehnēwēhni vēŷi vahnē? ³² Vutah vunte lañak hn'ile nēhēdēni mētēlēni, vundampo ndekahnatēndēnihēhni vuñēntaŷ va:

«Njēwēhnirun hnēŷ sampace, gawēluhna sampace! Njēwēhnirun hnēŷ wakwēy, gawēluhna wakwēy!»

³³ «Nēsēdēfu koyēna kabi San njijēko, tokēdiloḥna roka fērēn, cediloḥna uñen, ntehnēdunēho: “Yine fēlaka!” ³⁴ Tac Ajē Ahn'a njijēk, tokēd, ced do ntehnērun: “Yēkēryina aŷi asan; use gē rok roka fo nahad, lawo vērēf ŷatētanke ye do gē vēwen!” ³⁵ Bare vēle rēfēk uyēt va njavētēdēni Wēnu ɳa catēk.»

Yesu hnē tere Simo farise hna

³⁶ Farise ryampo wācēkawo Yesu nji tokēni roka tere lēŷu hna. Yesu njik ŷalu hna do ntañako roka ŷa. ³⁷ Ankol tac asēval yeho ale yavētiko liko wameh wayabah. Ante njētako Yesu tere farise hna tokētēdēho roka umē njojēk sēleku dātikola hambah ntaŷi. ³⁸ Njijēk nēŷ kamēhni wapary Yesu; kond cēkēnatēnda wapary Yesu ɳa gē wankwēn wadēŷu ɳa; tac pēhwēcēka g'imul dēŷu ɳa, mbucēdēha wapary ɳa do tura dātikola ŷa.

³⁹ Ale wācēkawo Yesu roka ŷa, ga nuk watac, nahako: «Ge paryi kila yekēnd aŷi asan njētakēnd, bi mo ye aŷi asēval ale ŷakēdēha do ile nke ŷa: asēval ale yavētiko liko wameh wayabah ye.»

⁴⁰ Awa Yesu ntehnēleḥna farise ŷa: «Simo, iñē ŷadēmi lehni.» Simo mē ntēkwaka: «Aharan, nēsery.»

⁴¹ Awa, Yesu mē ntehnēka: «Vēsan vēhi yeho vēle wonanēkawo koryi ale hnavehnand. Aryampo wawuli mbēd nkonanēkaŷo. Aŷēnta ŷa wakeme mbēd. ⁴² Bare vēhnuŷalohna ile mbēsadēniha. Mē tavēhnēkēhni vēhni vēhi tak nav ija. Aŷēhne ŷahnēdēha dūs vēŷi vahnē vēhi vēle ravēhnik vi?»

⁴³ Simo mē ntēkwak: «Ntiyahnekō, ale ravēhnik koryi yabah, aŷi ye.» Yesu mē ntehnēka: «Toña hwēhnaru.»

⁴⁴ Tac mē cahētak g'asēval do nteḥna Simo: «Nuruha aŷi asēval? Tēnkēbu tere hu hna yēdaliḥohna wēnka wuyētahnu wapary ɳi; bare umē nkuyētēko gē wankwēn wadēŷu ɳa do pēhwēco g'imul dēŷu ɳa.

⁴⁵ Kacalihohna avuco; bare kobēri ga tēnkahnekēbu umē tēryēna buc wapary mēn. ⁴⁶ Ņoñ turēliḥohna nkaf li; bare umē turēko dātikola hambahē ntaŷi wapary li. ⁴⁷ Soje umē pēyadēmi: wameh wayabah wante ntiko ɳa ntavēhnik. Bare ale ravēhnik toye fo, toye fo tufahnēd iña ɳa.»

⁴⁸ Awa, Yesu mē ntehnēka asēval a: «Wameh hu ɳa tavēhniru.»

⁴⁹ Vēle tokēlahnēdēniho Yesu va mē nahadēni: «Mo ga ye aŷi asan ndēkēnak dēnk tavēhn wameh?» ⁵⁰ Tac, Yesu mē ntehnēka asēval a: «Kwētahn hu ɳa pehētēki, arabi ayi yam!»

8

Vēle lapēhnađēhawo Yesu

¹ Ga mbiŷēk toye Yesu njidēho wahnaŷ hna gē vankol hna. Pēyahnēdēho gante-wo-gante Wanēs Wakasēk ɳa Wēnu ɳa hnaŷēk.

Gë pëhw gë vëhi va nkeniho. ² Nkentinio fënali vësëval vële lanëhnikëhniwo wayine do njërënini wates wadëw hni: Mari nte waciko Mari avë nkol Magëdala (ale lanëhnikëhniwo wayine mbëd gë waki); ³ aryampo, Sanë maciko (Asanu, Susa maciko; umë yeho asankaf vëryokuj vëvë tere Erođ va); aÿëntaw a, Susan maciko, do gë vësëval viyabah vëhaŵary vële yëfahnëdëho hnapul lëw hni ndemahnëniha Yesu gë vërëfal vëlëwu.

Uhnës uryindaryindan ayam ale fahnëd uhnëda

⁴ Kore yabah yijëdëho vëhni Yesu hna, matindëni vankol hna fop. Më nantanëhnikëhni uwi uhnës uryindaryindan: ⁵ «Ayam yeho. Ayam arac njiko ipahn uhnëda kaÿ dëwu hna. Wati le pahnëdëho ŷa wanëc wëdampo fagant nkaŵ hna njoko. Nkëñiko do wusëry ŵa kohnëniho fop. ⁶ Wëdampo, nkal kwëhn wëraka njoko. Ante pëhnëko ŷa kankëlehnëko kabi wëraka yeho gëd, cëkëlohna dus. ⁷ Wëdampo, fagant wadëmpëhn njoko do gë wadëmpëhn ŷa pëhnëlahnëniho. Umë ryawëkawo. ⁸ Wëdampo, nkal përen hna njoko. Wanëc ŷa pëhnëlehn ule-wo-le, ntëwëko dus.»

Tac Yesu më nkwënëk gë fanka: «Nëparyin dus, ge kwëhnarun vanëf awëryahnu!»

Soje ile nësëd Yesu gë uhnës uryindaryindan

⁹ Vërëfal va më tëyëniha Yesu bi ye nësëd? ¹⁰ Më ntëkwakëhni: «Maŵëryanirun ayëtu visowik Inaw Wën va, bare vëÿëntaw vi wahnës wadindaryindan wi fo nkwëryëdëni. «Kod njëkëni hara vëhnudina, kod nkwëryëni, bare hara vëyëtëna ile hnësik.»*

Yesu nkabahnëd uhnës uryindaryindan ŷa

¹¹ «Wëlin ile nësëd uwi uhnës uryindaryindan ŷa: Uhnëda ŵa, umë ye wanës Wënu ŷa. ¹² Vëryampo, had fagant nkaŵ nkeni hn'ile njod wanëc: nkwëryëdëni, bare Sintani njijëd tebëhni wanës ŷa walaŵary walëw hni hna soje antë kwëtahnëni do pehëtini. ¹³ Vëryampo, had nkal kwëhn wëraka nkeni: nkwëryëdëni wanës ŷa do g'uhnatah maŵadëni. Bare vëhwëtađina hafo mbiÿ kabi vëravëđina wanës ŷa kwëhna vënkahn walaŵary walëw hni hna. Ge wadëñah ŷa tëkik tavëđëni. ¹⁴ Uhnëda ule yod wadëmpëhn hna, umë ye vële wëryëd wanës do ravëhëd g'ankaw tëfahnëni wëbal wadëw hni, uvetak do hnëŷah ntaŵary iÿi duniÿa. Umë dëwëđina. ¹⁵ Uhnëda ule yod nkal përen ŷa umë ye vële hnëpad wanës do hwëtađ ntaŵary pacah, nte hamënađ kwëlëkwël hafo ntëw dus.»

Uhnës uryindaryindan soje lampu

¹⁶ Yesu nkwënëko: «Ahnë pëdëđina lampu tac koß ma kuyët hn'ipad. Ge pëdik kanëde yaŷ pëtënhnahnëhni vële rënkid va. ¹⁷ Ile-wo-le soŵik ŷa nude, ile-wo-le soŵik ŷa njëtëde do kwëtëde humpen hna. ¹⁸ Pëcëtaryin dus gante nëpadun wanës ki! Kabi ale hwëhnak ŷa nkwënënde, bare ale wok kwëhnana ŷa tebëde wëla toye ile liyahneka tëk nuÿa ŷa.»

Hnëmu Yesu gë vëheryu

¹⁹ Hněmu Yesu gë vëheryu njiñeniho njëkëniha, bare vëholëlohna tëhaniha kabi vahnë va njabëniho. ²⁰ Më pëyayik Yesu: «Hněmuh gë vëhery hu, pë hna nkeni. Ñadëni nunihi.»

²¹ Bare Yesu më ntëkwakëhni: «Vële wëryëd wanës Wënu va do lid ile tëyëk ÿa vëhni ye hnëm mën ÿa gë vëhery mën va.»

Yesu tëryëd sël sankaf

²² Fac ryampo, Yesu gë vërëfal vëlëwu va kayëniho hnë kulu sankaf do ntehnëhni: «Danëtanëfu gë cape ñëntaŵ lant hadi.» Njilehneni. ²³ Ga njiđëni, Yesu ndakëko wakwëd. Pëgwëlehn cëlënd sël hwëhn fanka hafo ñënkëd lant ÿa. Wënka ña tëmpelehn kulu hna hafo ñand nkëya.

²⁴ Vërëfal va tëhalehneniha Yesu nëgëtëniha ntehnëni: «Aharan, Aharan, cëm iña yeyinëk!»

Yesu nëgalehn, ñañënahna wënka ña gë sël ÿa do gë wavonkëlo wënka ña. Sël ÿa tëryalehn, njamëlehn fop. ²⁵ Yesu më ntehnëkëhni: «Ne nke ikwëtahn hun ña?»

Vëhni ntakëkëhniwo, pëmpëhnahnëkëhniwo, ntehnëlëndëni: «Mo ye awa aÿi asan? Wëla sël ÿa gë wënka ña ntehnëdëhëhni ile ñad ntini do maŵëhnëdëniha!»

Yesu njërëndëha asan ale nkeni gë wayine

²⁶ Yesu gë vërëfal vëlëwu va tëkëlehnëni nkal bulunda Gerasen hna, nte ye cape ñëntaŵ lant paβëläni gë Galile. ²⁷ Yesu, ga cëlëk kulu hna, Asan avë naŵ tac yijëdëho pankëlëni. Asan arac gë wayine nkeniho. Mbiÿëlahneniho diyadilohna viÿi do dëdëlohna hnë tere, bare hnë wayag ntëdëko. ²⁸ Ga nuka Yesu, umë ndekak ndëkwëhnelehn karyënkw lëwu ntehn: «Ye ye yëbëlan fu Yesu, Ajë Wën Hunte Sëpëk Fop? Muntami, nt'aliwo wëh!» ²⁹ Asan a nësëk watac kabi Yesu ntehnëkawo yine ÿa cahna. Yine rac pëladëhawo kwëlëkwël asan arac; ñabëdëho wëbák ñi gë wapary ñi gë vankënca antë ñi, bare mbëkëtëdëho viÿëba va do yine ÿa yodëhawo gante njirëk.

³⁰ Yesu më tëyëka: «Hak maciru?»

Yine ÿa më ntëkwaka: «Ŵac mën wã “Njabëbun” ye.» Nësëko koyëna kabi wayine wayabah fëlakawo asan arac. ³¹ Wayine watac muntadënihawo Yesu antë cañëtëhni ga nkëd hatëh hatëwah.

³² Awa, kore sankaf vampëhëmpëh ryavëdëho hnam vambamb kuñ hna. Wayine ña më muntaniha Yesu maŵëryanëhni tënkënihëhni vampëhëmpëh vatac. Më maŵëryanëkëhni. ³³ Wayine ña cahnëlehnëniha asan a njini tënkënihëhni vampëhëmpëh va cëpëtalehnëni kuñ hna njini ntëbani lant hna cëmëlehnëni fop.

³⁴ Vëhery vampëhëmpëh va, ga nuni ile ryëcëtako ÿa, ntakëlehnëhni më nkaryëni pëyahni watac gë vankol do gë wëhaÿ. ³⁵ Vahnë va njiñeniho njëkëni ile ryëcëtak ÿa. Ga tëkini darël Yesu më tëkatëniha asan ale cahnëni wayine ña: haryënkw Yesu ntañako, ntiyako viÿë do hakili ÿa mbokakawo fërën fo. Ntakëlehnëhni tañ. ³⁶ Vële hnuko ile ryëcëtako ÿa fop më pëyanihëhni vëyëntaŵ va gante njërënik asan ka. ³⁷ Tac vëvë vankol va fop më ntehnëniha Yesu cahn nkol ntëw hni hna, kabi ntakëkëhni dŵs.

Yesu më kayëk kulu hna ñand nji. ³⁸ Ale cahnëniho wayine ña më muntaka tava tëfëlënti gë vëhni bare Yesu më payëka ntehna: ³⁹ «Bokary gë ýal hu do afëyahn fop ile ntinëhñëki Wënu ña.» Awa asan a njilehn do pëyahn naŵ hna fop ile ntinëhñëkawo Yesu ýa.

Aryagu Yayërus g'asëval ale ýakëd viyi Yesu

⁴⁰ Ga mbokak Yesu gë cape ñëntaŵ mbë lant ña, vahnë va fop napëdënihawo, do ga tækik kacanihawo. ⁴¹ Wati rac tækiko asan ale waciko Yayërus. Asankaf caliña ýa yeho. Ndëkwëhnëko karyënkw Yesu do këlahna nji ýalu. ⁴² Fatah facëval fëndampo fo kwëhnako, wabëhn pëhw gë waki kwëhnako. Tesëko ðus hafo ñand cëm.

Wati nte njidëho Yesu ña kore ýa peñlëdëniho caharaß lëŵu. ⁴³ Nkeho hnam asëval ale njidëho sat kobëri hnë wabëhn pëhw gë waki. Canëko fop ile kwëhnako ýa vëyehn hna, bare wëla aryampo kolëlohna njërëna. ⁴⁴ Umë tëhaka Yesu kamëhni, ñak sëmët cuð ntëŵu ña. Tëryalehna tañ yi sat ña.

⁴⁵ Yesu më tëyëk: «Mo ýakëko?»

Njahëtalehneni fop, Piyer më ntehnëka: «Aharan, fop ñakëdënihi. Kore ýa kwërënihi do peñlëdëni vacape va fop.»

⁴⁶ Bare Yesu më ntehnëk: «Ahnë ýakëko wakwëhn ampër njërahñ, kabi njëtaßu fanka sahnëko.»

⁴⁷ Asëval a, ga njëtëk koðina coŵa, më njijëk mbalatënd ndëkwëhn karyënkw Yesu. Më pëyahnëk tase vahnë fop soñe ile ñakahnëka ýa do gante njërëk tañ ka. ⁴⁸ Yesu më ntehnëka: «Aryag mën, kwëtahn hu ña njërëhñëki. Arabi ayi gë yam.»

⁴⁹ Wati nte nësëdëho Yesu watac ña, ahnë rëkiko mati gë tere asankaf caliña ýa ntehna: «Yayërus, aryag hu cëmëk. Bokawo avërehna Aharan a.»

⁵⁰ Yesu, ga nkwëryëk, më ntehnëka Yayërus: «Antë ntaki, kwëtahnëry tun, do njërëd.»

⁵¹ Ga tækëni tere hna Yesu, Piyer, San, gë Sak, do rëmu gë hnëmu fandag fa fo maŵëko ténkëni. ⁵² Vahnë va fop koðëniho njahnandëni soñe fandag fa. Awa, Yesu më ntehnëk: «Mboka howu, cëmëna, wakwëd fo ndakëk.»

⁵³ Bare njafañëdënihawo, kabi njëtëniho cëmëk. ⁵⁴ Yesu më pëlaka fandag fa vák ýi do maca: «Fandag, matëry!» ⁵⁵ Njënëlehn tañ matëlehn. Yesu më ntehnëkëhni rëmu gë hnëmu: «Yëdaryina ile tokëd.» ⁵⁶ Pëmpëhnahnëkëhniwo ðus vëhni. Bare Yesu më ntehnëkëhni antë pëyahnëni watac.

9

Yesu payëdëhëhni vërëfal pëhw gë vëhi va

¹ Yesu mbarëkëhniwo vërëfal pëhw gë vëhi va njëdakëhni fanka g'ucankaf ida wayine fop do g'iyërën vëres. ² Tac payëkëhni pëyahnëni Wënu ña hnaŵëk do njërëhñëdënihëhni vëres. ³ Më ntehnëkëhni: «Ge njidun ant'ayowu ñoñ: ryoko, kufa, roketok, koryi, do ant'ayowu viyi vile hnëmpëtahnëdun. ⁴ Ge tækërun hnë tere, ñëŵëryin hnam fo hafo hale ndëcalëdun nkol kawary. ⁵ Ge dëvayiluhna hnë nkol tac, dëcalëryin avankatëndu ivëd wapary hun ña. Umë njëtëdëni vëlinahna fërën do Wënu ña nëñëlahna gë vëhni.»

⁶ Vërëfal va njilehnëni, tëfëni nkol g'ankol, pëyahneni Wanës Wakasëk na do njërëndënihëhni vëres gante-wo-gante.

Erod tëyad' bi mo ye Yesu

⁷ Wati rac, Erod, asankaf avë Galile ya, ga nkwëryëk wanës wante ryëcëtað na fop, yëtëlohna ile nahad, kabi vëryampo ntehnëdëniho: «San Ayary a vëhnik.» ⁸ Vëhaŵary ntehnëdëniho: «Eli vokajëk*.» Vëhaŵary kat ntehnëdëniho: «Aryampo wakila waðë kobëri na vëhnik.» ⁹ Erod nahadëho watac, më ntehnëk: «Bare San ami dënk lëpëtëhnëka nkaf na. Mo ye asan ale lid iyi sifa viyë vifërën vile hnësëde vi?» do njëkëlendëho nuhna Yesu, njëtëlëni.

Yesu ndavëdëhëhni vësan wawuli mbëd

¹⁰ Vëfayik va mbokajëniho do pëyaniha Yesu ile ntijëni ya fop. Më njokëhni, gë cape nkol nte wacik Betësayida. Vëhni fo yeho hnam. ¹¹ Bare vahnë va njëtaniho hn'ile nkeni hna më tëfalëlehnënihëhni. Yesu kacakëhniwo nësëhnëndëhni soje ucankaf Naw' Wënu na do njërëndëdëhëhniwo vële yaðëho va.

¹² G'anëka ga vërëfal pëhw gë vëhi va më tëhaniha Yesu ntehnëniha: «Koyaryihni kore yi njini gë vankol vamb caharað hëd'i kodëni njëkëlehnani ile tokëdëni gë hn'ile ndakëdëni kabi hnë fëk nkeyinëk.»

¹³ Bare Yesu më ntëkwakëhni: «Yëd'aryinëhni wuhne dënk ile tokëdëni ya!»

Më ntëkwani: «Vamburu mbëd fo hwëhnaðun g'uwis wuhi. Afo ge njiðun lawëhnifuni yi kore fop?» ¹⁴ Mpëd wawuli mbëd nkeniho hnam vësan va†.

Yesu më ntehnëkëhni vërëfal va: «Dehnëryinëhni ntañani kore kore, wafëhw imbëd (50), wafëhw imbëd (50).» ¹⁵ Vërëfal va mawëlehnëni ntañëndënihëhni vahnë va fop. ¹⁶ Yesu më nufëk vamburu mbëd va g'uwis wuhi wa. Kañëk g'ambin, camehna Wënu na soje iyi rokëtok. Tac, nkubëlehnëk do njëd'ahni vërëfal va, cahëlehnënihëhni ßulunda ya. ¹⁷ Ale-wo-le tokëko hafo piñ; tac vëkankel pëhw gë vaki mbarëpëniho vamburu vante woko va g'uwis wa.

Piyer pëyahneð Yesu ye arëhnañik a

¹⁸ Fac ryampo Yesu cahët njëfadëho. Vërëfal vëlëwu va hnam nkentiniho. Më tëyëkëhni: «Vahnë va, mo ntehnëni yebu?»

¹⁹ Më ntëkwani: «Vëryampo, vëhni lehnëd' San Ayary a yeru, vëhaŵary Eli yeru, do vëhaŵary kat, kila vë kobëri ile vëhnik vësëm hna yeru.»

²⁰ Yesu më mbok tëyëkëhni: «Wuhne lë mo lehnërun yebu?»

Piyer më ntëkwaka: «Këris ya yeru, Arëhnañik Wën na.»

²¹ Yesu më ñañëhnañëkëhni ntehnëni: «Ant'afëyawuna ñoñ ahne.» ²² Më nkwënëk: «Ajë Ahn'a afo korot d'us; vicër va gë vësankaf vësëna wasaðëha va do gë vëharan' sariya va ñwëyëdëniha. Ndawëhñëniha, do fac rarëna hna mbëhnëd' vësëm hna.»

Hak tëfëde Yesu?

* **9:8** 9.8 Eli vokajëk Eli cëmëna muk. Wënu na kajëndëka g'ambin. Mbokajëd' pëyahñ soje Arëhnañik a. (2 Vëhnaŵ 2.11; Malasi 3.23) † **9:14** 9.14 Wawuli mbëd nkeniho hnam vësan va: Vutah va gë vësëval va vëryëkwaryina.

²³ Tac Yesu më ntehnëkëhni fop: «Ge ahnë ñad tēfēlehnēndo antē nko nahand soje lēwu dēnk, afo ndib kērēwa lēwu ŷa fac-wo-fac tēfatēndo. ²⁴ Ale ŷad iŷi duniŷa ŷi cēmēd, bare ale wok kwētahnēna nēf iŷi duniŷa, soje lēmēn ŷa, nkoryaryēd ntaŷary dēwu ŷa hafo arayen hna. ²⁵ Ye nēfadēha ahnē ge nuŷak duniŷa ŷi fop tac cēvehn ntaŷary dēwu ŷa? ²⁶ Ge ahnē cēfēhnēka g'ami, gē wanēs mēn ŷa, awa Ajē Ahn'a fēna cēfēhnēdēha g'ahnē arac, ge mbokajēk g'idanc dēwu ŷa fop gē hn'idanc Rēm hna do g'idanc wamēleka wadēwu hna. ²⁷ Toña fēyadēmu: Vēryampo hnē vēle ye hnani vi vēsēmēdina hara vēhnuhnahna Naw Wēnu ŷa.»

Piyer gē San do gē Sak nudēniha Yesu g'idanc Wēnu ŷa

²⁸ Wafac mbēd ge wahi ryēcēko ga nēsēk watac, Yesu kayēdēho hn'ikuŷ soje njēfa. Umē njokēhni vēhni Piyer, gē San do gē Sak. ²⁹ Wati ante njēfadēho Yesu ŷa, yēka lēwu ŷa mbaciko, do viŷi vilēwu va njerēko had ambin wilēbilēk. ³⁰ Vēsan vēhi nēsēlēdēniho g'umē. Wakila wabē kobēri ŷa yeho, Moyis gē Eli. ³¹ Idanc Wēnu ŷa penēkēhniwo. Gē Yesu nēsēlēdēniho gante puhnad doku lēwu ŷa cēmahnēnd Yerusalem hna. ³² Piyer gē vērēfēlēntaŷu wakwēd yokēhniwo dūs. Ga tisēkēhni, nuniho idanc Yesu ŷa do gē vēsan vēhi vēle nkeniho va. ³³ Wati ante ñadēniho pitēlēni Yesu gē vēsan vērac va, Piyer më ntehnēka: «Aharan, njivēk nkeyin hnani. Ntidēfun wasank watar: ryampo wējē, Moyis ryampo, Eli ryampo.» Bare Piyer aki fo nēsarēdēho. Yētēlohna ile nēsēd.

³⁴ Wati ante nēsēdēho Piyer koyēna ŷa, anar njilehni cankēhni. Ante tēnkēdēniho ŷar ŷa vērēfal Yesu va ntakēkēhniwo dūs, ³⁵ do nkwēryēlehnēni kopa ŷar hna ntehn: «Aŷi Ajē mēn ye ale ŷahnēbu dūs; umē rēhnabu. Umē rēfēka ahnēpawu!» ³⁶ Wanēs ŷa, ga tēryak, Yesu fo woko nunde. Vērēfal va ndemēhnaniho do, hnē wafac warac, ahnē vēfēyalawohna ile nuniho ŷa.

Yesu njērēnēdēha fatah fante pēlak yine

³⁷ Ga pacēk cēlēniho kuŷ hna do kore sankaf hacakawo Yesu. ³⁸ Kore hna, asan ryekadēho: «Aharan, kēlami, yērēnēryehna ajē mēn aŷi; umē fo hwēhnabu! ³⁹ Kwēlēkwēl, yine fēladēha do ndekayehnedēha tan, ñēnkēdēha gē fanka, iguhnahn rēkēd cahnēnda wēs li. Mbērendēha dūs do tavēnkadilahna. ⁴⁰ Tēyēbuhēhni vērēfal hu va ntaniha iŷi yine, bare vēwēkēlahna.»

⁴¹ Yesu më ntehnēk: «Wuhnē vahnē vēhwēhn kwētahn kēm do vērumpak yerun! Hafo guve tēfēko nēwēlahnin do ryuñēnanēhnu?» Tac më ntehnēka asan arac: «Yinenēhninoŷa ajē hu ani!»

⁴² Wati ante tēhajēdēho fatah ŷa, yine ŷa kēfēkawo ñēnkēlehn gē fanka. Bare Yesu ŷañēhahnēkawo yine ŷa, njērēlehn fatah fa do mbēsahna rēmu.

⁴³ Vahnē va fop pēmpēhnahnēkēhniwo. Ntehnēdēniho: «Paryi nke Wēnu ŷa naŷēk!»

Yesu pēyahnēd cēm dēwu ŷa

Ante nkonihō nēsēndēni ile ntidēho Yesu ŷa fop, më ntehnēkēhni vērēfal vēlēwu va: ⁴⁴ «Nēparyin dūs aryēnkwētahnēndu ile ŷadēmu lehnu ŷi. Ajē Ahn'a njēfadēniha vahnē va do ntidēniha gante ñadēni ka.» ⁴⁵ Bare vērēfal va vēyētēlohna ile nēsēdēho ŷa,

pacënëhneliwohna, vēhnulohna ile nēsēdēho. Vēryēkelohna fēna tēyēniha: «Ye ŷadu ahnēs?»

Mo ye ale űak njabēk nafa

⁴⁶ Vērēfal va nkwajēlēdēniho njētahnēni bi mo lēbēkēhni vēyēntaŵ va? ⁴⁷ Yesu njētēko nahan dēŵ hni űa. Umē macēka fatah kahnēndēka darēl lēŵu ⁴⁸ do mē ntehnēkēhni: «Ale hacaka fatah gē faűi ki soűe lēmēn, kacako ami dēnk; do ale hacako kacaka fēna ale fayiko űa. Koyēna ale űak mbak nafa hnē ŵuhnē űa, umē ye ale lēbēku dūs űa.»

Ale wok űewēluhna ŵuhnē űa ndemađēhu

⁴⁹ Awa, San mē tebak wanēs űa ntehn: «Aharan, nubunēhawo asan ale ladēhēhniwo wayine g'uwāc hu, njēkēhnahnēbunēho ravētehnēfuna, kabi gentina gē fuhnē.»

⁵⁰ Yesu mē ntēkwaka: «Ant'aravētehnuna kabi ale wok űewēluhna űa ndemađēhu.»

Ankol mbē nkal Samari ŵēŷēko kacadžilahna Yesu

⁵¹ Tac kahnēndako Yesu nji Yerusalem kabi wati ile rēfēkawo ntiḥēti duniűa li űa, mboka g'ambin űa, rēhajēko. ⁵² Mē payēkēhni vahnē karyēnkŵ lēŵu. Vērāc mē njini tēkēni hn'ankol ndampo ambē Samari soűe pēhwētani tēk dēŵu űa. ⁵³ Bare vēvē ankol tac va vēŵawēlaŵohna† kabi Yerusalem njidēho. ⁵⁴ San, gē Sak, vērēfal Yesu va, ga nuni koyēna nke, mē ntehnēniha: «Ahwēhn, ge űadu, ntehnēdēfunēha hwēdēh ha cēli g'ambin pēdēhni hafo mbēvēni vēŷi vahnē!» ⁵⁵ Bare Yesu mē cahētanēkēhni űaűēnahnēkēhni ntehnēhni: [«Yētēluhna bi inēhne yir yēdadžēhu iŷi sifa nahan! Ajē Ahn'a yijēna ryaw ŵahnē, pēḥēt dēŵ hni njijēk.»] ⁵⁶ Njilehnēni hn'ankol kawāry.

Vēle fēhnak tēfēlehnēndēniha Yesu

⁵⁷ Ante njidēniho űa, asan aryampo lehnēkawo Yesu: «Tēfēlehnēdēmi hn'ile-wo-le njidu hna.»

⁵⁸ Yesu mē ntehnēka: «Vuntadaŵ va kwēhnani wahatēh wale njinēgahnēdēni do wusēry ŵa kwēhnani wahof, bare Ajē Ahn'a kwēhnana hn'ile njinēgad.»

⁵⁹ Yesu mē ntehnēka aŷēntaŵ: «Tēfe.»

Bare asan a mē ntēkwak: «Ahwēhn, yēdērye yiwu ten hnāpu hafo Apa cēm tac do gē yiju rēfēlehnēndi.»

⁶⁰ Yesu mē ntēkwaka: «Tavēryihni vēsēm va mbaűēnihēhni vēsēm vēlēŵ hni va! Bare wējē, yiry afēyahn Naŵ Wēnu űa!»

⁶¹ Ahawāry kat mē ntehnēka Yesu: «Ahwēhn, tēfēdēmi bare yēdērye ten yiwu tere mēn hna rēyēŵēhni hafo maŵēni rēfēlehnēndi.»

⁶² Yesu mē ntēkwaka: «Ale ryokunēd had asan ale yaryēd yary ntaűat iűē kamēhni, arac mēkēdīna ndokun doku fērēn soűe Naŵ Wēnu űa, kwēhnana űēŵa hnam.»

10

Yesu payēdēhēhni vēsan 72 pēyahnēni Wēnu űa hnaŵēk

† 9:53 Vēvē ankol tac va vēŵawēlaŵohna: Vēvē Samari va kwēhnaniho hn'ile cēnađēni wasađēha walēŵ hni ŵa do vēŵawēliwohna vēvē Yerusalem va gē Cery Cankaf Wēn ntēŵ hni űa.

¹ Ga ndécék wafac, Ahwëhn a më mbok tahnëkëhni vërëfal wafëhw imbëd gë wahi gë vëhi (72).^{*} Payëkëhni vëhi vëhi karyënkw lëwu, vankol hna fop gë hn'ile tēfëka nji umë hna dënk. ² Më ntehnëkëhni: «Barëp roka yabah yehëhna, bare vëryokuj va vëyabëna. Muntary-ina ahwëhn kaÿ a nkwenihni vëhaÿary. ³ Yiryin! Payëdëmu had vupe vunte wok wëyëtëna ÿayah fagant waÿin. ⁴ Ant'ayowu koryi, kufa viÿi hun, wapary wante hnëmpëtahnedfun. Ant'ahahnu nkaÿ hna simpaÿi vahnë.

⁵ «Ge tënkërun hna tere dehnëryin ten: “Araÿi yam ÿa nke hnë ÿi tere.” ⁶ Ge ahwëhn yam nke hnë tere rac dëwan hun inja nuÿad; ge gena më yam ÿa gë ÿal hun mbokajëd. ⁷ Ge ahnë kacaku, ñëwëryin tere rac tokëryin, ceryin ile yëdayirun ÿa, kafi aryokuj tēfëka cosi. Ant'aryapu watere.

⁸ «Nkol nte-wo-nte rëkahnëdun ña kacatënihu vëvë nkol tac va, tokëryin ile-wo-le njëdanihu ÿa. ⁹ Yërënerÿinëhni vëres vële yehëhna hnam va do dehnëryinëhni vëhni fop: “Tame Naw' Wënu ña tēhajëku!” ¹⁰ Bare ge tēkërun hn'ankol ñwëÿatëni vëvë hnam va vëhacadiluhna, njiryin gë waÿëÿa walëw hni alehnuni vahnë va fop: ¹¹ “Caÿwëhnëderun wëla ivëd vëÿal hun ile ÿëmakëfu wapary fu ñi pitëlahnin. Yëtëryin d'us: Naw' Wënu ña tēhajëk.” ¹² Paryi pëyadëmu: Fac kiti hna vëvë Sodom^{*} vi vëyapënanëhnëdëna d'us gë vëvë inji nkol ki.

Wahnaw' wale wëÿëd wahwëtahnedfina

¹³ «Meku w'uhnë vëvë nkol mbë Korasin gë mbë Betësayida vi! ÿal hun hna ntik Wënu ña viÿë vifëmpëhnahnah va dina Tir gë Sidon. Ge hnam ntikënd viÿë virac, vëvë hnam vi mbiÿëk ga nkwëcëtakëndëni vankeya vantëw hni va. Cudakëndëni viÿi icëm do nëvakëndëni ibëhn vimbahn hna tufahnahnëni gante njiwëhnëni ka soÿe ile ntidëniho kobëri ña. ¹⁴ Soÿe umë ye fac kiti hna, vëvë Tir gë Sidon vëyapënanëhnëdëna d'us gë w'uhnë ki. Piniÿ hun inja yaÿëd ntëbi dëw hni ña. ¹⁵ W'uhnë vëvë Kaperënaÿum ntiyahnëku bi njihnëderun hafo ambin hn'ani? Gedfina koyëna. Ñoyëderun hafo janáma hna.»

¹⁶ Yesu më mbok ntehnëkëhni vërëfal vëlëwu va: «Ale hnëpaku nëpako, ale wëÿëku ñwëÿëko, ale wëÿëko ñwëÿëka ale fayiko ÿa fëna.»

Vësan wafëhw mbëd gë wahi gë vëhi va (72) mbokajëdëni

¹⁷ Vërëfal wafëhw mbëd gë wahi gë vëhi va mbokajëniho g'uhnatah fëbah. Umë ntehnëniha Yesu: «Ahwëhn, wëla wayine ña maÿwëhnëdënihefu ge ntehnëdëfunëhëhni g'uÿac hu!»

¹⁸ Yesu më ntëkwakëhni: «Ha, ante mëkërunëhëhniwo wayine ña nkeho had Sintani hnu'dëfuho yojëd g'ambin had kol vëkëtak. ¹⁹ Nëparyin: njëdamu imëk ayëñënduni walën gë wafawëry do aÿëkuna Sintani; ñoñ gena ile ho'd ntiwu wëh. ²⁰ Bare antë natu ile maÿwëhnëdënihu wayine ñi. Ile herik wamac hun ambin hna ñi rëfëka natu d'us.»

^{*} **10:1** 10.1 Wafëhw imbëd gë wahi gë vëhi: Vikerëh vindaÿ ntehnëk wafëhw imbëd gë wahi (70) do viñëntaÿ va wafëhw imbëd gë wahi gë vëhi (72). ^{*} **10:12** 10.12: Wapëgwala 19.24-28

Yesu ntik njëti rëmu

²¹ Wati rac dënk Iyir Ipacah inja pëbënëkawo Yesu uhnatah më ndekak: «Apa, Ahwëhn ambin g'inkal, camehnëmi gante njëtëndanëruhëhni vële ye had vutah ile sowëhnëruhëhni vëhwëhn hakili g'uyët. Ha, Apa, ntiru koyëna kabi irac yädu.»

²² Tac Yesu më ntehnëkëhni vahnë va: «Rëm mën yä njëdëko fop. Ahnë yëtëlahna Aj'a, ge gena Rëm yä. Ahnë yëtëlahna Rëm mën yä ge gena ami, Aju yä do gë vahnë vële rëhnaβu rufëwuhni Rëm mën va.»

²³ Tac Yesu më cahëtak gë vërefal vëlëwu ka do më ntehnëkëhni vëhni fo: «Mbetarun wuhnë vële hnuç ile hnuçun yi! ²⁴ Kabi paryi pëyadëmu, wakila wayabah gë vëhnañ vëyabah wavë kobëri wa ñadëniho nuni do nkwëryëni ile hnuçun do wëryëçfun yi, bare vëhnulohna do vëwëryëlohnä fëna.»

Nahnëryina Wënu ηa do gë vëyënta hun va

²⁵ Asan ale yëtëk d'us sariya matëlehn ntehnä Yesu, tëndëhna urënd: «Aharan, ye rëfëko liwu rënkahnu uwám usër hna?»

²⁶ Yesu më ntëkwaka: «Ye herik sariya fu hna? Hak nkwëryëçdu?»

²⁷ Asan a më ntëkwaka: «Ijahnëryehna Ahwëhn a Wën hu ηa gë sakahn hu yä fop, g'intawary hu fop, gë fanka hu fa fop, do gë hakili hu yä fop do nahnëryehna aÿënta hu had wëjë dënk.*»

²⁸ Yesu më ntehnëka: «Toña lëkwaru. Diry watac tënkëçdu arayen hna.»

Uhnës uryindaryindan soηe avë nkal Samari ale hwëhnaç nëf

²⁹ Bare aharan sariya yä ñadëho tufahn catëk. Më tëyëka Yesu: «Mo lë ye aÿënta mën a?»

³⁰ Yesu më ntëkwaka gë uhnës uryindaryindan, ntehnä: «Nkeho asan ale wätiko nañ bë Yerusalem cëlëndand g'ankol mbë Seriko. Më kasëniha vële tebëniha fop ile njoko yä gë vëyi vële ntiyako va, ndafëniha had cëm, tavëlehnëniha, njini. ³¹ Hara, nkehëhna asëna wasadëha wasëwif ale sëlëndagidëho nkañ tac, më cahnahnëka. Ga nuka asan ale sërehnik a, më ndarëka njilehn. ³² Ahnë ahañary ale ryokujëdëho hnë Acery Wën Cankaf hna fëna tëfëgëlehni nkañ tac. Ga nugëka, ndarëgëlehna nji, umë fëna. ³³ Avë nkal Samari, vële ñëwëni wasëwif, tëfëgëlehni umë fëna nkañ tac hafo tëki ale sërehnik hna. Bare nunda tuη kaÿëhnahnëlehna d'us g'umë. ³⁴ Më tëhaka, njehnëka gë vëlo hn'ile cërehnikëhna tëmpëlehna. Tac kayëndëka fali falëwu hna njohna cery vëhneh hna, hn'ile njiko njehna d'us. ³⁵ Fac le rëfiko yä më canëk koryi†, njëçahna ahwëhn cery a ntehnä: «Pabëryehna aÿi asan. Ile-wo-le wënëçdu ayehnahna yä mbokajëdëçu vësaÿi ami dënk.»

³⁶ Awa, Yesu më tëyëka asan a: «Hnë vëyi vërar mo liyahnëki ye aÿënta ale ryafika yi?»

³⁷ Asan a më ntëkwak: «Ale haÿëhnahnëka yi ye.»

Yesu më ntehnëka: «Yirye wëjë fëna ali koyëna!»

Yesu vëhni Mari gë Marët

* **10:27** 10:27: Divëta Sariya 6.5; Soηe Walevi 19.18 † **10:35** 10.35 Koryi: cos soηe çoku wafac wahi ye.

³⁸ Yesu nkok njind gë vëréfal vëlëwu va, tēkatēni hnē nkol. Asēval, ale wacik Marēt, hacakawo tere lēwu hna. ³⁹ Mari maciko aheryu ŷa. Mari ntañako darēl Yesu nēpanda wante nēsēd ŷa. ⁴⁰ Bare Marēt njabēkawo doku ŷa. Mē njik darēl vēhni Yesu hna ntehna: «Ahwēhn, gehahnahnēlihna bi ahery mēn a taveryēko doku ŷa fop; dehnēryehna ndemaŵo!»

⁴¹ Yesu mē ntēkwak: «Marēt, Marēt, ndēñēru do njabēki nahan iña, ⁴² bare ryampo fo ye ile rēfēka ŷa. Mari rac tēhna do tavētehnēdēna muk.»

11

Yesu ñañëndēdēhēhni iyēfa vëréfal vëlëwu va

¹ Fac ryampo calijēdēho Yesu sēñ. Ga puhnak arēfal aryampo alēwu mē ntehnēka: «Ahwēhn, ñañëndēryifu gante njēfādē, had gante ñañëndēkēhni San Ayary a vëréfal vëlëwu ki.»

² Yesu mē ntehnēkēhni: «Ge njēfadun, dehnēryin: “Apa, arabi vahnē va fop njavētēni Wēn husēvah yeru; arabi naŵ hu ŷa njij. ³ Yēdēryifu fac-wo-fac ile rokēdēfun. ⁴ Tavēhnēryifu ile wēnēbun ŷa kabi tavēhnēdēfunēhēhni fop vēle lēntahnēdēhēfu va. Ant'awāw aravēfu yēkēhnahnifu gē wameh.”»

⁵ Yesu mē mbok ntehnēkēhni kat: «Mpēd aryampo hnē wūhnē hwēhnaka lawo do nji g'andēcak ga ntehna: “Lawo, ñēgēhnērye ile rokēdē. ⁶ Lawo mēn yid uyas sabik tameki tere mēn hna do ñoñ kwēhnala ile yēfadēfuha tok.”

⁷ «Ntiyahnēki bi lawo hu ŷa ntēkwajēdēhi bambery cery hna: “Tavērye yam! Tēkēbu fidu rēnka ŷa. Ami gē vutah mēn va ndakēbun. Koda wātu yēdāyi ile rokēdē.”» ⁸ Yesu mē mbok ntehnēkēhni: «Pēyadēmu, wēla matēna njēdahna soje ile nkeni lawo ŷi, matēd njēdahna fop ile valēka ŷa kabi ñadīna cēfēhna*.

⁹ «Awa, umē lehnahnēdēmu ami: Tēyēryindēn njēdaderun, yēkēlehnēryindēn nudun, bankēryindēn rēnka ŷa pidētēhnēderun. ¹⁰ Paryi pēyadēmu, ale-wo-le rēyēka njēfādē, ale yēkēlehnēka nud do pidētēhnēdē rēnka ŷa ale vankēd a. ¹¹ Naharyin ge aryampo hnē wūhnē hwēhnaka fatah muntata igis, lēn bi njēfadēha? ¹² Ma ge inihn muntaka, fawēry bi njēfadēha? ¹³ Mama wūhnē mehahnērun bare viyē vifērēn yēdadunēhēhni vutah hun va do kas Rēm ile ye g'ambin ŷi njēdadēhēhni Iyir Ipacah iña vēle rēyēdēha va!» Koyēna karanjēkēhniwo Yesu vëréfal vëlëwu va iyēfa ŷa.

Yesu ma Belēsebul?

¹⁴ Fac ryampo Yesu yine ntađēho hn'asan. Yine rac lidēhawo asan a kodīna nēs. Ga ntaka yine ŷa ahnē arac, asan a pēgwēlehn nēsēnd do kore ŷa pēmpēhnahnēkēhniwo. ¹⁵ Bare vëryampo kore hna ntehnēdēniho: «Asankaf wayine, ale wacik Belēsebul, yēdadēha imēk ntahnēndēhni wañi wayine!» ¹⁶ Vëryampo ñadēniho njēkēhnahnēniha: mē tēyēniha tufahn dahēse vē g'ambin fēmpēhnahnah ile rufahnēd paryi nke Wēnu ŷa fayika.

¹⁷ Bare Yesu njētēko nahan dēw hni ŷa. Mē ntehnēkēhni: «Ge vēle vankēk inaw mētēdēni vēhni fo, naŵ tac campēd, do ge vēle vankēk

* **11:8** 11.8 Kabi ñadīna cēfēhna: Kode nkwēryi usēfēhnah asan a yēntaŵ ŷa ye.

tere fëna mëtëdëni, tere rac campëd. ¹⁸ Awa, ge Sintani mëtëdëni g'ucankaf ntëwu ɲa hak kod nko kahn ucankaf tac? Tëkwëd! Hara ntehnërun fëna g'imëk Belësebul ntaďëfuhëhni wayine ɲi. ¹⁹ Ge Belësebul yëďako imëk ɲa, awa, vahnë hun vële lantëdehëhni wayine ɲi, mo yëďakëhni imëk ntahnëďënihëni? Tufahnëďëni vëhni dënk kwëhnaluhna tofa! ²⁰ Ge paryi g'imëk Wënu ɲa ntaďëfuhëhni wayine ɲi, paryi nke fëna Inaw Wënu ɲa tëkik ɲal hun hna.

²¹ «Ge asan, ale njabëk imëk gë viwëta, njëkad tere lëwu ɲa, hnapul lëwu ɲa ahnë nufëdina. ²² Bare ge ale lëbëka fanka rëkik, do mëka, awa tebëdëha viwëta vile tamahnëko va do cahahnëď ile nufëhnëka ɲa fop.

²³ «Ale wok gentina gë ami ɲa aɲew mën ye; do ale wok demaďilohna varëpëwëhni vahnë ɲa campehnëďëhëhni.»

Iboka wayine

²⁴ Yesu mboko nës: «Ge yine ntayik hnë ahnë, hn'ile nkeho cery ntëwu hna, njid njasëlehnëd wëwac wahankah hna njëkëlehnand hn'ile ñëwëd. Ge nuɲana, ntehnad: «Awa mbokadëfu cery mën hn'ile matibu hna», ²⁵ do ge tëkatëka asan a had cery nte facënik, fëhwëtik hafo njiv. ²⁶ Njid njojëhni wayine ntawu mbëď gë wahi wante lëbëka wayap, njijëni ñëwëni hnam. Tac horot ahnë arac ɲa ntëbëde gë kobëri ka.»

Ndëwanini vële hnëpad wanës Wën

²⁷ Ante nësëdëho Yesu watac ɲa, asëval aryampo më ndekajëk bambery kore hna ntehnad: «Asëval ale ryonkëki do yiwëndëki ɲa ndëwanik!»

²⁸ Yesu më ntëkwaka: «Tëfakëha ahnës: «Ndëwanini vële hnëpad wanës Wënu ɲa do ntindëni watac va.»»

Yesu ntëkwadëhëhni vële rëyëdëha dahëse

²⁹ Vahnë vëyabah yijëdëho caharab Yesu, më ntehnëďëhëhni: «Vahnë vëvë gaki vi meni. Dahëse vë g'ambin fëmpëhnahnah tëyëďëni bare vëhnuɲadina. Sifa dahëse ile yehawo kila ile waciko Yonas ɲi fo nuɲadëni. ³⁰ Yonas yeho dahëse† vëvë nkol Niniv* va do Ajë Ahn'a yegëď dahëse soɲe vahnë vëvë gaki vi. ³¹ Do fëna, fac ile kitiɲëďëhëhni Wënu ɲa vahnë va, asëval ale hnawëko hn'inkal Saba nkentëde gë vahnë vëvë gaki vi, do tufahnëď vahnë vëvë gaki vi ntëntëni. Umë hn'ile tëkwik nkal hna matik njij nëpa usery Salomo wa‡ do nkehëhna hnani ale lëbëka Salomo bare nëpadilunahna! ³² Fac kitiɲ hna vëvë Niniv va nkentëdëni gë vëvë gaki vi, do tufahnëďëhni vahnë vëvë gaki vi ntëntëni. Vëvë Niniv va vëhni nkwëcëtani vankeya va ante nkwëryëniho wanës Yonas ɲa do nkehëhna hnani ale lëbëka Yonas bare wuhñë gwëcëtaluhna vankeya va.»

Humpen Wën r'imbahn hna

³³ Yesu mboko nës: «Ahnë pëďëdina lampu soɲe cow ma kob g'ancëhn. Yaɲ kaɲëde pëtënhëhnhëhni vële rënkid va. ³⁴ Vinkër

† **11:30** 11.30 Yonas yeho dahëse: Dahëse Yonas ɲa ye wafac warar wale ntik donk gis hna, rac wëntëlëk gë wafac warar wale ntid Yesu yag hna. * **11:30** 11.30: Yonas 3.3-5 ‡ **11:31** 11.31 Salomo aju David yeho, ahnaŵ Isërayel had rëmu. Umë vëryehñëko Cery Wën Cankaf ɲa do njëtiko soɲe yasery ɲalëwu (1 Vëhnaŵ 5.9-14; 6; 10.1-10).

hu va ye lampu mbahn hu ŋa. Ge nudu wapacək mbahn hu ŋa fop kwëhnađ humpen. Bare ge nudila wapacək mbahn hu ŋa hn'umëhwëry nkeđ. ³⁵ Awa nahary đus ayëtahn humpen hunte hwëhbaru ŋi bi gena umëhwëry. ³⁶ Ge mbahn hu ŋa fop kwëhnađ humpen, kwëhnana cape nte wëhwëryëka, had gë lampu peniru fop nkeđëhi.»

Yesu ŋañënanđëhëhni wafarise wã gë vëharan sariya

³⁷ Ga puhnak Yesu wanës ŋa, farise ryampo më macëka nji tokëni roka tere lëwu hna. Yesu tënkëko tere hna ntañalehn hn'ile tokëde hna. ³⁸ Farise yã pëmpëhnahnëkawo g'umë ante kamahnëko pacënana wëbák ŋa gante nke namu lëw hni ka do ntañat roka yã. ³⁹ Awa, më ntehnëka Ahwëhn a Yesu: «Wuhnë wafarise wï, pacënedun kamëhni ankëlëwã ŋa gë mpan ŋa bare bambery walawãry hun hna ule gë li wameh fo fëbëku. ⁴⁰ Nënkwerun! Gena bi Wënu ŋa lik kamëhni gë bambery per? ⁴¹ Yëđaryinëhni vëhaÿëhnađ va uyivah ule ye bambery vanëhëta hun va fop, tac pacëđun fop.

⁴² «Meku wuhnë wafarise wï! Njëđadunëha Wënu ŋa yëŋa hwëhn pëhw-wo ile varëpërun yã, hafo gë sifa yaryef yale-wo-yale rokëde do gë vihnëga sifa-wo, bare kwëtahnëluhna nëf icat g'iña Wënu ŋa: umë ye ile rëfakëha aliwu yã, hara dënkwlëluhna fëna yëđahn yëŋa hwëhn pëhw-wo ile varëpërun yã.

⁴³ «Meku wuhnë wafarise wï! Wëlaña wale hnuhandërun yëđun vacaliŋa hna do ñadun ayaÿiwu g'untënah waÿëwã bulunda hna.

⁴⁴ «Meku wuhnë! Had wayag wale yasandeŞ do wok kamahnëđëna nkerun!»

⁴⁵ Aharaŋ sariya aryampo më ntehnëka Yesu: «Aharaŋ, gante nësëđu ki njewëđuhëfu fuhnë fëna!»

⁴⁶ Yesu më ntëkwaka: «Meku wuhnë fëna, vëharan sariya vi! Njahëndëhnedunëhëhni vahnë va lënah, do wëla rufa yi yeladiluhna aryemahnuni đib inji.

⁴⁷ «Meku wuhnë! Mbëryëđun nkwam wayag wakila wante ndawëniho vicër hun ŋa! ⁴⁸ Koyëna tufahnëđun njëtërun do caŋahnëku ile ntini yã. Ha, vicër hun va ndawënihëhni wakila ŋa do wuhnë avëryu wayag walëw hni wã! ⁴⁹ Soŋe umë ntehnahnëk Wënu ŋa g'uyët lëwu wã: “Payëđëfuhëhni wakila ŋa gë wëfëyahñ wanës mën va. Ndawëđënihëhni vëryaŵ, vëÿëntaŵ va mbërehnëđënihëhni.” ⁵⁰ Kobëri wapëgwa đuniÿa hna ndawënihëhni wakila wayabah do vahnë vëvë gaki vi kitiŋëđ Wënu ŋa had vëhni dënk ryawëkëhni vahnë vërac. ⁵¹ Abel yeho ale ryënkwicko ndawï yã hafo arëkwa yã, Sakari. Umë selele Cery Wën Cankaf hna ndawïko yëbëlan hn'ile cënade sadëha hna gë Cery Wën Cankaf ŋa hn'ile ñak cëvak hna.✱ Ha, pëyađëmu Wënu ŋa kitiŋëđëhëhni vahnë vëvë gaki vi soŋe waŋi fop!

⁵² «Meku đus wuhnë, vëharan sariya vi! Nkëđërun nkaŵ nte njëtande Wënu ŋa. Tondadiluhna wuhnë dënk nkaŵ tac, do memaÿehnedunëhëhni vële yëđ tondani va, vëhodina ndëcëni!»

Ş 11:44 11.44 Had wayag wale yasande: Age yag ŋa diyina dahëse ayasahnat yëtëru ma yëtëlihna, sariya Moyis yã ntehnëk tonkëru. (Vaker 19) ✱ 11:51 11.51: Wapëgwala 4.8; 2 Itëfëta 24.20-22

⁵³ Ga cahněk Yesu tere hna, vēharan̄ sariya va gē wafarise w̄a ntavēkēhniwo d̄us g'umē, mē tēyēdēniha wayabah. ⁵⁴ Warēnd tēndēhnēdēnihawo, ŋadēniho nēs iñē ile kodēni ntehnēni ntētēk gena toña nuŋāhnēni ile nēsēdēni menēk pēlahnēniha.

12

Wanira soŋe nkeya meh

¹ Wati rac vahnē wawuli wayabah hwērako caharaḅ Yesu. Aki fo nkēñēlēdēniho kabi njabēniho d̄us. Yesu mē pēgwēk ntehnēdēhēhni ten vērēfal vēlēwu va: «Keharyin levirwafarise ŋa: namu lēw̄ hni ŋa, nēs ile nkoni vēlidīna ye. ² Pēyadēmu, ile-wo-le sowik ŋa nuḁe do ile sēvak ŋa njetēde. ³ Ile-wo-le hnēsēd̄un g'umēd̄ ŋa, nkwēryēde ge pacēk do ile-wo-le ŋakēŋakēhnēruneha ahnē hn'acery pidik hna ndekade bulunda hna.

Ale rēfēka ntakuna

⁴ «Ntehnēdēmu w̄uhnē, wēlawo mēn: antē ntakuni vēle ryawēd̄ mbahn do hara vēhodīna ntini ile lēbēk umē. ⁵ Pēyadēmuna ale rēfēka ntakuna ŋa: dakēryiŋwuna Wēnu ŋa, umē ale ye ge ndawēk mbahn kod̄ ntabu gē janāma. Ha, toña hnēsēhnēdēmu, umē rēfēka ntakuna! ⁶ Gena bi nkwaḁēdeni vuñer mbēd̄ gē koryi toye fo? Bare Wēnu ŋa dēnkwēlahna wēla fēndampo hnē vutac. ⁷ Wēla mul bē vankaf hun ŋi ndēkwēk. Ņoñ antē ntaku: w̄uhnē lēbēkēhni nafa ŋa ŋa kore vuñer vujabah!

Imaw̄a ma iŋwēŋ Yesu

⁸ «Pēyadēmu, ale-wo-le hnēsēk bulunda hna ami hwēhnēka, ami Ajē Ahn'a fēna nēsēdēfu karyēnk̄w wamēleka Wēn hna, ami hwēhnēka aŋi; ⁹ bare ge ahnē nēsēk bulunda hna kwēhnēlēw̄ahna, ami, Ajē Ahn'a fēna nēsēdēfu karyēnk̄w wamēleka hna, kwēhnēlēw̄ahna. ¹⁰ Ale-wo-le hnēsēd̄ wanēs wameh soŋe ami, Ajē Ahn'a, kode tavēhni; bare ge Iyir Ipacah iŋa njeŋwēk mahwēhnu kodēna tavēhni.

¹¹ «Ge nŋiryeryirun soŋe ahitiŋiwu vacaliŋa wasēwif hna, ma vēsankaf hna, antē nkehahnahnu g'ile lēkwaḁun, ¹² kabi Iyir Ipacah iŋa karanēdēhu hnē wati le rēfēka hna ile hnēsēd̄un ŋa.»

Uhnēs uryindaryindan soŋe avetak ahnēnk̄wah

¹³ Hnē wati rac dēnk, nkeho bulunda hna ale lehnēkawo Yesu: «Aharan̄, dehnēryehna acēr mēn a caho ile lēw̄ēbun ŋa.»

¹⁴ Yesu mē ntēkwaka: «Lawo, ami bi hwētik ahitiŋ hun ma asahēlehnēhun?» ¹⁵ Tac mē ntehnēkēhni fop: «Gasery, keharyin ayēkēlehnēndu kantēm njabu viŋē kabi uwām ahnē gena hn'ile kwēhnak hna, lakēnde mbeta d̄us.»

¹⁶ Yesu tēfētānēlehnēhni iŋi uhnēs uryindaryindan: «Asan avetak yeho. Kwēhnako wēhaŋ wale lēw̄ēko d̄us vantimp. ¹⁷ Nahadēho do tēyadēho: “Bi ye lidēfu? Kwēhnala igwac ryanahnu vantimp mēn vi fop.”

¹⁸ «Mē ntehnak: “Awa, wēli ile lidēfu ŋa; ntihtēdēfu vandank mēn vi tac vokaryu liwu vante hnaŋēk d̄us. Hnam kwētēdēfu vantimp mēn va gē vile hwēhnabu va fop. ¹⁹ Tac ntehnēdēfuha ntaŋary mēn iŋa:

'Ntaŵary mën, kwëtaru ani hnapul yaŵah soŋe wabëhn wayaŵah; yinëgary, tokëry, cery do nëhëry!'

²⁰ «Bare Wënu ŋa më ntehnëka: «Ahnëkwah! Uŋi mëd dënk mbide ntaŵary hu ŋi. Awa, mo lëwëd? Gena bi, hnapul ile varëpëru ŋi, ahnë ahaŵary rokëd?»»

²¹ Yesu më nkwënëk: «Koyëna nkeďëha ale varëpëd hnapul soŋe umë fo ŋa do betana viŷë Wën hna.»

Ikwëtahn Wën

²² Tac Yesu umë ntehnëkëhni vërefal vëlëwu va: «Soŋe umë lehnahëďëmu: Ant'ahnahandu ile rokëdun ma viŷi vile liyadun. ²³ Gena bi uwám yabëk gë roka do mbahn iŋa yabëk fëna gë viŷi vi? ²⁴ Yëkëryinëhni wusëry wï: wahnadëďina, wavarëpëďina fëna, wafëhnadina, wahwëhnana vandank, bare Wënu ŋa ndavëďëhëhni. Kas wühnë vële lëbëkëhni nafa wusëry wï dinëndiluhna bi ntëbini vëhni dŷus? ²⁵ Ge ahnë hnë wühnë nahad uryënah lëwu wã kod bi koyëna nkwën iyary wafac walëwu wã? ²⁶ Ge kodiluhna aliwu wëla viŷë viroy virac soŋe ye ryëñëdun viŷëntaŵ hna?»

²⁷ «Yëkëryin gante pëhnëd wapëtel wabë fëk ki: dokuŋëďina do ßahnëďina wafand. Bare wëla ahnaŵ a Salomo, g'uvetak lëwu wã fop, nuŷalohna viŷi wiwamah had ufëtel ryampo gë watac ki. ²⁸ Wënu ŋa koyëna cudëďëha idël nte ye dol ani do acahn ntonŋi gë hwëďëh. Ge umë toña ye, kas wühnë cudëďëhu ntëbi dël inŋi! Ikwëtahn hun iŋa yabëna! ²⁹ Ant'avërandu soŋe ile rokëdun g'ile sedun fo do ant'aryëñu. ³⁰ Yin fop vële wok vëyëtëlahna Wën va vërad kwëlëkwël soŋe rac. Bare wühnë kwëhnarunëha rëm ile yëtëk mbalëku. ³¹ Yëkëlehnëryin Naŵ dëwu ŋa tac njeďadëhu fëna ile valëku ŋa fop.»

Uvetak uvë g'ambin

³² «Antë ntaku, wühnë fakore fatoy wape! Rëmun hnatah lëwu ye njeďaŵu Naŵ iŋa. ³³ Gwafëryin ile hwëhnarun ŋa ayëďawuni vëhaŷëhnaŵ va koryi ŋa. Age nturun koyëna mbarëpadun hnapul ile wok përekaďina, had darël Wën hna kwëtarun mbin hna. Hnam puďina. Vële va vëhodina tëkëneni, do vamaŷ va wahodina përekanëni. ³⁴ Hn'ile nke hnapul hun hna, nkeď iña hun iŋa kwëlëkwël.»

Ipëhwëta kaca Ajë Wën

³⁵ «Këbënyin do afëdu walampu hun wã kwëlëkwël. ³⁶ Tëfëka ayewu had ale hnapëďëha ale ndokuŋënd ge mëncik iñël do ge tëkik mbankat rënka ŋa pidëtëhna taŋ. ³⁷ Mbetani vëryokuŋ vële tëkatëď ale ndokuŋëhnëďëni ŋa hara vëryakëna wakwëd! Toña fëyadëmu: ahwëhn tere arac pëhwëtaď soŋe nëhëtëhnëhni, ntehnëďëhëhni ntañani hn'ile tokëďë hna do nëhëtëhnëhni umë dënk roka ŋa tokëni. ³⁸ Age fagant hn'umëď hna ma kob gë fac mëncik do nŋi tëkatëhni vëryakëna wakwëď vërac, mbetani! ³⁹ Yëtëryin dŷus waŋi: ge ahwëhn tere ŋa njetakënd wati le nŋiďed ale ŋa, tavakëndilahna tënk tere lëwu hna. ⁴⁰ Pëhwëtaryin wühnë fëna, kaŋi Ajë Ahn'a tëkid hnë wati ile worun nahaluhna.»

Aryokuŋ ale hahnëndak g'ale wok kahnëndana

⁴¹ Piyer më tëyëka Yesu: «Ahwëhn, fuhnë fo bi hnantanëhnëru iji uhnës uryindaryindan ma vahnë vi fop ye?»

⁴² Ahwëhn a më ntëkwaka: «Mo ga ye aryokuḡ, ale hahnëndak do ritëka? Ahwëhn a kwëtehahnëdëha vëryokuḡ vëyëntaḡ va fop, yëdahnëhni sah lëḡ hni roka wati ile rëfëka ḡa. ⁴³ Mbetak aḡi aryokuḡ ge ahwëhn tere ḡa mëncik do tëkata ga ntid' doku lëḡu ḡa! ⁴⁴ Toḡa ḡa fëyadëmu: ahwëhn tere ḡa kwëtehahnëdëha hnapul lëḡu ḡa fop. ⁴⁵ Bare ge aryokuḡ arac a ntehnad ahwëhn tere ḡa mëncënkajëdina, do pëgwëlehn ndafëndëhni vëryokuḡ va vësan gë vësëval per, tokënd do cend hafo ndëwënd njakaryëdëha! ⁴⁶ Awa, ahwëhn tere ḡa mëncid' hnë fac ile nkok yëkadilahna aryokuḡ arac, wati le nkok yëtëna, ndafëdëha daf ntavah do gante ntidëni vële wok vëwëtahnelahna Wën ka ntidëha.

⁴⁷ «Aryokuḡ ale yëtëk ile ñad ahwëhn tere ḡa do pëhwëtana nti rac ndafëdë dus. ⁴⁸ Do ale wok yëtëna ile ñad ahwëhn tere ḡa do nti ile rëfëka ndafahni, toye fo ndafëde. Ge ahnë yabah nuḡak, yabah tëyëde; ale hwëtehahnëk yabah tëyëde ntëbi waḡëntaḡ ḡa.

Yesu yiryëjëna yam bare pitëndëlehn njojëk

⁴⁹ «Njijëbu duniḡa li soḡe yondu hwëdëh hnani. Ñankahnëko pëla taḡ! ⁵⁰ Wënu ḡa ñad njaryehno* do ndëñëbu dus ani gë nkehahnënd ḡa! ⁵¹ Ntiyahnëku bi njijëbu duniḡa li soḡe yoku yam? Hali, pëyadëmu pitëndëlehn yijëbu. ⁵² Pëgw dol, ge vahnë mbëd mbankëni tere, vërar va takëlëdëhëhni gë vëhi va, do vëhi va takëlëdëhëhni gë vërar va. ⁵³ Rëm ḡa vësanëdina g'aju do aj'a vësanëdina gë rëmu; hnëm ḡa vësanëdina g'aryagu do aryag a vësanëdina gë hnëmu; hnëm jar ḡa vësanëdina g'asëvalaju do asëval a gë hnëm asanu.»

Diryin sanah ḡa wati ile rëfëka

⁵⁴ Yesu nkoço nësëhnëndëni kore ḡa, ge nuni ambin ḡa ga mbahnëk, ntehnëndëni taḡ tëvëd, gë paryi tëvëd. ⁵⁵ Ge nuni sël le wätid' gë cape rëhw gë pëhna lav ka ga cëlëd' ntehnëndëni njakëd, gë paryi njakëd. ⁵⁶ «Wuhnë vële wok ñadiluhna toḡa! Mëkëdun awëryu ile liyad nkal li gë g'ambin; awa soḡe ye ye gwëryëd'iluhna wati ile ye gaki ḡi?

⁵⁷ «Soḡe ye pitëndëlehnëd'iluhna wuhnë dënk ile satëk? ⁵⁸ Age takëlëku g'ahnë njiryeryatëndi hn'ahitiḡ hna diry fere awëryëlu nkaḡ hna. Age gena umë njodëhi hn'ahitiḡ hna do ahiti ḡa njëdahnëdëhi asëdi. ⁵⁹ Tac pëyadëmu ge koyëna nkehu cahnëd'iluhna hnam ge gena cosahnërun nav iḡa hafo pu.»

13

Nafa gwëcët vankeya

¹ Wati rac, vahnë yijëko tëfëtanëhnëniha Yesu gante ndawëhnëkëhniḡo Pilat, asankaf nkal, vëvë nkal Galile ka wati nte cënadëniho sadëha Wënu ḡa. ² Yesu më ntëkwakëhni: «Naharun bi vëḡi ndaḡini aki kabi vëhni lidëho wameh wacankaf ntëbini vëyëntaḡ vi fop? ³ Pëyadëmu, gena koyëna! Do ge gwëcëtaluhna vankeya va fop, cëmëdun gë vëhni ki. ⁴ Vahnë pëhw g'imbëd' gë vërar vële njohahnëko cery jihnah Silowe hna do cëmëlehnëni, ntiyahnëku

* **12:50** 12.50 Wënu ḡa ñad njaryehno: Yesu gena soḡe yary nësëd, bare paḡare ile rëfëka nti nësëd.

bi vēhni lidēho wameh ntēbini vējēntaŵ vēvė Yerusalem vi fop?
 5 Pėyadėmu, gena koyėna do, ge gwėcėtaluhna vankeya va gė vēhni
 ki, cėmėdun fop.»

Anuŷ ante wok dēwėdina

6 Tac Yesu mē hnantanėhnėkėhni iŷi uhnės uryindaryindan: «Anuŷ
 yeho hnė sarėdın. Asan ale hnadėko atėh tac ŷa njijėko kwėc, bare
 tėkatėlohna ga ntėwėk. 7 Awa mē ntehnėka aryokuŷ a lėwu ŷa:
 “Nuru! Wabėhn watar ye ga pėlahnėbu anj anuŷ do dēwėdina. Awa,
 ȳosėry! Nula nafa ile kwėhna h'ani.”

8 «Aryokuŷ a mē ntėkwaka: “Tavėry hnėwėl fo; nkabėdėfu caharaŷ
 dėp inj do hovu ile wufėdėha. 9 Mpėd ntėwėd bėhn. Ge dēwėna,
 ȳosėdėfu.”»

Yesu njėrėnėdėha asėval ares fac ntawėla hna

10 Hnė fac ntawėla Yesu karaŷėdėhėhniwo vahnė hnė calıŷa wasėwif
 hna. 11 Asėval ares yentiko hnam, yine huyėkawo. Hnė wabėhn pėhw
 g'imbėd gė watar kodilohna catėna. 12 Yesu, ga nuka asėval arac,
 mē macėka njij do ntehnė: «Asėval, ntihėtik urey hu wā.» 13 Ante
 nėsėdėho ŷa tindėkawo wėbák ŷa asėval a matėndalehn taŷ, pėgw
 cėmbėnda Wėnu ŷa!

14 Bare asankaf calıŷa ŷa ntawėkawo dŷus gė Yesu kabi fac ntawėla
 njėrėnėkawo ahnė. Mė ntehnėkėhni kore ŷa: «Wafac mbėd gė ryaw
 ye wale rėfėka ndokuŷahni wā; yijėn ayėrėniwu wafac warac hara
 gena fac ntawėla!»

15 Bare Ahwėhn a mē ntėkwaka: «Wuhnė vėle wok didiluhna ile
 lehnėdunėhėhni vējēntaŵ ntini, ale-wo-le pokėtėdėlahna bi ryahni
 lėwu ma fali njohna pėdėhna wėnka wėla hnė fac ntawėla hna?

16 Gena bi kobėri wabėhn pėhw g'imbėd gė warar, aŷi asėval, ale
 yentik hnėnk Abėraham, pėlak Sintani? Tėfėlahna bi ntihėti ures lėwu
 wā hnė fac ntawėla?»

17 Ante nėsėdėho Yesu watac ŷa vējėw vėlėwu va
 cėfėhnėlehnėkėhniwo. Bare vējēntaŵ vēvė kore va fop natėkėhniwo
 gė doku wamah ile ntidėho ŷa.

Ile mėntėndėlehnahnėdėni Inaw Wėnu ŷa

18 Tac Yesu mē ntehnėk: «Ye mėntėlėni Naw Wėnu ŷa? Ye hodėfu
 wėntėndėlehnėwėhni? 19 Ujėc tėh mutarėd* mėntėlėni, ule pahnėk
 asan hnė sarėdın lėwu: pėhnėd, naŷ, nke had ankėhn, wusėry wā kod
 kofėni hnam.

20 «Ye hodėfu voku wėntėlehnėwėhni Naw Wėnu ŷa? 21 Nke had
 lewir ile nufėk asėval nėgw gė farin fayabah, tac cis fop.»

Mo rėnkėd Naw Wėn hna

22 Yesu Yerusalem nkoko njind karaŷėhatėndėhni vahnė va vankol
 vacankaf hna gė watoy hna per. 23 Ahnė mē tėyėka: «Ahwėhn,
 njabėdėni bi vėle fehėtėdė va?»

Yesu mē ntehnėkėhni fop: 24 «Kamėnaryin arėnku rėnka suyah
 hna; pėyadėmu, vēyabah njėkėlehnėdėni tėnkėni hnė rėnka rac bare

* **13:19** 13.19 Mutarėd: Ile wacik mutarėd ŷa waŷėc atėh nte rokėdė ye do fehėk wirėk.
 Waŷėc wadėwu ŷa ŷėhnėmėk dŷus bare dėp dėwu ŷa naŷėk dŷus.

vëhodina. ²⁵ Age ahwëhn tere ÿa cëdëk rënka ÿa, awotu g'ipër, tëkëdun avankëndu alehnatëndu: “Ahwëhn, pidëtëndifu!”

«Bare ntëkwadëhu: “Yëtëla bi vëhni mo yerun!”

²⁶ «Awa ntehnëdunëha: “Gena bi tokëlahninëk do celahninëk? Karañeruhëhni vahnë va wëwac vankol fu hna.”

²⁷ «Mbokëd ntehnë fëna: “Yëtëla bi ne nkejërun. Tavëryino, wuhne vële wok vësatëna vi, wëned vi fop!”

²⁸ «Hnam rëkëd kondëni do cemëlehnandëni wabeñ ña, ge nurënëhëhni vëhni Abëraham gë Isak, Sakob do gë wakila ña fop Naw Wën hna aravatewu wuhne g'ipër! ²⁹ Matidëni vahnë va vacape vanah tak. Ntañadëni laña lëw hni hna Naw Wën hna soñe ambënt ña. ³⁰ Vële ye gaki vërëkwa vi yed vëryënkwerëyënkwa va do vëryampo hnë vële ye vëryënkwerëyënkwa vi yed vërëkwa.»

Yesu tëfëka cëm Yerusalem hna

³¹ Wati rac dënk wafarise wëryampo tëhanihawo Yesu ntehnëniha: «Yiryeyi, ñawëtary ani; Erođ ñad ndawi.»

³² Yesu më ntëkwakëhni: «Yiryin alehnëhnunoña ayi, avora vahnë ye had yin: “Dol g'acahn wayine ladëfu do yërënëdëwëhni vahnë, fac rarëna hna puhnadëfu doku mën ÿa.” ³³ Bare dol, g'acahn do gë yini tëfëko ryëcalu kabi kila ÿa Yerusalem rëfëka ñji soñe ndawi.

³⁴ «Wuhne vëvë Yerusalem vi, wuhne vële ryawëdëhëhni wakila do ryawëdëhëhni gë wëraka vële payik Wën ÿal hun va! Gante ñadëfuhö dös varëpu darël mën had cale nte varëpëkëhni vutahu vampañ vantëwu, bare mañëluhna. ³⁵ Awa wëli Wënu ña tavëd cery hun ña: pëyadëmu bokëdilu hna ahnuwuno hafo wati nte ntehnëdun: “Arabi Wënu ña njëda ale yijëd g'uñac Ahwëhn a!”»

14

Yesu njërënëdëha ares hnë fac ntañëla hna

¹ Hnë fac ntañëla hna Yesu njiko hnë tere asankaf wafarise rok roka. Vële yeho hnam va njëkëdënihawo Yesu gë hakili. ² Asan ale cënkëk mbahn inji fop hahnëko haryënkwa lëwu. ³ Yesu më tëyëkëhni vëharan sariya va gë wafarise wä: «Sariya fu ÿa mañëryak bi, ma mbañëk bi njërëni ahnë fac ntañëla hna?» ⁴ Bare vëlëkwalohna. Yesu më ñakëka njërënëlehna aresa do ntehnëlehna mënc.

⁵ Tac më ntehnëkëhni: «Ge aryampo hnë wuhne ntëbaryëka aju ma ryahni hnë kolomba, dabëtidilahnä bi tan wëlakënde nke fac ntañëla?» ⁶ Vëholëlohna ntëkwani wanës watac fëna.

Yesu nirañëhëhni vahnë va soñe vilaña

⁷ Yesu kamahnëko vëhneh va tëhnadëni wëlaña wale ÿak hnëfak wä. Awa më nësëhnëkëhni wañi: ⁸ «Age ahnë macehnëk rok roka ambënt cankaf, ant'ayi alaña ile ÿak hnëfak. Kod nke ale lëbëki ntënah fayehnaryik. ⁹ Ale wäcehnëku wuhne ÿa kod njij ntehnë: “Yëdaryehna ayi iñi laña.” Awa, g'usëfëhnah fo matëdu ayi alaña hafo laña rëkwa hna. ¹⁰ Age ahnë macehnëki, yirye alaña laña rëkwa hna. Koyëna ge tëkik ale wäcehnëki ÿa, mpëd kod ntehnë: “Lawo, yij alaña laña hnëfak li.” Untënah hu ña yed koyëna tase vële lañalahnërun va fop. ¹¹ Pëyadëmu, ale-wo-le hnañënaka mbanëde, do ale vanaka nañënëde.»

Yesu niradēhēhni vahnē va macēnihēhni vēhaŷēhnah rok roka

¹² Tac Yesu mē ntehnēka ale wācēkēhniwo ŷa: «Age macehnēdu roka vē g'anent ma vē g'anēka, ant'awācēhni wēlawo hu ma vēhery hu, hnēnk hu ma vēsaryēt hu vēvetak, kabī kod macēgēnihi vēhni fēna do cosēnihi ile yēdaruhēhniwo ŷa. ¹³ Bare ge macehnēdu roka ambēt, macēryihni vēhaŷēhnah, vēle nkojēk iñē ryampo mbahn hna, vēle radēd do gē vumēp. ¹⁴ Koyēna nēfadēhi, kabī vēhodina mbēsanihi. Wēnu ŷa vēsadēhi ntēbi ile yēdaruhēhni ŷa ante mbēhnēdēni vēle satēk va.»

Wanēs vēle wācēhnik roka sankaf ambēt

¹⁵ Ga nkwēryēni watac aryampo hnē vēle ntañalahnēniho hna mē ntehnēka Yesu: «Mbētak ale hnuŷad laña Naw Wēn hna!» ¹⁶ Yesu mē ntēkwaka gē iŷi uhnēs uryindaryindan: «Asan wācēhnēkēhniwo vahnē vēyabah roka ambēt cankaŷ. ¹⁷ Ga puhnayik roka ŷa mē payēka aryokuŷ a macihni vēfay va: “Yijēn, puhnayik.”

¹⁸ «Bare vēfay va fop muntađēniho tavēhnini, vēhodina njini roka. Asan a aryampo mē ntehnēka aryokuŷ a: “Kaŷ lawēbu takan, umē ñadēfu yēkiwu; muntami tavēnde.”

¹⁹ «Aŷēntaw mē ntehnēka: “Waper wuhni mbēd lawēbu, vēhni yidēfu yēkēhnanhu; muntami tavēnde.”

²⁰ «Ahaŷary kat mē ntehnēk: “Takan ñēlēbu, umē wobu koda yihahnu.”

²¹ «Aryokuŷ a mē mbokak g'ale ndokuŷēnd pēyahna fop wade ntēkwajik ŷa. Awa ahwēhn tere ŷa ntavēkawo đus ntehnēlehna aryokuŷ alēwu ŷa: “Yiryeyi ñap wāŷēwa hna gē vankaŷ vambē nkol vi, ayojēhni vēhaŷēhnah va gē vēle ye vorovoro va, vumēp va do gē vēle radēd va.”

²² «Ga mbiŷēk toye, aryokuŷ a mē njijēk ntehna ahwēhn tere ŷa: “Ntibu ile lehnakuho ŷa bare ha gaki nkok vilaña va.”

²³ «Ahwēhn tere ŷa mē mbok ntehnēka aryokuŷ a lēwu ŷa: “Yiryeyi vankaŷ wēhaŷ hna gē fop haryēnk wacece ŷa do ali fere ayojēhni vēle fankēlēdun va fop njijēni, pēbahn tere mēn ŷi. ²⁴ Toña ŷa fēyadēmu, wēla aryampo hnē vēle ryēnkwakēbu wācu vi tokēdina roka mēn ŷi!”»

Ale ŷad nke arēfal Yesu tavēd fop

²⁵ Yesu nkok njind do kore yabah rēfēdēhawo. Mē cahētak ntehnēhni fop: ²⁶ «Ale yijēd ŷal mēn, ami rēfēka ŷahno ntēbi rēmu, hnēmu, asēvalu, vutahu, vēheryu, vicēru, ntēbi umē dēnk. Ge gena umē, kodina nke arēfal mēn. ²⁷ Ale wok maŷana tēfēndo hafo paki cēm hnē kērēwa hna kodina nke arēfal mēn.

²⁸ «Ge aryampo hnē wuhnē ñad mbēry cery cankaŷ njihnah dañadina bi njēk ten koryi lēwu ŷa bi gwēr puhnand đoku ŷa! ²⁹ Ge aki fo pēgwēk mēkēna puhna vēle hnuđ va tēkēd ndasēhnēdēniha.

³⁰ «Ntehnēde: “Aŷi asan pēgwēk mbēryēnd bare mēkēna puhna đoku ŷa!” ³¹ Ndampo fo nke ge ahnaŷ njinēhniđēha ahnaŷantawu uŷēt, kwēhnatēhni vēsan wawuli pēhw (10,000) do aŷēntaw a njijatēnd gē vēsan wawuli wafēhw wahi (20,000). Dañadina bi ten njēk bi kod mētēni? ³² Ge kodina, payēdēhēhni vahnē ahnaŷantawu hna, wati ante nkok ŷaŷēk ŷa, nkwēryēlēni antē mētēni.» ³³ Awa, mē

ntehnëk Yesu: «Koyëna nke: wëla aryampo hnë wũhnë kofina nke arëfal mën ge maŵëna tav ile kwëhnaŵ ÿa fop.

³⁴ «Wañjiry ña iñë fërën ye, bare ge gona ñaŵ, hak kodë mbokaryi ñañëni; nkufahni nkal inji ma uhnëda ŵa? ³⁵ Nafa goryaryëdina wanjiry wante wok gona ñaŵ; canëdë. Nëparyin dus ge kwëhnaŵ vanëf awëryahnu!»

15

Ife ile sëvëko hnuyik

¹ Vërëf ÿatëtanke gë vahnë vëwëh vëhaŵary tëhadënihawo Yesu soŵe nëpaniha. ² Wafarise ŵa gë vëharan sariya va umë mëhnađëni ntehnëdëni: «Aÿi asan maŵëk kacahni vēli wameh do tokëlahnëdëni gë vëhni!»

³ Awa Yesu më nësëhnëkëhni aki: ⁴ «Hnë wũhnë, ge ahnë kwëhnaŵ wape keme do cëvaryata ryampo, tavëdëlihna bi wañëtaŵ ña fop hn'ile keryëdëhëhni hna njihahn njëkëlehna ile sëvëk ÿa hafo nuja? ⁵ Do ge nujëka natidëha, ndafidëha vankus hna mënceryehn. ⁶ Age təkëk tere lëŵu hna macëdëhëhni wëlawoŵu ŵa gë vësaryëtaŵu va fop do ntehnëhni: “Yijën nëhin kabi nujëbuha ife mën ile sëvëko ÿa!” ⁷ Paryi pëyađëmu, ambin hna fëna koyëna dënk nked: ge ali wameh aryampo fo nkwëcëtak vankeya va, uhnatah ŵa njađëd dus hn'ambin hna ntëbini vësatah vëyabah vēle nkok balëna gwëcëtak vankeya vantëŵ hni.»

Uÿëc koryi ule sëvëko hnuyik

⁸ Yesu më mbok ntehnëk: «Ge asëval hwëhnaŵ wanjëc koryi ipëhw, cëvaryata uryampo, pëdëdina bi lampu ÿa, pahëc cery ña do njëhër wajira fo hafo nu? ⁹ Do ge nuk, macëdëhëhni wëlawoŵu ŵa gë vësaryëtaŵu va ntehnëhni: “Nëhënefu kabi nuŵu uÿëc koryi ule hnambëbuho ŵa!” ¹⁰ Toña ÿa fëyađëmu, ge aŵen aryampo fo nkwëcëtak vankeya vameh vantëŵu va wamëleka Wënu ña natëdëhëhni dus.»

Rëm le hnuka fatah fantëŵu fante sëvëko

¹¹ Yesu më mbok ntehnëk: «Asan hwëhnaŵkëhniwo vutah vucan vuki. ¹² Fatoy fa më ntehnëka rëmu: “Apa, yëdarye hnapul ile lëŵ dëfu ÿa.” Awa rëm ÿa më cahëlehnëkëhni vutahu hnapul lëŵu ÿa.

¹³ «Hnë wafac toye, fatah fatoy fa më nkwaŵëk ile ceharyiko ÿa, njilehn hn'inkal ñaŵah dus gë koryi lëŵu ÿa fop. Umë njik tokëk koryi lëŵu ÿa hnam hafo puhn. ¹⁴ Ga puhnëk koryi ÿa, inte cankaf yeho nkal tac, pëgwëlehn njëkëlehnand ile rëfëka ÿa. ¹⁵ Njilehn ndokuñëhënda asan avë nkal tac. Asan arac, umë njoka gë wëhaÿ walëŵu njëkandëhni vampëhëmpëh*. ¹⁶ Fatah fa ñađëho dus pihñënantu wëla g'uryav vampëhëmpëh ŵa fo, bare ahnë yëdäfilawohna.

¹⁷ «Awa ndënkwëtalehn ntehna: “Vëryokuñ Apa va fop tokëdëni gante ñađëni ka bare ami, inte ÿađ ndaŵo ani! ¹⁸ Mbokađëfu gë vëhni Apa lehnëŵa: ‘Apa, ntëntahnëbuha Wënu ña do ntëntahnëmi wëjë fëna. ¹⁹ Gona tëfo yewu fatah hu. Pëlarye had aryampo gë vëryokuñ

* **15:15** 15.15 Vampëhëmpëh: Vampëhëmpëh va wafacëna haryënkwaŵ wasëwif ŵa.

hu ki.' »²⁰ Kahnëtalemn mbokand gë vëhni rëmu. Fatah fa nkoço njaŵ təkahn tere hna nujata rëmu ŷa ga njijëd, umë kaŷëhnahnëka dūs g'aju do nkary kacahna g'uhnatah.

²¹ «Tac fatah fa më ntehnëka rëmu: “Apa, ntëntahnëbuha Wënu ŷa do ntëntahnëmi wëjë fëna. Gona tëfo yewu fatah hu.”

²² «Bare rëmu më ntekëhni tanj vëryokuŷ vëlëwu va: “Dëfëryin ayoju acud ante ŷak wamëk ŷa asuduna ajë mën aŷi; diryina nënk fëmbak hna†, do afaryuna wapary. ²³ Yojëna fañihni fante ŷak hniryëkëfa aryaŵuna; tokinëhna ntihañina ambënt. ²⁴ Aŷi ajë mën had ale sëmëk nkeho do tame mbëhnik, cëvëko do nubuha.” Pëgwëlehnëni ambënt ŷa.

²⁵ «Wati rac, fatah fandënkwëryënk w asan arac fa g'ikaŷ nkeho. Ga mëncid tēhat tere ŷa, umë nkwëryëkëhni vahne ga nkaŷëdëni. ²⁶ Më macëka aryokuŷ aryampo tēya bi ye ye tere hna. ²⁷ Aryokuŷ a më ntëkwaka: “Ahery hu wëncik, rëmu më ndawëhnëka fañihni fante hniryëk fa, kabi yam fo mëncik.”

²⁸ «Ntavëlehna fatah fandënkwëryënk w fa do ŷwëyëko tēnkëdëna tere hna. Rëmu më cahnik muntahna tēnk. ²⁹ Bare umë ntëkwaka: “Nëpary, Apa, wabëhn wayabah ye kobëri ga ndokuŷëhnahnëdëmi, hara gwajëhnëlihna wëla uhnës ryampo. Bare wëla fanankal yëdalihoŷahna lihahnëfuna ambënt gë wëlawo mën wë. ³⁰ Aŷi ajë hu ale wëncik aŷi, umë gë vësëval tokëni koryi hu ŷa fop bare umë ryawëhnëruha fañihni faniryah fa alinëhnañna ambënt!”

³¹ «Rëmu më ntëkwaka: “Fatah mën, wëjë g'ami nkelahnik kwëlëkwël, do fop ile hwëhnëbu ŷa wëjë hwëhnëk. ³² Tëfëka natëfu ntiyin ambënt kabi aŷi ahery hu, ale wëncik aŷi, had ale sëmëk nkeho, mbëhnaryëkoŷa, cëvëko do nuyik.”»

16

Aryokuŷ ale ritëk

¹ Tac Yesu më ntehnëkëhni vërefal vëlëwu va: «Ahwëhn hnapul yabah yeho. Asan arac hwëhnakawo aryokuŷ ale kwëtahnëko dūs. Fac ryampo umë njijik pëyayik: “Aryokuŷ hu ŷa përekanëd hnapul hu ŷa fop.” ² Asan a më macëka aryokuŷ a ntehna: “Awa, ye wëryëdëfu hnësëde soje hu? Pëyarye gante ndokuŷahnëru hnapul mën ka: kodila awo aye aryokuŷ mën.”

³ «Aryokuŷ a më ntehnak: “Ale ryokuŷëhnëdëfu ŷa danja nkeho. Hak ga ntiyadëfu? Age ntehnëbu yiwu yam, kwëhnala fanka. Age ntehnëbu fëna yiwu wunta, cëfëndëho. ⁴ Njëtëbu ile lidëfu ŷa wëla layiwu doku li nuŷadëfu hn'ile nëwëdëfu!”

⁵ «Umë macëkëhni aryampo aryampo fop vële hnavëkawo ale ndokuŷënd va. Më ntehnëka aryënkwëryënk w a: “Wayëhw wonanëruha ale ryokuŷëhnëdëfu aŷi?”»

⁶ «Asan a më ntëkwak: “Wabido keme (100) wacankaf wagu wonanëbuha.”»

«Aryokuŷ a më ntehnëka: “Wëlin kayëte nav hu ŷa. Dañary ñap aher wafëhw imbëd (50).”»

⁷ «Më mbok ntehnëka ahaŷary: “Wëjë lë, wayëhw wonanëruha?”»

† 15:22 15.22 Diryina anënk fëmbak hna: Anënk ŷa rufahnëdëha fatah fa tere hna nkentahnik.

«Më ntëkwak: “Wësaku keme (100) vantimp.”»

«Aryokuj a më ntehnëka: “Wëlin kayëte nav hu ña; kerëry wafëhw mbëd gë warar (80).”» Koyëna ntikëhniwo fop.

⁸ «Awa, ahwëhn hnapul a, ga nuko gante kamënako ka, nësëko wapërën soje warit ayi aryokuj a mama tokahnëkawo. Toña ya fëyadëmu, vële fabëk vëyi yi duniya vi fo yak ritëk yëbëlan lëw hni ntëbënihëhni vëvë hnë humpen Wën vi. Vëvë hnë humpen Wën vi vëyëtëna gante nkedëni gë iyi duniya.»

⁹ «Ami ntehnëdëmu: Yëcfahnëryindën iyi hnapul vë duniya ile rokad gante tëfëka ka. Koyëna, ge puryaryëku, Wënu ña kacadëhu tere lëwu hna do nujadunëhëhni wëlawo.

¹⁰ «Ale facënak viyë vile yak vak hna pacënad visankaf hna fëna; ale ronkënak viyë vile yak vak hna tonkënad visankaf hna fëna. ¹¹ Awa, ge pacënaluhna hnë hnapul vë duniya li, Wënu ña kwëtehnahnëdëhu bi hnapul paryi ya? ¹² Do ge pacënaluhna hnapul vëyëntaŵ hna Wënu ña njëdadëhu bi hnapul ile hwëhnerun paryi ya?

¹³ «Ahnë kodina njohalëhni vahnë vëhi gë ntaŵary dëwu ña fop: canjëdëni g'aryampo do ñahnëdëha; ñewëdëha ayəntaŵ a do njafa. Kodiluhna ayohaluna Wënu ña do ayohalu fëna koryi ndampo fo.»

¹⁴ Wafarise, wale wëryëko wañi wanës fop ña, njafanjëdënihawo Yesu, kabi koryi ya yeho lawo lëw hni ya. ¹⁵ Yesu më ntehnëkëhni: «Wuhnë ntiyadun had vësatah tase vahnë hna, bare Wënu ña njëtëk ile ye ntaŵary hun hna. Toña ya fëyadëmu, ile nayənëni vahnë ya Wënu ña ñadina rac.

¹⁶ «Sariya Moyis ya gë vëkayëte wakila va kwëhnako fanka hafo ante tëkiko San Ayary a do kobëri tac, pëyahniko Wanës Wakasëk itëk Naŵ Wënu ña do ale-wo-le ntid fere fop tënkahn. ¹⁷ Dehnëla sariya ya goryeryëna fanka. Ambin ñi g'inkal inji yancëk nambi gë fakerëh fëndampo fatiy famb sariya cëvëdina muk.

¹⁸ «Sariya ya tufahnëd, ale vambëka asëvalu do ñëla ahaŵary ntik ile mbañëk Wënu ña, do ale yëlëka asëval ale mbambëka asan ahaŵary ntik ile mbañëk Wënu ña.»

Uhnës uryindaryindan soje Lasar g'asan avetak

¹⁹ Awa Yesu nantänëhnëkëhniwo iyi uhnës uryindaryindan: «Asan avetak yeho. Asan arac viyi viwamah ntiyadëho vilakah ntaŵi do tokëdëho had ambënt ye tere lëwu hna fac-wo-fac. ²⁰ Asan ahayəhnhah yeho fëna, Lasar maciko. Rënka tere avetak hna ntanëdëho, wahajëhn fo nkehawo mbahn inji fop. ²¹ Vacawël ile tokëdëho avetak va ñadëho dūs tok; bare ñoñ yëcfadëlohna. Ile yak siyamëk ya wabe ña fo yijëdëho ndayəndëniha wahajëhn ŵa.

²² «Awa, fac ryampo ahayəhnhah a cëmëko do wamëleka ña më njonihä darël vëhni Abëraham hna. Tac avetak a fëna cëmëko, më mbañik, ²³ janáma hna ntabiko, hnam korotëdëho dūs. Ga njëkalend më nuka ñaŵët Abëraham gë Lasar ga kakëni. ²⁴ Avetak a pëgwëlehn ndekand: “Apa Abëraham, kayëhnahnëryiyi g'ami! Payehna Lasar koyi wëla sëmët irufa lëwu yi fo wënka hna njij njamënahno ryëw yi, korotëdëfu dūs hnë huñi hwëdëh.” ²⁵ Bare Abëraham më ntëkwaka: “Fatah mën, dënkwëтары fop ile yaduho ya nuýaruhö ante nkoruhö cëmëlihna ña, bare Lasar mbër ña nuýako

umë. Tame, ani mbosëvosehnëde wako wadëwu hna, hara wëjë mbër ña yehahnëru. ²⁶ Do fëna hatëh hacankaf yehëhna yëbëlan fu soje vële ÿad njiryini va vëhodina, do kodena ndaniji fëna hatëh hi njihahniji hn'ile nkefun li.”

²⁷ «Avetak a umë ntehnëka: “Apa, këlami, payëryehna awa Lasar tere apa hna. ²⁸ Vukery imbëd hwëhnafu hnam. Nji njëtëndanëhni soje antë njijëni vëhni fëna hnë iyë ÿëwa hwëhn mbër.”

²⁹ «Abëraham më ntëkwaka: “Vikerëh Moyis gë wakila ña ye ile yëtëndanëdëhëhni vëhery hu va: arabi nëpanihëhni do maŵëhnëndënihëhni!”

³⁰ «Avetak a më ntehnëk: “Umë gedina gwër, Apa Abëraham. Bare ge ahnë mbëhnëk vësëm hna nji tëkatëhni, nkwëcëtafëni vankeya va.”

³¹ «Bare Abëraham më ntëkwaka: “Vëhnëpana vikerëh Moyis va wakila ña; gena ge ahnë vëhnëk vësëm hna maŵëhnëdëni.”»

17

Wameh g'itavëhn

¹ Yesu më lenëkëhniwo vërëfal vëlëwu va: «Nked kwëlëkwël ile rëkëd ntiyëhnëndëhni vahnë va wameh. Bare meka ale liyëhnëka aÿëntaŵu wameh! ² Soje sifa ahnë arac pecek nkwaki bëraka gëb li tac ntabi hnë wov, ani gë ntiyëhnahnënda ahnë wameh lakënde fatah Wën fëndampo fo.» ³ Yesu më mbok ntehnëk: «Keharyin ðus!

«Ge aÿënta hu ntëntahnëki niraryehna; ge maŵëk ntëntëk do nkwëcëta vankeya va tavëhnëryehna. ⁴ Lakënde ntëntahni wahwënta mbëd gë wahi fac hna do nte-wo-nte ña mbokaj ntehni: “Tavëhnërye, ntëntëbu”, tavëhnëryehna.»

Fanka ikwëtahn

⁵ Tac vëfayik va ntehnënihawo Ahwëhn a: «Gwënëry ikwëtahn dëw fu ña!» ⁶ Ahwëhn a më ntëkwakëhni: «Ge kwëhnarun ikwëtahn nte vak had uÿëc mutarëd, kodun alehnuna an'atëh, “Gëcary ani ayi afëla wov hna”, do maŵëndëhu.»

Aryokuñ ale lif ðoku lëwu

⁷ Yesu më mbok ntehnëk: «Ge ahnë hnë wuhnë kwëhnaka aramp ale yamëd wëhaÿ ma heryëdëhëhni wusaŵ, gena bi dehnëdëlahna ge mëncik: “Yij alaña arok roka ÿa.” ⁸ Bare ntehnëdëha: “Ge pëhwëtaru ahnëgëhno roku do sewu, tac g'arok g'ase, wëjë fëna.” ⁹ Tëfëlahna camehni aramp arac kaſi ðoku lëwu ÿa fo ntik. ¹⁰ Koyëna nke soje hun ÿa fëna, ge ntirun fop ile ntehnëku Wën ÿa, dehnëryin: “Vëryokuñ fo yebun vële wok vëwonëhnanina iñë. Doku lëw fu ÿa fo lifun.”»

Yesu vëhwëhn mbiÿ pëhw njërëncëd

¹¹ Ante nkoko njind Yesu Yerusalem ña, yëbëlan resiÿo Samari gë Galile tëfëko. ¹² Ante ntënkëdëho ankol ña tëhanihawo vëhwëhn ambiÿ ipëhw. Umë kahnëni ñawët ¹³ pëgwëlehënëni këlandëniha ndekandëni: «Yesu, Asankaf, kaÿëhnahnëryiÿi gë fuhnë!» ¹⁴ Yesu, ga

nukëhni, më ntehnëkëhni: «Yiryin njëkënihu vësëna wasadëha va.*» Wati nte njidëniho ña, njëreniho.

¹⁵ Aryampo hnë vëhni, ga nuk njërëk, mbokajëko ndekajatënd icëmb Wënu ña. ¹⁶ Ga tēkik d'arël Yesu, ndēnkwhēnhēlehn haryēnkwlēwu yēka ñi nkal li, do camehnēnda. Asan arac avē Samari yeho.

¹⁷ Yesu më ntehnëka: «Gena bi pēhw ña fop yērēnik? Ne nkehëhni mbēd gē vēhnah vēyēntaŵ va? ¹⁸ Vēhnahana bi mbokajēni camehnēniha Wënu ña? Ahneh ale wok gena sēwif, aŷi fo vokajēk?»

¹⁹ Tac Yesu më ntehnëka asan a: «Matēry, ayi; kwētahnēhu ña njërēnēki.»

Naŵ Wënu ña rēk tēki

²⁰ Fac ryampo wafarise ŵa tēyēnihawo Yesu bi guve tēkid Naŵ Wënu ña. Umē ntēkwakëhni: «Naŵ Wënu ña yijēdina had ññē ile hnude. ²¹ Dehnēdēna: “Ani nke”, ma “Hnani nke”, ami pēyadēmu, Naŵ Wënu ña hnē ŵuhnē tēk nke lakēnde nudiluhna.»

²² Tac më ntekhëhni vērēfal va: «Wati yejēk ile pērēdēhu ahnuŵuna Ajē Ahn'a wēla fac ryampo fo, bare nudilunahna. ²³ Ntehnēderun: “Ani nke!” ma “Hnani nke!” Ant'awāŵu, ant'arēfuni. ²⁴ Yētēryin, fac Ajē Ahn'a, ge tēkik, nkef had mbilēbilik ambin hn'ani penēlehn duniŷa ñi fop. ²⁵ Bare afo korot ten dūs, do vahnē vevē dol vi ñwēyēdēniha.

²⁶ «Wafac wale njihahnič Ajē Ahn'a nkef had gē yamani rēm fu sankaf, Nowe, ka. ²⁷ Vahnē va tokēdēniho, cedēniho, ñēlēlēdēniho, do njëdahnēdēnihēniho weryag hni va ñēlini, hafo fac hn'ile tēnkahnēko Nowe sisikulu hna. Awa ŵac sankaf yijēko nkal hna ndawēhni fop.*

²⁸ «Nkeho fēna had yamani Lot ŷa: vahnē va tokēdēniho, cedēniho, ntaŵēdēniho do nkwaŷēdēniho, njamēdēniho do mbēryēdēniho watare, ²⁹ hafo fac hn'ile cahnēko Lot Sodom hna: Wënu ña tēviko g'ambin rēv hwēdēh do gē wēraka hwēdēh ndawēkēhniho vahnē va fop†.

³⁰ «Koyēna nkef fac le tufēhnač Ajē Ahn'a: vahnē va doku lēw hni fo ntidēni, vēfēhwētađina ikaca mēn.

³¹ «Fac rac ale yed karyēnkwl cery ntēwu ña, antē tēnk bambery nuf viŷē vilēwu; do ale ye hn'ikaŷ dēwu ŷa fēna antē mēnc gē ŷalu.

³² Ndēnkwhētaryin ile yehawo asēval Lot ŷa†. ³³ Ale ŷad iŷi duniŷa ŷa cēmēd, bare ale wok kwētahnēna nēf iŷi duniŷa ŷa pehētač umē dēnk. ³⁴ Pēyadēmu, hnē umēd tac vahnē vēhi ryakēd hn'ipad ndampo fo; nufēde aryampo do tavi aŷēntaŵ a. ³⁵ Vēsēval vēhi rēkēd ndawēndēni ryēwa ndampo fo; nufēde aryampo do tavi aŷēntaŵ a.

³⁶ [Vēsān vēhi yed hn'ikaŷ; nufēde aryampo do tavi aŷēntaŵ a.]

³⁷ Vērēfal va më tēyēniha: «Ahwēhn, ne nkef watac?»

Yesu më ntēkwakëhni: «Hn'ile nkef waŷas hna mbarēpēlēdēni wahuy ŵa.»

* **17:14** 17.14 Yiryin njëkënihu vësëna wasadëha va fēhnētanēk vësëna wasadëha va nunihēhni do pēyahnhēni vēhwēhn mbiŷ va njëreni. (Soŷe Walevi 14) * **17:27** 17.27: Wapēgwala 6.9; 7.24 † **17:29** 17.29 Ndawēkēhniho vahnē va fop afo tere Lot ŷa. (Wapēgwala 19.29) † **17:32** 17.32 Asēval Lot ŷa mbacik nke had apahn waŷiry. (Wapēgwala 19.26)

18

Uhnēs uryindaryindan soṇe ahitiṇ ayapah

¹ Yesu mē mbok nēsēhnēkēhni kat vēřēfal vēlēwū va tu-fahnēhni tēfēkēhni nĵefandēni kwēlēkwēl hara vēsilētana: ² «Nkeho hn'ankol ndampo ahitiṇ ale woko dakēdilahna gē Wēnu ṇa do dēnēnēdīlēhniwohna vahnē va. ³ Nkeho fēna hn'ankol tac asēval ale cēmāryēko asan. Asēval arac nĵidēho kwēlēkwēl ahitiṇ hna ntehnēnda kitiṇēhni g'ale nkelēkēhni ŷa.

⁴ «Ahitiṇ a ṇwēŷēdēho kwēlēkwēl, tac mē ntehnak: “Dakēdīlohna gē Wēnu ṇa do dēnēnēdēwēhnihna vahnē va, ⁵ bare kabi aŷi asēval mbērehnēko, kitiṇēdēfuhēhni, soṇe antē mbok nĵij njankēndo gē wanēs.”»

⁶ Tac Ahwēhn a mē mbok ntehnēk: «Nēparyin wante nēsēk ahitiṇ ayapah arac! ⁷ Awa, Wēnu ṇa lē gwēcanēdīlihna bi vēle kwēhnēk va age muntadēniha g'umēd gē g'anent? Demankēdīlihna bi? ⁸ Pēyadēmu, nkwēcanēdēhēhni wati le rēfēka ŷa. Bare ge Ajē Ahn'a mbokajēk tēkatēdēhēhni bi vēle hwētahnēka nkal li?»

Farise gē arēf ŷatētanke

⁹ Yesu mboko nanta iŷi uhnēs uryindaryindan soṇe vēle ntiyahnēk satēk do yafēkēhni vēŷēntaŵ va fop: ¹⁰ «Nkeho farise g'arēf ŷatētanke. Vēsān vērac tēnkēniho Cery Wēn Cankaf hna imunta. ¹¹ Farise ŷa mē kahnēk muntad cahēt minu fo ntehnēnd: “Wēn, camehnēmi gante nkobu gela gē vēŷēntaŵ ki, vēle lef vēŷi vahnē, ŵek do yēkēlehnēd vēsēval vēhaŵary; ha, camehnēmi gante nkobu gela g'aŷi arēf ŷatētanke ki. ¹² Cujēdēfu wahwēnta wahi wafac mbēd gē wahi hna, do nĵēdahnēdēfu Cery Wēn Cankaf hna hwēhn pēhw hn'ile-wo-le hnuŷabu hna.”

¹³ «Arēf ŷatētanke ŷa, umē, kamēhni kahnēko ṇaŵēt mbankatēnd sakahnēha do dēkēdīlohna kaṇ g'ambin ntehnēnd: “Wēn, kaŷēhnahnēryiŷi g'ami, aravēhno kabi aŷen yeŷu.”»

¹⁴ Yesu mē mbok ntehnēk: «Paryi pēyadēmu, Wēnu ṇa arēf ŷatētanke ŷi, ntehnēko satēk, gena farise ŷi. Ale-wo-le hnaŷēnaka mbanēde bare ale vanaka naŷēnēde.»

Naŵ Wēnu ṇa vēle ye had vutah hwēhnēk

¹⁵ Vahnē yinenēhnikawo Yesu wēla vutah vutoy va tindēhni wēbāk wadēwū ṇa ndēwahni. Vēřēfal va, ga nuni rac, mē niranihēhni. ¹⁶ Bare Yesu mē tahēndakēhni vutah va do ntehn: «Tavēryinēhni nĵijēni vutah va, ant'aŵemāŷēhnuni, kabi Naŵ Wēnu ṇa vēle ye had vēhni va hwēhnēk. ¹⁷ Toŷa ŷa fēyadēmu, ale wok maŵēhnēlahna Wēnu ṇa had gante maŵēndēhēhni fatah rēmu gē hnēmu ka tēnkēdīna muk Naŵ Wēn hna.»

Asan avetak gē Yesu

¹⁸ Hnē wati rac, asankaf wasēwif rēyēkawo Yesu: «Aharāṇ afērēn, ye rēfēko liwu rēnkahnu uwām usēr hna?»

¹⁹ Yesu mē ntēkwaka: «Soṇe ye ŵacēduho afērēn? Ahnē afērēn gena ge gena Wēnu ṇa fo. ²⁰ Soṇe ile rēyēru ŷi, gena nĵētēru bi vakwēda va? “Ant'aryawā ahnē; ant'ayēkēlehna asēval ahawāry; ant'ale; ant'aye sede wamēr; dēnēnēryihni rēmuh gē hnēmuh.”»

²¹ Asan a më ntëkwaka: «Vanj vakwëda fop mawëhnëbu kobëri utah mën hna.»

²² Yesu, ga nkwëryëk wanës watac, më ntehnëka: «Awa, iñë ryampo wojëki: yiry awaf fop ile hwëhnaru ÿa do ayëdahni koryi ÿa vëhaÿëhnah va, koyëna nuÿadu hnapul yabah ambïn hna. Tac yij arëfëlehnëndo ami fo.»

²³ Bare asan a, ga nkwëryëk wante ntehnëka Yesu ña, njamëlehnëko kabi mbetako ðus. ²⁴ Yesu, ga nuka gante njamëk ka, më ntehnëk: «Ntakëk vëvetak tënkëni Naw Wën hna! ²⁵ Itënk yonkomb hnë hatëh sirehn ÿak hnëÿëk g'itënk avetak Inaw Wën hna.»

²⁶ Vële hnëpadëhawo va më ntehnëni: «Mo ye awa ale hode pehëti ÿa?»

²⁷ Yesu më ntëkwakëhni: «Vahnë va vëhodïna, bare Wënu ña kod.»

²⁸ Awa, Piyer më ntehnëka Yesu: «Nëpary, tavëbun ile hwëhnaibun ÿa fop soje arëfëlehnënde.»

²⁹ Yesu më ntëkwaka: «Toña ÿa fëyadëmu: ge ahnë tavëk tere lëwu, asëvalu, vëheryu, do vicëru, rëmu gë hnëmu gë vutahu soje Naw Wënu ña, ³⁰ nuÿad ntëbi ile kwëhnako kobëri ÿa do nuÿad ðuniÿa ile wok pudïna wati ile yejëk ÿi.»

Rarëna ÿa pëyahned Yesu cëm dëwu ña

³¹ Yesu canaryëkëhniwo vërefal pëhw gë vëhi va do ntehnëni: «Nëparyin, gë Yerusalem njidën. Hnam ntiyad fop ile kerëni wakïa soje Ajë Ahn'a. ³² Njëdahnedëniha vële wok vëyena wasëwif, njafanëdëniha, njewëdëniha, tëpahnëdëniha, ³³ ntampëdëniha, tac ndawëdëniha; do fac rarëna hna mbëhnëd.»

³⁴ Bare ñoñ vëyëtëlohna ile nësëd; cowïniho ile ye wanës watac ÿa do wanës Yesu watac ntëbëkëhniwo.

Yesu umëp njërënëd

³⁵ Ante tëhadëho Yesu nkol Seriko ña, umëp lañako wuntadëho ðarël nkañ hna. ³⁶ Ga nkwëryëk wëñañ kore le ryëcëdëho umë tëyëk bi ye ye. ³⁷ Më pëyayik: «Yesu vë Nasaret ryëcëd.»

³⁸ Awa, më ndekak: «Yesu, Aju David, kaÿëhnahnëryiÿi g'ami!»

³⁹ Vële ryënkwëko va më niraniha ndemëhna, bare tac nkwënëk wadëka ña: «Aju David, kaÿëhnahnëryiÿi g'ami!»

⁴⁰ Yesu kahnëko, më ntehnëk njinenëhniÿihna umëp uña. Ga tëkaryijik, Yesu më tëyëka: ⁴¹ «Ye ÿadu linëhni?»

Umë ntëkwak: «Ahwëhn, vok hnundu ÿadëfu.»

⁴² Yesu më ntehnëka: «Arafi avoka ahnund; kwëtahn hu ña pehëtëki*.» ⁴³ Tanj, mbokalehn nund do tëfëlehnënda Yesu cëmbatënda Wënu ña. Kore ÿa fop nuniho watac do cëmbëntëdenihawo Wënu ña.

19

Yesu gë Yase

¹ Yesu tënkëko Seriko hna do ndëcëdëho nkol hna. ² Asan ale wacik Yase yeho hnam. Asankaf vëref ÿatëtanke yeho do mbetako ðus. ³ Ñadëho nuhna ale wacëde Yesu ÿa bare kodilohna kabi yihnëlohna

* **18:42** 18.42 Kwëtahn hu ña pehëtëki: Kode nkwëryi fëna kwëtahn hu ña njërënëki.

do vahnë va njabëniho haryënkw lëwu. ⁴ Awa, umë nkaryëk karyënkw ge nkaŵ ante tēfēf Yesu, kay hnë tēh soŋe nuhna.

⁵ Ga tēkēk Yesu bay hnam mē kaŋaka do ntehna: «Cēli ñap, Yase: dol ŷal hu hna njinēgadēfu.» ⁶ Yase cēlēlehni ñap njohna Yesu g'uhnatah gē tere lëwu.

⁷ Ga nuni watac, fop ntvākēhniwo, mē ñakēñakēdēni nēsēndēni wēba Yesu: «Tere ale lid wameh cēlahnēk aŷi asan.»

⁸ Ga tēkēni tere hna, Yase kahnēko haryënkw Ahwēhn a ntehna: «Nēpary, Ahwēhn, njēdadēfuhēhni cape ndampo hnapul mēn ŷa vēhaŷēhnah va, do ge nufēhnēbuha ahnē koryi dēcēt, mbēsādēfuhah wahwēnta wahnah g'ile hnufēhnēbuha ŷa.»

⁹ Yesu mē ntehnēk: «Dol Wēnu ŋa pehetēkēhni vēvë iŷi tere vi, paryi nke, aŷi asan fēna fatah Abēraham ye. ¹⁰ Pēyadēmu, Ajē Ahn'a njijēk njēkēlehnhni do pehetēhni vēle sēvëko va.»

Vëryokuŋ pēhw vēle hwētēhnaŋnik koryi

¹¹ Yesu mē mbok nantanēkēhni uhnēs uryindaryindan soŋe vēle wëryëko takan wanēs watac va kabi tēhako Yerusalem do ntiyahnhēkēhniwo vahnë va tameki tēkiŋ Naw' Wēnu ŋa. ¹² Wēlin ile nēsēko ŷa: «Asan yeho ale hnagiko hnë tere lēnah, ŋi hn'inkal ŋaŷah, soŋe ŋi naŵēndi; tac do wavokaj. ¹³ Njihahnēnd ŷa umē macēkēhni vēryokuŋ ipēhw vēlēwu va, njēdakēhni ale-wo-le uŷēc sanu hwēhn nafa* yaŷah do ntehnēhni: “Dokuŋandin iŷi hnapul hafo vokaju.”

¹⁴ «Ñewēnihawo dūs asan arac; umē payēnihēhni vēfay kamēhni lëwu pēyahnēni: “Ñadilēfunahna aŷi asan naŵēhnēfu nkal fu li.”

¹⁵ «Bare rēkēk naŵēndi. Tac mē mbokajēk nkal dēwu hna do macehnēhni vēryokuŋ vēlēwu vēle njēdako koryi va: ñadēho njēt bi hak ndokuŋahnēni ale-wo-le.

¹⁶ «Aryënkwëryënk a mē njijēk ntehn: “Ahwēhn, uŷēc sanu ule yēdaruhoŷo ŷa nagēk waŋēc pēhw.” ¹⁷ Ahnaŵ a mē ntehnēka: “Njivēk, aryokuŋ afērēn yeru; kabi pacēnaru viŷē viroy hna, ntidēmi asankaf hnë vankol ipēhw.”

¹⁸ «Ahigēna ŷa mē njijēk ntehn: “Ahwēhn, uŷēc sanu hu ŷa waŋēc imbēd nagēk.”

¹⁹ «Ahnaŵ mē ntehnēka: “Awa, wējē asankaf vankol imbēd lidēmi.”

²⁰ «Aryokuŋ ahawāry mē njijēk ntehn: “Ahwēhn, wēli uŷēc sanu hu ŷa; hnë fankwēŷ ipand kwētēbuho. ²¹ Ntakēkoŷo gē wējē kabi njapēru: nufēdu ile woru kwētēlihna do kacēdu ile woru nađēlihna.”

²² «Ahnaŵ a mē ntehnēka: “Aryokuŋ aŷeh yeru, wante hnēsēru ŋi hwēdandēmi. Ntehnēru njētēruho njapēbu, nufēdēfu ile wobu kwētēla do kwēcēdēfu ile wobu nađēla. ²³ Awa, ge koyēna nke, soŋe ye woru kwētēlihna koryi mēn ŷa hnë bank? Ge mēncifū kokēndebu wēnhniwu ge mbidēfu.”

²⁴ «Tac mē ntehnēkēhni vēle yeho hnam va fop: “Tebëryina ayēdawuna ale hwēhnaŋ waŋēc sanu pēhw aŷi.”

²⁵ «Umē ntēkwaniha: “Ahwēhn, umē njabēka, tēk kwēhna waŋēc ipēhw!”

* **19:13** 19.13 Uŷēc sanu hwēhn nafa kēñēlahnēk gē cos soŋe wafac keme (100).

²⁶ «Toña ŷa fëyadëmu, ale hwëhnaŷ ŷa nkwënënde, bare ale wok kwëhnana ŷa, tebëde wëla ile liyahnëka rëkëk nuŷa ŷa. ²⁷ Awa, soŷe vële wok vëŷadina yenëhnëwëhni ahnaŷ vi yojënëhni ani aryaŷuni tase mën.»

Itënk Yesu Yerusalem

²⁸ Ga nësëk koyëna, Yesu kahnëtake ndënkwëhnëhni vahnë va nkaŷ hna njindëni Yerusalem. ²⁹ Ante tëhako nkol Betëfase gë nkol Betani, ðarël Kuŷ Oliviye hna, umë payëkëhni vëréfal vëhi haryënkŷ, ³⁰ më lehnëkëhniwo: «Yiryin hn'ankol ante ye haryënkŷ nŷi. Age tëkërun tëkatëðunëha, ga pokik, fapali fante wok kobëri kayina. Pëtina ayojuna ani.» ³¹ Age ahnë tëyëku bi soŷe ye fëtëðunëha, dehnëryina Ahwëhn a valëka.

³² Vëréfal va njilehneni do tëkatëni fop gante ntehnëkëhniwo Yesu ka. ³³ Wati ante pëtëðënihawo fapali ŷa vële hwëhnëka va më tëyënihëhni: «Soŷe ye fëtëðunëha fapali fi?»

³⁴ Umë ntëkwani: «Ahwëhn a valëka.»

³⁵ Tac më njonëhnëniha fapali fa Yesu, tindëniha vacuð vantëŷ hni va kayëðëlehnëniha hnam Yesu, ³⁶ kore ŷa ntanëndënihawo Yesu vacuð vantëŷ hni va nkaŷ hna njitënd.

³⁷ Ante tëhadëniho Yerusalem ŷa, gë cape cëpëta Kuŷ Oliviye ŷa, kore vëréfal ŷa fop pëbëkëhniwo uhnatah wã, pëgwëlehnëni ndekandëni cëmbëndëniha Wënu ŷa kabi viŷë vifëmpëhnahnah viyabah nuniho.

³⁸ Ntehnëðëniho: «Araŷi Ahwëhn a Wënu ŷa njëða ale yijëð naŷ g'uŷac lëwu wã! Araŷi yam ŷa nke hn'ambin hna do Wën Hunte Sëpëk Fop ŷa cëmbi!❖»

³⁹ Wafarise wëryampo yentiko kore hna më ntehnëniha Yesu: «Aharan, dehnëryihni vëréfal hu vi ndemëhnani.»

⁴⁰ Yesu më ntëkwakëhni: «Pëyadëmu, ge ndemëhnani, wëraka wï ndekað cëmb mën inja!»

Yesu Yerusalem konëhnëð

⁴¹ Yesu, ante tëhako nut naŷ Yerusalem ŷa, konëhnëðëhawo, ⁴² ntehnatënd: «Yerusalem, kayëhnahnëko gë wëjë. Age njëtakëndu ile liðu ahnuŷahn yam ŷa, wëla dol fo, njivakëndëhi. Bare umë tame coŷiru! ⁴³ Wafac yenëhniki vëŷëŷ hu va mbëryëðëni hëya kece hu hna tënkëhnahnënihi. Kwërëðënihi caharað do ñayëðënihi vacape va fop. ⁴⁴ Mbëvendënihi fop, wëjë gë bulunda lëw hu ŷa, vëravëndilihna wëla itaka ðampo nko tinda hnë ŷëntaŷ. Yin fop nkeð kabi yavëtëlihna wati ile njijëk Wënu ndemaŷi ŷa!»

Yesu ntaðëhëhni vëwaf va Cery Wën Cankaf hna

⁴⁵ Yesu tënkëko selele Cery Wën Cankaf hna pëgwëlehn ntandëhni vëwaf vële yeho hnam va†. ⁴⁶ Ntehnëðëhëhniwo: «Vikerëh Wënu va më lek: “Cery mën ŷa Cery iyëfa macëde.”❖ Bare wuhnë, soŷa vële lirun!❖» ⁴⁷ Yesu karaŷëðëhëhniwo fac-wo-fac Cery Wën Cankaf hna. Vësankaf vësëna wasaðëha va, gë vëharaŷ sariya va do gë vëvë karyënkŷ bulunda va fop njëkëlehnëðëniho ndaŷëhnëniha. ⁴⁸ Bare

❖ **19:38** 19.38: Wahnëw 118.26 † **19:45** 19.45 Vëwaf vële yeho hnam va: Tëfëlahna nkehni vëwaf Cery Wën Cankaf hna. ❖ **19:46** 19.46: Esayi 56.7 ❖ **19:46** 19.46: Seremi 7.11

vëyëtêlohna bi hak ntidëni pêlahnëniha, kabi bulunda ÿa fop nkok nëpanda kwëlëkwël, umë fo ndilaniho.

20

Ne matik ucankaf Yesu ñi

¹ Fac ryampo, Yesu karanëdëhëhniwo bulunda ÿa Cery Wën Cankaf hna do pëyadëhëhniwo Wanës Wakasëk ña. Vësankaf vësëna wasadëha va gë vëharan sariya va do gë vicër va tëhanihawo ² do tëyëniha: «Pëyaryifu, bi g'iyëhne fanka ntidü vëyin, mo lehnëki alind?»

³ Yesu më ntëkwakëhni: «Ami fëna tëyëdëmu iñë ryampo. Pëyaryino, ⁴ mo fayikawo San njaryënd? Wënu ña bi ye ma bi vahnë va fayikawo?»

⁵ Bare pëgwëniho nkwajëlëndëni vëhni fo ntehnëlëndëni, ge ntëkwayinëka Wënu ña fayikawo, tëyëdëhëfu, soje ye woyinëk kwëtahnilënahna? ⁶ Ge ntehninëk, vahnë va fayikawo, bulunda ÿa fop ntutëdënihëfu gë wëraka soje ndawënihëfu, kabi kwëtahnëni San kila yeho.

⁷ Awa më ntëkwaniha: «Yëtëlëfuhna bi mo fayikawo njaryënd.»

⁸ Yesu më ntëkwakëhni: «Awa njivëk, ami fëna pëyadiluhna fanka fale lihandëbu vëyin va.»

Uhnës uryindaryindan soje vëyam vëyapah

⁹ Tac, Yesu pëgwëlehn nantanëhnëdëhni bulunda ÿa uhnës uryindaryindan: «Nkeho asan ale fëlëko ikaÿ waresen do kwëtëhnahnëhni vëyam njilehn uyas ule viÿëd. ¹⁰ Ante tükëk wati ile kwëcëde waresen ña, më payëka aryokuñ hnë vëyam hna soje njëdaniha sah lëwu ÿa hnë waresen wale mbarëpëni hna. Bare vëyam va ndafënihawo ale fayiko ÿa ntalehnëniha wëbák fo. ¹¹ Ahwëhn kaÿ a mboko paya ahawary kat, bare vëyam va mbok ndafëniha umë fëna, njewëniha ntalehnëniha wëbák fo. ¹² Mboko paya kat aryokuñ ararëna alëwu ÿa; arac më cërehnëniha do canëniha g'ipër.

¹³ «Awa ahwëhn kaÿ a më ntehnak: “Ye rëfëko liwu? Payëdëfuha ajë mën ale ÿahnëbu dús aÿi: ntiyahneko umë ntënëndëfëniha.”

¹⁴ «Aju njiko hnam, bare vëyam va, ga nuniha, ntehnëlëdëniho vëhni fo: “Wëliho ale lëwëd ikaÿ inï. Dawënëfuna, kwëhnahnin.” ¹⁵ Tac canëlehnëniha kaÿ hna do ndawëniha. Awa tëyëdëmu: Ye ntidëhëhni ahwëhn kaÿ ña vëyam va? ¹⁶ Pëyadëmu njijëd ndawëhni vëyi vëyam do njëdahni kaÿ inï vëhawary.»

Vahnë va, ga nkwëryëni wanës watac, më ntehnëni: «Arabi Wënu ña antë maŵ waji muk!»

¹⁷ Bare Yesu ntañëkëhniwo do ntehnëhni: «Ye pëhnëtanëk waji wanës waŵë vikerëh ñi: “Itaka inte cañëtaniho vëvëry vacery ña vacak ye tame inte mbëryahnëk Wënu ña cery ntëwu ña fop”»?

¹⁸ Ale-wo-le yod hn'ini taka ÿa nihëd do ge taka ñi ahnë njohahnëk, ivëd fo ntidëha.»

Soje ÿatëtanke ile cosëde Sesar ÿa

19 Vëharan sariya va gë vësankaf vësëna wasadëha va njëkëhnedëniho pëlaniha Yesu hnë wati rac dënk, kabi njëtëniho soje lëw hni nantahnëko iyi uhnës uryindaryindan, bare ntakëkëhniwo gë bulunda ya. 20 Pëgwëlehnëni njëkandëniha Yesu. Soje watac, cañëtëlehnënihëhni vahnë vële liyako had vëfëren ye. Vahnë vërac ñadëniho pëlaniha Yesu hn'urënd gë wanës wadëwu ña, nuÿahnëni fere njëdanahnëniha gë vësankaf. 21 Më ntehnëniha aki: «Aharan, njëtëbun ile hnësëdu do haranëdu ya canjék; Kwëtahnlëhna nëf ile nke ahnë, bare toña ya fo haranëduhëhni vahnë va. 22 Awa pëyaryifu, sariya fu ya fuhnë wasëwif mawëryak bi ma mawëryana cosi ÿatëtanke ya asankaf a, Sesar?»

23 Bare Yesu njavëtëko urënd lëw hni wã më ntehnëkëhni: 24 «Tufëryino ÿëc koryi.» Ga tufëniha, awa më tëyëkëhni yëka mo g'uwac mo liyik koryi li?

Më ntëkwaniha: «Sesar.»

25 Më ntehnëkëhni: «Awa bësaryina Sesar ile kwëhnëk ya, do Wënu ña ile kwëhnëk ya.»

26 Vëhodilohna pëlaniha hnë wanës wante ntëkwadëho tase bulunda ña. Pëmpëhnahnëkëhniwo dus ndemëhnahehnëni.

Itëy soje ibëhn vësëm

27 Vahnë vëvë Saduse rëhakawo Yesu. (Vëhni lehnëdëho vësëm va vëvëhnedëfina.) 28 Aki ntehnënihawo: «Aharan, Moyis njëdakëfu an'akwëda: “Age asan ÿëlëk, do cëm hara kwëhnana vutah, aheryu ntëwëdëha asëval a soje nagëhnahna acëru vutah.” 29 Awa, nkeho hwënta ryampo vësan mbëd gë vëhi vële vankëko rëm gë hnëm. Aryënkwëryënkwa a ñëlëko do cëm hara tavëna vutah. 30 Ahigëna ya ñëlëgëkawo asëval a do cëm umë fëna hara tavëna vutah, 31 tac ararëna ya. Koyëna nkehëhniwo mbëd gë vëhi va fop, cëmëniho hara vëravëlëlihna vutah. 32 Tac, asëval a fëna cëmëgëlehn. 33 Awa, mo hwëhnëdëfëha asëval aÿi hnë fac ile mbëhnahnëdëni vësëm hna kabi mbëd gë vëhi vi fop ñëlënihawo?»

34 Yesu më ntëkwakëhni: «Vësan gë vësëval iyi duniya vi ñëlëledëni; 35 bare vësan gë vësëval vële hitinjik catëni tëfëka mbëhnëni vësëm hna do nkentini duniya ile yejék. Hnam vëyëledëfina. 36 Vëhodëna mbok cëmëni: gë wamëleka ki nkefëni. Ibëhn inte mbëhnëdëni ña rufahnëd vutah Wën paryi ye. 37 Moyis pëyahnëk wapacëk vësëm va mbëhnëdëni. Hnë vikerëh vinte hnësëndëhawo Ahwëhn a haryënkwa fatëh fante ÿagëd hna, Moyis macëkawo “Wën Abëraham, Wën Isak, do gë Wën Sakob.” 38 Awa, Wënu ña gena Wën vësëm. Wën vële wok vësëmëna ye, kabi vutah vuntëwu va fop mbëhnëdëni.»

39 Awa, vëharan sariya vëryampo më tebani wanës ña do ntehnëniha: «Toña hnësëru, Aharan.» 40 Do vëryëkëdëlohna mbok tëyëniha wakaŵary.

Arëhnayik a gë David

41 Yesu më ntehnëkëhni: «Hak kode ntehni Arëhnayik a Aju David ye? 42 David hnësëk Kayëte Wahnëw hna:

«Ahwëhn a Wënu ña më lehnëka Ahwëhn mën a: Yij alaña g'irëhw mën, 43 hafo hale këfëdëfuhëhni vële ÿewëki va haryënkwa hu.»

⁴⁴ Awa, age David “Ahwëhn” macëdëha, hak kod Arëhnayik a fëna nke aju David?»

Antë ntinde had vëharaj sariya ki

⁴⁵ Ante nëpadënihawo Yesu kore ña, ntehnëkëhniwo vëréfal vëlëwu va: ⁴⁶ «Keharyinëhni vëharaj sariya vi. Vëhni nëñahnëkëhni gwërëtahehn gë vacud vajaryah do ñad nkaÿendeni g'untënah waÿëwa ßulunda hna; tëhnađëni wëlaña wale rëkéde nuhahnëndeni vacaliña hna do gë wëlaña vahnë vëlënah hn'ile tokëde roka sankaf hna. ⁴⁷ Tebëđënihëhni vësëval vële cëmaryëk vësan va fop ile kwëhnani ÿa, do taj munta yaryah muntađëni, ntehnahni vahnë vëfëren ye. Soñe umë, Wënu ña kwëđëđëhëhni ntëbini vëÿëntaŵ vi fop.»

21

Ile njëđahnëđ asëval ahaÿëhnah

¹ Yesu njëkëko caharaß lëwu do nukëhniwo vëvetak hwëtëđëho uyëđahn lëw hni hn'ile kwëtëđëho Cery Wën Cankaf hna. ² Nukawo fëna asëval, ale cëmaryëk asan, ahaÿëhnah d'us, ga kwëtëđ vujëc vuki koryi vunte wok yabëlahna nafa. ³ Yesu më ntehnëk: «Toña ÿa fëyađëmu: ile kwëtëk asëval aÿi yabëk ntëbini vëÿëntaŵ vi fop, ⁴ kabi vëÿëntaŵ vi fop njëđahnëni koryi ile wok ßalëlēhni hna, ßare umë, hn'uhaÿëhnah lëwu hna, njëđahnëk le kwëhnañ ÿa fop ile rëfëkawo kwëta soñe lëwu ÿa dënk.»

Yesu ipërëkan Cery Wën Cankaf ña pëyahneđ

⁵ Tac vëryampo nësëđëniho soñe Cery Wën Cankaf ña ntehnëndëni: «Nkwamëk, gë wëraka wawamah walëwu wi gë vile wamënahnik vi!»

⁶ Yesu më ntëkwakëhni: «Pëyađëmu, ile hnuđun ÿi, wafac yejëk le nkod gona ani wëla itaka d'ampo tinda hn'iñëntaŵ; fop nihëde.»

⁷ Më tëÿëniha: «Aharaj, awa guve ntiyađ watac? Ye yed dahëse ile rufahnëđ ante tëkid vëÿin ña?»

⁸ Yesu më ntëkwakëhni: «Kwëtëryin hakili, ant'aŵaŵu arokayiwu. Vahnë vëyabah njjëđëni mëcani uŵac mën do ntehnëndëni vërehnayik ye do wati ÿa tëkik, ßare ant'arëfuni. ⁹ Ge nkwëryëđun ga nësëde soñe wamët nkal g'inkal, gë inkal inte ÿañënak, antë ntaku; afo watac tëki ten, ßare gedina tameki wapuya iÿi d'uniÿa.»

¹⁰ Tac më nkwënëk: «Bulunda rëkéđ mëtëndëni gë ßulunda ÿëntaŵ, do ahnaŵ pëgwëđëha ahnaŵ aÿëntaŵ; ¹¹ nkeđ iñënka nkal hnë waresiÿo wayabah, do g'inte ña. Nkeđ fëna viÿë viÿayah ambin hna do vahnë va ntakëđëhëhni d'us.

¹² «Bare tëkahnind waji fop, pëlađerun, korotehnëđerun, njëđahnëđerun soñe ahitiñiwu vacaliña hna do cëđëđerun. Wati rac njireryëđerun hnë vëhnaŵ do gë waguverëner soñe lëmën.

¹³ Awa wati rac nkeđun wasede mën. ¹⁴ Kwëtaryin watac vankaf hna: ant'afëhwëtaŵu ile rëfëka ahnesu, ¹⁵ kabi ami dënk njëdađëmu hakili, vële ÿewëku va, vëhodina nkwajëni. ¹⁶ Wëla vële hnagëku va dënk tokadënihu vëhitiñ hna gë vële vankërun tere, wahnëk hun do gë wëlawo hun, vëryampo hnë wuhne ndawëđëni. ¹⁷ Vahnë va fop ñewëđënihu soñe lëmën. ¹⁸ Bare wëla imul ndampo ibë nkaf hun cëvëđina.» ¹⁹ Yaŵënarayin: koyëna pehëtëđun ntaŵary hun iña.

Yesu inih Yerusalem ɲa pëyahned

²⁰ Yesu më nkwënëk ntehn: «Ante nuɖun Yerusalem ga kwëredëni wasodade ɲa, njëtëɖun, wati rac, biyëɖina nihëde. ²¹ Awa, vële yedf Yude va tëfëka nkaryëni gë wahun, vële yedf ßambery Yerusalem va tëfëka ɲawëtani, do vële yedf wëhaÿ va tëfëlahna mëncini g'ankol. ²² Wafac wale korotehnëdëhëhni Wënu ɲa vahnë va yedf, ile ntiyad fop ile nësëk Vikerëh ÿa. ²³ Mekëhni vësëval vëryonkah va gë vële yëwëndëdëhëhni vutah vuntëw hni vahnë wafac warac! Horot sankaf yedf hn'inji nkal kabi ntavah Wënu ɲa cëlidf hnë bulunda rac. ²⁴ Gë sëlame ndawëɖeni, vëramp njodeni wayal hna fop. Vahnë vële wok vëyena wasëwif wä nihëɖëni Yerusalem hafo ante puɖf wati le mawëryanini ÿa.»

Itëk Ajë Ahn'a

²⁵ «Ulav hna, ulepera hna do gë wahal hna nude wëdahëse gë viÿë vifëmpëhnahnah do nkal li wahnënk wï fop mpaÿëmpaÿadëhëhni do pëmpëhnahnëdëhëhni ðus soɲe wëñaaw gë fanka wavonkëlo wënka ɲi. ²⁶ Wati rac vahnë va cëmëɖëni ntakah ge nahani iÿayah ile ÿad ntiya nkal ÿa. Pëyaɖëmu, Wënu ɲa ñënkëɖf fop ile ye g'ambin ÿa. ²⁷ Tac nude Ajë Ahn'a ga tëkidf hn'aɲar, gë fanka do gë icëmb canka. ²⁸ Ge vëÿin pëgwëk ntiyand, matëndaryin do aharu, kabi pehët hun inja tëhajëk.»

Imëntëndëlehn anuÿ ɲa

²⁹ Tac Yesu më njëɖahnëk inji mëntëndëlehn: «Yëkëryin anuÿ inji gë vatëh vañëntaaw vi fop: ³⁰ ge nurun ga pëgwëk nëpënd, njëtëɖun wati hasëk ÿa tëhajëk. ³¹ Ndampo fo nke, ge nurun vëÿin fop ga tëkidf, yëtëryin Naaw Wënu ɲa tëhajëk.

³² «Toña ÿa fëyaɖëmu: vahnë vëvë gaki vi vësëmëɖina fop hara diyana vëÿin fop. ³³ Ambin ɲi g'inkal inji godina, bare wanës mën ɲi nkoɖ kwëlëkwël.»

Ajë Ahn'a ante nkoɖe napëɖena ɲa tëkid

³⁴ «Diryin wajira: ant'afabu li vambënt fo, g'uryëw, ma ahnahanu soɲe waɖënah ÿi ðuniÿa; ge gena umë, fac ile njihahnidf Ajë Ahnë nañëtëɖëhu, ³⁵ had urënd: pëyaɖëmu, pëladëhëhni fop vële lëɖëk nkal vi. ³⁶ Ant'ahnamawu! Yëfaryindën kwëlëkwël! Koyëna nuÿadun fanka ayawënahnu hnë fop ile rëkidf hna do aholu arufëhnawu haryënkwa Ajë Ahnë hna.»

³⁷ G'anent ga, Yesu karanëdëhëhniwo vahnë va Cery Wën Cankaf hna, do g'anëka ga, hn'ikuɲ nte wacik Oliviye hna njidëho ndakind. ³⁸ Do bulunda ÿa fop koßëri fo g'acahnëɖëf ga njijëɖëniho Cery Wën Cankaf hna soɲe nëpandëniha.

22

Yuɖa pëhnaƚ njëɖahna Yesu

¹ Ambënt mburu kwëhn levir këm, ante wacaryik Pak ɲa fëna, tëhajëko. ² Vësankaf vësëna wasaɖëha va gë vëharan sariya va njëkëlendëniho ndawëhnëniha Yesu, bare ntakëkëhniwo gë bulunda ÿa antë ɲañëni.

Yuɖa pëhwëtak njëɖahna Yesu

³ Awa Sintani tēnkəkawo Yuḏa, nte wācēdeho Isəkariyot ŋa, ale yentiko hnē vērēfal Pēhw gē Vēhi hna. ⁴ Yuḏa njiiko nēsēlini gē vēsankaf vēsēna wasadēha va do gē vēvē karyēnkw Cery Wēn Cankaf va gante tēfēka njēdahnī Yesu ka. ⁵ Nēnjēkēhniwo ḏus do mē ntehnēniha cosēḏēniha koryi. ⁶ Yuḏa mawēlehn do pēgwēlehn njēkēlehnand fere fale rēfēka njēdahnēhni Yesu hara ḑulunda ŋa vēyētana.

Yesu nēgehnēḏ roka Pak ŋa

⁷ Tēkiko wati ambēnt mburu kwēhn levir kēm ŋa do hale ndawēḏēni vupe soje roka Pak ŋa. ⁸ Awa Yesu mē payēkēhni Piyer gē San ntehnēhni: «Yiryin afēhwētanēhnēhndunēfu roka Pak ŋa.»

⁹ Mē ntēkwaniha: «Ne ḡaḏu fēhwētafu?»

¹⁰ Mē ntēkwakēhni: «Nēparyin: ge tēkērun naŵ hna, nudunēha asan ale ryibēk unkwahn wēnka. Tēfēlehnēryina hafo tere hn'ile tēnkēḏ hna. ¹¹ Ntehnēḏunēha ale hwēhnēk tere ŋa: “Aharan a tēyēḏēhi: ‘Ne nke cery nte rokahnēḏēfun roka Pak ŋa gē vērēfal mēn va?’” ¹² Tufēḏēhu cery cankaŋ yan etas hna g'ile valēḏēhu ŋa fop. Hnam pēhwētaḏun soje roka ŋa.»

¹³ Awa njilehnēni, tēkatēni fop gante ntehnēkēhniwo Yesu ka do pēhwētani soje roka ŋa.

Roka Ahwēhn a

¹⁴ Wati ŋa, ga tēkēk, Yesu gē vēfayik vēlēwū va mbarēpēlēniho soje roka ŋa. ¹⁵ Mē ntehnēkēhni: «ḡadēfuho ḏus tokēlahnini ŋi roka Pak gē wūhnē ani gē horotahnēndu ŋa! ¹⁶ Toḡa ŋa fēyaḏēmu dol, bokēḏa roku muk iŋi roka hafo hale padēḏ nafa iŋi roka ŋa Naŵ Wēn hna.»

¹⁷ Awa, mē nufēk nkēlēwa uŋen, camehnēka Wēnu ŋa do ntehnēhni: «Nufēryin anj nkēlēwa, asehēlu wūhnē fop. ¹⁸ Pēyaḏēmu, tēk pēgw iŋi wati, bokēḏa sewu uŋen waresen hafo tēki Inaw Wēnu ŋa.»

¹⁹ Tac mē mbok nufēk mburu, camehnēka Wēnu ŋa, do mē nkubēlehnēk njēdahnī ntehnēhni: «Iŋin mbahn mēn ŋa ye nte yēḏahnīk soje hun ŋa. Diryindēn aki, aryēnkewētahndunō.»

²⁰ Ga tokēni, Yesu mē mbok njēḏakēhni anj nkēlēwa ḡen, do ntehnēhni: «Anj nkēlēwa ḡen sat mēn ile ryehētēde soje lēw hun ŋa ye do ŋabahnīk kwētēla kasēk nte ntik Wēn ḑulunda lēwū ŋa. ²¹ Bare nēparyin: ale rokaḏēho ŋa ani nke, tokēlandēḑun! ²² Ajē Ahn'a cēmēḏ gante pēhnak Wēn ka ḑare ale rokaḏēha ŋa korotēḏ ḏus!» ²³ Awa pēgwēlehnēni tēyēlēndēni bi mo ye hnē vēhni ale ŋaḏ nti rac a.

Mo ye ale lēbēkēhni nafa hnē vērēfal hna

²⁴ Tac vērēfal va pēgwēlehnēni nkwajēlēndēni njētahnēni bi mo ye ale lēbēkēhni nafa vēyēntaŵ va. ²⁵ Awa, Yesu mē ntehnēkēhni: «Vēhnaŵ vēvē ḏuniŋa vi ndēcētēni cankaŋ ntēw hni ŋa, do vēle hwēhnak fanka ucankaf va mēcaḏēni “vēli fērēn”. ²⁶ Bare wūhnē, ant'aliwu haḏ vēhni! Ale ŋak hnaŋēk a tēfēka nke haḏ umē ŋak vak hnē wūhnē, do ale ryokuḡehnéḏēhēhni vēyēntaŵ va nke haḏ aryokuḡ. ²⁷ Awa mo ye ale ḡak njabēk nafa ŋa? Ale rokēḏ roka ŋi gē ale hnēhētēḏ aŋi? Gena bi ale rokēḏ roka ŋi? Ha, ḑare ami had ale hnēhētēḏ nkeḑu fagan lēw hun! ²⁸ Wūhnē, g'ami nkentirunēho kwēlēkwēl hn'uryēḡah mēn hna fop, ²⁹ do gante njēḏako ucankaf rēm mēn ki, koyēna njēḏaḏēmu ami fēna: ³⁰ tēkēḏēna tokēnden

do celahnenden Naw̃ hna, do ntañadun hnë watinki vësankaf soje ahitiñuni wahnënk pëhw gë wahi wavë Isërayel wî.»

Yesu pëyahned̃ Piyer njahëtaðëha

³¹ Yesu më ntehnëka Simo Piyer: «Simo, Simo, nëpary: Sintani këlaka Wënu ña mawëryana kolahn paryi gante paryëde pitëndelehnahni vantimp gë vaparyel ki. ³² Bare ami, muntanëmi, soje antë ntihëtaÿi kwëtahn iña kwëlëkwël. Do wëjë, ge mbokajëru gë ÿal mën yawëneriyihni vëÿenta hu va.»

³³ Piyer më ntëkwaka: «Ahwëhn, pëhwëtabu wëlakënde ntehnî sëdaryiwu gë wëjë do sëmëntiwu gë wëjë.»

³⁴ Yesu më ntëkwaka: «Pëyaðëmi, Piyer, hnë unji mëd dënk, ani gë tarahnënd cale ña, njahëtaðu wahwënta warar yëtëlihoyna.»

³⁵ Tac Yesu më ntehnëkëhni: «Ante payëmuno koryi këm, kufa këm, wapary wante hnëpëtandun këm ña, inë bi wojëkuno?»

Më ntëkwani: «Ñoñ gojëlëfunohna.»

³⁶ Awa më ntehnëkëhni: «Bare tame, ale hwëhna koryi tëtëka nuf, ale hwëhna kufa tëtëka nuf, do ale wok kwëhnana sëlame tëtëka nkwað cud cankaftëwü ña ntëwahn ryampo. ³⁷ Pëyaðëmu, afo ntiya ile nësëk Vikerëh soje lëmën ÿa. Më lehnëk: “Awen ntiryaryëniha vahnë va.” Ha, soje lëmën ÿa biÿëdina, fop padëd.»

³⁸ Vëréfal va më ntehnëniha: «Ahwëhn, wëli wasëlame wahi.» Yesu më ntëkwakëhni: «Gwër nke.»

Yesu njëfað hn'ikuñ Oliviyë

³⁹ Yesu më cahnëk do nji hn'ikuñ nte wacik Oliviyë hna, gante njehëka ka. Vëréfal vëlëwu va më ntapëhnaniha. ⁴⁰ Ga tëtëni hnam, më ntehnëkëhni: «Yëfaryin kwëlëkwël soje gante kodun ayawënahnu ge njëkëhnahnëderun.» ⁴¹ Tac më nawëtakëhni toye, ndëkwëhnëk do njëfa aki: ⁴² «Apa, ge ñaðu, ñawëtënde antë tëtëkëhne iÿi horot. Bare ant'ali ile ÿaðëfu, diry ile ÿaðu wëjë ÿa.» ⁴³ Awa mëleka vë g'ambin ÿa cëlëlehni njij njawënaÿehna. ⁴⁴ Yesu nkwënëko njëfa ña g'ahawary kabi njiwëhnëko ðus hafo ñacëñac ntëw ña nke had sat yatëd.

⁴⁵ Ante puhnañ njëfa ña, më matëk, mboka gë vëréfal vëlëwu do nji tëkatëhni ga ndakëni wakwëd, kabi njiwëhnahnëkëhniwo dëcët g'umë. ⁴⁶ Më ntehnëkëhni: «Hak kodun aryaku wakwëd? Matëryin ayëfawu soje gante kodun ayawënañu ge njëkëhnahnëderun.»

Ipëla Yesu ña

⁴⁷ Nkoko nësënd tëtëkëni kore vahnë. Yuða aryampo vëréfal Pëhw gë Vëhi hna ryënkwareyikëhniwo. Më tëtëka Yesu soje mbuca. ⁴⁸ Bare Yesu më ntehnëka: «Yuða, gante mbucëde ale hnëjëlërun bi tokaðuha Ajë Ahn'a?»

⁴⁹ Vële tëtëlëniho Yesu va, ga nuni ile ÿad ntiya ÿa, më tëtëniha: «Ahwëhn, rawahnëfu bi wasëlame fu wî?» ⁵⁰ Do aryampo hnë vëhni tawëlehna aryokuñ asëna wasaðëha asankaf a ntëpëtëlehna nëf tëtëh wî.

⁵¹ Bare Yesu më ntehnëk: «Tavëryin! Gwër nke.» Do më ñakëka asan arac nëf ña njërenëlehna.

⁵² Tac Yesu më ntehnëkëhni vësankaf vësëna va, vësankaf vëyëka Cery Wën Cankaf va, do gë vicër vële yijëko pëlanîha va: «Gë

wasërame do gë waryoko bi tëfakëha ayinëhniwuno, afëlawuno had bandi yebu? ⁵³ Fac-wo-fac Cery Wën Cankaf hna nkelahnëdëfëho do yëkëlehnëluhna afëlawuno, bare iÿi wati wuhnë hwëhnëk gë fanka umëhwëry fa, Sintani hwëhnëk.»

Piyer njahëtafëha Yesu

⁵⁴ Awa pëlalehnëniha Yesu njiryeryëniha ndënëniha tere asëna wasadëha asankaf hna. Piyer ñawët tëfëdëhëhniwo. ⁵⁵ Hwëdëh fëdiko fagant selele hna, Piyer ntañantëlehni gë vële yeradëho hnam va. ⁵⁶ Asëval aryokun më nuka Piyer ga ntañantik ðarël hwëdëh hna; më ntañëka do ntehna: «Asan ale lañak aÿi gë Yesu nkentiko!»

⁵⁷ Bare Piyer njahëtako ntehna: «Hali, yëtëlëwahna.»

⁵⁸ Ga mbiÿëk toye, ahnë ahaÿary më nuka do ntehn: «Wëjë fëna, arëfal Yesu yentiru!» Bare Piyer më ntëkwaka asan arac: «Hali, gena toña.»

⁵⁹ Ga mbok mbiÿ, ahaÿary kat më mbok ntehnëgëk: «Lëk, aÿi asan gë Yesu nkentiko, kabi umë fëna avë Galile ye.»

⁶⁰ Bare Piyer më ntëkwak: «Yëtëla bi ye ÿadu ahnës, wëjë.» Ani gë patahnënd wanës ña dënk tarëlehn cale ña. ⁶¹ Ahwëhn a Yesu më cahëtak ntañëka Piyer. Awa Piyer ndënkwëtalehn ile ntehnëkawo Ahwëhn a: «Tarahnënd cale ña unÿi mëd njahëtafë wahwënta warar yëtëlihohna.» ⁶² Awa Piyer cahnëlehn kond ðus.

Yesu njewëde do ndafi

⁶³ Vësan vële yëkadëhawo Yesu va pëgwëniho njafañëndëniha do ndafëndëniha. ⁶⁴ Më cankëniha yëka ÿi do tëyëniha: «Awa, kabi kila yeru, pëyaryifu bi mo ryafëki?» ⁶⁵ Nkonihoni njewëndëniha wakaÿary wayabah menahnëniha wac.

Yesu haryënk wëhitij vësankaf hna

⁶⁶ Ga pacëk, vicër vëvë bulunda wasëwif va, vësankaf vësëna wasadëha va do gë vëharan sariya va mbarëniho. Më ntehnëni njoji Yesu Mbara Vëhitij vëlëw hni hna, ⁶⁷ do, ga tëkaryijik, më tëyëniha: «Arëhnyayik a bi yeru? Pëyaryifu!»

Yesu më ntëkwakëhni: «Ge pëyamu njëtëbu mawëndilunohna, ⁶⁸ do ge tëyëmu iñë, dëkwadilunohna. ⁶⁹ Bare, yëtëryin, tëk pëgw gaki Ajë Ahn'a ntañaf g'irëhw Wën Hwëhn Fanka Fop.»

⁷⁰ Vëhni fop ntehnëlehnëniha: «Awa wëjë ye Aju Wënu ña?»

Më ntëkwakëhni: «Wuhnë dënk hnësëk umë yebu.»

⁷¹ Awa më ntehnëläni: «Gona mbalëfu sede: nkwëryinëk fuhnë dënk wanës wadëwu ña!»

23

Yesu haryënk w Pilat

¹ Tac matëlehnëni vëhni fop njiryeryëniha Yesu vëhni guverëner ile waciko Pilat ÿa. ² Hnam, pëgwëlehnëni mërahnëndëniha ntehnëndëni: «Tëkatëbunëha aÿi asan ga përekanëdëhëhni bulunda lëw fu ÿa: më lehnëkëhni antë cosëniha ahnaÿ a, Sesar, ÿatëtanke ÿa do umë lehnëk fëna umë dënk ye Arëhnyayik a, ahnaÿ a.»

³ Awa Pilat më tëyëka: «Ahnaÿ wasëwif wä bi yeru?»

Yesu më ntëkwaka: «Wëjë hnësëk.»

⁴ Awa Pilat më ntehnëkëhni vësankaf vësëna wasadëha va gë kore ÿa: «Nula wëh ile ntik aÿi asan.»

⁵ Bare më njawëneni wanës wadëw hni ña ntehnëni: «Përëkanëdëhëhni bulunda ÿa gante kodëni ñañëhnhëni g'ikarañ dëwu ña. Hnë resiÿo Galile hna pëgwik, ndapëlehni Yude ÿi fop, tame njijëk hafo Yerusalem li.»

Yesu haryënkwo Erodf

⁶ Pilat, ga nkwëryëk wanës watac, më tëyëk: «Aÿi asan avë Galile bi ye?» ⁷ Ntëkwanihawo, ha, Yesu avë Galile ye. Resiÿo rac Erodf hnawëko. Awa kabi Erodf Yerusalem hna nkeho hnë wafac warac, Pilat më ntehnëk njiryeryi Yesu ÿalu hna.

⁸ Erodf natëkawo dús ante nukawo Yesu ña kabi nkwëryëdëho ga nësëde soñe lëwu ÿa do mbiÿëk ante ñadëho nuhna ña, ntiyahnëkawo nudëha ga ntif dahëse fëmpëhnahnah.

⁹ Tëyëkawo wayabah, bare Yesu dëkwadilawohna ñoñ.

¹⁰ Vësankaf vësëna wasadëha va gë vëharañ sariya va hnam nkeniho mërandënihawo Yesu g'inañëna. ¹¹ Tac Erodf gë wasodade walëwu wä nëhandënihawo njafañatëndëniha Yesu. Më cudëniha viÿi vifërën had ahnañ do Erodf mbokaryehnëkawo gë vëhni Pilat.

¹² Erodf gë Pilat vëhnëñëlëlohna kobëri ña, bare fac rac, lawo nkeniho.

Yesu mbokaryëde haryënkwo Pilat

¹³ Pilat më mbarëkëhni vësankaf vësëna wasadëha va, vësankaf vëhitij va do gë bulunda ÿa, ¹⁴ do ntehnëhni: «Njinenëhnirunëhoñwa aÿi asan alehnuno bulunda ÿa përëkanëd. Tëyëbuha tase lëw hun do ñoñ nula nkeya meh ante lehnërun ntik ña. ¹⁵ Erodf fëna ñoñ nuna ile menëk, kabi mbokënanikëfuna. Awa pacëk, aÿi asan ñoñ dina ile rëfëka ndaŵahni. ¹⁶ Ntampendëbuha tac ravëlehnëwa.» [¹⁷ Hn'ambënt Pak-wo, gante nkeho namu lëw hni ka, Pilat tëfëkawo tavëhnëhni aramp aryampo.]

¹⁸ Bare pëgwëlehnëni ndekandëni vëhni fop ndampo fo: «Daŵëhnëdëhn aÿi asan! Tavëhnëryifuna Barabas!» ¹⁹ Barabas tac, hnë vahnë vële ÿañënako hna nkentiko hafo daŵi ahnë. Soñe rac cëdahniko.

²⁰ Kabi Pilat ñadëho tava Yesu, më mbok tëyëkëhni kat. ²¹ Bare vahnë va ndekadëniho: «Pakëryehna hnë kërëwa, pakëryehna hnë kërëwa!»

²² Pilat më mbok tebak wanës ña rarëna ÿa do ntehnëhni: «Aÿi asan, uweh hwëhn ye ntik? Ñoñ nula hnë umë ile rëfëka ndaŵahni. Ntampehnëdëfuha tac do gë ravëwa.»

²³ Bare nkonihoni ndekandëni gë fanka Yesu paki hnë kërëwa, do wadëka wadëw hni ña mëkëkawo Pilat: ²⁴ më pëhnañ maŵëhnëhni ile tëyëdëni ÿa. ²⁵ Më tavëka asan ale tëyëdëniho ÿa, ale sëdiko soñe ryaw ahnë ante ñañënanihoni ña, do njëdahnä wasodade wä Yesu soñe ntiniha gante ñadëni ka.

Yesu pakëde hnë kërëwa

²⁶ Ante njiryeryëdënihawo Yesu ña, pankëlëniho gë Simo, asan avë Siren. Wehaÿ mëncidëho. Wasodade wä më pëlanihoni ndibëndëniha kërëwa ÿa tëfaryinda Yesu kamëhni. ²⁷ Kore sankaf rëfëdëhawo

Yesu, gë vësëval vële hodëho do yahnadëho soje lëwu ya. ²⁸ Më cahëtahnëkëhni do ntehnëhni: «Vësëval vëvë Yerusalem, antë ahonëhnuno! Koryin soje lëwun gë vutah hun ²⁹ kabi wati yejëk ile lehnëde: “Mbetani vësëval vële wok vëhnagëdina va, wok kobëri vëhnagëna do wok kobëri vëyëwëndëna va!” ³⁰ Awa vahnë va rëkëd ntehnëndëni wahuŋ wi: “Yohahninëfu!” Do gë vukuŋ vi: “Cowëryinëfu!”^{*} ³¹ Pëyadëmu, ge aki ntiyik atëh cëkah ŋa, hak lë ntide kankah ŋa?»

³² Njoryaryinihëhniwo fëna vësan vëhi, vëwen, soje ndawëaryini gë Yesu. ³³ Ante tëkëniho hn'ile macik «Kuŋ Hëloyoy» hna wasodafë wë pakënihawo Yesu kërëwa hna do pakaryënihëhniwo fëna wabandi waki, aryampo g'irëhw lëwu, aÿëntaŋ a g'irahahn. ³⁴ Awa Yesu më ntehnëk: «Apa, tavëhnëryihni, kabi vëyëtëna ile ntidëni.» Tac wasodafë wë njëlëniho wanjël njëtahnëni bi mo hwëhnëd cud Yesu ŋa.

³⁵ Bulunda ya hnam nkeniho njëkëndënihawo. Vësankaf wasëwif va njafaŋëdënihawo ntehnëndëni: «Pehëtëkëhni vahnë vëhaŋwary; ge paryi ale tëhna Wën ya ye, pehëta umë dënk!»

³⁶ Wasodafë wë fëna njafaŋëdënihawo, tëhadënihawo njëlëhnëndëniha uñen ŋañah ³⁷ do ntehnëdënihawo: «Ge paryi ahnaŋ wasëwif ya yeru pehëtary wëjë dënk!»

³⁸ Awa yaŋ lëwu ya, iÿin heriko: «Aÿi ye Ahnaŋ Wasëwif wë.»

³⁹ Aŋwen aryampo ale fakaryiko ya më njeŋëka ntehna: «Gelihna bi Arëhnayik a? Pehëtary wëjë dënk do afëhëtaryëfu!»

⁴⁰ Bare aÿëntaŋ a më ñañëhahnëka ntehna: «Dakëlinahna dënk bi Wënu ŋa wëjë ale sëmëd hnë kërëwa ndampo fo g'umë? ⁴¹ Fuhnë iÿin canjëkëfu, kabi ile liyik ya sosikëfu, bare umë ñoñ dina wëh.»

⁴² Tac më nkwëhëk: «Yesu, dënk wëtarye ante nkedu ahnaŋ ŋa.»

⁴³ Yesu më ntëkwaka: «Toña ya fëyadëmi: dol g'ami nkedë arayen hna.»

Icëm Yesu ŋa

⁴⁴⁻⁴⁵ Nkëhnëko tëk lav a nkaf li do kuyëko taŋ: kuyëko nkal hna fop hafo hnë wëwati warar g'anent hna. Wati rac dënk, ipand dëndah, inte fokiko haryënk wëwë le ŋak sëvak Cery Wën Cankaf hna, citako fagant*. ⁴⁶ Yesu më ndekak gë fanka: «Apa, kwëtëhahnëmi ntaŋwary mën iŋa.» Ante nësëk waji ŋa, cëmëlehn.

⁴⁷ Kapiten le yeho hnam ya, ga nuk ile liyak ya, më cëmbëka Wënu ŋa do ntehn: «Paryi nke, aÿi asan catëko!» ⁴⁸ Kore le yijëko njantini ile ye ya, nuniho ile liyako ya. Awa mbokalehnëni gë ŋal hni g'uyiwëhnaŋ sankaf. ⁴⁹ Wëlawo Yesu wë fop, gë vësëval vële lapëhnajëkawo kobëri Galile va, ñawët ñëwëniho njëkatëndëni ile ryëcëtaf ya.

Yesu kwëtëde hn'iyag

⁵⁰⁻⁵¹ Asan ale waciko Yosef yeho hnam. Avë nkol wasëwif nte wacik Arimasi yeho. Ahitiŋ yentiko umë fëna, kitiŋa wasëwif cankaf hna. Përëna do catëko do napëdëho Naŋ Wënu ŋa. Mawëlohna ile pëhnaniho vëhitiŋ do ntiniho ya. ⁵² Njiko vëhni Pilat hna do tëya iñas Yesu ŋa. ⁵³ Tac më cëlëndëk ñas iŋa kërëwa hna, përyëk hn'iyarëh do

* **23:30** 23.30: Ose 10.8 * **23:44-45** 23.44-45 Citako fagant fëhnëtanëk citako pëgw yaŋ hafo gëd.

ndën hn'iyag nte yabiko hn'ikuŋ, iyag kasëk. ⁵⁴ Arayima yeho do fac ntaŵëla ŋa pëgw ŋa nkeho.

⁵⁵ Vësëval vële lapëhnajëkawo Yesu kobëri Galile va njintiniho gë Yosef, do njëkëniho yag iŋa nuniho gante kwëtiko iŋas Yesu ka. ⁵⁶ Tac mbokalehnëni g'ankol pëhwëtëni wagu gë ðatikola soŋe ñas iŋa. Fac ntaŵëla hna, më njinëgani gante ntehnëk sariya Moyis ka.

24

Ibëhn Yesu

¹ Gë dimasi ŷa wakëwak fo vësëval va g'iyag njiryeryëdëniho wagu wante liyik ðatikola ile pëhwëtëniho ŷa. ² Umë tëkatëni taka cankaŋ ŋa këryiŋëtiko cape ndampo yag iŋa piðëtako. ³ Tënkëlehnëni, bare vërëkatëlohna iŋas Ahwëhn a Yesu. ⁴ Vëyëtëlohna ile nahadëni. Paco təkëlehnini vësan vëhi vële liyako viŷi vile yerëko had ambin wilëbilëk. ⁵ Vësëval va ntačkëkëniwo më ndëkwëhnëni wayëka ŵa nkal hna. Vësan va më ntehnënihëhni: «Soŋe ye yëkëlehnëdunëha hnë vësëm ale wok cëmëna? ⁶ Gena ani, mbëhnëk. Dënkwëtaryin ile nësëhnëkuno ante nkoço hnë resiŷo Galile hna: ⁷ afo Ajë Ahn'a njëdäyiniha vëŵen va, paki hnë kërëwa do fac rarëna hna mbëhnëd.» ⁸ Tac ndënkwëtalehnëni wanës Yesu ŋa.

⁹ Vësëval va cahnëlehnëni yag hna njini pëyanihëhni watac fop vërëfal pëhw g'aryaŵ va gë vëyëntaŵ va. ¹⁰ Mari mbë Magëdala yeho gë Yowana do gë Mari, hnëmu Sak do vësëval vëhaŵary vële njiniho va fop tëtëfanënihëhniwo watac vëfayik va. ¹¹ Vëräc ntiyahnekëhniwo vësëval vi ki fo nësarëdëni, do vëhwëtahnëliwohna. ¹² Bare Piyer matëko nkary g'iyag. Ga təkëk më nkuryak, bare ñoñ nulohna ge gena ile përyahniko ñas ŋa fo woko hnam. Tac mëncëlehn gë ŷalu afëmpëhnahnah fo soŋe ile liyak ŷa.

Vërëfal vëhi va nkaŵ Emawus hna

¹³ Fac rac dënk, vërëfal vëhi yidëho hn'ankol nte ŵacik Emawus. Soŋe wawati wahi yasëdu arëkarënd hnam ge matëru Yerusalem. ¹⁴ Soŋe wade ryëcëtak ŋa fop nësëledëniho. ¹⁵ Wati nte nësëledëniho do nkwa-jëlëndëniho ŋa Yesu më tühajëkëhni tëtëlëntik gë vëhni. ¹⁶ Nudënihawo, bare iñë ŵemaŷendëhëhniwo njavëtëniha.

¹⁷ Yesu më tëyëkëhni: «Ye wajëlëdun ayasatëndu?»

Umë kahnëni do njamëlehnëni g'uhaŷëhnah ŵa. ¹⁸ Aryampo hnë vëhni, Këlewopas maciko, më ntëkwaka: «Wëjë fo bi ye ale yijëk Yerusalem li do wok yëtëna ile liyak ŷa hnë waŷi wafac?»

¹⁹ Yesu më tëyëkëhni: «Ye liyak?»

Umë ntëkwaniha: «Ile yeha Yesu mbë Nasaret ŷa liyak. Kila hwëhn fanka yeho: ntik viŷë vi-fëmpëhnahnah do wanës wadëwu ŋa kwëhnako fanka haryënkŵ Wën hna gë bulunda ŷa fop. ²⁰ Vësankaf vësëna wasadëha fu va gë vëvë karyënkŵ bulunda va njëdahnëniha soŋe kitiŋi ndaŵi do pakëniha hnë kërëwa. ²¹ Fuhnë kwëtahnëbunëho umë ye ale rëfëkawo pehetëhni vëvë Isërayel va hnë vële ŷëwëkëhni hna, do kat gë watac fop, dol nke fac rarëna ŷa ga cëmahnëk. ²² Bare g'umë fop nkeni vësëval vëryampo vëvë kore fu va fëmpëhnahnëndanëkëfu dūs. Wakëwak ŷa dol njikëni yag hna ²³ bare vërëkatëna ñas dëwu ŋa. Më mbokajëni pëyahneni wamëleka

sankëtahnakëhëhni do pëyanihëhni mbëhnëk. ²⁴ Vërefëlenta fu vëryampo njikëni yag hna do tëkatëni fop gante nësakëni vëséval ka, do vëhni fëna vëhnuna ñas Yesu ña.»

²⁵ Awa Yesu më ntekëhni: «E wuhnë, vële wok kwëhnaluhna hakili, do wasakahn hun wã yancëna kwëtahn ile pëyahnëni wakila ña! ²⁶ Tëfëlawohna bi korot aki Arëhnayik a tënkhahnënd icëmb dëwu hna?» ²⁷ Tac më nkabëkëhni ile herik Vikerëh vipacah hna fop soje lëwu ña, pëgw vëkayëte Moyis hna do gë vëkayëte wakila wañëntaw hna fop.

²⁸ Ante tēhaniho nkol nte njihahnëdëniho ña, Yesu më ntik had ñad ndëcal. ²⁹ Bare ñwëwëryanihawo ntehnëniha: «Gontëryi gë fuhnë! Lav a yo ña nke.» Awa tēnkëntëlehni nkol hna nkonti gë vëhni.

³⁰ Ga kwërani hn'ile tokëde roka hna, Yesu nufëk mburu ña, camehna Wënu ña, tac nkubëlehnek, njëdahni. ³¹ Awa ile wëmaÿendëhëhniwo njavëtëniha Yesu ña ntihtëniho njavëtëlehniha tan, bare njavëtëndëniha tan nambëlehniha. ³² Umë ntehnëni: «Gena bi njamakëhëfu sakahn fu wã ante nësëhnakëndëhëfu nkañ hna do pacënëhnatëndëfu Vikerëh va?»

³³ Matëlehni tan mbokani Yerusalem. Më tëkatënihëhni vërefal pëhw g'aryaw va ga mbarëni gë vërefëlenta hni va, ³⁴ ntehnënihëhniwo vërefal vëhi va: «Paryi nke Ahwëhn a mbëhnëk! Simo nuka!» ³⁵ Do vëhni fëna më tēfëtanëhnihëhni ile yekëhëhni nkañ ña do gante njavëtahnënihawo Yesu ka wati nte nkubëlehnedëho mburu ña.

Itufëhna Yesu

³⁶ Nkonihho nësëndëni tëket tan Yesu fagant lëw hni do ntehnëni: «Arabi yam ña nke gë wuhnë!»

³⁷ Umë mbalëni do ntakëhni dus: ntiyahnekëhniwo yine nuni. ³⁸ Yesu më tēyëkëhni: «Soje ye valërun? Soje ye wajëlehnañun? ³⁹ Yëkëryin wëbák mën ñi* gë wapary mën ñi: paryi ami ye! Ñakëryino ayëku: yine kwëhnana imbahn gë waÿëc, bare ami kwëhnañu, nurun!»

⁴⁰ Ante nësëhnëkëhni watac ña, më tufëkëhni wëbák ña gë wapary wadëwu ña. ⁴¹ Vërefal va natëkëhniwo do pëmpëhnahnëhni dus, vëwëkëlohna ten kwëtahnëni. Awa Yesu më tēyëkëhni: «Kwëhnañun bi hni ile rokëde?» ⁴² Më njëdaniha nkubel igis bëlik. ⁴³ Më tebaka do cema tase lëw hni.

⁴⁴ Tac mbok ntehnëni: «Gena bi, ante nkolahninëko ña, pëyadëmuno: ile herik soje mën sariya Moyis hna, vëkayëte wakila hna do gë Wahnëñ hna, watac fop tēfëkawo ntiya.»

⁴⁵ Awa Yesu më pidëtëkëhni wahakili wã nkwëryahnëni Vikerëh vipacah va. ⁴⁶ Do më ntehnëkëhni: «Wëlin ile herik ña: Arëhnayik a tēfëka korot, tac fac rarëna hna mbëhnëd, ⁴⁷ do tēfëka karanini vahnë va g'uñac lëwu wã ñuniña li fop, pëgw Yerusalem: ntehnëdëni vahnë va nkwëcëtani vankeya va do soje Wënu ña tavëhnahnëhni wameh ña. ⁴⁸ Wasede soje watac fop yerun. ⁴⁹ Do ami njëdanahnidëmu ile ntehnëk rëm mën njëdahnëd ña, Iyir Ipacah ña ye. Awa goryin nañ li hafo pëbënu fanka lëwu fa.»

* **24:39** 24.39 Yëkëryin wëbák mën ñi: Usër vapakel va ye.

Ikay Yesu ŋa

⁵⁰ Tac Yesu më cahnaryëkëhni vërëfal va nawŋ hna, njiryeryëhni ðarël Betani. Hnam umë njelëk wëbák ŋa g'ambin do ndëwakëhni.

⁵¹ Wati nte ndëwanëðëhëhniwo ŋa, pitël iŋa pitëlëðëniho gë vëhni kay g'ambin ðarël Wën hna. ⁵² Vëhni, cëmbënihawo do mbokalehnëni Yerusalem, vëhnatah fo. ⁵³ Hnam, Cery Wën Cankaf hna nkedëniho kwëlëkwël do cëmbëndëniha Wënu ŋa.

Itëfëta nte kerëk San pañare Yesu Wade yehëhna hnë inji kayëte

Ale herëk inji kayëte ña tufëhnana ßare namu vacërakëlo vële hwëtahnëka Yesu va lehnëk Afayik San herëk. San gë Sak vërah Sebede yeho. Vëfëla wañis yeho ante macëkëhniwo Yesu tëfëniha ña (Matiye 4.21). «Ale ñahnëk Yesu ña» San macik (13.23; 20.2; 21.7, 20).

Itëfëta nte kerëk San pañare Yesu ña mpëdara Efes hna kerik yëbëlan wabëhn wafëhw imbëd gë wahnah gë keme g'ipëhw (90-110) ga ndëcëk hnagi Yesu ña. Inji kayëte fo wok kwëhnana wahnës wadindaryindan. Doku Yesu hnë Yude hna tëfëtað hara gena Galile hna had gante tëfëtani wañëntaw ka. Tufahnëdëhniha Yesu had Ajë Wën, wanës ña, humpen vë duniya, mburu uwám, rënka soje wape, aheryëherya afërën, nkaw ña, toña ña do uwám wã, do ale vëhnëndanëdëhëhni vësëm. Hwënta mbëd gë wahi hn'inji kayëte Yesu pëyahnëd «AMI YE». Iñin ryënkwëtehnëd Vikerëh Ulëm 3.14 hn'ile ntehnad Wën «YAWE», umë fëhnëtanëd «AMI YE».

Iñi yëb 20.31 nke soje ile kerahnëk inji kayëte: «Bare ile yehëhna ñi, kerik soje ahwëtahnahnu Yesu ye Arëhnyak a, Aju Wën ña, do ge kwëtahnërunëha, nuñadun sël ntañary, uwám pary wã, g'uwac lëwu wã.»

Wëlin wanës wakwëhn nafa hn'inji kayëte: wasëwif, wanës, wënka, uwám, humpen, Ami ye.

Wëlin gante nke kayëte ka:

Yesu, Wanës Wën (1.1-18)

Ucedeya San Ayary (1.19-34)

Yesu tëhnakëhni vërëf vëlëwu vëryënkwëryënk (1.35-51)

Yesu karanjëdëhëhni do njërënëdëhëhni vahnë (2.1-11.57)

Itëk Yesu Yerusalem do icëm dëwu (12.1-19.42)

Ibëhn Yesu (20.1-10)

Yesu cahnahnekëhni vërëfal vëlëwu (20.11-21.25)

Yesu, Wanës Wën

¹ Wapëgwa hna, ale ye Wanës ña tëko nke. Gë Wënu ña nkeniho, do Wënu ña yeho umë dënk. ² Ha, umë wapëgwa hna gë Wënu ña nkeniho. ³ Wënu ña g'umë ntik le-wo-le ña; ñoñ diyina hnë vile liyik hna fop hamëhni lëwu. ⁴ Hnë umë nkeho uwám paryi wã, uwám urac yeho humpen vahnë ña. ⁵ Humpen ha pëtëd hn'umëhwëry hna, do mëhwëry uña dïpehnëlahna.

⁶ Cahnëko asan ale payiko Wënu ña, San Ayary a maciko. ⁷ Njijëko soje nke sedë humpen ha, do gë cedeya ntëwu ña vahnë va fop nkwëryahnëni do kwëtahnahnëni. ⁸ Gena umë dënk yeho humpen ha, ßare nke sedë humpen payijiko. ⁹ Huñi humpen yeho humpen paryi ha, hunte yijëd duniya li pena ale-wo-le ña. ¹⁰ Umë, hnë duniya li tëko nke, do g'umë ntiyiko duniya ñi, ßare duniya ñi yavëtëlahna. ¹¹ Njijëk hnë ßulunda lëwu hna, ßare ßulunda lëwu ña vëhacalahna.

¹² Bare ale-wo-le hacaka do hwëtahnëka ña njëdaka imëk nke fatah Wën. ¹³ Gena ile nagini hn'idonk asëval, ma g'iña ahnë ñi, ßare kafi Wënu ña likëhni nkeni vërahu.

14 Wanës ɲa mbacako ahnë do gë fuhnë ntëdëntiko. Ipërëna ɲa njaḃëkawo gë toña ʒa. Njavëtëbun inaʒ dëwũ ɲa, inaʒ nte nuʒak kabi Ajë Ryamboli Rëm ʒa ye. 15 San cedeya ntëwũ hna pëyahniko bulunda hna: «Wëliho ale hnësëndëmuno ante ntehnëdëfuho: ale rëfidëho ʒa ndënkwëhniko kabi rëko nke yehahnëndu ami ʒa.»

16 Nuʒabun fop hn'iyab kaʒëhnahn dëwũ hna viʒë vifërën do vifërën kat. 17 Ha, Wënu ɲa vëhni Moyis tëfaryëk njëdäfu sariya ʒa, do kaʒëhnahn iɲa gë toña fadah ʒa vëhni Yesu Këris padënëk Wënu ɲa. 18 Wëla aryampo nulahna Wënu ɲa, ge gena Ajë Ryamboli, ale ye Wënu ɲa fëna. Umë ye darël Rëm hna do njëtëndanëkëfuna.

Ucedeya San Ayary

19 Vësankaf wasëwif va Yerusalem hna payinihëhniwo vësëna wasadëha va, gë Walevi wã, soɲe njini tëyëniha San bi mo nke. Wëlin cedeya ntëwũ ɲa.

20 Më ntëkwakëhni tase vahnë fop hara ñoñ cowëlëhniwohna: «Gela Arëhnayik a.»

21 Më mbok tëyëniha: «Awa mo yeru? Eli bi yeru?»

Më ntëkwakëhni: «Hali, gela Eli.»

Më mbok tëyëniha: «Kila ʒa bi yeru?»

Më mbok ntëkwakëhni: «Hali.»

22 Awa më tëyëniha: «Mo lë yeru? Afo yifu hnësëhnëfuni vële fayikëfu va iñë. Wëjë, mo yeru lehnëru?»

23 Më ntëkwak: «Ami ye “ale nësahnëd kila le wacik Esayi ryekad wula hna: ‘dinëhnëryina vankaw vacatah dŭs Ahwëhn a!’»»

24 Nkentiniho wafarise hnë vële fayiko vëhni San va. 25 Më mbok tëyëniha kat: «Ge gelihna Arëhnayik a, Eli, ma Kila ʒa, awa soɲe ye yaryëdühëhni vahnë va?»

26 Më ntëkwakëhni: «Ami, gë wënka njaryëdëfu, bare nkehëhna hnë wühnë ale worun yëtëluhna nafa lëwũ ʒa. 27 Umë rëfidëho, bare catëla dënk fëtahnu viʒëba wapary wadëwu va.»

28 Watac fop Betani le ye darël sën Yurëdan hna ntiyako, hn'ile njaryëdëhëhniwo San vahnë hna.

Yesu, Fape Wën

29 Ga pacëk, San më nuka Yesu ga njijëd gë ʒalu, më ntehnëk: «Wëliho Fape Wën fante lihëtëd wameh dŭniʒa fa. 30 Soɲe lëwũ ʒa hnësëndëmuno ante ntehnëdëfuho: “Asan rëfidëho, umë lëbëko kabi umë yeho rëkahnindu ʒa.” 31 Ami fëna yëtëlëwohna, bare ge njijëbu yaryëndu gë wënka, soɲe liwu njëtëniha bulunda Isërayel ʒa ye.»

32 San më mbok ntehnëk kat: «Nubu Iyir Wënu ɲa ga cëlid g'ambin had fah nij ntëd hnë umë. 33 Yëtëlëwohna ten bi mo ye, bare Wënu ɲa sañëtiko yaryëndu gë wënka, umë lehnëkowo: “Nuḃu Iyir iɲa ga cëlid do nij hnë asan; umë rëkëd njaryënd g'Iyir Ipacah iɲa.” 34 San më nkwenëk: «Nubu rac do sede yebu: aʒi asan Aju Wënu ɲa ye.»

Vëřëfal vëryënkwëryënkw Yesu

35 Ga pacëk, San hnam fo nkoko, gë vëhi hnë vëřëfal vëlëwũ va.

36 Më nuka Yesu ga ndëcëd, më ntehnëk:

«Wëliho Fape Wën fa!»

³⁷ Vërëfal vëhi va, ga nkwëryëni wanës San watac, më tëfëlehnëniha Yesu.

³⁸ Umë më cahëtak do nuhni ga tëfëlehnëdëniha, më ntehnëkëhni: «Ye ÿadfun?»

Më ntëkwani: «Rabi, (umë fëhnëtanëd Aharan), ne ntëdëru?»

³⁹ Më ntëkwakëhni: «Yijën, nudun.» Awa njilehnëni do nuni hn'ile ntëdëk hna. Nkëhnëko tëk wawati wahnah g'anent do g'umë ñëwëlahnëniho hn'ile wojëko hnë fac ÿa.

⁴⁰ Aryampo hnë vërëfal vëhi San vërac, Andëre yeho, aheryu Simo Piyer.

⁴¹ Më njik ten vëhni acëru Simo hna do ntehna: «Nubunëha Arëhnayik a.» Umë ye fëna Këris ÿa.

⁴² Do njolehna hn'ile nke Yesu hna. Yesu më njëkëka gë yasery do ntehna: «Simo aju San yeru. Awa Sefas rëkëderu a'wacënde.» Umë fëhnëtanëd «Piyer» gë wanës wagërek ña. (Umë ye «Itaka»).

Filip gë Natanayel

⁴³ Ga pacëk, Yesu pëhnako nji Galile. Më nuka asan ale waciko Filip do ntehna: «Tëfë!»

⁴⁴ Awa Filip tac nkol ndampo fo nkeniho gë vëhni Andëre gë Piyer. Betësayida maciko. ⁴⁵ Filip, umë fëna, më njik tëkata asan ale waciko Natanayel do ntehna: «Nubunëha ale ntehnëdëho Moyis hnë kayëte sariya hna, do wakila ña fëna pëyahnëni soje lëwu ÿa. Yesu ye, aju Yosef, mbë nkol Nasaret ña.»

⁴⁶ Natanayel më ntëkwaka: «Mbë Nasaret? Iñë fërën kod bi mati Nasaret?»

Filip më ntëkwaka: «Yij, nudu wëjë dënk.»

⁴⁷ Yesu, ga nuka Natanayel ga njijëd, më ntehnëk: «Wëliho avë Isërayel paryi ÿa, asan ahwëhn wamër këm ye.»

⁴⁸ Natanayel më tëyëka: «Hak njëtahnëruho?»

Yesu më ntëkwaka: «Ani gë macahnëndi Filip ÿa, ante nkeku kuyët anuÿ ña, nukëmi.»

⁴⁹ Awa Natanayel më ntëkwaka: «Wëjë, Aharan, wëjë ye Aju Wënu ña, ahna'w vëvë Isërayel va!»

⁵⁰ Yesu më ntëkwaka: «Ile lehnëmi nukëmi kuyët anuÿ ñi bi hwëtahnantuhu? Nudu viÿë vifëmpëhnahnah ntëbi viÿë!» ⁵¹ Do më nkwënëk: «Toña ÿa fëyadëmu: nudun ambin ña ga pidëtak do wamëleka Wënu ña ga kayëndëni do cëlindëni gë fere Ajë Ahn'a!✠»

2

Iñël nte yeho Kana

¹ Fac rarëna hna, ambënt iñël yeho nkol Kana, resiÿo Galile hna. Hnëmu Yesu hnam nkentiko. ² Yesu fëna payehnyariyiniho iñël tac gë vërëfal vëlëwu va do njintiniho. ³ Hara uñen uña pëgwëko pund. Awa, hnëmu Yesu më ntehnëka: «Vëworyaryëna uñen.»

⁴ Yesu më ntëkwaka: «Asëval, ye ye yëbëlan fu? Wati mën ile lihandëbu iñë ÿa tëkëna ten.»

⁵ Awa hnëmu më ntehnëkëhni vëryokuÿ vële yeho hnam va: «Diryin fop ile ntehnëdëhu ÿa.»

⁶ Nkeho hnam vunkwahn wëraka mbëcf g'undaw̃ vunte taŵahnëdëniho wasëwif w̃a wënka, wante ñuhnandëni gante nke namu lëw̃ hni ka. Kodëho taŵ yëbëlan walitër wafëhw imbëcf gë warar (80) ma keme gë wafëhw wahi (120).

⁷ Yesu më ntehnëkëhni vëryokuŋ va: «Tëmpënëryin hnë vuŋi vunkwahn wënka.» Do më taŵëni hafo wafiŵ hna.

⁸ Awa Yesu më ntehnëkëhni: «Tame ñëryëryin, ayinehnuna ale sahëlanda.»

Më ntini koyëna. ⁹ Arac më njëkëk do wëli wënka ña mbacako uñen. Yëtëlohna bi ne matik unji ñen, hara vëryokuŋ va njëtëniho, kabi vëhni yiryëko wënka ña. Taŋ më macehnëka ale yëlëdëho ña ¹⁰ do ntehna: «Vahnë va fop uñen nte ñak fërënak ña cehëlehnëdëni ten, do ge vahnë va ndëwëni, tac do gë yëdayini unte wok përenana ñus ña. Bare wëjë, kwëtëru unte ñak fërënak ña hafo iŷi wati! Caŋëk!»

¹¹ Koyëna ntiko Yesu dahëse fëmpëhnahnah ryënkweyënkwe ña. Watac Kana mbë Galile hna ntiyako. Koyëna tufahnëko inaŷ dëwu ña do vëréfal vëlëwu va kwëtahnënihawo g'ahaŵary.

¹² Ga ndëcëk watac, Yesu më njini Kaperënaŷum gë hnëmu, gë vëheryu, do gë vëréfal vëlëwu va, bare wafac fo ñëwëlahnëniho hnam.

Yesu Cery Wën Cankaf hna

¹³ Wati le ntihandëni wasëwif ambënt Pak ña rëhajëko do Yesu më njik gë Yerusalem. ¹⁴ Tëkatëkëhniwo selele Cery Wën Cankaf hna vëwaf wuhni, gë wape, gë wëfah do gë vëwëcët koryi vële ryokuŋëdëho watabali wadëw̃ hni hna. ¹⁵ Awa Yesu më nufëk ryeyët, nti wus, do ntahni fop selele Cery Wën Cankaf hna, gë wape ña, do gë wuhni w̃a, do pat watabali vëwëcët koryi va hafo koryi ña campëlehn. ¹⁶ Tac ntehnëhni vëwaf wëfah va: «Dihëtëryin iŷin fop ani! Cery Rëm mën ña ye. Bok aliwu cery vëwaf!»

¹⁷ Awa vëréfal va ndënkwëtalehnëni wani wanës Vikerëh: «Iña inte hwëhnaŷu soŋe Cery hu ña, E Wën, iña tac nke hnë ami përekanëdëho gante përekanëdëha uñen ahnë ka.»[☆]

¹⁸ Awa vësankaf wasëwif va më tëyëniha Yesu: «Iŷëhne dahëse fëmpëhnahnah hodfu ali arufahnëfu kwëhnaru fanka alihahnënd aki?»

¹⁹ Yesu më ntëkwakëhni: «Këfëryin aña Cery Wën, do hnë wafac warar, mbokaryëdëfu wātëndu.»

²⁰ Më ntehnëniha: «Wabëhn wafëhw wahnah g'imbëcf g'iryaw̃ (46) vëryëbun aŋ'acery, bare wëjë hnë wafac warar mbëryëdu?» ²¹ Bare «Cery Wën», nte nësëdëho Yesu ña, imbahn dëwu ña dënk yeho. ²² Ga mbijëk, ante matëko Yesu vësëm hna, vëréfal vëlëwu va ndënkwëtaniho nësëko watac, do kwëtahnëniho Vikerëh va do gë wanës wante nësëko Yesu ña.

Yesu njëtëk ñus walaw̃ary vahnë

²³ Ante nkeho Yesu Yerusalem ña, hnë wati ambënt Pak hna, vahnë vëyabah kwëtahnënihawo kabi nuniho wëdahëse wapëmpëhnahnah wante ntidëho ña. ²⁴ Bare Yesu pacahnëlawohna gë vëhni, kabi njëtëkëhniwo ñus vahnë va fop. ²⁵ Ahnë kodfilohna njëtëndana iñë ile nkok yëtëna kabi njëtëko ile yehëhna vintaŵary vahnë ña.

☆ 2:17 2.17: Wahnëw̃ 69.10

3

Yesu gë Nikodem

¹ Hnë wafac warac, nkeho hnam asan ale waciko Nikodem; asankaf wasëwif yeho do farise yeho. ² Asan arac yiko hn'umëf ndampo təkata Yesu do ntehna: «Aharan, njëtëbun Wënu ɲa fayiki ayij aharanëfu kabi ahnë kodina nti wëdahëse wapëmpëhnahnah gë wante lidu ki ge Wënu ɲa gena gë umë.»

³ Yesu më ntëkwaka: «Toña ɲa fëyadëmi: ahnë kodina nu Naw Wënu ɲa ge nagina g'ahawary.»

⁴ Nikodem më tÿëka: «Hak kodë nagi ahnë g'ahawary ge tək cër? Kod bi mboka d'onk hnëmu hna do mbok nagi higëna?»

⁵ Yesu më ntëkwaka: «Toña ɲa fëyadëmi: ahnë kodina ténk Naw Wën hna ge nagina hnë wënka do hn'Iyir Ipacah hna. ⁶ Ale nagëk ahnë, ahnë ye. Ale hnagik hn'Iyir Ipacah hna, iyir ye. ⁷ Awa antë pëmpëhnahni ge ntehnëmi: “Tëfëku ahnagiwu g'ahawary wuhne fop.” ⁸ Sël ɲa cëlëf cape nte ñad hna, nkwëryëdu wëñaw wadëwu ɲa, bare yëtëdila bi ne matid, ma bi ne njid. Koyëna nke soɲe fop vële hnagëde hn'Iyir Ipacah va.»

⁹ Nikodem më mbok tÿëk: «Hak kod nke watac?»

¹⁰ Yesu më ntëkwaka: «Wëjë ye ale haranëdëhëhni bulunda Isërayel ɲa, do yëtëlihna wanji? ¹¹ Toña ɲa fëyadëmi: ile yëtëbun hnësëdëfun. Ha, wasede ile hnuhun yëbun, bare ma wëdëluhna ucedëya ntëw fu ɲa. ¹² Ge nësëndëmu viyë vile ye nkal vi do kwëtandiluhna hak kodun ahwëtahnu ge nësëdëfu viyë vile ye g'ambin va? ¹³ Ahnë kayëna g'ambin. Ami fo, Ajë Ahn'a, sëlik hatac! ¹⁴ Hnë wula hna, Moyis pakëkawo yan hnë rëh lën ryëhwëra ɲa.* Do koyëna njelëf Ajë Ahn'a fëna ¹⁵ soɲe fop vële hwëtahnëdëha va ténkëni tan hnë uwám ule wok puđina hna.

¹⁶ «Ha, Wënu ɲa ɲahnëkëhni d'us vahnë vëvë d'uniya hafo njëdahna had sadëha Ajë rymboli lëwu yi, d'anko vële hwëtahnëdëha va antë ténkëni muk janáma bare nuɲani tan uwám ule wok puđina. ¹⁷ Wënu ɲa payilahna Aju d'uniya li soɲe piniñëhni vahnë vëvë d'uniya vi, bare payika soɲe pehëtini g'umë. ¹⁸ Ale hwëtahnëka Aju Wënu ɲa piniñëdëna; bare ale wok kwëtahnëlahna ɲa tək kitiɲi piniñëde, kabi kwëtahnëlahna rymboli Wënu ɲa. ¹⁹ Do wëli soɲe ile piniñand Wënu ɲa: humpen ha njijëk d'uniya li, bare vahnë va umëhwëry fecëhnëkëhni, kabi vankeya vantëw hni va yivëna. ²⁰ Ale lid wameh a ñëwëk humpen ha do ɲawëtak, kabi ntakëka antë nuyi nkeya meh ntëwu ɲa. ²¹ Bare ale wawëhnëk toña ɲa, umë njijëf humpen hna, nuhahni wapacëk nkeya përen ntëwu nte ntid gë fanka Wënu fa.»

Yesu gë San

²² Ga ndëcëk wafac, Yesu gë vëréfal vëlëwu va matëniho naw Yerusalem hna njini njasëlehnëni resiyo Yude hna; wafac fo ñëwëlahnëniho hnam gë vëhni do njaryëdëhëhniwo vahnë va. ²³ San, umë fëna, Enon hna njaryëdëhëhniwo, darël Salim hna. Hnam njabëko wënka ɲa, do vahnë vëyabah njijëdëniho njaryëndeni. ²⁴ Wati rac, San cëd'ilohna ten.

* 3:14 3.14: Vaker 21.19

²⁵ Awa vërëfal San vëryampo pëgwëlehnëni conkëndëni gë sëwif ryampo soje namu ipacëna ña. ²⁶ Njilehnëni tēkatëniha San do ntehnëniha: «Aharan, ndënkwëtađuha bi asan ale yerunëho gë cape ñëntaw sën Yurëdan ka, ale yenëhnëruho sede ÿa? Tame njaryëd do vahnë va fop gë ÿalu njidëni!»

²⁷ San më ntëkwakëhni: «Wënu ña fo hođ nti nke koyëna soje ahnë. ²⁸ Waseđe yerun wuhnë dënk soje ile hnësëdëfuhu ÿa: “Gela Arëhnyak a, bare payijibu haryënkw lëwu.”

²⁹ «Asëval ale yëlika, asanu ÿa hwëhnëka. Ge lawo asan a ye, umë kahnëd ñarël lëwu do nëpanda; kopa lëwu ÿa natëndanëdëha đus. Koyëna nke uhnatah lëmën wã soje Yesu ÿa: padëko! ³⁰ Umë rëfëka nkwënënda nafa ÿa, do ami ñajëtando.»

Ale watik g'ambin

³¹ «Ale watik g'ambin a, umë sëpëkëhni vahnë va fop. Ale ye đuniya li, đuniya yi hwëhnëka do wëyi wëvë đuniya vi nësëd. Bare umë, ale watik g'ambin a, umë sëpëkëhni vahnë wëvë đuniya vi fop. ³² Sede ile nkwëryëk g'ile nuk ye, bare ahnë ma wëđina cedeya ntëwu ña. ³³ Ge ahnë wawëk cedeya ntëwu ña, tufahnëd ma wëk Wënu ña toña nësëd. ³⁴ Paryi nke, ale payik Wënu ña wanës Wënu ña dënk nësëd, kabi Wënu ña pëbënëdëha đus Iyir dëwu ña. ³⁵ Rëm ÿa ñadëha Aju ÿa do njëdäđëha fanka fayabah hnë ile-wo-le hna. ³⁶ Ale hwëtahnëka Ajë Ahn'a tēk tēnk uwám ule wok puđina hna: ale wëyëk kwëtandilahnä ÿa tēnkëđina, Wënu ña nkođ ntava g'umë.»

4

Yesu g'asëval avë Samari ÿa

¹ Wafarise wã nkwëryëniho, ga nësëde Yesu ntidëhëhniwo vahnë va vërëfal do njaryëdëhëhniwo ntëbi San. ² (Bare ile ye toña ÿa, Yesu umë dënk yaryëđilohna; vërëfal wëlëwu va yaryëdëhëhniwo.) Ante njëtako Yesu watac ña, ³ më matëk Yude hna do mboka Galile.

⁴ Awa tēfëkawo tēf resiyo Samari hna. ⁵ Më tēkëk ñarël hnë fankol fante wacik Sikar nte wok ñawëlëna g'ikañ nte njëđakawo Sakob aju Yosef ña. ⁶ Hnam nkeho kolomba Sakob ÿa. Yesu, mbërako uyas wã, më ntañak tēfary kolomba hna. Lav a nkëhnëko tēk nkaf hna.

⁷⁻⁸ Wati nte ntañako hnam ña, asëval avë Samari më njjék yëry wënka. (Hara vërëfal Yesu va g'inañ njiniho ntëwajëni ile tokëđëni.) Awa, Yesu më ntehnëka: «Yëđërye siyañ.»

⁹ Asëval a më ntehnëka Yesu: «Bare wëjë, sëwif yeru do ami, avë Samari yebu! Hak ndëkëru awa arëyo asiya?» Ntehnëkawo koyëna kabi wasëwif wã kehadënihëhniwo wëvë Samari va.

¹⁰ Yesu më ntëkwaka: «Ge njëtakëndu ile ñađ njëđi Wënu ña, do bi mo ye ale wuntadëhi wënka ciya yi, wëjë wuntakëndëha do njëđakëndëhi wënka wante yëđand sël ntañary paryi ña.»

¹¹ Asëval a më ntëkwak: «Bare wëjë, kwëhnalihna yirya do kolomba yi tēwëk! Ne ñëryiđu wënka hu ñi? ¹² Ntiyahñëki bi wëjë lëbëka rëm fu ÿa Sakob? Umë yabëhnëkëfu iyi kolomba; cek umë dënk. Vërahu do gë wusañ wulëwu wã fëna ceni.»

¹³ Yesu më mbok ntehnëka: «Ale sed wani wënka ÿa mbokëđ njohna kat, ¹⁴ bare ale sek wënka wante yëđäđëfuhu ña fokëđina njohna muk

kabi wënka wante yëdädfuha ña mbacaf hnë umë hayalin hante wok tëryadina, yalëf do yodëha hafo uwám ule wok pudina muk.»

¹⁵ Asëval a më ntehnëka: «Awa, yëdërye wënka watac soje antë mbok njoŵo do antë voku yiju hnani yëry wënka.»

¹⁶ Yesu më ntehnëka: «Yinëndehna asan hu.»

¹⁷ Asëval a më ntëkwaka: «Ñëlila.»

Do Yesu më ntehnëka: «Ha, ile hnësëru yi, koyëna nke: ¹⁸ wësan imbëf yëlëkino, do asan ale yerun gaki yi gena asan hu. Toña ya hnësëru.»

¹⁹ Asëval a më ntehnëka: «Njavëtëbu kila yeru. ²⁰ Pëyarye: mo hwëhnak toña? Warëm fu wã hn'ini kuñ cëmbëdënihawo Wënu ña, bare wuhnë, wasëwif wi, wuhnë lehnëk Yerusalem tëtëka cëmbi.»

²¹ Yesu më ntëkwaka: «Kwëtahnërye, wati yejék, ge cëmbëde Rëm ya, kwëhnadina nafa cëmbi hn'ini kuñ ma Yerusalem. ²² Wuhnë, ntehnërun Wënu ña sëmbëdun bare yëtëluhna. Fuhnë, njëtëbunëha, kabi Afëhët a hnë bulunda wasëwif hna nkejék. ²³ Bare wati yejék, do tøk tëki, hn'ile rëkëd cëmbëndëniha wësëmb paryi va Rëm ya g'Iyir inja do gë toña ya. Rëm ya, vahnë vële sëmbëdëha koyëna va njëkëlehnëd. ²⁴ Wënu ña iyir ye do vële sëmbëdëha va tëtëka cëmbëndëniha g'Iyir inja do gë toña ya.»

²⁵ Asëval a më ntehnëka: «Njëtëbu, Arëhnayik, ale wacëde Këris ya, njijëd. Ge njijék, nkabëdëhëfu fop.»

²⁶ Yesu më ntëkwaka: «Ami dënk ye.»

²⁷ Wati rac, vërëfal va mbokalehnini. Pëmpëhnahnëkëhniwo d'us ante nunihawo Yesu ga nësëlëdëni g'asëval a. Bare wëla aryampo hnë vëhni dëkëlohna tëya bi ye ñad ma bi soje ye nësëlëdëni g'asëval a yi.

²⁸ Awa asëval a tavëlehn hnam unkwahn uña, mboka g'ankol, do pëgwëlehn pëyahnd: ²⁹ «Yijën ayëkuna asan ale fëyako fop ile libu ya. Mpëd kod nke Arëhnayik a?» ³⁰ Awa, vahnë va cahnlëhnëni naw hna njini hn'ile nkeho Yesu hna.

³¹ Hnë wati rac vërëfal va ndëñanënihawo Yesu, ntehnëndëniha: «Aharan, tokëry iñë!»

³² Bare më ntëkwakëhni: «Kwëhnaŵo roka ile worun yëtëluhna.»

³³ Awa vërëfal va tëtëlëdëniho bi ahnë yonëhnika ile tokëd.

³⁴ Yesu më ntehnëkëhni: «Roka mën ya, liwu inja ale fayiko ya ye do ryokuñu hafo fadënu ile kwëtehnahnëko ya. ³⁵ Gena bi ntehnëdun: “Ani gë wadepera wahnah barëp roka ya yed?” Awa ami ntehnëdëmu, yëkëryinëhni d'us vahnë va caharaŵ lëwun: had kañ dafah tøk nkeni do napëdëni mbarëpini! ³⁶ Ale varëpëda nuñad tame icos dëwu ña do mbarëpëdëhëhni vahnë va soje uwám ule wok pudina ya; koyëna, ale hnadëd a g'ale varëpëd a natëdëhëhni ndampo fo. ³⁷ Wanj wanës, toña ye: “Ahnë nadëd, ahaŵary mbarëp.” ³⁸ Payëmu avarëpu hn'ikañ nte worun d'okuñëluhna. Vëhaŵary ryokuñëk do wuhnë hnuñak nafa doku lëw hni ya.»

³⁹ Vëvë Samari vëyabah kwëtahnënihawo Yesu kabi asëval a pëyakëhniwo: «Ile libu ya fop pëyako.» ⁴⁰ Soje umë ye, ante tøkëniho vëvë Samari va hn'ile nkeho Yesu hna, muntanihawo nkonti gë vëhni, do wafac wahi ntintiko hnam. ⁴¹ Soje wante nësëndëhëhniwo umë dënk ña, vële hwëtahnëka va nkwënaniiho iyab inja; ⁴² do ntehnënihawo asëval a: «Kwëtahnëbun, gena soje

ile hnësëhneruhëfu yi fo, bare kabi nkwëryëbunëha fuhnë dënk do njëtëbun tame paryi nke Afehët d'uniya ya ye.»

Yesu njërëndëha aju asankaf

⁴³ Ga ntik wafac wahi warac hnam, Yesu më mbokak gë Galile.
⁴⁴ Umë dënk hnësëko: «Kila dënëndëfena hn'inkal nte nagahnik hna.»

⁴⁵ Bare wati nte tükëko Galile na, vahnë va fop kacanihawo, kabi vëhni fëna njintiniho ambënt Pak na gë Yerusalem, do nuniho fop vifëmpëhnahnah vile ntiko hn'ambënt tac va.

⁴⁶ Yesu mbokalehn tëf Kana vë Galile hna, hn'ile mbacëko wënka uñen hna. Hara, nkeho hnam asankaf ale tesaryëko aju ya d'us Kaperëna'um hna. ⁴⁷ Ga njëtak asan arac Yesu matiko Yuđe hna mboka Galile, më njik hn'ile nkeho hna do këlahna nji njërënhna aju, ale yadëho cëm a.

⁴⁸ Yesu më ntehnëka: «Wuhnë, njwëyëdun kwëtahnëdiluhna ge nuluhna wëdahëse gë vifëmpëhnahnah!»

⁴⁹ Bare asankaf a më ntëkwaka: «Ahwëhn, yij ñap ani gë cëmahnënd fatah mën fa.»

⁵⁰ Yesu më ntehnëka: «Mëncëry gë yal hu, ajë hu njërëk.» Asan arac më kwëtahnëk wanës Yesu na do mëncëlehn.

⁵¹ Hn'ankaw' mënc hna, vëryokuñ vëlëwu va njijëdëniho pankëlëni do pëyaniha: «Ajë hu njërëk!»

⁵² Më tÿëkëhni bi iÿëhne wati pecekawo. Më ntëkwaniha: «Yëhno nke hnë wati ryampo g'anent hna tavëkawo ures huji ha.»

⁵³ Awa Rëm ya kamahnëko aju njërëko hnë wati le ntehnahnëkawo Yesu hna dënk: «Ajë hu njërëk». Kobëri tac kwëtahnënihawo Yesu, umë gë vëvë tere lëwu va fop.

⁵⁴ Dahëse fëmpëhnahnah rac yeho higëna ile ntiko Yesu ya, ante matëko Yuđe mboka Galile na.

5

Yesu njërëndëha ale ye vorovoro

¹ Ga ndëcëk watac, Yesu njiko Yerusalem soje njanti ambënt wasëwif na. ² Hara, hn'inaw' tac, darël rënka le wacëdeho Rënka Wape na, nkeho kosa le hwëhnako vinder vicankaf imbëd; Betësata macëdeho gë wanës Wa-ebëre na. ³ Kuyët vinder vitac, kore vëres ryakëko hnam: vumëp, gë vële radëd, do gë vële ye vorovoro. [Wënka na napëdëniho ñënka: ⁴ mëleka ryampo Ahwëhn a lëbadëho hnë pisin rac wati wati do ñënkëdëho wënka na. Wënka na, ge ñënkako, ale-wo-le ryënkwëdëho ntëba ya, njërëdëho ures lëwu wa gante-wogante tesëko ka.] ⁵ Nkentiko hnam asan ale resëko kobëri wabëhn wafëhw warar g'imbëd gë warar (38). ⁶ Yesu nukawo ga ndakëk; njëtëko mbiyëk ga nkeho koyëna, më tÿëka: «Ñadu bi ayërëni?»

⁷ Aresa më ntëkwaka: «Aharan, ge pëgwëk ñënkand wënka na, kwëhnala ale labëdëho. Wati nte rëkëdëfu yawërëndu yiwu na, ahawary ryënkwëndëho ntëba.»

⁸ Yesu më ntehnëka: «Awa, matëry, ahnuf uway hu wa ayas.» ⁹ Hnë wati rac tan, asan a njërënhëhni. Më nufëk way lëwu wa njasënd. Watac hnë fac ntawëla ntiyako.

¹⁰ Awa vësankaf wasëwif va më ntehnëniha asan ale yërëniko takan ÿa: «Ntawëla ña ye, tēfëlahna ayo uway hu wī.»

¹¹ Më ntëkwakëhni: «Ale yërënëko ÿa më lehnëko hnufu uway mën wī do yasu.»

¹² Awa më tēyëniha: «Mo lehnëki koyëna?»

¹³ Bare asan ale yërëniko ÿa yëtëlohna bi mo yërënëka, do kodilohna tufahna kabi Yesu tēnkëkëhniwo kore ile yeho hnam ÿa.

¹⁴ Ga mbiyëk toye, Yesu më nuka asan a Cery Wën Cankaf hna, më ntehnëka: «Wëlin njërëniru. Tame diry hakili ant'avoka wën, soñe ant'ahnuÿa ures ule lëbëk ule yërëniru wī.»

¹⁵ Tac asan a më njik pëyakëhni vësankaf wasëwif va Yesu yërënëka. ¹⁶ Awa vësankaf wasëwif va pëgwëlehnëni nësëdëni wameh soñe Yesu kabi hnë fac ntawëla njërënëkawo ahnë. ¹⁷ Yesu më ntëkwakëhni: «Rëm mën ÿa ðoku hna nke hafo gaki, ami fëna tēfëko yewu ðoku hna.» ¹⁸ Soñe wanës watac kat, vësankaf wasëwif va njëkëlehnëdëniho g'ahawary fere fale ndawëhnahnëniha Yesu. Gena soñe ile ntik ile mbañëk sariya lëw hni ÿi fo, bare mboko ntehn kat Wënu ña ye Rëmu paryi ÿa do koyëna këñëndëlehnadëho gë Wënu ña.

Ucankaf Aju Wën

¹⁹ Yesu më mbok ntehnëkëhni vësankaf wasëwif va: «Toña ÿa fëyadëmu: Aj'a ñoñ kodina nti umë fo; ile nuð ntid Rëmu ÿa fo kod nti. Ile-wo-le ntid Rëm ÿa, Aj'a fëna ntid, ²⁰ kabi Rëm ÿa ñadëha Aju ÿa do tufëdëha fop ile ntid umë dënk ÿa. Tufëdëha nti wadoku wanaÿah wante worun kobëri nuluhna do pëmpëhnahnëdëhu wuhnë fop. ²¹ Gante mbëhnëndanëdëhëhni Rëm vësëm ki, koyëna Aju, umë fëna, mbëhnëndanëdëhëhni vële ñad va. ²² Do kat, gena Rëm ÿa hitinjëdëhëhni vahnë va; Aju ÿa njëdak ucankaf kitiñ ña fop, ²³ soñe vahnë va fop ntënënahndëniha Aju gante ntënënedëniha Rëm ka. Ale wok dënënelahna Aj'a, dënënelahna Rëm le fayika ÿa.

²⁴ «Toña ÿa fëyadëmu: ale hnëpad wanës mën ña, do kwëtahna ale fayiko ÿa, tēk nuÿa iÿi wati uwám usër wā do Wënu ña kitiñëdëlahna; gona hn'ankañ ante yod hnë icëm ña bare hn'ankañ nte yod ambin hna nke. ²⁵ Toña ÿa fëyadëmu: Wati yejëk, do tēk tēki hnani, ile nkwëryëdëni vësëm va, kopa Aju Wënu ña, do fop vële wëryëdëha va hn'ankañ nte yod uwám usër hna nkeni. ²⁶ Ndampo fo nke, gante nke Rëm hayalin sël ntawary, uwám paryi ki, koyëna njëdaka Aju fëna nke hayalin uwám rac. ²⁷ Do kabi Ajë Ahn'a ye, njëdaka fanka kitiñahnëndëhni vahnë va fop.

²⁸ «Antë pëmpëhnahnu: wati yejëk ile nkwëryëdëni fop vësëm va kopa Ajë Ahn'a ²⁹ do mbëhnëdëni: vële lik fërën va mbëhnëdëni soñe tēnkëni hnë uwám usër hna, bare vële lik wameh va mbëhnëdëni soñe cëdini janáma hna. ³⁰ Soñe lëmën ÿa ñoñ koda liwu ami dënk; gante nkabëko Rëm ka fo kitiñëdëhëfu, do kiti mën ÿa catëk, kabi yëkëlehnëda liwu ile ÿadëfu ami dënk, bare liwu ile ñad Rëm mën le fayiko ÿa.»

Wasede soñe Yesu

³¹ Yesu më mbok ntehnëk: «Ge ami fo rëkakënd hnësandu soñe lëmën ÿa, wanës mën ña kwëhna këndina nafa. ³² Bare kwëhnabuha

sede haŵary ale hnēsēndēho, Rēm mēn ŷa ye, do paryi pēyadēmu wanēs wadēwu ŋa toña ye.

³³ «Payērūnēhēhni vahnē ŋjini pēcētajēni vēhni San hna do nēsēhnēkēhniwo ile ye toña ŷa. ³⁴ Toña ye, ami, balēlohna g'ahnē nkenēhno sedē, bare nēsēdēfu watac soŋe wūhnē, afēhētahnīwu. ³⁵ Ha, San paryi had lampu fēdik nkeho pētēnahn; do wūhnē, wēwati toye fo wāwērūnēho natu hnē humpen hudēwu hna.

³⁶ «Do ami, kwēhnaŋbuha sedē lē lēbēka nafa San: umē ye liwu ile ntehnēko Rēm mēn liwu hafo pad ŷa ye. Ha, ile lidēfu ŷi rufahnēd wapacēk Rēm ŷa fayiko. ³⁷ Do kat, Rēm mēn lē fayiko ŷi dēnk, nkenēhnēko sedē. Bare koŋeri gwērēlūhna kopa lēwu ŷa, ma ahnuwu yēka lēwu ŷa. ³⁸ Kwētahnēlunahna ale payik ŷa; umē rufahnēd wanēs wadēwu ŋa gena hnē wūhnē. ³⁹ Karaŋjēdun gē hakili Vikerēh va, kabi ntiyahnekū nuŷadun hnam uwām ule wok puđina. Hara, vitac ye vinte hnēsēd soŋe mēn va! ⁴⁰ Bare wēli: ŋadilūhna ayiju ŷal mēn hna. Awa nuŷadilūhna uwām ule wok puđina wā.

⁴¹ «Yēkēlehnēla cēkwaryēniho vahnē. ⁴² Ha, njetēmu: kwēhnalūhna iña Wēnu ŋa. ⁴³ G'uŵac Rēm mēn wā njijēbu, do kacadilunohna. Bare ge ahaŵary yijēk g'uŵac lēwu wā dēnk, kacadūnēha! ⁴⁴ ŋadun asēkwaryēlēndu, do yēkēlehnēdīlūhna icēkwary inte watik hnē Wēn hudampo hna. Awa, hak lē kodun ahwētahnuno?

⁴⁵ «Antē ntiyahnu ami fēyahnēd ile wēnērūn haryēnkū Rēm mēn hna; Moyis hwētahnērūn bare umē fēyahnēd. ⁴⁶ Ge paryi kwētahnakēndunēhāwo, kwētahnakēndunēho ami fēna, kabi soŋe lēmēn ŷa nēsēk hnē kayēte ntēwu hna. ⁴⁷ Ge kwētahnēlūhna ile kerēk ŷa, awa hak kodun ahwētahnū wanēs mēn ŋa?»

6

Yesu ndavēdēhēhni vēsan wawuli mbēd (5,000)

¹ Ga ndēcēk watac, Yesu mē ndanēk gē cape ŋēntaŵ lant Galile ka, (lant rac wacēde fēna Tiberiyad). ² Kore yabah rēfēlendēhāwo, kabi nuniho wēdahēse wapēmpēhnahnah wante ntīdēho njērēnahnēndēhni vēres ŋa. ³ Soŋe rac njihahnēniho Yesu gē vērēfal vēlēwu va kayēni hn'ikuŋ ntañani hnam. ⁴ Pak ŷa, ambēt wasēwif ŋa, tēhajēko.

⁵ Yesu njēkalehnēko caharab lēwu do nuhni kore yabah ga njijēdēni ŷalu hna. Awa mē tēyēka Filip: «Ne koden ntaŵijin vamburu vajabah soŋe ndavahninēhni vēyi vahnē fop?» ⁶ Tēyēkawo koyēna soŋe njēkēhnahna Filip, bare, toña ŷa, tēko njēt ile ntīd ŷa.

⁷ Filip mē ntēkwaka: «Wēla gē koryi yabah dēcēt, gedīlēfuhna gwēr ntaŵahnin vamburu vante kod ale-wo-le nuŷa fantēpētel fatoy.»

⁸ Arēfal ahaŵary, Andēre, aheryu Simo Piyer, mē ntehnēka: ⁹ «Fatah facan yehēhna ani fante hwēhnak vamburu mbēd g'uwis wuhi. Bare yega nēfadēhēhni kore yabah gē iyi ki?»

¹⁰ Awa Yesu mē ntehnēk: «Dehnēryinēhni vahnē vi fop ntañani.» Dēl iña njabēko hnam do kore ŷa ntañalehnēni nkal hna. Vēsān vēle yeho hnam va nkēhnēko tēkēni wawuli mbēd (5,000). ¹¹ Awa Yesu mē nufēk vamburu va, camehna Wēnu ŋa, tac cahēlehnēhni vēle lañako nkal va. Njēdakēhniwo fēna wuwis wā, gante ŋadēni ka. ¹² Ga tokēni

hafo pihnëni, Yesu më ntehnëkëhni vërëfal vëlëwu va: «Barëpëryin vankubel vante wok va, soje antë përeka ñoñ.»¹³ Më mbarëpëni pëb vëkubel pëhw gë vaki vankubel vamburu mbëd vante rokiko va.

¹⁴ Ante nuniho vëyi vahnë dahëse fëmpëhnahnah rac ile ntiko Yesu yi, më ntehnëni: «Paryi nke, ayi asan ye kila ile rëfëkawo njij duniya ya!»¹⁵ Bare Yesu njëtako njijëdëni nufëniha forosima soje ntiniha ahnaŵ, awa më mbok pitak kat umë fo nji g'ikuŵ.

Yesu yaŵ wënka hna njasëd

¹⁶ Ante nëkak űa, vërëfal Yesu va më cëpëtani gë lant. ¹⁷ Kayëni hnë kulu pëgwëlehnëni ndanëtandëni gë cape Kaperënaŵum. Tëko mëd do Yesu tëkalëhniwohna ten. ¹⁸ Sël sankaf pëgwëlehn cëlënd, do lant ya ñënkadëho dūs. ¹⁹ Vërëfal va tëko njini ile rëkëk soje wakilo mbëd ma mbëd gë ryaw (5 ma 6) uyas ante nunihawo Yesu ga njasëd yaŵ wënka hna tēhatënd kulu lëw hni ya. Ntakëlehnëhni, ²⁰ bare Yesu më ntehnëkëhni: «Ami, Yesu ye, antë ntaku!»²¹ Awa, ñadëniho kayëndëniha kulu hna, bare, hnë wati rac dënk, ñakëlehnëni nkal iŵa gë cape nte njidëniho ka.

Kore ya njëkëlehnëdëniha Yesu

²² Ga pacëk, kore le woko gë cape ñëntaŵ lant űa njëtëniho kulu ryampo fo yeho hnam do Yesu tēfëlëntilohna gë vërëfal vëlëwu va, bare vërac vëhni fo yiko. ²³ Tac wakulu wakaŵary ŵatiko hn'inaŵ Tiberiyad hna, tēkini darël hn'ile camehnëkawo Ahwëhn a Wënu űa soje rokëtok ile ndavahninihëhniwo kore ya. ²⁴ Ante njëtëniho vahnë va Yesu gë vërëfal vëlëwu va vëwolohna hnam űa, kayëlehnëni hnë wakulu watac njini Kaperënaŵum, njëkëlehniniha Yesu.

Roka ile fihndëdanëd do yod hafo uwám usër

²⁵ Vahnë va, ga tēkatëniha Yesu gë cape ñëntaŵ lant ka, më tēyëniha: «Aharan, guve njijëru ani?»

²⁶ Yesu më ntëkwakëhni: «Toña ya fëyadëmu: ge njëkëlehnëdunëho, gena kabi nkwëryërun ile pëhnëtanëd wëdahëse wapëmpëhnahnah wadëmën űi, bare kabi tokërun mburu do pihnerun, soje umë yëkëlehnahnëdunëho. ²⁷ Antë aryokuŵëndu soje rokëtok ile fërëkad, bare soje rokëtok ile viyëd, fihndëdanëd do yod hafo uwám usër hna. Rac, ami, Ajë Ahn'a njëdadëmu, kabi ami yenëhnëka Wënu űa Rëm ya.»

²⁸ Amboko tēyëniha: «Awa ye rëfëkëfu lifu ryokuŵahnëfu wadoku wante ñad Wënu űa?»

²⁹ Yesu më ntëkwakëhni: «Doku ile ñad Wën aliwu ya, umë ye: ahwëtahnuna ale payik ya.»

³⁰ Më tēyëniha: «Iyëhne dahëse fëmpëhnahnah hoŵu arufëfu soje ahwëtahnahni? Iyëhne doku lidu tasefu? ³¹ Wati nte ndëcëdadëniho vacërakëlo fu va wula hna, tokëniho man ya, gante nësëd Vikerëh ki: njëdadëhëhniwo tokëni roka ile ŵatiko g'ambin ya.»^{*}

³² Yesu më ntëkwakëhni: «Toña ya fëyadëmu: gena Moyis yëdadëhuno roka vë g'ambin ya; Rëm mën ya yëdadëhu ile ye roka vë g'ambin paryi ya. ³³ Paryi nke, roka ile ŵatik Wën ya, ale sëlif g'ambin a ye do pihndëdanëd do njod hafo ambin hna.»

^{*} 6:31 6.31: Icahn 16.4; Wahnëw 78.24

³⁴ Awa më ntehnëniha: «Aharaj, yëdaryindëfu kwëlëkwël roka rac.»

³⁵ Yesu më ntehnëkëhni: «Ami ye roka ile fihnëndanëd do yod hafo ambin hna. Ale yijëk ýal mën a inte yodilahna, ale hwëtahnëko ýa wënka yodilahna muk. ³⁶ Bare tëkëmu fëyawu, wëla gante nurunëho ami gë wëdahëse wapëmpëhnahnah wante libu ki, kwëtahnëdilunohna. ³⁷ Fop vële njëdadëhowëhni Rëm va njijëdëni ýal mën hna, do dadëwahna muk ale yijëd ýal mën a. ³⁸ Yëtëryin ge cëlibu g'ambin, gena liwu ile hnëñëko, bare ryokuñu ile ñad ale fayiko ýa ye. ³⁹ Wëlin ile ñad ale fayiko ýa: heryëwëhni fop vële njëdakowëhni va do wëla aryampo antë cëv, do vëhnëndanëwëhni fac rëkwa hna. ⁴⁰ Ha, umë ye iña Rëm mën ña: fop vële yavëtëdëho ami, Aju ýa, do kwëtahnëniho va, nuýani uwám ule wok pudina, do ami, mbëhnëndanëdëfuhëhni hnë fac rëkwa hna.»

⁴¹ Awa wasëwif wã ñakëñakëdëniho soñe Yesu ýa, kañi ntehnëko: «Ami ye roka ile sëlik g'ambin ýa*.» ⁴² Ntehnëdëniho: «Gena bi Yesu aju Yosef ye? Njëtëbunëhëhni dñus rëmu gë hnëmu! Hak lë kod ntehn g'ambin cëlik?»

⁴³ Yesu më ntëkwakëhni: «Tavëryin ñakëñak aki. ⁴⁴ Ahnë kodina njij hnë ýal mën ge Rëm ale fayiko ýa yiryejëlähna, do ale-wo-le yijëk ýalë mën a, mbëhnëndanëdëfuhä fac rëkwa hna. ⁴⁵ Vikerëh wakila hna kodun aharañu ýin: “Wënu ña karañëdëhëhni vëhni fop.”* Ahnë ale-wo-le hnëpaka Rëm ýa do maña karañ dëwu ña njijëd ýal mën hna. ⁴⁶ Wëla ahnë aryampo nulähna Rëm ýa ge gena ale watik Wën hna, umë nuka. ⁴⁷ Toña ýa fëyadëmu: ale hwëtahnëk a nuýad uwám ule wok pudina.

⁴⁸ «Roka ile fihnëned do yod hafo uwám usër hna yëbu. ⁴⁹ Vacërakëlo hun va tokëniho man ýa wula hna bare rac memaýehnlëhnhna cëmëni. ⁵⁰ Bare wëli roka ile sëlik g'ambin ýa, ge ahnë tokëk cëmëdina. ⁵¹ Ami ye roka ile yënëd, ile sëlik g'ambin ýa: ge ahnë tokëk roka rac, cëmëdina muk. Roka ile yëfahnëdëfu soñe vahnë va pihnëni do njohni hafo uwám usër hna, mbahn mën iña dënk ye.»

⁵² Soñe wanës watac, wasëwif wã nkwayëlëdëniho dñus, ntehnëdëni: «Ayi asan, hak kod njëdafu mbahn dëwu ña tokin?»

⁵³ Awa Yesu më ntehnëkëhni: «Toña ýa fëyadëmu: ge tokëluhna imbahn Ajë Ahn'a do ge celuhna sat lëwu ýa, pihnëdiluhna do yodiluhna hafo uwám usër hna. ⁵⁴ Ale rokëk mbahn mën iña do sek sat mën ýa pihnëd do ami, mbëhnëndanëdëfuhä fac rëkwa hna. ⁵⁵ Ha, mbahn mën iña pihnëndanëd paryi do sat mën ýa mërëndanëd paryi. ⁵⁶ Ale rokëk mbahn mën do sek sat mën ýa hnë ami nkod, do ami, hnë umë nkodëfu. ⁵⁷ Rëm le fayiko ýa, umë ye hayalin sël ntawary, uwám paryi ýa. Njëdadëho sël rac, vële ryavik g'imbahn mën va, vëhni fëna, koyëna nuýadëni sël ntawary paryi ña. ⁵⁸ Awa ami ye roka ile sëlik g'ambin ýa. Gena ndampo gë ile tokëni vacërakëlo hun ýi; vëhni, cëmëni; bare ale rokëd iýi roka ýa nuýad uwám ule wok pudina.»

⁵⁹ Koyëna nësëko Yesu ante karañëdëhëhniwo vahnë hnë calinja mbë Kaperënañum ña.

* **6:41** 6.41 Roka le sëlik g'ambin ýa: Ile wëntëndëlehnik g'ile wacik Man ýa ye. (Icahn 16)

✧ **6:45** 6.45: Esayi 54.13

Wanës wante yëdahnëd uwám ule wok pudina

⁶⁰ Ante nkwëryënihawo Yesu ña, véyabah vérëfal vélëwu hna më ntehnëni: «Wañi wanës ntakëk nëpayi! Mo hod maŵ?»

⁶¹ Yesu njëtëko vérëfal vélëwu va mëhnađëniho soje wanës watac. Soje umë ntehnahnëkëhniwo: «Wañi wanës ntavëku bi? ⁶² Ye lë hnahađun awa ge nurunëha Ajë Ahn'a ga kayëd hn'ile nkeho kobëri hna? ⁶³ Iyir Wënu ña ye hayalin sël ntaŵary, uwám paryi ŵa; ahn'a umë fo ñoñ mëkëdina nti ténkahn uwám usër hna. Wanës wante hnësëhnëmu ñi Iyir hna matik do yëdahnëd sël ntaŵary rac. ⁶⁴ Bare véryampo hnë ŵuhnë vëhwëtahnëna.» Paryi nke, Yesu njëtëkëhniwo kobëri wapëgwa hna véle wok vëhwëtahnëna va do njëtëkawo fëna ale rokađëha ŷa. ⁶⁵ Më nkwënëk: «Wëlin soje umë lehnandëmu ahnë kodina njiŷ ŷal mën hna ge Rëm ŷa yëdaloŵahna.»

⁶⁶ Soje rac, vérëfal vélëwu véyabah pitaniho do wawolohna tëfëndëniha.

⁶⁷ Awa Yesu më cahëtak gë cape Pëhw gë Vëhi va, do tëyëhni: «Ŵuhnë lë, ñadiluhna bi ayintiwu gë vēŷi?»

⁶⁸ Simo Piyer më ntëkwaka: «Ahwëhn, vëhni mo njidëfun? Kwëhñaru wanës wante yëdahnëd uwám ule wok pudina. ⁶⁹ Fuhnë, hnë wëjë kwëtëbun kwëtahnëfu ña fop do njëtëbun Asëvah a yeru, ale payik Wënu ña.»

⁷⁰ Yesu më ntëkwakëhni: «Gena bi ami rëhnaku, ŵuhnë Pëhw gë Vëhi vi fop? Bare aryampo hnë ŵuhnë, aryokuŷ Sintani ye!»

⁷¹ Wanës watac, soje Yuda nësëdëho, aju Simo Isëkariyot, aryampo hnë Pëhw gë Vëhi hna, ale rokađëha ŷa.

7

Yesu, vëheryu vëhwëtahnëlahna

¹ Ante ndëcëk watac ña, Yesu njasëlendëho karanjëndëhni vahnë va Galile hna; ñadilohna njasëlehnënd Yude hna, kabi vësankaf wasëwif va njëkëlendëniho ndawëhnëniha. ² Hara ambënt wasëwif ante ŵacik Wasank ña tēhajëko.* ³ Awa vëheryu më ñankëdëniha nji: «Soje ye yidila Yude? Koyëna hnam fëna vérëfal hu va nuhahnëni wadoku wapërën wante lidu ña. ⁴ Ge ahnë ñađ njëti, coŵadina ntitënd doku lëwu ŷa. Kabi ntidu viŷë vihnaŷah gë vēŷi ki, diry nuni vahnë va fop.» ⁵ Vëheryu nësëdëniho koyëna kabi vëhni fëna vëhwëtahnëlawohna.

⁶ Yesu më ntëkwakëhni: «Wati mën ŷa tēkëna ten. Bare ŵuhnë, wati-wo-wati njivëk. ⁷ Duniŷa ŷi kwëhnana toña ñëwu; bare ami, ñëwëko kabi pëyahnëdëfu ile ntid ŷa mek. ⁸ Yiryin, ŵuhnë, g'ambënt; ami, yida ten kabi wati mën ŷa tēkina.» ⁹ Ante ntehnëkëhniwo koyëna ña, umë, Galile hna nkoko ten.

¹⁰ Bare ante njiniho vëheryu g'ambënt ña, njiko umë fëna, bare tufëhñalohna hnë ahnë. ¹¹ Hnë wati ambënt hna, vësankaf wasëwif va njëkëlehnëdënihawo do tëyëdëniho: «Awa, ne nkeha asan arac?»

¹² Kore hna véryampo nkwajëlëdëniho dŵs soje lëwu ŷa.

Véryampo ntehnëdëniho: «Ale lid fërën ye.»

Vëŷëntaŵ va ntehnëdëniho: «Hali, vahnë va tokađ.»

* **7:2** 7.2: Soje Walevi 23.34-36; Divëta Sariya 16.13

¹³ Bare, kabi ntakëkëhniwo gë vësankaf wasëwif va, ahnë dëkëdïlohna nës hafo nkwëryi soje lëwu ya.

¹⁴ Yesu ténkëko Cery Wën Cankaf hna fagant wafac ambënt hna do karanjédëhëhniwo vahnë va. ¹⁵ Wasëwif wa pëmpëhnahnëkëhniwo do tÿyadëniho: «Hak njëtahnëk aki Vikerëh vi, do kobëri karanjena?»

¹⁶ Yesu më ntëkwakëhni: «Fop ile haranjédëfuhëhni vahnë yi gena karanj mën; hnë ale fayiko hna matik fop. ¹⁷ Ale hahnëndak nti ile ñad Wënu ya njëtëd ge ile haranjédëfuhëhni vahnë ya Wën hna matid, ma ge hakili mën hna dënk matid. ¹⁸ Ale hnësëd soje wac lëwu ya, naÿëna nkaf ntëwu njëkëlehnëd. Bare ge ahnë njëkëlehnëd naÿën uÿac ale fayika ya, ahnë asatah ye, do wamër gena hnë umë. ¹⁹ Moyis njëdaku sariya ya, bare wëla aryampo hnë wuhnë didina ile ntehnëk ya! Soje ye yëkëlehnëdun aryaÿuno?»

²⁰ Kore ya më ntëkwaniha: «Yine hwëhharu! Mo yëkëlehnëd ndaÿi?»

²¹ Yesu më mbok ntehnëkëhni: «Iñë ryampo fo libu do wëli wuhnë fop pëmpëhnahnëku! ²² Moyis ntehnëku ahácënduni vutah vucan va (paryi nke, gena umë fëgwëko, bare warëm fu vëryënkweyënkwe va fëgwëhnahnëko) do kácëdunëha ahnë wëla hnë fac ntaÿëla. ²³ Awa, ge kácik fatah facan hnë fac ntaÿëla hna, menëdina sariya Moyis ya, soje ye ntaÿëku g'ami kabi ahnë yërënëbu fop hnë fac ntaÿëla? ²⁴ Tavëryin kitiŋ ile worun yëtëluhna. Kitiŋeryindën gante nke toña ka.»

Yesu bi ye Arëhnyayik a

²⁵ Awa, vëryampo vëvë Yerusalem va nësëdëniho soje Yesu ya: «Gena bi aÿi yëkëlehnakënde ndaÿehni? ²⁶ Yëkëryina: tase vahnë fop nësëd do ñoñ dehnëdëna! Mpëd, paryi njavëtëniha vësankaf fu vi umë ye Arëhnyayik a. ²⁷ Bare Arëhnyayik a, ge njijëd, ahnë yëtëdina bi ne nkejëk; do aÿi asan, njëtëbun hn'ile nkejëk hna.»

²⁸ Awa Yesu, ante karanjédëhëhniwo vahnë va hnë selele Cery Wën Cankaf hna, më ndekak: «Paryi bi njëtërunëho do njëtërun bi ne matibu? Gena ami fëhna yiju. Ale satëk fayiko bare yëtëluhna. ²⁹ Ami, njëtëbuha, kabi ÿalu hna matibu, do umë fayiko.»

³⁰ Awa, soje wanës watac, vëyabah ñadëniho pëlanaha, bare ahnë pëlalawohna, kabi wati lëwu ya tëkëlohna ten. ³¹ Bare vahnë vëyabab bulunda hna kwëtahnënihawo. Ntehnëdëniho: «Ge Arëhnyayik a tëkik, ntid bi wëdahëse wafëmpëhnahnah ntëbi wante tëk ntik aÿi asan ni?»

Vëyëka fayëde pëljëniha Yesu

³² Wafarise wa nkwëryëniho ile ñakëñakëdëniho kore soje Yesu ya. Awa vësankaf vësëna wasadëha va gë wafarise wa më payënihëhni vëyëka Cery Wën Cankaf va njini pëljëniha.

³³ Yesu më ntehnëk: «Nkolahnëden ten toye. Tac mbokadëfu hn'ale fayiko hna. ³⁴ Wati rac rëkëdun ayëkëlehnënduno bare nudilunohna; kabi kodiluhna ayiwu wuhnë hn'ile nkedëfu ami hna.»

³⁵ Wasëwif wale hnëpadëhawo va më tÿyëlëdëni: «Ne ga ñad nji hn'ile nokoden nuyilënahna hna? Wasëwif wale sampëk hnë vële wok vëyena wasëwif hna bi ñad nji? Mpëd ñad nji karanjëhni vële wok vëyena wasëwif va fëna? ³⁶ Ye ga pëhnëtanëd waji wanës:

“Njèkèlehnèdunèho do nudilunohna, kabi kodiluhna ayiwu wũhnè hn'ile nkedèfu ami hna?”»

Wènka wante yèdahnèd sèl ntaŵary, uwám paryi ŋa

³⁷ Fac le ŷak hwèhnak nafa ambènt hna yeho fac rækwa ŷa. Fac rac, Yesu mè kahnèk haryènkwa kore ŷa, do ndeka: «Ge ahnè njoka wènka, njij ŷal mèn hna do ciya. ³⁸ Ge ahnè kwètahnèko, ahnè arac nked gante nèsèk Vikerèh ka: “Wènka wayabah wante njèdahnèd sèl ntaŵary, uwám paryi ŋa njalid hnè umè.”» ³⁹ (Yesu soŋe Iyir nte nuŷadèni vèle hwètahnèka va nèsèdèho. Wati rac, Yir inja yèdahnìlohna ten, kabi Yesu matèndìlohna ten hafo tèk laña hnèfak lèwu hna.)

Nahan kore ŷa nèmpèlèko soŋe Yesu

⁴⁰ Kore hna, vèyabah hnè vèle wèryèko wanès watac va ntehnèdèniho: «Paryi nke, aŷi asan ye kila le hnapèdèho ŷa!»

⁴¹ Vèryampo ntehnèdèniho: «Arèhnayik a ye!»

Bare, vèryampo mè ntèkwani: «Arèhnayik a kod bi mati Galile? ⁴² Gena bi Vikerèh va ntehnèk Arèhnayik a avè hnènk Ahnaŵ David yed do Betèlem nagède, ankol David hna dènk?» ⁴³ Koyèna ßulunda ŷa nahan dèw hni ŋa nèmpèlèko g'ahaŵary soŋe Yesu ŷa. ⁴⁴ Vèryampo hnè vèhni ñadèniho pèlayi, bare ahnè dèkèlohna pèlahna.

Vèsankaf wasèwif va vèhwètanhèlahna Yesu

⁴⁵ Vèyèka Cery Wèn Cankaf va mbokalehnini g'ante nkeni vèsankaf vèsèna wasadèha gè wafarise ka. Vèrac mè tàyènihèhni: «Soŋe ye worun yojèlunahna Yesu?»

⁴⁶ Mè ntèkwani: «Kobèri ahnè nèsèna g'umè ki!»

⁴⁷ Wafarise wã mè ntèkwani: «Ye! Maŵèrun wũhnè fèna arokayiwu? ⁴⁸ Kobèri bi nurunèha asankaf aryampo ma farise aryampo ale hwètahnèka? ⁴⁹ Hali! Vahnè vèle wok vèyètèna sariya Moyis va fo hwètahnèka. Vèhni, vèryèwanina!»

⁵⁰ Nikodem yeho farise aryampo ale yentiko hnam ŷa. Biŷèna dʒus umè yiko vèhni Yesu hna. Umè ntehnèkèhni vèŷèntaŵ va: ⁵¹ «Awa, sariya fu ŷa maŵèryak bi tame kitinji ahnè ndaŵi hara gwèryina ten do hara yètina uŵeh ule ntik wã?»

⁵² Mè ntèkwaniha: «Avè Galile bi yeru, wèjè fèna? Yèkèry Vikerèh va do nudu wèla kila ryampo matidina muk Galile.»

⁵³ [Tac, pitèlèlehnèni ale-wo-le mènc gè ŷalu.

8

Yesu g'asèval ale nanjètèlehnini g'asan

¹ Yesu njiko hn'ikuŋ inte wacik Oliviyè. ² Ga pacèk, wakèwak fo, mbokako selele Cery Wèn Cankaf hna do vahnè va fop tèhanihawo; awa mè ntañak do karanjèdèhèhniwo. ³ Tan, vèharaŋ sariya va gè wafarise wã tèkaryèlehniniha asèval ale nanjètèlehniniho g'asan. Kwètèniha haryènkwa vahnè fop. ⁴ Mè ntehnèniha Yesu: «Aharan, aŷi asèval g'asan nanjètèlehnini hnè wati nte ndakakèndèni ŋa dènk. ⁵ Hara, sariya hna, Moyis mè lehnèkèfu ntutini gè wèraka hafo cèmèni iŷi sifa vèsèval. Wèjè lè, ye ye kiti hu ŷa hnè waŋi?» ⁶ (Hn'inji tày, urènd tèndèhnèdènihawo, nuŷahnèni ile ntehnèdèni menèk.)

Yesu dèkwèlohna, tènkwèko do pègw kerènd g'irufa ŷa nkal hna. ⁷ Kabi nkonihò tàyèndèniha, awa Yesu mè matèndak do ntehnèhni:

«Ale wok kobëri menëna hnë wùhnë ÿa ndënkwa ntuta.» ⁸ Tac më mbok tënkwek do mbok kerënd kat nkal hna.

⁹ Ga nkweyëni wanës watac, njilehnëni aryampo aryampo, vicër va ryënkweko ten. Tavëlehnëniha Yesu g'asëval a fo hnam. ¹⁰ Awa Yesu më matëndak do nteha: «Awa ne nkehëni vële yojakëhi va? Ahnë gena bi ale hitinjëki hafo cëm hna?»

¹¹ Asëval a më ntëkwak: «Aharan, ahnë gena ale hitinjëko.»

Awa Yesu më ntehnëka: «Ami fëna kitinjëdilihna. Yiry, do ant'avoka wën.»]

Yesu, humpen duniya ha

¹² Yesu mboko nës kat kore hna: «Ami ye humpen duniya ha. Ale rëfëdëho ÿa yasëdina hn'umëhwëry: nuyaɸ humpen hunte ryënëɸ uwam usër hna.»

¹³ Soje rac wafarise wa më ntehnëniha: «Wëjë dënk hnësad; wanës hu ña kwëhnana nafa.»

¹⁴ Yesu më ntëkwakëhni: «Ha, ami dënk hnësad: bare wanës mën ña kwëhna nafa, kabi ami njëtëbu hn'ile matibu hna do hn'ile njidëfu hna, bare wùhnë yëtëluhna hn'ile matibu hna gë hn'ile njidëfu hna.

¹⁵ Wùhnë, ile hnuɸun fo hitinjëɸun; ami, kitinjëɸa ahnë. ¹⁶ Bare, ge kitinjëdëhëfu, kiti mën ÿa catëɸ, kabi gena ami fo hitinjëɸ, Rëm ale fayiko ÿa g'ami nkeɸun. ¹⁷ Kerina bi sariya hun hna, ge waseɸe wahi nësëni wanës watac fo, wanës watac toña ye? ¹⁸ Awa ami, ami dënk ye seɸe mën ÿa, do Rëm ale fayiko ÿa fëna nkenëhnëko seɸe.»

¹⁹ Awa më tëyëniha: «Ne nkeha rëmuh ÿa?»

Yesu më ntëkwak: «Paryi yëtëluhna do paryi yëtëluhna Rëm mën ÿa fëna. Ge njëtakëndunëho, njëtakëndunëha Rëm mën ÿa fëna.» ²⁰ Yesu, ante karanjëdëhëniwo hnë selele Cery Wën Cankaf hna nësëko koyëna ðarël hn'ile kwëtëdeho wayëɸ hna. Ahnë yëkhëhna nlohna pëlahna, kabi wati lëwu ÿa tëkëlohna ten.

Kodiluhna ayiwu hn'ile njidëfu hna

²¹ Yesu më mbok ntehnëkëhni kat: «Njidëfu do njëkëlehnëɸunëho, bare gë wameh hun ña cëmëɸun. Kodiluhna ayiwu hn'ile njidëfu hna.»

²² Wasëwif wa më ntehnëläni: «Ndëwa bi ñad, kabi ntehnëɸ: “Kodiluhna ayiwu hn'ile njidëfu hna?”»

²³ Yesu më ntehnëkëhni: «Wùhnë vëvë gëɸ yerun, bare ami avë g'ambin yeɸu. Iyi duniya hwëhnëku, bare ami kwëhnëlohna iyi duniya. ²⁴ Soje umë lehnänëmu: “Gë wameh hun ña cëmëɸun.” Ha, ge kwëtahnëluhna “Ami ye*»✧ gë wameh hun ña cëmëɸun.»

²⁵ Awa më tëyëniha: «Mo yeru?»

Yesu më ntëkwakëhni: «Kwëlëkwël pëyaɸëmuno kobëri wapëgwa hna. ²⁶ Soje hun ÿa, njabëk vile hokëndëbu hnësu hitinjähnu. Ale fayiko ÿa ahwëhn toña ye, do ile fëyaɸëmu hnë duniya yi ÿalu hna ñëñajëbu.»

²⁷ Vëwëryëɸilohna Yesu soje Rëm ÿa nësëndëhëniwo. ²⁸ Awa më mbok ntehnëkëhni: «Ge njelërunëha Ajë Ahn'a, njavëtëɸun “Ale ye ÿa yeɸu”, njavëtëɸun ñoñ ðiɸa g'uɸër mën: ile karanjëko Rëm ÿa fo hnësëɸëfu. ²⁹ Ha, ale fayiko ÿa g'ami nkeɸun; tavëlohna ami fo,

* 8:24 8.24 Ami ye: Gë Wa-ebëre ña Yawe wac Wën ye le fëhnëtanëk «ami ye». (Icahn 3.14)

✧ 8:24 8.24: Icahn 3.14-15

kabi ile ñad ŷa lidĕfu kwĕlĕkwĕl.» ³⁰ Wati nte nĕsĕdĕho Yesu aki ŷa vĕyabah kwĕtahnhĕnihawo.

Abĕraham gĕ Yesu

³¹ Awa Yesu mĕ ntehnĕkĕhni wasĕwif wale lehnĕko kwĕtahnhĕniha va: «Ge maŵĕhnĕdun fac-wo-fac wanĕs mĕn ŷa koyĕna tufahnĕdun vĕrĕfal mĕn paryi yerun. ³² Koyĕna njĕtakĕndun toña ŷa do toña ŷa ntikĕndĕhu vahnĕ vĕle ye afaya.»

³³ Mĕ ntĕkwaniha: «Fuhnĕ, Abĕraham hwĕhnĕkĕfu, kobĕri gelĕfuhna muk vĕramp ahnĕ. Hak kodu alehn: “Nkekĕndun afaya?”»

³⁴ Yesu mĕ ntĕkwakĕhni: «Toña ŷa fĕyadĕmu: Ale-wo-ale lid wameh a, aramp wameh ye. ³⁵ Hara aramp gedĕna kwĕlĕkwĕl avĕ tere, bare aju ahwĕhn tere ŷa avĕ tere kwĕlĕkwĕl ye. ³⁶ Ge Aju Wĕn ŷa lik ayewu afaya, awa paryi nke afaya yedun. ³⁷ Njĕtĕbu hnĕnk yerun gĕ Abĕraham. Bare soŷe ile yĕkĕlehnĕdun aryaŵuno ŷi, umĕ rufahnĕd ŷwĕŷĕrun wanĕs mĕn ŷa. ³⁸ Ami, ile hnuŷu vĕhni Rĕm mĕn ŷa hnĕsĕdĕfu. Do ŵuhnĕ, ile wĕryĕrun rĕm hun hna lidun.»

³⁹ Mĕ ntĕkwaniha: «Fuhnĕ, rĕm fu ŷa, Abĕraham ye.»

Yesu ntehnĕkĕhniwo: «Ge paryi vutah Abĕraham yekĕndun, ile ntidĕho ŷa rĕkakĕndun alindu. ⁴⁰ Bare mama pĕyahnhĕmu toña ile ŷĕŷajĕbu Wĕn ŷa, njĕkĕlehnĕdun aryaŵuno. Abĕraham ñoñ dina ile wĕntĕlĕk gĕ iŷin ki! ⁴¹ Wuhnĕ, ile ntid rĕmun ŷa dĕnk lidun.»

Mĕ ntĕkwaniha: «Gelĕfuhna vĕsĕval vĕle wafĕd vankaf vantĕŵ hni. Rĕm ryampo fo hwĕhnaŷun: Wĕnu ŷa ye!»

⁴² Yesu mĕ ntehnĕkĕhni: «Ge paryi Wĕnu ŷa yekĕnd Rĕm hun ŷa, rĕkakĕndun aŷanduno, kabi Wĕn hna matibu do soŷe lĕwu ŷa yijĕbu hnĕ fagant hun hna. Yijĕla soŷe lĕmĕn dĕnk, umĕ fayiko. ⁴³ Soŷe ye ye gwĕryĕdiluhna ile lehnĕdĕmu ŷa? Umĕ ye kabi mĕkĕdiluhna ahnĕpawu wanĕs mĕn ŷa. ⁴⁴ Rĕmun ŷa, Sintani ye, do ile ñad ŷa lidun. Kobĕri wapĕgwa hna aryaŵ vahnĕ ye: kahnĕdĕna muk hnĕ toña, kabi toña gena hnĕ umĕ. Ge mĕrĕd, g'anĕsa ntĕwu ŷa rĕkĕd nĕsĕnd, kabi aŵĕr ye, paryi nke umĕ ye rĕm wamĕr ŷa. ⁴⁵ Bare ami, toña ŷa hnĕsĕdĕfu. Soŷe umĕ ye kwĕtahnhĕdiluhna. ⁴⁶ Mo hnĕ ŵuhnĕ hod tufahn menĕbu iñĕ ryampo? Ge nĕsĕdĕfu toña ŷa, soŷe ye kwĕtahnhĕdiluhna? ⁴⁷ Ge Wĕnu ŷa hwĕhnĕku nĕpadun wanĕs wadĕwu ŷa. Ge nĕpadiluhna, kabi kwĕhnhĕluhna ye.»

⁴⁸ Wasĕwif ŵa mĕ tĕyĕniha Yesu: «Kwĕhnhĕluhna bi toña lehnĕfu avĕ Samari yeru do gĕ yine nkerun?»

⁴⁹ Yesu mĕ ntĕkwak: «Gelĕfuhna gĕ yine. Rĕm mĕn ŷa lĕnĕnhĕdĕfu, bare ŵuhnĕ, ŷwĕŷĕrun dĕnĕnhĕdiluhna. ⁵⁰ Ami, yĕkĕlehnĕla icĕmb soŷe lĕmĕn dĕnk. Ahaŵary yĕkĕlehnĕdĕho do umĕ hitiŷĕd gante caŷĕk ka. ⁵¹ Toña ŷa fĕyadĕmu: ale lĕnĕnhĕk wanĕs mĕn ŷa cĕmĕdĕna muk.»

⁵² Wasĕwif ŵa mĕ ntehnĕniha: «Tame, pacĕkĕfu gĕ yine nkerun. Abĕraham cĕmĕk, wakila ŷa fĕna, do wĕjĕ, alehn: “Ale lĕnĕnhĕk wanĕs mĕn ŷa cĕmĕdĕna muk.” ⁵³ Wĕjĕ bi lĕbĕka Rĕm ŷa, Abĕraham, nte sĕmĕk? Do cĕmĕni fop wakila ŷa fĕna! Mo liyahnĕki yeru?»

⁵⁴ Yesu mĕ ntĕkwak: «Ge ami dĕnk rĕkakĕnd sĕmbandu, icĕmb mĕn iña kwĕhnhĕndina nafa. Ale sĕmbĕdĕho ŷa, Rĕm mĕn ŷa ye, umĕ dĕnk lehnĕdun ye Wĕn hun ŷa. ⁵⁵ Yĕtĕlunahna, bare ami njĕtĕbuha. Ge ntehnĕkĕndĕfu yĕtĕlĕŵahna, aŵĕr yekĕndĕbu, had ŵuhnĕ. Bare

njëtëbuha do ntënëndëdfu wanës wadëwu ña. ⁵⁶ Abëraham, Rëm sankaf hun ña, natëkawo ðus kabi njëtëko tëkidëfu. Nuko fac lëmën ña do natëkawo.»

⁵⁷ Awa wasëwif wã më mbokëni ntehnëniha: «Kwëhnalihna ten wabëhn wafëhw imbëd (50) do alehn nuruha Abëraham!»

⁵⁸ Yesu më ntëkwakëhni: «Toña ña fëyadëmu: ani gë nagahnënde Abëraham ña, “Ami Ye†.”»

⁵⁹ Ga nkwëryëni watac, mbankëpëdëniho wëraka ntutahnëniha, bare Yesu më cowak do cahnëlehn selele Cery Wën Cankaf hna.

9

Yesu g'asan ale hnagiko mëp

¹ Awa, hn'ankawë hna, Yesu nukawo asan ale hnagiko mëp. ² Vëréfal vëlëwu va më tëyëniha aki: «Aharan, soje ye nagik ayi asan mëp? Soje wameh wadëwu ña dënk bi ye ma wameh vële hnagëka ña ye?»

³ Yesu më ntëkwak: «Gena soje wameh wadëwu ña, gena fëna wëba vële hnagëka ña; mëpëk soje vahnë va fop nuhahnëni ile mëkëd nti Wënu ña. ⁴ Tëfëkëfu ntiyin wadoku ale fayiko ña ante nkok mëdëna ten ñi. Mëd uña tēhajëk, hn'ile nkod kolëna ahnë mbok ndokun. ⁵ Wati nte yedëfu ðuniya yi fop, humpen ðuniya ha yebu.»

⁶ Ga nësëk watac, Yesu më tēpëk nkal hna do nëgw nkal iña gë wato wadëwu ña, do mbërya inkal tac mëp uña vinkër hna. ⁷ Tac ntehna: «Yiryeyi awëñaj pisin le wacëde Silowe ña.» Uwi wac «Ale Fayik» pëhnëtanëd. Umëp uña njilehn nkwëñaj, do mëpëtako mbokajatënd!

⁸ Vësaryëntawu gë vële hnuðëhawo kwëlëkwël ga muntad va më ntehnëni: «Gena bi ayi asan lañadëho kwëlëkwël muntand?»

⁹ Vëryampo ntehnëdëniho: «Umë dënk ye.»

Vëhaŵary më nkwajëni: «Ale mëntëlëni fo ye.»

Bare umë, më ntehnëk: «Paryi, ami dënk ye.»

¹⁰ Awa më tëyik: «Hak ntiru ahnuhahnënd?»

¹¹ Më ntëkwakëhni: «Asan ale wacik Yesu ña sëkënakëh toyë nkal iñi, mbëryo vinkër li do ntehno: “Yiryeyi Silowe hna awëñaj.” Më yibu, wëñaju do, tañ hnulehnu wapacëk!»

¹² Më tëyëniha: «Ne nkeha Yesu tac?»

Më ntëkwakëhni: «Yëtëla.»

Asan ale wëpëtik a gë wafarise wã

¹³ Më njonihna asan ale wëpëko ña gë wafarise. ¹⁴ Hara, hnë fac ntawëla cëkëneko Yesu nkal iña mëpëtahna vinkër va. ¹⁵ Awa wafarise wã më tëyëniha vëhni fëna, hak kolahnëk nund. Më ntehnëkëhni: «Nkal cëkah liyibuho vinkër li, më wëñabu, do tame nudëfu.»

¹⁶ Wafarise wëryampo më ntehnëni: «Ale lik iyin ña matina Wën hna, kabi dënëndëdina ntawëla ña.»

Bare vëhaŵary më ntëkwani: «Hak kod ahnë awen nti iyi sifa wëdahëse wafëmpëhnahnah?» Wanës wadëw hni ña nëmpëlëko.

¹⁷ Awa më mbok tëyëniha kat ale wëpëko ña: «Wëjë lë, ye hnësëru soje lëwu ña kabi vinkër hu va mëpëtëk?»

Më ntëkwakëhni: «Kila ye.»

† 8:58 8.58 Ami Ye: Gë Wa-ebëre ña Yawe wac Wën ye le fëhnëtanëk «ami ye». (Icahn 3.14)

18 Bare, wasewif w̃a njwëyëniho kwëtahnëni paryi ãyi asan mëpëko do tame nud. Soje rac macahnënihëniwo vële hnagëka va. 19 Më tÿyënihëni: «Ãyi asan paryi bi ajë hun ye? Umëp bi nagik paryi? Ge toña ye, hak ntik awa nuhahnëf tame?»

20 Vële hnagëka va më ntëkwani: «Njëtëbun ajë fu ỹa ye do mëp nagik. 21 Bare yëtëlëfuhna bi ye liyak nuhahnëf tame do yëtëlëfuhna fëna bi mo wëpëtëka. Tÿyëryina: nãyëk, kod ntëkwa umë dënk!»

22 Vële hnagëka asan va nësëniho koyëna kabi ntakëkëhniwo gë vësankaf wasewif va: njëtëniho vëhni tëko pëhnani ntanihëni caliņa hna fop vële hwëtahnëf Yesu ye Arëhnayik a. 23 Soje rac ntëkwahnëniho vële hnagëka mëp va: «Tÿyëryina umë dënk, nãyëk, kod ntëkwa!»

24 Awa wafarise w̃a më mbok macehnëniha kat asan ale wëpëko ỹa do ntehnëniha: «Dënënyehna Wënu ña ahnës toña ỹa. Njëtëbun fuhnë asan arac awën ye.»

25 Më ntëkwak: «Yëtëla bi awën ye ma hali. Bare njëtëbu inë ryampo: mëpëbuho do tame nudëfu.»

26 Më mbokëni tÿyëniha: «Ye ntiki? Hak njërënek?»

27 Më ntëkwakëhni: «Nësëhnëmu, bare nëpalunohna. Soje ye ỹadun avok awëryuno kat? Ñadun bi mpëd, w̃uhnë fëna, ayentiwu vërëfal ãyi asan?»

28 Awa pëgwëlehnëni njewëndëniha do ntehnëni: «Wëjë, arëfal ãyi asan yeru! Fuhnë, vërëfal Moyis yëfun. 29 Njëtëbun Wënu ña nësëhnëkawo Moyis, bare ãyi asan, yëtëlëfuhna dënk bi ne matik!»

30 Asan a më ntëkwakëhni: «Umë fëmpëhnahnah ye: njërënekö do yëtëluhna, w̃uhnë, hn'ile matik hna! 31 Fuhnë fop, njëtënik Wënu ña nëpadilëhniha vëwën va, bare ge ahnë ntënëndëfëha do nti ile ñad ỹa, nëpadëha. 32 Kobëri gwëryina ga nësëde ahnë mëpëtëka ale hnagik mëp. 33 Ãyi asan, ge matekëndina Wën hna, ñoñ kokëndina nti.»

34 Umë ntëkwaniha: «Wameh fo yeru kobëri nte nagiru ña do ãyand aharañëfu!» Ntalehnëniha caliņa hna.

Imëp paryi

35 Yesu njëtako ntaniha asan a, më njëkëlehnëka do tÿya: «Kwëtahnëruha bi Ajë Ahn'a?»

36 Asan a më ntëkwaka: «Aharan, pëyarye bi mo ye soje holahnu hwëtahnuw̃a.»

37 Yesu më ntehnëka: «Nuduha gë vinkër hu vi. Umë dënk hnësëndëhi ĩyi wati.»

38 Asan a më ntehnëka: «Ahwëhn, kwëtahnëmi.» Ndëkwëhnëlehn haryënkw Yesu do cëmba.

39 Tac Yesu më ntehnëk: «Soje tufahn ale-wo-le ile nke ỹa yijëbu hnë ĩyi duniỹa. Koyëna vële wok vëhnuđina va nuhahnëni do vële hnuđ va nkeni had vumëp.»

40 Wafarise, wale yeho darël lëwu w̃a, nkwëryëniho wanës wadëwu ña do më tÿyëniha: «Awa, vumëp bi yëbun, fuhnë fëna?»

41 Yesu më ntëkwakëhni: «Ge vumëp yekëndun, dehnakëndena menërun. Bare wëli: ntehnërun nudun. Soje rac wameh hun ña hnë w̃uhnë nkok.»

10

Wape ɲa g'aheryeherya ʒa

¹ Yesu mboko ntehn kat: «Toña ʒa fëyaďëmu: ge kwëhnaru kece wape do ge ahnë kayëk cape ndampo tënkëna hnë rënka hna, ahnë arac ale ye do bandi. ² Ale rënkëk rënka ʒa, umë ye aheryeherya wape ɲa. ³ Ayëka kece ʒa pidëtëhnëďëha aheryeherya ʒa rënka ʒa do wape ɲa nëpadëni kopa lëwu ʒa. Macëďëhëhni wape wadëwu ɲa ile-wo-le wac lëwu wã do canëhni. ⁴ Ge canëkëhni fop wante kwëhnëk ɲa, gë vëhni rëkëď njasëtënde do tëfëlëďëni, kabi njëtëni kopa lëwu ʒa. ⁵ Muk warëfëlëndilahna ale nkoni wayëtëna; nkaryëďëniha ɲawët, kabi wayëtëna kopa lëwu ʒa.» ⁶ Yesu unj mëntëndëlehn nësëhnëkëhniwo vahnë va fop, bare vëyëtëlohna ile nësëďëho ʒa.

Yesu, aheryeherya afërën a

⁷ Awa më mbok ntehnëk: «Toña ʒa fëyaďëmu: ami ye rënka kece wape ɲa. ⁸ Fop vële ryënkwëhnikowo vi vële ye do wabandi do wape ɲa wahnëpalëhniha. ⁹ Ami ye rënka ʒa. Ale rëfëk ʒal mën tënkahn ʒa pehëtëďe. Koyëna kod tënkënd do cahnënd gante ñad ka, do nuʒad ile tokëď. ¹⁰ Ale ʒa, ule fo njijëď, idaw do pëřëkan. Ami, njijëbu soje nuʒahnëni vahnë va sël ntawary, uwám paryi wã, do njabëhni.

¹¹ «Ami, aheryeherya afërën a yebu. Aheryeherya afërën a pëhwëtak njëďahn ntawary dëwu ɲa soje wape wadëwu ɲa. ¹² Ale sosëďe koryi soje keryahnënd herya do kwëhnëlihna umë dënk wape ɲa, umë gena aheryeherya paryi: ge nuka ʒin ʒa, ga njijëď, tavëďëhëhni nkary. Awa ʒin ʒa tënkëďëhëhni wape ɲa pëlahni wëďampo do wañëntaw ɲa campëďëni. ¹³ Aʒi asan, koyëna ntid kabi cosik ntihahn doku rac do nafa wahwëhnana wape mën ɲa soje lëwu.

¹⁴ «Ami, aheryeherya afërën a yebu. Njëtëbuhëhni wape mën ɲa do wape mën ɲa njëtëniho, ¹⁵ had gante njëtëko Rëm ki do njëtëbuha Rëm ki. Njëďahnëďëfu ntawary mën ɲa soje wape mën ɲa. ¹⁶ Kwëhnaabuhëhni kat wape wakawary wante wok wayentina kece li. Tëfëko watac fëna yojëwëhni; nëpadëni kopa mën ʒa, do koyëna kore ryampo fo nkeďëni g'aheryeherya aryampo fo. ¹⁷ Ge Rëm ʒa ɲahnëďëho, kabi njëďahnëďëfu ntawary mën iɲa ye. Njëďahnëďëfu bare mbidëfu fëna. ¹⁸ Ahnë kodina nufëhno ntawary iɲi, bare g'uhnatah njëďahnëďëfu. Mëkëďëfu yëďahnu do mëkëďëfu viwu kat. Umë ye ile ntehnëko Rëm mën liwu ʒa.»

¹⁹ Nahan wasëwif wã mboko nëmpël kat soje wanës watac. ²⁰ Vëyabah hnë vëhni ntehnëďënihawo: «Gë yine nkeni! Cenaka! Soje ye hnëpadunëha?»

²¹ Vëryampo më ntëkwani: «Ale nkeni gë yine nësëďina aki; yine kod bi mëpëta ahnë?»

Yesu ɲwëyik

²² Wati hujj yeho do ntideho Yerusalem hna ambënt nte ryënkwëtahněďëho ante pëhwëtiko Cery Wën Cankaf ɲa. ²³ Yesu nkentiko do nder cankaf nte wacik Salomo* hna njasëlehnëďëho. ²⁴ Awa wasëwif wã më kwërëniha do ntehnëniha: «Hafo guve

* **10:23** 10.23 Salomo aju David yeho, ahnaŵ Isërayel had rëmu. Umë vëryehněko Cery Wën Cankaf ɲa do njëtiko soje yasery ʒalëwu. (1 Vëhnaŵ 6; 1 Vëhnaŵ 5.9-14)

ntihëtëdühëfu hn'ufëmpëhnahnah hna? Ge Arëhnayik a yeru pacënëhnëryifu.»

²⁵ Yesu më ntëkwakëhni: «Tëkëmu fëyawu, bare kwëtahnëluhna. Nurun wadoku wante lidëfu g'uwac Rëm mën ña; watac ye sede mën ña. ²⁶ Bare kwëtahnëdiluhna kabi gentiluhna kore wape mën hna. ²⁷ Wape mën ña nëpadëni kopa mën ña; njëtëbuhëhni do tëfëlehnëdëniho. ²⁸ Njëdadëfuhëhni uwám ule wok pudina ña: wasëwëdina muk do ahnë kodina tebowëhni. ²⁹ Rëm mën ale yëdakowëhni ña hnaÿëk lëbëk fop, do ahnë kodina nufëhni gë fanka hnë umë. ³⁰ Ami gë Rëm ña, aryampo fo yebun.»

³¹ Tac fëna kat, wasëwif wã, ga nkwëryëni watac, më mbok nufani wëraka ndawahnëniha. ³² Awa Yesu më ntehnëkëhni: «Ntißu tase hun viÿë vifërën viyabah gë fanka Rëm ña, soje iÿëhne hnë watac ÿadun aryaŵahnuno gë wëraka?»

³³ Wasëwif wã më ntëkwaniha: «Gena iñë fërën ile liru ÿaderu aryaŵahni, bare kabi Wënu ña yewëdë. Wëjë ahnë fo yeru, do aÿand aliya Wën!»

³⁴ Yesu më ntëkwakëhni: «Kerina bi Vikerëh hun hna: Ami, Ahwëhn a, ntehnëdëmu: “Wamën yerun”[✧]? ³⁵ Njëtinëk kodena ntihëti hn'ile nësik Vikerëh Wënu hna. Awa Vikerëh hun hna Wënu ña “wamën” macëkëhni wële ntehnëd va. ³⁶ Do ami, Rëm ña tëhnako paye duniÿa li. Awa hak kodun alehnu Wënu ña yewëdëdëfu ge pëyahnéßu Aju Wënu ña yëßu? ³⁷ Ge dida doku Rëm mën ña, ant'ahwëtahnuno. ³⁸ Bare ge ntidëfu, wëla kwëtahnëluhnohna, mawëryin ahwëtahnu wëla wadoku mën ñi fo. Koyëna njavëtëdun, pëgw dol hafo kwëlëkwël, Rëm ña hnë ami nke do ami hnë umë nkeßu.» ³⁹ Soje rac, vësankaf wasëwif va mboko njëkëlehnëndëni pëlanaha, bare pëhëkëhniwo.

⁴⁰ Ga ndëcëk watac, Yesu më mbok njik gë cape ñëntaŵ mbë sën Yurëdan ka, hn'ile pëgwëko njaryënd San hna dënk. Hnam ñëwëko. ⁴¹ Vahnë vëyabah njijëniho ÿalu hna. Ntehnëdëniho: «San wëla dahëse fëmpëhnahnah ryampo dilohna, bare fop ile nësëdëho soje aÿi asan ña toña ye.» ⁴² Do vëyabah hnam kwëtahnënihawo Yesu.

11

Icëm Lasar

¹⁻² Hn'ankol Betani hna ntëdëniho Mari g'aheryu Marët, do g'ahery hni Lasar. (Mari yeho asëval ale rurëkawo Ahwëhn a datikola ña wapary hna do pëhwëca g'imul dëwü ña.) Awa Lasar, aheryu, tesëko. ³ Vësëval vëhi vërac më payëniha ahnë ñi ntehna Yesu: «Ahwëhn, lawo hu ale ÿaru aÿand a, tesëk.»

⁴ Yesu, ga njëtak watac, më ntehnëk: «Uwi res gena daw inÿi fo ndawëdëha, umë cëmbahnëde Wënu ña fëna, tufahnëd inaÿ dëwü ña do koyëna tufahnëde inaÿ Ajë Wën ña fëna.» ⁵ Hara Yesu ñadëhawo Marët, gë Mari, do g'ahery hni Lasar. ⁶ Bare ante njëtako Lasar tesëk ña, wafac wahi mboko ñëw hn'ile nkeho hna.

⁷ Tac më ntehnëkëhni vërëfal vëlëwü va: «Bokanëfu gë Yude.»

8 Vërëfal va më ntëkwaniha: «Aharaj, biyëna ga njëkëlehnëdënihino vëvë Yude va ndawënihi gë wëraka, do tame ñadu avoka hatac?»

9 Yesu më ntehnëkëhni: «Gena bi wëwati pëhw gë wahi ye face hna? Ge ahnë njasëd g'anent, gëwëdina, kabi nuđ wapacëk gë humpen duniya hi. 10 Bare ge g'umëd ga njasëd, nkëwëd, kabi humpen gena hnë ahnë arac.»

11 Ante nësëk watac ña, Yesu më nkwënëk: «Lawo fu ya Lasar wakwëd ndakëk, bare njidëfu hnëgëtëwa.»

12 Vërëfal va më ntëkwani: «Ahwëhn, ge ndakëk, yër iña njërëd.»

13 Yesu Lasar cëmëk ñadëho nës, bare vërëfal va ntiyahnëkëhniwo ryak wakwëd paryi nësëd.

14 Awa Yesu më nësëhnëkëhni wapacëk: «Lasar cëmëk, 15 do natëko soje hun ya kabi gelëwöhna hnam g'umë wati rac. Koyëna kwëtahn hun ña njawëd. Awa tame yinëfu yalu hna.»

16 Tac Toma, ale wacëde Asëp a, më ntehnëkëhni vërëfal vëyëntaw va: «Yinëfu, fuhnë fëna, soje cëmëntinëfu g'umë!»

Yesu, ibëhn iña gë sël ntawary, uwám paryi

17 Ante tükëko Yesu ña, njëtëko Lasar nuyak wafac wahnah yag hna. 18 Yëbëlan Betani gë Yerusalem tükëlohna uyas wakilo watar, 19 do wasëwif wayabah njijëniho vëhni Marët gë Mari hna soje simpaÿ icëm ahery hni ña. 20 Marët, ga njëtak Yesu nkejëk, më njik pankëlëni, bare Mari tere hna nkoko.

21 Marët më ntehnëka Yesu: «Ahwëhn, ge hnani nkekënduho ahery mën a cëmakëndina. 22 Bare njëtëbu wëla gaki Wënu ña mawëryanëdëhi fop ile rëyëduha ya.»

23 Yesu më ntehnëka: «Ahery hu matëd cëm hna.»

24 Marët më ntëkwaka: «Njëtëbu dus, mbëhnëd fac rëkwa hna, ante rëkëd mbëhnëdëni fop vësëm ña.»

25 Yesu më ntehnëka: «Ami dënk ye ibëhn iña do sël ntawary, uwám paryi wa. Ale hwëtahnëko ya mbëhnëd wëla cëm. 26 Do ale-wo-le hwëhnak sël ntawary, uwám paryi wa do kwëtahno godina cëm hna. Kwëtahnëru bi wani?»

27 Marët më ntëkwaka: «Ha, Ahwëhn, kwëtahnëbu Arëhnayik a yeru, Ajë Wën, ale rëfëkawo njij duniya hna.»

Yesu kod

28 Marët, ga nësëk watac, njilehn macehna aheryu Mari, canarya ntehna: «Aharaj a ani nke, do macëdëhi.» 29 Mari, ga nkwëryëk watac, matëlehn nkary gë vëhni Yesu. 30 Hara tükëlohna ten nkol hna: hn'ile pankëlëniho gë Marët hna nkoko. 31 Vële nkeniho gë Mari tere hna, yijëko simpaÿ icëm va, nunihawo ga matëk cahn nkary. Më tëfëlehnëniha, ntiyahnëkëhniwo g'iyag njid wako ña.

32 Mari tükëko hn'ile nkeho Yesu hna. Nunda tun, njolehn haryënk wëlu do ntehna: «Ahwëhn, ge ani nkekëndu ahery mën a cëmakëndina.»

33 Ga nukëhni Yesu kodëniho gë vële njijëniho va, njakëkawo sakahnëha dus. 34 Më tëyëkëhni: «Ne kwëtërunëha?»

Më ntëkwaniha: «Ahwëhn, yij, nuđu.»

35 Yesu pëgwëlehn kond.

36 Awa vahnë va ntehnëlehnëni: «Yëkëryin gante ñadëhawo ka!»

³⁷ Vëryampo hnë vëhni ntehnëdëniho: «Umë ale wëpëtëkëhni vumëp, kokëndina bi memaÿehn icëm Lasar ña?»

İbëhn Lasar

³⁸ Yesu mboko njaka sakahnëha d'us. Më njik yag hna. Hara iyag nte yabiko hn'itaka yeho, rënka ÿa taka konah fidahniko. ³⁹ Yesu ntehnëko: «Dihëtëryin taka ñi.»

Awa Marët, acëru asëm a, më ntehnëka: «Ahwëhn, tëfëka tehënd tame, kabi tëkëk wafac wahnah ga kwëtahnik ani.»

⁴⁰ Yesu më ntëkwaka: «Dehnëlihna bi ge kwëtahnëru nuðu inaÿ Wënu ña?»

⁴¹ Awa ntihtëlehnı taka ña. Yesu më kanëk g'ambin, do ntehn: «Apa, camehnëmi kabi nëpaduho. ⁴² Ami, njëtëbu nëpaduho kwëlëkwël, ßare soÿe vële hwërëko vi hnësandëbu aki, kwëtahnahnëni wëjë fayiko.»

⁴³ Ante nësëk watac ña, më ndekak gë fanka: «Lasar, cahni!» ⁴⁴ Awa asëma cahñelehni yag hna. Wapary ña gë wëbák ña përyiko, yëka ÿa tëm-piko. Yesu më ntehnëkëhni vële yeho hnam va: «Përyëtëryina do aravuna nji.»

İpëhwëta d'awëhn Yesu ña

⁴⁵ Ga nuni ile ntiko Yesu ÿa, vëyaßah hnë vële yijëko vëhni Mari va kwëtahnënihawo. ⁴⁶ Bare vëryampo hnë vëhni njiniho pëyanihëhni wafarise wã ile ntiko Yesu ÿa.

⁴⁷ Awa vësankaf vësëna wasadëha va gë wafarise wã mbarënihëhniwo Mbara Vëhitiñ va do ntehnënihëhni: «Ye liden? Aÿi asan vifëmpëhnahnah viyaßah ntıd. ⁴⁸ Ge tavinëka ntınd aki, vahnë va fop umë kwëtahnëdëni. Awa vëvë Rom va njijëdëni nihëni Cery Wën Cankaf fu ñi gë bulunda fu ÿi!»

⁴⁹ Aryampo hnë vëhni, ale waciko Kayıf, do yeho asëna asankaf a bëhn rac, më tebak wanës ña ntehnëhni: «Ñoñ gwëryëd'iluhna! ⁵⁰ Ye fecek: cëm ahnë aryampo soÿe bulunda ÿi fop ma tavi nihi bulunda ÿi fop?»

⁵¹ Hara ile nësëdëho ÿa matıd'ilohna hnë umë; ßare kabi umë yeho asëna wasadëha asankaf a bëhn rac, umë nësëhnahnëkawo Wënu ña ntehn Yesu tëfëka cëm soÿe bulunda lëwü ÿa. ⁵² Do gena soÿe bulunda lëwü ÿi fo tëfëkawo cëm, ßare soÿe mbarëpahni fëna fop vutah Wën vunte sampëk d'uniÿa vi nkeni bulunda ryampo fo. ⁵³ Awa, koßëri hnë fac rac pëhnaniho vësankaf wasëwıf va ndawëhnëniha Yesu.

⁵⁴ Soÿe rac tavahnëko Yesu yasëlehn bulunda wasëwıf hna, nji hnë resiÿo ÿëntaw vë wula hna, hn'ankol nte waciko Efërayim. Hnam ñëwëniho gë vërëfal vëlëwü va.

⁵⁵ Wati ambënt Pak ña tëhajëko. Soÿe rac, vahnë vëyaßah vëvë vankol vambë caharaß va njidëniho Yerusalem soÿe pacënajëni tëkahnënd mbënt tac. ⁵⁶ Awa njëkëlehnëdënihawo Yesu do tëyëlëdëniho vëhni fo, selele Cery Wën Cankaf hna: «Paryi nke gena bi yijëd'ina ambënt ñi? Ye hnaharun?» ⁵⁷ Nësëdëniho koyëna kabi vësankaf vësëna wasadëha va gë wafarise wã ntehnëniho ge ahnë njëtëk hn'ile nke Yesu hna, tëfëka pëyahni soÿe pëlayi.

12

Datikola ile turëdëha Mari Yesu wapary

¹ Wafac mbëd gë ryampo wojëko tëkahnind Pak ÿa. Yesu njiko Betani hn'ile ntëdëko Lasar hna, ale mbëhnëndanëko ÿa. ² Hnam, më ntëvayik. Marët ryokunëdëho ile ntëvayiko ÿa. Lasar gë vële tokëlahnëdëniho Yesu va nkentiko. ³ Awa Mari më nufëk sëleku datikola hambah ntawi, ile lihahnik narëd* paryi, më turëka Yesu wapary hna, tac pëhwëca g'imul dëwu ña. Cery ña fop datikola rac fo rehëdëho.

⁴ Yuda Isëkariyot, aryampo vërëfal Yesu hna, ale rokadëha ÿa, më ntehnëk: ⁵ «Soje ye woyinëk gwaflënëhna iÿi datikola gë koryi yabah do njëdayini koryi rac vëhaÿëhna va?» ⁶ Gena bi kabi kwëtahnëkëhni nëf vëhaÿëhna va nësëdëho koyëna, bare kabi ale yeho. Umë wërunëdëho hwëta koryi ÿa do nufadëho ile hwëtëdëho hnam ÿa.

⁷ Yesu më ntehnëk: «Tavëryina yam! Kwëtëhnëko iÿi datikola pëhwëtanëhna hno soje fac ile vañandëbu ÿa. ⁸ Nkelandun kwëlëkwël vëhaÿëhna va; bare ami, gelandelënëhna kwëlëkwël.»

⁹ Ga njëtayik Yesu Betani hna nkeho, wasëwif wayabah njiniho njëkiniha do njëkiniha fëna Lasar nte mbëhnëndanëko ña. ¹⁰ Awa vësankaf vësëna wasadëha va më pëhnani ndawëhneniha Lasar fëna, gë Yesu ka, ¹¹ kabi, soje lëwu ÿa, wasëwif wayabah tavënihëhni vëhni do kwëtahnëniha Yesu.

Itëk Yesu Yerusalem

¹² Ga pacëk, kore yabah yeho Yerusalem hna soje ambënt Pak ña. Më yëtayik Yesu nkejëk. ¹³ Awa vahnë va më nufëni yaryef vapëmb kacaniha do ndekandëni:

«Osana! Cëmbik Wën!

Arabi Wënu ña njëda ale yijëd g'uŵac Ahwëhn a!

Arabi Wënu ña njëda ahnaŵ Isërayel a!»*

¹⁴ Yesu fapali tëkatëko, më kayëka, gante pëyahnëk Vikerëh ka:

¹⁵ «Antë ntaki, naŵ Siÿo,

kabi ahnaŵ hu ÿa nkejëk yañ fapali.»*

¹⁶ Hnë wati rac, vërëfal vëlëwu va vëyëtëlohna bi ye pëhnëtanëd wañi wanës; bare ante tufahnëko Yesu inaÿ dëwu ña, më ndënkwëtani vëyin keriko soje lëwu ÿa do ntinëhniko ile heriko ÿa.

¹⁷ Fop vële nkeniho gë Yesu ante macëkawo Lasar cahni yag hna, mbëhnëndana ña, tëfëtafëniho ile nuniho ÿa. ¹⁸ Soje rac njijëdëniho kore ÿa ÿalu hna, kabi dahëse fëmpëhnahnah rac ntiko. ¹⁹ Awa wafarise ŵa më ntehnëlëdëni: «Nurun, ñoñ mëkëdelënëhna: vahnë va fop umë fo tëfëlehnëdëni!»

Wagërek wëdampo Yesu njëkëlehnëdëniho

²⁰ Hnë vële yijëko Yerusalem soje cëmbëniha Wën hn'ambënt hna, nkentiniho fëna vële wok vëyëna wasëwif. ²¹ Vërac më tëhaniha Filip, nte yeho avë nkol Betësayida mbë resiÿo Galile, do tëyëniha: «Ñadëfun hnufuna Yesu.» ²² Filip më njik pëyahna Andëre, tac vëhni vëhi tak njilehnëni pëyaniha Yesu.

* **12:3** 12.3 Narëd: Atëh ye, nkahn ntëwu ña lifë datikola ile hambëk ntawi. ✱ **12:13** 12.13: Wahnëw 118.25-26 ✱ **12:15** 12.15: Sakari 9.9

²³ Umë, më ntehnëk: «Wati ŷa tēkēk le tēnkēd Ajë Ahn'a hn'inaŷ dēwu hna. ²⁴ Toña ŷa fēyadēmu: uŷēc antimp ule hnadik wā ge cēmēna, ŷēc ryampo fo wod, bare ge cēmēk, ntēwēd wanjēc wayabah. ²⁵ Ale ŷad' iŷi duniŷa ŷi cēmēd, bare ale wok kwētahnēna nēf iŷi duniŷa ŷa nkoryaryēd ntaŷary dēwu ŷa hafo uwām usēr hna. ²⁶ Ge ahnē kahnēndak ndokunjēhnēndo, arabi tēfēndo. Hn'ile nkedēfu hna, aryokunj mēn a fēna hnam nked. Do ge ahnē ndokunjēhnēdēho, Rēm mēn ŷa ntēnēndēha.»

Wanēs Yesu paŷare icēm dēwu ŷa

²⁷ Yesu më mbok nkwēnēk: «Tame hn'ile nkebu li, ndēñēbu; yētēla ile hnahadēfu. Lehnu bi: Apa, pehetērye hnē iŷi wati horot? Bare soŷe iŷi wati yijēbu. ²⁸ Apa, tufahnēry inaŷ hu ŷa.»

Awa, kopa nkwēryēlehni mati g'ambin: «Tēkēbu rufahnu icēmb mēn iŷa do mbokēdēfu rufahnu kat.» ²⁹ Vahnē vēle yeho hnam va, do wēryēko kopa va, vēryampo ntehnēdēniho farat lēhak.

Vēhaŷary ntehnēdēniho mēleka hnēsēhnēka takan.

³⁰ Yesu më ntehnēkēhni: «Gena soŷe lēmēn nēsēk iŷi kopa, bare soŷe lēw̄ hun ye. ³¹ Tame nke wati ile kitiŷande iŷi duniŷa ŷa. Ha, tame ntadē Sintani, ale wēkēk iŷi duniŷa ŷa. ³² Do ami, ge njelibu vahnē va fop tēhadēniho.» ³³ Gē wanēs watac, tufahnēdēho Yesu sifa cēm nte ñad cēm ŷa.

³⁴ Vahnē va më ntēkwaniha: «Sariya ŷa karanjēkēfu Arēhnayik a cēmēdina. Awa, hak kodu alehn Ajë Ahn'a njelēdē? Mo ye aŷi Ajë Ahnē?»

³⁵ Awa Yesu më ntēkwakēhni: «Humpen ha gē wūhnē nkok ten, soŷe wēwati toye: yasēryin wati nte kwēhnarun humpen ha, soŷe antē umēhwēry ŷa memaŷehnu; ale yasēd hn'umēhwēry hna yētēna hn'ile njid. ³⁶ Awa kwētahnēryin humpen ha wati nte kwēhnarun ŷa, ayehahnu wūhnē dēnk vutah humpen.»

Ante nēsēko watac ŷa, Yesu njiko, coŷakēhniwo.

Hamb vankaf wasēwif soŷe Yesu

³⁷ Yesu ntiko wēdahēse wayabah tase lēw̄ hni, bare vahnē va vēhwētahnēlawohna.

³⁸ Koyēna ntiyadēho wanēs kila le wāciko Esayi ŷa ante nēsēko: «Ahwēhn, mo hwētahnēk wanēs fu ŷa?

Mo tufēk Ahwēhn a fanka falēwu fa?»*

³⁹ Esayi mboko pēyahn kat, soŷe vēle wok vēhwētahnēdina va, ntehn:

⁴⁰ «Wēnu ŷa mēpēndanēkēhni, antē nundēni;

pidēkēhni wahakili wā, antē nkwēryēndēni walawāry walēw̄ hni hna; soŷe rac vēhodina cahētani gē ŷalu do kodina njērēnēhni.»*

⁴¹ Soŷe Yesu ŷa nēsēko Esayi kabi nuko inaŷ dēwu ŷa.

⁴² Wēla hnē vēsankaf wasēwif hna dēnk, vēyabah kwētahnēnihawo Yesu; bare vēryēkēdīlohna tufahnēni, kabi ntakēkēhniwo gē wafarise wā antē ntanihēhni caliŷa hna. ⁴³ Paryi nke cēkwary vahnē fecehnēkēhniwo gē cēkwary mba Wēnu ŷa.

Kitiŷ gē wanēs Yesu ŷa

⁴⁴ Yesu ndekako: «Ge ahnë kwëtahnëko, gena ami fo kwëtahnëk, bare kwëtahnëka ale fayiko ŷa fëna. ⁴⁵ Ge ahnë nuko, nuka ale fayiko ŷa fëna. ⁴⁶ Ami had humpen njijëbu duniŷa li, soŷe ale-wo-le hwëtahnëko ŷa antë nko hn'umëhwëry hna.

⁴⁷ «Ge ahnë nkwëryëk wanës mën ŷa do dil ile hnësëbu ŷa, gena ami hitinjëdëha, kabi gena had ahitiŷ vahnë labëwëhni hnë janáma yijëbu, fehëtëwëhni yijëbu. ⁴⁸ Awa ale wëyëko do yafëk wanës mën ŷa tøk nuŷahna ahitiŷ alëwu ŷa: waŷi wanës wante hnësëdëfu ŷi dënk ye; kitiŷdëha ntaba janáma fac rëkwa hna. ⁴⁹ Yëtëryin, gena fër mën hnësëbu: Rëm, le fayiko ŷa, umë dënk yëdako ile rëfëko hnësu do harañëwëhni vahnë ŷa. ⁵⁰ Do njëtëbu dus: ikaraŷ vahnë nte kwëtehnaahnëko Rëm ŷa ryënëd uwám usër hna. Awa ile hnësëdëfu ŷi, ile ntehnëko Rëm mën ŷa fo ye.»

13

Gwëyët wakwër vërëfal Yesu

¹ Fac rëkwa ŷa yeho tøkahnind fac ambënt Pak ŷa. Yesu njëtëko wati ile matëd duniŷa mboka gë vëhni Rëmu ŷa tøkëk. Ñadëhëniwo vëlëwu va vële ye duniŷa vi do ñadëhëhni hafo hn'ile tøkëk hna.

² Yesu gë vërëfal vëlëwu va roka Pak ŷa tokëdëniho. Sintani tëko tënka Yuda, aju Simo Isëkariyot, soŷe tokahna Yesu do njëdahna. ³ Yesu njëtëko Rëm ŷa fop njëdaka, ŷalu hna matiko do hnam mbokad. ⁴ Më matëk hn'ile tokëdëniho hna, cudëta cud' cankaf ŷa do nuf ipand pala. ⁵ Tac kota wënka hn'ancëhn, pëgwëlehn gwëyëtëndëhni vërëfal vëlëwu va wakwër ŷa, do pëhwëcëndëhni g'ipand nte palako ŷa.

⁶ Ga tøkëk vëhni Simo Piyer hna, më ntehnëka: «Ahwëhn, wëjë bi ŷad awëyëto ami wakwër ŷi?»

⁷ Yesu më ntëkwaka: «Ile lidëfu ŷa, nkwëryëdila gaki, bare ge mbiyëk toye nkwëryëdu.»

⁸ Piyer më ntëkwaka: «Hali! gwëyëtëdilihohna muk!»

Yesu më ntehnëka: «Ge gwëyëtëlihna godila arëfal mën.»

⁹ Simo Piyer më ntehnëka: «Awa, Ahwëhn, ant'awëyëto wakwër ŷi fo, bare wëbák ŷi g'ankaf per!»

¹⁰ Yesu më ntehnëka: «Ale yaryak a pacëka mbahn inŷa fop, wakwër ŷi fo gwëyëtaf. Wuhnë, pacërun bare gena wuhnë fop.» ¹¹ Hara Yesu njëtëkawo dus ale rokadëha ŷa. Soŷe rac ntehnahnëko: «Gena wuhnë fop facëk.»

¹² Ga puhnakëhni gwëyët wakwër ŷa, Yesu më mbokëryak cud' ntëwu ŷa, mboka ntaña. Awa më ntehnëkëhni: «Njëtërun bi ile limu ŷi? ¹³ Macëdunëho “Aharañ” do “Ahwëhn”, do toña hwëhnarun, kabi umë yebu. ¹⁴ Awa, ge ami, Ahwëhn a do gë Aharañ a, gwëyëtëmu wakwër ŷa, wuhnë fëna tëfëku awëyëtëlu. ¹⁵ Dahëse yëdamu alihahnëndu wuhnë fënali gante ntinëhñëmu ki. ¹⁶ Toña ŷa fëyadëmu: aryokun dëbëlahna ale ndokunënda do ale fayik dëbëlahna ale fayëka ŷa. ¹⁷ Tame njëtërun waŷi; nëfadëhu ge ntirun koyëna.

18 «Gena wūhně fop lehnědēfu; njētēbuhēhni dūs vēle rēhnabu va. Bare afo waŋi wanēs Vikerēh ntiya: “Ale sehēlēbun mburu mēn ŋa ŋewēko tame.”*

19 «Pēyadēmu watac tame, ani gē tēkahnind, koyēna ahwētahnahnu ge tēkik “ale ye ŋa yebu”. 20 Toña ŋa fēyadēmu: ale-wo-le hacaka ale fayēbu ŋa kacako ami fēna; do ale-wo-le hacako ŋa, kacaka ale fayiko ŋa fēna.»

Ipēyahh toka Yesu

21 Ga nēsēk watac, Yesu ndēñēko mē ntehnēk: «Toña ŋa fēyadēmu: aryampo hně wūhně tokadēho.»

22 Wērēfal va mē njēkēlēni, hara vēyētēna wēla toye ale ntehnēd ŋa. 23 Arēfal ale ŋadēho Yesu dūs ŋa darēl lēwū ntañako hn'ile tokēdēniho hna. 24 Simo Piyer mē ndēkwanēka arēfal arac tēya Yesu bi soŋe mo nēsēd.

25 Awa arēfal a mē tankak gē cape Yesu do tēya: «Ahwēhn, mo ye?»

26 Yesu mē ntēkwaka: «Koyēdēfu mburu ŋi nēhēt li: ale yēdadēfu ŋa, umē ye.» Awa Yesu mē nufēk mburu ŋa, koyēk, do njēdahna Yuḏa, aju Simo Isēkariyot. 27 Teḏand tuŋ Yuḏa mburu ŋa, Sintani tēnkēlehna.

Awa Yesu mē ntehnēka: «Ile ŋadu ali ŋa, diry ŋap!» 28 Wēla aryampo hně vēle ntañalahnēniho va yētēlohna bi soŋe ye ntehnēka koyēna. 29 Kafi Yuḏa hwētēdēho koryi ŋa, vēryampo ntiyahnekēhniwo Yesu ŋi ntaŋi ile walēdēhēhni soŋe mbēt ŋa ntehnēdēha, ma ŋi njēdahni iñē vēhaŋēhna va. 30 Awa Yuḏa mē tebak mburu ŋa cahñēlehn taŋ. Mēdēko.

Akwēd a kasēk

31 Ante cahñēk Yuḏa ŋa, Yesu mē ntehnēk: «Tame Ajē Ahn'a tufahnēd inaŋ dēwu ŋa do inaŋ Wēnu ŋa tufahnēde hně umē 32 [Ge inaŋ Wēnu ŋa tufahnēde hně umē] awa Wēnu ŋa tufahnēd inaŋ Ajē Ahn'a hně umē, do ntid umē, biŋēdina.

33 «Vutah mēn, wēwati toye fo wolahnēden. Rēkēdun ayēkēlehnēnduno, bare ntehnēdēmu tame ile lehnēbuhēhni vēsankaf wasēwif va: kodiluhna ayiwu hn'ile njidēfu hna.

34 «Njēdadēmu akwēda kasēk: ŋahnēleryin. Afo aŋahnēlu gante ŋahnēmu ki. 35 Ge ŋahnēlērūn, awa vahnē va fop njētēdēni vērēfal mēn yerun.»

36 Simo Piyer mē tēyēka: «Ahwēhn, ne njidū?»

Yesu mē ntēkwaka: «Kodila arēfo tame hn'ile njidēfu hna, bare tēfēduho hnam fac ryaw.»

37 Piyer mē ntehnēka: «Ahwēhn, soŋe ye ye koda rēfi tame? Pēhwētabu sēmu soŋe lēw hu ŋa!»

38 Yesu mē ntēkwaka: «Paryi bi pēhwētaru asēm soŋe lēmēn ŋa? Awa ami, pēyadēmi toña ŋa: hně uŋi mēd dēnk, ani gē tarahnēnd cale ŋa, njahētaḏu wahwēnta warar yētēlihohna.»

14

Yesu, nkaŋ nte yihande gē Rēm

* 13:18 13.18: Wahnēw 41.9

¹ Tac Yesu më ntehnëkëhni vërefal vëlëwu va: «Antë aryënu. Kwëtahnëryina Wënu ña do kwëtahnëryino ami fëna. ² Hnë tere Rëm mën hna, vacery va njabëk dus do njidëfu fëhwëtëhnu hn'ile ntëdëfun hna. Ge gekëndina toña, nësëhnakëndiluhna koyëna. ³ Do ge nji bu fëhwëtëhniwu yëwa ña, mbokajëdëfu yowu, ayentahniwu wuhnë fëna hn'ile nkebu hna. ⁴ Njëtërun nkañ nte yid hn'ile njidëfu hna.»

⁵ Toma më ntehnëka: «Ahwëhn, yëtëlëfuhna hn'ile njidü hna. Hak kodëfun yëtëfu nkañ ña?»

⁶ Yesu më ntëkwaka: «Ami ye nkañ ña, toña ña do gë hayalin sël ntañary, uwám paryi wã. Kodena tëki Rëm hna, ge gena hnë ami tëfik. ⁷ Ge njëtërunëho njëtërunëha Rëm mën ña fëna. Yëtëryin tëkerun ayëtuna, do nurunëha fëna.»

⁸ Filip më ntehnëka: «Ahwëhn, tufëryifuna Rëm ña do gwër nkedëhëfu.» ⁹ Yesu më ntëkwaka: «Mbiyëk ga nkelahninëk gë wuhnë do yëtëlihohna ten, Filip? Ale hnuko ña, nuka Rëm ña. Awa soje ye lehnëdu: “Tufëryifuna Rëm ña”? ¹⁰ Kwëtahnëlihna bi Rëm ña g'ami aryampo yebun? Wanës wante hnësëhnëdëmu wuhnë ñi matidina hnë ami. Rëm ña lëdëk hnë ami umë dënk lid wadoku wadëwu ña. ¹¹ Kwëtahnëryino ge ntehnëdëmu: Rëm ña gë ami aryampo fo yebun. Ma, ge ntakahnëku, awa kwëtahnëryin wëla soje le hnurun wadoku mën ñi fo. ¹² Toña ña fëyadëmu: ale hwëtahnëko ña, umë fëna ntid viyë vifëmpëhnahnah gë vile lidëfu ki. Ntid dënk wante ñak hnañëk, kabi gë Rëm ka njidëfu. ¹³ Do ntidëfu fop ile rëyëdun g'uwac mën ña, soje nuhahni inañ Rëm ña Aju hna. ¹⁴ Ge tëyërunëho iñë g'uwac mën wã, ntidëfu.»

Ipëyahn itëk Iyir Ipacah

¹⁵ «Ge ñadunëho ntënëndëfun vakwëda mën va. ¹⁶ Tëyëdëfuha Rëm ña do njëdanahnidëhuna ahañary njij ndemawu, soje nkehahn kwëlëkwël gë wuhnë. ¹⁷ Umë ye ale rufahnëd Iyir toña ña. Duniya ñi kodina kacahna, kabi kodina nuhna ma njëta. Bare wuhnë, njëtërunëha kabi gë umë aryampo yerun do hnë wuhnë nked kwëlëkwël. ¹⁸ Tavëdiluhna wuhnë fo had vukëryëm; mbokajëdëfu darël hun. ¹⁹ Biyëdina duniya ñi bokëdina nuwo, bare wuhnë, mbokëdun ahnuwuno, kabi mbëhnëdëfu do wuhnë mbëhnëdun. ²⁰ Fac rac, njëtëdun Rëm ña g'ami aryampo fo yebun, wuhnë gë ami aryampo fo yeyinëk fëna. ²¹ Ale yañwënëk vakwëda mën va do ntind ile nësëk ña, umë ye ale ñadëho ña. Rëm mën ña ñahnëdëha ale ñahnëdëho ña; ñahnëdëfuha ami fëna do tufëhnadëfuha.»

²² Yud (gena Yuda Isëkariyot) më tëyëka: «Ahwëhn, soje ye rufëhnaduhëfu fuhnë fo hara gena duniya ñi?»

²³ Yesu më ntëkwaka: «Ale ñadëho ña ntënëndë ile hnësëdëfu ña. Rëm mën ña ñahnëdëha; do njijëdëfun lëdëfu ñalu hna. ²⁴ Ale wok ñadilohna ña dënëndëdina wanës mën ña. Ile wëryëdun hnësëdëfu ñi matidina ñalë mën, bare Rëm mën le fayiko hna matid.»

²⁵ «Wati nte nkolahninëk ten ñi pëyamu wani. ²⁶ Tac Iyir Ipacah nte payid Rëm g'uwac mën ña, yijëd ndemawu. Karañëdëhu fop do ndënkwëtendëhu fop ile hnësëhnëdëmu ñi. ²⁷ Yam ña ravëhnëdëmu, yam mën ña yëdadëmu. Gena gante njëdahnëd duniya ki njëdadëmu. Antë aryënu, antë ntaku.»

28 «Nkwëryërunëho ga pëyamu: “Njidëfu, bare mbokajëdëfu ýalun hna.” Ge ñahnërunëho, natëdëhu soje ile yëtërun Rëm hna njidëfu, kabi Rëm ýa hnaýëk ntëbo ami. 29 Gaki pëyaðëmu, ani gë tëkahnind vëyin, soje ge tëkik ahwëtahahnuno. 30 Bokëða hnësëhnu yabah, kabi ale wëkëk iýi ðuniýa ýa nkejëk. Kwëhnana fanka g'ami, 31 bare afo ðuniýa ýa njët ñadëfuha Rëm ýa do gante ntehnëko rëm mën ka ntidëfu. Matëryin, njiyin!»

15

Yesu, atëh resen paryi

1 Yesu mboko ntehn: «Ami ye atëh resen paryi ña do Rëm mën ýa ye ayam a. 2 Ntihëtëd hni le-wo-le ye hnë ami wok dëwëðfina ýa, do hni le-wo-le lëwëd ýa parëde pacënahn ntëwahn g'ahawary. 3 Wuhnë, tëkërun afacu had hni le farik: karaan nte harañëmu ña facënëku. 4 Goryin hnë ami, gante nkebu hnë wuhnë ki. Hni atëh kodfina ntëw umë fo, ge gona tëh hna. Ndampo fo nke, kodiluhna alëwu ge goluhna hnë ami.

5 «Ami ye atëh ña, wuhnë ye wahnì wã. Ale wok kwëlëkwël hnë ami, do wowu kwëlëkwël hnë umë, ntëwëd ðus. Hamëhni mën ñoñ kodiluhna aliwu fërën. 6 Ale wok gena hnë ami kwëlëkwël ýa canëde g'ipër, had hni lihëtëd, do kankëd; sifa warac mbarëpëde ntabi gë hwëdëh, do ñagëd. 7 Ge hnë ami nkorun kwëlëkwël do wanës mën ña nko hnë wuhnë, tëyëryin ile ýaðun ýa do ntidëfu. 8 Ge ntëwërun ðus tufahnëðun vërëfal mën paryi va yerun. Rac ye ile rufahnëd inaý Rëm mën ña.

9 «Gante ñahnëdëho Rëm mën ka, koyëna ñahnëdëmu ami fëna. Goryin inahn mën hna. 10 Ge mawërun vakwëða mën va, inahn mën hna nkorun, gante mawëbu ami vakwëða Rëm mën ki do nkobu hn'inahn dëwu ki. 11 Pëyamu wanj hnatah mën wã nkehahn hnë wuhnë do hnatah hun wã padahn. 12 Wëlin kwëða mën ña: ñahnëlëryin gante ñahnëmu ki. 13 Inahn nte ýak hnaýëk ante kod tufahn ahnë ña, umë ye, cëm soje wëlawo walëwu wã. 14 Wëlawo mën yerun ge ntidun ile lehnëmu ýa. 15 Bokëða wacu vëryokuñëhn mën, kabi aryokuñ a yëtëna ile ntid ale ndokuñëhnëða. Tame, lawo wacëdëmu, soje umë ye njëtëndanëmu fop ile ýëñajëbu vëhni Rëm mën ýa. 16 Gena wuhnë rëhnako, ami rëhnaku; payëmu ayiwu aliwu viyë vifërën, viyë vile vëýëd. Awa, Rëm ýa ntinëndëhu fop ile rëyëðunëha g'uwac mën wã. 17 Ha, ile lehnëdëmu ýa, aýahnëlu ye.»

Duniýa, aýew Yesu gë vëlëwu

18 Yesu më mbok nkwënëk: «Ge ðuniýa ýi ñëwëku yëtëryin ami ndënkwëk ñëwëk. 19 Ge ðuniýa ýi hwëhnaкëndëhu, ñahnakëndëhu kabi umë hwëhneku. Bare tëhnamu do canëmu ðuniýa hna, do gona kwëhnu ðuniýa ýi. Soje umë ñëwahnëku ðuniýa ýi. 20 Ndënkwëtaðun bi ile lehnëmuno ýa: “Aryokuñ dëbëlahna ale ndokuñëhnëða.” Ge vahnë va korotehnëniho, koroteyehnëdënihu wuhnë fëna; ge mawëni wanës mën ña, mawëdëni wanës hun ña fëna. 21 Soje lëmën korotehnandënihu koyëna, kabi vëyëtëlahna ale fayiko ýa. 22 Ge yijakënda do ge nësëhnaкëndëwëhnihna vëlehnakëndëna menëni. Bare gena koyëna. Awa tëfëka mawani

wēh le ntini ŷa. ²³ Ale ŷewēko ŷa, ñewēka Rēm mēn ŷa fēna. ²⁴ Vēlehnakēndena menēni ge dikēnda tase lēw hni wadoku wante nkok kobēri ahnē ahawāry dina. Bare gena koyēna. Awa, wēla gante nuni doku mēn ki, ñewēnihēfu, ami gē Rēm mēn ŷa. ²⁵ Bare watac tēkiđ ntiyahn wanēs wante herik Vikerēh vidēw hni ŷa: “Ñewēniho toña kēm fo.”*

²⁶ «Ale rēfēka ndemawu ŷa njijēđ: Iyir nte rufahnēđ toña ŷa ye. Rēm mēn hna matid, cañētēhniđēmuna do njijēđ nkenēhno seđe. ²⁷ Do wūhnē fēna, nkenēhnēđunēho seđe, kabi g'ami nkentirunēho kobēri wapēgwa hna.»

16

¹ «Pēyamu watac soje antē aravu kwētahn hun ŷa. ² Ntađerun wacaliña hna. Do dēnk, wati wejēk vēle ryawēđēhu va ntiyahnēđēhēhni Wēnu ŷa ndokunēhnēđēni koyēna. ³ Ntiđēni viyē virac kabi vēyētēlahna Rēm ŷa, vēyētēlohna ami fēna. ⁴ Pēyamu waŷi soje, ge wati ŷa tēkēk, aryēnkwētahnū pēyamuno.»

Doku Iyir Ipacah ŷa

Yesu mē mbok nkwēnēk: «Pēyalunohna waŷi kobēri wapēgwa hna, kabi nkolahninēko. ⁵ Tame yiña yebu đarēl hnē ale fayikowo hna do wēla aryampo hnē wūhnē tēyēlohna hn'ile njidēfu hna. ⁶ Uyiwēhnah wā pēbēlehnēku kabi koyēna nēsēhnēmu. ⁷ Toña ŷa fēyadēmu: yiwu fecek soje lēw hun. Ge yila, ale rēfēka fayiw njij ndemawu ŷa yijēđina, bare ge njibu payidēfuha. ⁸ Iyir Ipacah ŷa njētēndanēđēhēhni vahnē vēvē iyi đuniŷa vi toña ŷa soje wameh ŷa, soje ile satēk ŷa do soje ikitiŷ Wēnu ŷa. ⁹ Soje wameh ŷa tufēđēhēhni vēhwētahnēlohna; ¹⁰ soje satah ŷa tufēđēhēhni yiña yebu gē Rēm ka, do bokēđiluhna ahnuwuno; ¹¹ soje kitiŷ ŷa tufēđēhēhni ale wēkēk iyi đuniŷa ŷa tēk kitiŷi.

¹² «Nkoryaryēbu viyē viyabah vile rēfēka hnēsēhnu, bare mēkēđiluhna awēryu gaki. ¹³ Ge njijēk Iyir toña ŷa, karanēđēhu ayētu toña ŷa fop. Gena g'uwac lēwu rēkēđ nēsēhnēndu, bare fop ile nkwēryēđ ŷa rēkēđ nēsēnd do pēyadēhu ile rēfēka ntiya ŷa. ¹⁴ Nuŷad uyēt ule hwēhnaŷu wā do pēyadēhu koyēna tufahnēđ inaŷ mēn iña. ¹⁵ Fop ile kwēhna Rēm mēn ŷa kwēhnēntibu. Soje umē lehnahnēbu Iyir iña nuŷad uyēt ule hwēhnaŷu, ami ŷa, do pēyadēhu.»

Uyiwēhnah wā mbacad hnatah

¹⁶ Yesu mē mbok nkwēnēk: «Ani gē wēwati toye bokēđiluhna ahnuwuno, tac kat wēwati toye mbokēđun ahnuwuno.»

¹⁷ Awa vēřefal vēlēwu vēryampo ntehnēlēđēniho: «Ye ga ye waŷi wanēs? Ntehnēđēhēfu ani gē wēwati toye bokēđilēfuhna hnufuna, tac kat wēwati toye mbokēđēfūn hnufuna do ntehnēk fēna kabi Rēm hna njid ye. ¹⁸ Ye ga ye iŷin “ani gē wēwati toye” ile nēsēđ ŷi? Yētēlēfuhna bi ye ñad nēs.»

¹⁹ Yesu mē njētak tēyēniha ñadēni. Awa mē ntehnēkēhni: «Pēyamu: ani gē wēwati toye bokēđiluhna ahnuwuno, tac kat wēwati toye mbokēđun ahnuwuno. Soje watac bi rēyēlēđun? ²⁰ Toña ŷa fēyadēmu: rēkēđun ahondu do ayahnanđu hara đuniŷa ŷi hnatah hna

nked. Uyiwëhnhah hna nkedun, bare uyiwëhnhah lëwun wã mbacad hntah. ²¹ Ge asëval nagëd, uyiwëhnhah hna nked kabi wati horot lëwun ya rëkik ýalu hna, bare ge fatah fa nagik, ndënkweđ horot ya kabi natëdëha soje ile nagik fatah hnë duniya yi. ²² Ndampo fo nke, tame uyiwëhnhah hna nkerun, wuhnë fëna; bare mbokëden nulin, awa wati rac ntařary hun na pëbëdëha hntah rac ahnë kodina ntihetu. ²³ Ge tëkik fac rac, bokëdiluhna arëyuno inë. Toña ya fëyadëmu: Rëm ya njëdadëhu fop ile rëyëdunëha g'uwac mën wã. ²⁴ Haho iyi wati, ñoñ tëyëluhna ten g'uwac mën. Tëyëryindën do nuřadun, do koyëna hntah hun wã padëd.»

Yesu, awëk duniya yi

²⁵ Yesu më mbok nkwënëk: «Gë wahnës wadindaryindan nësëhnëmu wañi fop. Wati yejëk hn'ile nkodëmu bokëla hnësëhnu aki, bare nësëhndëmu wapacëk soje Rëm mën ya. ²⁶ Fac rac, g'uwac mën wã tëyëdunëha Rëm mën ya ile valëdëhu ya do njëdadëhu; dehnëdiluhna ami rëfëka wuntanëhnuna Rëm ya soje lëwun. ²⁷ Rëm ya umë dënk ñadëhu kabi ñadunëho do kwëtahnërun ýalu hna matibu. ²⁸ Ha, Rëm hna matibu do rëkiwu duniya li. Tame matëdëfu duniya li do vokawu Rëm hna.»

²⁹ Awa vëřëfal vëlëwu va më ntehnëniha: «Wëli, tame pacënëdu wanës na, nësëdiliya gë wahnës wadindaryindan. ³⁰ Tame njëtëbun njëtëru fop do balëliha ahnap ahnësëhni. Soje umë hwëtahnahnëbun gë Wën matiru.»

³¹ Yesu më tëyëkëhni: «Kwëtahnërun tame? ³² Yëtëryin, tametame ki campëdun wuhnë fop, ale-wo-le mbokad gë ýalu do ami fo ravëdun. Bare, gela ami fo paryi, kabi Rëm mën ya g'ami nkebun.

³³ «Nësëhnëmu wañi fop soje ge hnë ami nkorun, ahnuřawu yam ya. Korotëdun duniya li, bare yawënyarin! Mëkëbu duniya yi!»

17

Imunta Yesu soje vëřëfal vëlëwu va

¹ Ante nësëk Yesu koyëna na, më kanëk g'ambin do ntehn: «Rëm, wati ya tëkëk. Tufahnëry inay Ajë hu ya, soje umë fëna tufahnahn inay hu na. ² Njëdaruha ucankaf hnë vahnë wëwë duniya hna fop, soje njëdahni uwám ule wok pudina wële hwëtahnahnëruha va. ³ Ye ga ye uwám ule wok pudina? Umë ye ayëti wëjë ale ye wëjë fo Wën paryi, do yëtiwu ami, Yesu Këris, nte fayiru ni. ⁴ Tufahnëfu nay hu na nkal li, g'ipadën doku ile yëdaruhowo liwu ya. ⁵ Awa tame, Apa, tufahnëry inay inte hwëhnabuho đarël hu ani gë ntihahnënde duniya yi.

⁶ «Antiibu njëtënihi wële hnufëru hnë duniya do ahwëtahnahnëwëhni va. Wëjë hwëhnëkëhni; ami kwëtahnahnëruhořëhni, do mařëni wanës hu na. ⁷ Njëtëni tame fop ile yëdaruho ya ýal hu hna matik, ⁸ kabi pëyabuhëhni wanës wante yëdaruho na do kacani. Njavëtëni paryi nke, ýal hu hna matibu do kwëtahnëni payiruhu.

⁹ «Soje lëw hni wuntadëmi. Muntadila soje duniya yi, bare soje wële hwëtahnahnëruhořëhni va, kabi wëjë hwëhnëkëhni. ¹⁰ Fop ile hwëhnabu ya wëjë hwëhnëk do fop ile hwëhnaru ya ami hwëhnëk; do inay mën na hnë vankeya vapëren vantëw hni hna tufëhnađ. ¹¹ Tame

tavēdēfu duniya yi, bare vēhni, duniya hna nkođeni; ami, gē ŷal hu njiryidēfu. Apa facah, keryeryihni gē fanka wac hu ile yēdaruho yi, nkehahnēni aryampo fo gante nkeyik wējē g'ami ki. ¹² Kōbēri ante nkebunēho gē vēhni ŋa, keryēdēfuhēhniwo gē fanka, wac hu ile yēdaruho ŷa. Keryēbuhēhni do wēla aryampo hnē vēhni cēvēna ge gena ale rēfēkawo cēv, soje ntiyahn Vikerēh va.

¹³ «Tame gē ŷal hu njiryidēfu. Nēsēdēfu vēyin wati nte nkobu duniya ŋi, kwēhnahnēni hnē vēhni dēnk hnatah mēn wā, hnatah fadah. ¹⁴ Pēyabuhēhni wanēs hu ŋa, do duniya ŷa ņēwēkēhni kabi gena umē hwēhnēkēhni, gante nkok kwēhnēlohna ami ki. ¹⁵ Muntadila alihētēhni duniya li, bare aheryēndēhni hnē viyē Sintani hna. ¹⁶ Duniya yi kwēhnēlēhni, gante nkok kwēhnēlohna ami duniya ki. ¹⁷ Diry ahwēhnēhni wējē fo, gē toña ŷa; wanēs hu ŋa ye toña ŷa. ¹⁸ Payēbuhēhni duniya hna gante payiruhō hnē duniya ki. ¹⁹ Njēdēmi nkaf mēn ŋa soje lēw hni ŷa, njēdahahnēni vēhni fēna vankaf vantēw hni va hnē wējē fo gē toña ŷa.

²⁰ «Gena vēhni fo wūntanēhnēdēfu, bare fēna vēle hwētahnēdēho ami hnē wanēs wante pēyahnēdēni hna. ²¹ Apa, muntadēfu soje fop nkehahnēni ndampo fo, nkentahnini gē fuhnē, gante nkeru wējē hnē ami do ami nkebu hnē wējē ki soje njētahn duniya yi payiruhō. ²² Njēdabuhēhni inaŷ nte yēdaruho ŋa, nkehahnēni aryampo fo gante nkeyik wējē g'ami aryampo ki. ²³ Hnē vēhni hna nkebu, hnē ami nkeru. Koyēna paryi nkeđeni aryampo fo, soje njavētahn duniya yi payiruhō do űaduhēhni gante űaduhō ki.

²⁴ «Apa, njēdaruhōwēhni do űadēfu nkeni hn'ile nkeđēfu hna, nuhahnēni inaŷ mēn iŋa. Njēdaruhō inaŷ iŋa kabi, ntihahnēnde ten duniya yi, űaduhōwo.

²⁵ «Apa satah, duniya yi yētēlihna, bare ami njētēmi do vēyi njavētēni payiruhō. ²⁶ Ntību njētēnihi, vēhni, do ntidēfu kat njētēnihi g'ahawāry, soje iŋahn nte hwēhnaru soje lēmēn ŋi nkehahn hnē vēhni do yehahnu ami fēna hnē vēhni.»

18

Ipēla Yesu

¹ Ante puhnak munta koyēna ŋa, Yesu njilehnēni gē vērēfal vēlēwu va gē cape űēntaŷ nkēd garyēla wēnka Sedēron ka. Tēnkēlehnēni hnē sarēdij ile yehō hnam ŷa.

² Hara Yuda, ale rokadēha ŷa, njētēko dūs sarēdij rac, kabi Yesu gē vērēfal vēlēwu va njidēniho hnam wati wati. ³ Awa Yuda ndēnkwarjēlehnēhni kore wasofade wā gē vēyēka Cery Wēn Cankaf va, vēle njēdanihawō vēsankaf vēsēna wasadēha va do gē wafarise wā, do tēkēni hnē sarēdij rac. Vēsān vērac, viwēta njoyaniho gē walampu do gē ile pētēhnahnēdēniho.

⁴ Yesu, umē ale yētēko fop ile rēfēka nkehna ŷa, mē kacakēhni do tēyēhni: «Mo yēkēlehnēdun?»

⁵ Mē ntēkwaniha: «Yesu mbē Nasaret.»

Yesu më ntehnëkëhni: «Ami ye*.» Fagant lëw hni kahnëko Yuda, ale rokadëha ya. ⁶ Hnë wati nte ntehnëkëhniwo Yesu: «Ami ye», karëcalehnëni njoni nkal hna.

⁷ Yesu më mbok tëyëkëhni kat: «Mo yëkëlehnëdun?»

Më mbok ntëkwani: «Yesu mbë Nasaret.»

⁸ Yesu më ntëkwakëhni: «Pëyamu, ami ye. Kabi ami yinëhnirun, tavëryinëhni vëyëntaw vi njini.» ⁹ (Koyëna ntiyako wanës wante nësëko ña: «Rëm, wëla aryampo cëvaryëlowahna vële hwëtëhnahnëruhowëhni hna.»)

¹⁰ Wati rac Simo Piyer sëlame kwëhnako, pëhwëtëlehn, tawahna dëpët nëf tëhw ña aryokuñ asëna wasadëha asankaf a. Aryokuñ arac, Malëkus maciko.

¹¹ Awa Yesu më ntehnëka Piyer: «Bokaryëry afëhw sëlame hu yi. Tëfëlohna bi sewu nkëlëwa tëm pah horot nte ñaryaryëdëho Rëm mën ya?»*

Yesu haryënkwa Anas

¹² Awa kore wasodafe wã gë asankaf a lëw hni ya do gë vëyëka vësankaf wasëwif va pëlalehnëniha Yesu ñabëniha ¹³ do njiyeryëniha ten vëhni Anas hna, ayëlawu Kayif, ale yeho asëna wasadëha asankaf a hnë bëhn rac. ¹⁴ Hara, Kayif tac yabëkëhniwo vësankaf wasëwif va pecek soñe lëw hni, cëm asan aryampo soñe bulunda yi fop.

Iyahëta Piyer

¹⁵ Simo Piyer gë arëfal a yëntaw tëfëlendënihawo Yesu. Arëfal a yëntaw arac njëtëläniho gë asëna wasadëha asankaf a, do tënëkëntiko ndampo fo gë Yesu selele vë bambery tere asëna wasadëha asankaf hna. ¹⁶ Piyer, umë, pë nkoko, darël rënka hna. Awa arëfal a yëntaw a, ale njëtëläniho g'asëna ya, më cahnik nësëhna asëval ale yëkadëho rënka ya, do ndëna Piyer.

¹⁷ Awa asëval ale yëkadëho rënka ya më ntehnëka Piyer: «Gelihna bi, wëjë fëna, arëfal a yi asan?»

Më ntëkwaka: «Hali, gela.»

¹⁸ Hara vëryokuñ va gë vëyëka va pëdëniho hwëdëh njerahnëndëni kabi huji ha njoko. Piyer fëna hnam njerantëdëho.

Itëy Asëna asankaf a

¹⁹ Awa asëna wasadëha asankaf a më tëyëka Yesu soñe vërëfal vëlëwu va gë karañ inte karañëdëhëhniwo vahnë ña.

²⁰ Yesu më ntëkwaka: «Hnë tase vahnë fop nësëdëfuho. Kwëlëkwël karañëdëfuhëhniwo vahnë va vacaliña hna do gë selele Cery Wën Cankaf hna, hn'ile mbarëpëlëdëniho vahnë fop hna. Cowëla muk wanës mën ña. ²¹ Soñe ye rëyëduho? Tëyëryihni vële hnëpadëhowo va gante nësëndëbuhëhniwo ka. Vëhni, njëtëni dus ile hnësëndëbuhëhniwo ya.»

²² Ga nësëk watac, aryampo hnë vëyëka vële hahnëko darël lëwu va më poryëka do ntehna: «Aki bi ntëkwaduha asëna wasadëha asankaf a?»

* **18:5** 18.5 Ami ye: gë Wa-ebëre ña Yawe wac Wën ye le fëhnëtanëk «ami ye». (Icahn 3.14)

✧ **18:11** 18.11: Marëk 14.36; Lik 22.42

²³ Yesu më ntëkwaka: «Ge këm fo nësëbu, tufahnëry. Bare ge ile hnësëbu ÿa toña ye, soñe ye ryafëduho?» ²⁴ Tac Anas më njëdahnëka, hara nkok ñabi, njoyi vëhni Kayif hna, asëna wasadëha asankaf a.

Iyahëta kigëna Piyer

²⁵ Hnë wati rac, Simo Piyer hwëdëh hna nkok njerantënde. Awa ahnë më tÿëka: «Gelihna bi, wëjë fëna, aryampo hnë vërfäl aÿi asan vi?»

Piyer mboko njahëta ntehn: «Hali, gela.»

²⁶ Aryokuñ ava asëna wasadëha asankaf, ale nkeniho hnënk g'asan ale ntëpëtëko Piyer nëf ña, më tÿëka: «Nukila bi g'aÿi asan sarëdij hna?» ²⁷ Piyer më mbok njahëtak kat do tañ pëgwëlehn tarënd cale.

Yesu haryënkw Pilat

²⁸ Tac më nufik Yesu vëhni Kayif hna njiryeryi tere guverëner ale waciko Pilat ÿa. Kobëri fo nkeho g'acahnëfëd ga. Vële yokawo va vërenkëlohna vëhni dënk cery naw hna, soñe antë tonkëneni kabi ñadëniho tokëntini roka Pak ÿa. ²⁹ Soñe rac cahnahëko Pilat tëkatëhni pëh hna do tÿëhni: «Iÿëhne wëh lehnërun ntik aÿi asan?»

³⁰ Më ntëkwaniha: «Ge dikëndina wëh yinenëhnekëndelihahna.»

³¹ Awa Pilat më ntehnëkëhni: «Nufëryina ahitiñun a wühne dënk gante nke sariya hun ka.»

Bare më ntëkwani: «Kwëhnalëfuhna fanka hitiñëfuna ahnë ndawï.» ³² Ile nësëni vësankaf wasëwif ÿi, umë lik wanës wante nësëko Yesu soñe sifa cëm nte rëfëka cëm ña ntiyað.

³³ Awa Pilat më mbokak tënk cery hna do ntehnëko njoji Yesu, tÿya: «Ahnañ wasëwif wã bi yeru?»

³⁴ Yesu më ntëkwaka: «Wëjë dënk bi hnahak wante hnësëru ñi, ma vahnë hnësëhni soñe lëmën ÿa?»

³⁵ Pilat më ntëkwak: «Sëwif bi yebu, ami? Bulunda hu ÿa dënk gë vësankaf vësëna wasadëha va yiryjëki ÿal mën li. Ye liru?»

³⁶ Yesu më ntëkwaka: «Ina w mën inã kwëhnina hnë iÿi ðuniÿa. Ge hnë iÿi ðuniÿa kwëhna kende, vëryokuñ mën va mëtëntakëndeni memaÿëhnañeni antë yëdahnëwu hnë vësankaf wasëwif. Bare hali, paryi nke Ina w mën inã gena hnani.»

³⁷ Pilat më ntehnëka: «Awa paryi ahnañ bi yeru?»

Yesu më ntëkwak: «Wëjë hnësëk: ahnañ yebu! Nagibu do njijëbu ðuniÿa li soñe yenëhnëwa toña ÿa sede. Ale kwëhnek toña ÿa nëpað ile hnësëdëfu ÿa.»

³⁸ Pilat më tÿëka «Ye ga ye toña ÿa?»

Kitiñ Yesu

Pilat, ga nësëk wañi, më mbok cahnek kat tëkatëhni wasëwif wã pëh hna do ntehnëhni: «Ñoñ nula ile rëfëka ndawëhni aÿi asan. ³⁹ Gante nke namu hun ka, tavëndëmuna aramp aryampo hn'ambënt Pak-wo. Awa ñadun bi ravëhnuna ahnañ wasëwif aÿi?»

⁴⁰ Më ntëkwaniha ndekatëndëni: «Hali! Gena umë! Barabas ÿadëfun!» Hara, Barabas tac bandi yeho.

19

¹ Awa Pilat më ntehnëk njoyi Yesu do ntampi. ² Wasodafe wã më mbahnëni apënk wahnënkët wakwëhn wadëmpëhn do

pënkwëniha; cudënihawo fëna cud cankaf mbëntah. ³ Tëhadënihawo ntehnëndëniha: «Nkaÿiru, Ahnaŵ Wasëwif!» Do poryëdënihawo.

⁴ Pilat mboko cahn kat do ntehnëni vësankaf wasëwif va: «Awa, canëhnidëmuna, ayëtahnu ñoñ nula ile ntik rëfëka ndaŵahni aÿi asan.» ⁵ Awa Yesu më cahnik, nkoryaryat apënkŵ wadëmpëhn ña do g'acud mbëntah ña. Pilat më ntehnëkëhni: «Wëliho asan a!»

⁶ Ga nuniha, vësankaf vësëna wasadëha va gë vëyëka Cery Wën Cankaf va pëgwëlehnëni ndekandëni ntehnëndëni: «Pakehnëryehna hnë kërëwa! Pakehnëryehna hnë kërëwa!»

Pilat më ntehnëkëhni: «Nufëryina wuhne dënk afakuna hnë kërëwa. Ami, ñoñ nula ile menëk kode ndaŵahni.»

⁷ Vësankaf wasëwif va më ntëkwaniha: «Kwëhnbun sariya, do gante nke sariya rac ka, tëfëka cëm, kabi Ajë Wën ntik nkaf ntëwu ña.»

⁸ Wanës watac ntaçnakawo ðus Pilat. ⁹ Më mbokak tënk cery hna do tëya Yesu: «Avë ne yeru?» Bare Yesu ñoñ dëkwawohna.

¹⁰ Awa Pilat më ntehnëka: «Ami wëÿëru dëkwadilihohna? Yëtëlihna bi nkwëhnbu fanka soŵe ravi ma fakehni hnë kërëwa?»

¹¹ Yesu më ntëkwaka: «Wëla fanka kwëhnaçëndila hnë ami ge Wënu ña maŵëryanakëndilihna. Soŵe umë ye, asan ale yëfahnëko ÿal hu ÿa wënëk ðus gë wëjë.»

¹² Tëk pëgw hnë wati rac, Pilat njëkëlehnadëho fere tavahna Yesu, bare vësankaf wasëwif va ndekadëniho g'ahaŵary: «Ge tavëruha aÿi asan, gelihna lawo Sesar! Ale-wo-le liyak ahnaŵ a, aÿëw Sesar ye!»

¹³ Pilat, ga nkwëryëk watac, më ntehnëk cani Yesu g'ipër, do umë ntaña tinki kitiña hna, hnë ile macëde «ÿëŵa Wëraka», (umë wacëde «Gabata» gë wanës Wa-ebëre ña). ¹⁴ Fac le fëhwëtande ambënt Pak ña yeho, fagant anent ña.

Pilat më ntehnëkëhni wasëwif wã: «Wëliho ahnaŵ hun a!»

¹⁵ Bare pëgwëlehnëni ndekandëni: «Arabi cëm! Arabi cëm! Pakehnëryehna hnë kërëwa!»

Pilat më ntehnëkëhni: «Ahnaŵ hun a ye: tëfëko bi fakehnëŵa hnë kërëwa?»

Vësankaf vësëna wasadëha va më ntëkwani: «Kwëhnalëfunahna ahnaŵ ahaŵary ge gena Sesar.»

¹⁶ Awa Pilat më njëçakëhni Yesu soŵe paki hnë kërëwa.

Ipak Yesu hnë kërëwa

Awa më nufëniha Yesu. ¹⁷ Ndibëndik kërëwa lëwu ÿa dënk, cahnary naŵ hna njiryery hnë ÿëŵa hn'ile macëde «Kuñ Hëloyoy». «Golëgota» macëdeho fëna gë wanës Wa-ebëre ña. ¹⁸ Hnam pakënihawo hnë kërëwa umë gë vëhi vëÿëntaŵ, aryampo g'irëhw, aÿëntaŵ a g'irahahn do kërëwa Yesu ÿa yeho fagant.

¹⁹ Pilat ntehnëko fënali keri do paki kërëwa Yesu hna; aki keriko: «Yesu mbë Nasaret, ahnaŵ wasëwif.» ²⁰ Gë wanës Wa-ebëre, gë walaten, do gë wagërek keriko, do kabi hn'ile pakiko Yesu hna ðarël naŵ hna nkeho, wasëwif wayabah karanëniho. ²¹ Awa vësankaf vësëna wasadëha wasëwif wã më ntehnëniha Pilat: «Tëfëlahna aher ahnaŵ wasëwif. Tëfëka aher aÿi asan më lehnëk, ahnaŵ wasëwif ÿa ye.»

²² Pilat më ntëkwak: «Ile herëbu ÿa wof keri.»

²³ Ante pakëniha wasodafe wã Yesu kërëwa hna, më nufëni viyi vilëwu va cahëlehnëni wëсах wahnah, sah ryampo ale-wo-le hnë vëhni. Cud' ña fo woko. Kwëhnalohna tëfëh do nkaf ndampo fo vahniko pëgw yañ hafo gëd.

²⁴ Wasodafe wã ntehnëlniho: «Antë citin anji cud', bare yëlënefu wanjël njetahnin bi mo hwëhnedf.»

Koyëna ntiyako wanës Vikerëh vinte hnësëko:
«Cehëlëni viyi mën va

do njëlëni wanjël njetahnëni bi mo hwëhnedf cud' mën ña.»^{*}

Koyëna dënk ntiniho wasodafe wã.

²⁵ Darël kërëwa Yesu hna kahnëko hnëmu, g'aheryu hnëmu, gë Mari asëvalu Këlopas do gë Mari mbë Magëdala. ²⁶ Ga nuka hnëmu do, darël lëwu, arëfal ale ñahnëko d'us ya, Yesu më ntehnëka hnëmu: «Asëval, wëliho ajë hu ya.» ²⁷ Tac më ntehnëka arëfal a: «Wëliho hnëmuh ya.» Tëk pëgw hnë wati rac, arëfal a njolehna hnëmu Yesu gë yalu.

Icëm Yesu

²⁸ Yesu njëtëko tame fop ile payijiko ntiya padëk do nkehahn ile nësëko Vikerëh ya më ntehnëk: «Wënka yoko.» ²⁹ Darël hnam nkeho peya tëmpah uñen ñañah. Wasodafe wã më koyëni ankwëy, cobëni ryoko atëh nte wacik isop do njëlëhnëniha ce. ³⁰ Tac Yesu, ga mbucëk uñen ña, më ntehnëk: «Fop padëk!» Tac, tënkwëlehn do cëm.

Icëh wajiy Yesu

³¹ Kabi fac ile fëhwëtande fac ntawëla ya yeho, do kat ntawëla tac yabëkawo nafa ya, vësankaf wasëwif va vëyadilohna ñas inja nko kërëwa hna hnë fac ntawëla hna. Awa më njini muntaniha Pilat nkubehnëni wahohnëk wã* vële fakiko va do ntihëtehn wañas wã. ³² Awa wasodafe wã më nkubëniha aryënkwëryënk ale pakëlehninino gë Yesu ya, tac ahigëna ya. ³³ Ga tëkëhnëniha Yesu, tëkatënihawo ga tëk cëm, awa vëwubëlawohna wahwër wã. ³⁴ Bare sodafe ryampo më cëhëka wajiy ña gë sori lëwu ya, do cahnëlehna sat gë wënka. ³⁵ Ale hnësëk wari ya, nukëhniwo gë vinkër vidëwu va dënk, do wanës wadëwu ña toña ye. Njëtëk wapacëk toña ye do nësëd soñe, wuhne fëna, ahwëtahnahnuna Yesu. ³⁶ Awa ile liyak yi gante nësëko Vikerëh ka nke: «Wëla yëc ryampo gubëdëna.»^{*} ³⁷ Do kat, Vikerëh vikawari më lehnëk: «Nude ale sëhika.»^{*}

Idën Yesu hn'iyag

³⁸ Ga ndëcëk watac, Yosef, nte yeho avë nkol Arimasi, njiko tëya Pilat mawëryana nuf ñas Yesu ña. Arëfal Yesu yeho, umë fëna, bare cowëko kabi ntakëkawo gë vësankaf wasëwif va. Pilat më mawëryanëka. Awa Yosef më njik nuf ñas Yesu ña. ³⁹ Nikodem fëna njiko. Hara umë yiko hwënta ryampo vëhni Yesu hna g'umëd. Awa njoko ile rëkëk wakilo wafëhw warar datikola mir ile hnawëlehniko gë fatëh alowes†. ⁴⁰ Vëhni vëhi nufëlehnëni ñas Yesu ña, përyëni gë viyi vile fëryande iñas, ntini wagu datikola ña, gante nke namu

^{*} 19:24 19.24: Wahnëw 22.19 ^{*} 19:31 19.31 Nkubehnëni wahohnëk wã soñe cëmëni ñap.

^{*} 19:36 19.36: Icahn 12.46; Vaker 9.12; Wahnëw 34.20 ^{*} 19:37 19.37: Sakari 12.10 † 19:39 19.39 Datikola mir le hnawëlehniko gë fatëh alowes: Mir gë alowes vile hnawëpëlehniko nke had datikola le fëhwëtahnëde wañas.

wasëwif ka. ⁴¹ Hn'ile pakiko Yesu hna, sarëdij yeho hnam, do hnë sarëdij rac nkeho hnam iyag kasëk nte woyiko kobëri kwëtahnina iñas. ⁴² Kabi anëka nte pëhwëtandëni wasëwif fac ntawëla ña yeho, do kabi ñawëlohna, më ndënëni iñas Yesu ña hnam.

20

Ibëhn Yesu

¹ Wakëwak fo gë dimasi ÿa, ante nkoko mëhwëry ña, Mari mbë Magëdala njiko yag hna. Më nuk taka nte fidahniko rënka yag iña pidëtiko. ² Awa më nkaryëk nji tëkatëhni Simo Piyer gë arëfal aÿëntaÿ a, ale ñako ñahn Yesu ðus ÿa, do pëyahni: «Iñas Ahwëhn a nufik yag hna do yëtëlëfuhna bi ne kwëtik.»

³ Awa Piyer g'arëfal aÿëntaÿ a më njini g'iyag. ⁴ Vëhni vëhi tak nkaryëdëniho, ðare arëfal aÿëntaÿ a ndëcëkawo Piyer do ndënk wëk yag hna. ⁵ Bare tënkëlohna. Mëkëko do nkuryako. Nuko ile fëryahniko ñas ÿa fo woko hnam. ⁶ Simo Piyer, nte rëfidëhawo ña, tëkëgiko, tënkëlehn tañ yag hna. Nuko fënali ile fëryahniko ñas ña, ⁷ do g'ile tëmpahniko nkaf Yesu ña. Gelohna ndampo fo gë ile fëryahniko iñas ña, ðare minu pëÿiko. ⁸ Awa, arëfal aÿëntaÿ, ale ryënkwëko tëk ÿa, më tënkëgëk. Nuko do kwëtahnëko. ⁹ Hafa hnë wati rac vërëfal va vëwëryëlohna ten Yesu tëfëka mbëhn vësëm hna, gante pëyahnéko Vikerëh ka.

¹⁰ Awa vërëfal vëhi va mbokalehnëni hn'ile cëlëniho hna.

Itufëhna Yesu vëhni Mari mbë Magëdala

¹¹ Hnë wati rac, Mari pëh hna kahnëko ðarël yag hna, do kodëho. Gë wako wadëwu ña, më mëkëk, nkurya yag iña ¹² do nukëhniwo wamëleka waki wante liyak viÿi viyah, ga ntañani hn'ile kwëtiko ñas Yesu hna, aryampo hn'ile nkeho nkaf hna do ÿëntaÿ ÿa gë wakwër.

¹³ Më tëyëniha: «Asëval, soñe ye hoðu?»

Më ntëkwakëhni: «Ahwëhn mën a nufik, do yëtëla bi ne kwëtik.»

¹⁴ Ante nësëk koyëna ña, më njëkak do nulehna Yesu ga kahnëk hnam, bare yëtëlohna umë ye.

¹⁵ Yesu më tëyëka: «Asëval, ye hoðu? Mo yëkëlehnëdë?»

Më ntiyahnéka bi ayam sarëdij ÿa ye; më ntehnëka: «Ge wëjë hnufëka, pëyarye bi ne kwëtëruha, soñe yiwu vijëwa.»

¹⁶ Yesu më macëka: «Mari!»

Mari më cahëtak gë cape ntëwu do ndeka gë wanës Wa-ebëre ña: «Raboni!» Umë fëhnëtanëd «Aharan».

¹⁷ Yesu më ntehnëka: «Bokawo afëlawo, kabi bokala hayu ten gë vëhni Rëm mën ka. Yiryeyi afëyanëhnowëhni vëÿënta mën va: gë vëhni Rëm mën kayëdëfu, ale ye Rëmun fëna; gë vëhni Wën mën, ale ye Wën hun fëna.»

¹⁸ Awa Mari mbë Magëdala njilehn vërëfal hna do pëyahni: «Nuðuha Ahwëhn a!» Pëyakëhniwo fëna ile ntehnëkawo ÿa.

Itufëhna Yesu vërëfal vëlëwu

¹⁹ Hnë dimasi rac dënk, g'anëka ga, vërëfal va hnë cery nkeniho do cëdëniho warënka wä, kabi ntakëkëhniwo gë vësankaf wasëwif va. Yesu më njijëk fagant lëw hni do ntehnëhni: «Araði yam ÿa nke gë wühne!» ²⁰ Ante nësëk koyëna ña, më tufëkëhni wëbák wadëwu

wante pakiko ɲa gë wajiy ɲa. Vëřefal va më pëbëkëhni hnatah kabi nuđëniha Ahwëhn a.

²¹ Yesu më mbok ntehnëkëhni kat: «Arabi yam Ƴa nke gë wũhne! Gante payiko Rëm ki, payëđëmu ami fëna.» ²² Ante nësëk watac ɲa, më cëlëkëhni do ntehnëhni: «Maŵëryina Iyir Ipacah ɲa. ²³ Vahnë vële ravëndun wameh wadëw hni va, tavëhnëdeni, do vële wëŷëndun tavëhn va vëravëhnëđena.»

Yesu gë Toma

²⁴ Aryampo hnë vëřefal pëhw gë vëhi hna gentilohna gë vëhni ante njiđëko Yesu ɲa. Toma yeho, umë wăcëđëho fënali Asëp. ²⁵ Vëřefal vëŷëntaŵ va më ntehnëniha: «Nubunëha Ahwëhn a.»

Toma më ntëkwakëhni: «Ge nula vapakel wapont va wëbák wadëwu hna, do ge ñakëla g'irufa mën Ƴi hn'ile nkeho wapont hna do vák mën Ƴi wajiy wante cëhiko hna, maŵëđa muk.»

²⁶ Ga ndëcëk wafac mbëđ gë warar, vëřefal Yesu va mboko nkeni cery hna. Fac rac, Toma gë vëhni nkentiko. Warënka ŵa mboko cëđëni bare Yesu më njiđëk kahn fagant lëw hni, do ntehnëhni: «Arabi yam Ƴa nke gë wũhne!» ²⁷ Tac më ntehnëka Toma: «Ñakërye gë rufa hu Ƴi ani, yëkëry wëbák mën ɲi; yeli vák hu Ƴi aƳak wajiy mën ɲi. Tavëry gwaj ɲa do ahwëtahno!»

²⁸ Toma më ntëkwaka: «Ahwëhn mën yeru do Wën mën!»

²⁹ Yesu më ntehnëka: «Kabi nuruho soɲe rac hwëtahneru? Mbetani vële hwëtahneđ hara vëhnuna va!»

Soɲe ile herik anji kayëte

³⁰ Yesu mboko nti, tase vëřefal vëlëwu hna, wëdahëse wapëmpëhnahnah wakawary wayabah wante wok tëfëtayina hnë anji kayëte. ³¹ Bare ile yehëhna Ƴi, kerik soɲe ahwëtahnahnu Yesu ye Arëhnayik a, Aju Wënu ɲa, do ge kwëtahnerunëha, nuƳadun sël ntaŵary, uwám pary ŵa, g'uŵac lëwu ŵa.

21

Itufëhna Yesu hnë vëřefal mbëđ gë vëhi

¹ Ga ndëcëk rac, Yesu mboko tufëhnahni vëřefal vëlëwu va, tëfary lant Tiberiyad hna. Wëlin gante tufëhna këhniwo ka: ² ndampo fo nkeniho, vëhni: Simo Piyer, gë Toma nte wăcëđëho Asëp a, Natanayel mbë Kana vë Galile, Viju Sebede, do gë vëřefal vëhi vëŷëntaŵ va. ³ Simo Piyer më ntehnëkëhni: «Gë fëla wuwis njiđëfu.»

Më ntëkwaniha: «Fuhnë fëna, njintëđëbun.» Awa njilehneni kayëni kulu hna, bare ñoñ vëfëlalohna umëđ tac.

⁴ Ante pëgwëko pacënd ɲa, tëkiko Yesu, tëfary wënka hna kahnëko. Bare vëřefal va vëŷëtëlohna umë ye. ⁵ Awa Yesu më tëŷëkëhni: «Vërah mën, pëlarunëhëhni bi wuwis?»

Më ntëkwaniha: «Hali.»

⁶ Më ntehnëkëhni: «Dabëryin waryey ŵi gë cape rëhw kulu hađi do pëlađunëhëhni.» Awa ntabëlehnëni waryey ŵa, do vëhodilohna ntabëtini, kabi wuwis ŵa pëbëniho.

⁷ Awa arëfal ale ɲahnëđëho Yesu đus Ƴa më ntehnëka Simo Piyer: «Ahwëhn a ye!» Ga nkwëryëk wanës watac, «Ahwëhn a ye», Piyer më mbokëryak cudfa cudf nte cudëtako ɲa do ntëba

wënka hna. ⁸ Vëréfal vëÿentaŵ va më kegëtani ndotëndëni waryey wafëbah wuwis ŵa: vëÿaŵëlohna vambëŋ va, soŋe wametër keme fo ŋaŵëtaniho. ⁹ Tëkëndëni tun vambëŋ hna, më nuni hwëdëh g'uwis ga mbëlëdëni do gë vamburu.

¹⁰ Yesu më ntehnëkëhni: «Yojënëhni wuryampo hnë wuwis wule fëlarun takan ŵi.»

¹¹ Simo Piyer kayëlehn kulu hna ndoj waryey ŵa nkal hna. Wuwis wusankaf wule fëbëko ŵa, keme gë wafëhw imbëd do gë warar (153) nkeniho do, mama njabahnëniho d'us, waryey ŵa bëkëtalohna.

¹² Yesu më ntehnëkëhni: «Yijën tokin.» Wëla arëfal aryampo dëkëlohna tëya: «Mo yeru?» Njëtëniho Ahwëhn a ye. ¹³ Yesu më tëhak, nuf mburu ŋa do cahëlehnëhni, tac wuwis ŵa fëna. ¹⁴ Rarëna ŷa tufëhnakëhniwo Yesu vëréfal vëlëŵu va, kobëri ga mbëhnahnëko.

Yesu gë Piyer

¹⁵ Ga puhnani tok inja, Yesu më tëyëka Simo Piyer: «Simo, aju San, ŋahnëruho bi alëbëhni vëÿi?»

Më ntëkwaka: «Ha, Ahwëhn, njëtëru, ŋahnëmi.»

Yesu më ntehnëka: «Davëryihni vupe mën va.»

¹⁶ Tac më mbok tëyëka higëna ŷa: «Simo, aju San, ŋahnëruho bi?»

Më ntëkwaka: «Ha, Ahwëhn, njëtëru ŋahnëmi.»

Yesu më ntehnëka: «Pabëryihni wape mën ŋa.»

¹⁷ Yesu më mbok tëyëka rarëna ŷa: «Simo, aju San, ŋahnëruho bi?»

Piyer njamëlehn kabi rarëna ŷa tëyëkawo Yesu bi ŋahnëka. Më ntëkwaka: «Ahwëhn, njëtëru fop; njëtëru ŋahnëmi!»

Yesu më ntehnëka: «Davëryihni wape mën ŋa.»

¹⁸ «Toña ŷa fëyadëmi: ante nkoruho jar ŋa, wëjë dënk yëbadëho ryl ŷa do njid'uhu hn'ile ñad'uhu hna, bare ge ntafëru, njelëdu wëbák ŋi, ahaŵary ŷabëdëhi do njiryeryëdëhi hn'ile nkoru ñad'ila ayi hna.»

¹⁹ (Hara, gë wanës watac, Yesu tufahnëdëho sifa cëm nte cëmëd Piyer tufahnahn inay Wënu ŋa.) Ante nësëk watac ŋa më kwënëk: «Tëfe!»

Yesu g'arëfal ale ŋahnëko d'us

²⁰ Piyer më cahëtak do nuhna arëfal ale ñako ŋahn Yesu d'us ŷa; hamëhni tëfidëhëhniwo. Arëfal arac rankako gë cape Yesu ante tokëdëniho roka ŋa do tëya: «Ahwëhn, mo ye ale rokadëhi ŷa?»

²¹ Piyer nukawo, më ntehnëka Yesu: «Ahwëhn, aÿi lë, ye yedëha?»

²² Yesu më ntëkwaka: «Ge ñada cëm hafo vokaju, ye yentahniki? Wëjë, tëfe!» ²³ Awa wanës watac campëlehn hnë vëhery vële hwëtahnëk hna; ntehnëdeho, arëfal arac cëmëdina. Bare Yesu dehnëlohna cëmëdina, umë lehnëko ge ñad'ina cëm hafo mbokaj, ye yentahnika?

²⁴ Arëfal arac dënk hnësëk had sedë do herëk watac. Njëtëbun cedëya dëŵu ŋa toña ye.

²⁵ Yesu mboko nti viyabah vihaŵary. Ge kerakënde fop, ntiyahnëko tëkëlakëndina d'uniŷa li vëkayëte vante herakënde va.

Vantiyehn Vëfayik Wade yehëhna hnë inji kayëte

Ale herëk kayëte Itëfëta nte kerëk Lik paṅare Yesu ṅa ye ale herëk Vantiyehn Vëfayik ṅa. Gante nke ka namu vacërakëlo vële hwëtahnëka Yesu va ayeḅhna Lik herëk inji kayëte.

Mpëd kayëte Vantiyehn kerik yëbëlan wabëhn wafëhw imbëd gë ryaŵ gë wahnah gë wabëhn wafëhw imbëd gë warar g'imbëd (64 gë 85) ga ndëcëk hnagi Yesu ŷa, ante ndëcëko wëyas Pol ṅa. Njëtinëk Lik arëfëlënta Pol yeho wati wëyas walëŵu ŵa bare gena kwëlëkwël nkelahnëniho. Njëtinëk rac kabi, kas fagant kayëte hna, rëkëk ntehnënd «fuhnë» hnë vikerëh vidëŵu hna.

Age Itëfëta nte kerëk Lik ṅa nësahnëd soṅe uwám Yesu gëd hnani, Vantiyehn Vëfayik ṅa nësëd vile rëfëdëha va, doku vëfayik soṅe ntëdahnëni mbara vële hwëtahnëk va gante-wo-gante fagant bulunda wasëwif gë vële wok vëyena wasëwif. Age wapëtala kayëte Lik ṅa ntehnëk Ajë Wënu ṅa kërënakëhni, rëk pëgw wapëgwala Vantiyehn ṅa Iyir Pacah inṅa njëdahnik ntapëhnahni.

Wëlin yëb ryampo, 1.8, ile hnëfak: «Bare yëtëryin iŷin: Iyir Ipacah inṅa cëlid hnë ŵuhnë do nuŷadun fanka falëŵu fa do wasëde mën yedun Yerusalem hna, Yuḁe hna fop do gë Samari hna, do hafo hn'ile tëkwik duniŷa hna.»

Wëlin wanës wakwëhn nafa hn'inji kayëte: Pol, wasëwif, Ahwëhn, Iyir Ipacah, vëfayik, kulu, Rom, mbara vële hwëtahnëk, Wanës Wakasëk.

Wëlin gante nke kayëte ka:

Wafac warëkwa Yesu Këris nkal li (1.1-11)

Inap gë iyij Iyir Ipacah (1.12–2.13)

Ipëyahh Wanës Wakasëk Yerusalem hna (2.14–8.3)

Ipëyahh Wanës Wakasëk hnë vankol Yuḁe gë Samari hna (8.4–12.25)

Ipëyahh Wanës Wakasëk gante-wo-gante nkal li (13.1–21.16)

Apëlahiḅa Afayik Pol Yerusalem hna soṅe cëdëniḅa (21.17–23.22)

Njoniḅa Pol Sesare hna (23.23–26.32)

Njoniḅa Pol Rom hna (27.1–28.31)

Iyir Ipacah nte njëdahnëd Wënu ṅa

¹ Aŷënta mën Tewofil, kayëte ndënkwëryënkw mën hna nësëbuho fop ile pëgwëko ntind Yesu do karajëndëhëni vahnë ŷa ² hafo hnë fac le nufiko nji g'ambin ŷa. Ani gë kayahnënd ŷa, umë nkabëkëhni gë fanka Iyir Ipacah ṅa vële tëhnako had vëfayik va ile rëfëka ntini ŷa. ³ Vëhni, ante mbëhnëko ṅa, Yesu tufëhnakëhniwo do tufëkëhniwo yabah njëtahnëni paryi nke mbëhnëk. Hnë wafac wafëhw wahnah tufëhnakëhniwo do nësëhnëhni soṅe Inaŵ Wënu ṅa. ⁴ Fac ryampo, wati nte mbarëniho ṅa, më ntehnëkëhni: «Ant'aŷaŵëtawu Yerusalem; napëryin ile ntehnëko Rëm njëdadëhu ŷa, umë ye uyëd ule fëyamuno ŵa. ⁵ San gë wënka njaryëdëho, bare ŵuhnë, ani gë wafac toye, g'Iyir Ipacah inṅa njaryëderun.»

Kayënda Yesu

⁶ Ante mbarëniho vëfayik va gë Yesu, më tëyëniha: «Ahwëhn, iji wati bi mbësaduhëhni naŵ ija bulunda Isërayel ya?»

⁷ Më ntëkwakëhni: «Rëm ya fo yëtëk ante ntiyaď vëyin ɳa; wuhne maŵëryaniluhna ayëtu wati ma yamani ile ntiyahnëď ya. ⁸ Bare yëtëryn iyin: Iyir Ipacah ija cëlid hnë wuhne do nuŵadun fanka falëwu fa do wasedë mën yedun Yerusalem hna, Yude hna fop do gë Samari hna, do hafo hn'ile tëkwik duniya hna.»

⁹ Yesu, ga nësëk watac, nufiko g'ambin, do njëkëďënihawo vëhni fop; tac aɳar cankëlehna hafo nambëniha.

¹⁰ Nkoniho ntaɳëniha Yesu g'ambin wati nte ɳaŵëtahëďëho ɳa, tëketëni vësan vëhi vële sudak viyi viyah haryënkŵ lëw hni do ntehnënihëhni: ¹¹ «Vësan vëvë Galile, soɳe ye jëwërun aki ayëkëndu ambın ɳi? Asan ale ŵacëďun Yesu ya, hnufëhnirunëha ɳi g'ambin do koyëna mbokajëď.»

Ahnëmpët Yuda

¹² Awa vëfayik va matëlehnëni Kuɳ Oliviye hna mbokani Yerusalem. Yëbëlan Kuɳ Oliviye ɳa gë Yerusalem tëkëko kilo uyas gë toye.

¹³ Tëkëndëni tun, kayëlehnëni yan etas hna, hnë cery ante rëkëniho nkehahnëndëni ɳa. Wëlin wamac vële yeho hnam va: Piyer, gë San, gë Sak, gë Andëre, gë Filip, gë Toma, gë Barëtelemi, gë Matiye, gë Sak aju Alëfe, gë Simo nte ŵacëďëho Ahahnëndak, do gë Yuda aju Sak.

¹⁴ Mawalëniho mbarëlëndëni kwëlëkwël soɳe yëfa gë Mari hnëmu Yesu, gë vësëval vëryampo, do gë vëheryu Yesu.

¹⁵ Fac ryampo, ante mbarëďëniho ɳa, Piyer matëko tase vële hwëtahnëk hna vële rëkëko mpëd keme gë wafëhw wahi (120), do ntehnëhni: ¹⁶ «Vëyënta mën, ile fëyahnik Vikerëh hna, watac tëfëkawo ntiya. Iyir Ipacah ija pëyahnik kobëri fo wës David hna soɳe Yuda nte ryënkŵaryëkëhniwo vële fëlaka Yesu va. ¹⁷ Ayi asan, aryampo hnë fuhnë yentiko, do doku rac fo hwëtëhnahninëkëfuno.

¹⁸ «Kaŵ laŵahniko koryi ile cosiko soɳe iyëďahn Yesu ɳa. Hnam njoko, hafo tënka dɔnk iɳi, cahnëlehna wabëy ɳa. ¹⁹ Vahnë vële lëďëk Yerusalem va fop njëtaniho watac: soɳe umë ŵacahnik iɳi kaŵ gë wanës wadëw hni ɳa: “Akëlëdama.” Umë fëhnëtanëď: “Ikaŵ Wasat.”»

²⁰ Piyer më mbok ntehnëk: «Wëlin ile herik Kayëte Wahnëw hna soɳe Yuda ya:

«“Arabi tere lëwu ya tavi, ahnë antë ntëďahn kwëlëkwël.”»

Mbok kerı fëna:

“Arabi ahaŵary nuf doku lëwu ile njëďakawo Wënu ɳa.”»

²¹ Tëfëka tëhnayina aryampo hnë vële lapëhnaďëhëfuno gante-wo-gante, ante njasëlehëdenëho gë Yesu Ahwëhn a, ²² kobëri ante njaryëkawo San Yesu hafo ante nufëhninëkëfuna ɳi g'ambin. Asan a rac nkentëďe koyëna sedë gë fuhnë, ibëhn dëwu ɳa.»

²³ Awa, ga nësëk watac Piyer më tahnënihëhni vësan vëhi: Matiyas, gë Yosef, nte ŵacëďëho Barësabas, (wëcako fëna Yusëtis). ²⁴ Awa vële hwëtahnëk va më njëfani aki: «Wëjë, Ahwëhn, njëtëru iña vahnë ɳa fop; tufëryifuna bi mo rëhnaru hnë vëyi vësan vëhi ²⁵ Soɳe nke afayik nëmpëta Yuda nte yik gë yëwa ile rëfëka.» ²⁶ Tac

njëlëniho wanjël njëtahnëni bi mo yed. Awa, më tufahnëk Matiyas ye. Nkwënëlehnëniha vëfayik pëhw g'aryaw hna.

2

Itëk Iyir Ipacah ija hnë fac Pantëkot

¹ Ga tëkik fac Pantëkot ÿa, vële hwëtahnëk va sëñ ryampo fo mbarëlëniho. ² Tañ wëñaaw matëlehni g'ambin. Nkeho had wëñaaw sël hwëhn fanka, do pëbëlehn hnë tere le ntañahnëniho hna. ³ Wati rac dënk, nulehnëni waryëw wale wëntëlëk gë humpen hwëdëh. Pitëlëlehn tindahni ale-wo-le nkaf hna vëhni fop. ⁴ Pëbëlehnëhni tañ vëhni fop Iyir Ipacah ija, pëgwëlehnëni nësëndëni vanësa vakawary, ale-wo-le gante njëfadëhawo Iyir Ipacah nësënd ka.

⁵ Hara, wati rac, wasëwif wale wätiko duniÿa ÿi fop, Yerusalem hna nkeniho; ntënënedënihawo Wënu ña. ⁶ Ga nkwëryik wëñaaw watac, më mbarëpëläni. Pëmpëhnahnëkëhniwo d'us vëhni fop, kabi ale-wo-le hnë vëhni nkwëryëdëhëhniwo ga nësëdëni wanës wadëwu ña dënk. ⁷ Pëmpëhnahnëkëhniwo d'écët do ntehnëdëniho: «Vëÿi vahnë vële hnësëd' vi, vëyena bi fop vëvë Galile? ⁸ Awa, hak kolahnëbun wëryëndëfuni, ga nësëdëni ale-wo-le wanës wante yëwëbun ña? ⁹ Vëryampo hnë fuhnë Parët matiniho, gë Medi, gë Elam; nkeniho vële lëdëko Mesopotami, do gë vëvë Yude, gë Kapados, gë Pon, do gë Asi; ¹⁰ gë vëvë Fërisi, gë vëvë Pampëfli, gë Esipët, do gë waresiÿo Libi ile ye darël ankol Siren; do gë vële wätik Rom, ¹¹ gë vëvë Këret, do gë vëvë Arabi; vëryampo wasëwif naginiho, do vëryampo calinjëniho calija wasëwif. Nkwëryëdëfunëhëhni fuhnë fop, ale-wo-le gë nësa ntëwu ña, ga nësëdëni soje wadoku wapërën wade ntid Wënu ña!» ¹² Vëhni fop pëmpëhnahnëkëhniwo d'us do vëyëtëlohna ile nahadëni; ntehnëledëniho vëhni fop: «Ye ga ye iÿin?»

¹³ Bare vëryampo njafanëdënihëhniwo vële hwëtahnëk va ntehnëndëni: «Vëÿi uñen ndëwëni!»

Ile nësëhnëkëhni Piyer kore ÿa

¹⁴ Awa Piyer gë vëfayik pëhw g'aryaw va kahnëniho do ndekahnëhni kore ÿa: «Nëparyino d'us, vëÿënta mën wasëwif do gë fop wuhné vële ye Yerusalem vi: gwëryëryin ile ryëcëtaf ÿa. ¹⁵ Nahadun vëÿi ndëwëni bare vëryëwëna! Cahnëfëd fo wok do sëwif cedfina muk iÿi wati! ¹⁶ Iÿin haÿary ye, ile nësëko kila ile waciko Sowel ÿa:

¹⁷ «Wënu ña më lehnëko: “Wëlin ile rëkid ÿa:

wafac warëkwa hna:

campehnëdëfu Iyir mën ija vahnë hna fop;

vijë hun gë vëryag hun va nësëdëni wanës Wënu ña had wakila,

tufëdëfuhëhni vëjar hun va

do gë vicër va vijë gë hudakery.

¹⁸ Ha, campehnëdëfu Iyir mën ija vëryokuj mën hna, vësan gë vësëval,

hnë wafac warac, do rëkëd

nësëndëni wanës Wënu ña had wakila.

¹⁹ Ntidëfu vijë vifëmpëhnahnah yan, ambin hna,

do gë wëdahëse hnani gëd' nkal li:

umë yed wasat gë hwëdëh do gë vëjar hwëcic,

20 do ulav w̄a kuyëd

do ulepera w̄a mbëntëd had wasat.

Umë fop nkeď tēkahnind fac Ahwëhn a,
fac sankaf ryëwayik hn'ile mbokahnid rac.

21 Do pehëtëdëhëhni fop vële wëcadëha va.”*

22 «Nëparyin d̄us, vahnë vëva Isërayel, ile yadëmu hnësëhnu ȳa: Yesu mbë Nasaret, gante njëtërun ki Wënu ɳa ntiyehndëhëhawo viyë vifëmpëhnahnah tase hun, gë wëdahëse do gë vile nkok nahana ahnë. Tufëku umë fayika. 23 Umë Wënu ɳa njëdakuna gante pëhnako ka, gante kahnëndëko kobëri ka. Do w̄uhnë njëdarunëha vële wok vëlënënëna Sariya Moyis va pakëniha hnë kërëwa aryaŵuna. 24 Bare Wënu ɳa mbëhnëndanëka, pehëtëka cëm hna, tufahnëk icëm iɳa kodina pëlahna hn'ucankaf ntëw̄u hna. 25 David nësëko soɳe Ahwëhn a:

«“Nudëfuhawo kwëlëkwël Ahwëhn a haryënk̄w mën,
g'irëhw mën nke soɳe wowu hahnëndaŵ.

26 Soɳe umë pëbahnëka ntaŵary mën iɳi urisah

do w̄ës mën ȳa uhnatah njëwëd,
wëla mbahn mën iɳi ikwëtahn hna njinëgad;

27 Njëtëbu tavëd̄ilohna d̄uniȳa vësëm hna,
tavëd̄ilohna aryokuj hu yëlu yag hna.

28 Njëtëndanëruho ankaŵ nte yid
gë d̄uniȳa le wok puđina.

Igelahn gë wëjë ɳa natëdëho d̄us.”*

29 Piyer më mbok ntehnëkëhni: «Vëyënta mën, paryi nke David nësëko koyëna bare njëtinek wapacëk cëmëk do mbañik. Iyag dëw̄u ɳa hafo dol yal fu li nkok. 30 Awa, paryi nke kila yeho do njëtëko Wënu ɳa ntëkëhnëkawo nteha aryampo hnë vutah vuntëw̄u hna nëmpëtëdëha ucankaf ɳa.* 31 Koyëna David kobëri fo njëtëko soɳe ibëhn Këris ɳa, do umë nësëdëho, ante ntehnëdëho Wënu ɳa tavëd̄ilahna d̄uniȳa vësëm hna, do tavëd̄ina mbahn dëw̄u ɳa nkël.*

32 Wanës wadëw̄u ɳa soɳe iɳin nësëd Yesu, ale mbëhnëndanëk Wënu ɳa, do fuhnë fop wasedë yeyinëk. 33 Tac nufik soɳe nji ntaña laña hnëfak hna g'irëhw Wën. Do tame, gante ntehnëko Wën Rëm ȳa, nuŵak hnë umë Iyir Ipacah iɳa do campehnëk hnë fuhnë. Umë ye ile hnuđun do wëryëd̄un iɳi wati ȳi. 34 Awa David, umë kayëna g'ambin had Yesu. Do kat më lehnëk:

«“Ahwëhn a Wënu ɳa më lehnëka Ahwëhn mën a:

‘Yij alaña g'irëhw mën

35 hafo hale këfëdëfuhëhni vële yëwëki va haryënk̄w hu.’”*

36 «Awa wëli ile rëfëka njëtëni wapacëk fop bulunda Isërayel ȳa: ayi Yesu nte fakërun kërëwa ɳi, Wënu ɳa ntika Ahwëhn gë Arëhnayik.»

37 Wanës wadëw̄u ɳa ntaŵëkëhniwo d̄us vële wëryëkawo va. Umë tēyëniha Piyer gë vëfayik vëyëntaŵ va: «Vëyënta fu, ye rëfëka lifu?»

38 Piyer më ntëkwakëhni: «Gwëcëtaryin vankeya hun va do ayaryiwu ale-wo-le g'uŵac Yesu Këris w̄a, tavëhnahnu Wënu ɳa wameh hun ɳa. Awa njëdadëhuna Iyir Ipacah ɳa. 39 Yëtëryin, iɳi Iyir Ipacah ɳi nte ntehnëk Wënu ɳa njëdadëhuna w̄uhnë hwëhnëk gë

* 2:21 2.21: Sowel 3.1-5 * 2:28 2.28: Wahnëw̄ 16.8-11 * 2:30 2.30: Wahnëw̄ 132.11

* 2:31 2.31: Wahnëw̄ 16.10 * 2:35 2.35: Wahnëw̄ 110.1

vutah hun va, do vële wok vëyena wasëwif va: umë ye fop vële macëd Ahwëhn a Wën fu ña.»

⁴⁰ Piyer mboko nësëhnëhni wanës wakaŵary wayabah soje maŵëhnahnëhni do kamënaŷëhnahnëhni, ntehnëdëhëhniwo: «Maŵëryin ipëh ña, pitaryinëhni vahnë vëwen vëvë gaki vi!» ⁴¹ Awa vahnë vëyabah hnë vëhni maŵëniho wanës Piyer ña do ntiniho njaryini. Do hnë fac rac təkëniho vahnë wawuli warar vële wënako kore vahnë vële hwëtahnëk hna.

Ankeya vële hwëtahnëk

⁴² Kobëri tac, pabëniho nëpa wanës wante karanjëdënihëhniwo vëfayik ña, do nkeni ndampo fo vëhni fop, tokëdëniho ndampo fo do njëfadëniho ndampo fo. ⁴³ Idak Wënu ña pëbëkawo alewo-le, kabi ntiyëhnëkëhni vëfayik va wëdahëse wayabah gë viŷë vifëmpëhnahnah viyabah. ⁴⁴ Fop vële hwëtahnëk va ndampo fo nkeniho do cahëlëdëniho fop ile kwëhnaniho ŷa. ⁴⁵ Wëla watere wadëŵ hni ña nkwaŷëdëniho do gë ile kwëhnani ŷa do cahëlëdëniho koryi ŷa vëhni fop, alewo-le gante mbalëka ka. ⁴⁶ Facwo-fac, mbarëlëdëniho selele Cery Wën Cankaf hna, do gë watere hna soje gubëlehn mburu ña g'uhnatah do g'intawary pacah. ⁴⁷ Tëfëtađëniho ifërën ile ntidëho Wënu ŷa do vëvë Yerusalem va fop ñadënihëhniwo. Awa Ahwëhn a kwënëdëhëhniwo facwo-fac vële pehëtëdëho va.

3

Iyërën ale wok kođina njas

¹ Fac ryampo, Piyer gë SanCery Wën Cankaf hna njidëniho soje iyëfa bë wati rarëna g'anent hna. ² Nkeho asan ale cëmëko wakwër kobëri nte nagiko ña yiryeryëdeho hnë rënka le ŵacik «Wamah» hna. Facwo-fac njodëho hnam soje muntandëhni vële rënkëd Cery Wën Cankaf va. ³ Ante nukëhniwo Piyer gë San ga nkëhnëni tënkëni Cery Wën Cankaf hna, më muntakëhni koryi.

⁴ Vëfayik vëhi va më ntañëniha do Piyer më ntehnëka: «Yëkëryifu.» ⁵ Asan a më njëkëkëhni wapacëk kabi ntiyahnëkawo nuŷad iñë hnë vëhni.

⁶ Piyer më ntehnëka: «Wëla đalasi kwëhnala, bare ile hodëfu liwu ŷa ntinëndëmi: g'uŵac Yesu Këris mbë Nasaret ña, matëry ayas!» ⁷ Tac tañ më pëlaka vák rëhw ŷi ndemahna mat. Tañ, wakwër ña njawëlehna, ⁸ umë ntonjak kahn do pëgwëlehn njasënd. Tac tënkëntëlehn gë vëhni Cery Wën Cankaf hna: njasëdëho ntonjatënd uhnatah ŵa do cëmbëdëhawo Wënu ña. ⁹ Kore ŷa fop nunihawo koyëna ga njasëd njëŵatënd icëmb Wënu ña. ¹⁰ Njavëtiko paryi umë lañadëho «Rënka Wamah» Cery Wën Cankaf hna kwëlëkwël muntand. Ga nuyik ile yehawo ŷa, vahnë va pëmpëhnahnëkëhniwo đus do vëyëtëlohna ile nahadëni.

Wanës Piyer ña Cery Wën Cankaf hna

¹¹ Vahnë va nuniho asan a tavëdëfilëhniwohna vëhni Piyer gë San. Soje umë nkaryëniho kwërënihëhni nder cankaŷ nte ŵacik Salomo* hna do pëmpëhnahnëkëhniwo. ¹² Ga nuk Piyer watac, më

* **3:11** 3.11 Salomo aju David yeho, ahnaŵ Isërayel had rëmu. Umë vëryëhnëko Cery Wën Cankaf ña do njëtiko soje yasery ŷalëŵu (1 Vëhnaŵ 6; 1 Vëhnaŵ 5.9-14).

ntehnekëhni: «Vahnë vëva Isërayel, soje ye pëmpëhnahnëku g'ini yërën? Soje ye lajërunehëfu? Wëjë lehnëk imëk dëw fu dënk ma usatah lëw fu kahnahnëk njasënd ayi asan? ¹³ Wën Abëraham, gë Wën Isak, gë Wën Sakob, Wën vacërakëlo fu va fop tufahnëk nafa sankaf aryokunj alëwu ya Yesu. Njédahnërunëha vëhni Pilat hna. Umë ñadëho tava bare wuhnë njwëjëruneho. ¹⁴ Wuhnë njwëjëruneha Afacah, Asatah a. Pecehnu arëyu a'wawëryahniwu tavi ale ryawëka ahnë bare wuhnë njwëjëruneho. ¹⁵ Koyëna ndawërunëha ale yédahnëdëho uwám wá duniya li. Bare Wënu ña matëndëka vësëm hna do wasedë yebun. ¹⁶ Kabi kwëtahnëbunëha Yesu, fanka wac lëwu wá njawënéka asan ale hnu'fun do yëtërun ayi. Ha, soje kwëtahn inte hwëhna'ban gë Yesu ñi njërahnek ayi asan gante nufun wuhnë fop ki.

¹⁷ «Tame, vëjënta mën, njëtëbu d'us wuhnë gë vësankaf hun vi yëtëluhna ile pëhnëtanëd ile lirinëha Yesu yi. ¹⁸ Bare Wënu ña ntik koyëna ile nësëniho wakila ña fop kobëri ña. Umë ye: Arëhnyayik, ale ntehnëko payidëha ya, korotëd. ¹⁹ Awa tame gwëcëtarin vankeya va asahëtauw gë cape Wën pëhwëcëhna'hu wameh ña. ²⁰ Koyëna Ahwëhn a Wënu ña mawëryanëdëhu ayinëgawu, do mbokëd cañëtëhniwuna Yesu, ale tëhnako kobëri ña soje lëw hun ya. ²¹ Yesu g'ambin ñëwëd ten hafo wati le mbokajëd nkwëcët fop, hafo mboka canj, gante nësëko Wën ka hnë wawës wakila wacëvah wabë kobëri ka. ²² Koyëna Moyis më lehnëko: «Ahwëhn a Wën hun ña cañëtëhni'dëhuna kila g'ami ki. Avë bulunda hun yed. Ge tëkik afo ahnëpawuna fop ile ntehnëdëhu ya. ²³ Ale wëjëd mawëhna iyi kila ya ndawëdë do cani bulunda Wën hna kwëlëkwël.»*

²⁴ «Ha, wakila wante hnësëdëho, kobëri Samiyel ña, vëhni fop pëyahneni wati le yehahninëk dol yi. ²⁵ Vutah wakila watac va yerun do nkentahnirun akwëtëla nte kwëtëlëniho Wënu gë vacërakëlo hun va ante ntehnëkawo Abëraham: «Hnë ale hnagik hnënk lëw hu njëdëdëfuhëhni wabulunda wabë nkal ñi fop.»* ²⁶ Soje hun ten Wënu ña canika Aryokunj alëwu ya, payika ndema'wu aravu wuhnë fop vankeya vameh hun va.»

4

Piyer gë San haryënk wëhitij hna

¹ Wati nte nësëhnëdëni'hëhniwo Piyer gë San koyëna kore ya, tëkiniho vësëna wasadëha vëryampo, tëfëlini g'asankaf vële yëkad Cery Wën Cankaf va do gë wasaduse wá. ² Ntavëkëhniwo d'us gë vëfayik vëhi va soje ile karajëdëni'hëhniwo bulunda do pëyahnehndëniho vësëm va mbëhnëdëni kabi Yesu mbëhnëk. ³ Awa më pëlanihëhni cëdëhnëni'hëhni hafo ge pacëk, kabi tëko mëd. ⁴ Bare hnë vële wëryëko wanës vëfayik va, vëyabah kwëtahnëniho, do iyab vële hwëtahnëk na nkëhnëko tëkëni vahnë wawuli mbëd.

⁵ Ga pacëk vësankaf wasëwif va, gë vicër bulunda va do gë vëharanj sariya va mbarëniho Yerusalem hna. ⁶ Nkeniho hnam Anas, asëna wasadëha asankaf a, gë Kayif, gë San, g'Alekësandër do gë fop vësëna wasadëha viyënta'w vële nkeni hnënk g'asëna wasadëha asankaf a.

* 3:23 3.23: Divëta Sariya 18.15,18,19 * 3:25 3.25: Wapëgwala 22.18

7 Umë cëdëtijini vëhni, Piyer gë San, kahnëndënihëhni haryënkw mbara ntëw hni hna do tëyënihëhni: «Gë iÿëhne fanka, umë ye, g'uŵac mo ntihantun iÿin?»

8 Awa Piyer, pëbëkawo Iyir Ipacah iÿa, më ntëkwakëhni: «Vësankaf do gë vicër bulunda, 9 dol tëyëdëbun soÿe ufërën ule linëhnëbunëha asan ale woko kodilohna njas, umë ye, gante njërënik ka. 10 Awa, yëtëryin wuhnë fop, arabi bulunda Isërayel ÿi fop njëtëni: g'uŵac Yesu Këris mbë Nasaret ñantibun iÿin. Yesu nte fakehnërun ña do Wënu ña mbëhnëndanëka vësëm hna, soÿe lëwu kahnahnëk aÿi asan, ani haryënkw hun, g'imbahn kenderj. 11 Yesu ye

«“itaka inte cañëtaniho vëvëry cery ña do ye tame inte mbëryahnëk Wënu ña cery ntëwu ña fop.”»

12 Hnë umë fo nke ipëh iÿa. Duniÿa li fop, Wënu ña kobëri canëtëlahna ahnë ahaŵary ale hodën tëfin pëhëtahninëfu.»

13 Vëhitij vësankaf va pëmpëhnahnëkëhniwo dŵs, kabi nunihëhniwo vëhni Piyer gë San g'ikwëtahn nësëdëniho do njëtaniho fëna vëhni dënk vësan vëhwëhn uyët këm fo ye; do njavëtënihëhniwo taÿ vëhni Yëfëf Yesu yeho kobëri ña. 14 Kabi nunihawo asan ale yërëniko ÿa, ga kahnëk d'arël lëw hni, ñoñ vëhwëhnalohna ile nësëdëni. 15 Awa më ntehnënihëhni cahnëni Mbara Vëhitij hna do pëgwëlehnëni nkwaÿëlëndëni vëhni fo: 16 «Hak ntidenëhëhni vëÿi vësan? Vëvë Yerusalem vi fop njëtëni wapacëk vëhni lik viÿë vifëmpëhnahnah vi do kodëlënëhna nkwaÿin. 17 Karaÿ dëw hni ñi tëfëlahna camp g'ahaŵary bulunda hna. Tëfëka mbañëhninëhni antë mbok nësëhnënihëhni vahnë soÿe Yesu.»

18 Tac më mbok macënihëhni Piyer gë San do mbañëhnënihëhni antë mbok nësëni ma karaÿënihëhni vahnë soÿe Yesu. 19 Bare më ntëkwani: «Yëkëryin wuhnë dënk: caÿëk bi haryënkw Wën hna aŵawëhniwo, hara gena ŵawëhnefuna umë. 20 Ge fuhnë ye kodilëfuhna ravëfu inës ile hnuhun do wëryëbun ÿa.»

21 Ga mbok ñañëhnënihëhni kat vëfayik va, tavëlehnënihëhni; vëhnuÿalohna fere ntihahnënihëhni wameh, kabi bulunda ÿa fop cëmbëdënihawo Wënu ña soÿe ile njërënik asan a. 22 Asan arac kwëhnako ile lëbik wabëhn wafëhw wahnah.

Iyëfa vële hwëtahnëk

23 Piyer gë San, tavëndeni taÿ, njilehnëni taÿ gë vële hwëtahnëk vëÿëntaŵ pëyanihëhni fop ile ntehnënihëhni vësankaf vësëna wasadëha va gë vicër vëÿëntaŵ bulunda ÿa. 24 Ga nëpanihëhni, vëhni fop, pëgwëlehnëni njëfandëniha aki Wënu ña: «Ahwëhn, wëjë lik ambïn ñi, g'inkal iÿi, gë wov ÿi, do gë fop ile yehëhna hnam ÿa. 25 Gë fere Iyir Ipacah ña njëdaruha acërakëlo fu David, aryokuÿëhn hu ÿa, nës:

«“Soÿe ye ntavëkëhni aki wayal ŵi?

Soÿe ye nkwaÿëlëdëni ntini wabulunda ñi ile wok kodina nke?

26 Vëhnaŵ vëvë nkal vi pëhwëtani wët ŵa.

Ha, vëvë haryënkw bulunda va nkweÿyëlëni ñwëÿëniha Ahwëhn a Wënu ña gë Arëhnayik alëwu ÿa.”

27 Paryi nke, hn'iÿi naŵ, Erođ gë Pos Pilat nkweÿyëlëni gë vële wok vëyena wasëwif va do gë bulunda Isërayel ÿa, këfëniha aryokuÿ

asëvah alëw hu ya Yesu, ale rëhнару ya. ²⁸ Bare ile ntini yi fop, gena hawary ile fëhнару wëjë dënk kobëri ya fo ntini. ²⁹ Tame, Ahwëhn, nëpary gante nãñëhnhëdënihëfu ka, do njëdaryihni, vëryokuŋ hu va, pëyahneni wanës hu na g'ikwëtahh pëbah. ³⁰ Tufahnëry fanka hu fa gë fere wëdahëse wapëmpëhnhah njërenahnënihëhni vahnë va g'uwãc Yesu, aryokuŋ hu asëvah ya.»

³¹ Ga puhnani iyëfa na, pëgwëlehn nënkand hn'ile mbarëniho hna. Pëbëlehnëhni vëhni fop Iyir Ipacah ina do pëgwëni pëyahnhëdëni wanës Wënu na g'ikwëtahh.

Idemal vële hwëtahnhëk

³² Fop vële hwëtahnhëko va nkwëryëlëniho g'intawary do g'inahan pacah, nkeni ndampo fo. Cehëledëniho fop ile kwëhnani ya do ahnë dehnëdilohna ile kwëhnhak ya umë fo hwëhnhëk. ³³ Vëfayik va pëyahnhëdëniho ibëhn Ahwëhn a Yesu gë fanka sankaf do Wënu na njëdadëhëhniwo fop ile valëdëhëhniwo ya. ³⁴ Hnë vëhni fop ahnë gojëlawohna inë, kabi vële hwëhnhako wëhaŋ ma watere va nkwafeđëniho wati wati, do njojëndëni koryi ya ³⁵ njëdandënihëhni vëfayik va: vëhni, cehëlendënihëhniwo vëhni fop do ale-wo-le, gante mbalëka ka, nuŋadëho.

³⁶ Nkeho hnam asan ale waciko Yosef. Avë hnënk Levi yeho do Sipër hna nagiko. Vëfayik va Barë nabas macënihawo, umë fëhnhëtanëđ «asan ale hamënaŋehnhëđ». ³⁷ Asan arac hwëhnhako kaŋ nte nkwafeđo do njo koryi ya, njëdahni vëfayik va, soŋe vële mbalëđ va.

5

Wamër Ananiyas gë Safira

¹ Nkeho fëna asan ale waciko Ananiyas. Nkwëryëlëniho g'asëvalu, Safira, nkwafeđi kaŋ nte kwëhnaniho na. ² Naŋëtëko koryi ya tac nji njëdahni vëfayik va ile wok ya, do asëvalu njëtëko.

³ Awa Piyer më ntehnëka: «Ananiyas, soŋe ye wawëru Sintani tënki hafo pëb ntawary hu hna? Mërehnhëruha Iyir Ipacah ina, naŋëtëru koryi ile wafahnëru kaŋ dëw hu na! ⁴ Awafahnëđ ya wëjë hwëhnhëko kaŋ ini, do nte nkwaferu na fëna gena bi wëjë hwëhnhëko koryi yi? Hak kolëru ahnaha hafo ali koyëna? Gena vahnë wërehnhëru, Wënu na wërehnhëru.»

⁵ Ananiyas, ga nkwëryëk watac, njok cëmëlehn taŋ. Fop vële yëtako watac va ntakëkëhniwo đus. ⁶ Vëjar njilehnini përyëni inas na tac njeni mbañëni.

⁷ Ga ndëcëk wëwati warar, asëvalu Ananiyas təkëlehn, hara yëtëna ile liyak hnam ya. ⁸ Piyer më tëyëka: «Pëyarye, kaŋ nte wafërun na, koryi lëwu yi aki bi nke?»

Më ntëkwaka: «Ha, aki nke.»

⁹ Awa Piyer më ntehnëka: «Hak kolahnërun a wërehnhuna Iyir Ahwëhn a aki? Nëpary: vële yikëh mbañiniha asan hu va təkini rënka li do njidëni mbañinihi, wëjë fëna.»

¹⁰ Wati rac dënk njolehn haryënk wë wële cëmëlehn taŋ. Vëjar va tënkëlehnini təkätëniha ga cëmëk; njolehnëniha mbañëniha đarël hn'ile mbañëniha asanu hna. ¹¹ Watac njonëhnikëhniwo ntakah cankafe vële hwëtahnhëko va fop gë vahnë wëhawary vële yëtako va.

Vifëmpëhnahnah viyabah vile ntidëni vëfayik

¹² Vëfayik va ntidëniho viyë vifëmpëhnahnah gë wëdahëse wayabah bulunda hna. Vële hwëtahnëk va fop njehëkëhniwo barël nder Salomo* mbë Cery Wën Cankaf hna. ¹³ Ahnë ahaŵary dëkëdïlohna naŵahni; do vahnë va fop ntënëndënihëhni dūs. ¹⁴ Hnë watac fop vële hwëtahnëdëha Ahwëhn va nkwenadëniho kwëlëkwël, vësan gë vësëval. ¹⁵ Njiniho hafo canëndënihëhni vëres va vankaŵ hna: hnë wëgway kwëtëdenihëhniwo ma hnë wafad, soŋe, ge Piyer ndëcëcf, wëla cën dëŵu ŋa fo kod cankëhni. ¹⁶ Vahnë vëyabah fëna nkaryaryëdënihëhniwo vëres do gë vële mbërehnëni wayine vëvë vankol vante kakëniho gë Yerusalem va. Do fop njërënëdeniho.

Vëfayik va mbërehnëdeni

¹⁷ Asëna wasadëha asankaf a gë wasaduse wayëntaŵ ŵa fop ñeŵaryënihëhniwo vëfayik va ile ntidëniho ŷa. Awa umë pëhnani ntinihëhni iñë. ¹⁸ Më matëni pëlanihëhni vëfayik va do cëdehnënihëhni kaso bulunda hna. ¹⁹ Bare g'umëd ga, mëleka Ahwëhn a më pidëtëk warënka kaso ŵa, canëkëhni do ntehnëhni: ²⁰ «Yiryin Cery Wën Cankaf hna afëyawuni bulunda ŷa wanës wante yod uwám usër hna.»

²¹ Vëfayik va maŵëhnëlehnëniha: kobëri fo g'acahnëfëd ga, njilehnëni Cery Wën Cankaf hna pëgwëlehnëni karaŋëndënihëhni vahnë va.

Awa, asëna wasadëha asankaf a do gë vële nkeniwo va më macënihëhni Mbara Vëhitiŋ vicër bulunda wasëwif va soŋe ki-tiŋënihëhni. Tac më payehnëni njinëhnini vëfayik va, gë kaso njojini. ²² Bare vëyëka va ga təkëni kaso hna, vërëkatëlëhniwohna hnam. Umë mbokani pëyahneni: ²³ «Tëkatëbun warënka kaso ŵa ga nkok pidï dūs vëyëka va ale-wo-le ŷëŵa lëŵu hna haryënkwa warënka hna, bare ga pidëtëbun, ahnë təkätëlëfunahna bambery!» ²⁴ Ante nkweyëniho watac ŋa, asankaf vëyëka Cery Wën Cankaf ŋa gë vësankaf vësëna wasadëha va vëyëtëlohna ile nahadëni do tëyëlëdëniho bi ye likëhni vëfayik va.

²⁵ Hnë wati rac, təkëlehnë ahnë pëyahni: «Vësan vële sëdehnerunëho va selele Cery Wën Cankaf hna nkeni do bulunda ŷa karaŋëdëni.» ²⁶ Awa, vësankaf vëyëka va njilehnëni gë vësan vërac mbokaryinihëhni vëfayik va. Bare vëyañënalohna, kabi ntakëkëhniwo gë bulunda ŷa antë ntutënihëhni gë wëraka.

²⁷ Ga mbokaryinihëhni, umë njonihëhni Mbara Vëhitiŋ hna gë vësëna wasadëha hna. Asankaf vësëna wasadëha ŷa ²⁸ më ntehnëkëhni: «Mbañëhnirun karaŋ vahnë g'uŵac aŷi asan ŋa. Bare wëli pëbënerunëhëhni vahnë vëvë Yerusalem vi ikaraŋ hun iŋi wahakili walëŵ hni hna, do ntehnerun fuhnë ryawëka aŷi asan.»

²⁹ Awa Piyer gë vëfayik vëyëntaŵ va më ntehnëni: «Wënu ŋa rëfëka maŵëhni, gena vahnë. ³⁰ Wën warëm fu ŋa mbëhnëndanëka Yesu nte fakërun hnë kërëwa soŋe aryaŵuna. ³¹ Umë matëndëk Wënu ŋa soŋe ntaña g'irëhw lëŵu had asankaf do afehët, njëdahnëhni vahnë vëva Isërayer va nkwecëtëni vankeya vantëŵ hni va do nuŷahnëni itavëhn

* 5:12 5.12 Salomo aju David yeho, ahnaŵ Isërayer had rëmu. Umë vëryehneko Cery Wën Cankaf ŋa do njëtiko soŋe yasery ŷalëŵu. (1 Vëhnaŵ 6; 1 Vëhnaŵ 5.9-14)

wameh wadëw hni ña. ³² Do fuhnë, wasefe warac yebun, g'Iyir Ipacah nte njëdakëhni Wën vële wawëhnëdëha va.»

³³ Mbara Vëhitiñ va, ga nkwëryëni watac, ntavëkëhniwo had tënkëhni wasakahn wã, do ñadëniho ndawëhnënihëhni vëfayik va. ³⁴ Bare aryampo hnë vëhni, farise ale waciko Gamaliyel, tefako wanës ña. Aharaj sariya ale ntënënëniho bulunda ya fop yeho. Matëko tase vahnë fop tëy canini ten toyë vëfayik va. ³⁵ Tac më ntehnëkëhni vële mbarëniho va: «Vëva Isërayel, diryin wajira ile yadun aliwuni vëyi vësan vi. ³⁶ Dënkwëtaryin: biyëna nuyinëkawo asan ale waciko Teyudas, pëlako nkaf ntëwu ña had aryëndah; tëkëniho vahnë wakeme wahnah vële rëfëdëhawo va, bare ndawiko, do fop vële rëfëdëhawo va campëniho do golohna nkwëryënde ga nësëdë soje lëw hni. ³⁷ Umë, ga ndëcëk, wati vaker hna, Yuda avë Galile ya cahniko. Umë fëna vahnë vëyabah tëfëdënihawo bare ndawiko umë fëna do fop vële rëfëdëhawo va campehniniho. ³⁸ Awa tame, wëli ile hnaha bu ya: antë awo afabu wëba vëyi vësan do tavëryinëhni njini. Ge ile ntidëni yi gë ile ñadëni yi nahan dëw hni dënk matik përekad. ³⁹ Bare ge paryi Wën hna matik kodiluhna awëmayëhnuni, ant'aliwu hafo awëtaryuna Wënu ña!»

Mbara Vëhitiñ va mawëlehnëni wanës Gamaliyel ña. ⁴⁰ Macëlehnënihëhni vëfayik va, ndafëhnënihëhni tac ntehnënihëhni antë mbok nësëni g'uwac Yesu, tavëlehnënihëhni.

⁴¹ Vëfayik va cahnelehnëni hnam g'uhnatah sankaf kabi Wënu ña catahnëkawo gë vëhni korotëni soje wac Yesu wã. ⁴² Pëgw hnë fac rac, selele Cery Wën Cankaf hna do watere hna, nkonihokarañdënihëhni vahnë va do pëyahnëndëni Wanës Wakasëk Arëhnayik a, Yesu.

6

Vësan mbëd gë vëhi vële rëkëd ndemandënihëhni vëfayik

¹ Hnë wati rac, nkwënadëniho vële hwëtahnëk va yab ña. Nkenihok hnë vëhni wasëwif wale hnagiko Isërayel hna, Wa-ebëre nësëdëniho, do wëryampo hnë waya wahawary matiniho, Wagërek nësëdëniho. Vële hnësëd Wagërek va mëhnadëniho soje vële hnësëd Wa-ebëre va, ntehnëndëniho vërac vësa hëlendilohna rokëtok ya gante cañëk fac-wo-fac ka soje vësëval vëvë kore lëw hni vële cëmaryëk vësan va. ² Awa vëfayik pëhw gë vëhi va më mbarënihëhni vële hwëtahnëk va fop ntehnënihëhni: «Cañëna soje lëw fu ravëfu pëyahn wanës Wënu ña fabahnëfu cahëlehn ile rokëdë. ³ Awa tame, vëyënta fu, tëhnaryinëhni hnë wuhnë vësan mbëd gë vëhi, vële pëbëk Iyir Ipacah, gë yasery, do hwëtahnëk. Kwëtehna hndëdëfunëhëhni iyidoku. ⁴ Koyëna fuhnë kodëfun wo hahnëndafu iyëfa ña gë ikarañ vahnë wanës Wënu ña.»

⁵ Vële hwëtahnëk va fop mawëniho watac. Më tëhnanihëhni vëhni: Ecen, asan ale hwëtahnëkawo dus Wënu ña do pëbëko Iyir Ipacah, gë Filip, gë Përokor, gë Nikanor, gë Timon, gë Parëmenas, do gë Nikola mbë Antiyos nte salinjëko kobëri ña sali wasëwif. ⁶ Më tufinihëhni vëfayik va soje njëfanëhënihëhni do tindënihëhni wëbák ña ale-wole vëhni fop.

⁷ Wanës Wënu ña campëdëho kwëlëkwël g'ahawary do iyaß vële hwëtahnëk va nkwënadëho ðus Yerusalem hna. Do wëla vësëna wasadëha vëyabah kwëtahnënihawo Yesu do mawëhnëniha.

Ipëla Ecen

⁸ Ecen, Wënu ña njëdëkawo ðus do pëbënëkawo fanka falëwu fa, ntidëho wëdahëse gë vifëmpëhnahnah visankaf bulunda hna. ⁹ Bare vësan vëryampo pëgwëlehnëni nkwajëtehnëndëniha. Vësan vërac vëvë cery caliña nte wacëde «Cery Caliña mba Vëramp vële Ravik» yeho. Ani matiniho: Siren, gë Alekësandëri, gë Silisi, do gë Asi. Nkwajëlëdëniho gë Ecen, ¹⁰ bare vëhodilohna tufahnëni gena toña wanës wacatah wadëwu wante nësëndanëdëhawo Iyir Ipacah ña.

¹¹ Soje rac, më cosënihëni vahné ntehnëni nkwëryëniha ga nësëd' wanës wante yewëdëha Moyis gë Wënu ña.

¹² Koyëna ntavëndanënihëniwo bulunda ña, gë vicër bulunda va, do gë vëharan sariya va. Tac më nëñëlëhnëniha Ecen pëlanaha, njonihaha Mbara Vëhitij hna. ¹³ Njoryaryënihëniwo fëna wasede vëwër va më ntehnëni: «Ayi asan teryëdina nës wameh soje Cery Cëvah Cankaf Wënu ntëw fu ña gë Sariya Moyis ña. ¹⁴ Nkwëryëbunëha, ga ntehnëd', Yesu mbë Nasaret ñi nihëd' Cery Wën Cankaf ña do nkwëcëtëd' wënamu wante njëdäkëfu Moyis ña.»

¹⁵ Fop vële yeho hnam va ntañënihawo Ecen kabi nunihawo yëka ña had yëka mëleka nkehawo.

7

Wanës Ecen

¹ Asëna wasadëha asankaf a më tÿyëka Ecen: «Toña bi ye ile hnësëde soje hu yi?»

² Awa më ntëkwaka: «Warëm mën gë vëyënta mën, nëparyino: Wën Hnañah ña karyëtahnëkawo rëm fu ña Abëraham ante nkeho Mesopotami hna ani gë njihahnënd ntëd Aran hna. ³ Më lehnëkawo: «Tavëry nkal hu ñi, gë hnënk hu yi do ayi hn'inkal nte rufëdëmi hna.»* ⁴ Koyëna tavëko Abëraham nkal Kalëde ña ñi ntëd' Aran hna. Tac ante cëmëko rëmu ña, Wënu ña më pakëtika hnë nkal nte yehahnërun gaki ñi. ⁵ Wënu ña ñoñ yëdëlawohna Abëraham kwëhn umë hnam, wëla fënkwaç fatoy yëdëlawohna. Bare më lehnëkawo njëdadëha nkal ña do vërahu kwëhnëdëni ge cëmëk. Hara wati rac, Abëraham kwëhnalëhniwohna ten vutah. ⁶ Wënu ña më lehnëkawo vutah vuntëwu va hnë nkal nte wok gena dëw hni ntëdëdëni, hn'ile nkedëni vëramp do ntideni këm fo hnë wabëhn wakeme wahnah (400). ⁷ Wënu ña nkwënëko piniñëdëhëhni bulunda ile lidëhëhni vëramp ña. Ge ndëcëk watac, cahnédëni hn'inkal tac do njijëni ani dënk, hn'ijij nkal, cëmbëndëniho.* ⁸ Tac Wënu ña kwëtëlëniho gë Abëraham do njëdahna namu háci ña nke dahëse kwëtëla ntëw hni ña. Awa Abëraham nagëhnikawo facan, Isak maciko, do kácëkawo ante nuñako wafac mbëd' gë warar ña. Isak fëna koyëna kácëkawo aju Sakob, do Sakob fëna kácëkëhniwo vijü, vële yeho warëm pëhw gë wahi waryënkwyënk wä.

* 7:3 7.3: Wapëgwala 12.1 * 7:7 7.7: Wapëgwala 15.13-14

⁹ «Viju Sakob, vërac ñewary, fëlakëhniwo më nkwapëniha ahery hni Yosef, soje nji had aramp hn'inkal Esipët hna. Bare Wënu ña g'umë nkeniwo. ¹⁰ Ntihëtëkawo mbër ntëwu ña fop do njëdakawo yasery hafo Farawo ña, ahnaŵ Esipët, nëña d'us g'umë. Arac më ntika guverëner Esipët hna do gë tere ucankaf hna fop.

¹¹ «Tac tëkëlehni inte cankaf Esipët hna fop gë nkal Kanan ña. Ambër cankaf yeho. Warëm fu wã ñoñ vëwolohna nuñandëni ile tokëdëni. ¹² Sakob njëtako nkehëhna Esipët hna ile rokëde, do ryënkwëryënkwa ña më payëkëhni viju, warëm fu wã. ¹³ Ga njini higëna ña, Yosef më ntik njavëtëniha vicëru do Farawo ña njëtako vicëru va ye. ¹⁴ Tac Yosef më payëhnëk njinëhni rëmu Sakob gë tere lëwu ña fop. Vahnë wafëhw imbëd gë wahi g'imbëd (75) nkeniwo. ¹⁵ Awa Sakob gë tere lëwu ña njilehnëni gë Esipët; hnam cëmëniho umë gë warëm fu wañentaŵ wã. ¹⁶ Sisem hna njiryeryiko wañas walëw hni wã, kwëtini hn'iyag inte ntaŵëko Abëraham gë koryi hnë viju Hamor.

¹⁷ «Bulunda fu ña njabëniho do nkwenadëniho kwëlëkwël Esipët hna hafo tëhaj wati le ntihand Wënu ña ile nësëhnëkawo Abëraham ña. ¹⁸ Awa, ahnaŵ ale wok yëtëlawohna Yosef naŵëgëko Esipët hna. ¹⁹ Ahnaŵ arac tokadëhëniwo bulunda fu ña do këm fo ntidëhëniwo vacërakëlo fu va porosinatëndëhni tavëndënihëhni vutah vunul va cëmëndëni.

²⁰ «Hnë yamani rac nagiko Moyis. Fatah fankwamah yeho, do Wënu ña ñahnëkawo. Ýalu hna njëwëndiko hnë wadepera watar. ²¹ Tac më njëbik hnë kankel do ntabi hnë garyëla. Awa aryagu Farawo ña hnufakawo do kwëdëkawo had fatah fantëwu. ²² Koyëna ñëñako Moyis fop uyët vëvë Esipët va do kwëhnako fanka hnë ile nësëdëho do ntidëho ña.

²³ «Ga nuñak wabëhn wafëhw wahnah, Moyis pëhnako nji njëkihni vëñentaŵu vële nkeni hnënk va, viju Isërayel. ²⁴ Wati rac nukawo avë Esipët ga ntidëha këm fo avë Isërayel. Awa më ntëwëhnëka mbañ ntëwu ña, ndaŵa avë Esipët ña. ²⁵ Ntiyahnëkawo nkweyëdëni wahnënk walëwu wi, gë umë pehëtëdëhëhni Wënu ña, bare vëwëryëlohna. ²⁶ Ga pacëk, Moyis tëkatëkëhniwo vële nkeni hnënk va ga mëtëdëni do ñadëho konjëlehnëhni. Më ntehnëkëhni: “Wëlawo mën, hnënk yerun! Awa soje ye lilëdun këm fo aki?”

²⁷ «Bare ale lidëhawo añentaŵu këm fo ña më cañëtaka Moyis nteha: “Ye yentahniki? Mo liki asankaf do ahitiñ alëw fu?” ²⁸ Aryaŵo bi ýadu, gante ndaŵëruha ýëhno avë Esipët ki?” ²⁹ Moyis ga nkweyëk wanës watac, më nkaryëk nji ntëd hn'inkal Madiyan hna; hnam nuñakëhniwo vutah vucan vuki.

³⁰ «Ga ndëcëk wabëhn wafëhw wahnah, mëleka haryëtahnëkawo Moyis wula hna, fagant humpen fatëh fante ýagëdëhohna darël kuñ nte wacik Sinayi hna. ³¹ Moyis pëmpëhnahnëkawo ga nuk hwëdëh ha fatëh hna koyëna. Bare tëhadëho soje pëcëta wapaçëk, më nkweyëk kopa Ahwëhn a ga ntehnëdëha: ³² “Wën vacërakëlo hu ña yeñu, Wën Abëraham, Wën Isak, do gë Wën Sakob.” Moyis mbalëdëho, dëkëdëlohna njihn yëka ña.

³³ «Awa Ahwëhn a më ntehnëka: “Paryëtëry wapary ñi, kabi hn'ile kahnëru hna cëvak. ³⁴ Nubu ambër bulunda mën ña Esipët hna,

nkwëryëbu wako g'injëm dëw hni na do cëlibu, fehëtëwëhni. Tame, yij: payëdëmi gë Esipët.”³⁵

³⁵ «Moyis tac dënk ye nte njwëyëniho ntehnëniha: “Mo liki asankaf do ahitij?” Umë payëka Wënu na had asankaf, afehët bulunda g'idema mëleka le sahnëhnikawo humpen fatëh hna. ³⁶ Umë sanikëhni Esipët hna. Ntiko wëdahëse gë vifëmpëhnahnah hn'inkal tac, nte ntëmpëtadëniho Wov Vëntah hna, do gë hnë wabëhn wafëhw wahnah wula hna.

³⁷ «Moyis tac dënk lehnëkëhni viju Isërayel: “Wënu na canëhnëdëhuna kila had ami avë bulunda hun.” ³⁸ Do fëna, ante mbarëlëdëniho bulunda Isërayel wula na, umë hahnëdëho yëbëlan vacërakë fu va gë mëleka le hnësëhnëdëhawo hn'ikuŋ Sinayi ya. Hnam nuŋajëdëho wanës Wën wante yëdahnëd uwäm usër soje njij pëyafu.

³⁹ «Bare vacërakëlo fu va vëyadfilohna mawëhnëniha; më cañëtaniha do pëhnani mbokani Esipët. ⁴⁰ Umë ntehnëniha Aron: “Dinëhnëryifu wamën wante ryënkwarëyëhëdëfu, kabi yëtëlëfuhna bi ye fëlaka aŋi Moyis nte sanikëfu Esipët ni.” ⁴¹ Awa më ndëhwarëni wën le mëntëlëni gë fañihni, ntinëhnëniha sadëha, do më ntini ambënt nëŋah soje ile ntini vëhni dënk ya. ⁴² Bare Wënu na niŋahnëkëhniwo do tavëhni cëmbëndëni wahol wale ye g'ambin wi. Gante kerik kayëte wakila ki:

«“O bulunda va Isërayel,

Gena ami sënahnërun sadëha wusaŋ
gë wasadëha waŋëntaw hnë wabëhn wafëhw wahnah wula hna.

⁴³ Hali, ndibëdunëho gante-wo-gante
usank wën ile wacëdëho Molok wã
do gë wën hun ile liyarun wëntëlah
g'ikol nte wacëde Refan na.

Ntiyarunëho waŋi wamën wühnë dënk aŋuntahnëndu.

Soje umë fakëtandëmu hafo Babilon.”

⁴⁴ «Wula hna warëm fu wã kwëhnaniho usank ule ryënkwëtehnëdëho kwëtëla nte ntiniho Wënu na gë vëhni na. Usank rac ntiko Moyis gante ntehnëkawo Wën ka. Sifa ule tufëkawo wã ntiko. ⁴⁵ Urac, tebalëdëniho warëm fu wã. Vëhni gë Yosuwe njonihö hnë nkal nte nkehahnëniho bulunda vële wok vëyëtëlahna Wën, vële ntak Wën haryënkw lëw hni va. Hnam nkoko afo David nke ahnaŋ. ⁴⁶ Arac nuŋako idema Wënu na kabi Wënu na ñadëhawo. Awa David tëyëkawo maŋëryana nëmpët usank wã gë nte vëryik nte rëkëde cëmbahnënde, umë Wënu Sakob na. ⁴⁷ Bare Cery tac Salomo* vëryehniko.

⁴⁸ «Bare, ile ye toña ya, Wën Hunte Sëpëk Fop na dëdëdina hn'acery nte mbëryëni vahnë. Wëlin ile pëyahnëk kila ya:

⁴⁹ «“Wënu na Ahwëhn a ntehnëk: ‘Ambin na ye tinki naŋ mën na, nkal inji ye hn'ile yinëgehnahnëdëfu wapary mën na.

Iŋëhne sifa Cery hodun avëryëhnuno?

Añëhne cape kodëfu yëwu?

⁵⁰ Gena bi ami lik vëyïn fop?’ ”

✧ 7:34 7.34: Icahn 3.1-10 * 7:47 7.47 Salomo aju David yeho, ahnaŋ Isërayel had rëmu. Umë vëryehniko Cery Wën Cankaf na do njëtiko soje yasery ŋalëwü (1 Vëhnaŋ 6; 1 Vëhnaŋ 5.9-14).

⁵¹ «Wuhnë vahnë vële kambëk vankaf vi, Wënu ña macëdëhu bare pidërun wasakahn hun† wã gë vanëf hun va, ñwëyëdunëha kwëlëkwël Iyir Ipacah ña! Had vacërakëlo hun va nkerun! ⁵² Nkehëhna bi kila ile nkoni vëvërehnëna? Ndawënihëhni vële fëyahnedëho itëk Yesu, Asatah a. Do wuhnë, tame, nkwaferunëha do aryawëhnuna. ⁵³ Toña ye, nuñarun sariya Wën ÿa gë wamëleka ña, bare mawëhnëluhna muk!»

Icëm Ecen

⁵⁴ Vëhitinj vësankaf wasëwif va, ga nkwëryëni wanës watac, cenakëhniwo ntavah ña soje Ecen afo cemëlehnandëni aki fo wabeñ ña. ⁵⁵ Bare umë, pëbëkawo Iyir Ipacah ña, më kañëk g'ambin do nu humpen inaÿ Wënu ña, do Yesu g'irëhw Wën kahnëko. ⁵⁶ Awa më ntehnëk: «Nëparyin: nudëfu ambın ñi pidëtak do Ajë Ahn'a g'irëhw Wën kahnëk.»

⁵⁷ Vële wëryëko wanës watac va, më ndekani d'us ciñalehnëni vanëf va, më nëñlëhnëniha vëhni fop. ⁵⁸ Canëniha naŵ hna do ntutëndëniha gë wëraka soje ndawëniha. Vële wërahnëkawo Ecen va, jar nte wacik Sol kwëtehnahnëniho viÿi vilëw hni va.

⁵⁹ Wati nte ntutëdënihawo ña, Ecen njëfako ntehn: «Ahwëhn Yesu, kwëtehnahnëni ntaŵary mën ña!» ⁶⁰ Tac njolehn ndëkwëhn do ndeka rëkwa ÿa gë fanka fop: «Ahwëhn, tavëhnëryihni uŵi wëh!» Ga nësëk koyëna cëmëlehn.

8

Ikorotehn vële hwëtahnëka Yesu

¹⁻² Sol nëñëkawo idaŵ Ecen ña. Nkeniho hnam vësan vële hahnëndako soje Wën mbañënihawo do konëhnëdënihawo d'us.

Fac rac dënk pëgwiniho koroteyehnëndeni d'us vële hwëtahnëka Yesu va Yerusalem hna. Vëhni fop campëniho vankol vambë Yuđe gë Samari hna, vëfayik va fo woko hnam. ³ Sol, umë njawëredëho mbëvehnëhni vële hwëtahnëk va; njidëho tere-wo-tere canëndëhni, vësan gë vësëval, cëdëndëhni.

Doku Filip Samari hna

⁴ Vële sampehniko va ndapëniho wayal hna pëyahnëndëni Wanës Wakasëk ña. ⁵ Filip njiko naŵ cankaf Samari hna pëgwëlehn nësëhnëndëhni soje Arëhnayik a vahnë vëvë hnam va. ⁶ Bulunda ÿa fop nëpadënihawo Filip gë yasery kabi nkwëryëniho ga nësëde vifëmpëhnahnah vile ntidëho va do nuniho: ⁷ vëyabah vële nkeniho gë wayine va cahnënihëhniwo ndekatëndëni d'us; do vëreyah gë vële ye vorovoro vëyabah njërëniho. ⁸ Koyëna, naŵ ña hnë uhnatah sankaf nkeho.

⁹ Hara, asan ale wacik Simo lëdëntiko hn'ankol tac do mbilayo kavëla ntidëho. Pëmpëhnahnëndanëdëhëhniwo bulunda Samari ÿa do naÿënadëho. ¹⁰ Fop bulunda ÿa, vutoy gë vënaÿah per, nëpadënihawo pary. Ntehnëdëho: «Aÿi asan fanka Wën fa dënk ye, fale wacëde "Fanka Fahnaÿah.»» ¹¹ Mbiÿëko ga pëmpëhnahnëndanëkëhniwo gë mbilayo kavëla lëwu ÿa, soje umë

† 7:51 7.51 Pidërun wasakahn hun: Wagërek hna ntehnik vintaŵary hun va kácina. Rac fëhnëtanëk vëyentaryahnina bulunda Wën hna.

nëpadënihawo pary. ¹² Bare ante pëyakëhniwo Filip Wanës Wakasëk soje Naw' Wënu ña do gë soje Yesu Këris ÿa, kwëtahnëniho do njaryiniho vësan gë vësëval per. ¹³ Simo umë dënk më lehnëko kwëtahnëk do njaryiko. Kobëri tac, ñawëdïlawohna Filip kabi pëmpëhnahnëkawo ðus vifëmpëhnahnah gë wëdahëse wade nudëho ña.

¹⁴ Ante njëtaniho, vëfayik va Yerusalem hna, vëvë Samari va mawëni wanës Wënu ña, më payënihëhni ÿal hni hna Piyer gë San. ¹⁵ Vëhni ga tëkëni Samari hna, umë muntanënihëhni vële hwëtahnëk va nuÿahnëni Iyir Ipacah iña ¹⁶ kabi Iyir Ipacah iña cëlëlohna ten wëla hnë aryampo hnë vëhni; g'uŵac Ahwëhn a Yesu fo njaryiniho. ¹⁷ Awa Piyer gë San më tindënihëhni wëbák ña nuÿalehnëni Iyir Ipacah iña.

¹⁸ Simo ga nuk vële hwëtahnëk va njëdäyini Iyir Ipacah iña ante tindënihëhni vëfayik wëbák ña, më ñad njëdähni koryi vëhni Piyer gë San ¹⁹ ntehnëhni: «Maŵëryanëryino ami fëna iñi mëk, soje alewo-le rindëdëfu wëbák ña nuÿahn Iyir Ipacah iña.»

²⁰ Bare Piyer më ntëkwaka: «Arabi mbëvehni koryi hu ÿi gë wëjë per, kabi naharu uyëd' Wënu ña kode ntaŵi! ²¹ Tëfëlihna wëla toye alinti ðoku le lidëfun ÿi, kabi ntaŵary hu ña catëna haryënk'w Wën hna. ²² Tavëry iña hu meh iñi do muntaryehna Ahwëhn a soje, ge kod nke, tavëhnahni iña meh nte hwëhnaru ntaŵary hu ñi. ²³ Ha, tavëry kabi nudëfu njapëru do aramp wameh yeru.»

²⁴ Awa Simo më ntehnëkëhni vëhni Piyer gë San: «Muntanëryinoŵa Ahwëhn a ŵuhnë dënk soje antë nkewo iñë hnë wante hnësërun ñi fop.»

²⁵ Vëfayik vëhi va, ga puhnani nës ile njëtëniho soje Ahwëhn a Yesu do pëyahñëni wanës wadëŵu ña, mbokalehnëni Yerusalem. Nkaŵ' hna pëyahñëhëdëniho vankol Samari vayabah Wanës Wakasëk ña.

Filip gë asan avë Ecopi

²⁶ Fac ryampo mëleka Ahwëhn lehnëkawo Filip: «Yiryeyi g'ankaw' yirah nte ŵatëk Yerusalem yid' Gasa ñi.» ²⁷ Awa Filip njilehn tañ. Nkaŵ' ntëŵu hna, nulehna asan. Asan arac alënënik avë Ecopi yeho, ale hwëtëhnahniko hnapul Kandas ÿa, ahnaŵ' asëval avë Ecopi ÿa. Soje icëmb Wënu ña njiko Yerusalem hna ²⁸ do gë ÿalu mëncëdëho. Saret lëŵu hna ntañako do kayëte nte kerëko kila le waciko Esayi ña karanjëdëho. ²⁹ Iyir Ipacah iña më ntehnëka Filip: «Yiryeyi arëka iÿi saret.»

³⁰ Filip më nkaryëk, tëhahna, do nkwëryëdëho avë Ecopi ÿa kayëte kila Esayi ña karanjëdëho. Umë tëyëka: «Nkwëryëdëfu bi ile haranjëdëfu ÿi?»

³¹ Asan a më ntëkwak: «Hak kodëfu wëryu, ge ahnë pacënëhnëdïlohna?» Do umë ntehnëka Filip kayënti saret hna ntaña darël lëŵu.

³² Hara viñi Vikerëh karanjëdëho:

«Nkeho had ife
ile yiryeryëde gante ndawëde,
ndemëhnako had fape fante wok kodina nës haryënk'w
ale wëcëdëha imul,
umë fëna ñoñ nësëna.

³³ Cëfëhnanik do nuÿana satah.

Ahnë kodina nës soje vutah vuntëwu va kabi kobëri fo ntihetik duniya li.»

³⁴ Avë Ecopi ya më tÿyëka Filip: «Këlamî, pëyarye bi soje mo nësëd kila yi aki? Soje lëwu ya dënk bi, ma ahnë ahaŵary ye?» ³⁵ Awa Filip më tebak wanës ŋa, pëgw hnë Vikerëh vitac dënk, më nësëhnëka Wanës Wakasëk wëba Yesu ŋa.

³⁶ Nkoniho njindëni tÿkëlehnëni hn'ile nke wënka. Awa avë Ecopi ya më ntehnëk: «Wëlin wënka; ye wëmaŷehnëd yaryiwu?» ³⁷ [Filip më ntëkwaka: «Ge kwëtahnëru gë intawary fu ŋa fop, kodëru ayaryi.» Awa asan a më ntehnëka: «Kwëtahnëbu Yesu Këris Aju Wënu ŋa ye.»] ³⁸ Tac Filip më kahnëdehnëk saret ya cëlëlehnëni g'umë wënka hna do njarya. ³⁹ Ga ndanini wënka hna, Iyir Ahwëhn a nufëlehna Filip. Asan a golohna nunda, bare nkoko njind nkaŵ ntëwu ŋa g'uhnatah. ⁴⁰ Filip umë nulehn hnë nkol Asot hna nkeho, tac më tÿfëk naŵ g'inaw, pëyahnehënd gante-wo-gante Wanës Wakasëk ŋa, hafo wati nte tÿkëko hn'inaw Sesare hna.

9

Sol kwëtahnëka Yesu

¹ Hnë wati rac, Sol nahan dëwu ŋa fop idaŵ vile hwëtahnëkawo Ahwëhn a fo yeho. Njiko asëna wasadëha asankaf hna ² do tÿya vëkayëte vante tufahnëd njëtahni hnë vacaliŋa vambë Damas hna bi mo nke. Koyëna, ge tÿkatëkëhni hnam vësan ma vësëval vële rëfëd Nkaŵ Ahwëhn a, vëkayëte vatac waŵëryanëdëhawo pëlahni do njiryeryëhni Yerusalem. ³ Awa gë Damas njidëho do tÿko tÿha naŵ tac ante penëkawo taŋ caharaŵ humpen hunte wätiko g'ambin ŋa. ⁴ Njolehn do nkwëryëlehn kopa ga ntehnëdëha: «Sol, Sol, soje ye vërehnëduho?»

⁵ Sol më tÿyëka: «Ahwëhn, mo yeru?»

Më ntëkwaka: «Ami, Yesu, nte vërehnëdu ŋa ye. ⁶ Tame matëry, tÿnkëry naŵ hna, do hnam pëyaderu ile rëfëka ali ya.»

⁷ Vële tÿfëlëniho Sol va vëhodilohna mbok nÿenkani do vëhodilohna fëna nësëni iñë. Nkwëryëdëniho dÿs kopa ya, bare vëhnučilawohna ahnë. ⁸ Sol matëlehn, ŋes dÿs, bare golohna nund. Awa më pëlayik vák ya kahi tÿkaryi gë Damas. ⁹ Hnë wafac warar mëpëko, do tokëčilohna, cedilohna fëna.

¹⁰ Hara, Damas hna nkeho ale hwëtahnëk do wäcëdeho Ananiyas. Ahwëhn a karyëtahnëkawo do ntehna: «Ananiyas!»

Umë ntëkwaka: «Ahwëhn, ani nkebu.»

¹¹ Ahwëhn a më ntehnëka: «Yiryeyi tameki kalu ile wäcëde Kalu Satah, do tere Yuda hna. Tÿyalëryehna asan avë nkol Tarës ale wäcëde Sol ya. Iyi wati dënk iyëfa njëfad ¹² do, hn'ikaryëtahn, nukawo asan ale wäcëde Ananiyas tÿnkëko tere hna do tinda wëbák ŋa mëpëtahna.»

¹³ Ananiyas më ntehnëk: «Ahwëhn, vahnë vëyabah nësëhnëniho soje ayi asan do pëyaniho fop wameh wante ntikëhni vahnë hu va Yerusalem hna. ¹⁴ Do njijëk hn'ani gë fanka vësankaf vësëna wasadëha va soje pëlahni fop vële ramahnëki va.»

¹⁵ Bare Ahwëhn a më ntehnëka: «Yiryeyi, kabi tÿhna buha ayi asan nke aryokunjëhn mën, do ntidëfuha ayëtëndan uŵac mën hnë vële

wok vëyena wasëwif hna gë vëhnaŵ vëlëŵ hni hna, do gë hnë vahnë vëva Isërayel hna fëna. ¹⁶ Tufëdëfuha ami dënk fop ile rëfëka korot soje mën ŷa.»

¹⁷ Awa Aniyas njilehn. Ga təkək, tēnkēko tere hna, tinda wëbāk ŋa Sol do ntehnna: «Aŷënta mën Sol, Ahwëhn a Yesu haryëtahnikino nkaŵ nte rëfiruho hna, payiko soje aholahn avoka hnund g'ahaŵary do pëbāhni Iyir Ipacah iŋa.» ¹⁸ Taŋ, ile ye had vakuŋ wuwis njolehna vinkër Sol hna do kolëlehn mbok nund g'ahaŵary. Awa matëlehn do njaryi. ¹⁹ Tac tokək do fanka fa mbokalehna.

Sol gë vahnë vëvë Damas

Sol wafac ñëwëntiko gë vële hwëtahnëk va Damas hna. ²⁰ Pëgwëlehn karanjëndëhni calinā wasëwif hna pëyahnënd Yesu Aju Wënu ŷa ye. ²¹ Fop vële hnëpadëhawo va pëmpëhnahnëkëhniwo do tëyëdëniho: «Gena bi aŷi asan horotehnëdëhëhniwo Yerusalem hna vële ramahnëka Yesu va? Do yijëna bi ani wakwëhnampër soje pëlahni do njiryeryëhni hnë vësankaf vësëna wasadëha hna?» ²² Bare Sol nkwënadëhawo fanka fa karanj dëŵu hna do wasëwif wale lëdëko Damas ŵa vëyëtëlohna bi ye nahadëni ante tufëdëhëhniwo wapacëk Yesu ye Arëhnayik a.

²³ Ga mbiŷëk Sol hnam, wasëwif ŵa më pëhnani ndampo fo ndaŵëhnëniha, ²⁴ bare pëyayiko wante pëhnalëniha ŋa. Njëkadëho warënka naŵ hna g'umëd gë g'anent, soje kolahni ndaŵi. ²⁵ Umëd ndampo, vële hwëtahnëk karanjëdëho va hnë kankel njëbënihawo, njoniha, cëlëndëniha hamëhni kece sankaf ile heceyahniko tenda hna.

Sol Yerusalem hna

²⁶ Ga təkək Yerusalem hna Sol njëkëhnahnëko mbarëlënti gë vërëfal va, bare fop ntakëkëhniwo g'umë, kabi vëhwëtahnëlohna bi paryi gë vëhni nkentik. ²⁷ Awa Barë nabas më nufëka njoka vëfayik hna. Umë tëfëtanëhnëkëhni gante nukawo Sol Ahwëhn ka nkaŵ Damas hna do gante nësëhnëkawo Ahwëhn ka. Pëyakëhniwo fëna gante karanjëdëhëhniwo vahnë va g'uŵac Yesu ŵa Damas hna g'ikwëtahn cankaf. ²⁸ Kobëri tac, Sol gë vëhni nkentiko, njasëlehnëdëho Yerusalem hna gante ñad ka do karanjëdëhëhniwo vahnë va g'uŵac Ahwëhn a g'ikwëtahn. ²⁹ Nësëhnëdëhëhniwo fëna wasëwif wale hnësëd wanës wagërek ŋa do nkwajëlëdëniho gë vëhni, bare vëhni fëna njëkëlehnëdëniho ndaŵëniha. ³⁰ Ante njëtani vële hwëtahnëk ŋa më njoniha hafo hn'ankol Sesare hna do, hnam, më cañëtëniha nji hn'ankol Tarës hna.

³¹ Awa fop vële hwëtahnëk vëvë Yuđe, Galile, do gë Samari hna yam nkeniho, naŷëdëniho hnë kwëtahn hna; ankaŵ Ahwëhn ŋa tëfëdëniho, do nkwënadëniho, g'idëma Iyir Ipacah iŋa.

Iyërën Ene

³² Hnë wafac warac Piyer njasëlendëho nkal hna fop. Hnë fac ryampo cabëko hnë vële hwëtahnëkawo Yesu do lëdëko hn'ankol Lida hna. ³³ Umë təkātëka asan ale ŵacik Ene. Vorovoro nkeho: matëlohna hn'ipad dëŵu hna kobëri wabëhn mbëd gë watar. ³⁴ Piyer më ntehnëka: «Ene, Yesu Këris njërënëki! Matëry afëhwët ipad hu ŋi.» Ene matëlehn taŋ. ³⁵ Fop vële lëdëko Lida va gë vëvë laŋ Saron va nunihawo do kwëtahnënihawo Ahwëhn a.

Ibëhn Dorëka

³⁶ Asëval ale hwëtahnëk yeho nkol nte wacik Yafa. Tabita maciko. Uwi wac «Dorëka» ye gë wanës wagërek ña, (umë lehnëde «incaw»). Uli fërën fo pabëko g'uryema vëhaÿëhnah. ³⁷ Wati rac tesëko cëmëlehn. Ga njaryik ñas ña, më kwëtik hnë cery mbë yañ etas hna. ³⁸ Vële hwëtahnëk vëvë Yafa va njëtaniho Piyer Lida hna nke, ðarël lëw hni. Më cañëtënihëhni vësan vëhi, payënihëhni aki: «Këlayiru, yij ÿal fuhn'a hara biÿëlihna.»

³⁹ Awa Piyer tëfëlëntëlehn gi vëhni. Ga tëkëni, më njiryeryik cery nte ye yañ etas hna. Vële cëmaryëk vësan va fop tëhanihawo kotëndëni; tufëdënihawo vacuð gë viÿi vihawary vile ntidëho Dorëka ante nkoko cëmëna ña.

⁴⁰ Piyer më canëkëhni vahnë va fop. Më ndëkwëhnëk do njëfa. Tac cahëtak gë cape iñas do ntehn: «Tabita, matëry!» Umë ñesëk. Ga nuka Piyer, matëlehn ntaña. ⁴¹ Piyer më pëlaka vák ÿa ndemaka mat. Macëlehnëhni tañ vësëval vële cëmaryëk vësan va gë vële hwëtahnëk vëhawary, tufëkëhni ga njënëk. ⁴² Njëtayiko naw Yafa hna fop do vëyabah kwëtahnënihawo Ahwëhn a. ⁴³ Piyer mbiÿëko Yafa hna; hnë tere avál ale waciko Simo hna nkeho.

10*Piyer vëhni Korëney hna*

¹ Nkeho, Sesare hna, asan ale waciko Korëney; kapiten yeho hnë kañ wasoðadë wavë Rom le wacëðeho «Kañ vëvë Itali». ² Kahnëndako icëmb Wënu ña, do ntakëðëhawo umë gë vëvë tere lëwu va fop. Ndemadëhëhniwo ðus vëhaÿëhnah vëvë ñulunda wasëwif va, do njëfadëhawo Wënu ña kwëlëkwël. ³ Fac ryampo, ga carëtak lav a, ikaryëtahn nuÿako: mëleka Wën nuko wapacëk ga tënkëð tere lëwu hna do ntehna: «Korëney!»

⁴ Korëney ntañëkawo mbalatënd do tëya: «Nëpaðëmi, ye ye?»

Mëleka ÿa më ntehnëka: «Wënu ña nkwëryëk iyëfa hu ña do maÿëhnëki. Nuk fëna ile ryemaðuhëhni vëhaÿëhnah va. ⁵ Awa tame payëryihni vahnë Yafa njini njojëniha ale wacik Simo Piyer ÿa. ⁶ Hnë tere avál ale wacik Simo hna nke, ale lëðëk tëfary wov hna.»

⁷ Ga njik mëleka le hnësëhna këndëha ÿa, Korëney më macëkëhni tañ vëhi vëryokuñ vëlëwu hna do gë soðadë ryampo ale ryokuñëhnëðëhawo. Arac fëna ahahnëndak soñe Wën yeho. ⁸ Umë pëyakëhni fop ile ryëcëtak takan ÿa, tac payëlehnëhni gë Yafa.

⁹ Ga pacëk, ante nkëhnëko tëk lav a nkaf hna, njidëniho do tëhaniho Yafa. Hnë wati rac Piyer kayëko yañ teras cery hna soñe iyëfa. ¹⁰ Umë njoka inte do ñadëho tok. Wati nte nëgëhnëðëho roka ña, më nuk iñë hn'ikaryëtahn. ¹¹ Umë nuk ambin ña ga piðëtak, do iñë sëlëndajëðëho nkal li, nkeho had ipand yankah nte fërëtik do pëlayi vacape vanah tak. ¹² Hn'ipand tac, sifa wulaÿ gë wusaÿ fop yeho hnam, gë vile huhad nkal li, do gë wusëry. ¹³ Më nkwëryëk kopa ga ntehnëðëha: «Matëry, Piyer, ðawëryihni do asemëhni!»

¹⁴ Bare Piyer më ntëkwak: «Muk! Ahwëhn, kobëri tokëla ile mbañëk sariya fu ÿa ma wok pacëna.»

¹⁵ Kopa ÿa më mbok ntehnëka kat: «Ant'alehn pacëna ile pëyahnek Wën pacëk ÿa.»

¹⁶ Wahwënta warar ntiyako koyëna, tac pand ija mbokalehn g'ambin.

¹⁷ Piyer pëmpëhnahnëkawo do tëyadëho bi ye pëhnëtanëd inë ile nuk yi. Hnë wati rac, vële payiko Korëney va tëyalëdëniho tere Simo ya, do tëkëlehnëni rënka hna. ¹⁸ Umë mëcalëni tëyëni: «Ani bi nke asan ale wacëde Simo Piyer ya?»

¹⁹ Wati nte nkoiko Piyer nahand soje inë ile nuk ya, Iyir Ipacah ija më ntehnëka: «Nëpary, vësan vërar rëyalëdëhi. ²⁰ Cëlëry, ayiwu tame gë vëhni hara gwajëlehnalihna, kabi ami fayikëhni.»

²¹ Awa Piyer më cëlëk nji hn'ile nkeni vësan hna do ntehnëhni: «Ami ye ale yëkëlehnëdfuna. Soje ye yijërun?»

²² Umë ntëkwaniha: «Kapiten ale wacik Korëney ya fayikëfu. Asan asatah ye, ale lakëdëha Wënu na do wasëwif wa fop nahnëniha. Mëleka Wën lehnëka macehni ayi tere lëwu hna soje nëpa ile lehnëdfuha ya.» ²³ Awa Piyer më ndënëkëhni ndakëntini hnam.

Ga pacëk, kahnëtantëlehnì gë vëhni do vëryampo hnë vële hwëtahnëk vëvë Yafa va ntapëhnanihawo. ²⁴ Ga mbok pac kat, tëkëlehnëni Sesare hna. Korëney napëdëhëhniwo; payehnekëhniwo vahnë vëlëwu va do gë wëlawoŵu wa njijëni. ²⁵ Wati nte nkëhnëko tënk Piyer tere na, Korëney kacakawo, ndëkwëhn nkaŷa g'icëmb. ²⁶ Bare Piyer matëndëkawo ntehnà: «Matëry! Ahnë fo yeŷu, ami fëna.»

²⁷ Tac, ante nkonihò nësëlëndëni gë Korëney tënkätëndëni tere hna, Piyer tëkatëkëhniwo hnam vahnë vëyabah ga mbarëni. ²⁸ Umë ntehnëkëhni: «Njëtërun sariya wasëwif ya mawëryanëlahna sëwif njind hnë tere ale wok gena sëwif ma nkeni lawo. Bare ami, Wënu na nkwëryëndanëko tëfëlahna kehayi ahnë, ntiyi ale wok pacëna. ²⁹ Soje umë ye, ante macirunëho nji, njijëbu hara nahalenta. Awa ñakëndëbu yëtu bi ye wacehnirunëho.»

³⁰ Korëney më ntëkwaka: «Nuŷak wafac wahnah, gë iŷi wati ki dënk, ŷal mën hna nkebuho, iyëfa ifë g'anent na, yëfadëfuho. Tan, asan ale liyak viŷi vilancah kahnëlehn haryënk w mën ³¹ do ntehnò: “Korëney, Wënu na nkwëryëk iyëfa hu na do kwëtahnëk hakili idema nte ryemaŷuhëhni vëhaŷëhnah nji. ³² Awa payëryihni vahnë Yafa njini njojëniha Simo Piyer. Hnë tere avál ale wacik Simo nke, ale lëdëk tëfary wov hna.” ³³ Payëlehnëryibuhëhni vahnë do camehnëmi gante mawëru ayij ki. Tame, haryënk Wën hna nkeŷun soje ahnëpayi fop ile ntehnëki Ahwëhn afëyafu ya.»

Wanës Piyer hnë tere Korëney hna

³⁴ Awa Piyer më tebak wanës na ntehn: «Tame nkwëryëbu dus: Wënu na dëbëndëlehnëlëhniha vahnë va, ³⁵ bare, hn'inkal-wo-nkal hna, ale-wo-le lakëdëha g'umë do lid usatah a, Wënu na nëghnëdëha g'ahnë arac. ³⁶ Njëtërun Wënu na nësëhnëkëhniwo bulunda Isërayel ya soje pëyahnëhni yam lëwu le hnuŷade gë Yesu Këris, nte ye Ahwëhn vahnë fop na. ³⁷ Ga ndëcëk ante ntehnëdëhëhniwo San vahnë ntini njaryini na njëtërun ile liyako pëgw Galile hna ten hafo Yuŷe hna fop. ³⁸ Tac njëtërunëha fëna Yesu mbë Nasaret do gante njëdfaka Wënu na Iyir Ipacah, pëbënëka fanka. Umë njasëlehnëk hna ntitënd

ufërën do, kabi Wënu ña gë umë nkeniho, njërënedëhëniwo vële mbërehnëdëho Sintani.

³⁹ «Wasedë ile ntik fop Yerusalem hna do gë ile wojëk hn'inkal wasëwif wã yebun. Vëhni, hnë kërëwa pakëniha, ndawëniha. ⁴⁰ Bare Wënu ña mbëhnëndanëka fac rarëna hna; do ntik tufëhna. ⁴¹ Gena haryënk w bulunda hna fop tufëhnako, bare haryënk w fuhnë, wasedë wale tëhnako Wënu ña umë dënk kobëri ña do tokëlahnëbun celahnëbun g'umë ante mbëhnëndanëkawo Wën vësëm ña. ⁴² Ntehnëkëfu haranjëfuni bulunda ña do fëyahnefu umë ye ale tëhna Wën kitiñëhni vësëm gë vële wok vësëmëna va. ⁴³ Soje lëwu ña nësëni wakila ña fop. Ntehnëni ale-wo-le hwëtahnëdëha ña nuñad soje lëwu ña itavëhn wameh wadëwu ña.»

Vële wok vëyena wasëwif hnuñad Iyir Ipacah

⁴⁴ Ante nësëdëho Piyer watac ña, Iyir Ipacah ña cëlëlehni hnë vële hnëpadëho wanës wadëwu hna fop. ⁴⁵ Wasëwif wale hwëtahnëko lapëhnakawo Piyer, ga nuni njëdayini Iyir Ipacah ña vële wok vëyena wasëwif va fëna, pëmpëhnahnëkëhniwo dus. ⁴⁶ Nkwëryëdënihëhniwo ga nësëdëni vanësa vante wok yëtina do cëmbëdënihawo Wënu ña.

Awa Piyer më ntehnëk: ⁴⁷ «Hak kode ñwëyi vëyaryëdëna hnë wënka vële hnuñak Iyir Ipacah ña had gë fuhnë ki?» ⁴⁸ Tac më ntehnëk njaryini g'uñac Yesu Këris wã. Më tëyëniha Piyer ñëwënti gë vëhni wafac toye.

11

Itëfëta Piyer Yerusalem hna

¹ Vëfayik va gë vële hwëtahnëk vële yeho hnë resiyo Yude va njëtaniho vëryampo hnë vële wok vëyena wasëwif va kwëtahnëni wanës Wënu ña. ² Awa mbokajënd tuñ Piyer Yerusalem hna, wasëwif wale hwëtahnëkawo Yesu va niraðënihawo ³ ntehnëdëni: «Tënkëru hnë vële wok vëyena wasëwif do tokëntiru gë vëhni!»

⁴ Awa Piyer pëgwëlehn tëfëtanëhnëdëhni ile ryëcëtao ña, ryampo, ryampo, ntehnëhni: ⁵ «Wati nte nkebuho Yafa ña, iyëfa mbë g'anent yëfadëfuho hnutu iñë hn'ikaryëtahn ga cëlëndajëd g'ambin: ile ye had ipand yankah inte fërëtik pëlayi vacape vanah nkeho, cëlëndajëdëho yijënd ðarël mën. ⁶ Njëkëdëfuho wapacëk ile yeho hn'ipand tac ña, umë hnuhubëhni wusañ, gë wulañ, gë wule huhañ nkal li do gë wusëry. ⁷ Tac më wëryëbu kopa ga ntehnëdëho: “Matëry, Piyer, ðawëryihni do asemëhni!”

⁸ «Bare më lëkwabu: “Muk, Ahwëhn! Kobëri tokëla ile mbañëk sariya fu ña ma wok pacëna.”

⁹ «Kopa ña më mbok ntehniko g'ambin: “Antë alehn pacëna ile pëyahne Wën pacëk ña.” ¹⁰ Watac wahwënta warar ntiyako koyëna, tac fop mbokalehn g'ambin.

¹¹ «Hara, hnë wati rac dënk vësan vërar rëkiko tere ile yehahnëbuho hna: Sesare matiniho do hnë ñal mën hna payijiniho. ¹² Iyir Ipacah ña më ntehnëko rëfëlëfu gë vëhni hara gwajëlehna. Vëyënta mën imbëd g'aryaw vële yojëbu hnani vi ntapëhnanihowo Sesare hna do tënkëbunëho gë vëhni per tere Korëney hna. ¹³ Arac tëfëtanëkëfuno gante nukawo mëleka ile rënkëko tere lëwu ña do

lehnëkawo: “Payëryihni vahnë Yafa hna soje njojëniha Simo nte wacëde Piyer. ¹⁴ Pëyadëhi wanës wante fehëtëdëhu wëjë gë vëvë tere hu va fop.”

¹⁵ «Awa pëgwëbuho hnësëhnëndëwëhni ante cëliko Iyir Ipacah ija hnë vëhni gante cëliko ten hnë fuhnë ka. ¹⁶ Ryënkwëtalehnu wañi wanës Ahwëhn: “San gë wënka njaryëdëho, bare wuhnë, g'Iyir Ipacah ija njaryëderun.” ¹⁷ Awa Wënu ña koyëna njëdëkëhni Iyir Ipacah ija gante njëdëkëfu ante kwëtahninëka Ahwëhn a Yesu Këris. Mo lë yebu, ami, wëyahnu ile ntik Wënu ña?»

¹⁸ Ante nkwëryëniho wañi wanës ña, fop ndemëhnalehnëniho do cëmbëndëniha Wënu ña ntehnëndëni: «Awa paryi nke Wënu ña njëdäkëhni vële wok vëyena wasëwif imëk nkwëcëtani vankeya vantëw hni va do nuñani itënk uwám usër hna.»

Mbara vële hwëtahnek vë Antiyos

¹⁹ Vële hwëtahnekawo Yesu va fop mbërehniniho ante ndawiko Ecen ña do umë forosnehnënkëhniwo campëni. Vëryampo hnë vëhni njiniho hafo Fenisi, Sipër, do gë Antiyos, bare wasëwif fo karanjëdëniho wanës Wënu ña. ²⁰ Vëryampo vëvë Sipër do gë Siren va njiniho Antiyos hn'ile karanjëdënihëhniwo Wanës Wakasëk ña soje Ahwëhn a Yesu vële wok vëyena wasëwif. ²¹ Fanka Ahwëhn fa gë vëhni nkeho. Afo kore yabah kwëtahneniho do mañëni tëfëndëniha Ahwëhn a.

²² Awa vëvë mbara vële hwëtahnekä Yesu vë Yerusalem va njëtaniho wañi wakasëk do payëniha Barënas nji Antiyos hna. ²³ Ga tëkëk nut gante njëdëkëhniwo ka Wënu ña vële hwëtahnek va, natëkawo do kamënañëhnekëhniwo fop vële hwëtahnek va nko kahnëndanëhneniha Ahwëhn a g'ikwëtahñ yañah. ²⁴ Barënas asan a fërën yeho, pëbëkawo Iyir Ipacah ija do g'ikwëtahñ ija hnë wati rac vahnë vëyabah kwëtahnenihawo Ahwëhn a.

²⁵ Tac Barënas njilehn hn'ankol Tarës njëkëlehnehna Sol. ²⁶ Ga nujëka, umë njojëka Antiyos. Umë ntini bëhn ña fop hnë cery sali vë hnam hna, do karanjënihëhni vahnë vëyabah. Antiyos hna maciniho vële hwëtahnek va ryënkwëryënk wë ña Vahnë Këris.

²⁷ Hnë wafac warac, wakila matëniho Yerusalem njini Antiyos. ²⁸ Aryampo hnë vëhni Agabus maciko. Iyir Ipacah ija hnësendëhawo ntehn biyëdina inte cankaf yed' duniya hna fop. (Nkelehn, hnë wati nte nkeho Këlod ahnañ a.) ²⁹ Awa vële hwëtahnek vëvë Antiyos va pëhnalehnëni ale-wo-le hnë vëhni njëdahn ile mëkëd' ña njëdahnini ndemahnini vële hwëtahnek vëvë resiyo Yude va*. ³⁰ Umë ntiniho do njëdanihëhni uyed' rac Barënas gë Sol njinenëhnenihëhni vicër va soje vële hwëtahnek Yude va.

12

Icëm Sak do ipëla Piyer

¹ Hnë wati rac, ahnañ ale waciko Erof Agëripa ña këm fo ntidëhëhniwo vëryampo vëvë cery sali vë Yerusalem va. ² Umë ndawëhnëka gë sëlame Sak, aheryu San. ³ Nuko watac nëgëkëhniwo wasëwif wä, awa hnë wati ambënt mburu kwëhn levir këm hna,

* **11:29** 11.29 Vële hwëtahnek vëvë resiyo Yude va wasëwif wä ye.

më pëlayehnëka Piyer fëna. ⁴ Ga pëlayik Piyer më cëdëhnëka, do kwëtehahnëhni wakore wahnah wasodafë wahnah wahnah nëmpëtëldëni njëkandëniha. Nädëho tufahna ßulunda hna ge ndëcëk ambënt Pak ɳa.

⁵ Awa Piyer kaso hna kwëtiko, bare vëvë cery sali va muntadënihawo Wënu ɳa kwëlëkwël soɳe lëwu ɳa.

Itav Piyer

⁶ Hara umëd nte pëhnahnëko Erođ, ge pacëk, njohna Piyer kitinji tase ßulunda ɳa, Piyer gë vankëncä ñabëlehnihi gë wasodafë wahi. Yëbëlan lëw hni ndakëko wakwëd do vëyëka vëhi vëyëntaɳ va ale-wole yëwa lëwu hna nkeho haryënk w rënka kaso hna. ⁷ Taɳ, mëleka Ahwëhn karyëtahnëka kaso hna gë humpen hucankaf. Mëleka ɳa më ñakëka Piyer wabëv hna, nëgëta do ntehna: «Matëry ñap!» Awa vankëncä va njolehn wëbäk wadëwu hna.

⁸ Tac mëleka ɳa më ntehnëka: «Ñëbary ryl hu ɳa do afërya wapary hu ɳa.» Piyer më mawëhnëka do mëleka ɳa më nkwënk: «Cudary cud cankaf hu ɳi do arëfe.» ⁹ Piyer më tëfëlehndëha hara yëtëna toña ye fop ile ntidëho mëleka ɳa: ntiyahnëkawo hudakery ye. ¹⁰ Umë ndëcënihëhni vëyëka vëryënk wëryënk va, tac vëhigëna va do tëkëlehni haryënk w rënka waryëhwëra ile pabëlëni inaɳ ɳa. Rënka rac pidëtalehn umë fo haryënk w lëw hni. Cahnëlehni tondani ankaɳ, do taɳ mëleka ɳa tavëlehna.

¹¹ Awa Piyer më njavëtëk ile liyak ɳa do ntehn: «Tame, njëtëbu dus toña ye: Ahwëhn a payika mëleka lëwu ɳa, pehëto hn'imëk Erođ hna do gë fop wameh wante ñakëndëni ntiniho ßulunda wasëwif wä.»

¹² Ga njavëtëk watac, më njik tere Mari, hnëmu San nte wacëde fëna Marëk hna. Vahnë vëyabah varëko hnam soɳe iyëfanëhn dëwu. ¹³ Më mbankëk rënka ɳa do aryokuɳ ale waciko Rod më njijëk do tëya bi mo ye hnam. ¹⁴ Më njavëtëk hohna lëwu ha do, hnatah lëwu hna, tavëlehni pidëtëna, nkary bambery pëyah: «Piyer ye! Për hna nke!»

¹⁵ Umë ntehnëniha: «Cenaki!» Bare njawëhëko paryi toña ye. Awa më ntehnëni: «Mëleka lëwu ɳa rëfëka nke.»

¹⁶ Piyer nkoço mbankënd. Ga pidëtëni rënka ɳa, nutëniha, pëmpëhnahnëkëhniwo. ¹⁷ Umë ndëkwanëkëhni gë vák ɳi ndemëhnani do tëfëtanëhni gante canika Ahwëhn a hnë kaso ka. Umë mbok ntehnëk kat: «Pëyaryina Sak gë vëyënta fu vëyëntaɳ va.» Tac më cahnëk nji sëñ haɳary.

¹⁸ Ga pacëk, uryëñah sankaf yeho wasodafë hna; tëyëldënihi bi ne nke Piyer. ¹⁹ Erođ ntehnëko njëkëlehni, bare nuyilohna. Umë tëyëhnëkëhni vëyëka va do, kabi vëyëtëna hn'ile nke Piyer hna, më ntehnëk ndaɳini. Tac, Erođ më matëk Yude hna nji Sesare, hnam ñëwëko toye.

Icëm Erođ Agëripa

²⁰ Hara Erođ ntavëkawo dus gë vëvë Tir gë Sidon va. Vërac më maɳalëni soɳe njijëni nësëlëni. Nuɳaniho ten nkeni lawo gë Bëlasëtis, asankaf vëryokuɳ vëvë tere ahnaɳ va; tac më njini muntaniha Erođ mbokani nkeni yam kabi ile tokëdëni vankol vantëw hni ɳa fop nkal dëwu hna matëdëho.

²¹ Hnë fac le cëbëniho hna, Erođ më ntiyak viyi ucankaf va, ntaña tinki naŵ dëwu hna do nësëhnëhni bulunda ya fop. ²² Bulunda ya cëmbëdënihawo, ndekatëndëni: «Had wën nësëd, gena had ahnë!» ²³ Bare, wati rac dënk, mëleka Ahwëhn a tesëndanëkawo Erođ, kabî bësalaŵohna Wënu na untënah ntëwu na. Awa më tokëniha vandur cëmëlehn.

²⁴ Hara wanës Wënu na campëdëho g'ahawary nkal hna.

²⁵ Barënabas gë Sol, ante puhnaniho d'oku lëw hni Yerusalem na, mbokaniho do njoryeryënihawo San nte wacëdëho fëna Marëk.

13

Barënabas gë Sol tēhnayini soje payini

¹ Hnë cery sali vë Antiyos hna, nkeniho wakila gë vēharan wanës Wënu na: Barënabas, gë Simeyo nte wacëdëho Avahnah, gë Lusiyus mbë Siren, gë Manaŷe arëfëlënta koŷëri hn'utah Erođ Antipas, do gë Sol. ² Fac ryampo, wati nte cëmbëdënihawo Ahwëhn a do cujëdëniho, Iyir Ipacah iŷa më ntehnëkëhni: «Pitëryinëhni tame Barënabas gë Sol soje d'oku ile wacëbuhëhni ya.» ³ Awa ga cujëni do njëfa, umë tindënihëhni wëbák na tavëlehnënihëhni njini gë d'oku rac.

Barënabas gë Sol Sipër hna

⁴ Koyëna payëkëhniwo Iyir Ipacah iŷa Barënabas gë Sol; më njini ten Selusi hna. Hnam kayëniho sisikulu njini tinti mbë wov nte wacik Sipër. ⁵ Ga tükëni Salamin hna, pëgwëlehnëni pëyahnëndëni wanës Wënu na vacaliŷa wasëwif hna. San-Marëk fëna gë vēhni nkentiko do ndemaçëhëhniwo.

⁶ Koyëna ndëcëtaniho tinti mbë wov na fop hafo naŵ Pafos hna. Hnam, më tëkatëniha sëwif le waciko Bar-Yesu. Ali mbilayo kavëla yeho do kila ntiyako. ⁷ Guverëner tinti ya Serëgiyus Polus maciko do Bar-Yesu lawo lëwu yeho. Guverëner ya asan aritah yeho. Arac më macehnëkëhni Barënabas gë Sol, kabî ñadëho nkwëry wanës Wënu na. ⁸ Bare ambulayo Elimas, (macik koyëna kabî Elimas fëhnëtanëk ambulayo gë Wagërek na) kasëkëhniwo memaŷehnahna guverëner ya antë kwëtahn wanës Wënu na. ⁹ Awa Sol, Pol macëdëho fëna, pëbëkawo Iyir Ipacah iŷa, umë ntaŷëka ¹⁰ do ntehna: «Aroka vahnë! Afëbah wamër! Fatah Sintani! Ale ŷëwëk fop ile satëk! Guve tavëdu mpaŷëmpaŷehn toña ya soje antë tëfëniha Ahwëhn a? ¹¹ Tame, nëpary: Ahwëhn a ndafëdëhi, mëpëdu do bokëdila ahnu humpen ulav ha hafo mbiŷ toyë.»

Wati rac taŷ, vinkër Elimas va mëhwëryëlehn, nkelehn hn'umëd mbahnah do cahëtalehnëdëho gante-wo-gante, njëkëlehnanda ale hahëdëha. ¹² Guverëner ya, ga nuk ile liyak ya, kwëtahnëlehnëkawo Ahwëhn a Yesu; pëmpëhnahnëkawo d'us ikaraŷ nte karaŷiko soje lëwu na.

Ikaray bë hn'ankol Antiyos mbë Pisidi

¹³ Ga ndëcëni hnam, Pol gë vërefëlëntaŵu kayëlehnëni hnë sisikulu Pafos hna njini Perëg vë Pampëfili hna. Hnam San-Marëk tavëkëhniwo do mboka Yerusalem. ¹⁴ Bare vēhni, më matëni Perëg hna njini Antiyos mbë Pisidi hna. Hnam, hnë fac ntaŷëla hna, më tënkëni caliŷa wasëwif hna ntañani. ¹⁵ Ga karaŷik Sariya

Moyis ŷa gë vëkayëte wakila va, vësankaf caliŷa va më payehnek ntehnini: «Vëŷënta fu, ge kwëhnarun iñë ile hnësëdun mbara li soŷe ahamënaŷehnahnu, kođun ahnësu tame.»

¹⁶ Awa Pol më matëk, ndëkwanëkëhni ndemëhnani do ntehn: «Bulunda vëva Isërayel do gë fop wühnë vële lakëdëhu gë Wën vi, nëparyino! ¹⁷ Wën bulunda vëva Isërayel ŷa tëhnaکہہni vacërakëlo fu vi njaہنëکہہniwo wati nte nkonihoh hn'uhneh Esipët hna, tac canikëhni hn'iŷi nkal gë fanka falëwu fa. ¹⁸ Hnë wabëhn wafëhw wahnah nduñënanëکہہniwo wula hna. ¹⁹ Tac, mbëvehnekëhniwo wahnënk mbëd gë wahi wavë Kanan wä do njëdahni nkal dëw hni ŷa bulunda lëwu ŷa kwëhnëni. ²⁰ Waŷi fop mbïŷëko le rëkëk wabëhn wakeme wahnah gë wafëhw imbëd (450) nuŷahnëndëni nkal tac.

«Ga ndëcëk watac, më njëdakëhni vësankaf vacërakëlo fu va hafo yamani kila ale wäciko Samiyel ŷa. ²¹ Awa, bulunda ŷa më tëyëni njëdayiniha ahnaŷ do Wënu ŷa më njëdakëhni Sol, aju Kis, avë hnënk Besame. Arac wabëhn wafëhw wahnah naŷëko hnë vëhni. ²² Wënu ŷa, ga ntihëtëka Sol, më ntika David ahnaŷ. Më ntehnëk soŷe lëwu ŷa: “Nubuha David, aju Yese: aŷi asan ale hnëjahnëkowa đus ye; ntid fop ile ŷadëfu ŷa.”

²³ «Hnë vutah David hna njëdakëhni Wënu ŷa bulunda vëva Isërayel va Afehët, gante nësëhnëکہہniwo ka, do afehët arac Yesu ye. ²⁴ Ani gë njihahnind Yesu ŷa, San ntehnëdëhëniwo fop bulunda vëva Isërayel va nkwëcëtani vankeya vantëw hni va do njaryini. ²⁵ Wati nte nkëhnëko pu đoku San ŷa, ntehnëdëho: “Mo hnaharun yebu? Gela ale hnapëđun a. Biŷëđina umë rëfidëho soŷe lëwu ŷa catëla dënk faryëtahnëwa wapary ŷa.”

²⁶ «Vëŷënta mën, wühnë vutah Abëraham do wühnë fop vële lakëdëhu gë Wën vi: soŷe lëw fu cañëtik Wënu ŷa waŷi wanës ipëh. ²⁷ Vahnë vëvë Yerusalem va gë vësankaf vëlëw hni va vëyavëtëlawohna bi mo ye Yesu do vëwëryëlohna wanës wakila wade haranjëde ntaŷëla-wo-ntaŷëla ŷa. Bare ante ndaŷëhnënihawo Yesu ŷa wanës watac ntiyako: ²⁸ tëyënihawo Pilat ndaŷëhna mama nkonihoh vëhnuŷana toña ile ndaŷëhnahnëdëniha. ²⁹ Ga ntini fop ile nësëko Vikerëh soŷe lëwu ŷa, umë cëlëndëniha kërëwa hna kwëtëniha hn'iyag. ³⁰ Bare Wënu ŷa mbëhnëndanëka vësëm hna. ³¹ Tac, hnë wafac wayabaہ, Yesu tufëhnaکہہniwo vële lapëhnajëkawo kobëri Galile hafo Yerusalem va do ye tame waseđe walëwu haryënk bulunda vëva Isërayel hna.

³² «Fuhnë dënk, Wanës Wakasëk watac yonëhniŷirun: ile ntehnëko Wënu ŷa ntinëhnëdëhëni vacërakëlo fu ŷa, ³³ ntinëhnëkëfu tame fuhnë, vutah vuntëw hni va; umë ye ile mbëhnëndanëka Yesu vësëm ŷi. Kerik hnë Kayëte Wahnëw higëna hna nësëk soŷe rac ntehn: «“Ajë mën yeru. Pëgw dol Rëm hu yebu.”»

³⁴ Wënu ŷa nësëko mbëhnëndanëdëha vësëm hna do nkal tokëđilahna muk. Koyëna nësëko:

«“Toña hnësëhnëdëmu, njëdadëmu ami dënk, vëŷi viferën vile vëŷëd gante ntehnëđuhawo David ka.”»

³⁵ Umë mbok ntehnëk kat hn'ikerëh kaŷary: “Tavëđilihahna aryokuj hu, nkël yag hna.”»

³⁶ Gena soŋe David nësëko. Umë, ndokunëko ðoku ile kwëtehnahnëkawo Wënu ŋa hafo puhna, tac cëmëko do ðarël warëmu hna mbañiko do nkëlëko. ³⁷ Bare soŋe ale mbëhnëndanëko Wën ŷa, arac gëlëna.

³⁸ «Awa, vëyënta mën, tëfëka ayëtu: Yesu ntik ile rëfëka ar-avëhnañiwu wameh hun ŋa gante pëyahnedëfun ki. ³⁹ Koyëna, alewo-le hwëtahnëka ŷa tavëhnëde wameh ŋa. Itëf Sariya Moyis ŷa kodilohna nti rac. ⁴⁰ Awa, keharyin: antë nkewu ile kerëni wakila ŋa:

⁴¹ «“Yëkëryin, wuhnë vële pëbëk iyaf, pëmpëhnahnëryiŷu do cëmëryin! Nudun ntidëfu wati fu li ðoku ile worun kwëtahnakëndiluhna ge ahnë nësëhnakëndëhu!”»

Koyëna nësëko Pol.

⁴² Ante cahnëdëniho Barë nabas gë Pol caliŋa hna, ntehniniho mbokajëni ntaŷëla nte ryavid hna mbok nësëni soŋe watac fo kat. ⁴³ Ga pitëlëni mbarëla hna, wasëwif wayabah gë vële salinëntik caliŋa wasëwif va tëfëlehnënihëniho vëhni, Pol gë Barë nabas. Vëhni, nësëhnëdënihëniho do kamënaŷehnedënihëniho nko kahnëndanëniha Wënu ŋa g'ïdema dëŷu ŋa.

⁴⁴ Ntaŷëla nte ryaviko ŋa, vahnë vëvë naŷ va fop mbarëlëniho nëpa wanës Ahwëhn ŋa. ⁴⁵ Wasëwif wëryampo, ga nunihëni iŷi kore, pëbëkëniho iñewary; umë nkwaŷëniha Pol do nŷewëniha.

⁴⁶ Pol gë Barë nabas më ntehnënihëni g'ikwëtahn: «Tëfëkawo ahnësëniho wanës Wënu ŋa wuhnë ten. Bare kabi ŋwëyërun, tufahnërun koyëna tëfëluhna ahnuŷawu uwám usër ŷa. Tame nŷidëfun gë vële wok vëyena wasëwif. ⁴⁷ Wëlin gante ntehnëkëfuno Ahwëhn ka:

«“Ntimi humpen wayal ŷi, ayohahn Wanës Wakasëk ŋa soŋe pehëtahnini vahnë va hafo hn'ile tëkwik ðuniŷa hna!”»

⁴⁸ Vële wok vëyena wasëwif va, ga nkwëryëni waŋi wanësë, natëkëniho, pëgwëlehnëni cëmbëndëniha Ahwëhn a soŋe wanës wadëŷu ŋa. Fop vële rëfëka tënkëni uwám usër hna kwëtahnëlehnëni.

⁴⁹ Wanës Ahwëhn a campëdëho hnë resiŷo rac fop. ⁵⁰ Bare wasëwif wëryampo cënkwënihëniho vësëval vële lënënik vële salinëko caliŋa wasëwif, rëfëdëho wanës Wënu va, do gë vëvë karyënkwaŷ naŷ va. Njonëhnihëni vëhni, Pol gë Barë nabas, uryënah sankaf do ntalehnënihëni ŷal hni hna. ⁵¹ Vësan vëhi va mbankaniho ivëd wapary wadëŷ hni ŋa tufahnëni vëwaŷëna, nŷilehnëni Ikoniyum. ⁵² Bare ge vëvë Antiyos vële hwëtahnëk va ye, pëbëkëniho uhnatah do g'Iyir Ipacah iŋa.

14

Pol gë Barë nabas Ikoniyum hna

¹ Ikoniyum hna fëna, Pol gë Barë nabas tënkëniho caliŋa wasëwif hna do nësëniho wanës wapacah hafo wasëwif wayabah gë vële wok vëyena wasëwif kwëtahnënihawo Yesu. ² Bare wasëwif wale wëyëko vëhwëtahnëdina va cënkwëdënihëniho vële wok vëyena wasëwif nahanëhnëdënihëni uŷeh fo vële hwëtahnëk va. ³ Pol

gë Barënabas mbiÿëniho Ikoniÿum hna. Njaÿwëneniho wanës wadëw hni ña, pëbëkëhniwo ikwëtahn iña Ahwëhn hna. Ahwëhn a njëdadëhëhniwo imëk ntindëni viſëmpëhnahnah do gë wëdahëse do koyëna njaÿwënedëniho toña ile karañëdënihëhniwo vahnë soje ifërën ile ntinëhnedëhëhni Wën vahnë vëlëwu va. ⁴ Vahnë vëvë naŵ va, nahan dëw hni ña nëmpëlëko: vëryampo gë wasëwif ŵa nkeniho, vëÿentaŵ va gë vëfayik va. ⁵ Wasëwif ŵa gë vële wok vëyena wasëwif va, do gë vësankaf vëlëw hni va, pëhwëtaniho ntinihëhni këm fo vëhni Pol gë Barënabas do ndaÿwënihëhni gë wëraka. ⁶ Bare vëhni, njëtandëni tuñ nkaryëlehnëni gë cape Lisëtër gë Derëb, hnë resiÿo Likawoni hna, do gë caharaŵ lëwu ÿa. ⁷ Hnam fëna pëgwëlehnëni pëyahnëndëni Wanës Wakasëk ña.

Pol gë Barënabas Lisëtër hna

⁸ Nkeho asan Lisëtër hna. Asan arac kwëlëkwël ntañadëho, kafi vorovoro nkehawo wakwër ñi; koyëna nagiko, kobëri yasëlohna. ⁹ Ante nësëdëho Pol ña, nëpadëho. Pol ntañëkawo do nuko kwëhñak ikwëtahn njërënahni*. ¹⁰ Awa umë ndekahnëka: «Matëry, kahnëry!» Asan a ntonjaheln, kahn, pëgw njasënd.

¹¹ Kore ÿa, ga nuni ile ntiko Pol ÿa, umë ndekani gë wanës wabë nkal Likawoni ña: «Wamën ña mbacani vahnë do cëlini ÿal fu li!» ¹² Umë macëniha Barënabas «Sus†» do Pol «Herëmes», kafi Pol yeho ahnës wanës ÿa. ¹³ Asëna ava Sus ÿa, njojëkëhniwo wuhni wule hayëtik haryënkw rënka naŵ hna hn'ile nkeho calina ntëwu hna: ñadëniho gë kore ÿa cënanëhnenihëhni sadëha vëhni Pol gë Barënabas.

¹⁴ Bare ante njëtaniho vëfayik vëhi va, citëniho viÿi vilëw hni va tufahnahnëni vëÿadina koyëna do ntëfëni gë kore ndekahatëndëni: ¹⁵ «Wëlawa fu, tëfëluhna aliwu koyëna. Vahnë fo yebun, had wuhñë. Wanës Wakasëk ña yonëhnijirun, aravëtehniwu fop waÿi waravahn wahwëhn nafa këm wale sëmbëdun wï do asahëtawu gë Wën paryi ka, hunte lik ambin ñi, g'inkal inji, wov ÿi gë fop ile yehëhna hnam ÿa. ¹⁶ Wati le ryëcëk ÿa, tavëkëhniwo wayal wï fop tëfëndëni vankaŵ vantëw hni va dënk. ¹⁷ Bare, tufahnëdëho kwëlëkwël g'ipërëna nte ntidëho ña. Njëdadëhu rëv ÿa do njëdadëhu ibarëp roka yabah, mawëryanëdëhu ile rokëdun do pëbënedëhu walawary hun ŵa uhnatah.» ¹⁸ Wëlakënde ga nësëdëniho aki vëfayik va ntakaryëkëhniwo tavëtehnënihëhni kore ÿa cënah dëw hni sadëha ña.

¹⁹ Hnë wati rac dënk wasëwif ŵatiko Antiyos mbë Pisidi g'inaw Ìkoniÿum, cënkwenihëhniwo kore ÿa ntutëniha Pol gë wëraka soje ndaÿwëniha. Ntiyahnëkëhniwo cëmëk awa më kuhëniha canëniha naŵ hna. ²⁰ Bare ante kwërënihawo vële hwëtahnëk ña, matëko do mbokanti g'inaw. Ga pacëk më njini gë Barënabas Derëb.

Ìboka Antiyos mbë Siri ña

²¹ Pol gë Barënabas pëyahnëniho Wanës Wakasëk ña Derëb hna. Hnam vëyabah kwëtahnënihawo Yesu. Tac mbokani Lisëtër, Ikoniÿum do gë Antiyos mbë Pisidi hna. ²² Njaÿwëneni wasakahn vële hwëtahnëk va, kamënaÿehnenihëhni nkonì njaÿwëneni kwëtahn

* **14:9** 14.9 Do nuko kwëhñak ikwëtahn njërënahni: Kođe nkweÿi njërënahni ma pëhëtahni. † **14:12** 14.12 Sus gë Herëmes: Wamac waki hnë wamën Wagërek hna ye.

inja do ntehnëdënihëhniwo: «Tëfëkëfu mbërayin ðus tënkahnin Nawã ambin hna.» ²³ Hnë cery sali-wo, tahnënihëhniwo vicër, do ga cujëni do njëfani, më kwëtehnahnëniha Ahwëhn a, umë ale kwëtahnëni ýa. ²⁴ Tac më ndëcëni resiýo Pisidi hna, njini resiýo Pampëfli. ²⁵ Umë pëyahneni wanës Wënu ña inawã Perëg hna, tac njilehnëni inawã Atali.

²⁶ Hnam më kayëni sisikulu njini Antiyos mbë Siri, hn'inawã nte kwëtiniho hnë wëbák Wën soje iýi ðoku ile puhnani tameki ýi. ²⁷ Ga tëkëni Antiyos hna, umë mbarënihëhni vëvë cery sali va fop tëfëtanënihëhni ile ntiyehnëkëhni Wënu ña fop, do gante pidëtëni rënka ikwëtahn ña soje vële wok vëyena wasëwif va, vëhni fëna kwëtahnahnëni. ²⁸ Pol gë Barë nabas ñëwëniho afo mbiý hnë vële hwëtahnëk vëvë Antiyos hna.

15

Nkwajëla soje háci ýa

¹ Wati nte nkonihó Pol gë Barë nabas Antiyos hna vësan wátëko Yuðe tëkini hnam do pëgwëlehnëni karajëndënihëhni vële hwëtahnëk va ntehnëndëni: «Kodeluhna afehëtiwo age káciluhna gante ntehnëk Sariya Moyis ka.» ² Pol gë Barë nabas nkwajëlëniho ðus gë vëhni soje watac. Awa umë pëhnani Pol gë Barë nabas do gë vahnë vëhawary vëvë Antiyos va njini Yerusalem tëyënihëhni vëfayik va gë vicër va soje watac. ³ Awa cery sali ýa më payëkëhni njini. Më tëfëni hn'inkal Fenisi do gë Samari, tëfëtahëndëni gante kwëtahnëniha vële wok vëyena wasëwif va Ahwëhn a. Wakasëk watac natëdëhëhniwo ðus vële hwëtahnëk va fop. ⁴ Ante tëkëni Yerusalem ña, vëvë cery sali va hacakëhniwo, gë vëfayik va do gë vicër va, do më tëfëtanënihëhni fop ile ntiyehnëkëhniwo Wënu ña.

⁵ Bare, wafarise wëryampo wale hwëtahnëntikawo Yesu va më ntehnënihëhni afo kácini vële hwëtahnëk do wok vëyena wasëwif va do ntehnëni ntënëni Sariya Moyis ýa fop.

⁶ Vëfayik va gë vicër va mbarëniho gwajëlëni soje watac. ⁷ Ga gwajëlëni hafo mbiý, Piyer më matëk ntehn: «Vëýënta mën, njëtërun mbiýëk ga tëhnako Wënu ña fagant hun soje fëyawëhni Wanës Wakasëk ña vële wok vëyena wasëwif va, nkwëryahnëni do kwëtahnëni. ⁸ Do Wënu ña, umë ale yëtëk iña vahnë ña, tufahnëk mañëkëhni vële wok vëyena wasëwif va kabi njëðakëhni Iyir Ipacah inja gante njëðakëfu fuhnë ki. ⁹ Dëbëndëlehnëlfuhna vëhni gë fuhnë: vëhni fëna pacënëk wasakahn walëw hni wã kabi kwëtahnëni. ¹⁰ Awa tame, soje ye fëgwëðunëha Wënu ña g'ile ýaðun aryibënduni vële hwëtahnëk va? Idib nte woyinëk mëkilënëhna ndibin ye, fuhnë gë warëm fu per! ¹¹ Gena bi fuhnë, kwëtahninëka Ahwëhn a Yesu, umë dënk, lik pehëtahninëfu? Awa, koyëna pehëtini vëhni fëna.»

¹² Awa, mbara ña fop ndemëhnaniho; Barë nabas gë Pol fo nëpadëniho ante tëfëtaðëniho viñëmpëhnahnah gë wëdahëse wante ntiyehnëkëhniwo Wën hnë vële wok vëyena wasëwif hna. ¹³ Ga puhnani wanës ña, Sak më tebak ntehn: «Vëýënta mën, nëparyino! ¹⁴ Simo Piyer tëfëtak gante pabëkëhniwo Wënu ña ryënkweyënkwe ýa vëhni Korëney hna vële wok vëyena wasëwif va tëhnahn bulunda ile kwëhnëk. ¹⁵ Do wanës wakila ña tëfëlëk g'ile liyak ýi, gante kerik ki:

16 «Awa Ahwëhn a më lehnëk: «Ge ndëcëk umë mbokajëdëfu soje vokaryu usank David ule yok wï, matëndëdëfu vanihel vi do mbokaryëdëfu hahnëdu. 17 Awa fop vële wok vëyena wasëwif va njëkëlendëniha Ahwëhn a; ha, fop wayal wale wacëbu hwëhnëwëhni wã. Ami Ahwëhn a dënk hnësëk watac; 18 mbiyëk ga njëtëndanëbuhëhni vahnë va vëyin.»»

19 Sak më nkwënëk: «Soje umë ye ntiyahnëko tëfëka tavin bërehn vële wok vëyena wasëwif hwëtahnëka Wën vi. 20 Kerëhnënfuni ntehninëhni antë tokëni faÿar sadëha, do asan g'asëval antë ndakëni ge vëyëläläna, do fëna ant'aroku faÿar ile wok kácina soje cahna sat ÿa do ant'asewu sat. 21 G'inÿi karañ gwër nked' kabi, kobëri wati warëm fu ÿa, nkeniho vële harañdëhëhniwo vahnë Sariya Moyis ÿa ankolwo-nkol do hafo dol karañdëde vacaliña hna hnë fac ntawëla-wo.»

Kayëte nte njëdanahnini vële wok vëyena wasëwif

22 Awa vëfayik va gë vicër va do gë vëvë cery sali va fop, pëhnaniho tëhnanihëhni vëryampo hnë vëhni do payënihëhni njintini Antiyos gë vëhni Pol gë Barë nabas. Umë tëhnanihëhni vëhni Yuda, nte wacëdëho Barësabas fëna, gë Silas. Vëhni vëhi cery sali hna fop ntënëniho. 23 Umë ntehnënihëhni njiryeryëryin anÿi kayëte:

«Vëyënta fu, wühnë vële wok geluhna wasëwif do lëdëk nkol Antiyos, do gë waresiÿo Siri gë Silisi va, fuhnë, vëfayik va gë vicër va, nkaÿirun.

24 «Njëtabun vahnë vële watëryik ÿal fu li mpaÿëmpaÿëhnenihu do pëmpëhnayëhnenihu gë wanës wadëw hni ña. Bare ñoñ payëryilëfunihna nësëhnenihu soje watac. 25 Soje umë, fëhnahnëbun fuhnë fop rëhnafuni vahnë vële fayëryidëfun njiryini. Wëlawo fu wã, Barë nabas gë Pol, nkeryidëni. 26 Vële wafëk walawary walëw hni soje doku Ahwëhn fu ÿa Yesu Këris. 27 Awa payëryibunëhëhni vëhni Yuda gë Silas nësëhnenihu vëhni dënk ile herëbun hn'añi kayëte hna. 28 Iyir Ipacah inja gë fuhnë dënk pëhnabun ant'awëniwu dïb kawary ge gena vëyin vile hwëhna nafa vi: 29 ant'aroku faÿar sadëha; ant'asewu sat, ant'aroku faÿar ile wok kácina soje cahna sat ÿa; asan g'asëval antë ndakëni ge vëyëläläna. Ge keharun vëyin fop cañëk. Arabi yam ÿa nke hnë wühnë!»

30 Tavëlehnini vële fayik va njini gë Antiyos. Ga tükëni mbarëpënihëhniwo bulunda vële hwëtahnëk va njëdanihëhni kayëte tac. 31 Karañiko kayëte ña do vahnë va fop natëkëhniwo gë ikamënaÿëhn inte kerëhniho ña. 32 Yuda gë Silas, vële yeho wakila vëhni dënk, nësëhnenihëhniwo d'us vële hwëtahnëk va soje kamënaÿëhnahnënihëhni do njawënenihëhni kwëtahn hna. 33 Njëwëniho wafac hnam, tac vëyënta hni va më ndëwanëhnenihëhni nkañ përen, mbokahnëni gë vële fayëkëhniwo. 34 [Wati kahnëta hna Silas pëhnako nko hnam.]

35 Pol gë Barë nabas woko Antiyos hna do karañdënihëhniwo gë vahnë vëyabah vëhawary do pëyahnëdëniho wanës Ahwëhn ña.

Ipitël Pol gë Barë nabas

36 Ga mbiyëk, Pol më ntehnëka Barë nabas: «Bokafu njëkihni vëyënta fu va hnë wahnaw wale fëyahnahnik wanës Ahwëhn hna

fop, njëkihni bi hak nkeni.» ³⁷ Barënabas ñadëho njoryeryëniha San nte wacëdeho Marëk; ³⁸ bare Pol cañahnëlawohna, kabi Marëk tavëkëhniwo Pampëfili hna do golohna ntapëhnandëhni doku lëw hni hna. ³⁹ Nkwajëlëniho hafo pëmpëlëhni, më pitëlëni. Barënabas më njoka Marëk kayëni hnë sisikulu njini Sipër. ⁴⁰ Pol, umë, më tëhnaka Silas do ga kwëtehahnënihëhni vële hwëtahnëk Antiyos va hnë wëbák Ahwëhn hna, njilehneni. ⁴¹ Umë tëfëni Siri gë Silisi do njawënehnehëndënihëhni kwëtahn ija vële hwëtahnëk va.

16

Pol gë Silas do gë Timote

¹ Pol təkëko fëna Derëb hna tac Lišëtër hna. Hnam nkeho asan ale hwëtahnëk macënde Timote; hnëmu fëna kwëtahnëko. Umë sëwif yeho, bare rëmu gërek yeho. ² Vële hwëtahnëk vëvë Lišëtër gë Ikoniyum va wapërën wayabah nësëdëniho soñe Timote ya. ³ Pol ñadëho Timote ntapëhnahna. Awa më njoka. Umë kácehnëka, soñe wasëwif wale yeho waresiyo warac wa, kabi fop njëtëniho rëmu gelohna sëwif. ⁴ Hnë vankol vante njihahnëdëniho hna fop, pëyadëhëhniwo vële hwëtahnëk va ile pëhwëtani ntini vëfayik gë vicër vëvë Yerusalem va do ntehnëdënihëhniwo mawëhnëni watac. ⁵ Awa vële hwëtahnëk va njawëdëniho kwëtahn hna do nkwënadëniho yabi ja fac-wo-fac.

Ikaryëtahn Pol Tërowas hna

⁶ Pol gë Silas ñadëniho pëyahnëni wanës Wënu ja hn'inkal Asi hna, bare Iyir Ipacah ja mawëryanëlëhniwohna. Awa ndëcëtalehneni yëbëlan Fërisi gë Galasi. ⁷ Ga təkëni ñarël Misi hna, umë përekëhni njini Bitini, bare Iyir Yesu ja mawëryanëlëhniwohna. ⁸ Awa, më ndëcëni Misi njini inaw Tërowas. ⁹ Gumëd ga, Pol ikaryëtahn nuÿako: më nuka avë Masedëwan ga kahnëk. Më muntadëha aki: «Cabëry Masedëwan, yij aryemafu!» ¹⁰ Taj ga ndëcëk umë, më yëkëlehnëbun yifu gë Masedëwan, kabi pacëkëfuno Wënu ja wacëkëfuno yonëhnëfuni Wanës Wakasëk ja vëvë hnam va.

Ikwëtahn Lidi

¹¹ Kayëbunëho sisikulu Tërowas hna yilehnëfu satën fo gë Tinti Samotëras ka. Tac ga pacëk, më yibun Neyapolis. ¹² Ga matëbun hnam më yibun Filip, nkol resiyo ile yeho ryënkwëryënk wë Masedëwan, ile tampëk Rom. Wafac wayabah libunëho hn'inaw itac.

¹³ Hnë fac ntawëla hna, më sahnëbun naw hna yifu tëfary sën hna hn'ile nahabunëho nudëfun hn'ile calinjëdëni wasëwif hna. Ntañabunëho do nësëhnëdëfünëhëhniwo vësëval vële varëko hnam va. ¹⁴ Aryampo hnë vësëval vërac Lidi maciko. Asëval ale ntakëdëho gë Wën yeho. Hn'inaw Tiyatir matiko. Awaf wafand wavëntah* yeho. Asëval arac nëpadëhëfuno do Ahwëhn a pidëtëdëho sakahn hadëwu ha kolahn nkwëry do kwëtahn wanës Pol ja. ¹⁵ Njaryiko, gë vëvë tere lëwu va per. Tac më ntehnëkëfu aki: «Age paryi njavëtërun kwëtahnëbuha Ahwëhn a, yijën asëlu ÿal mën hna.» Do porosinjëdëhëfuno wawëfu.

* **16:14** 16.14 Wafand wavëntah: Pand bëntah ja kambëk ntawi; vëntah ja dahëse inaw ja ye. Gë watëvavu ja «pourpre» ma «violet» macik.

Pol gë Silas hnë kaso vë Filip hna

¹⁶ Fac ryampo gante calinjëde mbokëbunëho yindëfu, asëval aryokun më kacakëfu. Gë yine ile hnësendëhawo ile wok tëkina nkeniho do nuñandënihawo koryi yabah vële ndokunëhnëdëho va gë wanës watac. ¹⁷ Pëgwëlehn tëfëlehnëndëfu, fuhnë gë Pol, ndekatënd: «Vëyi vësan, vëryokunëhn Wën Hunte Sëpëk Fop va ye! Ankañ nte yod g'ipeh ña pëyadënihu!» ¹⁸ Wafac ntidëho koyëna. Awa Pol, ga cilëtak, më cahëtak ntehna yine ña: «G'uñac Yesu Këris ña cahnëryehna añi asëval!» Do yine ña cahnëlehna tañ.

¹⁹ Vële ndokunëhnëdëho va, ga nuni gona nuñahnëndëniha koryi, umë pëlanihëhni vëhni Pol gë Silas kuhënihëhni njiryeryënihëhni wayëwa bulunda hna haryënk wësankaf nañ hna. ²⁰ Më ntehnëni: «Vëyi vësan mpañëmpañëhni nañ fu ña. Wasëwif ye ²¹ do wënamu wakasëk karanëdënihëhni vahnë va, do fuhnë vële kwëhnëk Rom vi mañëryanilënefuhna mañin ma tëfin.»

²² Bulunda ña fëna ñadëniho ndafënihëhni. Awa, vëhitij va më ntihtëhënihëhni viñi va vëhni Pol gë Silas do ntehnëni ntampini. ²³ Ga ntampënihëhni ñus, umë cëdënihëhni do ntehnëniha ayëka ña njëkandëhni ñus. ²⁴ Ga tëk ntehnëniha koyëna tañ, ayëka ña më cëdëkëhni hn'acery mbë conk kaso ña do më ñwecëkëhni wakwër ña hnë wadëhwa.

²⁵ Ga ndëcak ga, Pol gë Silas njëfadëniho do njëwëdëniho cëmbahnëniha Wënu ña do vëramp vëyëntañ va nëpadënihëhniwo. ²⁶ Pëgwëlehn ñënkand ñus nkal inji, do ñënkënd fëna kaso ña hafo wafida ña fop pidëtalehn do fop vankëncä vëramp va pëtalehëhni. ²⁷ Ayëka ña më nëgak do, ga nuk warëncä kaso ña pidëtak, umë pëhwëtëk sëlame lëwu ña ñand ndëwa, kafi ntiyahnekawo vëramp va nkaryëni. ²⁸ Bare Pol më ndekak gë fanka falëwu fa fop: «Ant'aliya lavah! Fuhnë fop hnani nkebun!»

²⁹ Awa ayëka ña më tëyëk humpen, ntëfëk bambery kaso hna mbalatënd ntakah ña, do nji ndëkwëhn haryënk wësankaf Pol gë Silas. ³⁰ Tac më canëkëhni do tëyëhni: «Vësan, ye rëfëka liwu fehëtahniwu?»

³¹ Umë ntëkwaniha: «Kwëtahnëryehna Ahwëhn a Yesu do pehëtëderu, gë tere hu ña per.» ³² Tac umë pëyaniha wanës Ahwëhn a, umë gë vële yeho tere va fop. ³³ Awa g'umëd ga wati rac dënk ayëka ña njiryeryëlehnëhni ndagëhni wasër ña. Tac njaryëlehni tañ umë gë vële kwëhnëk va fop. ³⁴ Tac më njokëhni vëhni Pol gë Silas gë ñalu njëdahni ile tokëdëni. Añi asan gë tere lëwu ña fop pëbëkëhniwo uhnatah soñe ile kwëtahnëniha Wënu ña.

³⁵ Ga pacëk, vëhitij va payënihëhniwo vahnë ntehnëniha ayëka ña tavëhni. ³⁶ Ayëka ña më njijëk pëyahna Pol: «Vëhitij va payehniñi ravu. Awa koñun asahnu ayiwu yam.»

³⁷ Bare Pol më ntehnëkëhni vële fayijiko va: «Fuhnë vële kwëhnëk Rom va ndafëhnënihëfu bulunda hna hara wahitjëlëfuhna do tac cëdëhnënihëfu! Do tame ñandëni canënihëfu yëmëyëm? Watac gedina. Arabi njijëni vëhni dënk canënihëfu!»

³⁸ Vële fayijiko va më njini pëyanihëhni wani wanës vëhitij va. Vëhni ntakëkëhniwo ante njëtaniho Pol gë Silas Rom kwëhnini ña. ³⁹ Awa umë njijëni muntani tavëhnënihëhni do më canënihëhni kaso hna këlatëndënihëhni cahnëni nañ hna. ⁴⁰ Ga rëk cahnëni kaso hna,

Pol gë Silas më njini vëhni Lidi hna soje nunihëhni vëyënta hni va do kamënaÿehnënihëhni, tac njilehnëni.

17

Pol gë Silas Tesalonik hna

¹ Ante ndëcëniho Amëfipolis gë Apoloni ña, Pol gë Silas tëkëniho Tesalonik. Hnam kwëhnaniho wasëwif wã calija. ² Pol njiko calija hna, gante njuhëka ka. Hnë vantawëla vatar mbarëdëniho nkwaÿëlëdëni soje Vikerëh Wënu va gë vële yeho hnam va; ³ nkabëdëhëhniwo do tufëdëhëhniwo Arëhnayik a tëfëka korot do mbëhnëndani vësëm hna. Ntehnëdëhëhniwo: «Yesu nte fëyadëmu ñi ye Arëhnayik a.» ⁴ Vëryampo hnë vële hnëpadëho hna mawëniho wanës ña nkentëlehnini gë Pol gë Silas. Koyëna nkeho fëna hnë vële wok vëyena wasëwif vëyabah, do lakëdëhëhniwo gë Wën ña, do gë vësëval vëyabah vële hwëhna nafa hn'inaw hna.

⁵ Bare wasëwif wã ñewaryënihëhniwo rac. Awa më mbarëpënihëhni wafufafu wale yeho vanka w hna, matëndënihëhni wasëwif wëryampo do ñënkëni na w hna. Njilehnëni tere Yason hna njëkëlehnënihëhni vëhni Pol gë Silas soje njonihëhni haryënk w bulunda hna. ⁶ Bare kabi vërekätëlëhni hna umë njonihä Yason gë vële hwëtahnëk vëryampo haryënk w vësankaf vëvë na w hna pëgwëlehnëni ndekandëni: «Vëyï vësan ñënkëni duniya ña fop, do tame tëkini hnan! ⁷ Anj Yason hacakëhni ñalu hna! Vëyï vahnë fop nkwaÿëni sariya asankaf a, Sesar; ntehnëdëni nkehëhna ahna w aha wary ale wacik Yesu.» ⁸ Wanj wanës mpaÿëmpaÿehnëkëhniwo kore ña gë vësankaf vëvë na w va. ⁹ Yason gë vëyënta w va tëfëkëhniwo cosënihëhni vësankaf va ani gë tavahnëndëni ña.

Pol gë Silas Bere hna

¹⁰ Mëdënd tun vële hwëtahnëk va ndëcëtënihëhniwo vëhni Pol gë Silas njini Bere. Ga tëkëni, njilehnëni calija wasëwif hna. ¹¹ Wasëwif wavë hnam wã hwëhna nko nëf ntëbini wavë Tesalonik wã; tebaniho wanës Wënu ña g'ima wã përen. Fac-wo-fac, kahnëndaniho ikara w Vikerëh va njëkahnëni bi ile kara w dëhëhniwo Pol ña catëk. ¹² Hnë vahnë vërac wasëwif wayabah kwëtahnëniho, do hnë vële wok vëyena wasëwif vësëval vëryampo vële lënënik kwëtahnëniho fëna do gë vësan vëryampo.

¹³ Bare ante njëtaniho wasëwif wavë Tesalonik wã Pol mboko pëyahnënd wanës Wënu ña Bere hna, vëhni fëna njiniho hn'inaw tac cënk wëndënihëhni do mpaÿëmpaÿehnëndënihëhni bulunda ña. ¹⁴ Vële hwëtahnëk va më cañëtëniha ta w Pol gë vëyënta w njini gë cape wov; bare Silas gë Timote nkolehnëni Bere hna. ¹⁵ Vële lapëhna kowo Pol va njiryeryëni hawo hnë sisikulu hafo Aten hna. Tac mbokalehnëni gë Bere g'ipay Pol iba vëhni Silas gë Timote; pëyanihëhni tëfëlehnëniha ñap.

Pol Aten hna

¹⁶ Wati nte napëdëhëhniwo Pol vëhni Silas gë Timote hnë Aten hna, nuko ile lavëkawo d'us sakahn hadëwu hna: nkol ña waravahn fo fëbëko. ¹⁷ Nkwaÿëlëdëniho gë wasëwif wã do gë vële wok vëyena wasëwif lakëdëhëhniwo gë Wënu ña hnë calija hna, do fac-wo-fac hnë

vëyëwa bulunda hna, gë fop vële pankëlëdëniho va. ¹⁸ Vëhwëhn uyët vëryampo vële wacëde Wa-epikuren gë Wasëtowisen* pëgwëlehnëni vëhni fëna nkwajëlëndëni g'umë. Vëryampo tëyëdëniho: «Ye ñad nës ayi ayawënkah?» Vëyëntaŵ va më ntehnëni: «Ntiyak had soje wamënu wale wok yëtülënhna pëyahnëd». Nësëniho koyëna kabi Pol soje Yesu ya pëyahnëdëho do fëna soje ibëhn vësëm ña.

¹⁹ Umë njonihä karyënkŵ yëwa ile wacëde Arewopas hna do ntehnëniha: «Nësëhnëryifu soje inji karaŵ kasëk. ²⁰ Nkwëryëndanëruhëfu ile wobun yëtëlëfuhna do ñadëfun dus yëtëfu bi ye ye umë.» ²¹ Tëyëdënihawo Pol koyëna kabi fop vëvë Aten va gë vëhneh vële lëdëntik hnam va fop nës gë nëpa wakasëk watëkwa watac ña fo pabëniho.

²² Awa, Pol më matëk haryënkŵ vahnë vële yeho hnë Arewopas hna do ntehn: «Vëvë Aten, nkwëryëbu vële lënënek dus waravahn yerun. ²³ Ante ndapëbuho nkol hun ñi yëkatëndu waravahn wasëvah hun wi, nubuho hnë ryampo ga kerik aki: “Wën le wok yëtina.” Awa, Wën le sëmbëdëfun hara yëtëluhna ya, umë ye ale yijëbu fëyaŵuna yi.

²⁴ «Uñi Wën, umë ye ale lik duniya yi gë ile yehëhna hnam ya fop do umë ye Ahwëhn ambin inji g'inkal inji. Umë, wëla acery ndampo nte mbëryëni vahnë gedilahnä gwër ntëdahn gante-wo-gante naŷëk ka. ²⁵ Umë yëdadëhëhni vahnë va fop wayën wä do g'ile valëdëhëhni ya; balëlahna vahnë pabëniha ntinëhnëndëniha ile-wo-le ya. ²⁶ Hnë ahnë aryampo fo ntik wabulunda ña fop do kwëtëkëhni hnë nkal li fop. Umë dënk fëhnako watac kobëri ña: tëkwëndëlehnëk wayal wä do gë wëwati wale rëfëkawo ntëdëni hnam wä. ²⁷ Wënu ña ntik rac soje njëkëlehnahnëniha vahnë va. Wëla ntehni ntakaryëkëhni soje njëkëlehnëniha, mpëd nudëniha. Toña-toña ya Wënu ña ñaŵëtalahna ahnë hnë fuhnë. ²⁸ Ha, “Umë lik njënëden, ñënkanden do nkeyin.” Do fëna had gante nësëni vëyëw vëryampo ki: “Paryi nke vutah vuntëwu va yebun.”

²⁹ «Awa, kabi vutah vuntëwu va yeyinëk, tëfëlahna nahayin Wënu ña mëntëlëni gë ravahn sanu, koryi ma taka, nte ntik ahnë gante nahak ka. ³⁰ Bare Wënu ña dëkwëna wati le nkonihö vëyëtëna vahnë gante ntënëndëniha ka, tame macëdëhëhni fop, hnë ile-wo-le hna, nkwëcëtanï vankeya vantëw hni va. ³¹ Kahnëndëk fac ile kitiŵahnëdëhëhni g'ale tëhnaka vahnë va fop g'usatah. Aki tufëkëhni vahnë va fop ale ye ahitiŵ arac a: mbëhnëndanëka vësëm hna!»

³² Ante nkwëryëniha Pol ga nësëk soje ibëhn vësëm ña, vëryampo njafanëdënihawo do vëyëntaŵ va ntehnëdëniho: «Nëpaderu ahnësëhnëfu soje waŵi nkaŵ kaŵary.» ³³ Awa cahnëko Pol hnam nji. ³⁴ Vëryampo hnë vëhni kwëtahnënihawo do tëfëniha: hnë vëhni, nkeho Denis, (alënah yentiko umë fëna Arewopasit hna), g'asëval ale waciko Damaris, do gë vëhaŵary kat.

* **17:18** 17.18 Wa-epikuren ña gë Wasëtowisen ña: Wa-epikuren ña ntiyahnëkëhniŵo ñoñ gena hafo duniya yi, Wën gelohna. Tëfëka natëfu duniya yi fo. Wasëtowisen ña, soje vëhni, itëf nahahn nte lik duniya yi fecehnëkëhni. Ñoñ baŷëmpanyëhnëdëlihnä hnë toña rac. Ntaŵary duniya yi yeho wën hudëw hni ha. Tëfëkawo ntini fop ile satëk ya. Wakore waki tak vëhwëtahnëlohna ibëhn vësëm ña.

18

Pol Korent hna

¹ Ga ndëcëk umë, Pol matëko Aten hna do nji Korent hna. ² Hnam pankëlëniho sëwif le wacik Akilas; Pon nağiko, bare Rom hna ntëdëko hn'inkal Itali hna, do hnam matiniho takan g'asëvalu Përisil, kabi Këlod Sesar, asankaf a lehnëko wasëwif wã fop cahnëni hnam. Pol më njik hn'ile nkeni Akilas g'asëvalu hna do, ³ kabi vëhni vërar tak wasank wafand ntidëniho awa umë ñëwëntik ýal hni hna do ndampo fo ndokunëdëniho. ⁴ Fac ntawëla-wo Pol tebadëho wanës na caliņa wasëwif hna nkwajëlëntëdeho do njawërdëho wasëwif gë vële wok vëyena wasëwif mawëni wadëwu na.

⁵ Ga tëkini Silas gë Timote matini Masedëwan hna, Pol pëyahñ wanës Wënu na fo pabëko; tufëdëhëhniwo wapacëk wasëwif wã Yesu ye Arëhnayik a. ⁶ Bare wasëwif wã ñwëyëhñënihawo do njewëndëniha. Më cawëk ivëd ile ye viyi vilëwu va tufahnahnëhni vëwawëna do ntehn: «Ile ýad nkewu ýa wuhñë dënk ýak; ami gentahnila. Tëk pëgw ýi wati hnë vële wok vëyena wasëwif hna njidëfu.»

⁷ Më matëk hnam njilehn hnë tere ale wacik Titiyus Yusëtis. Arac ntakëdëhawo gë Wënu na do tere lëwu ýa darël caliņa wasëwif hna nkeho. ⁸ Bare Kërisëpus, asankaf caliņa ýa, kwëtahnënihawo Ahwëhn a umë gë vëvë tere lëwu va fop. Vëvë Korent vëyabah fëna kwëtahnëniho ante nëpanihawo Pol na, mawëniho njaryini.

⁹ Hnë umëd ndampo Ahwëhn a nësëhnëkawo umë dënk Pol hn'itufëhna, më lehnëkawo: «Antë ntaki, gory ahnësënd, antë aryemëhna! ¹⁰ Yëtëry g'ami nkeyik. Ahnë kodina ntiyi uweh. Bulunda yabah ile hwëhnëbu yehëhna hnë aņi nkol.» ¹¹ Bëhn ryampo gë fagant bëhn ñëwëko Pol Korent hna karanjatëdëhni vahnë va wanës Wënu na.

¹² Wati nte nkeho Galiyo guverëner Akayi na, wasëwif wã nkwëryëlëniho pëlanihawo Pol njonihawo kitiņa hna. ¹³ Ntehnëni aki: «Ayi asan njëkëlehnëd mawehñëhni vahnë va cëmbëndëniha Wënu na g'ankeya nte hnëmpëlëk gë Sariya Moyis ýa.»

¹⁴ Pol dëkwa na pëhwëtaðëho ante ntehnëkëhniwo Galiyo wasëwif wã: «Wuhñë wasëwif wi, nëparyino! Ge ile mbañëk sariya Rom ntikënd ma men iñë ile rëfëka kwëdahn, nëpakëndëbu wanës wadëw hun na. ¹⁵ Bare kabi soņe nkwajëla wanës gë wamac soņe ikwëtahn hun do gë wënamu hun ye, watac wadëw hun fo ye; ñada yewu ahitiņ waņi!» ¹⁶ Tac më ntakëhni kitiņa hna. ¹⁷ Awa vahnë va fop pëlalehnëniha Sosëten, Asankaf caliņa na, ndafëndëniha haryënk w kitiņa hna, bare Galiyo ñoñ dehnëlëhniwohna.

Pol mbokaf gë Antiyos

¹⁸ Ga ndëcëk watac Pol Korent hna nkoko afo mbiy. Tac më tavëkëhni vële hwëtahnëk va kayëlehn hnë sisikulu nji Siri, umë gë Përisil do gë Akilas. Matahnënd vampamb wov vë Sankëre hna, Pol kuntëciko nkaf na, kabi ile kwëtëlëniho gë Wënu na ntiyako. ¹⁹ Ga tékëni Efes hna, Pol më tavëkëhni vële tëfëlëniho va, nji tënk caliņa hna, nkwajëlëndëni gë wasëwif wã. ²⁰ Tëyënihawo ñëw hnam hafo mbiy, bare umë ñadilohna. ²¹ Umë koyakëhni ntehnëhni mbokajëd gë

Wënu ña maŵëk. Awa, matëlehn Efes hna, kay sisikulu, ñji. ²² Ante təkëko Sesare hna, Yerusalem njiko ten nkaŷihni vëvë cery sali va, tac njilehn Antiyos vë Siri.

²³ Mbiŷëko hnam, tac më mbokak tēfēhēk nkol ga nkol resiŷo Galasi hna do gë Fërisi hna, kamënaŷehnehēndēhni vële hwëtahnēk va.

Apolos Efes hna do gë Korent hna

²⁴ Sëwif ale ŵacik Apolos, ale hnagik Alekësandëri, rëkiko Efes hna. Hnë wati rac, asan aholah wanës do yëtëko Vikerēh yeho.

²⁵ Karañiko nkaŵ Ahwëhn a, do kahnëndako ðus, pëyahnedëho do karañedëhëniwo vahnë va g'usatah soñe Yesu ŷa. Bare yarya San ŷa fo njëtëko. ²⁶ Pëgwëlehn nësënd g'ikwëtahn caliña wasëwif hna. Përisil gë Akilas, ga nkwëryëniha, umë njonihä gë ŷal hni pacënehñëniha ikarañ nkaŵ Wënu ña.

²⁷ Tac Apolos ñadëho ñji Akayi. Vële hwëtahnēk va më kamënaŷehnehñëniha ðus do kerëhñënihëhni vële hwëtahnēk vëvë Korent va kacaniha g'untënah. Ante təkëko hnam ña kwëhnanëkëhniwo nafa hnë vële ndemako Wën kwëtahnëniha va. ²⁸ Tase bulunda ŷa fop nësëhnedëhëniwo gë toña facah wasëwif wale wajëtehnedëhawo va tufatëndëhni gë Vikerēh va Yesu ye Arëhnyayik a.

19

Pol Efes hna

¹ Wati nte nkeho Apolos Korent ña, Pol më tēfëk resiŷo hwëhn wahuñ hna do tək Efes. Hnam təkätëkëhniwo vële hwëtahnēk vëryampo. ² Më tēyëkëhni: «Ante kwëtahnërunëho ña nuŷarunëho bi Iyir Ipacah ña?»

Më ntëkwaniha: «Kobëri gwëryëlëfuhna ga nësëde soñe Iyir Ipacah.»

³ Pol më mbok tēyëkëhni: «Iŷëhne sifa yarya yaryirun awa?»

Më ntëkwaniha: «Yarya San ŷa.»

⁴ Pol më mbok ntehnëkëhni kat: «San njaryëkëhni vële ŵawëko nkwëcëtani vankeya vantëŵ hni va ntehnatëndëhni bulunda Isërayel ŷa kwëtahnëniha Yesu, ale rëfidëha ŷa.» ⁵ Ante nkwëryëniho wanës watac ña njaryiniho g'uŵac Ahwëhn a Yesu. ⁶ Pol tindëkëhniwo wëbák ña, Iyir Ipacah ña cëlëlehn hnë vëhni. Pëgwëlehnëni tañ nësëndëni vanësa vakawary do pëyahnedëni wanës Wënu ña. ⁷ Vahnë vërac təkëniho ipëhw gë vëhi.

⁸ Pol njidëho caliña wasëwif hna kwëlëkwël do hnë wadepera watar, nësëdëho g'ikwëtahn, pëyahnatënd Inaŵ Wënu ña do njawëredëho maŵëhnehni vële hnëpadëhawo va. ⁹ Bare vëryampo ñoñ vëŷadilohna nkwëryëni do ñwëŷëniho vëhwëtahnëdëfina, wameh fo nësëdëniho soñe nkaŵ Ahwëhn a tase vahnë fop. Awa Pol më tavëkëhni ñji, më njokëhni vële hwëtahnēk va do fac-wo-fac nkwajëlëdëniho gë vëhni hnë cery cankañ nte nkwajëlahnedëniho Tiranus gë bulunda ŷa. ¹⁰ Watac wabëhn waki mbiŷëko, hafo fop wasëwif gë vële wok vëyena wasëwif lëdëko hnë resiŷo rac ŷa kolëni nkwëryëni wanës Ahwëhn a.

Vutah vucan vumba Seva va

¹¹ Hnë wati rac Wënu ña ntiyehnëdëhawo Pol vifëmpëhnahnah vile nkok nahana ahnë. ¹² Koyëna nufëdeho wakantika gë wafand vunte ñakëdëhawo va njonëhnëndeni vëres. Vërac njërëdëniho do wayine ña cahndënihëniwo vahnë va.

¹³ Nkeniho fëna wasëwif wëryampo njidëniho wañëwë hna fop soje ntandënihëhni wayine vahnë hna. Fac ryampo njawëreniho fëna ntanihëhni g'uŵac Ahwëhn a Yesu. Ntehnëdënihëniwo: «G'uŵac Yesu, nte pëyahndëf Pol ña, ntehnëderun: cahneryin!» ¹⁴ Vutah imbëf gë vuki vumba Seva va, asankaf vësëna wasadëha wasëwif ña, lidëho koyëna. ¹⁵ Bare, ga nësëni koyëna, yine ña më ntëkwakëhni: «Yesu? Njëtëbuha. Pol, njëtëbu bi mo ye. Bare wuhnë, vëhni mo yerun?» ¹⁶ Asan ale pëlako yine ña ntonanëlehnëhni do mëkëkëhniwo vëhni fop, mbërehnkëhni ñus, cahnelehnëni nkaryëni hnë tere rac viyi këm fo do cërehnkëhniwo ñus.

¹⁷ Fop vële lëdëk Efes va njëtaniho watac. Wasëwif gë vële wok vëyena wasëwif per ntakëkëhniwo do uŵac Ahwëhn a Yesu nañëdëho. ¹⁸ Vëyabah hnë vële hwëtahnëko hna njijëdëniho putandëni tase vahnë fop wameh wante ntidëniho ña. ¹⁹ Vahnë vëyabah vële hwëhnako mbilayo njojëniho vëkayëte uyët mbilayo vantëw hni va, kovëni do pëdëni tase vahnë fop. Vëkayëte vatac hnapul yabah yeho. ²⁰ Koyëna tufahnëdëho Ahwëhn a fanka falëwu fa. Wanës wadëwu ña campëdëho g'ahawary do hn'ile-wo-le tëkëko hna ntidëho ñoku lëwu ña.

Inañëna bulunda vë Efes

²¹ Ante ndëcëko watac ña, Iyir Ipacah ña pëhnañëhnekawo Pol tëf Masedëwan gë Akayi ñi Yerusalem. Ntehnëdëho: «Ge tëkëbu hnam afo yiwu Rom.» ²² Umë payëkëhni Masedëwan Timote gë Erasët, vësan vëhi vële ryemañëhawo va, bare umë dënk resiyo Asi hna nkoço hafo mbiy.

²³ Hnë wati rac uryëñah sankaf yeho Efes hna soje Nkaw Ahwëhn a. ²⁴ Aryëhwar koryi ale wacik Demetëriyus, ryëhwarëdëho vucery koryi vunte wëntëlëk gë cery wënu cankaf mba wënu wagërek ile waciko Arëtemis* do vëryokuñ vëlëwu va nuñadëniho hnapul yabah. ²⁵ Fac ryampo Demetëriyus mbarëkëhniwo vëryokuñ vëlëwu va fop gë vëryëhwarëntawu va, do ntehnëhni: «Vëyënta mën, njëtërun iyi ñoku hnuñahnëden hnapul yabah. ²⁶ Bare nurun ma nkwëryërun ile ryëcëtañ ña: ayi asan, Pol, pëyahndëf wamën wante ntidëni vahnë gena Wën paryi do mëkëd mañëhneñni watac vahnë vëyabah ani Efes li do resiyo Asi hna fop. ²⁷ Yayah wanj wanës wadëwu ñi gena ñoku fu yi fo përekanëf bare fëna këfëf cery wën cankaf mba Arëtemis, wën hucankaf fu ña. Koyëna kihndëf ntënah ale cëmbëdëni Asi hafo ñuniña yi fop.»

²⁸ Ante nkwëryëni watac ña ntavëlehnëkëhniwo tanj, pëgwëlehnëni ndekandëni: «Arëtemis mbë Efes nañëk!» ²⁹ Ankol ña fop ñënkalehn. Vahnë va njolehnënihëhni Gayiyus gë Arisëtarëk, vësan vëhi vëvë Masedëwan vële tëfëlëniho Pol uyas va, ntëfaryini gë mbara ntëw hni. ³⁰ Pol ñadëho ñi bulunda hna bare vële hwëtahnëk va vëwawëlohna.

* **19:24** 19.24 Arëtemis: Wac wën asëval wagërek hwëhn yahey ña ye.

31 Vëryampo hnë vësankaf vëvë resiyo Asi hna fëna, wëlawo walëwu wã, payehnniho këlaniha antë nji mbara hna.

32 Wati rac bulunda ya vëwlohna nëpalëndëni. Ale-wo-le hawary ndekantëdëho do vëyabah hnë vëhni vëyëtëlohna dënk bi soje ye varëlik. 33 Wasëwif wëryampo hnë vëvë bulunda hna payënihawo haryënkw bulunda hna ale waciko Alekësandër soje nkabahn ile liyak ya. Arac më njelak vák ya: ñadëho nësëhnëhni bulunda ya. 34 Bare ante njavëtënihawo bulunda ya sëwif ye, vëhni fop ndekadëniho ndampo fo, uhnësë rac fo, ile yëhnëko ték wawati wahi: «Arëtemis mbë Efes naÿëk!»

35 Ga mbiÿëk asankaf ahigëna ya ndemëhnaÿehnkëhniwo bulunda ya do ntehn: «Vëvë Efes, mo wok yëtëna duniya li nkol Efes ni ye ante yëkad cery wën Arëtemis ni gë taka cëvah nte mëntëlëni sëlik g'ambin ni? 36 Ahnë kodina nkwa. Awa tëfëka aryemëhnawu do ant'aliwu iñë hara nahaluhna. 37 Njojërunëhëhni vëyi vësan hnani, bare ñoñ vëlina ile wëk cery wën cankaf fu hna do vëyewëlahna fëna wën fu na. 38 Ge Demetëriyus gë vële ndokujëlahnëdëni va kwëhnani ile pëyahnëdëni menëk ahnë, awa soje rac nkehna vakitiya gë vëhitiy per; hnam tëfëka pëyahnëni. 39 Do ge kwëhnarun wanës wakawary wante rëyëdun pëhwëtëden tase bulunda hna gë vële yëtëk sariya lëw fu va. 40 Ge diyilënëhna wajira ntehnëdenëhëfu ñañënayinëk soje ile liyak dol yi kabi kwëhnayilënëhna toña soje anj mbarëla, kodëlënëhna nësin ile liyehnkëfë rac ya.» Ante nësëko wanj wanës na më ntehnëkëhni bulunda ya campëni.

20

Pol Masedëwan hna do gë Gëres hna

1 Ante puko ñañëna na, Pol mbarëkëhniwo vële hwëtahnëk va kamënaÿehnnëhni. Tac koyahni kahnëtalehn nji Masedëwan. 2 Ga tékëk hnam ndëcëtako resiyo rac, nësëhnëkëhniwo dus vële hwëtahnëk va, kamënaÿehnahnnëhni do tékëlehn Gëres, 3 do wadepera watar ñëwëko hnam. Wati nte ñadëho kay sisikulu nji Siri na, njëtako wasëwif wã wëh ñadëni ntiniha. Awa më pëhna mboka gë cape Masedëwan. 4 Vëyi vësan tëfëlëniho: Sopateraju Pirus avë nawë Bere, Arisëtarëk gë Sëkundus vëvë Tesalonik, Gayiyus mbë Derëb, Timote, do Tisik gë Tërofim vëvë resiyo Asi. 5 Vëhni ryënkwëhëko Tërowas hna napëhëdënihëfëno. 6 Fuhnë, hnam nkoëbunëho hafo ndëc ambënt mburu kwëhn lewir këm na. Tac më hayëbun sisikulu Filip hna, yifu hnë wafac imbëd rëfëlehnëfuni gë Tërowas hn'ile njibunëho lifu wafac mbëd gë wahi.

Pol ahnë mbëhnëndanëd Tëroyas hna

7 Samëdi g'anëka mbarëpëlëbunëho soje wubëlehnëfë mburu na.* Pol nësëndëhëhniwo vële hwëtahnëk va hafo fagant mëhwëry hna kabi tëfëkawo nji ge pacëk. 8 Cery nte ye cëmët mbëryëh hna mbarëbunëho. Walampu wayabah fëdiko hnam. 9 Ajar nte waciko Utikus lañako fenetër hna. Nëhnëlehn wakwëd kabi wanës Pol na njaryëko. Paco ndëtajëk etas rarëna hna njoj gëd. Vahnë më cëlëni matëndëniha bare cëmëko. 10 Pol umë fëna më cëlëk nji muryahna

* 20:7 20.7: Vantiyehn 2.42

do ntehn: «Ant'avalu, cëmëna!» ¹¹ Tac më vokabun yan, do Pol nkubëlehn mburu ña, rokëfu do mbok pëgwëlehn nësëhnëndëfu hafo lav a pëhni, njilehn. ¹² Jar ña afërën fo mënceryiko do watac njamënëko wasakahn vahnë fop.

Pol matëd Tëroyas hna nji Mile

¹³ Ante nkëhnëbunëho hahnëtafu ña Pol më lehnëkëfuno hayëfu sisikulu yifu Asos hn'ile tëtëkawo hnufëhëfuna hna kabi umë gë wapary ñadëho njas hafo hnam. ¹⁴ Ga tëtëkëhëkëfu Asos hna më yobunëha sisikulu hna yifu Mitilen. ¹⁵ Hnam, më vokëbun ryëcalëfu do rëkëfu ga pacëk haryënkwi Kiyu. Fac le voko tëki kat ña vok rëkëlehnëfu Samos, ga mbok pac Mile hna tëtëkbunëho. ¹⁶ Pol pëhnako ndar Efes, soje antë mbiÿ hnë resiÿo Asi hna; ñankahnëkawo nji Yerusalem hna njanti ambënt nte wacik Pantëkot ña.

¹⁷ Mile hna payëkëhniwo Pol vahnë njini Efes macinihëhni vicër cery sali va njijëni. ¹⁸ Ante tëkini ña Pol më ntehnëkëhni: «Njëterun gante nkeho nkeya mën ña wati le yelahninëko hna fop, tək pëgw fac le rëkahnibuhu resiÿo Asi ña. ¹⁹ Dokunëhnëbuha Ahwëhn a hara naÿënala mama korotehnëniho wasëwif wã hafo howu dënk. ²⁰ Njëterun fëna ñoñ cowëluhna, pëyamu do karanëmu fop ile hwëhnak nafa soje hun ña, tase vahnë fop do gë watere hun hna fëna. ²¹ Ntehnëdëfuhëhniwo fëna kwëlëkwël wasëwif gë vële wok vëyena wasëwif tëtëka nkewëcëtani vankeya vantëw hni va do kwëtahnëniha Ahwëhn fu ña Yesu.

²² «Tame wëli Yerusalem yidëfu kabi Iyir Ipacah inja forosinëdëho, bare yëtëla bi ye yid nkewo hnam. ²³ Ile pëyako Iyir Ipacah inja hnë vankol hna fop, umë fo yëtëbu: mbëradëfu do cëdëdëfu. ²⁴ Ami, mena ge cëmëbu ma woÿu hnë duniÿa li. Fuhnawu doku le kwëtahnëniho Ahwëhn a Yesu ñi ñadëfu: umë ye fëyahnu Wanës Wakasëk ña Wënu ña pehëtëkëfu ipërëna dëwu ña.

²⁵ «Njijëbuho fagant hun fop fëyahnëndu Inawë Wënu ña, bare tame njëtëbu bokëdiluhna ahnuwuno. ²⁶ Soje umë fëyahnëdëmu dol karanëmu fop ile holëbu ña; ge ahnë ñwëÿëk, umë yëtëk. ²⁷ Pëyamu fop ile ntehnëk Wën ntide ña; ñoñ cowëluhna. ²⁸ Keryaryin vankaf hun va, wuhnë dënk do gë fop vahnë vëvë cery sali vi, wuhnë vële ntik Iyir Ipacah vëhery had vëhery wape. Dënkwëtaryin, Aju Wënu ña soje lëw hni ña ndehëtëk sat lëwu ña. ²⁹ Njëtëbu, ge gola hnani, vahnë vëyapah va njijëdëni ñal hun li, do kaÿëhnahnëdilëhniha. ³⁰ Nkëdëni vële wätëk hnë wuhnë dënk, nësëndëni wamër, nuÿahnënihëhni vële rëkëd tëtëlehnëndënihëhni. ³¹ Titënyarin dus! Dënkwëtaryin, hnë wabëhn watar, g'umëd gë g'anent, nkabëdëmuno ale-wo-le hnë wuhnë, wëla gë wankwën ña.

³² «Tame Wënu ña hwëtahnëniwo soje wanës wadëwu ña ntihahn doku lëwu ña hnë wuhnë ndemadëhu le-wo-le ña. Kwëhnak fanka naÿënahnu kwëtahn hna do mawëryahnu fop hnapul ile kwëhnëni fop vële kwëhnëk va. ³³ Ñadëwohna koryi ma viÿi vahnë vëhawary. ³⁴ Njëterun wuhnë dënk ñacëÿac ntëmën ña hnuÿahnëdëfunëho ile valëdëhëfuno ña, ami gë vërfal mën vi. ³⁵ Tufëdëmuno kwëlëkwël, aki tëtëka aryokunëndu aryemahnuni

vëhaÿëhna va. Dënkwëtaryin ile nësëko Ahwëhn a Yesu umë dënk: “Ile yëfahnëfu ÿa yabëka nafa gë ile hnuÿadu.”»

³⁶ Ante puhnak Pol wanës ña, umë ndëkwëhnëk njëfani gë vëhni fop. ³⁷ Awa vëhni fop pëgwëlehnëni kondëni, muryalehnëniha mbucëndëniha. ³⁸ Ile hoyehnekëhniwo ðus ÿa umë ye ile ntehnëkëhniwo bokëðfina nuniha. Tac ntapëhnanaha hafo sisikulu hna.

21

Pol Yerusalem hna

¹ Pitëlëbunëho gë vële hwëtahnëk vëvë Efes va hayëlehnëfu sisikulu satënafu Kos; ga pacëk rëkëlehnëfu Rod, tac hafo Patara. ² Wati nte cëlëbunëho hnam ña, tëkatëbunëhawo sisikulu le yidëho Fenisi. Hayëlehnëfu rac yifu. ³ Umë hnuvun Tinti Sipër ña ñawët g'irahahn, ryëcëlehnëfu rëfëfu gë cape Siri, rëkëlehnëfu Tir; hnam tëfëkawo cëlëndi ile ndibëko sisikulu ÿa. ⁴ Tëkatëbunëhëhniwo hnam vële hwëtahnëk do umë ÿëwëbun wafac imbëðf gë wahi gë vëhni. Iyir Ipacah iña hnësehnëkëhniwo vahnë vërac; më ntehnëniha Pol antë nji Yerusalem. ⁵ Bare pund tuñ wafac imbëðf gë wahi warac, ryëcalëlehnëfu nkaw ntëw fu ña. Vëhni fop, vësan gë vësëval gë vutah, më ntapëhnanihëfu hafo sahnëfu nkol ña. Tac më ryëkwëhnëbun tëfary wov hna yëfafuna Wënu ña. ⁶ Ante koyalëbun ña, më hayëbun sisikulu hna do vële hwëtahnëk va mbokalehnëni gë ÿal hni.

⁷ Ga mbokëbun wätëfu Tir hna gë sisikulu ÿa yilehnëfu Pëtolemayis, ÿaÿëfuni vëÿenta fu va hn'inaw tac lifu fac ryampo gë vëhni. ⁸ Ga pacëk ryëcalëlehnëfu rëkëfu inaw Sesare hna, sëlëfu tere Filip[✱], hnë ale haraÿëðëhëhniwo vahnë wanës Wën hna, umë yentiko hnë vësan mbëðf gë vëhi vële rëhnayiko Yerusalem va. ⁹ Kwëhna këhniwo vëryag vëhna vële woko vëÿëlina. Pëyahnedëniho wante nësëhnëðëhëhniwo Wënu ña had wakila.

¹⁰ Wafac wayabah libunëho hnam tëket asan ale waciko Agabus, mati Yuðe. Umë fëna had kila pëyahnedëho ile nësëhnëðëhawo Wënu ña. ¹¹ Umë njijëk hn'ile nkebun hna, nuf ryl Pol ÿa ñëba wapary ñi gë wëbák ñi do ntehn: «Wëlin ile ntehnëk Iyir Ipacah iña: “Asan ale hwëhnëk iÿi ryl ÿa, aki ñabëðëniha wasëwif wä Yerusalem hna, tac njëfahnëniha hnë vële wok vëyena wasëwif.”»

¹² Ante nkweÿëbunëho watac, fuhnë gë vële yëfunëho hnam va, më hëlabunëha Pol antë nji Yerusalem. ¹³ Bare umë ntëkwakëfu: «Soñe ye hoðun do yëkëlehnëðfun awoyehnumo? Ami, pëhwëtabu ÿabiwu, do sëmu Yerusalem hna soñe Ahwëhn a Yesu.» ¹⁴ Kabi kodilëfuhna woyehnefuhna më ravëbunëha do lehnëfu: «Awa arabi iña Ahwëhn a ntiya.»

¹⁵ Ga ntiwun wafac hnam, më fëhwëtabun hahnëtalehnëfu yifu Yerusalem. ¹⁶ Vahnë vële hwëtahnëk vëvë inaw Sesare va më ntapëhnanihëfu. Hnë ale wacik Mënason avë Sipër njonihëfuno, ÿaluhna tëfëkawo sëlëfu. Asan arac, gë vële ryënkweko kwëtahnëniha Ahwëhn va nkentiko.

Mbara Yerusalem ña

✱ 21:8 21.8: Vantiyehn 6.5; 8.5-40

¹⁷ Ante tëkëbunëho Yerusalem ña vëjënta fu va kacanihëfuno g'uhnatah. ¹⁸ Ga pacëk, Pol gë fuhnë më yibun vëhni Sak hna. Hnam mbarëniho fop vëvë haryënk w cery sali va. ¹⁹ Pol nkajëkëhniwo umë tëfëtanëkëhni fop, ryampo ryampo, ile ntiko Wënu ña hnë d'oku lëwu vële wok vëyena wasëwif hna.

²⁰ Vëvë haryënk w ga nkwëryëni watac, umë njëwëdëni icëmb Wënu ña do ntehnëndëniha Pol: «Ajënta fu, nuru wasëwif wayabah kwëtahnëniha Yesu do g'ucatah tëfëdëni Sariya Moyis ña. ²¹ Wëlin wade hnësëde soje lëw hu ña: karanjëduhëhni fop wasëwif wale lëdëk hnë vële wok vëyena wasëwif hna, soje tavëni Sariya Moyis ña do antë kácehnënihëhni vutah hni va do antë mbok tëfëni namu wasëwif wã. ²² Awa ye rëfëka ntiyin? Pacëk njëtafëni njijëru ani. ²³ Soje umë, diry ile lehnëderu ña. Vësan vëhnah yentik gë fuhnë, kwëryëhëniha Wënu ña inë. ²⁴ Yoryihni, afacënjaju do asosahn soje kwëtëla ntëw hni ña. Tac, ndirini vankaf va had dahëse puhnani kwëtëla tac. Koyëna vahnë va fop nudëni wante hnësëde soje hu ña wamër fo ye, do nkoru ahwëtahn, wëjë dënk, Sariya Moyis ña. ²⁵ Bare soje vële wok vëyena wasëwif do hwëtahnëk va kerëhnëbunëhëhni, fëyafuni wanës wante hahnëndëbun ña: Tëfëlahna tokëni fañar sadëha, wasat, do fëna fañar ile wok kácina soje cahna sat ña, do asan g'asëval ntë ndakëni ge vëyëlëläna.»

²⁶ Ga pacëk Pol më njokëhni vësan vërac njini soje pacënajëni vëhni fop. Hnë wati rac më tënkëni selele Cery Wën Cankaf hna, pëyahnéni fac le puhand pacëna ña, gë fac le cënanëhnande sadëha ale-wo-le hnë vëhni ña.

Ipëla Pol ña

²⁷ Ante ñadëho pu wafac imbëd gë wahi wale sënande sadëha pacëna ña, wasëwif wale wätiko hnë resiyo Asi më nuniha Pol Cery Wën Cankaf hna. Umë ntavëndanënihëhni kore ña fop pëlalehnëniha, ²⁸ ndekatëndëni: «Vëva Isërayel! Demaryinëfu! Wëliho ale haranjëdëhëhni vahnë fop gante-wo-gante ile wok tëfëläna gë bulunda lëw fu ña, gë sariya lëw fu ña. Ndënikëhni dënk vële wok vëyena wasëwif Cery Wën Cankaf hna, do tonkënek iyi yëwã sëvah!» ²⁹ Nësëdëniho koyëna kabi Tërofim mbë Efes nuniho ga tëfëläni gë Pol nañ hna do ntiyahnëkëhniwo bi ndënëka Cery Wën Cankaf hna.

³⁰ Nañ inja ñënkalehn fop do vahnë va nkaryini gante-wo-gante. Më pëlanaha Pol, kuhëniha, canëniha Cery Wën Cankaf hna, pidëlehnëni tañ warënkã wã. ³¹ Wati nte ñadëniho ndawëniha Pol ña, pëyayiko asankaf wasodafë wavë Rom wã, fop vëvë Yerusalem va ñënkani. ³² Mbarëpëlehnëhni tañ wasodafë wã gë vësankaf vëlëw hni va nkaryëni gë kore. Vahnë va nundëniha tañ asankaf wasodafë wã gë wasodafë walëwu wã tavëlehnëniha gona ndafëndëniha Pol. ³³ Awa asankaf wasodafë ña më tëhaka, pëlaka do ntehn ñabi gë vankëncã vaki, tac më tëyëk bi hak macic do bi ye ntik. ³⁴ Bare kore ña wanës wanëmpëlah ndekatëndëniho hafo asankaf wasodafë ña kolëlohna njët ile ye toña soje wadëka wanëmpëlah watac. Umë ntehnëk njoyi Pol gë kañ wasodafë. ³⁵ Ga tëkëk Pol rënkã cery nte hwëhnako rënkã le hayëde ña, wasodafë wã njihnnënihawo, kabi kore ña ñañënanihho, ³⁶ Ñadëniho ntonjanëniha ndekatëndëni: «Dañëryiyi!»

Inësa Pol ña

³⁷ Wati nte ñadëho ndëni Pol hnë kañ hna, më ntehnëka asankaf wasodafe wä: «Kodëfu bi lehni inë?»

Më ntëkwaka: «Kolëru wanës wagërek ña! ³⁸ Awa wëjë gelihna bi avë Esipët ale ñañënañëhnëkëhniwo vahnë do njohni biyëna gë lañ? Vëryaŵ vahnë, vësan wawuli wahnah yeho.»

³⁹ Pol më ntëkwaka: «Sëwif yebu. Tarës hnagibu, Silisi hna. Inawñ dënah ðus ye. Këلامي maŵëryanërye hnësëhnëwëhni bulunda yi.»

⁴⁰ Asankaf wasodafe ña më maŵëryanëka. Awa më kahnëk rënka kañ hna do njelahni bulunda ña. Ndemëhnaledhëni tañ, umë ntehnëkëhni gë Wa-ebëre ña, wanës wasëwif ña:

22

¹ «Vëyënta mën, nëparyin wanës wante ñadëfu hnësu tame ayëtahnu dila inë wëh.» ² Ga nkwëryëni Pol wanës wadëw hni ña nësëndëhëhni, ndemëhnaniho ntëbi nte njelakëhniwo ña. Më ntehnëkëhni: ³ «Sëwif yebu. Tarës hnagibu Silisi hna, bare Yerusalem li nañëbu. Gamaliyel yeho aharañ mën a. Karañëkowo afo yëtu ðus sariya le njëðakëhniwo Wënu ña vacërakëlo fu va do kahnëndabuhu soñe Wënu ña had gante nkerun wühnë fop dol ki. ⁴ Mbërehnëbuhëhniwo vahnë vële rëfëðëho anji Nkawñ Ahwëhn va hafo ryaŵëwëhni. Pëlayehnebuhëhni vësan gë vësëval do sëdehnëwëhni kaso hna. ⁵ Asëna wasadëha asankaf ayi gë fop kore vëvë haryënkwi vi kodëni nkenëhnëniho sedë. Kerëhnënihowo vëkayëte yinenëhnëwëhni vëyënta fu wasëwif wale lëðëk Damas do nji buho fëlañëwëhni vële rëfëðëho Nkawñ Ahwëhn va ñabiwëhni, wënceryiwëhni Yerusalem li soñe kwëðini vëhni fop.»

Pol pëyahneð gante macëka Ahwëhn ka

⁶ «Ante njidëfuho do tëhabuhu Damas ña, lav a nkëhnëko tək nkaf li, matëlehni tañ humpen hucankaf g'ambin nijj cëpo penëleho. ⁷ Yolehnu nkal hna, wëryëlehu kopa ga macëðëho: “Sol, Sol!” do më tëyëko: “Soñe ye vërehneðuhu?”

⁸ «Më rëyëbuha: “Ahwëhn, mo yeru?”

«Awa më ntehnëko: “Ami, Yesu mbë Nasaret, nte vërehneðu ña ye.” ⁹ Vële rëfëleðëbunëho va nuniho humpen ha, bare wawëryëlohu kopa le hnësëhnëðëhowo ña.

¹⁰ «Më rëyëbuha: “Ahwëhn ye rëfëko liwu?”

«Ahwëhn a më ntëkwako: “Matëry ayi gë Damas. Hnam pëyaðeru ile rëfëka ali ña fop!” ¹¹ Bare golëwohna hnundu: humpen hutac mëpënëkowo. Awa vëreðal mën va më pëlanihö vák yi kahëniho hafo rëkëfu Damas hna.

¹² «Ale wacik Ananiyas yeho hnam. Asan arac ntakëðëhawo gë Wënu ña do Sariya Moyis ña tëfëðëho. Ipërëna dëwu fo nësëðëniho wasëwif wale lëðëko hnam va fop. ¹³ Umë nijjək təkätëko, kahnëk darël mën do nteho: “Ayënta mën, Sol, bokary ahnund!” Wati rac dënk hnulehnëwa Ananiyas hafo pac.

¹⁴ «Awa më ntehnëko: “Wën warëm fu ña mbiyëk ga tëhnaki soñe njëtëndani ile ñad ña, ahnuhahna ale satëk a do awëryahnënd kopa lëwu ña. ¹⁵ Sedë lëwu ña yëfu haryënkwi vahnë hna fop, soñe

afëyahnehni ile hnuru do wëryëru. ¹⁶ Tame, ye hnapëdu? Matëry, ahwëtahna Ahwëhn a, diry ayaryi do afacëni wameh hu ña.”

¹⁷ «Tac, umë vokajëbu Yerusalem li. Fac ryampo, ante njëfadëfuhö Cery Wën Cankaf hna, më hnuhuha Ahwëhn a hn'ikaryëtahna. ¹⁸ Më ntehnëko: “Cahnëry ñap Yerusalem li, kabi vële léďëk hn'ani vi vëwawëďfina wante hnësëdu soje mën ñi.”

¹⁹ «Umë lëkwabuha: “Bare Ahwëhn, njëtëni njidëfuhö calija-wö calija soje sëďëhnëwëhni do ryafëhnëwëhni vële hwëtahnehkino va. ²⁰ Do ante ndawëďëho sëďë lëw hu ña, Ecen, hnam nkentibuho ami dënk. Cañahnëkowo rac do ami yëkadëwo vëyi vële ryawëďëhawö gë wëraaka va.”

²¹ «Awa Ahwëhn a më ntehnëko: “Yiry, kabi cañëtëďëmi ñawët, hnë vële wok vëyena wasëwif!”»

Pol gë Kumanda vë Rom

²² Kore ña nëpaďënihawö Pol hafo ante nësëko watac ña. Tac pëgwëlehnëni ndekandëni: «Dihëtëryina duniya li ayi asan! Dawëryina! Tëfëlahna nkonti duniya li!»

²³ Ñañënanihö, do citëni viyi vilëw hni va, ntonjëndëni nkal inja*. ²⁴ Awa asankaf wasodäďë ña më ntehnëkëhni: «Dëneriyina Pol kañ hna do alampuna, nësahn forosima; ñadëfu yëtu bi soje ye ndekadëni bulunda yi aki soje lëwu.» ²⁵ Ante ñabëďëho ña, Pol tëyëkawö asankaf wasodäďë ale yehö hnam ña: «Kodun bi alampuna ale kwëhnëk Rom ale worun kitiñëluhna ten?»

²⁶ Asankaf wasodäďë ña, ga nkwëryëk watac, më njik pëyaka kumanda ña: «Njëtëru bi ile yadü ali ña? Ayi asan ale kwëhnëk Rom ye.»

²⁷ Kumanda ña njilehn tañ vëhni Pol hna do tëya: «Pëyarye, paryi bi ale kwëhnëk Rom yeru?»

Pol më ntëkwaka: «Ha.»

²⁸ Kumanda ña më ntehnëka: «Ami cosahnëbu yabah yehahnu ale kwëhnëk Rom.»

Pol më ntëkwaka: «Ami, nagaryibu.»

²⁹ Vële yadëhö ntampëniha Pol nësahn va tavëlehnëniha tañ. Kumanda ña ntakekawö d'us ante njëtëko ale kwëhnëk Rom ñabëhnëk gë vankëna.

Pol haryënkw vëhitij vësankaf wasëwif

³⁰ Pacënd tuñ, Kumanda ña ñadëhö njët facëk soje wante ntehnëďëniha Pol wasëwif ñi. Awa, më pëtehnëka do macehnëni vësankaf vësëna wasadëha va do gë Mbara Vëhitij va fop, tac canehna tase vahnë fop.

23

¹ Pol më ntañëkëhni Mbara Vëhitij va do ntehnëhni: «Vëyënta mën, gë hakili risah njasaryëbu haryënkw Wënu ña do ñoñ gena ile hnirandëbu hafo fac vë dol yi.» ² Hnë wati rac asëna wasadëha asankaf a Ananias më ntehnëkëhni vële kakëniho Pol va: «Dafëryina wës li!» ³ Awa Pol më ntehnëk: «Wëjë ndafëď Wënu ña, wëjë ale

* **22:23** 22.23 Citëni viyi vilëw hni va, ntonjëndëni nkal inja: Namu le rufahnëď ntavah ntëw hni ña ye.

wëntëlëk gë mir le yerënik yi! Ntañaru ahitiño gante nësëk sariya ka, bare ntidu ile ñwëyëk sariya ya: ntehnëru ryafiwu.»

⁴ Vële yeho ðarël Pol va më ntehnëniha: «Njëtëru bi njewëruha asëna wasadëha asankaf ava Wënu ña?»

⁵ Pol më ntëkwakëhni: «Vëyënta mën, yëtaka asëna wasadëha sankaf ye. Toña ye, kerik kayëte Wën hna: “Yewëdilihahna ale ye asankaf bulunda hu ya.”»

⁶ Pol njëtëko vële yeho Mbara Vëhitiñ va fop vëryampo wasaduse yeho, vëyëntañ va wafarise. Soñe umë ndekahnëko bulunda hna: «Vëyënta mën, Farise yëbu do wafarise ye warëm mën wã do soñe ikwëtahn fu vësëm va mbëhnëdëni hitiñandëbu.» ⁷ Ante nësëko watac ña, nkwajëla cankaf yeho yëbëlan wafarise wã gë wasaduse wã, do mbarëla ña pitëlëko nke wakore waki. ⁸ Koyëna nkeho kafi wasaduse wã vëhni lehnëko vësëm va vëvëhnëdina, do wamëleka gë wayine wayena, bare wafarise wã vëhni kwëtahnëniho watac fop.

⁹ Nkelehn sonko sankaf kore hna. Vëharaj sariya vëryampo hnë wafarise hna, matëniho conkëndëni ðus, ndekandëni: «Ñoñ nulëfuhna ile ntëntëk ayi asan. Kod nke mpëd mëleka ma iyir hnësëhnëka.» ¹⁰ Sonko ya njakëko hafo Kumanda ya ntaka antë citëlëniha Pol fagant lëw hni. Awa më ntehnëkëhni wasadafë walëwu wã canëniha Pol fagant lëw hni mbokaryëniha gë kanj.

¹¹ Ga mëdëk, Ahwëhn a njiko vëhni Pol hna ntehnë: «Antë ntaki! Sede mën yeru ani Yerusalem li, ayenëhno fëna Rom hna.»

Pol urënd tëndënde

¹² Ga pacëk wasëwif wëryampo më nkwëryëlëni; ntëkëni haryënkwa Wën antë mbok tokëni do cenii hafo ndawëniha Pol. ¹³ Vële wëryëlëko watac va ntëbiniho vahnë wafëhw wahnah. ¹⁴ Më njini vësankaf vësëna wasadëha hna do gë vicër hna ntehnënihehni: «Ntëkëbun bokëdiléfuhna rokëfu ma sefu iñë afo ryawëfuna Pol. ¹⁵ Awa wuhñë, gwëryëlëryin gë Mbara Vëhitiñ va, tëyëryina tame Kumanda yi mbok njonëhniwuna Pol, alehnuna ñadun afëcëtañ soñe lëwu ya. Ge fuhnë ye pëhwëtabun ryawëfuna tëkahnind ani ya.»

¹⁶ Bare aju acëru asëval Pol umë nkwëryëk ga nësëde watac. Awa, më njik kanj hna pëyahna Pol.

¹⁷ Awa Pol më macëka asankaf wasadafë ryampo ntehnë: «Yoryehna anjii jar Kumanda hna kafi iñë hwëhn nafa ñad payahna.»

¹⁸ Arac më njoka jar ña gë Kumanda do ntehnë: «Pol, ale sëdika lehnëko yonëhniyiina anjii jar; iñë ñad pëyañi.»

¹⁹ Kumanda ya më pëlaka jar ña vák yi canaryëka do tëya: «Ye yañu afëyawo?»

²⁰ Jar ña më ntëkwaka: «Wasëwif wã nkwëryëlëni tëyënihi ayonëhnihi Pol acahn Mbara Vëhitiñ hna. Ntehnëdëni ñadëni pëcëtanii soñe lëwu ya wapacëk. ²¹ Bare antë alëkwahni. Ntëbini vësan wafëhw wahnah vële fëhwëtak ndawëniha va. Ntëkëni ñoñ vërokëdina, vësedina ge gena ndawëniha. Tame fop pëhwëtani; mawëhu ña fo napëdëni.»

²² Awa Kumanda ya më ntehnëka jar ña: «Antë afëyahna wëla aryampo wante fëyaruhu ñi.» Tac tavëlehna mboka.

Pol Sesare hna

²³ Kumanda ÿa më macëkëhni tanj wa-ofisiye waki walëwu do ntehnëhni: «Barëpëryinëhni wasodafe wakeme waki, gë wasodafe wahnëhn wafahnac wafëhw mbëf gë wahi do gë wakeme waki vëhwëhn viwëta. Pëhwëtani njini Sesare; kahnëta ña wëwati imbëf gë wahnah g'umëf ga ye. ²⁴ Pëhwëtanëhnëryina Pol fëna wafahnac, ayowuna yam fo vëhni guverëner Felikës hna.»

²⁵ Tac më kerëhnëka Guverëner ÿa anj kayëte:

²⁶ «Asankaf alënah Felikës, ami, Këlod Lisiyas yaÿëryidëhi.

²⁷ «Asan ale yëfanahnëryidëmina aÿi wasëwif wã fëlakawo do ñadëniho ndawëniha. Awa më rëkibu gë wasodafe mën wã lëcëbuha, kabi njëtabuho ale kwëhnëk Rom ye. ²⁸ Ñadëfuho yëtu bi soÿe ye ndëñanëniha wasëwif wã, awa umë yobuha Mbara Vëhitij ntëw hni hna. ²⁹ Awa tëkatëbuho pëlanaha kabi dënënëdina sariya lëw hni ÿa, ñoñ gena ile hode ndawähni ma cëfahni. ³⁰ Bare takan pëyayibu wasëwif wëryampo pëhwëtani soÿe ndawëniha. Umë yëfanahnëryidëmina hara napëla mbiÿ, do njëtandanëbuhëhni wasëwif wã ÿal hu hna tëfëka pëyahnëni ile lavëkëhni g'umë ÿa.»

³¹ Wasodafe wã umë njiryeryëniha Pol g'umëf fo gë Antipatëris gante ntehniniho ka. ³² Ga pacëk, mbokalehnëni gë kaÿ lëw hni, tavënihëhni vëhwëhn wafahnac va fo tëkaryëniha hafo vëhni Felikës hna. ³³ Ante tëkëni Sesare ña, vëhwëhn wafahnac va më njëdaniha Felikës kayëte ña do njëdahnëniha Pol. ³⁴ Guverëner ÿa, ga karanëk kayëte ña, umë tëyëka Pol bi avë resiÿo ÿëhne ye. Më ntëkwaka: «Avë Silisi yëbu». ³⁵ Awa Felikës më ntehnëka: «Nkwëryëdëmi ge tëkini vële yelëku va.» Tac më ntehnëk kwëti Pol cery cankaf Erof hna, do njëkande.

24

Pol haryënkwa Guverëner Felikës

¹ Ante ndëcëko wafac imbëf ña, asëna wasadëha asankaf, ale waciko Ananias ÿa, tëkëniho Sesare hna gë vicër do gë ale hnësëhnëdëhëhniwo vahnë ale waciko Terëtuyus, soÿe pëyaniha guverëner ÿa ile ntik Pol ÿa. ² Pol macijiko do Terëtuyus pëgwëlehn pëyahnënd: «Alënah Felikës, ucankaf hu ña njonëhnikëfu yam hnëñah do hwëhna hakili hu ÿa gwëcëtëk viÿë viyabah nkal li. ³ Camehniru g'intawary pacah soÿe fop vile hnuÿadëfun kwëlëkwël va, hn'ile-wo-le hna. ⁴ Soÿe ant'avëÿehni hnani ÿa, muntadëmi awwã g'ipërëna hu ña ahnëpa fu toye.

⁵ «Tëkatëbun aÿi asan alakah d'us ye. Tënkëndëlehnëdëhëhni wasëwif wavë d'uniÿa ÿi fop, do fëna asankaf vëréfal Yesu mbë Nasaret ye. ⁶ Ñadëho dënk nti ile sëvak Cery Wën Cankaf hna, awa tac pëlabunëhawo. ⁷ [Ñadëfunëho hitiñëfuna gë sariya lëw fu ÿa, bare Kumanda ÿa, Lisiyas, më njijëk tebëfuna gë fanka. ⁸ Tac më ntehnëkëfu ÿal hu hna tëfëka yijëfu afëyayi ile ntikëfu ÿa.] Ge tëyëruha, njëtëdu wëjë dënk wante hnësëbun ñi fop toña ye.»

⁹ Wasëwif wã njawëñëniho ile nësëko ÿa ntehnëni: «Ha, ile nësëk ÿi fop toña ye.»

Idëkwa Pol ña

10 Awa Guverëner ÿa më ndëkwanëka Pol teba wanës ña. Tebalehn ntehn: «Njëtebu wabëhn wayabah ye kobëri ga kitiñahnëdëfuhëhni vahnë va nkal li. Soje umë hnësändëbu g'ikwëtahh haryënkw lëw hu. 11 Kodu ayëkëlehn wëjë dënk, dëbëna wafac pëhw gë wahi ga njihahnibu Yerusalem soje icëmb Wënu ña. 12 Do ahnë nulohna ga conkëntëdëfëbu Cery Wën Cankaf hna ma ga matëndëdëfuhëhni vahnë ntini sonko vacaliña hna, do gë hn'inaw hna. 13 Do fëna vëyi vahnë ñoñ vëhwëhnana ile tufahnëdëni toña ye wanës wadëw hni ñi. 14 Bare waji ye toña ÿa: Wën warëm fu ña ryokunëhnëdëbu rëfatëndu Ankaw Ahwëhn a, nte ntehnëni gena catah ña; kwëtahnebu ile-wole herik vëkayëte Sariya hna do gë vëmba wakila hna. 15 Inji kwëtahh hwëhnabu, vëhni fëna kwëtahh tac dënk kwëhnani, vëhni fop, vëli wameh gë vësatah per mbëhnëndanëdëni. 16 Soje umë ye hn'ile-wole nkebu hna njawërëdëfu liwu kwëlëkwël ile satëk haryënkw Wën hna do gë vahnë hna.

17 «Ga mbiyëk wabëhn wayabah yijëla Yerusalem, umë vokajëbu yonëhniwëhni uryema koryi wasëwif wale hwëtahnek wä do sanëhnëwa Wën mën ña sadëha. 18 Umë lidëfuho ante tëkatëniho wö selege Cery Wën Cankaf ña ante puhnadëfuho pacëna ña; gelëfunohna gë kore, matëndëlëwöohna fëna sonko. 19 Bare wasëwif wëryampo wavë resiyo Asi wä hnam nkentiniho. Vëhni rëfakëha kahnëni haryënkw hu pëyahnëni ile libu ÿa, ge nke ile lavëkëhni g'ami. 20 Ma hnë vële ye hnani vi, ge nuko inë wëh ile libu ante njoyibuho Mbara Vëhitiñ vëlëw hni hna, pëyahn. 21 Kabi ntehnëbuho vahnë va mbëhnëdëni, soje rac hitiñahnëdunëho dol!»

22 Felikës njëteko d'us Ankaw Ahwëhn a. Awa, umë karacëk kiti ÿa nkaw kawary ntehn: «Kitiñëdëmu ge Lisiyas njijëk.» 23 Umë ntehnëka ofisiye le hwëtehnañnikawo Pol ÿa tëfëka njëkanda, bare ant'awëmañyehna d'us, do ant'awëmañyehnehni vëlëwu va njijëni ndemaniha.

Pol haryënkw vëhni Felikës gë Dërusi

24 Ga ndëcëk wafac, Felikës tëkiniho g'asëvalu Dërusi, ale yeho sëwif ÿa. Umë payehneko njinëhni Pol do nëpakawo nës soje ikwëtahh Yesu Këris ña. 25 Bare Pol, umë pëgwëk nësënd gante tëfëka nke ahnë nëñahna Wënu ña g'umë, awënk nkaf hu ña do gë kiti vahnë nte yejëk ña. Awa Felikës ntakëlehna tan, më ntehnëka: «Tame gwër nke, soje dol ÿa! Ante njivëmadëho ña mbokëdëmi wäci.» 26 Felikës ntiyahnëkawo fëna Pol njëdadëha koryi. Soje umë macehnahnëdëhawo wati-wati nësëlëndëni.

27 Wabëhn waki ryëcëko koyëna, tac Felikës, Porësiyus Fesëtus, hnëmpëtëkawo, bare kabi Felikës, ñadëho wasëwif wä nëñëhni g'umë, umë tavëka Pol kaso hna.

25

Pol haryënkw Fesëtus

1 Awa Fesëtus tëkëko hnë resiyo Sesare, hn'ile nawëd hna, do wafac warar fo ntiko matëlehn hnam nji Yerusalem. 2 Hnam vësankaf vësëna wasadëha va gë vicër wasëwif va njijëniho pëyaniha ile ntik Pol ÿa. 3 Tac këladënihawo mañëhnëhni njoyi Pol Yerusalem.

Ñadëniho koyëna kabi wasëwif wëryampo pëhwëtaniho ndawëniha Pol nkaŵ hna ge njiryeryëde gë Yerusalem. ⁴ Fesëtus më ntëkwakëhni: «Pol Sesare hna cëdik, do ßiyëdina ami dënk mbokadëfu hnam.» ⁵ Më mbok ntehnëkëhni kat: «Arabi wësankaf hun va njiëni rëfëlëfu g'ami yifu gë Sesare. Njidëni pëyahnëni age iñë wëh ntik ayi asan!»

⁶ Fesëtus mpëd wafac imbëd gë warar ma ipëhw ñëwëko Yerusalem hna, tac më mbokak gë Sesare. Ga pacëk umë njik ntaña kitija hna soje kitija Pol do ntehn njoji. ⁷ Ga tëkik Pol, wasëwif wale wätiko Yerusalem wä kwërënihawo do nësëni wanës wanayah wayabah, bare ñoñ wëhwëhnalohna ile rufahnëd wanës wadëw hni ña toña ye.

⁸ Awa Pol, më lehnëko: «Ñoñ ñwëyëhnëla sariya wasëwif, do dila wameh Cery Wën Cankaf hna, do dëntahnëlëwähna fëna asankaf a Sesar.»

⁹ Bare Fesëtus ñadëho wasëwif wä nëjëhni g'umë. Soje rac tëyahnëkawo Pol: «Ñadu bi ayi Yerusalem ahitiñi hnam?»

¹⁰ Pol më ntëkwaka: «Haryënkw kitija Sesar hna kahnëbu do haryënkw hnañi kitija tëfëko hitiñiwu. Njëtëru dus wëjë dënk ñoñ dilëwëhniha bulunda wasëwif wi. ¹¹ Ge menëbu, ge ntibu ile rëfëko ryaŵahniwu, ñwëyëda icëm inji. Bare ge wante nësëdëni vëyi ña kwëhnana nkaf, ahnë kwëhnana fanka njëdahno hnë vëhni ndawëniho. Mëcabuha Sesar kitijëfu!»

¹² Ga nësëk koyëna, Fesëtus më nulëni gë vëyab vëlëwu va, tac më ntëkwaka Pol ntehma: «Sesar wëcaru kitiji, awa njiðu kitiju Rom hna.»

Pol haryënkw vëhni Agëripa hna do gë Berenis

¹³ Ga mbiyëk wafac toye, ahnaŵ a Agëripa g'acëru asëval ale waciko Berenis njiëniho Sesare, nkañiniha Fesëtus. ¹⁴ Kabi wafac wayabah ñadëniho ntini hnam Fesëtus më tëyëka ahnaŵ a soje Pol ya, ntehma: «Felikës asan aryampo ale sëdik taveryëkowa. ¹⁵ Ante njiëbuho Yerusalem ña, wësankaf wësëna wasadëha va gë wëvë karyënkw bulunda wasëwif va, njiëniho pëyaniho ile ntik ya do muntaniho hitijëwa ndaŵi.

¹⁶ «Bare umë lëkwabuhëhni: “Namu vë Rom ya mbañëk yëdahni ale sëdik hara nësana soje lëwu ya haryënkw vële sëdehnëka va.” ¹⁷ Awa tëfëlibunëho gë vëhni. Ntiëbu ñap ga pacëk, më lañaëbu kitija hna, do fayehnu njoji asan arac. ¹⁸ Vële sëdehnëkawo va tëkiniho bare ñoñ wëhnësëlohna, wëla uryampo wanayah wante hnahabuho ntik ña. ¹⁹ Soje ikwëtahn wasëwif nkwañëlëdëniho g'umë do gë soje ale wacëde Yesu. Asan arac cëmëk, bare Pol umë lehnëk mbëhnëk. ²⁰ Kabi kodëwohna hitiju isifa wanës më rëyëbuha Pol bi ñad nji Yerusalem. Hnam kodë kitiji. ²¹ Bare Pol pecehnëka mëcahna Sesar kitija umë. Soje umë lehnahnëbu tavi kaso hna do njëkande hafo ante kodëfu yëdahnewa gë vëhni Sesar ka.»

²² Awa Agëripa më ntehnëka Fesëtus: «Ami dënk ñakëndëbu wëryëwa ayi asan.»

Fesëtus më ntëkwaka: «Acahn nkweyëdëduha.»

²³ Ga pacëk, kore yabah hacakëhniwo g'untënah Agëripa gë Berenis. Tënkëlahnëniho gë wësankaf wasodadë wä do gë vële yak yëtik bulunda va bambery cery cankaf hn'ile nkwañëlëdëni asankaf gë vahnë ña. Awa Fesëtus më ntehnëk njoji Pol. ²⁴ Ga tëkaryijik

Fesëtus më ntehnëk: «Ahnaw̄ Agëripa gë w̄uhnë vële yentik ani vi fop, wëliho soŋe aŷi asan njihahniniho bulunda wasëwif w̄a fop pëyaniho Yerusalem hna do gë hnani, ndekatëndëni: “Aŷi asan tēfēlahna nkonti duniya li: tēfēka ndaw̄i.”²⁵ Bare ami, ñoñ nula ile ntik hode ndaw̄ahni. Bare kabi umë dënk w̄ēcaka Sesar, pëhnabu yëđanahnëw̄a nji kitiŋa Rom hna.²⁶ Ñoñ nula ile hodëfu herëhnëw̄a Sesar soŋe lëw̄u ŷa. Umë w̄acehnahni buha karyënk w̄hun, do dënk haryënk w̄ëhu w̄ëjē, ahnaw̄ Agëripa, soŋe tēyi bi waŋëhne wameh ntik wante herëndë buha Sesar.²⁷ Ntiŋu koyëna kabi ntiyahniko, njëđanahnihna Sesar do pëyahni ile cëđahnik ŷa, kwëhnana nkaf.»

26

Inësa Pol ŋa

¹ Agëripa më ntehnëka Pol: «Tëbary wanës ŋa ahnësa soŋe lëw̄ hu ŷa.»

Awa Pol më ntëkwak g'ivák lëw̄u ŷa do nësa soŋe lëw̄u ŷa ntehn:
² «Ahnaw̄ Agëripa, dol natëko gante kolëbu hnësawu haryënk w̄ lëw̄ hu soŋe fop wanës wante nësëni wasëwif nta mën ŋa, ³ kabi njëtëru đus fop namu lëw̄ hni ŷa do gë nkwaŷëla ntëw̄ hni ŋa fop. Soŋe umë muntadëmi ahnëpawo g'icfuñëna.

⁴ «Wasëwif w̄a fop njëtëni njasa mën ŋa kobëri utah mën hna; njëtëni gante nkebuho ka kobëri wapëgwa hna, fagant bulunda lëmën hna do gë Yerusalem hna. ⁵ Mbiyëk ga njëtëniho do kodëni nkeni wasede mën, ge paryi ñadëni, gë vële ŷak satëk, rëfëđ namu wasëwif wapacëk va nkentiŋu: vëhni ye wafarise w̄a. ⁶ Do tame njoŷibu hnë kitiŋa, kabi kwëtahnëbu Wënu ŋa ntid ile nësëhnëkëhniwo vacërakëlo fu va. ⁷ Wahnënk ipëhw gë wahi Isërayel w̄a kwëtahnëni nudëni ga ntiyak watac, do soŋe rac ndokuŋëhnëđëniha kwëlëkwël Wënu ŋa, g'umëđ gë g'anent. Ha, ahnaw̄ Agëripa, soŋe ikwëtahn tac pëlahnëniho wasëwif w̄a! ⁸ Wuhnë wasëwif w̄i, soŋe ye worun kwëtahnëluhna Wënu ŋa mbëhnëndanëđëhëhni vësëm va?

⁹ «Ami dënk nahabuho w̄ëtaryu gë wafere w̄a fop uw̄ac Yesu mbë Nasaret ŋa. ¹⁰ Umë libuho Yerusalem hna: vësankaf vësëna wasadëha va yëđakowo fanka farac do cëđëbuhëhniwo vahnë Wën vëyabah; do ge ndaw̄ëđëniho caŋahnëđëhowo. ¹¹ Ndapëđëfuho vacaliŋa va vërehnëndëw̄ëhni do yaw̄ërendu ravëtehnëw̄ëhni ikwëtahn dëw̄ hni ŋa forosima. Ntavëđëhowo gë vëhni afo yindu vërehnindëw̄ëhni vankol vakaw̄ary hna.

Gante kwëtahnëka Pol Ahwëhn a

¹² «Koyëna fac ryampo Damas yidëfuho, gë fanka fale njëđanihowo vësankaf vësëna wasadëha va. ¹³ Ahnaw̄ Agëripa, lav a nkëhnëko tēk nkaf li, ante njidëfuho ŋa, do nubuho humpen ga matik g'ambin. Humpen hutac ntëbëko lav w̄i. Umë njijëk penëkëfu gë vële rëfëlēbunëho va. ¹⁴ Njoŷunëho fuhnë fop do wëryëlehu kopa ga ntehnëđëho gë wanës Wa-ebëre: “Sol, Sol, soŋe ye vërehnëđëho? Cërehnađu wëjē had yihi ile hasëđ ryoko ile keryande.”

¹⁵ «Umë rëyëbu: “Ahwëhn, mo yeru?”

«Ahwëhn a më ntëkwako: “Ami, Yesu, nte vërehnëđë ŋa ye.
¹⁶ Matëry ahahn; tufëhnami soŋe aye aryokuŋëhn mën, ayehahn

sede mën, pëyađuhëhni vahnë va gante nuruho dol ka do le ýadëmi rufi ýa fëna. ¹⁷ Keryëdëmi gë wasëwif wã do gë vële wok vëyena wasëwif hnë doku le fayëdëmi hna. ¹⁸ Payëdëmi ayi aýesëhnëdëhni, ntihtëđuhëhni umëhwëry hna, mbokaryëđuhëhni gë humpen do ntihtëđuhëhni hnë imëk Sintani hna soje avokaryëhni gë Wën. Ge kwëtahnëniho ami, nuýadëni itavëhn wameh wadëw hni ña do gë ýëwa hnë vahnë vële hwëtahnëka Wën hna.»

¹⁹ «Ahnaw Agëripa, ñwëýëda wañi wanës wante wãtik g'ambin ñi. ²⁰ Pëgw Damas, Yerusalem, Yude hna fop hafo vëvë wayal waýëntaw va pëyabuhëhni tëfëka nkwëcëtani vankeya vantëw hni va, mbokani gë Wën do tufahnëni paryi nke nkwëcëtani. ²¹ Soje umë pëlahnëniho wasëwif wã Cery Wën Cankaf hna do ñadëniho ndawëniho. ²² Bare hafo dol Wënu ña ndemađëho kwëlëkwël do hnani nkebu soje yëtëndanëwëhni cedëya mën ña vahnë fop, vële hwëhna nafa gë vële wok vëhwëhnana per. Ñoñ nësëda hawary ge gena ile nësëdëniho tëkid hnë vëkayëte wakila gë Moyis ýa fo ye. Umë ye: ²³ afo Arëhnayik a korot; umë yed ale ryënkweđ mbëhn vësëm hna do tufëdëhëhni nkaw ipëh ña gë humpen hudëwu ha wasëwif wã do gë vële wok vëyena wasëwif.»

Pol ñad Agëripa kwëtahn

²⁴ Pol nkoko nësand ante ndekako Fesëtus ntehn: «Cenaki, Pol! Karañëru hafo cënaýi!»

²⁵ Pol më ntëkwaka ntehn: «Alënah Fesëtus, cenalohna. Wanës toña do gë hakili fërën hnësëdëfu. ²⁶ Ahnaw Agëripa njëtëk wañi fop, soje umë hnësandëbu g'ikwëtahn tase lëwu. Pacëko njëtëk wañi fop kabi wañi diyana hn'ile nkok nuyina. ²⁷ Ahnaw Agëripa, kwëtahnëru bi wanës wakila ña? Ha, njëtëbu kwëtahnëru.»

²⁸ Agëripa më ntëkwaka Pol: «Ge nkoru ahnësëhnëndo ntiyahnëko biýëdëna kwëtahnëdëfuha Yesu.»

²⁹ Pol më ntëkwaka: «Arabi nkekënd, mbiýëk biýëna! Wëjë, gë wuhnë vële hnëpadëho dol vi, ndëwadëfu g'idëma Wënu ña ayewu fop g'ami ki, bare hara vankëna këm!»

³⁰ Wati rac ahnaw a, gë Guverëner ýa, gë Berenis do gë fop vële yentiko hnam va matëlehnëni. ³¹ Cahnëdëniho nësëlëhatëndëni: «Aýi asan ñoñ dina ile rëfëka ndawähni ma cëđahni.»

³² Agëripa më ntehnëka Fesëtus: «Aýi asan kokënde tavi age mëcakëndilahna Sesar.»

27

Uyas Pol

¹ Ga pëhnayik hayëndifu hnë sisikulu yiryeryifu Itali, umë nufik Pol gë vësëdik vëhawary, kwëtehnañnikëhni ofisiye kore wasođadë Sesar Oğusët, ale wacik Yuliyus fëna. ² Arisëtarëk avë Tesalonik mbë Masedëwan yentiko gë fuhnë. Më hayëbun hnë sisikulu le hwëhniko hnë nkol mbë Adëramit do ýadëho tëf wahnaw resiyo Asi hna, yilehnëfu.

³ Ga pacëk më rëkëbun Sidon. Yuliyus, g'ufacah ntawary dëwu ña, më tavëka Pol ñi, njëkihni wëlawo walëwu wã nuýahni ile valëka. ⁴ Ga matëbun hnam, umë yifun fagant wov hna. Kabi

pankëlëdëfunëho gë sël ÿa, yilehnëfu gë cape Tinti Sipër. ⁵ Më rëfëbun ðarël Silisi gë Pampëfili rëkëlehnëfu Mir, resiÿo Lisi hna. ⁶ Hnam ofisiye wasodafe ÿa më nuk sisikulu le hwëhniko Alekësandëri ga njid Itali do më kayëndëkëfu. ⁷ Hnë wafac wayabah njidëfunëho wajira fo, do g'ambër cankaf təkëbunëho ðarël hn'ankol nte wacik Kënid. Hnë wati rac sël ÿa memaÿehnëkëfuno yifu karyënkw, awa më rëfëbun Salëmone mbë Tinti Këret do ryëcalëfu gë cape inte hákëdëhëfuno sël ÿa. ⁸ G'ambër cankaf ndëcëbunëho hnam rëkëlehnëfu, le macëde «Hahna Fërën», nte kakëni g'ankol Lase ña.

⁹ Bare mbiÿëbunëho ðus nkaŵ hna do pëgwëko ntakënd uyas fu wã, kabi fac le suñahnëde ÿa* tëko ndëc. Soñe umë nkabëkëhniwo Pol ntehn: ¹⁰ «Vëÿënta mën, kamahnëbu uwi yas kata fo yeð karyënkw: sisikulu ÿi g'ile ndibëk per përékad, do fëna fuhnë dënk kodën cëmin hnam.» ¹¹ Bare gena Pol kwëtahnëko ofisiye ÿa. Ayaryary sisikulu ÿa g'ahwëhn sisikulu ÿa yeho. ¹² Kabi sëla rac yivëlohna g'alu ga, vëyabah vëvë sisikulu va pëhnaniho njini hafo sëla, hnë Tinti Këret hna, ile waciko Fenikës, ge kodëni. Hnam kodëniho cowani sël ÿa do ndëcëtëni alu ÿa.

Sël sankaf ÿa wov hna

¹³ Sël pëgwëlehn cëlënd wajira fo, do ntiyahnëkëhniwo kodëni ntini gante pëhwëtaniho ka. Awa më matëndëni waryëhwëra wale hahnëndande sisikulu ÿa do kahnëtalehnëni nko tëfëndëni wov le ye Tinti Këret ÿa. ¹⁴ Bare biÿëna sël hwëhn fanka sankaf le wacëde «Erakilona†», pëgwëlehn cëlënd gë fanka do ¹⁵ njoryaryëlehn sisikulu ÿa. Kodilohna mbok nji pankëlatëndëni gë sël ÿa awa umë ravëbun njofu. ¹⁶ Më rëfëbun gë wov fatinti fatoy fante wacik Koda hna. Tinti rac hakëkëfuno toye sël ÿa. Hnam g'ambër cankaf mëkëbunëho ryojëfu fakulu fatoy fante fehande fa hafo hayëndëfu sisikulu hna. ¹⁷ Ga kayëndëni sisikulu hna vëryokuñ vëvë sisikulu va umë ntampayëni ñabëni waryeyët caharab sisikulu ÿa. Tac kabi ntakëkëhniwo antë poha hnë nkërëyal bë wov Siyërët‡ hna, më cëlëndëni ryëhwa sankaf le ÿaÿëtëd iyanc sisikulu ÿa do tavëni sël ÿa njohni. ¹⁸ Ga pacëk, kabi nkoko mbërehnëndëfu sël rac, vëryokuñ va më pëgwëni ntonjëndëni gë wov ile ndibëko sisikulu ÿa. ¹⁹ Fac rarëna hna umë mbokëni ntonjëni gë wov, vëhni dënk, viÿë vile yaryaryande sisikulu ÿa. ²⁰ Hnë wafac wayabah golohna nunde ulav wã gë wahol wã per, do sël ÿa nkoko cëlënd gë fanka hafo golëfunohna hwëtahnëfu pëhëdëfun.

²¹ Vële yeho sisikulu va mbiÿëkëhniwo rok roka ÿa. Awa Pol më matëk haryënkw lëw hni ntehn: «Vëÿënta mën, tëfëkawo ahnëpawuno, do antë kahnëtayin Këret hna hafo njijin nuÿayin iÿi kata. ²² Tame muntadëmu aÿabu wasakahn hun wã: wëla aryampo hnë wuhnë cëmëdina; sisikulu ÿi fo fërëkad. ²³ Gumëd ga mëleka Wën hunte hwëhnëko, do ryokuñëhnëdëfuha, nijjakëh ²⁴ pëyawo: “Antë ntaki, Pol! Afo arëk haryënkw Sesar, do soñe lëw hu Wënu ña pëhëтарыëdëhëhni vële rëfëlërun vi fop.” ²⁵ Awa vëÿënta mën,

* **27:9** 27.9 Fac le suñahnëde ÿa: Gë sepëtambër ÿa ma okëtobër ÿa nked. Ge ndëcëk rac, uyas wã ntakëd. † **27:14** 27.14 Erakilona: Rëv sankaf le watid gë cape pëhna lav wacik koyëna. ‡ **27:17** 27.17 Siyërët: Umë wacëde iÿi wati Libi.

ñabëryin wasakahn wã! Kwëtahnëbuha Wënu ña: gante pëyako ki, fop nked. ²⁶ Bare hnë tëfary Tinti tëfëka pohayin.»

²⁷ Fac hwëhn pêhw gë wahnah ÿa yeho ga njohandëhëfuno sël ÿa wov Mediterane hna. Fagant g'umëd ga, vëryokuñ vëvë sisikulu va ntiyahnëkëhniwo vambëñ rëhabun. ²⁸ Umë ntonjëni ryeyët le ÿañande itëw wov ña; më tëkatëni tëw inja wametër wafëhw warar g'imbëd gë wahi ye. Ante mbokëbun yifu ñawët toyë ña, më mbok ntonjëni do tëkatëniho wametër wafëhw wahi g'imbëd gë warar ye hnam. ²⁹ Ntakëkëhniwo antë sisikulu ÿa nkëw wëraka, më ntonjëni kamëhni waryëhwëra wahnah wale hahnëndande sisikulu wã do ñankahnëkëhniwo pac ñap. ³⁰ Hnë wati rac vëryokuñ vëvë sisikulu va njëkëlëndëniho gante pehandëni; umë cëlëndëni fakulu fa gë wënka, ntini had waryëhwëra wã ñad cëlëndëni haryënkwa sisikulu hna hara gante pehahnëdëni njëkëlehnëdëni. ³¹ Bare Pol më ntehnëka ofisiye wasodade ÿa gë wasodade walëwu wã: «Ge vëyi vësan vëwontina sisikulu li, Wënu ña pehëtëdëlihna.» ³² Awa wasodade wã më ntëpëtëni ryeyët ile fokahniko fakulu ÿa tavëlehnëni nji.

³³ Pacëlohna ten, muntatëhni Pol vëhni fop tokëni iñë. Më ntehnëkëhni: «Dol nke wafac pêhw gë wahnah ga nkerun hn'ufëmpëhnahnah sisikulu li, do ñoñ tokëd'iluhna. ³⁴ Awa ami kamënaÿëhnëdëmu aroku, ge ñadiluna asëmu. Yëtëryin, wëla ahnë aryampo hnë wuhnë cëvëd'ilahna imul dampo.» ³⁵ Ga nësëko watac, më nufëk mburu, camehnëka Wënu ña tase vahnë fop, tac nkubëlehnëk do tok. ³⁶ Awa vëhni fop njawënantëlehnini do pëgwëlehnëni tokëntëndëni. ³⁷ Vahnë wakeme waki gë wafëhw imbëd gë wahi g'imbëd g'aryaŵ (276) yebunëho fop sisikulu hna. ³⁸ Ante tokëbunëho hafo fihnefu ña, më ntonjëni roka ÿa gë wov ñaÿëtahnëni idib sisikulu ña.

Ipërëka sisikulu ña

³⁹ Ikëd vambëñ nudëniho ante pacëko ña, bare wëla aryampo hnë vëryokuñ vëvë sisikulu va yavëtëlohna hn'ile nkefunëho hna. Umë pëhnani pohëni sisikulu ÿa hnam ge kodëni. ⁴⁰ Awa më pëtëni waryëhwëra wale hahnëndahnëde sisikulu ÿa tavëni wov hna; wati rac dënk pëtëlehnëni waryeyët wale ÿabahniko wadëhwa wade satënandeho sisikulu ÿa. Tac matëndëni ipand inte yiryeryëd karyënkwa soje sël ÿa peña, paßëni g'itëfary. ⁴¹ Bare sisikulu ÿa më njik pohak hnë yëbëlan wavënkwehn nkërëyal, teryalehn hnam. Ankaf sisikulu ña më pohak d'us nkërëyal hna, kodilohna mbok ñënkëlehna, tac wavonkëlo wënka, wahwëhn fanka ña, më nihëk sisikulu ÿa kamëhni.

⁴² Watac ga ntiyak, wasodade wã ñadëniho ndawënihëhni vësëdik va, soje ahnë antë peh ge ndëfad wënka hna. ⁴³ Bare ofisiye ÿa ñadëho pehëta Pol awa më tavëtehnëkëhni ile ñadëniho ntini ÿa; më ntehnëkëhni vële holëk wënka va ntëbani ndëfani ndanëni. ⁴⁴ Tac vëyëntaw va pëlani vacal ma vanihel sisikulu va, tëfënihëhni. Koyëna ndanëniho vëhni fop yam fo hara ahnë cëmëna.

¹ Ante ndanëbunëho fuhnë fop yam fo ña, më fëyayibun Tinti rac Malët macik. ² Vële lëdëk hnam va më kacanihëfu g'untënah cankaf; pëdëhnënihëfu hwëdëh hucankaf, kacahnënihëfu, kabi tëvëdëho do huji ha njoko. ³ Pol më mbarëpik kore wadëhwa, ntab hwëdëh hna, bare lën më cahnik yakah hna ñarëka vák li, nkolehna hnam. ⁴ Vëvë Tinti rac va, ante nuniha lën ÿa ga ntasad vák Pol hna, më ntehnëledëni: «Aÿi asan lëk aryañ vahnë ye. Pehik wov hna, bare Wënu ña mañëna nkonti duniÿa li.» ⁵ Bare Pol më cëlëvëtake lën ÿa hwëdëh hna do davëdilawohna anar ña wëla toye. ⁶ Ntiyahnëkëhniwo nudëniha tameki ga matëka vák ÿa ma njod cëmëlehn tañ, bare ante napëniho hafo mbiÿ ña, nuniho ñoñ dilahna. Awa më nkweçëtëni vinahan vidëw hni va, ntehnëni Pol wën ye.

⁷ Wëhaÿ yeho darël hnam wale kwëhnëko asankaf Tinti ale waciko Pibëliyus. Më ntëvakëfu lëv sankaf hnë wafac warar. ⁸ Hara rëmu pad hna nkeho: ures yak mbahn tesëko do donk yaryaryëdëhwo fëna. Pol më njik njëka do tindëka wëbák ña, njëfanëka, njërënëlehna. ⁹ Ga ndëcëk umë vëres vëÿëntaÿ vëvë Tinti va fop njijëdëniho do vëhni fëna njërënëkëhniwo. ¹⁰ Umë njëdanihëfu untënah cankaf do, ante tëkëko wati ile vokahnëdëfun gë wov ña, njëdanihëfuno ile valëkëfuno soñe uyas ÿa fop.

Tëkëdëni Rom hna

¹¹ Ga nuÿabun wadepera watar hnam, më hayëbun sisikulu ile hwëhniko Alekësandëri hna, ile wacëdeho «Diyosëkur*», ile yeho hnë Tinti wati wëh hna fop. ¹² Rëkëbun Sirakis do ñëwëbunëho hnam wafac warar. ¹³ Tac vok ryëcalëlehnëfu rëkëfu hn'inaw Regiyo. Ga pacëk, sël pëgwëlehn cëlënd, do hnë wafac wahi rëkëlehnëfu hnë sëla Pusol hna. ¹⁴ Vële hwëtahnëk rëkatëbunëho hn'inaw tac. Umë tëyënihëfu ÿëwëfu gë vëhni soñe wafac mbëd gë wahi. Tac ryëcalëlehnëfu gë wapary fo gë Rom ka. ¹⁵ Vële hwëtahnëk vëvë Rom va njëtaniho njijëbun, vëhni njijëdëniho hafo Saha Apiyus hna do hn'ile macëde Vacery Vatar hna kacanihëfuno. Pol nundëhni tañ, më camehnëka Wënu ña do ñab g'ahawary sakahnë hadëwu ha. ¹⁶ Ante tëkëbun Rom ña, më mañëryanik Pol ntëd hn'acery minu fo gë sofafe riyampo njëkanda.

Ikaray Pol Rom hna

¹⁷ Ante ntiniho wafac warar ña Pol më payëhnëkëhni vësankaf wasëwif wavë Rom ÿa njijëni ÿalu hna. Ga mbarëni më ntehnëkëhni: «Vëÿënta mën, mama nkobu dila wëh bulunda fu hna, do dila fëna ile hnëmpëlëk gë namu warëm fu ÿa, pëlayibuho Yerusalem hna do yëdahnëwu hnë wasofofe Rom. ¹⁸ Vahnë vërac, ante pëcëtanihowo ña, ñadëniho tavëniho kabi ñoñ vëhnulohna ile rëfëka ndawahnëniho. ¹⁹ Bare kabi wasëwif ÿa ñwëÿëni, më wëcahnëbuha Sesar. Bare dila rac kabi ñadëfu lehnëwëhni wameh bulunda mën ÿa. ²⁰ Soñe umë rëyahnëmu ayiju nulin do hnësëhnu; kabi soñe ale napëdëniho bulunda vëva Isërayel do rëkik tame ÿa ÿabahnibu gë vankëna.»

²¹ Wasëwif ÿa më ntëkwaniha: «Wëla kayëte nte watik Yude soñe lëw hu nuÿalëfuhna do la aryampo bulunda lëw fu ÿa matina hatac

* **28:11** 28.11 Diyosëkur: Vëhi hnë wawën vëvë Gëres ye; vësëp vële heryidëhëhni vëyas hnë wënka wacik koyëna.

njij pëyafu soje lëw hu ile wok yivëna. ²² Bare ñadëfun ahnësëhnëfu wëjë dënk ile hnaharu ÿa, kabi njëtëbun gante-wo-gante nkeni vahne vële hnësëf wameh soje Nkaŵ nte rëfëdu ñi.»

²³ Awa më kahnëndëni fac ile mbokëf mbarahnëni gë Pol ÿa. Fac rac njabiniho ntëbi haryënkwëryënkw tëkatëniha hn'ile ntëfëko hna. Kobëri g'acahnëfëd ga hafo g'anëka ga karanëdëhëhniwo. Gë Sariya Moyis ÿa do gë Vëkayëte wakila ña nësëhnëdëhëhniwo Naw Wënu ña do koyëna njawëredëho kwëtahnëniha Yesu. ²⁴ Bare vëryampo fo wawëko wante nësëdëho ña, vëyëntaŵ va ñwëyëniho vëhwëtahnëdëna. ²⁵ Wati nte pitëlëdëniho ña, vëwëryëlëlohna yëbëlan lëw hni. Awa Pol më ntehnëkëhni: «Iyir Ipacah ña toña nësëhnëkëhniwo vacërakëlo hun va hnë wës kila ale waciko Esayi hna ante ntehnëdëho:

²⁶ «“Yiryeyi alehnëhni iÿi bulunda:

Kodun awëryu ðus ðare hara ñoñ yëtëluhna paryi;
kodun ayëku ðus, ðare hara nuluhna paryi.

²⁷ Paryi nke iÿi bulunda kambëkëhni vankaf va.

Cijani vanëf va

do ndëmëni soje antë vinkër vidëw hni va nu,
antë vanëf vantëw hni va nkwëry.

Ge gena umë njijakëndëni gë ÿal mën do tavëhna këndëbuhëhni
yërënëwëhni fëna!”✧»

²⁸ Pol më mbok ntehnëk: «Tëfëka ayëtu iñë ryampo: kabi koyëna nke, tame vële wok vëyëna wasëwif va pëyayini wakasëk ipëh nte watik gë Wënu ña. Vëhni, nëpadëni wanës watac.»

²⁹ [Ga nësëk Pol watac, wasëwif wã kahnëtalehnëni nkwa jëlëhatëndëni.]

³⁰ Wabëhn waki ntiko Pol cery nte cosahnëdëho nkehahn hna. Kacadëhëhniwo vële yijëdëho njëkëniha va fop. ³¹ Pëyahndëdëho Naw Wënu ña do karanëhndëdëhëniho soje Ahwëhn a Yesu Këris g'ikwëtahn yabah do hara memaÿehnnina.

Kayëte mba Pol nte kerëhnëkëhni vëvë Rom Wade yehëhna hnë inji kayëte

Afayik Pol kerëk anji kayëte ante nkeho Korent hna wati yas rarëna ðoku lëwü ÿa yëbëlan ðëhn wafëhw imbëd' g'imbëd' g'iryaw' gë ðëhn wafëhw imbëd' g'imbëd' gë warar (56 gë 58) ga ndëcëk hnagi Yesu ÿa. Nahan nte ÿak nëfak ña tufahnëk hn'ïnji kayëte Këris ye ale yijëk njëdahni ipëh ña vahnë va fop, wasëwif wã gë vële wok vëyena wasëwif. Nkabahnëd' wapacëk Wënu ña ye Wën ve ðuniÿa fop. Fop meninëk do kodënëhna tékënin icëmb Wënu ña. Fop mbalëkëfuna afëhët a do paß gë Këris fo Wënu ña catahnëka gë fuhnë.

Pol nësëd' fëna pañare ðulunda lëwü, wasëwif wã, do hak nudëhëhni Wënu ña. Wëlin yëb ryampo ile hnëfak: 1.16, 17 «Cëfëhnëd'filohna fëyahnu Wanës Wakasëk ña: fanka Wën fale pehëtahnedëhëhni fop vële hwëtahnëd' va ye, wasëwif wã ten, tac vële wok vëyena wasëwif va fëna. G'ikwëtahn ña do soñe ikwëtahn ña Wanës Wakasëk ña tufahnëd' usatah Wënu ña: gante kerik ka: “Ale satëk g'ikwëtahn nkod kwëlëkwël.”»

Wëlin wanës wakwëhn nafa hn'ïnji kayëte: ipëh, ikwëtahn, mbahn, wameh, asatah/usatah, wasëwif, Ahwëhn Yesu, sariya.

Wëlin gante nke kayëte ka:

Simpaÿi (1.1-17)

Vahnë va fop menëni (1.18–3.20)

Ikwëtahn Këris satënëd'ëha ahnë (3.21–5.21)

Icëmb pañare wameh do uwám gë Iyir Ipacah (6.1–8.39)

Vëva Isërayel gë Wanës Wakasëk (9.1–11.36)

Ankeya kasëk gë Këris ÿa (12.1–15.13)

Doku Pol (15.14-33)

Simpaÿi rëkwa (16.1-27)

Simpaÿi

¹ Ami Pol, aryokunëhn Yesu Këris, herëhnëryidëhu anji kayëte. Wënu ña macëko yewu afayik alëwü, tëhnako soñe fëyahnenëdu Wanës Wakasëk wadëwu ña.

² Wañi ye wante tehnëko Wën njëdahned' kobëri ña. Watac pëyahned'ëniho wakila wadëwu ña hnë Vikerëh Vipacah hna. ³ Soñe Aju ÿa nësëd': g'ankeya ntëwu ahnë ña, hnë hnënk Ahnaw' a David nagiko; ⁴ bare gë cape Iyir Ipacah, tufahnik gë fanka, ante mbëhnëndanik vësëm hna, Aju Wënu ye, Ahwëhn fu Yesu Këris. ⁵ Gë umë nuÿabu uyëd' yewu afayik soñe untënah Këris ña, yohahnëwëhni vahnë vëvë wayal vi fop* kwëtahnëniha do mawëhnëniha. ⁶ Hnë vërac nkentirun wühnë fëna, wühnë vële macëk Wën kwëhnaryu Yesu Këris.

⁷ Wühnë vële ye Rom vi herëhnëryidëfu, wühnë vële ñaaf Wën do macëk ayewu vëlëwü. Arabi Wënu ña Rëm fu ÿa g'Ahwëhn a Yesu Këris ndëwanihu do njëdënihu yam ÿa.

* 1:5 1.5 Vahnë vëvë wayal vi fop fëhnëtanëd' vële wok vëyena wasëwif.

Pol ñad nji Rom

⁸ Ani gë fop, camehnëdëfuhä Wënu ña, gë wac Yesu Këris, soje wuhnë fop, kabî nësëde soje kwëtahn hun ña duniÿa li fop. ⁹⁻¹⁰ Wënu ña njëtëk toña hnësëdëfu, umë ale ryokunëhnëdëfu g'intawary fop pëyahñ Wanës Wakasëk ña soje Aju ÿa. Njëtëk nahadëfu soje hun ÿa kwëlëkwël ante-wo-nte njëfadëfu ña. Tëyëdëfuhä Wënu ña, ge mañëk, ndemawo fere yihahnëryiwu tame ÿal hun hna. ¹¹ Paryi pëyadëmu përeko d'us nulin, soje yonëhnëryiwu uyëd ryampo uva Iyir Ipacah iña nkwënahñ yañ kwëtahn hun iña. ¹² Ile ÿadëfu hnësü ÿa, umë ye: nkelahnin më hoden ndemalënden hn'ikwëtahn fu hna.

¹³ Vëÿënta mën, ñadëfu ayëtu, pëhñabuho wahwënta wayabah yiryiwu yëkiwu, bare memako ha gaki. Ñadëfu d'oku mën ÿa kwëhna nafa ÿalun hna fëna, gante kwëhñak nafa hnë vële wok vëyena wasëwif vëÿëntañ ki. ¹⁴ Tëfëko yiwu forosima hnë vële-wo-vële, vële hnëgak gë vële wok vëhnëgana, vële njabëk uyët gë vële nkok yabëna. ¹⁵ Soje rac hwëhñahnëbu iñi ña cankaf yonëhnëryiwu Wanës Wakasëk ña, wuhnë vële lëdëk Rom vi fëna.

Fanka Wanës Wakasëk

¹⁶ Cëfëhnëd'ilohna fëyahnu Wanës Wakasëk ña: fanka Wën fale pëhëtahnëd'ëhëhni fop vële hwëtahnëd' va ye, wasëwif wä ten, tac vële wok vëyena wasëwif va fëna. ¹⁷ G'ikwëtahn ña do soje ikwëtahn ña Wanës Wakasëk ña tufahnëd' usatah Wënu ña: gante kerik ka: «Ale satëk g'ikwëtahn nkoñ kwëlëkwël.»*

Vahnë va fop menëni

¹⁸ Paryi nke, ntavah Wënu ña cëlahñëña cëlahñidëhu soje vahnë vële wëñëk va do vële nënkwhañëk g'umë. Gë vankeya vantëw hni va, memaÿëhnëni toña ÿa nti ile rëfëka ÿa. ¹⁹ Vëhni, ile koñ njët ahñë hnë Wënu ña pacëkëhni kabî Wënu ña tufëkëhni. ²⁰ Kabî, kobëri ga ntihahnëk Wënu ña duniÿa ÿi, vankeya vantëwu vante wok nudena va: umë ye fanka falëwu fale wok pudina muk fa do gë nkeya cankaf ntëwu ña. Viÿë virac nude d'us gë wad'oku wante ntik ña. Awa vahnë va vëhwëhñadina toña le mañëhnëd'eni soje ile ntini ÿa. ²¹ Njëtëniha Wënu ña, bare vëlëñëñëd'ilahna do vësamëhnëd'ilahna gante tëfëka soje lëwu ka. Vinahan vidëw hni va goryeryëdina nafa, do hakili lëw hni hnënkwhañ ÿa hn'umëhwëry hna ntabik. ²² Ntiyahñëkëhni kwëhñani uyët bare g'ahawary nënkwhëd'eni: ²³ pakëtëni humpen icëmb Wën hunte wok cëmëdina ña, nëmpëtëni gë waravahn vahnë vële sëmëd gë wusëry gë wule yasëd' do gë vile huhad.

²⁴ Soje rac tavahnëkëhni Wënu ña hnë viÿë vironkah hna, gante ñad walawary walëw hni ka, koyëna ntilëd'ëni vimbahn vidëw hni va usëfëhñah. ²⁵ Nkwëcëtëni toña soje Wënu ña gë wamër: umë ye ile ntik Wënu ña cëmbëd'ëni do ndokunëhnëd'ëni tavatëniha ale lika dënk, umë rëfëka cëmbënde kwëlëkwël! Amina.

²⁶ Soje rac tavahnëkëhni Wënu ña hnë iña nte sëfëhñëk hna. Vësëval vëlëw hni va nkwëcëtëni ndakëntal nte sanjëk ña: gë vësëvalëntahni ndakëd'ëni, ndakëntal nte wok tëfëlahna nke. ²⁷ Vësan va fëna koyëna ntid'ëni. Gona ndakënd'ëni gë vësëval, gë vësan

* 1:17 1.17: Abakuk 2.4

ntahni ñalëdëni ðus. Vësan va ntilëdëni viyë visëfëhnah do koyëna, nuÿadëni hnë vëhni dënk icos nte njojëk nkeya meh ntëw hni ña.

²⁸ Kabi ñwëyëni vëyavëtëdilahna Wënu ña, umë tavëkëhni hn'ïnahon meh tac, soje ntihahnëdëni ile wok tëfëlahna ntiyi. ²⁹ Mbahnëkëhni wasakahn wã do sifa rumpak fop fëbëkëhni, iwëh, iña le-wo-le, gë wayap, iñewary ñadëni ryañ vahnë, conk gë vahnë, titahn vahnë, inëw vahnë, ³⁰ do menëlëndëni wamac; ñewëniha Wënu ña, njewëdëni, naÿënadëni, bëntadëni, nuÿadëni wafere wã fop soje ntihahnëni wameh ña; vëwawëhnëdëlëhniha vële hnagëkëhni. ³¹ Vëhwëhnana hakili, vëlidina ile nësëhnëdënihëhni vahnë ÿa, njapëni do kaÿëhnahnëdëlëhniha gë vëÿëntañ va. ³² Njëtëni ðus kiti Wënu ña: vële lid koyëna va tëfëka cëmëni. Bare nkoni ntindëni koyëna do, kat, mawëndënihëhni fëna vële fabëk rac fo va.

2

Kiti Wën

¹ Wëjë ale hitinjëdëhëhni vëÿëntañ vi, gante-wo nkeru ka, kwëhnaðila toña le wawënderu. Ge kitinjëdëhëhni vëÿëntañ va do alitënd gë vëhni ka, wëjë dënk sëdäf. ² Ha, njëtëbun Wënu ña gë toña ÿa kitinjëdëhëhni vële lid iÿi sifa viyë va. ³ Ntiyahneki bi pehedu kiti Wënu ña, wëjë ale hitinjëdëhëhni vëÿëntañ soje vile lidu wëjë fëna va? ⁴ Njafëru bi ipërëna cankañ Wënu ña, umë ale ryuñënanëhnëdëhi do nok yancëna ntava ðus? Yëtëlihna bi, Wënu ña tufëdëhi përeña dëwu ña do umë njodëhi awëcët vankeya hu va? ⁵ Bare kambëki nkaf ña, ñadila awëcëta. Soje rac mbarëpaðu ipiniñ nte ÿak hnaÿëk hafo hnë fac le tufand Wënu ña ntavah ntëwu ña do gë kitinj catah dëwu ña ⁶ do cosëdëha ale-wo-le soje ile ntik ÿa. ⁷ Njëdadëhëhni ðuniÿa le wok puðina vële yëkëlehnëdëf kwëlëkwël ntindëni ufërën va do yëkëlehnëdëf koyëna icëmb iña, ntënah uña do gë le wok gëlëdina. ⁸ Bare Wënu ña tufëdëhëhni ntavah cankañ ntëwu ña vële fabëk soje lëw hni fo, wëÿëk toña do mawëhnëni ile wok catëna ÿa. ⁹ Icos vële lid wameh va umë ye uwëh gë uryëñah wã, wasëwif wã ten, tac vële wok vëyena wasëwif va fëna. ¹⁰ Bare icos vële lid fërën va umë ye icëmb iña, ntënah uña do gë yam ÿa, wasëwif wã ten, tac vële wok vëyena wasëwif va fëna, ¹¹ kabi vahnë va fop këñëlahnëni haryënk Wën hna.

¹² Ha, fop vële lid wameh hara vëhwëhnana sariya Moyis ÿa fëna cëmëdëni, wëla vëhwëhnana sariya rac. Do fëna vële hwëhnañ sariya Moyis do ntini wameh va gë sariya rac kitinjëdëni. ¹³ Kabi gena vële nëñahnëk nëpa sariya Moyis ÿa ntehnëdëf Wënu ña catëni, bare vële lid ile nësëk sariya va ye. ¹⁴ Ge vële wok vëyena wasëwif, vëhwëhnana sariya Moyis ÿa, ntidëni tañ ile ntehnëk sariya rac ÿa, nke had bambery lëw hni nkehëhni, mama nkoni vëhwëhnahnëna. ¹⁵ Tufahnëdëni waðoku wante tëyëk sariya ña walaðary walëw hni hna kerik. Wahakili walëw hni wã sefe watac ye, do vïnahon vidëw hni va ntehnëdëhëhni wëli menërun ma wëli njivënerun. ¹⁶ Wanji fop nude ðus hnë fac le kitinjëdëhëhni Wën vahnë gë Yesu Këris fop ile soñak hnë vëhni ÿa gante nësëk Wanës Wakasëk wante fëyahnedëfu ki.

Wasëwif wã gë sariya Moyis

¹⁷ Awa, wëjê ale wacik sëwif, ikwëtahn hu ña hnë sariya Moyis hna nke do mbëntadu Wënu ña hwëhnëki; ¹⁸ njëtëru ile ñad ÿa do sariya ÿa karanëki itëhna nte fërënak ÿa; ¹⁹ ntiyahnëki ahah vumëp yeru, humpen vële ye hn'umëhwëry hna, ²⁰ aharañ vële rumpak do ayëtëndan vële wok vëyëtëna, kabi sariya ÿa tufëki wapacëk uyët wä gë toña ÿa. ²¹ Awa wëjê ale harañëdëhëhni vëyëntaŵ, karëñañfila bi wëjê dënk? Ntehnëduhëhni vëyëntaŵ va antë nteni, soñe ye ledu? ²² Wëjê ale wëyëryanëdëhëhni vahnë va antë njëkëlehnënihëhni vësëval vële yëlik, soñe ye lidu rac? Wëjê ale yewëk wamën wamër, soñe ye ledu le ye vacery wantëw hni ÿa? ²³ Wëjê ale vëntad kabi kwëhnaru sariya ÿa, njafañëduha Wënu ña gante nkoru didila ile ntehnëk sariya lëwu ka! ²⁴ Vikerëh va pëyahnëk wapacëk: «Soñe hun ÿa njeŵahnëdëni wac Wënu ña vële wok vëyëna wasëwif va.»*

²⁵ Ge maŵëhnëru sariya ÿa, háci ÿa kwëhna nafa; bare ge maŵëhnëlihna sariya ÿa, had kácilihna nke. ²⁶ Do ge asan ale wok kácina maŵëhnëk sariya ÿa, Wënu ña didilahna bi had ale hácik? ²⁷ Asan ale wok kácina mbahn dëwu, bare ge maŵëhnëk sariya ÿa, kitinjëdëhi menëru, wëjê ale hácik do hwëhna sariya le herik ÿa bare wok maŵëhnëlihna. ²⁸ Gena ile hnuñe lidëha ahnë nke sëwif paryi, do gena fëna háci le kácik mbahn yi ye háci paryi ÿa. ²⁹ Bare, ile lidëha ahnë nke sëwif paryi ÿa, ile yeha bambery ÿa ye, ale hácik ntaŵary dëwu ña, háci le ntid Iyir Wënu ña, gena háci va sariya herik. Sëwif paryi nuñadina cëmb dëwu ña hnë vahnë, bare Wën hna nuñad.

3

Vahnë va fop menëni haryënk Wën hna

¹ Awa, ye kwëhna sëwif ile nkoni vëhwëhnana vëyëntaŵ va? Ye nëfad háci ÿa? ² Ige sëwif ña njabëka hnëfak wä dús. Ule ÿak hwëhna nafa ÿa, umë ye Wënu ña vëhni kwëtehnahnëko wanës wadëwu ña. ³ Bare ge wasëwif wëryampo vëhahnëndana, umë memaŵëhnëdëha bi Wënu ña nko kahnënda? ⁴ Muk! Tëfëka njëti Wënu ña gë toña ntid le-wo-le ÿa, wëla ntehni vahnë va fop vëwër ye, gante nësëk vikerëh ki:

«Soñe njavëti catëru hnë wanës hu hna, do toña hwëhnañdu ge kitinjëderu.»*

⁵ Bare ge ntiden ile rumpak do umë tufahnëd Wënu ña catëk, ye rëfëka nësin? Wënu ña tumpak bi ge piniñëdëhëfu? (Anësa vahnë ña hnësëdëfu.) ⁶ Muk! Ge Wënu ña tumpakënd, hak kokënd kitinj duniya yi?

⁷ Bare ge gë wamër mën ña cahnëd dús toña Wënu ña tufahnahni cëmb dëwu ña, awa soñe ye wobu hitinjwu menëbu? ⁸ Soñe ye kodëlënëhna ntehnin: «Dinëfu uŵeh cahnahni ufërën hnam?» Nkeni dënk vële wërahñëdëhëfu, ntehnëdëni koyëna karanëdenëhëhni vahnë va. Bare vële hnësëd watac vi tëfëkëhni kitinjini menëni.

Ale satëk gena

⁹ Awa ye rëfëkëfu nësin? Fuhnë wasëwif wï, ntëbinëkëhni bi vahnë vëyëntaŵ vi? Muk! Tëk tufahni wasëwif gë vële wok vëyëna wasëwif va fop imëk wameh hna nkeni. ¹⁰ Kerik wanës Wën hna:

* 2:24 2.24: Esayi 52.5 * 3:4 3.4: Wahnëw 51.6

«Ahnë asatah gena, wëla aryampo dënk;

¹¹ wëla aryampo kwëhnahna hakili,
ma ale yëkélehnédëha Wënu ña.

¹² Fop tavëni nkaŵ përen ña,
ndampo fo nufëni nkeya meh.

Ahnë didina fëren,
wëla aryampo dënk gena!»

¹³ «Wahohna walëw hni wã had wayag wale fidëtik nke,
waryëw walëw hni wã tokandënihëhni vahnë va.»

«Ile sahnéd wawës walëw hni wã had wanto lën nke.»

¹⁴ «Dëwan wëh fo fëbëk wawës walëw hni hna gë wanës
wagunkah.»

¹⁵ «Nkaryédëni ñap soje ndawënihëhni vahnë;

¹⁶ hn'ile-wo-le ndécëtani hna fop përekanédëni do yiwëhnah fo
tavédëni hnam.

¹⁷ Vëyëtëna nkaŵ yam.»

¹⁸ «Dakëdëlëhni hna gë Wënu ña.»*

¹⁹ Awa njëtinëk fop ile nëséd sariya yi, soje vële rëfëka maŵëhnëni
sariya rac va nëséd. Nke koyëna soje ahnë antë kwëhna toña le
maŵëhnëde, do vahnë vëvë duniya vi fop njavëtini menëni haryënk
Wën hna. ²⁰ Ahnë gena ale ntehnéd Wënu ña catëk soje ile maŵëhnëk
sariya ya; gë sariya ya njëtëndanëde wameh ña.

Ikwëtahn satënëdëha ahnë

²¹ Bare tame, usatah Wënu ña tufëhna hara gena gë sariya ya.
Sariya Moyis ya, umë dënk, gë wanës wakila ña pacënëk watac.

²² Usatah Wënu ña aki tufëhna: catahnédëha gë vahnë va soje
ikwëtahn dëw hni Yesu Këris ña. Ntinëhnédëhëhni vahnë vële
hwëtahnëka Këris va fop, kabi vahnë va fop hëñëlahnëk haryënk
Wën hna: ²³ paryi nke, fop menëni do vëhodina tükënëni icëmb
Wënu ña. ²⁴ Bare Wënu ña, hn'ipërëna dëwu hna, catahnédëha gë
vëhni, uyéd ule njëdëkëhni ye gë fere ipëh nte njojëk Yesu Këris ña.

²⁵ Wënu ña cahnëka Këris ya sadëha soje lëw fu pëhëtahnëfu wameh
fu ña. Ndehëtëk sat lëwu ya soje ipëh fop vële hwëtahnéd sadëha
rac va. Wënu ña ntiko rac soje tufahnéd catëko kobëri ña, ante
nduñënanëkëhniwo vahnë va wameh wante ntidëniho. ²⁶ Ntiko rac
fëna soje tufahn icat dëwu ña hnë iyi wati, soje nko cat do catënëhni
vële hwëtahnédëha Yesu va.

²⁷ Nkok bi awa ile hode mboki nañënahni? Iyëhne sariya
wëmañëhnekëfu nañënayin? Sariya le rëyéd ntiyin inë ya bi ye? Hali
le rëyéd ikwëtahn ña ye. ²⁸ Kwëtahnëbun ahn'a soje ikwëtahn dëwu
ñ catënahnik haryënk Wën hna, gena kabi ntid ile ntehnëk sariya
ya. ²⁹ Ma, Wënu ña Wën wasëwif fo bi ye? Gena bi fëna Wën vële wok
vëyëna wasëwif? Ha, Wën vële wok vëyëna wasëwif ye fëna, ³⁰ kabi
Wën hudampo fo ye. Umë satënëdëhëhni vële hácik va g'ikwëtahn
dëw hni ña do gë vële wok vëhácina va fëna g'ikwëtahn dëw hni ña.
³¹ Awa, umë pëhnetanéd bi, g'ikwëtahn inja ntihëtëden nafa sariya ya?
Muk, gena koyëna! Njëdadëhëha sariya ya nafa lëwu ya fop.

* 3:18 3.18: Wahnëw 36.2

4

Gante kwětahnəkawo Abëraham Wën

¹ Tame, ye rëfëka nësin soje Abëraham ÿa, rëm sankaf fu ÿa? Ye nuÿak gë fanka lëwu fa fo? ² Ge ntehnik Wënu ña catahnëka soje ile ntik ÿa, awa kwëhnak ile kod' naÿënahm, bare kodina haryënkW Wën hna. ³ Vikerëh va më lehnëk: «Abëraham më kwětahnëka Wënu ña do Wënu ña soje rac catahnëka g'Abëraham.»^{*}

⁴ Ale ryokuñëd' nuÿad icos; icos tac gena ile njëd'fik aki fo: ile rëfëka ye. ⁵ Ge ahnë d'okuñëd'ina bare kwětahnata Wën hunte lidëhëhni vëwën catëni va, hutac ntehnëd' catëk kabi kwětahnëka. ⁶ David koyëna dënk njëwëk soje uhnëfak ahnë ale ntehnëk Wën satëk hara yëkëna d'oku lëwu:

⁷ «Mbetani vële ravëhnik
ile ntëntëni ÿa

do sankëhnik wameh va!

⁸ Mbetak ale nkok dëkwëhnëna Ahwëhn a
wameh wadëwu ña!»^{*}

⁹ Uwi hnëfak vële hácik va fo bi hwëhnëk ma gë vële wok vëhácina per kwëhnëni? Takan nësinëk: Wënu ña catahnëka g'Abëraham soje ikwëtahn dëwu ña. ¹⁰ Bare guve ntehnëko Wënu ña catëk? Ante káciko ña bi nke ma ante nkoyiko kácina ña nkeho? Gena ante káciko ña, bare kácilohna ten! ¹¹ Kácahnënde ÿa Wënu ña catahnëkawo gë Abëraham kabi kwëtahnëkawo. Tac Wënu ña njëdakawo dahëse ile yeho háci ÿa soje tufahnahn catahnëka g'umë. Koyëna Abëraham yeho rëm fop vële hwëtahnëka Wën hara vëhácina soje Wënu ña catahnahna gë vëhni fëna. ¹² Rëm vële hácik yeho fëna. Dehnëla vële hácik mbahn dëw hni fo, bare vële rëfëd' kwëtahn nte kwëhnako rëm fu Abëraham ña: umë, kwëtahnëkawo Wënu ña ani gë kácahnënde.

Ile ntehnëk Wënu njëd'ahnëd'

¹³ Wënu ña më lehnëkawo Abëraham gë vële hnagëlëd' hnë vutah vuntëwu va vëhni lëwëd' d'uniÿa ÿi. Bare Wënu ña dehnëlohn rac kabi Abëraham mawëhnëko sariya ÿa. Ntehnëko kabi Wënu ña catahnëkawo g'Abëraham soje ikwëtahn dëwu ña. ¹⁴ Ge vële wawëhnëk sariya fo hnuÿakënd inji ntëw, awa kwëtahn inja kwëhnana nafa do ile ntehnëko Wën njëd'ahnëd' ÿa gokëndina. ¹⁵ Sariya ÿa ntavah Wënu ña njojëd'; hn'ile nkok gena sariya idënt gedina.

¹⁶ Koyëna, ile ntehnëk Wën njëd'ahnëd' ÿa kwëtahn fo njojëd' nkehahn uyëd' Wënu ña do pacëk vutah Abëraham va fop nuÿadëni, gena soje vële wawëhnëk sariya fo bare fëna vële hwëtahnëd' gante kwëtahnëk Abëraham ka. Abëraham ye rëm fu ÿa fuhnë fop. ¹⁷ Gante pëyahnëk Vikerëh ka: «Ntimi Rëm wabulunda wayabah.»^{*} Rëm fu ye haryënkW hnë Wën hunte kwëtahnëk ha, Wën hunte vëhnëndanëdëhëhni vësëm va do lid' nke ile wok gena ÿa.

¹⁸ Abëraham, hnë wati le nkoço tëfëlahna kwëtahnëhna, kwëtahnëko. Umë nkehahnëk koyëna rëm wabulunda wayabah, gante ntehnëkawo Wën ka: «Vutah hu va njabëd'ëni.»^{*} ¹⁹ Ikwëtahn Abëraham ña ñaÿëta d'ilo hna mama nkëhnëko tëka wabëhn keme do pacëkawo mbahn dëwu ña ntafëko d'us do Sara, asëvalu, nagëd'ilo hna.

^{*} 4:3 4.3: Wapëgwala 15.6; Vëvë Galasi 3.6 ^{*} 4:8 4.8: Wahnëw 32.1-2 ^{*} 4:17 4.17: Wapëgwala 17.5 ^{*} 4:18 4.18: Wapëgwala 15.5

20 Nkoko kwětahn do dilohna vinahan viki ile ntehnékawo Wën kobëri ña; ikwětahn dëwu ña njawënëdëhawo do cëmbëdëhawo Wënu ña. 21 Pacëkawo d'us Wënu ña kođ nti ile ntehnëka ña. 22 Soje rac Wënu ña catahnëka g'Abëraham. 23 Bare wanji wanës Wën «catahnëka g'Abëraham», gena soje lëwu fo herik. 24 Kerik fëna soje lëw fu fuhnë vële rëfëka ntehninëfu catinëk, fuhnë vële hwëtahninëka Wën hunte wätëndëka hnë vësëm hna Yesu Ahwëhn fu ña. 25 Wënu ña njëd'ahnëka cëm soje wameh fu ña do matëndëka soje catin hanyënk'w lëwu.

5

Ige yam gë Wën

1 Koyëna Wënu ña g'ikwëtahn fu ña catahnëka gë fuhnë do nkeyinëk yam gë Wënu ña g'ile ntinëhnëkéfu Ahwëhn fu ña Yesu Këris. 2 Soje lëwu ña rëkahninëk, g'ikwëtahn ña, hn'ipërëna Wën le yehahninëk tame ñi. Do ile hnatëkéfu ña ikwëtahn nuña sah icëmb Wënu ña ye. 3 Do kat, natëdëhëfu wëla uryëñah fu hna, kabi njëtëbun ryëñah wã iduñëna nagëd, 4 iduñëna ña ikahnënda ña nagëd do ikahnënda ña ikwëtahn nagëd. 5 Inji kwëtahn tokađilëfuhna, kabi Wënu ña campehnëk d'us iña dëwu ña wasakahn fu hna gë Iyir Ipacah inte njëd'akëfu ña.

6 Nurun, ante nkoyinëko kwëhnayilënëhna ten fanka ña, Këris ña cëmëhnëkéhni vëwën va hnë wati le ñađëho Wën hna. 7 Ntakëk ahnë ma'w cëm soje ahnë asatah. Mpëd ahnë njawënakënd cëm soje ahnë afërën. 8 Bare Wënu ña tufëkéfu ñahnëkéfu: Këris ña cëmëk soje lëw fu hara vëwën woyinëko.

9 Ge Wënu ña catahnëka gë fuhnë gë sat Këris ña hak nkođ pehëtëlëfuhna, gë umë fëna, ntavah Wënu ña? 10 Vëyëw Wën yeyinëko bare g'icëm Yesu ña ntikëfu wëlawo walëwu. Awa ge wëlawo walëwu yeyinëk, hak nkođ pehëtëlëfuhna g'uwám Aju ña. 11 Do kat: natëkéfu gë Wënu ña kabi Ahwëhn fu ña Yesu Këris konjëndëlehnëkéfu tame gë Wënu ña.

Adam gë Yesu Këris

12 Soje ahnë aryampo fo tënkahnik wameh ña d'uniña li, umë ye Adam, do wameh ña yojëk cëm ña. Do cëm ña campëk hnë vahnë hna fop, kabi fop menëni. 13 Ani gë Wënu ña njëtëndanahnënda sariya ña Moyis, wameh ña tëko nke d'uniña li. Bare, kabi sariya gelohna ten, Wënu ña dëkwëlohna wameh ña. 14 Bare, kobëri yamani Adam hna hafo va Moyis hna, icëm ña nawëko, wëla hnë vële woko vëwënëlohna had Adam, umë ale wëyëko dënënëdina wanës Wënu ña. Adam yeho icën ale rëfëkawo njij a.

15 Bare nëmpëlëk ile ntiko Adam ña gë uyëd Wënu ña. Ge uweh ahnë aryampo arac ntik cëmëni vahnë vëyabah, do kas përerëna Wën njabëd dëcët soje vahnë vëyabah, gë uyëd ule wätik hn'ipërëna ahnë aryampo ña, umë ye Yesu Këris. 16 Do uyëd Wënu ña mëntëlëna gë uweh ahnë aryampo wã. Ikitinj rëfëk uweh ryampo do ikitinj tac yod g'icëd vahnë; bare uyëd Wënu ña rëfika wameh wayabah do uyëd rac yod gë usatah. 17 Bare, ge cëm ña nawëk kabi ahnë aryampo fo lik

uwêh ryampo, awa do kas vële hnuŷad ipërëna yabah gë uyêd usatah w̄a, soŷe Yesu Këris ŷa fo naŷandëni.

¹⁸ Awa, uwêh ahnë aryampo yokêhni g'icêd vahnë fop. Ndampo fo nke fëna, ðoku satah ahnë aryampo yokêhni g'usatah vahnë fop, do kwêhnahnëni utah wam paryi. ¹⁹ Koyëna, ahnë aryampo fo wëŷëko dënënc̄ilahna Wënu ŷa, do kore sankaf vahnë nkeni vëwen. Ndampo fo nke, ahnë aryampo fo lënëneka Wënu ŷa do kore vahnë vëyabah catënëdeni.

²⁰ Sariya ŷa tēkiko soŷe nkwënahn wameh ŷa. Tēk pēgw wati rac wameh ŷa nkwënako, bare ipërëna Wënu ŷa nkwënako ðc̄ët. ²¹ Koyëna wameh ŷa naŷëko do nŷiryeryêdêhëhniwo vahnë va g'icēm. Ndampo fo nke, ipërëna Wënu ŷa naŷëk soŷe catënahnehni vahnë va do nŷiryeryehni g'uwam usër g'ikwëtahn Yesu Këris, Ahwëhn fu ŷa.

6

Had vële sēmëk paŷare wameh

¹ Awa tame, ye rēfëka nësin? Tēfëka bi nkoyin wameh hna nkwënahn ðus ipërëna Wënu ŷa? ² Muk! Gena koyëna! Nkeyinëk had vële sēmëk paŷare wameh ŷa, awa hak koçen nkoyin wameh hna? ³ Yëtëluhna bi, fuhnë vële yaryik soŷe nkentinëfu gë Yesu Këris vi fop, cēmëtinëkëfu g'umë? ⁴ Awa gë yarya ŷa mbaŷaryinëkëfu g'umë nkentahninëfu cēm dëwu hna, soŷe fuhnë fëna naginëfu g'ahaŷary had gante mbëhnëndaniko Këris gë fanka fašëmbik Rëm ka.

⁵ Ge aki nkentinëkëfu g'umë g'icēm nte wëntëlëk gë dëwu ŷa, nkentëçenëhëfu fëna g'umë g'ibëhn nte wëntëlëk gë dëwu ŷa. ⁶ Yëtënefu ðus waŷi: ahnë ale yeyinëko kobëri ŷa pakaryik kërëwa hna gë Këris, soŷe iŷa meh mbahn ŷa antë goryery fanka hnë fuhnë do hara goyilënëhna vëramp wameh, ⁷ kabi ale sēmëka pehëtik, gona aramp wameh ŷa. ⁸ Ge cēmëlahninëk gë Këris ŷa, awa kwëtahninëk mbëhnëçen fëna g'umë. ⁹ Njëtinëk ðus Këris ŷa mbëhnëk do bokëçina cēm: cēm iŷa goryeryëna fanka g'umë. ¹⁰ Ante cëmëko ŷa, do icēm dëwu ŷa pitëndëlehnëkëhni gë wameh ŷa, hwënta ryampo fo pulehn; bare tame ante mbëhnëk ŷi, soŷe Wënu ŷa nkeç kwëlëkwël. ¹¹ Koyëna nke, w̄uhnë fëna, hnë ige hun gë Yesu Këris hna, diryin vankaf hun va had vële sēmëk paŷare wameh ŷa do tame vëhnëk soŷe Wënu ŷa.

¹² Awa antë wameh ŷa nko kwëhna fanka vimbahn hun vinte sēmëç hna, njohahn iŷa meh dëwu hna. ¹³ Antë awo ahwëtëhnahn viŷë vimbahn hun va hnë ðoku wameh hna had ile lihande ile rumpak. Bare yêçëhnyarin w̄uhnë dënk Wën hna had vahnë vële vëhnëk do ahwëtëhnahnuna viŷë vimbahn hun va had vile ryokuŷande iŷë fërën. ¹⁴ Wameh ŷa koçina mbok ntiw̄u iŷë, kabi gena sariya ŷa wok hnaŷëk hnë fuhnë bare ipërëna Wën ye.

Hnë ðokuŷëhn satah

¹⁵ Awa, tame lë, ye rēfëka nësin? Ntiçen bi wameh kabi gena sariya ŷa wok hnaŷëk hnë fuhnë bare ipërëna Wënu ŷa ye? Muk! Gena koyëna! ¹⁶ Njëtërun ðus: ge ndokuŷëhnëçunëha ahnë had vëramp soŷe aŷaŷëhnahnuna, vëramp ale ryokuŷëhnëçun a yerun —umë ye wameh wante yod g'icēm ŷa, ma imawëhn nte yod g'usatah?

17 Camehneryina Wënu ña! Wuhnë vële yeho kobëri ña vëramp wameh, tame karañ nte harañirunëho ña hwëhnëku do wãwëntun gë walawãry hun wã fop. 18 Pehëtirun wameh hna do tame vëramp usatah yerun. 19 Nësëdëfu gë anësa vahnë soñe ikihn vahnë nte wãtik hnë mbahn hna. Kobëri ña, viyë vimbahn hun va ronkah gë ñwëyëhn Wën hwëtehnahnërunëho soñe nke vëramp vëlëw hni. Koyëna nke tame fëna, dihahnëryidën viyë vimbahn hun va had vëramp doku ile satëk nte yodëhu gë fop ile ñad Wën.

20 Ante nkerunëho vëramp wameh ña, soñe satah wã afaya yerunëho. 21 Awa iyëhne nafa hnuñarun? Ñoñ, ge gena sëfëhnah. Paryi nke, g'icëm njiryeryëderunëho. 22 Bare tame, pehëtirun wameh hna do vëramp Wën yerun; koyëna nafa ile yodëhu gë fop ile ñad Wën ÿa kwëhnadun do watëkwa hna ténkëdun uwám usër hna. 23 Ha, icos nte cosahnëd wameh ña icëm ña ye; bare uyëd ule mawëryad Wën aki fo ÿa, uwám usër wã ye gë ige gë Yesu Këris Ahwëhn fu ÿa.

7

Ige gë Këris g'inël mëntëlëk

1 Vëyënta mën, njëtërun d'us ile ÿadëmu hnësëhnu ÿa, kabi njëtërun sariya ÿa: sariya ÿa, hnë wati nte nkok cëmëna ahnë ña fo kwëhnak fanka fa g'umë. 2 Nke had asëval ale yëlik, gë sariya ÿa mbarëlehnini g'asanu wati nte nkok cëmëna asanu ña. Bare ge asanu cëmëk, ntihtëk sariya ile varëlehnëkëhniwo ÿa. 3 Awa ge asëval nkeni g'asan ahawãry hara asanu cëmëna, ntehnëde menëk; bare ge asanu cëmëk, sariya ÿa gona yëbëlan lëw hni. Kod nke asëval asan ahawãry hara ñoñ menëna.

4 Awa vëyënta mën, koyëna nke soñe hun ÿa fëna: g'ige hun gë Këris ña, wuhnë fëna cëmëntirun soñe sariya ÿa, pitëlërun: goryeryëna fanka hnë wuhnë. Koyëna kwëhnahnu ahawãry, ale vëhnëndanik ÿa, kwëhnahnin nafa soñe Wënu ña. 5 Ante nkoko tëfënden ikihn vahnë nte wãtik hnë mbahn ña, ante ñënkëdëho sariya ña, do fop ile lidenëho ÿa g'icëm njodëhëfuno. 6 Bare tame, ntihtëtëbun sariya ÿa, kabi cëmëbun gë ile sëdëkëfuno ÿa. Awa kodëfun ryokunëhnëfuna Wënu ña hn'inaw kasëk Iyir Ipacah hna, hara gena hn'inaw cër sariya herik.

Sariya ÿa gë wameh ña

7 Awa tame, ye rëfëka nësin? Sariya ÿa bi ye wameh ña? Muk! Gena koyëna! Bare umë yëtëndanëko ile ye wameh ÿa. Yëtakënda ña meh ña ge sariya ÿa dehnakëndina: «Antë ahwëhna ña meh.»* 8 Wameh ña, gë fere vakwëda va, ntik hnë ami sifa ña meh-wo. Kabi, ge sariya ÿa gekëndina, wameh ña ñnë sëmah yekënd. 9 Kobëri ña, ante nkoko gena sariya ña, nkeya përen yëbuho; bare ante nkwëryëbu vakwëda ña, wameh ña nagiko hn'ami, 10 do ami cëmëbuho. Koyëna, soñe lëmën, akwëda, nte rëfëkawo nti antë sëmu ña, g'icëm njiryeryëkowo. 11 Wameh ña, gë fere vakwëda va, tokakowo, do mëk ndawo.

12 Koyëna sariya ÿa pacëk do vakwëda vantëwu va pacëk, catëk do përenak. 13 Awa, ñnë fëren kod bi nke ankaf icëm mën? Muk! Bare

* 7:7 7.7: Icahn 20.17; Divëta Sariya 5.21

wameh ɲa iñë fërën nufëk ndawahno koyëna tufëhnaɗ wameh paryi ye; gë fere vakwëda va wameh ɲa nkwënaɗ me ɲa dëcët.

Wameh ɲa wëkëka ahn'a

¹⁴ Njëtëbun sariya ŷa Wënu hna matik, bare ami, nkeya mën ɲa hn'ikihn vahnë mbahn hna matik, nkebu had aramp ale wawëhnedf wameh.

¹⁵ Yëtëla ile lidëfu ŷi: dida le ŷadëfu liwu ŷa, bare ile ŷewëbu ŷa lidëfu. ¹⁶ Ge ntibu le wobu ñada ŷa, njavëtëdëfu gë watac sariya ŷa përenak. ¹⁷ Awa gena ami lidf koyëna, bare wameh wante ye hnë ami ɲa liyehnedëho. ¹⁸ Njëtëbu ifërën ŷa gena hn'ami, ñadëfu lehnü hn'ikihn mbahn mën hna. Iña di ifërën ɲa hnë ami nke, bare fanka fale lihahnedëfu fa gena hnë ami. ¹⁹ Dida ifërën ile ŷadëfu bare wëh ile wobu ñada lidëfu. ²⁰ Ge ntibu ile wobu ñada ŷa awa gena ami wok lidf koyëna, bare wameh wante ye hnë ami ɲa ye.

²¹ Kamahnëbu iŷin: ante-wo-nte ñadëfu liwu fërën ɲa, wëh yijëd hakili mën hna. ²² Gë ntaŷary fop ñadëfu sariya Wënu ɲa. ²³ Bare njëtëbu nkehëhna sariya haŷary hnë viŷë imbahn mën hna ile wëtaryëd sariya ile ñadf hakili mën ŷa. Sariya rac liko aramp sariya wameh ile ye hnë ami ŷa. ²⁴ Meko d'us! Mo fehëtëdëho g'ɲi mbahn nte yiryeryëdëho g'icëm? ²⁵ Arabi Wënu ɲa cëmbi gë Yesu Këris Ahwëhn fu ŷa! Koyëna gë hakili mën ŷa hnë d'oku sariya Wën hna nkebu, bare g'ikihn mbahn mën ɲa, sariya wameh ɲa wawëhnedëfu.

8

Fanka Iyir Wën le wëkëk wameh

¹ Awa tame, vële nkeni gë bëmënkël gë Yesu Këris va vëhitiñëdena hafo piniñini. ² Kabi ge ahnë nkeni gë bëmënkël gë Yesu Këris, sariya lewu ŷa, Iyir Ipacah nte yëdand uwám paryi ŷa ye. Sariya rac pehëtëkëfu hnë sariya wameh do gë cëm hna. ³ Sariya Moyis ŷa kodilohna nti rac soñe ikihn vahnë nte watik hnë mbahn ɲa. Bare Wënu ɲa kolëko nti: payikawo Aju hn'imbahn nte mëntëlëniho g'iba vëwen va soñe pehëtëhni wameh ɲa. Koyëna Wënu ɲa kitiñëk wameh wante ye hn'ikihn vahnë nte watik hnë mbahn. ⁴ Ntik koyëna soñe icat nte tëyëk sariya ɲa padahn hnë fuhnë; gena ikihn vahnë nte watik hnë mbahn woyinëk rëfinëk bare Iyir Ipacah ɲa ye.

⁵ Vële rëfëd ikihn vahnë nte watik hnë mbahn va, vahnë vërac umë fo nahadëni, bare vële rëfëk Iyir Ipacah va ile ñadf Yir ɲa nahadëni. ⁶ Ikihn vahnë nte watik hnë mbahn ɲa icëm ɲa ye; bare Iyir Ipacah ɲa uwám paryi gë yam ye. ⁷ Ikihn vahnë nte watik hnë mbahn ɲa ñewëka Wën; tëfëna sariya Wënu ɲa, kodina rac. ⁸ Wënu ɲa kodina nëñahna gë vële ye hn'ikihn vahnë nte watik hnë mbahn dëw hni hna.

⁹ Bare wuhnë, geluhna hn'ikihn tac; hnë Iyir pacah hna nkerun kabi Iyir Wën ɲa hnë wuhnë nke. Ale wok kwëhnana Iyir Këris ɲa ahnë rac Këris ŷa kwëhnëlahna. ¹⁰ Bare ge Këris ŷa hnë wuhnë nke, paryi nke, vimbahn hun va cëmëk soñe wameh ɲa, bare kabi Wënu ɲa catahëka gë wuhnë, Iyir ɲa uwám paryi njëdadëhu. ¹¹ Ge Iyir Wën, ale vëhnëndanëka Yesu ŷa, hnë wuhnë nke, arac njëdad fëna vimbahn hun vinte sëmëd vi uwám paryi, g'Iyir dëwu nte ye hnë wuhnë ɲi.

¹² Soŋe rac ye, vēyēnta mēn, kwēhnayinēk inav, bare gena inav ikihn vahñē nte w̄atik hnē mbahn ŋa hwēhnayinēk, nkehahnin gante ñad ka. ¹³ Ge ikihn vahñē nte w̄atik hnē mbahn rēfēdun cēmēdun, bare ge, g'Iyir Ipacah iŋa, vankeya vameh mbahn hun va cēmēk, nuŋadun uwám paryi w̄a. ¹⁴ Fop vēle njasaryēd g'Iyir Wēnu va vutah Wēn ye. ¹⁵ Iyir nte hnuŋarun ŋa gena iyir nte lidēhu vēramp do mbok pēbēnu ntakah; bare Iyir Ipacah nte lidēhu vutah Wēn va ye. Do gē Iyir tac holinēk ndekahnēndena Wēnu ŋa: «Apa, Rēm!»^{*} ¹⁶ Iyir Wēnu ŋa umē dēnk gē iyir fu ŋa nkeni wasede, pēyahnēni vutah Wēn yeyinēk. ¹⁷ Ge vutah Wēn yeyinēk, awa ntēwētēdehnēhēfu gē Kēris ŋa; ge korotēntinēkēfu g'umē, nkentēdenēhēfu fēna g'umē hn'icēmb dēwu hna.

Icēmb nte yejēk

¹⁸ Pacēko horot lēw̄ fu dol w̄i kodena mēntēndēlehnini gē icēmb nte ñad tufēfu Wēnu ŋi. ¹⁹ Vile ntik Wēn duniŋa vi fop ñankahnēkēhni Wēnu ŋa tufahnēhni vutah vuntēwu va. ²⁰ Iyi duniŋa porosiŋēk njēt uryēñah sankaf. Gena umē ŋad watac; bare ale forosiŋēka ŋa ye. Bare nkoko ikwētahn: ²¹ ikwētahn tac, umē ye Wēnu ŋa fehētēd duniŋa ŋi dēnk hnē imēk nte yēlēnēd do lika aramp hna. Koyēna iyi duniŋa nuŋantēde sah ige afaya nte sēmbik mba vutah Wēn.

²² Njētēbun d̄us, ha gaki vile liyik va fop nkeni ŋēmēndēni do korotēndēni had asēval ale hnagēd. ²³ Bare gena ile liyik ŋi fo: fuhnē vēle rēk hnuŋayinēk Iyir Ipacah had sah ryēnkwēryēnkw uyēd va Wēn vi fēna, ŋēmēden b̄ambery lēw̄ fu napatēndena Wēnu ŋa pehēt vimbahn fu va fop, ntilehnēfu vutah vuntēwu. ²⁴ G'inap tac pehētīnēkēfu, bare nu ile hnapēden ŋa gona inap; mo wod napēnd ile nuđ ŋa? ²⁵ Bare ge napēden ile wok nudelēnēhna ŋa, g'iduñēna napēden.

²⁶ Ndampo fo nke, Iyir Ipacah iŋa fēna ndemađēhēfu, kafi kwēhnyilēnēhna fanka. Kolilēnēhna iyēfa gante tēfēka ka; bare Iyir iŋa umē dēnk njēfanēhnēdēhēfuna Wēnu ŋa g'ikēla nte nkok kodina nēs wēla wēs ryampo. ²⁷ Do Wēnu ŋa, umē ale hnuđ vintaŋary va, njētēk ile tēyēd Yir ŋa. Iyir Ipacah iŋa, g'inahan nte mbankēni gē Wēnu ŋa, njēfanēdēhēhni vutah Wēn va.

²⁸ Njētēbun fēna Wēnu ŋa ntīd fop soŋe ufērēn vēle ŋahnēdēha va, vēle w̄acik gante nke pēhna dēwu ka. ²⁹ Vēle njētēko kobēri va, tēko pēhna mbacēhni nkeni had Aju, soŋe Aju arac nke fatah fandēnkwēryēnkw hnē hnēnk yaŋah. ³⁰ Vēle pēhnanēhnēk koyēna va, macēkēhni fēna kwēhnēhni umē; vēle macēk koyēna va pēyahnēk fēna catēni; vēle pēyahnēk catēni va, njēd̄akēhni fēna sah icēmb dēwu ŋa.

Naŋ iŋahn Wēn

³¹ Ye hode mboki nēsi? Ge Wēnu ŋa fuhnē nkenēhnēk mo hođ ntifu iñē? ³² Wēla Aju ŋa dēnk ŋwēyēryalahna njēd̄ahnēka soŋe fuhnē fop, awa hak nkođ yēd̄alēfuhna fop? ³³ Mo ryēkēd njohni hnē kitiŋa vēle tēhñak Wēn va? Ahñē gena! Wēnu ŋa satēhnēd. ³⁴ Mo hođ kitiŋēhni hafo piniŋēhni? Ahñē gena! Yesu Kēris ŋa cēmēk, tac kat, mbēhnēk! G'irēhw Wēn nke do njēfanēdēhēfu. ³⁵ Mo hođ ntihētēfu hn'iŋahn

Këris hna? Weh wã bi ye? Ma uryeñah wã? Ma horot ile ntidënihëfu vahné ÿa? Ma inte ña? Ma haÿëhñah wã? Ma ÿayah ÿa? Ma sëlame ÿa? ³⁶ Ile nësëk Vikerëh ÿa nkedëhëfu:

«Soje lëw hu ÿa, Ahwëhn, hnë fac hna fop njëkëlehnëdëbun ryawïfu.

Had wape wante ryawëde ntinihëfu.»^{*}

³⁷ Bare gë vile yedëhëfu vi fop, fuhnë wëkëk imëk cankaf ña g'ale ÿahnëkëfu ÿa. ³⁸ Pacëko dús ñoñ gena ile hođ ntihëtëfu hn'ïjahn dëwu hna: sëminëk cëmilënëhna, gena wamëleka ña ma vële nawëk va, gena ile ye gaki ÿi ma ile yejëk ÿa, gena wëfanka wã, ³⁹ gena ile ye yan ÿa ma ile ye gëd ÿa, wëla ñoñ gena hnë ile ntik Wën hna fop, ñoñ gena ile hođ ntihëtëfu hn'ïjahn nte nkenëhnëkëfu Wën hnë Yesu Këris Ahwëhn fu ña.

9

Bulunda le tëhñak Wën

¹ Këris ÿa hwëhnëko, mërëda. Ile hnësëdëfu ÿi toña ye. Hakili mën, le nkwëryëlëni g'Iyir Ipacah ñi, yenëhnëko sedë toña hnësëdëfu: ² umë ye yiwëhñah sankaf fëbëko sakahn mën li do gë horot le wok pudina. ³ Ge ntehnakënde ge pitëlëbun gë Këris do ndëwano weh, soje rac pehëtëdeni vële yebun hnënk va, awa ntikëndëbu koyëna! ⁴ Hnënk mën rac, bulunda Isërayel ÿa ye: vëhni ntik Wënu ña vutahu, tufëkëhni naÿ dëwu ña, vëhni hwëhnëk vakwëtëla va, gë sariya ÿa, gë icëmb paryi ña do gë ile ntehnëk njëdadëhëhni ÿa. ⁵ Vëhni, hnë warëm wasankaf hna matini, Abëraham gë Isak gë Sakob, do hnë vëhni nagik Këris ÿa g'ankeya ntëwu ahnë, umë ale ye Wën Hunte Sëpëk Fop ale sëmbik kwëlëkwël. Amina!

⁶ Dehnëla wanës Wënu ña diyana. Gena vële hnagik Isërayel va fop ye bulunda Isërayel paryi; ⁷ do gena kabi hnë hnënk Abëraham hna nagini nkehahnëni fop vutah Abëraham paryi. Wënu ña më lehnëkawo Abëraham: «Gë Isak nuÿaduhëhni vutah vunte lehnëmi yëdadëmini va.»^{*} ⁸ Umë fëhnëtanëd: gena vutah vunte hnagik hnë iña ahnë va ye vutah Wën paryi. Vunte ntehnëko Wën njëdahnëdëhëhni va fo ye vuntëwu paryi. ⁹ Wëlin gante ntehnëkawo Wën ka: «Mbokajëdëfu bëhn hnë iÿi wati dënk do tëkatëdëfuha asëval hu Sara nuÿaka facan.»^{*}

¹⁰ Do kat: Rebeka fëna vucëp vuki nagëko, rëm sankaf fu ÿa Isak yeho rëm hni ÿa. ¹¹⁻¹² Wënu ña pëyakawo Rebeka: «Fandënkwëryënkwa fa ndokujëhnëdëha aheryu.»^{*} Ha, pëyakawo hara vutah va vëhnagilohna ten do vëlilohna ten ufërën ma uweh. Umë ye soje ile pëhnako Wënu ña nkehahn gante nke itëhna dëwu ka: gena gë wadoku ahnë bare gë Wënu ña, ale wacëdëhëhni vahné ÿa. ¹³ Gante nësëk Vikerëh ka: «Sakob ÿahnëdëfuho, bare Esawu ñëwëbuhawo.»^{*}

¹⁴ Awa ye rëfëka nësin? Wënu ña catëna bi? Muk! ¹⁵ Kabi umë lehnëkawo Moyis: «Kaÿëhnahnëdëhoŵa ale fërëko do fërënanëwã ale fërëko.»^{*} ¹⁶ Awa itëhna Wënu ña gena hnë ile ñad ahnë ma hnë ile ntid, bare Wën hna nke, umë ale haÿëhnahnëdëha ÿa. ¹⁷ Vikerëh hna

^{*} **8:36** 8.36: Wahnëw 44.22 ^{*} **9:7** 9.7: Wapëgwala 21.12 ^{*} **9:9** 9.9: Wapëgwala 18.10

^{*} **9:11-12** 9.11-12: Wapëgwala 25.23 ^{*} **9:13** 9.13: Malasi 1.2-3 ^{*} **9:15** 9.15: Esekijel 33.19

Wënu ña më lehnëka Farawo ÿa, Ahnaw Esipët ÿa: «Ntimi Farawo ÿa rufahnahu fanka mën fa hnë wëjë do soje wac mën wä njetëndanini nkal li fop.»¹⁸ Koyëna nke, Wënu ña kayëhnahnëdëha g'ale ñad-wo, do kambën ankaf ale ñad-wo.

Ntavah ña g'ikayëhnahn Wën

¹⁹ Ntehnëdëbu mpëd: «Wënu ña soje ye niradëhëhni vahnë va? Ahnë kodina ñwëÿ ile ñad ÿa.» ²⁰ Bare, mo yeru awa wëjë, awëÿahn ile ntik Wën ÿa? Inë ile liyik ÿa tëyëdëha bi ale lika ÿa: «Soje ye liruho aki?» ²¹ Aÿahan a kodina bi ñahan, hnë ntil ndampo, peya ndampo soje wëbal wadënah ña, kigëna ña ante ryokunahnëdë fac-wo-fac?

²² «Awa, ndampo fo nke: Wënu ña, ante ñadëho tufahn ntavah ntëwu ña do njetëndanëhni vahnë va fanka falëwu fa, nduñënanëhnëkëhniwo ðus ten vële rëfëkawo nuÿani ntavah ntëwu do mbëvëni va. ²³ Ntiko koyëna soje njetëndanëhni uvetak sankaf cëmb dëwu ña vële ye had vapeya ikayëhnahn dëwu, pëhwëtänëhnëkëhni kobëri ña icëmb tac, ²⁴ wëla fuhnë vële macëk Wën hnë wasëwif gë vële wok vëyena wasëwif hna fëna. ²⁵ Wënu ña pëyahnëk watac hnë kayëte kila ale waciko Ose:

«Bulunda ile woko gena lëmën ÿa, macëdëfu “Bulunda lëmën.”[✧]

Bulunda ile wobuho ñahnëda ÿa, macëdëfuhëhni “Bulunda ile ÿahnëdëfu.”

²⁶ Do hn'ile ntehniniho:

“Geluhna bulunda mën”,

hnam dënk rëkëde macëndeni vutah vumba Wën paryi ÿa.»[✧]

²⁷ Kila ale waciko Esayi ÿa fëna pëyahnëko soje bulunda Isërayel ÿa:

«Wëla vahnë vëva Isërayel va njabëni hafo ntëbëni nkërëyal bë tëfary wov ñi,

vëryampo fo fehëtëde hnë vëhni.

²⁸ Kabi ile nësëk Ahwëhn a ntid fop nkal li do ñap.»[✧]

²⁹ Esayi nësëko fëna kobëri ña:

«Ge Wën Ahwëhn Fanka ÿa tavëhnakëndilëfunihna vutah vundampo, had Sodom gë Gomor mëntëlakënden.»

Vëva Isërayel gë Wanës Wakasëk

³⁰ Awa, ye rëfëka nësin? Vële wok vëyena wasëwif, do woko vëyëkëlehnëna icat haryënk Wën va, nuÿani cat tac, nte watik hn'ikwëtahn ña ye. ³¹ Bare bulunda Isërayel ÿa njëkëlehnëdëniho mawëhnëni sariya ÿa soje catënhni do vëhnuÿalona. ³² Soje ye nkoni vëhnuÿana? Kabi vëyëkëlehnëna g'ikwëtahn ña, gë wafoku wadëw hni njëkëlehnëni. Nkëwëni taka nte hëfëd. ³³ Umë nësëk Wënu ña hnë viñi Vikerëh:

«Yëkëryin, kwëtëbu hn'inaw Siÿo hna taka nte wëwëde, taka nte hëfëd.

Bare ale hwëtahnëka yëtëdïnahna muk usëfëhnah.»

✧ 9:17 9.17: Icahn 9.16 ✧ 9:25 9.25: Ose 2.25 ✧ 9:26 9.26: Ose 2.1 ✧ 9:28 9.28: Esayi 22.23

10

¹ Vëyënta mën, ile ýabu ýandu ntaŵary mën hna umë ye vëva Isërayel va pehëtini, do umë rëyëdëfuha Wënu ña wayëfa mën hna. ² Kodëfu yenëhnëwëhni sede wañi: vële hahnëndak ðus soñe Wën ye, bare kahnënda dëw hni ña gena g'uyët. ³ Vëyëtëna icat nte wátik Wën hna do icat dëw hni ña dënk njëkëlehnani. Koyëna, vërefëna ankaŵ icat Wënu ña. ⁴ Këris ýa tékaryëk hn'ile tëkwëk hna sariya Moyis ýa, soñe rac ye ale-wo-le hwëtahnëka Wën ýa catahnëdëha g'umë.

Ipehët Wën soñe vahnë fop

⁵ Wëlin ile kerëk Moyis soñe icat inte wátid hnë sariya ña: «Ale lik ile ntehnëk sariya ýa nuýad uwám paryi wã.»^{*} ⁶ Bare wëli ile hnësik soñe icat nte wátid hn'ikwëtahn ña: «Ant'alehna: “Mo hayëd g'ambin?”» (umë ye, soñe cëlëndehna Këris ýa). ⁷ «Ant'alehna fëna: “Mo sëlëd ðuniýa vë gëd hna?”» (umë ye, soñe matëndehna Këris ýa vësëm hna). ⁸ Wëlin ile nësëk Vikerëh va: «Wanës Wënu ña ðarël hu nke, wës hu hna gë ntaŵary hu hna.»^{*} Wanës watac wëba kwëtahn ña ye; umë harañëdëfunëhëhni vahnë va. ⁹ Ge nësëru gë wës hu ýa Yesu ye Ahwëhn a, do ahwëtahnu ntaŵary hun hna Wënu ña mbëhnëndanëka, pehëtëderu. ¹⁰ G'intawary kwëtahnëde do Wënu ña catahnëdëha; gë wës ýa pëyahnëde ikwëtahn ña do Wënu ña pehëtëd. ¹¹ Vikerëh va më lehnëk: «Ale-wo-le hwëtahnëka ýa yëtëdñahna muk usëfëhna.»^{*} ¹² Kabi wasëwif gë vële wok vëyena wasëwif fop këñëlahnëni Wën hna: Ahwëhn aryampo fo kwëhnani vëhni fop, njëdäfëhëhni viyë vifërën vilëwu va fop vële wëcadëha va. ¹³ Vikerëh va më lehnëk: «Ale-wo-le wëcadëha Ahwëhn a pehëtëde.»^{*}

¹⁴ Bare hak mëcadëniha ge vëhwëtahnëlahna? Do hak kod kwëtahnëniha ge vëwëryëna soñe lëwu? Do hak nkwëryëdëni soñe lëwu ge ahnë gena ale fëyadëhëhni? ¹⁵ Do hak nkedëni vële fëyahnëd ge vahnë vëfayina? Do fëna ntehnëk Vikerëh hna: «Nkwamëni njëkini ga njijëdëni vële yojëd Wanës Wakasëk ña!»^{*}

¹⁶ Bare fop vëwawëna Wanës Wakasëk ña. Umë nësëk kila Esayi ntehn: «Ahwëhn, mo hwëtahnëk Wanës Wakasëk wante fëyahnëdëfun ña?»^{*} ¹⁷ Awa, ikwëtahn ña hnë Wanës Wakasëk wante wëryëde hna matid, do wañi wëba Këris ña ye. ¹⁸ Awa tëyëdëfu: Wasëwif wã vëwëryëna bi wañi wanës wakasëk? Nkwëryëni dënk! Vikerëh va pëyahnëk:

«Hohna lëw hni ýa nkwëryëde nkal hna fop,

do wanës wadëw hni ña njik hafo hn'ile tëkwik ðuniýa hna.»^{*}

¹⁹ Mbokëbu rëyëndu kat: Bulunda Isërayel ýa vëwëryëlohna ðus bi? Awa wëli ile ntehnëko ten Moyis ýa:

«Wënu ña më lehnëk: “Ntidëmu aýewaryuni vële wok vëyena yamani paryi va,

ntidëmu ntavu gë yamani le wok kwëhnana hakili ýa.”»^{*}

²⁰ Do Esayi pëyahnëko wanës Wënu ña:

«Vële woko vëyëkëlendilohna va hnuko,

tufëhna bu hnë vële woko vëryälëdñilohna.»^{*}

^{*} **10:5** 10.5: Soñe Walevi 18.5 ^{*} **10:8** 10.8: Divëta Sariya 30.12-14 ^{*} **10:11** 10.11: Esayi 28.16 ^{*} **10:13** 10.13: Sowel 3.5 ^{*} **10:15** 10.15: Esayi 52.7 ^{*} **10:16** 10.16: Esayi 53.1 ^{*} **10:18** 10.18: Wahnëw 19.5 ^{*} **10:19** 10.19: Divëta Sariya 32.21 ^{*} **10:20** 10.20: Esayi 65.1

21 Bare soŋe bulunda Isërayel ŷa, Wënu ŋa më lehnëk:
«Fac-wo-fac njelaŋu wëbák mën ŋa
soŋe hacawëhni bulunda le wëŷëhnëk do wajëk ŷi.»*

11

Wënu ŋa dalëlihna bulunda Isërayel

¹ Awa tëyëdëfu: Wënu ŋa ntakëhni bi bulunda lëwu ŷa? Muk! Gena koyëna! Ami dënk avë bulunda Isërayel yebu, fatah Abëraham do hnë hnënk Besame nkentiŋu. ² Wënu ŋa dalëlihna bulunda lëwu le tëhnako kobëri ŋa. Dënkwëtaryin ile nësëk Vikerëh ŷa hn'ile mëhnađëho Eli haryënk Wën hna soŋe Isërayel: ³ «Ahwëhn, ndawënihëhni wakila hu ŋa do mbëvehnëni hn'ile cënade wasađëha hu wã: ami fo wok do njëkëlehnëdëni ndawëniho.» ⁴ Do ye ntëkwakawo Wënu ŋa? «Pehnaŋuhëhni vësan wawuli mbëđ gë wahi (7,000) vële wok vëryëkwëhnëna haryënk wën le waciko Bal.»*

⁵ Tame, koyëna dënk nke, nkoni vahnë toyë vële tëhna Wënu ŋa g'ipërëna dëwu ŋa. ⁶ Ge g'ipërëna dëwu ŋa tëhna Wënu ŋa awa gena soŋe wađoku; ge gena umë përeŋa Wënu ŋa gekëndina ipërëna paryi.

⁷ Awa ye pëhnëtanëđ? Ile njëkëlehnëdëniho bulunda Isërayel ŷa vëhnuŷana; vële tëhna Wënu va fo hnuŷako. Vëŷëntaŵ va kambëniho vankaf va, ⁸ gante pëyahnek Vikerëh ki:

«Hafo iŷi wati, Wënu ŋa piđëkëhni wahakili wã;
puvëkëhni vinkër va antë nundëni
do vanëf va antë nkwerëndëni.» *

⁹ David fëna nësëk:

«Arabi roka lëw hni ŷa nke urënd lëw hni, ile hođ këfëhni do nuŷani
ile rëfëkëhni ŷa.

¹⁰ Arabi mëpëni, antë mbok nuni. Arabi kuyani kwëlëkwël.»*

¹¹ Awa tëyëdëfu: Ante nkëwëniho wasëwif ŋa soŋe njoni kwëlëkwël bi yeho? Muk! Gena koyëna! Bare soŋe ile ntëntëni ŷa nuŷahnëni vële wok vëyena wasëwif va ipëh ŋa. Koyëna bulunda wasëwif ŷa ñëwaryënihëhniwo. ¹² Idënt dëw hni ŋa njojëk nafa sankaf soŋe đuniŷa ŷi fop, do iyo dëw hni ŋa mbetandanëkëhni vële wok vëyena wasëwif va. Awa ante pađëf imat wasëwif soŋe ipëh dëw hni ŋa tac njabëđ đëcët nafa ŷa!

Ipëh vële wok vëyena wasëwif

¹³ Wuhnë vële wok geluhna wasëwif vi lehnëdëfu tame: afayik vële wok vëyena wasëwif ŷa yebu, do njawënebu iŷi đoku mën. ¹⁴ Mpëđ kabi koyëna ntidëfu ñëwaryëdëniho vële yebun hnënk vi pehahnëni vëryampo. ¹⁵ Wënu ŋa ante ntakëhniwo wasëwif ŋa njojëkëhniwo vahnë vëvë đuniŷa vi nëŋëlëni. Awa ge Wënu ŋa mbokaryikëhni wasëwif wã, geđina bi had vësëm vëhnëk?

¹⁶ Ge sah ryënkwerëyënk mburu ŋa Wënu ŋa yëđayik, fop ile wok ŷa fëna pacëk. Ge vënkahn atëh ŋa Wënu ŋa yëđayik, wahnë wã fëna pacëk. ¹⁷ Bulunda Isërayel ŷa had oliviye nte fëlik ante lëpëtik wahnë wëryampo nke. Wëjë, had oliviye mbë fëk nkeru, do cokiru hnë wahnë wale wok hn'atëh nte fëlik hna. Tame nuŷantëđëru uryav ule wãtiđ

* 10:21 10.21: Esayi 65.2 * 11:4 11.4: 1 Vëhnaŵ 19.10,18 * 11:8 11.8: Divëta Sariya 29.3

* 11:10 11.10: Divëta Sariya 29.3; Esayi 6.10; 29.10

hnë vënkahn atëh nte fëlik hna. ¹⁸ Awa antë ahnaÿëna haryënkwa wahnî wale lëpëtik hna. Do ge ñadu ahnaÿëna, dënkqwëтары gena wëjë ryibëk vënkahn vi, umë ryibëki!

¹⁹ Ntehnëdfu: wahnî warac ntëpëtik soje sokahniwu ami hn'ile nkeho hna. ²⁰ Toña ye! Ntëpëtini kabi vëhwëtahnëna; do wëjë, soje kwëtahn hu ña sokahniru nham. Umë antë nti hafo ahnaÿënanand! Bare tëfëka ntaki dus. ²¹ Kabi ge Wënu ña tavëna wahnî wavë tëh pëlik wã, tavëdilihna wëla wëjë.

²² Awa nahary soje ipërëna gë wayap Wënu ña: njapëk gë cape vële yok do përrëna gë wëjë. Bare hafo awo hnë përrëna dëwu hna, ge gena umë wëjë fëna ntëpëtëderu had hni. ²³ Bare ge fac ryampo wasëwif wã mawëni kwëtahnëni, Wënu ña mbokaryëdëhëhni hn'ile nkeniho hna kabi kod. ²⁴ Wëjë hn'atëh mbë fëk nte woyik pëlina ntëpëtijiru. Wëla tëfëllëna, cokiru hn'atëh nte fëlik; do kas wahnî paryi wëva atëh pëlik va cokëdë hn'atëh nte ntëpëtahniko hna.

Bulunda Isërayel ÿa fop pehëtëdëni

²⁵ Vëÿënta mën, ñadëfu ayëtu ile sowïko kobëri ÿa, soje antë ntiyahnu vahnë vële hwëhnak uyët yerun: vëryampo hnë bulunda Isërayel hna kambëkëhni vankaf va. Umë mbiÿëd hafo fop vële rëfëka matini hnë wabulunda wañëntaw va njijëni hnë Wën hna. ²⁶ Koyëna bulunda Isërayel ÿa fop pehëtëdëni, gante nësëk Vikerëh ka:

«Afehët a Siÿo matid,

ntihëtëd ile ntëntëni hnënk Sakob ÿa.

²⁷ Wëlin kwëtëla nte hwëtëlëdëfun gë vëhni ña, ge ntihtëbëfu wameh wadëw hni ña.»[☆]

²⁸ Kabi wasëwif wã ñwëÿëni Wanës Wakasëk ña, më nkehahnëni vëÿëw Wën do umë njonëhniku, wuhnë vële wok geluhna wasëwif, nafa; bare soje itëhna vahnë Wën, nkok ñandëhni ha gaki soje vacërakëlo vëlëw hni va. ²⁹ Wënu ña bidina muk ile njëdahnëk ÿa do tavëdilëhnihna fëna vële macëk va. ³⁰ Kobëri ña, mawëhnëlnawohna Wënu ña; bare tame kaÿëhnahnëka gë wuhnë, kabi wasëwif wã vëwawëhnëlawohna. ³¹ Ndampo fo nke, tame wasëwif wã vëwawëhnëna soje Wënu ña kaÿëhnahna gë wuhnë; koyëna vëhni fëna kodëni nuÿani tame ikaÿëhnahn Wënu ña. ³² Wënu ña ntikëhni vahnë va fop vëramp inwëÿëhn dëwu soje tufahnëhni vëhni fop kaÿëhnahn dëwu ña.

Wënu ña naÿëk

³³ Wënu ña naÿëk dus! Yasery lëwu ÿa g'ïnahan dëwu ña uvetak ye do tëwëk dus! Ahnë kodina njët ile pëhnak ÿa ma ile ñad nti ÿa.

³⁴ Gante nësëk Vikerëh ki:

«Mo yëtëk nahan Ahwëhn a?

Mo hod nke ayab alëwu?»

³⁵ «Mo ryënkwëk yëdëka Wënu ña inë, cosahna soje uyëd rac?»[☆]

³⁶ Fop hnë umë matid, soje lëwu nkehahnëk le-wo-le ÿa do fop umë hwëhnëk. Arafi cëmbënde kwëlëkwël! Amina.

12

Ankeya kasëk gë Këris yā

¹ Awa, vēyēnta mēn, kabi aki tufahnëk Wēnu ņa ipērēna dēwu ņa soņe lēw fu yā, awa muntadēmu iyin: yēdfaryina mbahn hun ņa had sadēha (le woyik dawina), facah, le hnēņēdfēha. Umē yed fokuŋ Wēn pērēn nte ryokuņēhnēdunēha ņa. ² Ant'arēfu vankeya iyi duniyā ņi; tavēryina Wēnu ņa mbacēndu g'igwēcēt wahakili hun. Koyēna kodun ayētu ile ñad yā: ile fērēnak, ile hnēņahnēka, gë ile wok gojēlahna iñē.

³ G'uyēd fērēn le njeđfëko Wēnu ņi, ntehnēdēmu wuhnē fop: ant'afēlawu vankaf hun va ntēbi ile yerun yā. Bare ale-wo-le arabi kitiņa umē dēnk gante nke ka, gante nke sah lēwu ikwētahn nte njeđfaka Wēn ka. ⁴ Ale-wo-le hnē fuhnē, hn'imbahn ndampo hna kwēhnak viyē viyabah, bare viyē virac vēvankēna foku. ⁵ Ndampo fo nke, fuhnē vēle yabinëk vi, mbahn ndampo liyinëk g'ige bēmēnkël gë Këris ņa, do ndampo fo nkeyinëk had viyē vile ye hn'imbahn ndampo. ⁶ Do Wēnu ņa njeđfëkēfu ale-wo-ale ile wok mēntēlēna gë va ayēntawu. Ge aryampo hnē fuhnē uyēd pēyahŋ wanēs Wēn nuyak, tēfëka nti gante nke ikwētahn ka. ⁷ Ge ahaŋary uyēd foku kwēhnak, tēfëka ndokuŋ. Ale hnuyak uyēd karaŋ vahnē, tēfëka karaŋēhni vahnē va. ⁸ Ale hnuyak uyēd kamēnaŋehŋ vahnē, tēfëka kamēnaŋehŋehni. Ale yēdfahnēd hnapul lēwu, tēfëka njeđfahn g'intawary pacëk. Ale ye haryēnkwa a, tēfëka kamēna. Ale ryemađēhēhni vēhaŋēhnah va, tēfëka nti g'uhnatah.

⁹ Iña hun ņa tēfëka nke paryi. Nēwēryin wēh wā, pabēryin ile yivëk. ¹⁰ Nahnēlēryin g'intawary fop had vēle hwētahnēka Wēn. Dēnkwēryin alēnēnuni viyēntaw va. ¹¹ Dokuņēhnēryina Ahwēhn a g'iyoh hara yambēluhna, do gë hnatah ntaŋary fop. ¹² Natēryiwu soņe ile napēdun yā; yaŋwēnaryin horot hna; goryin aŋuntanduna Wēnu ņa kwēlēkwēl. ¹³ Demaryinēhni vēyēnta hun hn'ikwētahn hna wēbal wadēw hni hna; arabi nēņahnu kaca vēhneh ņa.

¹⁴ Dēwanēhnēryindēnēhni vēle vērehēdēhu va; dēwanēhnēryindēnēhni fērēn hara gena uŋeh. ¹⁵ Natēntēryiwu gë vēle natëk va; kontēryin gë vēle hođ va. ¹⁶ Gwēryēlēryin yēbēlan hun. Ant'ahnaŋēnandu, bare ñaryin imaŋ vundoku vutoy va. Antē ntiyahnu vahnē vēle hwēhnak uyēt yerun.

¹⁷ Ant'awēcaguna ale liku wēh. Kamēnaryin alindu fērēn ile saŋahnēkēhni vahnē fop. ¹⁸ Yēkēlehnēryin awēryēlu gë vahnē va fop hafo hn'ile tēkwëk fanka hun hna. ¹⁹ Vēyēnta mēn vēle yahnēbu, ant'awēcagēndu, bare tavēryina Wēnu ņa nkwēcānēhnu gë ntavah ntēwu ņa. Kabi Vikerēh hna Ahwēhn a Wēnu ņa mē lehnëk: «Ami hwēhnëk igwēcān ņa! Ami sosēd.»^{*} ²⁰ Bare:

«Age ale yēwēki yā inte yoka, yēdfaryehna tok;
ge wēnka yoka, yēdfaryehna ciya;
kabi ge koyēna ntiđu, nkeđ had waŋehŋ hwēdēh
varēpēru nkaf ntēwu hna.»^{*}

²¹ Antē aŋaw mēki uŋeh wā. Bare gery ale wēkëk uŋeh wā g'ufērēn wā.

13

Imawëhn vësankaf vëvë nkal

¹ Ale-wo-le tēfēka maŵëhnëhni vësankaf vëvë nkal va, kabi ucankaf-wo gë Wënu matik; Wënu ŋa yēdadēhëhni cankaf nte naŵëni ŋi. ² Awa, ge ahnë ŋwëyēd maŵëhnëhni vësankaf va, ile kahnëndëk Wënu ŋa ŋwëyëhnëk do kitijēde. ³ Vële lid fërën va dakēdilëhnhina gë vëhitij, vëwën va ntakēdëhëhni. Age ñadu antë ntakini vësankaf va, awa diry ifërën do cëkwaryēdënihi. ⁴ Vësankaf va doku Wënu ntidëni soje hnëfak lëw hu ŵa. Bare ge uŵeh liru, tēfēka ntaki, kabi gena aki fo nkeni vësankaf: kwëhnani fanka soje kwëdëniha ale lik wëh. Doku Wënu ntidëni tufahnahnëni ntavah ntëwu ŋa soje ale lid wëh a. ⁵ Soje umë ye tēfēka maŵëhnini vësankaf va, gena kehahni ntavah Wënu ŋa fo bare fëna nkehahn wahakili hun ŵa yam.

⁶ Soje rac ye fëna sosahnëdun yätëtanke, kabi vële sosëde vi, doku Wënu ŋa ntidëni koyëna. ⁷ Cosëryina ale-wo-le ile hwëhnanërunëha yä: yätëtanke yä gë kayëte nkwaŵa ŋa ale rëfëka asosuna yä, maŵëhnëryina ale rëfëka aŵawëhnuhna do dënëneriyina dūs ale rëfëka alënënuhana yä.

Iŋahn vëyëntaŵ

⁸ Antë ahwëhnanuna ahnë inav, ge gena inav ŋahnël nte rëfëka ahwëhnawu yëbëlan hun ŋa. Ale yahnëdëhëhni vëyëntaŵ va maŵëhnëk sariya yä fop. ⁹ Njëtërun vakwëda va: «Ant'aryaŵa ahnë; ant'ayëkëlehna asëval ahaŵary; ant'ale; ant'ahwëhna iña meh»[✱], gë vañëntaŵ va fop. Vatac hn'aŋa kwëda mbarëlëk: «[Jahnëryehna aŵënta hu yä had wëjë dënk.»[✱] ¹⁰ Ale yahnëdëha aŵëntaŵu yä didilahnna wëh; awa iŋahn ŋa ye imawëhn sariya yä fop.

Pëhwëta itëk Këris

¹¹ Njavëtërun wati le yehahninëk yi: wati le hnëgahnëdun yä tēkëk, kabi wati nte kwëtahninëkawo Këris takan ŋa, ipëh iŋa nkoko ŋaŵ, bare tame tēhaden iŋi pëh. ¹² Umëd ŋa dëc iŋa nke, fac yä tēhajëk. Tavënëfu viyë vile lidë hnë mëhwëry va do cudanëfu viwëta vile wëtande hnë humpen. ¹³ Kwëhnanëfu nkeya përen, gante canjëk g'anent ka. Kehanëfu tok dëcët do ice uñen dëcët; dak gë ale-wo-ale do antë kwëhnayin nkeya cëfëhnah; antë conkënden do antë ñëwaryëndenëhni vëyënta fu. ¹⁴ Bare cudaryina Yesu Këris, do antë ahwëtu vinahan hun va fop hn'ikihn vahnë nte wätik hnë mbahn hna.

14

Antë ahitiŋa aŵënta hu

¹ Kacaryina ale wok yaŵëna dūs kwëtahn dëwu ŋa, do antë awajëlëndu soje nahan dëwu ŋa. ² Aryampo ntiyahñëka kod tok le-wo-le yä, bare aŵëntaŵ, ale wok kwëhnana kwëtahn yaŵah a, tokëdina faŵar. ³ Ale rokëd le-wo-le yä tēfëlahna njafa ale wok tokëdina yä. Do ale wok tokëdina le-wo-le yä antë kitijä ale rokëd a, kabi Wënu ŋa kacaka umë fëna. ⁴ Mo yeru, wëjë, ahitiŋahna aryokuŋ ahnë ahaŵary? Ge kahnëndak ma ge kahnëndana, umë hayu ale

✱ 13:9 13:9: Icahn 20.13-17; Divëta Sariya 5.17-21; Matiyë 19.18 ✱ 13:9 13:9: Soje Walevi 19.18

ndokunëhnëda ye. Do nkođ kahnënda kabi Ahwëhn a kođ ndemahna nko kahnënda.

⁵ Aryampo nahad, wafac wëryampo ýak yabëka nafa ýa gë waýëntaý wá. Aýëntaý a nahad, fop ndampo fo nke. Ale-wo-le tëtëka njët wapacëk do njawën ile nahad ýa. ⁶ Ale fitëndëlehnëk wafac a, ahnë arac Ahwëhn a ntinëhnëk. Ale rokëđ le-wo-le ýa, arac fëna Ahwëhn a ntinëhnëđ, kabi camehnëđëha Wënu ña soje rokëtok lëwu ýa. Ale wok tokëđina le-wo-le ýa, umë fëna soje Ahwëhn a ntid, do umë fëna Wënu ña camehnëđ. ⁷ Wëla aryampo hnë fuhnë gena đuniýa li soje lëwu đënk do wëla aryampo cëmëđina soje lëwu đënk. ⁸ Ge nkeyinëk đuniýa li, soje Ahwëhn a yeyinëk, do ge cëmëđen, soje Ahwëhn a sëmëđen. Koyëna, cëminëk ma cëmilënëhna, Ahwëhn a hwëhnëkëfu. ⁹ Paryi nke, Këris ýa cëmëk do mbëhnëk vësëm hna soje nkehahn Ahwëhn vësëm gë vële wok vësëmëna. ¹⁰ Bare wëjë, soje ye hitinëđuha aýënta hu ýa? Do soje ye yafëruha? Yidëlënëhna bi fuhnë fop kitiña Wën hna? ¹¹ Kabi kerik:

«Ami, Ahwëhn paryi ýa, ntëkëbu,
vahnë va fop ndëkwëhnëđëni haryënk wën
do fop pëyahnedëni Wën yëbu.»*

¹² Koyëna, ale-wo-le hnë fuhnë njid nësëhna Wënu ña umë đënk fop ile ntik ýa.

Antë aliyehna aýënta hu uweh

¹³ Awa tavënefu kitiñëlënden. Keharyin đus ant'ayëđu inë hn'ankaý aýënta hun hna ile kođ nkëw ma ntiyehna wameh. ¹⁴ Njëtëbu, ñoñ gena ile vañik soje toki, ñoñ tonkëna; Ahwëhn a Yesu njëtëndanëko wapacëk. Bare ge ahnë nahak ntehn iýin mbañik, awa mbañik soje lëwu. ¹⁵ Age ndëñehnantuha aýënta hu ýa ile rokëđu, golihna arëf inahn ña. Ant'ayonëhnehna ißëv soje le rokëđe ale cëmëhnëk Këris ýa! ¹⁶ Ile sañahnëku wuhnë ýa tëfelahna njonëhnihi vëýëntaý va nësahnëndëni wameh. ¹⁷ Inaý Wënu ña gena hnë ile rokëđe gë ile sedë; hnë icat gë yam do g'uhnatah hna nke ile hnuýade hnë ige g'Iyir Ipacah ña. ¹⁸ Ale ryokunëhnëka aki Këris ýa, Wënu ña nëñëđëha g'umë do vahnë va cëkwaryëđëniha.

¹⁹ Awa yëkëlehnënefu ile yojëđ yam do ile ryemadëhëfu fuhnë fop naýin kwëtahn hna. ²⁰ Antë përekanin đoku Wënu ña soje ile rokëđe. Paryi nke ñoñ bañina, bare yivëna toki inë ge njoyendëha ahnë hnë wameh. ²¹ Ile yivëk ýa, umë ye ant'asem faýar do ant'ase uñen do arav fop ile hođ njoyehna aýënta hu ýa. ²² Age kwëtahnëru wañi, kwëtary wëjë đënk haryënk wën hna. Nëfaka ale wok kitiñadina menëk hnë ile-wo-le ntid hna! ²³ Ale hwëhna vinahan viki soje ile tokëđ ýa, ntik wëh, kabi didina gante nke kwëtahn đëwu ka. Do ge diyilënëhna fop gante nke kwëtahn ka, wameh lidën.

15

Yëkëlehn ile hnëñëkëhni vëýëntaý

¹ Fuhnë vële yawinëk hn'ikwëtahn va, tëtëkëfu nduñënanëhniñëhni vële wok vëyaýëna va, do antë njëkëlehnënden ile hnëñëkëfu. ² Afo ale-wo-le hnë fuhnë njëkëlehnënd ile hnëñëđëha aýëntaýu ýa soje

* 14:11 14.11: Esayi 49.18; 45.23

hnëfak lëwu wã, soŋe ndemahna naŷ hn'ikwëtahn hna. ³ Kabi, wëla Këris ŷa yëkëlehnëlohna ile hnëŋëdëha umë dënk. Gante ntehnëk Vikerëh ka: «Wayewë vële yewëdëfëhi va ami njohahnëk.»^{*}
⁴ Fop ile heriko kobëri ŷa, karanahninëfu heriko, soŋe njëdafu kamëna do g'iyawëna, kwëhnahnin kwëtahn. ⁵ Arabi Wënu ŋa, umë ale yëdahnëd kamëna do g'iyawëna ŋa, njëdu ahwëhnawu nahan ndampo fo gë itëf ankeya Yesu Këris ŋa. ⁶ Koyëna, fop ndampo fo gë hohna ryampo fo, cëmbëdunëha Wënu ŋa, Rëm Ahwëhn fu ŷa Yesu Këris.

Wanës Wakasëk soŋe wabulunda fop

⁷ Awa, kacalëryin, gante kacaku Këris ka, soŋe icëmb Wënu ŋa. ⁸ Paryi pëyadëmu, Këris ŷa njijëko soŋe nke aryokuŋëhn wasëwif njaŷahn ile ntehnëko Wën ntinëhnëdëhëhni vacërakëlo vëlëw hni ŷa do tufahn koyëna Wënu ŋa kahnëndak. ⁹ Njijëk fëna soŋe vële wok vëyena wasëwif va cëmbëniha Wënu ŋa soŋe ikaŷëhnahn dëwu ŋa, gante pëyahnëk Vikerëh ka:

«Soŋe umë sëmbandëmi vële wok wasëwif hna,
do njëwëdëfu untënah wac hu ŋa.»^{*}

¹⁰ Pëyahnëk fëna:

«Wabulunda, natëryiwu gë bulunda ile tëhnak Wënu ŋa!»^{*}

¹¹ Do kat:

«Cëmbëryina Ahwëhn a, wuhnë wabulunda ŋi fop,
arabi wabulunda ŋa fop cëmbëniha!»^{*}

¹² Kila Esayi fëna umë lehnëk:

«Ale hnagëde hnë hnënk Yese njijëd,
umë matëd soŋe nke asankaf wabulunda ŋi,
do wabulunda ŋi umë kwëtahnëdëni.»^{*}

¹³ Arabi Wënu ŋa, umë ale yëdahnëd ikwëtahn iŋa, pëbënu uhnatah do gë yam g'ikwëtahn nte hwëtahnërunëha ŋa. Koyëna Iyir Ipacah iŋa pëbënëdëhu dëcët ikwëtahn iŋa gë fanka falëwu fa.

Doku Pol

¹⁴ Vëyënta mën, ami dënk pacëko wuhnë përenarun dus. Njëterun fop ile rëfëka njëti ŷa do mëkëdun ayabelëndu. ¹⁵ Kerëhnëmu aŋi kayëte catën fo soŋe ryënkwëtehnaŋu viyë viyabah vile rëkërun aŷëŋawu va. Kerëbu koyëna kabi Wënu ŋa, g'ipërëna dëwu ŋa, njëdako ¹⁶ yewu aryokuŋëhn Yesu Këris soŋe wabulunda wale wok vëyena wasëwif ŋa. Doku vësëna wasadëha lidëfu, ipëyahn Wanës Wakasëk Wënu ŋa. Do koyëna wabulunda wante wok vëyena wasëwif va nkedëni sadëha ile hnëŋahnëka Wën do pacëhëk Iyir Ipacah iŋa.

¹⁷ Kabi gë Yesu Këris nkeŋun, kodëfu hnaŷënaŷ gë doku ile linëndëbuha Wën ŷa. ¹⁸ Ge ndëkëdëfu hnësu iŋë, umë ye soŋe ile ntik Yesu Këris gë ami njohahnihni vële wok vëyena wasëwif ntënëndëniha Wënu ŋa. Ntik rac gë wanës mën ŋa do gë ile lidëfu ŷa, ¹⁹ gë fanka viyë viŷëmpëhnahnah do gë wëdahëse, gë fanka Iyir Wënu ŋa. Koyëna, pëyahnëbu Wanës Wakasëk Këris ŋa, gante-wo-gante pëgw Yerusalem hafo resiyo Iliri hna. ²⁰ Ufër mën sankaf wã, umë yeho kwëlëkwël fëyahnu Wanës Wakasëk ŋa ile nkok yëtina ten

^{*} 15:3 15.3: Wahnëw 69.9 ^{*} 15:9 15.9: 2 Samiyel 22.50; Wahnëw 18.50 ^{*} 15:10 15.10: Divëta Sariya 32.43 ^{*} 15:11 15.11: Wahnëw 117.1 ^{*} 15:12 15.12: Esayi 11.10

uwac Këris hna fo. Ñadëwõhna fuhnawu ibëry cery nte pëgwëk ahnë ahaŵary. ²¹ Gante nësëk Vikerëh ka ntibu:

«Vële woko vëyëtana soje lëwu va njëtaďëni,
do vële woko kobëri vëwëryëna ga nësëď va
nkwëryëďëni.»[✱]

Pol ñad' nji Rom

²² Doku rac wëmaŷehněďëho kwëlëkwël yiryiwu ŷalun hna. ²³ Bare tame, goryaryëla ďoku hnë wãyi waresiŷo. Hnë wabëhn wayabah, ñadëfuho yiryiwu yëkiwu ²⁴ do ñadëfu liwu rac ge njidëfu gë Esëpañ. Ñadëfu hnuwu ge ndëcëďëfu do aryemawuno yihahnu hn'ini nkal, ge tēkëbu hnuŷawu uhnatah soje ñëwëlahn gë wuhnë ña ten. ²⁵ Bare Yerusalem yidëfu ten soje ryokuŷëhnëwëhni vahnë vële macëď Wën vëlëwu va, vële yehëhna hnam ŷa. ²⁶ Kabi, vële hwëtahnëk vëvë Masedëwan va gë vëvë Akayi va pëhnani mbarëni koryi soje vëhaŷëhnah vële hwëtahnëk Yerusalem va. ²⁷ Vëhni fo fëhna ndemanihëhni, bare, toña toña ŷa, inav inte kwëhnanëhnihëhniwo ye. Age wasëwif wã mbankëni gë vële wok vëyena wasëwif va uyëď Wënu ña, awa, vële wok vëyena wasëwif va fëna tēfëkëhni mbankëni hnapul lëw hni vë ďuniŷa ŷa gë wasëwif wã. ²⁸ Age puhnabu iŷi ďoku do ge njëďahnëbu ile varëpik ŷa, cabëryidëfu gë ŷalun ge njidëfu gë Esëpañ. ²⁹ Do njëtëbu ge njiryibu ŷal hun hna, gë fop idëwa Këris tēkëryidëfu.

³⁰ Bare wëli ile hëladëmu ŷa, vëyënta mën, g'uwac Ahwëhn fu ŷa Yesu Këris g'inahn inte njëďahnëď Iyir Ipacah inã: mëtëntëryin g'ami, ayëfanduna Wënu ña soje lëmën ŷa. ³¹ Yëfanëhnihëryino fehu hnë vahnë vëvë Yude vële wok vëhwëtahnëna vi; do idëma inte yinenëhnihëďëfuhëhni vahnë vële macëď Wën vëlëwu vëvë Yerusalem va kacani g'uhnatah. ³² Koyëna, ge Wënu ña maŵëk, kokëndëbu yiju ŷalun hna g'uhnatah do yinëgawu hnë wuhnë toye. ³³ Arabi Wënu ña, ale yëďahnëď yam a, nke gë wuhnë fop. Amina.

16

Pol nkaŷëďëhëhni wëlawo walëwu

¹ Kwëtehnañëmuna Febe, aŷënta fu asëval ale ryokuŷëď hnë cery sali vë Senkëre ŷa. ² Kacaryina g'uwac Ahwëhn a had gante kacade ale kwëhnihëk Ahwëhn a, do ďemaryina hnë le-wo-le mbalëďëha gë wuhnë hna. Kabi ndemakëhni umë ďënk vahnë vëyabah do ndemako ami ďënk.

³ Gaŷëryinëhni vëhni Përisëka gë Akilas, vëřëfal mën hnë ďoku Yesu Këris hna. ⁴ Vëhni vëhi, nkwařëniho vintaŵary vidëw hni va soje lëmën. Gena ami fo řëfëka samehnëwëhni bare fëna fop vacery sali vële wok vëyena wasëwif vi. ⁵ Gaŷëryinëhni fëna vële varëlēď soje icëmb Wën tere lëw hni va. Gaŷëryina fëna lawo mën Epayinet, umë ale ryënkwek hwëtahnëka Këris ŷa Asi hna. ⁶ Gaŷëryina Mari, umë ale ryokuŷëhnihëk dŷu. ⁷ Gaŷëryinëhni vëhni Andëronikus gë Yuniyas, vëhni vële ye wahnënk mën do sëďëlehnihëbunëho. Vële yëtik hnë vëfayik ye do vëhni ryënkwek hwëtahnëka Këris ŷa g'ami.

⁸ Gaḃëryina Ampëliyatus, ale ḃahnëbu hnë Ahwëhn hna. ⁹ Gaḃëryina Irëbe, aryokuḃënta fu hnë ðoku Këris hna, do gë lawo mën Sëtakis. ¹⁰ Gaḃëryina Apeles, umë ale rufahnëk wëdahëse soḃe ikwëtahñ dëwu Këris ḃa. Gaḃëryinëhni vahnë vëvë tere Arisëtobul va. ¹¹ Gaḃëryina Erodiyo, mbaḃ mën ḃa. Gaḃëryinëhni vahnë vëvë tere Narësis vële hwëtahnëka Ahwëhn va. ¹² Gaḃëryina Tërifen gë Tërifos, vësëval vële ryokuḃëhnëdëha ðus Ahwëhn va, do g'alënah mën a Perësis, asëval ahaḃary ale ryokuḃëhnëka kat Ahwëhn a ðus. ¹³ Gaḃëryina Rufus, ale tëhñak Ahwëhn, gë hnëmu ale ye fëna had hnëm mën. ¹⁴ Gaḃëryina Asinkërit gë Fëlegon gë Erëmes gë Patërobas gë Erëmas do gë vëyënta mën vële nkeni va. ¹⁵ Gaḃëryina Filolog gë Yuli gë Nere g'aheryu asëvalu gë Olimpas do gë fop vële hwëtahnëk nkeni gë vëhni va.

¹⁶ Gaḃëlëryin g'inahñ nte rufande vëyënta hna. Fop vacery sali Këris ḃa nkaḃëdënihu.

Siyab rëkwa

¹⁷ Vëyënta mën, këladëmu, keharyinëhni vële ḃwëyëk ikaraḃ inte haraḃirun ḃa do koyëna fitëndëlehnëdëhëhni vële hwëtahnëk va kore kore do rëndëndëhëhni watënd. ḃaḃëtaryinëhni, ¹⁸ kabi iḃi sifa vahnë vëryokuḃëhnëdilahna Këris Ahwëhn fu ḃa, bare inte dëw hni ndokuḃëhnëdëni! Gë wanës wanëḃah do wapërën wadëw hni ḃa, tokaḃënihëhni vahnë vële wok vëritëna va. ¹⁹ Wuhnë, vahnë va fop ḃjëtani soḃe imawëhn hun Ahwëhn ḃa. Awa, nëḃëko gë wuhnë, bare ñadëfu ayewu vëyët soḃe idi fërën wä, do ant'ayewu vëyët soḃe wameh ḃa. ²⁰ Wën hunte yëdahnëd yam ḃa ðiyëdina wëyëhnëdëha Sintani kuyët wapary hun hna! Araḃi ipërëna Ahwëhn fu ḃa Yesu Këris nke gë wuhnë.

²¹ Timote, arëfëlënta mën ðoku ḃa, nkaḃëdëhu, gë vambaḃ mën va Lusiyus gë Yason do gë Sosipatëros.

²² (Do ami, Terëtiyus, ale herëhnëdëha Pol aḃi kayëte, nkaḃëryidëmu g'uḃac Ahwëhn a.)

²³ Gayiyus nkaḃëku. Ami, Pol, ḃalu hna nkebu do hnam mbarëlädëni vële hwëtahnëk va fop. Erasët, ahwët koryi naḃ ḃa, gë aḃënta fu ḃa, Karëtus, nkaḃënihu.

²⁴ [Araḃi ipërëna Ahwëhn fu ḃa Yesu Këris nke gë wuhnë fop. Amina.]

Icëmb tëkwa

²⁵ Cëmbëryina Wënu ḃa! Umë hwëhñak fanka ḃaḃwëhnu kwëtahn hna, gë Wanës Wakasëk wante haraḃëdëfuhëhni vahnë ḃa g'ipëyahñ soḃe Yesu Këris ḃa. Umë tëfëlëk g'ile yëtëndanëd wante kahnëndëk Wën, soḃiko kwëlëkwël kobëri ḃa. ²⁶ Bare tame, coḃëtik gë vëkayëte wakila va gante nke iña Wënu ile ye kwëlëkwël ka. Umë fop soḃe vahnë va kwëtahnahnëniha Yesu do maḃwëhnëdëniha ye. Do koyëna njonëhñinëhni uyët rac wabulunda wabë ðuniḃa ḃi fop.

²⁷ Cëmbëryina Wënu ḃa, umë ale hwëhñak yasery ḃa fop! Umë hwëhñëk kwëlëkwël icëmb iḃa g'uḃac Yesu Këris wä! Amina.

Kayëte ndënkwëryënkw mba Pol nte kerëhnëkëhni vëvë Korent Wade yehëhna hnë inji kayëte

Afayik Pol vëvë cery sali mbë Korent ña kerëhnëk inji kayëte hnë uyas lëwü rarëna hna hnë bëhn wafëhw imbëd gë wahnah ma hnë bëhn wafëhw imbëd g'imbëd (54 gë 55) ga ndëcëk hnagi Yesu ÿa. Apëyahnëk Wanës Wakasëk ña nkol tac hafo vahnë va kwëtahnëni. Wabhëhn imbëd ryëcëk ani gë kerahnënd inji kayëte (Vantiyehn 18.1-8).

Korent nkol nte hwëhna nafa yeho wati afayik Pol ña. Nkol nkwafa gwaf yeho nte ye gë cape wov le wacik Mëditerane Akayi hna, nte kwëhniko Rom. Tënk g'icahn vahnë vëhnëmpëlah ña njabëko. Umë liyëhnëk bulunda le hwëhna ikwëtahn nëmpëlah. Viñi vinahan vinëmpëlah fop vërendëhëniwo vële hwëtahnëka Yesu va. Kerëhnëniha Pol gë warëy bi ye rëfëka tëfëni fagant wënamu wante hwërekëhni ña. Pol pëyayiko fëna wafëmpëhnahnah wahawary soñe uwám cery sali ña. Soñe waji fop nësëd hnë inji kayëte.

Wëlin wanës wadaw wakwëhn nafa hn'inji kayëte: Këris, Ahwëhn, vahnë, wanës, mbahn, yir, asëval, uyët, nafa, duniya, asan.

Wëlin gante nke kayëte ka:

Simpaÿi g'icëmb (1.1-9)

Ipitël vële hwëtahnëk (1.10-4.21)

Ankeya meh hnë cery sali (5.1-6.11)

Ikwëhna ankeya nte ñad Ahwëhn (6.12-11.34)

Vile njëdahnëd Iyir Ipacah (12.1-14.40)

Ibëhn Yesu Këris gë vësëm va (15.1-58)

Idëma soñe vële hwëtahnëk (16.1-4)

Pol ñad nji uyas (16.5-12)

Wanira gë simpaÿi (16.13-24)

Simpaÿi

¹ Ami Pol, Wënu ña, g'iña dëwü ña, macëko yewu afayik Yesu Këris ÿa. Ami gë Sosëten aÿënta fu ÿa, ² herëhnëryidëhu, wühnë bulunda va Wën, le lëdëk Korent vi, wühnë vële kwëhnik Wën g'ikwëtahn hun Yesu Këris ña do wacik ayewu vëfachah do gë fop vële ye gante-wogante yëfad g'uwac Ahwëhn fu ÿa, umë ye Yesu Këris, ale ye Ahwëhn hni do ye Ahwëhn fu fëna. ³ Arabi Wënu ña Rëm fu ÿa g'Ahwëhn a Yesu Këris ndëwanihu do njëdënihu yam ÿa.

Ifërën le hnuÿadë hnë ibëmënkël fu gë Këris

⁴ Camehnëdëfuha kwëlëkwël Wën mën ña soñe hun, soñe ifërën ile njëdaku hnë ibëmënkël fu gë Yesu Këris ña. ⁵ Hnë ibëmënkël hun g'umë ña Wënu ña njëdaku fop uvetak wã, uvë fop le hnësëdun ÿa do gë uvë uyët wã fop. ⁶ Nësëhnirun pañare Këris ÿa, do watac kwëhna vënkahn hnë wühnë. ⁷ Awa tame uyët va Wën wëla uryampo gojëlulhna, wühnë vële hnapëd g'uÿankahnah iboka Ahwëhn fu ña Yesu Këris hn'ile tufahnëd fop icëmb dëwü ña. ⁸ Umë yawënedëhu

hafo watëkwa hna, soje antë aworyaru inë ile rumpak hnë fac le mbokajëd hna. ⁹ Wënu ña, ale wăcëku ayelahnu g'aju Yesu Këris Ahwëhn fu ña, kahnëndak soje ile nësëk ña.

Ipitël vële hwëtahnëk

¹⁰ Vëyënta mën, këlamu g'uŵac Ahwëhn fu ña Yesu Këris: maŵalëryin, ŵuhnë fop, antë afitëlu vukore vukore; gwëryëlëryin, ahwëhnawu hakili ryampo fo gë nahan ndampo fo. ¹¹ Vëyënta mën, nësëbu wañi kabi vahnë vëvë tere Këlowe fëyako ŵuhnë conkëdun yëbëlan hun. ¹² Gena bi hnë ŵuhnë aryampo ntehnëk: «Ami, arëfal Pol yebu»; aÿëntaŵ: «Ami, arëfal Apolos yebu»; ahawary: «Ami, arëfal Piyer yebu»; do ahawary kat: «Ami, arëfal Këris ña yebu»? ¹³ Ntiyahnëku bi Këris ña pitëlëk? Pol bi sëmëk kërëwa hna soje hun ña? G'uŵac Pol ŵa bi njaryirun? ¹⁴ Camehnëbuha Wënu ña kabi ahnë yaryëla hnë ŵuhnë ge gena Kërisëpus gë Gayiyus. ¹⁵ Koyëna ahnë kodina ntehn g'uŵac mën njaryik. ¹⁶ Toña ye, njaryëbuhëhni fëna vëvë tere Sëtefanas va, bare dehnëla njaryëbuha ahnë ahawary. ¹⁷ Këris ña payëlohna yaryëndu vahnë: ipëyahn Wanës Wakasëk payëko, do yëkëlehnëdëwohna hnuÿaŵu ŵuhnë gë wanës wanëñah, kabi ñadëwohna lihëtu nafa icëm Këris kërëwa hna.

Këris tufahnëd yasery gë fanka Wën fa

¹⁸ Paryi nke, pëyahn icëm Këris hnë kërëwa hna wanës wanënkwahtini vële rëfëk nkaŵ ibëv va. Bare soje fuhnë vële rëfëk nkaŵ ipëh va, fanka Wën fa tufahnëd. ¹⁹ Wënu ña më lehnëk wanës wadëwu hna:

«Mbëvandëbu yasery vële hwëhnak yasery iÿi ñuniÿa vi do kwëtahnëda nëf hakili vële hwëhnak hakili va.»*

²⁰ Awa, ye kodëni mbok nësëni vële hwëhnak yasery va gë vëharan sariya va gë vëholah wanës vële ye ñuniÿa vi? Wënu ña tufahnëna bi yasery iÿi ñuniÿa ñi wacënak ye? ²¹ Vahnë va, gë yasery ña lëŵ hni ña fop vëyavëtëna Wën kwëhnak fop yasery ña. Soje rac, Wënu ña hnëñahnëkawo soje pehëtëhni vële hwëtahnëk wanës wadëwu wante fëyahnëdëfun do ye wacënak soje vëyëntaŵ ña. ²² Wasëwif ŵa tufini viÿë vifëmpëhnahnah tëyëdëni do vële wok vëyëna wasëwif va yasery njëkëlehnëdëni. ²³ Bare fuhnë, Këris ña cëmëk hnë kërëwa hna fëyahnëden: soje wasëwif ŵa wanës wante wok vëhodina kwëtahnëhni muk ye do vële wok vëyëna wasëwif va ntiyahnëkëhni wacënak ye. ²⁴ Bare soje vële macëk Wën va, wasëwif gë vële wok vëyëna wasëwif per, Këris ña tufahnëd fanka Wën fa gë yasery Wënu ña. ²⁵ Ile pëhwëtak Wën pehëtahnëhni vahnë do ye wacënek soje vëryampo, yasery le lëbëk yasery vahnë vi ye; ha, ikihn Wënu ña yak yaŵëk gë fanka vahnë va.

²⁶ Vëyënta mën, naharyin bi sifa ahnë mo yerunëho ante macëkuno Wënu ña: vëyabëlohna hnë ŵuhnë vële hwëhnak yasery, vële hwëhnak fanka ma vële hnagik hnë watere wadëhnah. ²⁷ Wënu ña, ile fëlayik hnë ñuniÿa had ucënëk ña, umë tëhnak mpaÿëmpaÿehnahnhëni vële hwëhnak yasery va; do ile fëlayik hnë ñuniÿa hihnek ña umë tëhnak Wënu ña mpaÿëmpaÿehnahnhëni vële hwëhnak fanka va; ²⁸ tëhnakëhni vële wok vëhwëhnana, yafik ma

* 1:19 1.19: Esayi 29.14

fëlayik hnë duniya had ile wok kwëhnana nafa ya soje përekanahn ile liyik hwëhn nafa ya. ²⁹ Wënu na ntik koyëna soje ahnë antë kol naÿënanand haryënkw lëwu. ³⁰ Gë Këris ya tufëkéfu Wënu na yasery yalëwu ya: g'umë catënëkéfu, umë lidëhëfu nkeyin vëfacah do pehëtëdëhëfu wameh hna fop. ³¹ Do koyëna nke, ntiyahn wanës vikerëh na: «Age ahnë ñad naÿëna, arabi naÿëna soje ile ntinëhnëka Ahwëhn a.»^{*}

2

Wanës soje ipak Këris

¹ Vëÿënta mën, ante njiryibuho ÿal hun soje fëyawu toña soÿik Wënu na, njiryilëwohna gë wanës wadakah nkwëryi ma g'uyët iÿi duniya. ² Pëhnabuho antë yëtëndanu iñë ge gena Yesu Këris, do g'ile ntinëhnëku g'icëm dëwu hnë kërëwa hna. ³ Soje umë ye, ami, gë fanka këm njiryibuho do mbalëdëfuho ntakah na. ⁴ Gante karanjëdëmuno soje awëcëtahnu vinahan va gelohna wanës waceryah vahnë bare fanka Iyir Ipacah fa rufëhnaðëho wapacëk hnë wante hnësëdëmuno hna, ⁵ soje ikwëtahn hun na antë kaya hnë yasery vahnë, bare hnë fanka Wën hna.

Usery ule watik hnë Wën

⁶ Awa, ile haranjëdëfuhëhni vahnë ya usery ye soje vële wëryëk dus viÿë Wën va. Bare gena yasery iÿi duniya ÿi, uva vëhwëhn fanka hnaÿëk gaki vi do vëvëd vi. ⁷ Fuhnë, usery Wën ule cowëhnini vahnë va fëyahnedëfun. Nkehahnënd duniya ÿi Wënu na tëko pëhna ile ntid soje nkentëfu hnë icëmb dëwu hna. ⁸ Wëla fanka ryampo vë iÿi duniya yëtëna umë. Ge njëtakëndëni, vëfakehna këndilahn Ahwëhn icëmb a. ⁹ Vikerëh va më lehnëk:

«Ile nkok nuna inkër
gë ile nkok gwëryëna vanëf
do gë ile nkok nahana ahnë,

irac Wënu na vële ÿahnëdëha va ntinëhnëk.»^{*}

¹⁰ Bare Wënu na njëtëdanëkéfu gë Iyir Ipacah ina.

Iyir Ipacah ina njëtëk fop, wëla ile pëhna Wën ÿak soÿik dus ya. ¹¹ Mo hoð njët fop soje ahnë, ge gena iyir dëwu na fo? Ndampo fo nke, Iyir Wënu na fo yëtëd fop soje Wënu na. ¹² Fuhnë, iyir nte nuÿayinëk na gena ibë iÿi duniya, bare Wën hna matik, njëtahnin ile njëdëkéfu Wën g'ipërëna dëwu na. ¹³ Ile haranjëdenëhëhni vahnë va matina hnë yasery vahnë, bare gante karanjëdëhëfu Iyir Wën ka haranjëdenëhëhni vële hwëhna Iyir tac va. ¹⁴ Ale wok kwëhnana Iyir Wënu na, maÿëdina ile watik g'Iyir Wën: wanënkwah ye soje umë, kodina njët watac, kabi g'Iyir na fo kode njavëti usery Wënu na. ¹⁵ Ahnë ale hwëhna Iyir Wënu na kod kitin fop, bare umë, ahnë kodina kitina. ¹⁶ Vikerëh va më lehnëk:

«Nke bi ahnë ale yëtëk inahan Ahwëhn Wënu na? Nke bi ale hoð nkabahn iñë?»^{*}

Bare fuhnë njëtinëk inahan dëwu na kabi kwëhnayinëk iba Këris na.

3

Vëryokunjēhn Wēn

¹ Vëyēnta mēn, ami mēkēla hnēsēhnu had vahnē vēle hwēhna Iyir Wēnu ŋa yerun bare nēsēhnēmu had vēle ye hn'ikihn vahnē nte wātik hnē mbahn, had vēle wok ten vunul hn'ikwētahn dēw hni Kēris hna. ² Ikaraj inte haranjēmu ŋa had wambēl yēfamu asewu nke, gena roka paryi, kabi mēkēdilunohna awēryu ikaraj dakah. Do ha gaki mēkēdiluhna, ³ kabi hn'ikihn vahnē nte wātik hnē mbahn hna worun arēfēndu. Nēwary yehēhna yēbēlan hun do konkēdun. Awa tufahnēdiluhna vahnē vēvē iyi duniya yerun, ankeya vahnē fo hwēhnarun. ⁴ Age aryampo hnē wūhnē ntehnēk: «Arēfal Pol yebu» do aŷēntaŷ: «Arēfal Apolos yebu», didiluhna bi sifa ahnē-wo?

⁵ Mo ga ye Apolos? Do mo ye Pol? Vëryokunjēhn Ahwēhn a fo yebun, vēle lik hafo ahwētahnuna umē. Ale-wo-le hnē fuhnē doku ile njēdaka Ahwēhn a fo ntid: ⁶ Ami, pēlēbu atēh ŋa, Apolos umē rurēk, bare Wēnu ŋa hnēpēndanēk. ⁷ Ale fēlēf ŷa gē ale rurēda vēhni vēyena ŋoŋ. Wēnu ŋa ye fop, umē ale hnēpēndanēka. ⁸ Ale fēlēk ŷa gē ale rurēf a kēŋēlahnēni do Wēnu ŋa cosēdēha ale-wo-le soŋe doku ile ntik ŷa. ⁹ Vëryokunjēhn Wēn yebun do wūhnē ye ikaŷ Wēnu ŋa.

Cery Wēnu ŋa yerun fēna. ¹⁰ Gē uyēf ule njēdēko Wēnu ŋa, ndokunjēbu had avēry vacery aholah dūs. Ntibu sah ryēnkwēryēnkŷ ŷa do ahaŷary matēnd. Bare afo ale-wo-le nti wajira gante mbēryēf ka! ¹¹ Ahnē kodina nti sah ryēnkwēryēnkŷ haŷary ge gena ile rēk ye ŷa, umē ye Yesu Kēris dēnk. ¹² Vëryampo sanu mbēryandēni hnē sah ryēnkwēryēnkŷ rac ma koryi ma kat wēraka wahwēhn nafa; vēryampo gē wafēhwa mbēryēdēni ma idēl ma kat gē lury. ¹³ Bare doku ale-wo-le ŷa nuŋe wapacēk hnē fac kiti hna. Fac rac Wēnu ŋa gē hwēdēh tufahnēf gante nke doku ale-wo-le ŷa. ¹⁴ Ge ahnē mbēryēk ile nkok kodina pērēkan hwēdēh ha, ahnē arac nuŷad icos. ¹⁵ Bare, ale ŋagaryēk doku ŷa, ahnē arac nuŷadina icos; umē dēnk pehētēde, bare had hwēdēh hna dēnk ndēcētak.

¹⁶ Yētēluhna bi, Acery Wēn Cankaf ŋa yerun do Iyir Wēnu ŋa hnē wūhnē ntēdēk? ¹⁷ Awa, ge ahnē pērēkanēk Acery Wēnu ŋa, Wēnu ŋa pērēkanēdēha ahnē arac kabi Cery Wēnu ŋa cēvak. Do wūhnē ye Acery tac.

¹⁸ Antē ahnē toka umē dēnk: ge aryampo hnē wūhnē ntiyahnēka ahwēhn yasery ye duniya li, arabi maŷa antē nteni nēnkŷwēk soŋe Yesu ŷa. Ge koyēna nke nuŷad usery paryi. ¹⁹ Paryi nke, yasery vahnē vēvē iyi duniya vi wanēnkŷwah ye haryēnkŷ Wēn hna. Vikerēh va pēyahnēk: «Wēnu ŋa pēladēhēhni vēseryah va gē titēna dēw hni ŋa.»^{*} ²⁰ Mē lehnēk fēna: «Ahwēhn a njētēk inahan vēseryah va, njētēk kwēhnana nafa.»^{*} ²¹ Awa, ahnē tēfēlahna naŷēnand soŋe vahnē kabi wūhnē hwēhnēk fop: ²² nke Pol ma Apolos ma Piyer* ma duniya ŷi ma ige duniya li ma icēm iŋa ma ile ye gaki ŷi ma ile yejēk ŷi, fop wūhnē hwēhnēk; ²³ do wūhnē Kēris ŷa hwēhnēku do Kēris ŷa Wēnu ŋa hwēhnēka.

☆ **3:19** 3.19: Soḡ 5.13 ☆ **3:20** 3.20: Wahnēw 94.11 * **3:22** 3.22 Piyer: Sefas kerik hnē Wagērek hna.

4

Vëfayik Këris

¹ Awa, pëlaryinëfu, ami g'Apolos, had vëryokuñehn Këris, vële hwëtëhnahnëk watoña wacowik Wën soje karañini vahnë. ² Ale kwëtëhnahnëk Këris iñë, ahnë arac tufahn ikahnënda fo ÿade. ³ Soje lëmën ÿa, tana gena ge wuhnë pëcëtaďunëho ma ge vëhařary pëcëtaďëniho. Do fëna pëcëtaďa nkaf mën űa. ⁴ Ntiyahněko ile hnirandëbu gena, bare umë tufahnëďina catëbu. Ahwëhn a fëcëtaďëho bi catëbu. ⁵ Soje umë ye, antë ñankahnu ahněsu ile nkeni vëyënta hun; napëryin Ahwëhn a tëki. Ha, Ahwëhn a, umë dënk sanëď humpen hna le sowik hn'umëhwëry hna do njetëndanëď fop ile ye hnë wasakahn vahnë ÿa. Awa, Wënu űa cëkwaryëďëha ale-wo-le gante nke ile rëfëka ka.

⁶ Vëyënta mën, ge nësëbu soje Apolos gë ami ÿa, ahnëgahnu ye, aÿëñahnu hnë fuhnë: ge đëcëteďiluhna vile herik wanës Wën hna awa wëla aryampo hnë wuhnë bëntaďina soje aryampo do mbana aÿëntař a. ⁷ Wëjë, ye hoďu alëbëhni vëyëntař va? Ile hwëhnaru űi fop gena bi Wënu űa yëďaki? Kabi aki nke, soje ye hnaÿënaďu had yëďilihna?

⁸ Ntiyahněku tëkërun ahnuřawu fop ile ÿaďun ÿa, tëkërun avetawu, vëhnař yerun hara fuhnë gelëfuhna. Ge paryi nkekëndun vëhnař awa fuhnë fëna nawëntakëndëbun gë wuhnë! ⁹ Ntiyahněko Wënu űa fuhnë vëfayik vi ntik vërëkwa va, had vële hitiñik soje ndařini nkebun. Ha, had vële yafañëďe haryënkw wamëleka gë vahnë fop hna. ¹⁰ Fuhnë pëlayibun had nënkwebun soje Këris ÿa, bare wuhnë pëlarun vankaf hun va had vëseryah va fop soje Këris ÿa; yawëlëfuhna, bare wuhnë njařërun; ntënenirun, bare fuhnë njafibun! ¹¹ Hafo gaki, nkobun horotëndëfu inte űa gë iyo wënka űa, nkwëhnalëfuhna viyi, këm fo ntidebun, ki fo njasëlendëbun do ¹² ndokuñëďëfun đus hnuřahnëfu ile rokëďëfun ÿa. Age ahnë njeřëkëfu, ifëren ryëwanëhnëďëfunëha; age ahnë koroteyehnëďëhëfu, nduñënaďëfun; ¹³ age ahnë mehnëďëhëfu, g'untënah ntëkwadëfun. Hafo gaki vahnë va pëlanihëfu had iñë hayah, ile sanik hnë iyi đuniřa.

¹⁴ Gena soje sëfëhnanu herëndidëmu aki, bare soje yabahnu ye, kabi vutah mën vunte ÿahnëbu đus yerun. ¹⁵ Hnë ibëmënkël hun gë Këris hna, wëla ntehnakënde vahnë hafo wawuli pëhw (10,000) hwëhnakëndun vële harañëďëhu, rëm ryampo fo hwëhnarun: ami ye rëm hun ÿa kabi njonëhni mu Wanës Wakasëk űa, wante lik ayewu gë Yesu Këris. ¹⁶ Awa, këlamu tëfëryin nkeya mën űa. ¹⁷ Do soje rac fayëryidëfuha Timote, fatah mën fante ÿahnik do hahnëndaď soje Ahwëhn a. Age tëkërik ndënkwehneďëhu ankeya mën nte rëfandëbuha Yesu Këris. Umë harañëďëfuhëhniwo vahnë gante-wo-gante hnë vacery sali hna fop.

¹⁸ Vëryampo hnë wuhnë naÿënaďëni, nahadëni yiryida soje yëkiwu. ¹⁹ Biyëďina njiryidëfu, ge Ahwëhn a mařëk. Awa wati rac gena wanës vëyi vële hnaÿënaď űi fo yëtëďëfu bare bi kwëhnani fëna fanka Iyir Ipacah iña! ²⁰ Ha, toña ye, ge ahnë hnë Inař Wënu hna nke, ahn'a rac tufahnëďina gë wanës fo, bare gë fanka tufahnëď. ²¹ Awa,

ye fecehnëku? Yiryiwu gë wagus ma gë intawary ipëbah iña do gë iyamah bi?

5

Ankeya meh hnë cery sali

¹ Nkwëryëde gante-wo-gante, nke ýal hun hna ale lid wameh wanayah dus. Wëla hnë vële wok vëyëtëlahna Wën paryi va gena ale lid koyëna. Ha, nkwëryëbu aryampo hnë wuhnë gë asëval rëmu ýa ndakëdëni! ² Do nkorun ahnaýënanandu! Tëfakëhu ayewu hnë uyiwëhnah sankaf do ntayi fagant hun ahnë arac! ³ Ami, imbahn mën inja ñawëtaku bare iyir mën ña gë wuhnë nkentik. Do tékëbu hitinjëwa menëk ale lik koyëna ýa had hnam nkentibu. ⁴ Age mbarëlërun, gë wuhnë nkentëdëbu g'iyir mën inja do Ahwëhn fu ýa Yesu tufëdëhëfu fanka falëwu fa. G'uwac Ahwëhn fu ýa Yesu ⁵ daryina aýi asan nji tëfëlehnënda Sintani hafo tav ikihn vahnë nte watik hnë mbahn hna soje pehëtahni hnë fac le mbokajëd Ahwëhn hna.

⁶ Inaýëna hun ñi cañëna wëtöye! Njëtërun dus: «Levir toye, matëndëd farin fa fop.» ⁷ Awa, pacënaryin! Tavëryin viyë viwëh vile lidunëho kobëri va do awëcëtauw ayewu vahnë vëhasëk had farin fale wok kwëhnana levir. Ile ye toña ýa, tékëruna ayewu. Këris ýa, fape sali Pak fu ýa, njëdahniko had sadëha, ⁸ awa dinëfu ambënt ña gë vamburu vante wok kwëhnana levir: genëfu vahnë vëhwëhn toña gë walawary wafacah. Nkwëcëtënéfu vankeya va; antë nko ntinden wëh ma ndakëntal nte nkok ñadina Wën.

⁹ Hnë kayëte mën dënkwëryënk w hna keryëhnëryidëmuno ant'ahwëhnalu hayu gë vëhwëhn nkeya meh va. ¹⁰ Age nësëbu wari nësëla afitëlu gë fop vële hwëhna nkeya meh hnë iýi duniya vi: gë vahnë vële lid ndakëntal meh gë fop vële nkok gedina viyë gwër gë fop vële va do gë fop vële sëmbëd wamën wamër. Age gena umë tëfakëha asahnu duniya li! ¹¹ Ile ýadëfuho lehnu ýa umë ye: vahnë vële lid ndakëntal meh, ma vële nkok gedina viyë gwër, ma vële sëmbëd wamën wamër, ma vële yewëd vële ryëwëd, ma vële led. Tëfëluhna dënk avanku wëla roka sifa vahnë vërac.

¹² Ami bi hitinjëdëhëhni vële wok vëhwëtahnëlahna Yesu Këris va? Hali gena koyëna! Bare vële vankërun cery sali va, wuhnë rëfëka ayëkalëndu soje fërën cery sali ña. ¹³ Vële wok vëhwëtahnëlahna Yesu va, vëhni Wënu ña hitinjëdëhëhni. Awa had gante kerik wanës Wën ka: «Daryina awën a fagant hun.»^{*}

6

Sonko yëbëlan vële hwëtahnëk

¹ Age aryampo hnë wuhnë takëlëkëhni g'ale mbankëni ikwëtahn, hak kod ndëk tëya ale wok yëtëna sariya Wën kitiñëhni hara gena aýëntawu ale mbankëni ikwëtahn? ² Yëtëluhna bi vële vankëk ikwëtahn va kitiñëdënihëhni duniya ýi fop? Awa ge wuhnë rëfëka ahitiñu duniya ýi, soje ye ye kodiluhna ahitiñu viyë viroy va vële ye yëbëlan hun va? ³ Yëtëluhna bi kitiñëdenëhëhni wamëleka ña do kas viyë vivë iýi duniya vi! ⁴ Awa age kwëhnarun ile hitinjëlëdun yëbëlan hun soje viyë vivë iýi duniya va, soje ye rëyëdunëhëhni

^{*} 5:13 5:13: Divëta Sariya 17.7

vahnë vële wok vëyëtëna wëba Këris ña nkeni vëhitiñ yëbëlan hun? ⁵ Wante hnësëdëfu ñi tëfakëha cëfëhnu. Gena bi hnë wühnë wëla ahnë aryampo ahwëhn usery ale hod kitiñ yëbëlan vële hwëtahnëk? ⁶ Tëyëdëfu, canjë bi vële vankëk ikwëtahn kitiñëlëndëni g'ayëntaŵu, do kat haryënkŵ hnë vëhitiñ vële nkoni vëvankëna ikwëtahn?

⁷ Wëla kitiñël yëbëlan hun ña dënk, tufahnëd fop përekak yëbëlan hun. Soñe ye ye pecehnëdilu hna aryuñënawu wameh wante liderun? Soñe ye ye pecehnëdilu hna aravuni vahnë va nteni ile hwëhnërun ña? ⁸ Bare wühnë dënk lid' wëh do led, do vële vankërun ikwëtahn va dënk lidun koyëna!

⁹ Njëtërun wapacëk vële lid' wameh va vëhnuñadina yëŵa hnë Inaw' Wën hna. Antë mpañëmpañawu: gë vahnë vële lid' ndakëntal meh gë fop vële sëmbed' wamën wamër gë vësan vëyëlah ma vësëval vëyëlik vële yëkëlehnëdëhëhni vëhaŵary, gë vële ryakëd' gë vësanëntahni ma vësëvalëntahni dënk ¹⁰ gë vële va, gë vële ñad' dëcët hnapul, gë vële sed' dëcët uñen, gë vële yewëdëhëhni vëyëntaŵ, do gë wabandi, vëyi vahnë vëhnuñadina yëŵa hn'Inaw' Wën hna! ¹¹ Wëlin aki nkeni ho vëryampo hnë wühnë kobëri ña. Bare, kabi g'Ahwëhn fu ña Yesu Këris nkerun, Iyir Wënu fu ña njaryëku wameh ña, ntik kwëhnu Wënu ña, do Wënu ña catahnëka gë wühnë.

Ikwëhna ankeya nte ñad' Ahwëhn

¹² Vëryampo ntehnëdëni: Fop maŵëryayik. Ha, bare gena fop hwëhnak nafa soñe ahn'a. Ha, toña ye fop maŵëryayik bare ñwëyëbu yewu aramp sifa ile-wo-le. ¹³ Ntehnëdun fëna: «Roka ña soñe idonk ña ye do idonk ña soñe roka ña ye.» Ha, toña ye do Wënu ña tëkwehnëd' inji donk gë iñi roka hnë fac ryampo. Bare mbahn ahnë ña diyina soñe ntind ndakëntal nte nkok ñadina Wënu ña: vimbahn fu va Ahwëhn a hwëhnëk do umë ye Ahwëhn vimbahn fu va. ¹⁴ Wënu ña mbëhnëndanëka Ahwëhn a do mbëhnëndanëdëhëfu fëna gë fanka falëwu fa. ¹⁵ Yëtëluhna bi vimbahn hun va nke had' imbahn Këris ña? Awa, nufëdëfu bi iñë ryampo hn'imbahn Këris hna soñe liwu hn'imbahn asëval ale wafëd' nkaf ntëwu? Muk, gedina koyëna! ¹⁶ Yëtëluhna bi asan ale ryakëk g'asëval ale wafëd' nkaf ntëwu ña vëhni vëhi tak aryampo fo nkedëni? Ha, Vikerëh va më lehnëk: «Vëhni vëhi tak aryampo fo nkedëni.»^{*} ¹⁷ Ndampo fo nke, ale nkeni gë Ahwëhn a aryampo fo nkeni gë umë.

¹⁸ Garyëryindën ndakëntal ñël këm! Wameh wakawary wante-wo ntik ahnë ña bëvehnëdilahna. Bare ndakëntal nte wok ñadina Wën umë mbëvehnëd' mbahn ña dënk. ¹⁹ Yëtëluhna bi mbahn hun ña ye cery Iyir Ipacah? Wënu ña njëdakuna do hnë ale-wo-le nke. Koyëna gena wühnë hwëhnëk vankaf hun va. ²⁰ Wënu ña yabah cosahnëk ntaŵëtahnu. Awa kwëhnaryin ankeya nte ñad' Ahwëhn ña!

7

Soñe iñël

¹ Tame, ntëkwadëfu wante herëhnëryirunëhowo ña: Ha, përenak soñe asan a antë ndakëni g'asëval. ² Bare soñe kehahni ankeya nte nkok ñadina Wënu ña, asan-wo pecek kwëhnahna asëval ale nkeni gë

* 6:16 6.16: Wapëgwala 2.24

umë fo, asëval-wo fëna kwëhnahna asanu. ³ Asan a tēfëlahna ŋwëya uryak asëvalu, do asëval a fëna tēfëlahna ŋwëya uryak asanu. ⁴ Asëval a kodina nti imbahn dëwu ŋa gante-wo ñad ka: mbahn dëwu ŋa, asanu hwëhnëk. Ndampo fo nke, asan a kodina nti imbahn dëwu ŋa gante-wo ñad ka: mbahn dëwu ŋa, asëvalu hwëhnëk. ⁵ Antë aŵëyëlëndu, ge gena nkwëryëlërun soŋe asuju ayëfahnuna Wënu ŋa dūs. Bare tēfëlahna mbiȳ dūs, ge gena umë dakëna aresawu; Sintani kod njëkëhnahnu ntiyehnu ile mbañëk Wënu ŋa. ⁶ Wante hnësëhnëmu ŋi, dehnëluhna aliwu forosima, bare ge ñadun kodun aliwu. ⁷ Ñakëndëbu dūs vësan va fop nkeni vësëval këm, g'ami ki; bare ale-wo-le uyëd minu nuŷak Wën hna, aryampo kod nko asëval këm, aŷëntaŵ a kod ñël.

⁸ Awa, vële wok vëyëlëna va do gë vësëval vële cëmaryëk vësan va ntehnëdëfuhëhni: antë aŷëlëlu fecëk soŋe hun ŷa, g'ami ki. ⁹ Bare ge kodiluhna aryuñënawu, ñëlëlëryin; kabi aŷëlëlu fecëk g'ile ñad ndaŵu ipërël.

¹⁰ Awa, soŋe vële yëlëlek va, Ahwëhn a hnësëhnëdëhëhni, gena ami: asëval a tēfëlahna mbëmba. ¹¹ Bare ge mbëmbak, antë mbok ñëli. Age ñad ñëli tēfëka mbokalëni g'asanu. Do asan a fëna tēfëlahna mbamba asëvalu.

¹² Tame, ge ale hwëtahnëka Yesu kwëhnaka asëval ale wok kwëtahnëhna, do ge asëval arac ñad nkolahnëni g'umë, tēfëlahna mbamba. Waŋi, ami dënk hnësëk, gena Ahwëhn a. ¹³ Do ge asëval ale hwëtahnëka Yesu kwëhnaka asan ale wok kwëtahnëlahna do ge asan arac ñad nkolahnëni, awa asëval a tēfëlahna mbëmba. ¹⁴ Nësëdëfu waŋi kabi asan ale wok kwëtahnëlahna Yesu ŷa, soŋe asëvalu ale hwëtahnëka ŷa tēhahnëka Wënu ŋa. Ndampo fo nke, asëval ale wok kwëtahnëlahna Yesu ŷa, soŋe asanu ale hwëtahnëka ŷa tēhahnëka Wënu ŋa. Ge gena umë, vutah hun va nkekëndëni had vële ronkëk, hara ile ye toña ŷa tēhahnëniha Wënu ŋa.

¹⁵ Bare, ge ale wok kwëtahnëlahna Yesu ŷa ñad pitëlëni g'ale ñëlëlëni ŷa, kod nji. Wati rac, ale hwëtahnëka Yesu ŷa, asan a ma asëval a, ñoñ gona ile yabëlehnëkëhni; Wënu ŋa ñad nkeyin yam. ¹⁶ Wëjë asëval ale hwëtahnëka Yesu ŷa, yëtëlina ge kodu afëhëta asan hu. Do wëjë asan ale hwëtahnëka Yesu ŷa, yëtëlihna ge kodu afëhëta asëval hu.

Imaŵ ile njëdahnëk Ahwëhn

¹⁷ Awa, ahnë antë njëkëlehn nkwëcët ile njëdaka Ahwëhn a, gante nkeho ka ante macëkawo Wënu ŋa. Umë ye ile lehnëdëfuhëhni vacery sali va fop. ¹⁸ Age asan ale rëk hácik macëk Wënu ŋa, nko koyëna. Age ahaŵary ale wok kácihna macëk Wënu ŋa, nkonti koyëna. ¹⁹ Háciru ma kácilihna umë kwëhnana nafa. Ihwëhn nafa ŷa, umë ye maŵëhn Wënu ŋa. ²⁰ Ha, ale-wo-le tēfëka nko gante nkeho ka ante macëkawo Wënu ŋa. ²¹ Aramp bi yeruho ante macëkino Wënu ŋa? Antë nkehahnahni soŋe rac; bare ge nuŷaru rënka ayehahn afaya, antë ntënti. ²² Yëtëryin, aramp ale macëk Ahwëhn a afaya paryi nke kabi Ahwëhn a pehëtëka. Ndampo fo nke, ale yeho afaya do macëk Këris ŷa, aramp Këris paryi ye. ²³ Wënu ŋa gë yabah ntaŵëtëku. Awa antë ayewu vëramp vahñë. ²⁴ Ha, vëyënta mën, ale-wo-le tēfëka nko haryënk Wënu ŋa gë hn'ile nkeho hna ante macëkawo ŋa.

Soŋe vēle wok vējēlēlēna

²⁵ Awa, soŋe vēle wok vējēlēlēna va, ile jādēfu hnēsu jyi gena Ahwēhn a lehnēko hnēsu, bare nahan mēn ŋa yēdādēmu. Ahwēhn a kaŋēhnahnēka g'ami: ntiko ale hođe kwētahni. ²⁶ Soŋe wahorot wavē gaki wī, wēli ile hnahaŋu jya: nēfak soŋe ale-wo-le nko gante nke ka. ²⁷ Njēlēru bi? Awa antē ayēkēlehn afitēlu. Njēlēlihna bi? Awa antē ayēkēlehn asēval. ²⁸ Bare ge njēlēru, gena wēh; do ge aryag njēlik, gena wēh. Bare vēle jēlēlēk va wahorot kwēhnadēni duniŋa lēw hni hna, do ami ŋadēfu wēmaŋehnu antē nkewu.

²⁹ Vējēnta mēn, wēli ile jādēfu hnēsu jya: wēwati toyē fo wojēkēfu; tēk pēgw iŋi wati, vēle jēlēk va tēfēkēhni nkeni had vējēlēna, ³⁰ vēle hođ va nkeni had vēyiwēhnēna, vēle ryasēd va nkeni had natēlēhni hna, do fēna vēle lawēd va nkeni had gena vēhni hwēhnēk ile ntaŋēni jya. ³¹ Vēle jād dēcēt viŋē iŋi duniŋa vi tēfēkēhni nkeni had vēle wok gona ŋandēni, kabi viŋē iŋi duniŋa jyi ndēcēd.

³² Nēsēŋu vējini kabi ŋakēndēŋu ant'ahwētū nahan dēcēt. Ale wok njēlēna jya, viŋē Ahwēhn va nahađ, nēŋa Ahwēhn a njēkēlehnēd. ³³ Bare ale jēlēk jya, viŋē duniŋa va nahađ, nēŋa asēvalu njēkēlehnēd, ³⁴ do koyēna cahēlehnik yēbēlan wēhayu wahi. Asēval ale wok njēlina jya ma aryag ale wok yētēlina vēsan nahađ viŋē Ahwēhn va. Arac ŋad nke ava Ahwēhn a hn'ile ntid do nahađ hna fop; bare ale yēlika viŋē duniŋa va paβēd, nēŋa asanu njēkēlehnēd. ³⁵ Soŋe ufērēn hun lehnēdēmu waŋi, gena soŋe wēmaŋehnahnu; ŋadēfu arēhnawu ile fecek jya, alihahnu ile ŋad Ahwēhn a fo.

³⁶ Tame, ge jar ŋankahnēka dēcēt gē aryag ale kwēhnēk a, ntiyahņēka kođina mbok nduņēna, awa tēfēka nti gante ŋad ka; tēfēka njēla. Age koyēna ntik gena wēh. ³⁷ Bare ge jar ŋa pēhnak wapacēk sakahn lēwu hna soŋe antē njēla, do kahnēnda hnē rac, hara porosiŋ iŋa do mēk nduņēna, jar tac fēna ntid fērēn. ³⁸ Koyēna ale jēlēka aryag ale kwēhnēk jya ntik fērēn, bare ale wok tēkēna njēta asēval jya, umē lik le jyak sanjēk jya.

³⁹ Ge asēval a njēlik kođina pitēlēni g'asanu hnē duniŋa lēw hni hna fop; bare ge asanu cēmēk, kođ njēlēlēni g'ale ŋad a, bare gē ale hwētahnēka Ahwēhn a fo. ⁴⁰ Bare, ge gante nke ka nkok, natēdēha dūs. Koyēna nahabu, do ntiyahņēko kwēhnahaŋu, ami fēna, Iyir Wēnu ŋa.

8

Faŋar wasađēha wēn ile wok gena paryi

¹ Yēkēnēfu tame soŋe faŋar fale sēnahnik sadēha wēn ile wok gena paryi: soŋe watac, toŋa ye, gante nēsēdun ka, fuhnē fop kwēhnayinēk uyēt. Uyēt rac lidēha ahn'a kumand. Bare iŋa ŋa njaŋwēnēd ikwētahn ahnē! ² Ge ahnē ntiyahņēka padēka uyēt, ahnē arac tēfēka njēt nkojēka yabah. ³ Bare ge ahnē Wēnu ŋa ŋahnēd, Wēnu ŋa njētēdēha ahnē arac do gwērēnkedēha.

⁴ Awa, soŋe itok faŋar fale sēnahnik sadēha wēn le wok gena paryi jya: Njētīnēk dūs wēn ule wok gena paryi jya kwēhnana nafa duniŋa li; ha, Wēn hufampo fo ye, hukaŋary gena. ⁵ Paryi nke, vēryampo ntehnēdēni nkeni wamēn ambin hna do gē nkal li. Toŋa ye cape

ntěw hni nkeni waměn wayabah do gē vēhwēhn vēyabah. ⁶ Bare soje lěw fu ŷa, Wěn hufampo fo ye, Rēm ale lik ile-wo-le ŷa do soje ntiden ile hnějēdēha umě ŷa yeyiněk; do fēna Ahwēhn aryampo fo yehēhna, umě ye Yesu Kēris, gē umě nke ile-wo-le ŷa ha, soje ile ntik ŷa yehahniněk.

⁷ Bare gena vahnē fop yētěk iŷi toña! Věryampo njuhēkēhniwo njēfa wěn ile wok gena paryi ŷa do hafo gaki, ge tokēni faŷar sadēha waměn watac, do ntiyahnēdēhēhni faŷar farac tonkēnēdēhēhni haryēnkW Wěn hna kabi iměk uyēt ulěw hni wā yabēna. ⁸ Gena ile rokēde ŷa lid Wēnu ŷa nējahna gē fuhnē: age tokiněk ma tokilēnēhna umě ŷaŷētēdina ma gwēnēdina nafa lěw fu haryēnkW Wěn hna.

⁹ Bare, fop ile lidun ŷa, diryin wajira, antē ige afaya hun nte lihahnēdun viŷē ŷa, antē ntiyehnēhni uweh vēle mbak ikwētahn va. ¹⁰ Age ale mbak ikwētahn hnuki, wējē ale yētěk toña ŷa, ga tokēdu ile sēnahnik sadēha wěn ile wok gena paryi ŷa, pērēdilahna bi tok umě fēna? ¹¹ Koyēna uyēt hu wā mbēvehnēdēha ale mbak ikwētahn aŷi, umě ale cēmēhněk Kēris ŷa! ¹² Ge aki menēdun soje vēŷēnta hun va aŷayēmpayehnēduni soje ikwētahn nte vakēhni ŷa, Kēris ŷa dēnk horotehnēdun gē wameh hun ŷa. ¹³ Soje umě ye, ge soje le rokēdēfu faŷar fale sēnahnik sadēha wěn ile wok gena paryi ŷa ntiyehnēdēha aŷēnta mēn wameh, bokēda roku muk faŷar farac, soje antē liyehnēwā wameh.

9

Pol yēkēhnedina ile rēfēka Afayik

¹ Tēyēdēmu: Gela bi afaya, koda bi liwu ile ŷadēfu ŷa? Gela bi afayik? Nulēwahna bi Yesu Ahwēhn fu ŷa? Gena bi soje doku mēn ŷa wāwēhnerunēha Ahwēhn a. ² Wēla ŷwēŷēni vēryampo vēyavētēdilojna afayik, wuhnē mēmē maŷēruneho. Imaŷ hun Ahwēhn ŷa rufahnēd afayik paryi yeŷu.

³ Wēlin gante ntēkwadēfuhēhni ka vēle fērēkanēd wāc mēn va: ⁴ tēfēlēfuhna bi ile rokēdēfun do sedēfun soje doku fu ŷi? ⁵ Tēfēlēfuhna bi hwēhnafuna asēval ale hwētahnēka Kēris ŷa ntapēhnanēdēfu, had gante ntidēni vēfayik vēŷēntaŷ gē vēvē tere Ahwēhn do gē Piyer fēna ki? ⁶ Hnē vēfayik hna fop ami gē Barēnabas fo bi rēfēkēfu ryokunēfu doku haŷary hnuŷahnēfu ile rokēdēfun ŷa?

⁷ Mo lopēde codāde do cosand umě dēnk? Mo fēlēd atēh hara tokēdina? Do mo heryēdēhēhni wusaw hara cedina wambēl wadēw hni ŷa? ⁸ Ile ntidēni vahnē kantēm ŷa hnēsēhnēmu soje wēryēndanahnu ile lehnēdēmu ŷa, do sariya Moyis ŷa fēna nēsēd watac. ⁹ Kabi kerik hnē sariya rac: «Ge yihni ŷa ndokunēd ant'arēmpuna wēs ŷa soje antē tokēnd roka ŷa.»^{*} Wēnu ŷa wuhni wī fo bi kwētahněk anēf? ¹⁰ Gena bi soje fuhnē nēsēk? Ha, soje lěw fu herik waŷi wanēs. Ale yamēd a g'ale varēpēd a ndokunēdēni kabi njētēni nuŷadēni sah lěw hni ŷa. ¹¹ Nadēbun hnē wuhnē ifērēn Iyir Ipacah ŷa, awa ge mbarēpaŷun viryampo hnē ile hwēhnerun hnē duniŷa li, ndēcētēbun bi ile saŷēk ŷa? ¹² Ge vēryampo tēfēkēhni nuŷani hnē le hwēhnerun ŷi, do kas fuhnē tēfēkēfu lēbēfuni vēhni!

^{*} 9:9 9.9: Divēta Sariya 25.4

Bare dilëfuhna koyëna. Nduñënađëfun fop, soje antë nti vahnë va nŵëyëni Wanës WakasëkKëris ɲa.

¹³ Njëtërun wapacëk vële ryokunëđ Cery Wën Cankaf va, Cery Wën Cankaf ɲa ryavëđëhëni; ha, vële sënađ wasađëha hn'ile cënađë sadëha hna nuɲađëni sah lëw hni ɲa hnë sadëha rac. ¹⁴ Ndampo fo nke, Ahwëhn a nësëk soje vële fëyahnëđ Wanës Wakasëk ɲa nuɲahnëndëni ipëyahn tac ile tokëđëni ɲa.

¹⁵ Bare ami, ñoñ yëkëlehnëla hnë watac fop, do kerëda soje ile rëfëko rac; sëmu fecehnëko gë liwu watac! Ahnë dihëtëđilohna ile hnaÿënayendëho ɲa. ¹⁶ Ami, gena soje hnaÿënahñëndu fëyahnëđëfu Wanës Wakasëk ɲi, Wënu ɲa liyendëho: meko ge pëyahnëla watac. ¹⁷ Ge ami dënk rëhnañënd iyi ðoku, tëfakëho hwëhnaŵ icos; bare gena ufër mën ryokunëđëfu, ile kwëtëhnañëko Wënu ɲa fo lidëfu. ¹⁸ Awa ye lë ye icos mën ɲa? Yëđahnëndu aki fo Wanës Wakasëk ɲa ye, hara tëyëla yëđayiwu le rëfëka njëdayi ale fëyahnëđ.

¹⁹ Mama nkebu afaya, bare aramp vahnë fop liyabu, soje fehëtahnëwëhni vahnë vëyabah ðus ge kod nke. ²⁰ Had sëwif nkentiɓu wasëwif hna, soje fehëtahnëwëhni; had vële tampëko sariya Moyis va yentiɓu hnë aramp sariya hna, mama nkobu gentila aramp sariya, soje fehëtahnëwëhni. ²¹ Ndampo fo nke fëna, had vële wok vëhwëhnana sariya Moyis va nkentiɓuhu hnë vële wok vëhwëhnana sariya ɲa, soje fehëtahnëwëhni. Umë dehnina kwëhnala sariya Wënu ɲa, kwëhnabu kabi sariya Këris ɲa rampëko. ²² Had vële mbak ikwëtahn nkentiɓu ge gë vëhni nkentiɓu, soje fehëtahnëwëhni. Nkebu ile-wo-le hnë vahnë hna fop. Gë wafere wã fop njëkëlehnëñëđëfu soje fehëtahnëwëhni vëryampo. ²³ Do umë fop soje Wanës Wakasëk ɲa lidëfu, soje hnuɲantahniwu sah mën nafa lëwu ɲa.

²⁴ Yëtëluhna bi vële lobëlëđ va, vëhni fop nkaryëđëni ntobëla hna, bare aryampo fo ye ale hnufëđ ile lobëlahnëde ɲa? Awa garyëryin ðus soje ahnufahnu. ²⁵ Fop vële lobëlëđ va nŵëyëđëni viyë viyabah soje mëkahnëni ndënkwanihëhni vëyëntaŵ va. Vëhni ntidëni koyëna soje nuɲahnëni buña. Buña rac ðiyëđina; bare fuhnë, ntidën soje nuɲahnin ile wok puđina muk. ²⁶ Soje umë ye, ami nkaryëđëfu yëkatëndu wapacëk gante paɓëɓu. Had awëy nkebu, gwëyëđa ðac fo. ²⁷ Ndokunëđëfu ðus mbahn mën inɲi hafo wëku mbahn mën inɲi, soje antë saniwu ami dënk ale fëyahnëđ Wanës Wakasëk ɲa.

10

Itëfëta vacërakëlo fu vinte haraŋëđëhëfu

¹ Vëyënta mën, ñađëfu ayëtu ile yehëhniwo vacërakëlo fu hnë yamani Moyis hna. Vëhni fop kuyët ɲar nte yiryeryëđëhëhniwo hna nkeniho do ntëmpëtaniho Wov Vëntah ɲa.* ² Koyëna, vëhni fop tëfëniho ɲar ɲa do ntëmpëtaniho wov hna do umë yeho yarya lëw hni soje igelahn dëw hni gë Moyis ɲa. ³ Vëhni fop tokëniho roka ile njëđahniko Wën g'ambin ɲa, ⁴ do ceniho wënka wante njëđahniko Wën; ha hn'itaka nte njëđahniko Wën hunte lapëhnađëhëhniwo ha cedëniho. Itaka tac Këris ɲa yeho. ⁵ Bare Wënu ɲa nëjëlawohna gë

* 10:1 10:1: Icahn 13.21-22

vèhni do njođèniho cèmèndèni gante-wo-gante wula hna afo nkoni vèhi fo hnè vèle w̃atiko Esipèt va.*

⁶ Waŋi tēfēka njetēndanēfu soŋe antē tēfēlehnēnden iña meh had gē inte tēfēlehnēdēniho vèhni ki. ⁷ Ant'asēmbēndu ile wok gena wēn paryi, had gante ntidēniho ṽeryampo hnè vèhni ki. Vikerēh va nēsēk: «Bulunda ŷa ntañaniho soŋe tokēni do cenī, tac matēlehnēni soŋe nēhēni.»* ⁸ Antē ntinden fēna ndakēntal nte ñewēk Wēnu ŋa, had gante ntidēniho ṽeryampo hnè vèhni ka, soŋe rac vahnē wawuli wafēhw wahi gē warar (23,000) njonihō cēmēlehnēni hnè fac ryampo fo.* ⁹ Antē pēgwina Ahwēhn a had gante ntidēniho ṽeryampo hnè vèhni ka, soŋe rac walēn ŷarēkēhniwo cēmēlehnēni.* ¹⁰ Ant'awēhnandu had gante ntidēniho ṽeryampo hnè vèhni ka, soŋe rac mēleka icēm ŋa mbēvehnēkēhniwo.

¹¹ Vēŷin nkehēhniwo vacērakēlo fu va do kerik soŋe kolin njetin, fuhnē vèle rēhayinēk wapuya đuniŷa vi. ¹² Awa, ale liyahnēka njawēk hn'ikwētahn hna nti wajira soŋe antē njo. ¹³ Fop wađēnah wante yedēhu ŋa rac yedēhēhni vēŷēntaw̃ va fēna. Wēnu ŋa kahnēndak, tavēđiluhna aryēñehniwu ntēbi ile worun mēkēđiluhna aryuñēnawu. Ge ndēñerun, Wēnu ŋa njēdađēhu fanka fa aholahnu aryuñēnawu hafo pu.

¹⁴ Soŋe umē, wēlawo mēn wale ŷahnēbu đus, garyēryin waravahn wamēn wale wok gena paryi! ¹⁵ Nēsēndēmu had vèle hwēhnak hakili; yēkēryin w̃uhnē dēnk wante hnēsēhnēmu ŋi. ¹⁶ Ankēlēw̃a nte ryēwayik nte sēmbandenēha Wēnu ŋa, gena bi, ge cehanden uñen uŋa, ndēnkwētendēhēfu sat Kēris ile ryehētik soŋe lēw̃ fu ŷa do rac mbarēpēđēhēfu gē umē? Gena bi, ge tokēđen mburu ŋa ndēnkwētēhnēđēhēfu imbahn Kēris nte wubēlehnik soŋe lēw̃ fu ŷa, do rac mbarēpēđēhēfu gē umē? ¹⁷ Mburu ndampo fo yehēhna. Awa, fuhnē vèle yabinēk vi, imbahn ndampo fo yeyinēk, kabī hnè mburu ndampo tac fo kwēhnantīnēkēfu sah.

¹⁸ Yēkēryinēhni bulunda Isērayel ŷi: vèle rokēđ faŷar sadēha va vēvarēpēlēđina bi gē Wēn hunte linēhnik sadēha rac? ¹⁹ Ye pēhnētanēđ wanēs mēn ŋi? Pēhnētanēđ bi faŷar fale sēnahnik sadēha wēn ile wok gena paryi fi gē ravahn lēw̃u ŷi kwēhnak nafa? ²⁰ Hali! Nēsēbu koyēna kabī wasadēha warac wayine sēnanēnde, gena Wēn do ñada avarēpēlu gē wayine. ²¹ Kodiluhna asehahnu nkēlēw̃a Ahwēhn ŋa do asehahnu fēna nkēlēw̃a wayine ŋa; kodiluhna aroku ile varēpēlendēhu g'Ahwēhn a aroku fēna ile varēpēlehnēđēhu gē wayine ŋa. ²² Ma iñew̃ary Ahwēhn ŋa bi ŷađen matēndin? Fuhnē bi lēbinēka fanka fa?

Ntiyi fop soŋe tufahnahni inaŷ Wēn

²³ Ṽeryampo ntehnēđēni: «Fop maŷēryayik.» Ha, bare gena fop hwēhnak nafa soŋe ahn'a. Fop maŷēryayik, bare gena fop yawēnēđ ikwētahn vahnē. ²⁴ Ahnē antē njēkēlehn nafa lēw̃u, bare njēkēlehn nafa vēŷēntaw̃ va.

²⁵ Kodun aroku fop ile wafēđe saha hna, hara tēyēlehnaluhna; ²⁶ Vikerēh va mē lehnēk: «nkal iŋi gē ile yehēhna hnam ŷa fop

* 10:5 10.5 Vaker 14.29-33 * 10:7 10.7 Icahn 32.1-6 * 10:8 10.8: Vaker 25.1-18 * 10:9 10.9: Vaker 21.6

Ahwëhn a hwëhnëk».☆ 27 Awa, ge ale wok kwëtahnelahna Yesu wacëku roka ýalu hna do aŵawu ayiwu, tokëryin fop ile yëdaderun ýa, hara tëyëlehnaluhna. 28 Bare ge ahnë ntehnëku: «Faýar fale sënahnik wamën wale wok gena paryi ye», ant'aroku, soje ale fëyaku ýa ñëwahna yam hakili ýa. 29 Nësëda wañi soje wuhnë, bare soje ale yëtëndanëdëhu ýa hnësëdëfu. Didfa hnë ige afaya mën ile kod ahaŵary nëwahnenndo. 30 Age camehnëbuha Wënu ña soje ile rokëdëfu ýa, tokëda tase ahnë ale hod nëwo soje rac.

31 Awa, ge tokëdun ma cedun ma ge ntidun ile-wo-le ýa, diryin fop soje arufahnahnu inaý Wënu ña. 32 Ant'aliwu ile hëfëdëha ahnë wameh hna, nke sëwif ma ale wok gena sëwif ma avë cery sali Wën. 33 Diryin g'ami ki: njawëredëfu soje vahnë va fop nëñahnëhni g'ami hnë ile lidëfu hna fop; yëkëlehnëda nafa mën dënk, bare nafa vahnë fop yëkëlehnëdëfu, soje pehëtahni.

11

1 Tëfëtalahnëryino, gante tëfëtalahnëdëfuha ami dënk Këris ki.

Asan g'asëval hnë Cery Sali

2 Cëkwaryëmu soje ile ryënkwëtaďunëho hnë ile-wo-le ýi, do ile yawënerun wante harañëmu ñi.

3 Awa, ñadëfu ayëtu ýin: Këris ýa ye asankaf vësan fop ýa, asan a ye asankaf asëval ýa, do Wënu ña ye asankaf Këris ýa. 4 Awa age asan njëfad ma nësëhnëndëhni vahnë wanës Wën hara cënkak nkaf ña, arac Këris, asankaf alëwu ýa, kihnenëd. 5 Do age asëval a njëfad ma hnësëhnëdëhëhni vahnë wanës Wën hara cënkana nkaf ña, arac asanu ýa kihnenëd. Had ale huntëcic nkaf ña nked. 6 Age asëval cënkadina nkaf ña, awa karëti! Bare cëfëhnëdëha soje karëti ma kuntëci. Awa, vësëval va tëfëkëhni cënkandëni. 7 Asan a, umë tëfëlahna cënkand nkaf ña kabi umë gë Wënu ña mëntëlëni, tufahnëd icëmb Wënu ña. Bare asëval a, hnë umë tufëhnaď icëmb asanu ña. 8 Njëterun gena asan a hnufik asëval hna, bare asëval a hnufik asan hna. 9 Do Wënu ña gena asan a ntiko soje asëval a bare asëval a ntiko soje asan a. 10 Soje umë ye, asëval a tëfëka cënkand soje tufahn hn'ucankaf asanu hna nke, do soje wamëleka wante yëkëd ña.

11 Bare haryënkw Ahwëhn hna, asëval a kodina nke asan këm do asan a fëna kodina nke asëval këm. 12 Ha, asëval, g'imbahn asan ña ntika Wënu ña, do asan a, asëval hnagëdëha do umë fop gë Wën matik.

13 Yëkëryin wuhnë: canëk bi soje asëval nke cënkand këm ge njëfadëha Wënu ña hn'ile ntide sali hna? 14 Do fëna, gena bi, vahnë va fop anjëtëni asan tëfëlahna tav nkaf ntëwu ña imul hafo njaďa đus. 15 Bare age soje asëval a ye, uhnatah ye age njaďëka, kabi Wënu ña njëdaka asëval imul yaryah soje nke acënkand ntëwu. 16 Bare age ahnë ñad nkwañëlënti soje wañi, ntëkwadëfunëha kwëhnalëfuhna namu haŵary soje rac, vacery sali Wën va fop fëna wahwëhnana!

Roka Ahwëhn a

17 Tame ñadëmu hnësëhnu wakawary wante wodëmu cëkwaryëdiluha. Paryi nke, wahumbar hun ña yiryeryëdiluha haryënkw, bare hamëhni njiryeryëdëhu. 18 Ryënkwëryënkw ýa

☆ 10:26 10.26: Wahnëw 24.1; 50.12; 89.12; Divëta Sariya 10.14

ten, nkweryëbu age mbarërun, gweryëlëdiluhna yëbëlan hun, do ntiyahnëko wëdampo toña ye. ¹⁹ Afo nke watac yëbëlan hun njavëtahni vële hahnëndak paryi va. ²⁰ Awa age mbarërun fop, wëla ntiyahanu Roka Ahwëhn a rokëdun, gena umë, ²¹ kabi age tokëdun, nëhëtafun aravuni vëyëntaŵ va, umë lid' afo vëryampo nko njohni inte ña, vëyëntaŵ va pihñeni do ndëwëni. ²² Kwëhnaluhna bi watere hn'ile tokëdun do cedun? Soje ye yafañëdun Cery Sali Wënu ñi? Soje ye ÿadun asëfëhnanuni vële wok vëhwëhnana inë vi? Ye hnapëdun hnësëhnu? Tëfëka bi sëkwaryu? Hali, hnë wañi cëkwaryëdiluhna muk!

²³ Awa, ikarañ inte hnuÿajëbu Ahwëhn hna yëtëdanëmu: Ahwëhn a Yesu, hn'umëd unte njëdahniko hna, nufëko mburu, ²⁴ camehnëka Wënu ña, umë nkubëlehnëk do ntehn: «Iÿin mbahn mën inte yëdahnëdëfu soje hun ña ye. Diryindën aki aryënkwëtahñënduno.» ²⁵ Ga puhnani roka ÿa, Ahwëhn a umë nufëk nkëlëwa ñen waresen ña do ntehn: «Ani nkëlëwa uñen ye dahëse akwëtëla kasëk mba Wën nte ÿabik gë sat mën ile ryehëtëde soje hun. Ante-wo-nte cedun g'ankëlëwa tac ña, diryindën aki aryënkwëtahñënduno.» ²⁶ Ante-wo-nte tokëdun anji mburu do cedun g'anji nkëlëwa ña, icëm Ahwëhn ña fëyahñëdun koyëna, hafo mbokaj.

²⁷ Soje umë ye, ale rokëd mburu Ahwëhn a ma sed g'ankëlëwa ntëwu hara dënënëna ÿa, ahñë arac menëk soje imbahn do gë sat Ahwëhn a. ²⁸ Awa ale-wo-le hnë wuhnë tëfëka pëcëta nkaf ntëwu ña ten ani gë tokahnënd anji mburu ma cehahnënd anji nkëlëwa; ²⁹ kabi age ahñë tokëk do ce, hara yavëtëna imbahn Ahwëhn ña ye, ahñë arac ntavah Wën njëkëlehnad. ³⁰ Soje umë ye vëyabah hnë wuhnë tesëni do vëhwëhnana fanka, do vëyabah cëmëni. ³¹ Bare age pëcëtafen vankaf fu va, Wënu ña kitijëdilëfuhna. ³² Bare age Ahwëhn a kitijëdëhëfu do kwëdëndëfu, soje antë cëdinëfu gë duniÿa ÿi ye.

³³ Awa, vëyënta mën, age mbarëlërun soje roka ÿa, napëlëryin. ³⁴ Age ahñë inte ña d'us njoka, ÿalu hna tëfëka tok njintahnënde ga mbara. Koyëna, age mbarërun, Wënu ña kitijëdiluhna.

Soje wante wojëk ña, age njijëbu pëhwëtëdëfu ami dënk.

12

Vile njëdahnëd Iyir Ipacah

¹ Tame vëyënta mën, soje vile njëdahnëd Iyir Ipacah inja ÿadëfu hnësëhnu ayëtu ile ye toña ÿa soje virac. ² Njëtërun, ante nkorunëho yëtëlanahna Yesu ten ña, cëmbëdunëho wamën wante wok gena paryi, do wok kodina dënk nës, hara kodiluhna ayawënanawu. ³ Soje umë lehnandëmu: Ale hnësëd g'Iyir Wënu ña kodina ndëwana Yesu wëh, do ge ahñë gena g'Iyir Ipacah inja kodina ntehn Yesu ye Ahwëhn a.

⁴ Awa, vile yëdahnëde va nëmpëlëk, bare Iyir Ipacah ña fo yëdahnëd. ⁵ Uyëd ule ryonkuñahnëdehn w'a nëmpëlëk, bare Ahwëhn arac fo ryokuñëhne. ⁶ Wënu ña vile ntid' va nëmpëlëk, bare Wën hutac fo lid' virac fop hnë vahnë hna fop. ⁷ Ale-wo-le nuÿad uyëd w'a tufahnahn Iyir Ipacah ña hnë umë nke, soje ifërën vahnë fop. ⁸ Iyir ña njëdadhëha aryampo nësënd gë hakili, do ayëntaŵ

Iyir tac fo njëdadëha nësënd gante nke ile njëtëk ÿa. ⁹ Iyir tac fo njëdadëha ahawary ikwëtahn yaʋah dʋs, Iyir dampo tac njëdadëha aÿëntaʋ njërëndëhni vëres. ¹⁰ Njëdadëha aÿëntaʋ kat ntind viÿë vifëmpëhannah, ahawary kol nësënd wanës Wënu ʋa, ahawary kat kol njavëtënd ile watik hn'Iyir Ipacah tac dënk ÿa gë ile wok matina hnam ÿa, ahawary kol nësënd vanësa vante wok yëtina do aÿëntaʋ kol təkëtënd vanësa vatac. ¹¹ Waŋi fop, doku Iyir dampo tac fo ye; njëdadëha gante ñad ka ale-wo-le uyëd minu.

Viÿë viyabah hn'imbahn ndampo

¹² Awa, Këris ÿa gë imbahn nte hwëhnak viÿë viyabah mëntëlëni. Viÿë virac fop, mama njabahnëk, hn'imbahn ndampo fo nke. ¹³ Ha, fuhnë fop njaryinëkëfu soŋe nkeyin mbahn ndampo fo g'Iyir Ipacah ndanko: nke sëwif gë ale wok gena sëwif ma aramp gë ale wok gena aramp. Wënu ʋa njëdakëfu Iyir ndampo tac.

¹⁴ Imbahn iŋa gena iñë ryampo fo kwëhnak, viyabah ye. ¹⁵ Age ifary ÿa ntehnakënd: «Kabi gela vák, gentila mbahn hna», awa, soŋe umë gentina bi mbahn hna? ¹⁶ Do age nëf ʋa ntehnakënd: «Kabi gela inkër, gentila hn'imbahn», awa, soŋe umë gentina bi mbahn hna? ¹⁷ Age imbahn iŋa fop inkër fo yekënd, hak kokënd nkwëryënd? Do ge anëf fo yekënd, hak kokënd tehënda viÿë va? ¹⁸ Bare gena koyëna: mbahn ʋa kwëhnak viÿë viyabah va do Wënu ʋa ntik ile-wo-le ÿa gante ñad ka. ¹⁹ Vák ÿa fo gena imbahn! ²⁰ Awa mbahn ndampo fo ye bare viÿë viyabah yehëhna.

²¹ Inkër iŋa kodina ntehna vák ÿa: «Balëlohna gë wëjë», do nkaf ʋa fëna kodina ntehnëhni wapary ʋa: «Balëlohna gë wuhnë!» ²² Wëla viÿë vivë mbahn vile wok kwëhnana fanka va, kwëhnak nafa; ²³ do vile wëk va, virac lënëndëfen ntëbi vëÿëntaʋ va. Vile wok tëfëlahna nuyi va ÿak fabinëk dʋs, ²⁴ hara viwamah va balëlahna umë fop. Wënu ʋa ntik mbahn iŋa soŋe ntënëni viÿë vëwëh va. ²⁵ Koyëna, viÿë vëvë mbahn va ndemalëd, pitëlëdina. ²⁶ Age iñë ryampo korotëd, viÿëntaʋ va fop rëkëd korotëntëdeni; age iñë ryampo cëmbik, viÿëntaʋ va fop natëntëdehëhni.

²⁷ Wuhnë, cery sali ʋa, imbahn Këris ʋa yerun, do ale-wo-le hnë wuhnë iñë ryampo ye hnë mbahn tac. ²⁸ Koyëna nke cery sali hna, Wënu ʋa vëfayik va ntik vëryënkwëryënk, vëhigëna va vële nësëd wanës Wën do vërarëna va vëharan vahnë; tac, nkeni vële lid vifëmpëhannah, gë vële hod njërëndënihëhni vëres, gë vële ryemadëhëhni vahnë do gë ige asankaf do kat hnësëd vanësa vante wok yëtina. ²⁹ Fop vëyena vëfayik, fop vëyena vële nësëd wanës Wënu. Fop vëharanëdiléhnihna vahnë, fop vëlidina viÿë vifëmpëhannah. ³⁰ Fop vëhwëhnana uyëd soŋe njërëndënihëhni vahnë, fop vëhnësëdina vanësa vante wok yëtina, do fop vëhodina təkëtëni vanësa vatac. ³¹ Awa, yëkëlehnëryin ahwëhnawu vile njëdahnëd Iyir Ipacah iŋa vile ÿak nafa va.

Tame tufëdëmu gante ntide ka viÿë vile lidun va soŋe përenahn fop.

13

Iŋahn ʋa

¹ Age nēsēbu vanēsa vahnē ŋa do gē wēba wamēleka ŋa dēnk, hara ŋahnēlēwēhniha vēyēnta mēn va, wanēs mēn ŋa wanēsa warali fo ye. ² Age nuŋabu uyēd soŋe hnēsēndu wanēs Wēn do yētu fop ile soŋik ŋa do hwēhnaŋ fop uyēt wā, do age kwēhnaŋ ikwētahn cankaŋ holahnu wēku fakētu wahuŋ wī, hara ŋahnēdēwēhniha vēyēnta mēn va, ŋoñ gela. ³ Age njēdabuhēhni hnapul mēn ŋa fop vēhaŋyēhnaŋ va do yēdahnū mbahn mēn iŋa pēdī hafo sēmu hara ŋahnēdēwēhniha vēyēnta mēn va, umē ŋoñ nēfadilohna.

⁴ Ale ŋahnēdēhēhni vēyēntaŋ va nduñēnaŋ do pacēdēha ntaŋary iŋa. Nēwaryēdīna, naŋēnaŋdīna do kumaŋdīna fēna. ⁵ Ale ŋahnēdēhēhni vēyēntaŋ va didīna iñē ile sēfēhnēk, njēkēlehnēdīna nafa lēwu, davēdilahna ŋap do dēnkwētaŋdīna uŋeh ile ntiyiko. ⁶ Natēdilahna age ntīde ile rumpak, bare natēdēha age ntīde ile satēk. ⁷ Ale ŋahnēdēhēhni vēyēntaŋ va tavēhnēd fop do kwētahnēd fop do ntiyahndēha fop caŋēd do nduñēnaŋ fop.

⁸ Iŋahn ŋa tēkwēdīna muk. Fac ryampo uyēd wanēs Wēn wante nēsēdēni vahnē ndēcēd, do uyēd vanēsa vante wok yētina tēkwēd, do gē uyēd uyēt wā ndēcēd. ⁹ Tame, uyēt fu wā padēna do wanēs Wēn wante nēsēden padēna; ¹⁰ awa age tēkik fac ile padēd fop ŋa, ile wok padēna ŋa godīna. ¹¹ Ante nkobuho fatah ŋa, had fatah nēsēdēfuho do had fatah nahadēfuho do toña fatah hwēhnaŋbuho; bare tame naŋēbu, tavēbu fop ankeŋa vutah ŋa. ¹² Dol nudelēnēhna wapacēk viŋē va, had hn'anjēka nihah nuden, bare wati yejēk, nuden wapacēk. Hnē iŋi wati, yētēla fop, bare wati yejēk, njētēdēfuha Wēnu ŋa wapacēk had gante njētēko Wēn ki.

¹³ Awa viŋē virar vi yeŋ kwēlēkwēl: ikwētahn gē itamahn do gē iŋahn; bare iŋahn ŋa ye ile ŋak nēfak ŋa.

14

Soŋe wanēs wante wok yētina

¹ Awa yēkēlehnēryin ayewu vēle ŋahnēdēhēhni vēyēntaŋ. Yēkēlehnēryin fēna vile njēdahnēd Iyir Ipacah ŋa, do pecendiŋu uyēd ahnēsēndu wanēs Wēn. ² Ale hnēsēd vanēsa vante wok yētina gena vahnē nēsēnd bare Wēnu ŋa ye. Ahnē gwēryēhnēdilahna; Iyir Ipacah ŋa tēkēd pēyahndēd viŋē vile soŋik. ³ Bare ale hnēsēd wanēs Wēnu ŋa, vahnē va nēsēnd soŋe njaŋwahn hn'ikwētahn dēw hni hna, soŋe nirahni do mbosēvosehnēhni. ⁴ Ale hnēsēd vanēsa vante wok yētina va umē fo yaŋwēnaŋ, bare ale hnēsēd wanēs Wēnu ŋa njaŋwēnēd ikwētahn vēvē cery sali ŋa fop. ⁵ Ndēwadēfu aholu ahnēsēndu wūhnē fop vanēsa vante wok yētina, bare ile ŋabu ŋandu dūs ŋa umē ye aholu ahnēsēndu wanēs Wēnu ŋa. Ale hnēsēd wanēs Wēnu ŋa ŋak yaŋēka nafa ŋa gē ale holēk vanēsa vante wok yētina va, afo ge ahnē kod tēkēt wante nēsēd ŋa soŋe njaŋwahn ikwētahn vēvē cery sali va.

⁶ Awa tame, vēyēnta mēn, age njijēbu ŋal hun hna do nēsēhnēndu vanēsa vante wok yētina fo, ye hnēfandanēdēmu age gwēryēdanēdīluha toña soŋik ile njētēndanēk Wēn ma gwēnēda uyēt hun wā ma nēsēda wanēs Wēn ma kat karaŋēdīluha iñē? ⁷ Koyēna nke fēna soŋe vile yaŋwande va, gante nke takēralu ma

itëmp ki: age këm fo tëmpëde itëmp iņa, hak kode njëti gante tëfëka nkaŵi? ⁸ Do age lënkŵ ŷa kwëhnana kopa facah, mo yëtëd soņe ile lënkŵik ŷa? ⁹ Wuhnë fëna, age nësëdïluhna wanës wante wëryëde, hak kode njëti wante hnësëdun ņa? Sël fo yed wanës hun ņa! ¹⁰ Pacëk wanës wayabah wanëmpëlah yehëhna duniya li, do ule-wo-le ŵa nke ile pëhnëtanëd. ¹¹ Awa, age gwëryëda wanës ale hnësëhnëdëho ŷa, ahneh ale hnësëhnëdëho ŷa yebu, do umë ahneh mën ye. Gwëryëdïlëfuhna. ¹² Soņe umë ye, kabi ñadun dus uyëd Iyir Ipacah ņa, yëkëlehnerÿin ten njabu uyëd ule ŷawënëd cery sali ņa fop.

¹³ Soņe umë ye, ale hnësëd vanësa wante wok yëtina ņa tëfëka munta uyëd soņe kol tëkëtëhni wante nësëd ņa. ¹⁴ Age gë vanësa wante wok yëtina njëfadëfu, ntaŵary mën ņa njëfad, bare hakili mën ŷa yojëdina ñoñ. ¹⁵ Awa, hak ntide? Gë ntaŵary mën iņa njëfadëfu, bare njëfadëfu fëna gë hakili mën ŷa; njëwëdëfu gë ntaŵary mën iņa, bare njëwëdëfu fëna gë hakili mën ŷa. ¹⁶ Age camehnëduha Wënu ņa ntaŵary hu hna fo, ale yintik do wok yëtëna wanës watac, yëtëna ile hnësëdu ŷa. Awa, hak kod ntëkwand «Amina» iyëfa camehn hu ņa? ¹⁷ Wëla ntehni, iyëfa camehn hu ņa përenak dus, yaŵënëna ikwëtahn ahnë arac.

¹⁸ Camehnëbuha Wënu ņa soņe ile nësëdëfu vanësa wante wok yëtina, nësëdëfu lëbu ŵuhnë fop. ¹⁹ Bare, hnë mbarëla vēle hwëtahnëka Yesu hna, pecehnëko hnësu wanës imbëd wante hode nkwëry soņe haraņahñëwëhni vēhaŵary, gë ile hnësëbu wanës wawuli wante wok yëtina.

²⁰ Vëyënta mën, ant'anahandu had vutah. Age soņe wameh ņa ye, geryin had vunul, bare soņe viyë viyëntaŵ va fop geryin vicër. ²¹ Wëlin ile nësëk Vikerëh ŷa:

«Ahwëhna më lehnëk, gë viyë vahnë vēle hnësëd uŵi hnës uhneh ñadëfu hnësëhnëwëhni iyi bulunda, gë wës ahneh ñadëfu hnësëhnëwëhni, bare vēhnëpadilohna.»^{*}

²² Ndanko fo nke, age ahnë nësëd vanësa wante wok yëtina, umë dahëse ye soņe vēle wok vēhwëtahnëna va kabi Wënu ņa yëtëdanëdïlëhni hna iñë; bare umë kwëhnana nafa soņe vēle hwëtahnëk va. Do age ahnë nësëd wanës Wënu ņa, dahëse soņe vēle hwëtahnëk ye kabi Wënu ņa njëtëdanëdëhëhni iñë, bare umë kwëhnana nafa soņe vēle wok vēhwëtahnëna va. ²³ Tac age ŵuhnë vēle hwëtahnëk va mbarërun, do ŵuhnë fop afëgwëlehnu ahnësëndu vanësa wante wok yëtina, do age vēhaŵary vēle wok vēhwëtahnëna rëkëk hn'ile nkerun hna, vēlehnëdïlëhni hna bi ŵuhnë cenaku? ²⁴ Bare ge ŵuhnë fop wanës Wën nësëdun hn'imbarëla hna do tëket ahaŵary ale wok kwëtahnëna ten, awa, fop wante nkwëryëd ņa pacëndëdëha umë aŵen ye, pëcëtaf nkaf ntëwu ņa, ²⁵ do njëtëd ile soŵik sakahn lëwu hna, awa, ndëkwëhnëd yëka ŷa nkal hna do cëmbëdëha Wënu ņa ntehn: «Ha, paryi nke, Wënu ņa fagant hun nke!»

Ile yed hnë mbarëla

²⁶ Awa, vēyënta mën, age mbarërun ye rëfëku aliwu? Ale-wo-le tëfëka nti ile njëdëka Iyir Pacah ņa: age iyëw ye njëw, age ikaraņ

^{*} 14:21 14.21: Esayi 28.11-12

vëyëntaŵ va ye karanjehni, age iyëtëndan inë ye njëtëndan, age inës vanësa vante wok yëtina ye nës, age kat itëkët vëyëntaŵ va wante hnësëde ŋa ye təkëtëhni. Arabi umë fop ntiyi soje njawahnëni vahnë hn'ikwëtahn hna. ²⁷ Age vahnë ñadëni nësëni vanësa vante wok yëtina, vëhi, ma antë ntëbini vërar, kodëni nësëni aryampo aryampo do nke ale rəkëtëd wante nësëdëni ŋa. ²⁸ Age ale hođ təkët gena, ndemëhnani, antë nësëni: nësëhnëniha Wënu ŋa wahakili walëw hni hna fo.

²⁹ Age vële nësëndëhëhni vahnë wanës Wën va ye, vëhi ma vërar nësëni do vëyëntaŵ va pëcëtani wante nësëdëni ŋa. ³⁰ Bare ge Wënu ŋa nësehnëka ahnë ahaŵary, ale hnësakënda tëfëka ndemëhna. ³¹ Ha, wuhnë fop kodun ahnësëndu wanës Wën, bare aryampo aryampo, soje vahnë va fop ñëŋahnëni do nirayini. ³² Vële hnësëd wanës Wën va tëfëkëhni keryani soje antë ndëcëtëni wanës ŋa. ³³ Koyëna nke kabi Wënu ŋa ñadëna ge vahnë va vëlënëndëfina ile tantëk ŷa; umë yam ñad.

Ha, koyëna ntide hnë fop vacery sali hna. ³⁴ Soje vësëval va, tëfëlëhniha ñawëndëni hnë vëmbarëla hna: vëwawëryanina ñawëndëni; tëfëkëhni ntënënihëhni vëyëntaŵ va, gante nësëk sariya Wën ka. ³⁵ Ge mbalëkëhni soje pacënëhnini inë tëyënihëhni vësan hni watere hna. Caŋëna asëval ñawënd hnë mbarëla hna.

³⁶ Hnë mbarëla hun hna bi matik wanës Wënu ŋa? Hnë wuhnë fo bi təkëk? ³⁷ Ge ntiyahneka ahnë nësëd wanës Wën, ntiyahneka kwëhnak Iyir Ipacah inä, tëfëka njët ile herëndëmu ŷi Ahwëhn hna matik soje aŵawëhnu. ³⁸ Ge ahnë pabëna, Wënu ŋa fëna pabëdilahna ahnë arac.

³⁹ Awa, vëyënta mën, yëkëlehnëryin ten ahnësëndu wanës Wën do nt'avañëhnuni vahnë va soje antë nësëndëni vanësa vante wok yëtina. ⁴⁰ Bare fop tëfëka ntiyi caŋ gante tëfëka ka.

15

Ibëhn Yesu Këris

¹ Vëyënta mën, ndënkwëtehnëdëmu Wanës Wakasëk wante fëyamu ŋi. Nëparun g'uhnatah do yaŵënërun. ² Gë waŋi pehëtëderun, ge njawënërun gante pëyamu ki; ge gena umë kwëtahn hun ŋa sël fo ye.

³ Tëfëtanëmu ile hnuŷabu ami dënk ŷa, ihwëhn nafa ryënkwëryënkŵ ŷa: Këris ŷa cëmëk soje wameh fu ŋa, gante pëyahneko Vikerëh ka. ⁴ Kwëtiko hn'iyag do mbëhnëndaniko hnë fac rarëna hna, gante pëyahneko Vikerëh ka. ⁵ Piyer* ndënkwëko karyëtahn, tac vëfayik pëhw gë vëhi va fop. ⁶ Tac, ntëbi vahnë wakeme mbëd (500) karyëtahnëkëhniwo ndampo fo. Vëyabah hnë vërac nkoni, vëryampo fo sëmëk. ⁷ Tac, karyëtahnëkawo Sak fëna, do kat vëfayik va fop. ⁸ Karyëtahnëkëhniwo vëhni fop, tac, ga mbiŷëk, karyëtahnëgëkoŵo ami ale ye had fatah fante hnagik hnë wati le nkok təkëlahna. ⁹ Ha, ami ŷak vak vëfayik hna. Tëfëlohna dënk wacindewu afayik, kabi korotehnëbu cery sali Wënu ŷa. ¹⁰ Bare, Wënu ŋa, g'ufërën lëwu ŵa, njëdëko yewu afayik, do tavëlohna nafa këm. Ndokunëbu d'us ntëbini vëfayik vëyëntaŵ vi fop; bare gena ami

* 15:5 15.5 Piyer: Sefas kerik hnë Wagërek hna.

dënk ryokunjek, ufëren Wënu ale ye hnë ami ya ye. ¹¹ Awa, nke ami ma vëhawary, ile fëyahnëdëfun ya Wanës Wakasëk na ye do watac ye wante hwëtahnërun na.

İbëhn vësëm

¹² Age pëyahnëdëfun Këris ya mbëhnëk awa hak kod ahnë hnë wuhnë ntehn vësëm va vëvëhnëdina? ¹³ Ge vësëm va vëvëhnëdina, awa Këris ya fëna bëhnëna; ¹⁴ do ge Këris ya bëhnëna, Wanës Wakasëk wante fëyahnëdëfun do kwëtahnërun na kwëhnana nafa. ¹⁵ Do kat, ile fëyahnëdëfun soje Wënu na wamër ye kabi pëyahnëdëfun mbëhnëndanëka Këris ya hara bëhnëndanëlahna ge vësëm va vëvëhnëdina. ¹⁶ Ha, ge vësëm va vëvëhnëdina, awa Këris ya fëna bëhnëna. ¹⁷ Do ge Këris ya bëhnëna, kwëtahn hun na kwëhnana nafa, do gë wameh hun na nkorun. ¹⁸ Do fëna vële hwëtahnëka Këris do sëmëk va mbëvëni kwëlëkwël. ¹⁹ Ge soje iyï duniya yi fo hwëtinëk ikwëtahn fu na hnë bëmënkël fu gë Këris hna, awa fuhnë yeyinëk vële yëkëde had vële yak hayëhnëk duniya li.

²⁰ Bare gena koyëna, Këris ya mbëhnëk! Umë ryënkwek vëhnëk hnë vële sëmëk hna, soje vësëm vëyëntaw va fëna mbëhnëntahnini. ²¹ Ahnë ryampo fo yojëk icëm ina, do ahnë ryampo fo yojëk ibëhn ina. ²² Ha, vahnë va fop cëmëdëni kabi Adam ye rëm sankaf lëw hni ya, do vahnë vële kwëhnëk Këris va fop mbëhnëdëni. ²³ Bare ale-wole, ge tëkëk wati lëwu ya, mbëhnëd: Këris ya ryënkwek vëhnëk, tac ge mbokajëk vële kwëhnëk va mbëhnëdëni. ²⁴ Tac wapuya duniya na rëkid, do Këris ya tëkwehnëdëhëhni fop wayine wante hnawëk duniya ni do wëkëkëhni vahnë va gë fanka. Awa tac mbësahna ucankaf na Wënu na Rëm ya. ²⁵ Ha, afo Këris ya naw hafo hale këfëdëhëhni Wënu vëyëw vëlëwu va fop kuyët wakwer wadëwu hna. ²⁶ Icëm ina ye aye w arëkwa ale rëkwehnëde ya. ²⁷ Ha, Wënu na fop kwëtëkëhni gëd wakwer Këris hna.* Pacëk ge ntehnik «fop», gena soje Wënu na hnësëde, umë ale yëdaka fop Këris ya. ²⁸ Ha, Wënu na yëdadëha Aju ya ucankaf na fop. Ge Aju ya njëdayik ucankaf na, awa umë dënk hn'ucankaf Rëmu hna nkef. Koyëna, Wënu na fo yed ahnaw hnë fop.

²⁹ Ge ibëhn gekëndina, awa vële yaryëde soje vësëm va, ye hnëfadëhëhni? Ge ibëhn gekëndina, awa soje ye njaryëdëni soje lëw hni? ³⁰ Do fuhnë dënk soje ye wafëden nte-wo-nte na walawary walëw fu wa? ³¹ Vëyënta mën, paryi nke fac-wo-fac pabëlëdëfun icëm ina: paryi nke fëna natëko soje ile ntik hnë wuhnë Yesu Këris Ahwëhn fu ya. ³² Efes hna, mëtëbun gë vahnë vële ye wulaw paryi. Ge soje watoña vahnë fo yekënd, ye hnëfakëndëho? Ge vësëm va vëvëhnëdina, awa tokënefu do ceyin, kabi acahn cëmëden.*

³³ Kwëtëryin hakili: vëréfal vëwëh va përekanëdënihëhni vahnë vëfëren va. ³⁴ Bokanëryin vinahan vipëren hun va do ant'avok awënu! Nkeni hnë wuhnë vële wok vëyëtëna Wënu na. Nësëdëfu waji do tëfakëha cëfëhnu.

İmbahn vële vëhnëk

³⁵ Bare ahnë kod tëy: «Hak mbëhnëdëni vësëm va? İyëhne sifa mbahn kwëhnadëni?» ³⁶ Gante nënkwëru ka! İle hnadëru ya kodina

pëhn ge cëmëna ten. ³⁷ Do ye hnadëdu? Nadëdila atëh nte fëhniđ ña, uýëc fo hnadëdu, mpëd uýëc antimp ma uýëc hnëda haŵary. ³⁸ Tac, Wënu ña njëdafëha uýëc ŵa imbahn nte ñad ña; uýëc le-wo-le ŵa, mbahn dëwu ña kwëhnad. ³⁹ Imbahn mëntëlëna g'iñëntaŵ: imbahn ahnë ña soje ahnë ye, iba wulaŵ ña soje wulaŵ ye, iba wusëry ña soje wusëry ye do iba wuwis ña soje wuwis ye. ⁴⁰ Nkehëhna fëna viyë g'ambin vi do gë nkal vi; humpen viyë vimbë ambin va nëmpëlëk gë vimbë nkal vi. ⁴¹ Humpen ulav ŵa gë ulepera ŵa do gë wahol ŵa nëmpëlëk; la hnë wahol hna dënk, wahumpen walëŵ hni ŵa nëmpëlëk.

⁴² Koyëna, ge vësëm va mbëhnëni, mbahn dëŵ hni ña mëntëlëdina g'inte kwëhnaniho ña. Age mbahn iña mbañik, had uhnëda ile nadik, nkëlëd, bare ge mbëhnëk, kodina mbok nkël. ⁴³ Age mbahn iña mbañik gwamëna, bare ge mbëhnëk gwamëk. Ge mbahn iña mbañik kwëhnana fanka, bare ge mbëhnëk njaβëka fanka. ⁴⁴ Ge mbahn iña mbañik, mbahn ahnë fo ye, bare ge mbëhnëk, imbahn kwëhn Iyir Ipacah ye. Ha, ge mbahn ahnë nke, nke fëna mbahn kwëhn Iyir Ipacah. ⁴⁵ Vikerëh wanës Wënu ña më lehnëk: «Adam, ahnë aryënkŵëryënkŵ a, ale yëdäyik njënënd yeho.» Bare Yesu, nte ye Adam tëkwa ña, ale yëdanëd iyir nte yënëndanëd vëýëntaŵ ye. ⁴⁶ Imbahn kwëhn iyir ña dënkwidina, iba ahnë ña fo ryënkwid, tac imbahn kwëhn iyir ña do njigi. ⁴⁷ Wënu ña g'inkal ñi ñahanëkawo ahnë aryënkŵëryënkŵ a bare ahigëna ýa g'ambin matik. ⁴⁸ Vahnë vëvë nkal vi gë ale ñahanëko Wën g'inkal ña mëntëlëni, do vahnë vële yid g'ambin va gë ale wätik g'ambin mëntëlëdëni. ⁴⁹ Do ndampo fo nke gante mëntëlëk imbahn fu g'iba ale ýahanik g'inkal ki, koyëna fëna mëntëlëd imbahn fu ña g'iba ale wätik g'ambin ka ge mbëhninëk.

⁵⁰ Vëýënta mën, wëli wante hnësëhnëdëmu ña: vimbahn fu vimbë nkal vi kodina nkenti Naw Wënu hna; ile yëlëd ýa kodina nkenti hnë ile wok gëlëdina hna. ⁵¹ Njëtëndanëdëmu ile soŵik: cëmëdelënëhna fop, bare fuhnë fop nëmpëtëdënehëfu; ⁵² umë ñap ntiyad, hnë soje aryëm aýesëlehn tañ fo, ge nkŵëryik idënkŵ tëkwa hna. Ge ntënkŵik, vësëm va mbëhnëdëni soje antë mbok cëmëni do fuhnë fop nëmpëtëdënehëfu. ⁵³ Imbahn nte yëlëd ña tëfëka mbaci ile wok gëlëdina, imbahn nte sëmëd ña tëfëka nëmpëti g'ile wok cëmëdina. ⁵⁴ Ge imbahn nte yëlëd ña nëmpëti g'inte wok gëlëdina ña, imbahn nte sëmëd ña nëmpëti g'inte wok cëmëdina, awa tac ntiyad wanës wante herik ña: «Icëm iña mbëvehnik; Wënu ña mëkëka.»*

⁵⁵ «Icëm, ne nke imëk hu ña?

Icëm, ne nke rovahn ile rohahnëdu ýa?»*

⁵⁶ Rovahn icëm ña, wameh ña ye, do fanka wameh ña, sariya ýa ye. ⁵⁷ Cëmbënëfuna Wënu ña, umë ale yëdafëhëfu imëk hnë wameh g'icëm hna g'Ahwëhn fu ýa Yesu Këris.

⁵⁸ Awa, vëýënta mën vële ýahnëbu, yaŵënyarin, ant'aholiwu aýënkëlehniwu, kahnëndaryin đus kwëlëkwël hnë wadoku Ahwëhn hna. Njëtërun ambër nte yedëhu hnë wadoku Ahwëhn ña gedina muk nafa këm.

16

Koryi soŋe cery sali mbë Yerusalem

¹ Tame, soŋe koryi ile varëpëde soŋe vële hwëtahnëk vëvë Yerusalem va: diryindën wuhñë fëna had gante nkabëbuhëhni vëvë vacery sali wavë Galasi ki. ² Hnë dimasi-wo, ale-wo-le hnë wuhñë pit ýalu hna ile mëkëd ýa; antë hnapiwu rëkiwu mbarëpahni. ³ Koyëna, ge tëkibu, payëdëfuhëhni vële rëhñarun va njiryeryëni koryi ile varëpërun ýa gë Yerusalem gë kayëte nte rufahnëd vëhni mo nkeni. ⁴ Age ami rëfëka yintiwu fëna, tëfëlëdëfun gë vëhni.

Ile ñad nti Pol

⁵ Njidëfu Masedëwan, ge ndëcëbu hnam njiryidëfu gë ýal hun. ⁶ Ñëwëdëfu ýal hun hna mpëd hnë wati huji hna fop. Koyëna, ge yiŋa yebu, kodun aryemawuno soŋe ryëcalu nkol kawary. ⁷ Aŋa nkaŵ, ñada ryëcalu aki fo, pëhnaŋu mbiyëlahnin gë wuhñë, ge Ahwëhn a maŵëk. ⁸ Bare Efes li nkođëfu hafo ambënt Pantëkot ŋa tëki, ⁹ kaŋi ifida fidëtak dŋus doku mën hna, bare vëyëw va njabëni fëna dŋus.

¹⁰ Ge Timote nehahnëryiku, kwëtëryin hakili antë memahna hnë wuhñë. Doku Ahwëhn ýa ndokuñëd, had ami. ¹¹ Awa, ahnë antë njafaŋa. Arabi mbokaj gë yam ýal mën li. Napëdëfuhëhni umë gë vëyëntaŵ va.

¹² Awa tame, ge soŋe aýënta fu Apolos ye, kamënaýehñëbuhä dŋus njiryini gë vëyënta fu va ýal hun hna, bare maŵëna la toye njiryi gaki; njiryidëfu gë njivëmaka.

Watëkwa

¹³ Kwëtëryin hakili: yaŵënëryin ikwëtahn Këris ŋa, kamënarinyin do yaŵëryin. ¹⁴ Diryindën le-wo-le ýa g'injahn.

¹⁵ Njëterun tere Sëtefanas ýa yeho vëryënkwëryënkwa Akayi* hna vële hwëtahnëko va, do ndokuñëndënihëhniwo dŋus vële hwëtahnëk va. Awa, njëfadëmu, vëyënta mën: ¹⁶ maŵëndinëhni viyë vahnë do gë fop vële mbëralandëni dŋus rac va.

¹⁷ Natëko gante njijëni vëhni Sëtefanas gë Forëtonatus do gë Akayikus ki kaŋi ndemaniho ile wojëkowo rëfëkawo alinëhnuno ýa, ¹⁸ do njawënaýehñëniho gante njawënaýehñënihu wuhñë dënk ki. Awa dënënerinëhni sifa vëyi vahnë.

¹⁹ Vëvë vacery sali wavë Asi† va nkaýënihu. Akilas gë Përisëka do gë vële varëlëd ýal hni va nkaýënihu g'uŵac Ahwëhn a. ²⁰ Fop vëyënta fu vële ye ani va nkaýënihu. Gaýëlëryin g'injahn nte rufande vëyënta hna.

²¹ Ami Pol herëk iyi simpaýi gë vák mën yi dënk.

²² Ale-wo-le wok ñadilähna Ahwëhn a, ndëwani uŵeh. Ahwëhn, yij!

²³ Arabi idëwa Ahwëhn fu ýa Yesu nke gë wuhñë.

²⁴ Ñahnëmu wuhñë fop g'uŵac Yesu Këris ŵa.

* **16:15** 16.15 Akayi: Resiyo nte nkehahnëk nkol Korent ŋa ye. † **16:19** 16.19 Asi: Gena nkal cankaŋ nte ŵacik iyi wati koyëna ŋi bare resiyo vë hnam ye.

Kayëte kigëna nte kerëhnëkëhni Pol vëvë Korent Wade yehëhna hnë inji kayëte

Afayik Pol cery sali mbë Korent ña kerëhnëk inji kayëte kigëna, wati nte nkeho Masedëwan hna hnë bëhn wafëhw imbëd g'imbëd ma hnë bëhn wafëhw mbëd g'imbëd gë ryaw (55 gë 56) ga ndëcëk hnagi Yesu ÿa.

Pol pëmpëhnahnëkawo nkwëryëla ntëwu ña gë vële hwëtahnëk vëvë Korent va antë nko nëfa. Atufahnëd hnatah lëwu wã soje imawëhn ntëw hni ña. Nësëd soje wameh wante kitinjëk kayëte ndënkwëryënkwa ntëwu hna do g'idëkwa catah ntëw hni ña; nk-abahnëk soje ile nkok yina njëkihni ÿa; kamënaÿehnëdëhëhni vëvë Korent va mbarëni koryi ndemahnënihëhni vëvë cery sali mbë Yerusalem ña hnë uhorot lëw hni hna; Pol nkwëryëk vëryampo hnë vëhni vëwawëna soje ile ntiyak had afayik do tëfëka pacëna.

Pol nësëd hnë inji kayëte soje yas rarëna lëwu ile ñad njihahn njëkihni vëvë Korent va (12.14; 13.1).

Wëlin wanës wadaw wakwëhn nafa hn'inji kayëte: doku, Pol, wanës, fanka, toña, ikwëtahn, iyir.

Wëlin gante nke kayëte ka:

Simpaÿi gë cëmb (1.1-11)

Pol nkwëcëtëk ile ñadëho nti ÿa (1.12-2.17)

Soje kwëtëla kasëk (3.1-7.1)

Uhnatah Pol (7.2-16)

Uhwëhna nëf (8.1-9.15)

Idëkwa Pol soje vële hnëwëdëha (10.1-11.15)

Horot ile yehawo Pol ÿa (11.16-12.21)

Siyab rëkwa Pol (13.1-14)

¹ Ami Pol, afayik Yesu Këris ÿa yehahnëbu kabi Wënu ña ÿak koyëna. Gë aÿënta fu ÿa, Timote, nkebun. Kerëhnëryiderun wuhne vëvë cery sali Wën nte ye Korent ñi do gë fop vële hwëtahnëka Yesu hn'inkal Akayi va fop. ² Arabi Wënu ña, Rëm fu ÿa g'Ahwëhn a Yesu Këris ndëwanihu do njëdënihu yam ÿa!

Pol camehnëdëha Wënu ña

³ Cëmbënëfuna Wënu ña, Rëm Ahwëhn fu ÿa Yesu Këris, Rëm fu le fëbëka kayëhnahn ña, ale hamënaÿehnëdëhëfu kwëlëkwël!
⁴ Kamënaÿehnëdëhëfu hnë horot fu hna fop soje mëkin fuhnë fëna kamënaÿehninëhni fop horot hna, njëdäyinëhni ikamëna nte hnuÿayinëk fuhnë dënk hnë Wën hna. ⁵ Do gante korotëntëderun d'us wahorot Këris wã, koyëna fëna Këris njëdadëhëfu ikamënaÿehn yabah. ⁶ Age korotëdëfun, soje ahnuÿahnu ikamënaÿehn ña ye do gë ipëh inja; ge kamënaÿehniëbun, soje ahnuÿahnu ikamënaÿehn nte yawënaÿehnëdëhu ye gante korotërun gë fuhnë ki. ⁷ Ikwëtahn fu soje hun ña njawëk. Ha, njëtëbun gante nkentëderun hnë horot lëw fu ka, nuÿantëderun fëna kamënaÿehn nte hnuÿadëfun hna.

⁸ Ha, věyēnta fu, ñadēfun ayētu horot sankaf ile ryuñēnabun hn'inkal Asi hna: horot fu ŷa ntēnēkēfuno dūs, ntēbēkēfuno fanka, ntiyahnēkēfuno dēnk cēmēdēfun. ⁹ Ha, ntiyahnēkēfuno idaw̄ fu ŷa fēhnayik. Nkeho koyēna soŷe antē hwētahn fu vankaf fu va dēnk, bare Wēn hunte wātēndēdēhēhni vēsēm ŷa fo hwētahnēbunēho. ¹⁰ Umē fehētēkēfu inji cēm do mbokēd̄ pehētēfu kat; ha, pacēkēfu nkod pehētēndēfu. ¹¹ Wuhnē fēna ndemađunēhēfu fac-wo-fac g'iyēfa hun ŷa. Koyēna, nuŷadēfun Wēn hna ufērēnak lēwu w̄a soŷe iyēfa nte njēfanēhnēnihēfu vahnē vēyabah na do vēyabah camehnēdēniha Wēnu ŷa soŷe ufērēnak ule njēdākēfu ŷa.

Pol nkwēcētēk ile ñadēho nti ŷa

¹² Wēlin ile hnatēndanēkēfu ŷa: vinahan fu va ntañak soŷe ile yasēbun dūniŷa li, do kas hnē w̄uhnē. Njasēbun gē ipacēna do gē toña nte w̄atik hnē Wēn; gena gē uyēt vahnē, bare g'ipērēna Wēnu ŷa nke. ¹³⁻¹⁴ Vile ŷaderun afēyayiwu ŷa umē herēhnēryiđerun, gena ihaŷary. Gaki nkwēryērūn wēdampo do ntiyahnēko ile w̄eryēđun padēd̄ fac ryampo. Koyēna natēdēhu gē fuhnē had gante natēdēhēfu gē w̄uhnē ki hnē fac Ahwēhn a Yesu.

¹⁵ Kwētahnēbuho watac do soŷe umē ñadēfuho yiryiwu wahwēnta wahi ŷal hun hna, soŷe natu g'ahaŷary. ¹⁶ Ñadēfuho rēfēryiwu ŷal hun hna age njiđēfu gē Masedēwan, tac ge matibu hnam, ŷalun hna ñadēfuho vokaju. Tac ge matēbu ŷalun hna ñadēfuho aryemawuno fere yiwu Yude. ¹⁷ Ante pēhnađuho watac ŷa, ntiyahnēkuno bi wakihnah ye? Wante fēhnađēfu ŷa nahan vahnē fo bi ye, vēle nēsēd̄: bi «ha» bi «hali» ndampo fo?

¹⁸ Wēnu ŷa umē dēnk njētēk wapacēk: wante hnēsēnderun ŷa gena «Ha» do «Hali» ndampo fo. ¹⁹ Aju Wēnu ŷa, Yesu Kēris, ale fēyahnēbun ami gē Silas do gē Timote ŷalun ŷa yijēlohna soŷe ntehn «Ha» do «Hali» ndampo fo. Wadēwu ŷa, «Ha» fo yeho. ²⁰ Yesu ye «Ha» fop wante nēsēko Wēnu ŷa ntid̄. Awa ge muntadēn gē w̄ac Yesu ntehnēđēn «Amina», cēmbahnina Wēnu ŷa. ²¹ Do Wēnu ŷa umē dēnk yaŷēnēdēhēfu gē w̄uhnē, hnē bēmēnkēl fu gē Kēris hna. Wēnu ŷa, umē dēnk rēhnađēfu, ²² iyavēta lēwu yēdākēfu, Iyir Ipacah, nte kwētēk ŷa vintaŷary fu hna, nke dahēse ile rufēdēhēfu paryi nuŷaden viŷē vile ñad̄ njēdāfu va.

²³ Awa age nurun ga nkođu bokala gē Korent kabi kaŷēhnahnēko gē w̄uhnē ye. Arabi sēmu ge mērēdēfu! Wēnu ŷa ye sede ntaŷary mēn ŷa. ²⁴ Yēkēlehnēlēfuhna yefu vēsankaf hun, alehniwu gante ntid̄un kwētahn hun ŷa. Ikwētahn hun ŷa njaw̄ēk! Bare ñadēfun ryokuñētifu soŷe uhnatah hun w̄a.

2

¹ Soŷe umē ye, pēhnađu antē vokaryiwu gē ŷal hun, antē voku yiŷēhnēndanu. ² Age njiŷēhnēndanēmu, mo yēdāđēho uhnatah w̄a? Vēle yiŷēhnēndanēbu va bi? ³ Soŷe ile herēhnahnēmuno koyēna ŷa: ñadēwohna, ge tēkēryibu, njiŷēhnēndanēniho vēle rēfakēha njēdāniho uhnatah w̄a. Pacēko: ge natēko, w̄uhnē fēna natēdēhu fop. ⁴ Yētēryin, gē wako mēn ŷa kerēhnēmuno, sakahn mēn ha pēbēkawo

yiwëhñah g'ufëmpëhñahñah. Keryëhñëluhna soje yiwëhñëndanu, ntibu rufahnu iña cankañ ðus nte hwëhñabu soje hun ña.

Itavëhn awën

⁵ Age ahñë likawo aÿëntaŵu lavah, gena ami ntiko, kode ntehni wuhnë fop ntiko. Gena soje ÿayëndanu hnësëhñëmu watac, toña ÿa dënk ye. ⁶ Soje ahñë arac, ikwëd vëÿëntaŵu va gwër nkedëha. ⁷ Tame tëfëku aravëhñuna do ahamënaÿëhñuna, soje antë pëba uyiwëhñah sankaf ðëcët. ⁸ Awa tëÿëdëmu, tufëryina ñaafunëha. ⁹ Wëlin soje ile herëhñahñëmuno: ñaäëfuhö yëkëhñahnu soje yëtu bi mawëhñëdfun fop wante lehnëderun ña. ¹⁰ Ge tavëntunëha ahñë, tavëndëbuhä ami fëna. Do ami, ge tavëhñëbu —ge nke iñë ile rëfëka ravëhñu— soje hun ÿa ravahñëdëfu haryënkw Këris hna, ¹¹ soje antë Sintani nuÿa rënka ile tokandëhëfu. Njëtinëk ðus vinahan vidëŵu va.

Pol Tërowas hna

¹² Ante tëkëbuhö Tërowas soje fëyahnu Wanës WakasëkKëris ña, Ahwëhn a pidëtëhñëkowo nkaŵ soje lihahnu. ¹³ Bare ndëñëbuhö ðus, kabi tëkatëlëŵawöhna hnam Tit, arëfëlënta mën a. Soje rac koyabuhëhniwo vëvë Tërowas va yilehnu Masedëwan hna.

¹⁴ Arabi cëmbi Wënu ña! Mëkëden fop kabi gë Këris nkeyinëk kwëlëkwël. Pañ gë fuhnë Wënu ña njëtëndanëdëha Këris hn'ile-wole hna, had datikola ile rehëd gante-wo-gante. ¹⁵ Ha, tehëden had datikola hnëñah Këris ÿa soje icëmb Wënu ña fagant vële rëfëk nkaŵ nte yiryeryëd g'ipeh ka do gë vële rëfëk nkaŵ nte yiryeryëd g'icëm ka. ¹⁶ Soje vëryaŵ, rehërya icëm ye ile yiryeryëd g'icëm; vëÿëntaŵ va, rehërya uwám ye ule yiryeryëd g'uwám usër. Awa mo rëfëka nti ÿi sifa doku? ¹⁷ Fuhnë gelëfuhna had vëyañah vële wafëd wanës Wën ki. Hali! Wënu ña fayikëfu awa toña hnësëdëfun tase lëŵu hnë ibëmënkël fu gë Këris.

3

Soje kwëtëla kasëk

¹ Awa, ntiyahñëku bi itufëhna vokëbun rufëhñandëfu gë watac? Mbalëkëfu bi, had gë vëÿëntaŵ ki, vëkayëte vante yëtahnëdfunëhëfu fuhnë gë vëÿëntaŵ? ² Wuhnë dënk ye kayëte ntëŵ fu tac nte herik hnë wasakahn fu hna, nte kodëni vahnë va fop njëtëni do karajëni. ³ Ha, pacëk kayëte nte kerëk Këris ña yerun do hnë doku lëŵ fu hna ntihahnëk watac. Gena gë ihera kerik bare gë Iyir Wën hunte wok cëmëdina nke; kerina hnë wëraka, bare hnë wasakahn vahnë hna kerik.*

⁴ Pacahnëkëfu waji haryënkw Wën hna, soje Këris ÿa. ⁵ Diyahnëläfuhna kodëfun lifu iñë fuhnë fo, bare g'idema Wënu ña wëkahnëbun lifu ile lidëfun ÿi. ⁶ Umë wëkahnëbun yefu vële hnësëd soje kwëtëla kasëk ña. Kwëtëla tac, matina Sariya Moyis ÿa, bare hn'Iyir Ipacah hna matik. Sariya Moyis ÿa g'icëm njiryeryëd, bare Iyir Ipacah ña uwám ŵa njëdahnëd.*

⁷ Hnë wati Sariya Moyis hna Wënu ña tufahnëdëho untënah ntëŵu ña g'untancah cankañ. Yëka Moyis ÿa ntancëdëho ðus afo vëva Isërayel va vëhodilohna ntarjënihä, bare untancah tac mbiÿëdihohna.

Ge paryi sariya ŷa kwëhnako untënah ŋi mama nkehahnëko ðoku lëwu ŷa iyiryery vahnë g'icëm, ⁸ do kas untënah ðoku Iyir ŋa kwëhnadina rëkwëlehna! ⁹ Ha, ge ðoku sariya le yojëd ntavah Wënu ŋa kwëhnak untënah ŋa awa untënah nte kwëhnak ðoku Iyir nte satënëd ŋa lëbëk ðus. ¹⁰ Do haryënkw hnë iŋi danc ntënah cankaŋ, danc ntënah sariya ŷa goryeryëna nafa. ¹¹ Ge vēyi vērac vile wok biŷëna va njabëkawo ðus ntënah ŋa, awa vile viŷëd va lëbëka ntënah ŋa.

¹² Awa kabi ikwëtahn hwëhnayinëk hnë ðoku Iyir Ipacah li, gë afaya sankaf nësëdën. ¹³ Didëlënëhna had Moyis, umë ale sënkaðëho yëka ŷa memaŷëhnahnëhni vēva Isërayel va antë nuni yëka lancah lëwu ŷa lakënde lancah rac biŷëdina. ¹⁴ Ntidëniho koyëna kabi wahakili vēva Isërayel va piðako, do cënkan tac nkok hafo dol ge karaŋëdëni Vikerëh Vicër na. Ante maŷëhnëdehnëha Këris ŋa fo ntihëtað anŋi cënkan. ¹⁵ Ha, gë dol nte-wo-nte karaŋëdëni vēva Isërayel vēkayëte Moyis va, iñë sankëd wahakili walëw hni wã. ¹⁶ Bare ge ahnë gwëcëtak tëfa Ahwëhn a ntihëtëhnëde cënkan ŋa. ¹⁷ Awa, Ahwëhn a, umë hwëhnak Iyir ŋa; do hn'ile nke Iyir Ahwëhn hna, hnam nke ige afaya ŋa. ¹⁸ Do fuhnë fop, kabi wayëka fu wã cankëtak, nuden do tufahnëden hnë vankeya fu hna untënah Ahwëhn ŋa. Awa Iyir Ahwëhn a vacëdëhëfu, ntidëhëfu nkeyin gante nke umë ka, g'untënah nte wënað kwëlëkwël.

4

Hnapul vē g'ambin hnë vapeya intil

¹ Awa, yambëdilëfuhna kabi Wënu ŋa, g'ikaŷëhnahn dëwu ŋa, kwëtëhnahnëkëfu iŷi ðoku. ² Tavëbun vankeya vacëfëhnah vante soŷaryëdëfunëho, iñë gena ile lidëfun rokahnëfuni vahnë do tumpëdilëfuhna wanës Wënu ŋa; bare toña ŷa yëtëndanëdëfun wapacëk do koyëna njëkëlehnëdëfun hnuŷafu ikwëtahn vahnë va fop haryënkw Wën hna. ³ Ge Wanës Wakasëk wante fëyahnedëfun ŋi cënkak hnë vēryampo, hnë vēle rëfëk nkaŷ nte yiryeryëd g'icëm ka fo nke koyëna. ⁴ Vëhni vēhwëtahnëna kabi Sintani, wën iŷi duniŷa, mëpëndanëk wahakili walëw hni wã. Koyëna vēhoðina nuni humpen Wanës Wakasëk wante rufahnëd ntënah Këris ŋa, ale ye aŷëntëlënta Wënu ŋa. ⁵ Gena soŋe lëw fu dënk fëyahnedëfunëhëhni vahnë va, bare soŋe Yesu Këris Ahwëhn a ye; ge fuhnë ye, gelëfuhna Ahwëhn a, vēryokuŋëhn hun fo yebun soŋe Yesu ŷa. ⁶ Wënu ŋa më lehnëko: «Arabi humpen ha ntanc faŋant hn'umëhwëry hna!» Do umë dënk lancëndanëk humpen hudëwu ha hnë wasakahn walëw fu hna, soŋe njëtahnin untënah ntëwu nte lancëd hnë yëka Këris hna.

⁷ Bare iŷi hnapul, hnë vapeya intil nke, umë fëhnëtanëd fuhnë ye, gante njëtande iŷi fanka sankaf ile lëbëk fop matina ŷal fu, bare hnë Wën hna dënk matik. ⁸ Ndëñëhnifun gante-wo-gante, bare ŋwëŷëhnëdëlëfuhna; mpaŷëmpaŷëndebun ðus, bare cilëtaðilëfuhna; ⁹ koroteyëhnëdëbun, bare Wënu ŋa tavëdilëfuhna; këfëdëbun, bare mëkëdëlëfuna ryawëfu. ¹⁰ Kwëlëkwël njoyinëk hnë vimbahn fu hna icëm Yesu ŋa, soŋe uwám lëwu wã tufëhnahn fëna hnë vimbahn fu hna. ¹¹ Paðëlëdëfun icëm ŋa kwëlëkwël soŋe Yesu ŷa, soŋe nuhahni uwám Yesu wã hnë vimbahn vidëw fu vinte rëfëka cëm va. ¹² Koyëna icëm iŋa hnë fuhnë ndokuŋëd, bare uwám wã hnë wühnë ndokuŋëd.

13 Vikerëh hna kerik: «Kwëtahnëbu, soje umë hnësahnëbu.»^{*} Fuhnë fëna sifa ikwëtahn tac hwëhnaßun do soje rac hnësëdfun. 14 Ha, njëtëbun Wënu hunte vëhnëndanëka Ahwëhn a Yesu mbëhnëndanëdfëhëfu fuhnë fëna gë Yesu do kwëtëdfëhëfu gë wūhnë ðarël lëwu. 15 Fop ile horotëdfun ýa, soje nafa hun ye, soje ipërëna Wënu ña nkoð campënd vahnë hna, do koyëna icamehn nte camehnëde Wënu ña nkwenad soje icëmb dëwu ña.

Icëmb nte yejëk ña puðina

16 Soje umë ye yambëdfilëfuhna. Wëla imbahn fu ña përekand toye toye, ntawary fu ña fac-wo-fac kasëkad. 17 Horot fu vë gaki ýi kihnek ge mëntëndëlehnini gë icëmb nte hnuýaden ña, kabi horot rac hnuýahnëden inji cëmb yabah nte wok puðina. 18 Awa, fuhnë yëkëlehnëdfilëfuhna ile hnuðe, ile wok nuðena yëkëlehnëdfun, kabi ile hoðe nuyi ýa ðiyëðina ðus, bare ile wok nuðena ýa nkoð kwëlëkwël.

5

1 Imbahn nte hwëhnayinëk nkal li, had usank ule fërëkad fac ryaß ye. Bare njëtinëk, ambin hna, kwëhnayinëk acery nte wof kwëlëkwël. Wënu ña lik, gena vahnë. 2 Do tame, njëmëden, kabi ñankahnëkéfu cuðayin mbahn ambin ña, nte yeð cery fu ña. 3 Koyëna lakënde pitëlin g'imbahn fu ña ðuniýa li tëkatëdelënfuhna ñas fo kabi cuðayinëk mbahn mbë g'ambin ña. 4 Ha, mpëd ante ýëwahninëk hn'usank hna, njëmëden had idib ðënah ryibinëk. Gena kabi ñaden cuðëtayin imbahn fu ñi bare pecehnëkéfu cuðayin mbë ambin ña, soje mbahn nte wok cëmëðina ña kohn mbahn nte sëmëð ña. 5 Wënu ña ðenk ye ale fëhwëtaryëkéfu soje rac. Njëðakëfu Iyir Ipacah inji had sah ryënkweyënkwe hnë viýë vile kwëtëhnëkéfu hna.

6 Koyëna, pëbëkéfu kwëlëkwël ikwëtahn ña. Njëtëbun ge hn'imbahn hna nkoßun lëdfëfu, tëhayilënëhna idëð Ahwëhn hna. 7 Ha, g'ikwëtahn ña njasëdfun, gena gë inu. 8 Pëbëkéfu ikwëtahn ña do pecehnëkéfu ravëfu inji mbahn do yifu lëdfëfu ðarël Ahwëhn a. 9 Bare ile ýadëfun ryënkweyënkwe ýa umë ye, nëñahna gë fuhnë wofu hnë inji mbahn ma ravëfu. 10 Fac yeð fuhnë fop tëfëka kahnin kitija Këris hna soje kitij fu. Koyëna ale-wo-le nuýad icos ile ndokujëk ýa hnë ðuniýa lëwu hna nkal li, nke ifërën ma iwëh.

Doku ikonjëndëlehn

11 Idak gë Ahwëhn a vintawary fu hna nke, soje rac njëkëlehnëden mawëhnëniha vahnë va. Wënu ña njëtëkéfu wapacëk, do ntiyahnéko wūhnë fëna, hnë walaßary hun hna, njëtërunëho wapacëk. 12 Ñadilëfuhna nke had itufëhna vokëbun rufëhnandëfu, bare ñaderun ayëðayiwu ile hoðun asamehnahnëndunëfu, aholahnu alëkwanduni vële naýënarýëð hnë ile hnuðe fo hara gena ile ye ntawary hna. 13 Ge had cenakëfu nkeßun, soje Wënu ña ye; bare ge gë hakili ntibun, soje hun ýa ye. 14 Injahn Këris ña liýëhnëdfëhëfu, kabi pacëkéfu waji: Këris cëmëk soje fuhnë fop, awa koyëna, fuhnë fop cëmëntinëkéfu gë umë. 15 Cëmëk soje fuhnë fop, koyëna godelënëhna

njëkëlehnënden hnëjah lëw fu fo, bare rëkëde njëkëlehnënden hnëjah ale sëmëk soje lëw fu ya do vēhnëk vēsëm hna.

¹⁶ Soje umë ye gona njëkënde ahnë gante njëkëdëha duniya ki. Wëla kobëri ja njëkëbunëha Këris ya gante njëkëka duniya ki, tame gona njëkënde koyëna. ¹⁷ Awa, ge ahn'a gë Këris ya nkeni, ahnë ahasëk ye: vantiya vacër va ntihetik, vantiya vakasëk va ye. ¹⁸ Umë fop Wënu hna matid, umë ale honjëndëlehnëkëfu gë umë g'uryema Këris wa do hwëtehahnëkëfu doku ikonjëndëlehn ja. ¹⁹ Ha, Wënu ja honjëndëlehnëkëhni vahnë va g'umë hn'ibëmënkël fu gë Këris, tavëhnëkëhni wameh wadëw hni ja. Do payëkëfu soje pëyahnin konjëndëlehn tac. ²⁰ Awa gë wac Këris ya payibun do g'uryema Wënu ja nësëdëfun had umë dënk wacëdëhu. Awa, këlayirun g'uwac Këris ya, mawëryin ahonjëndëlehnëiwu gë Wënu ja. ²¹ Këris kwëhnalohna wameh, bare ntibëko wameh fu ja soje fuhnë vēle yeyinëk g'umë va, Wënu ja catahna gë fuhnë.

6

¹ Këladërun, fuhnë vēle ryokunjëhnëdëha Wën gë wuhnë, antë ahnëhahnu uyëd ule hnuyarun gë Wënu ja. ² Wënu ja më lehnëk: «Hnë wati le rëhnabu hna, mawëbu uyëfa hu wa,

hnë fac peh hna, njijëbu ryemaŷi.»*

Awa tame, wëli wati ile mawahnëd Wën iyëfa vahnë ja; wëli fac peh ja.

³ Njadilëfuhna lifu iñë le hođ menëhna ahnë hn'ikwëtahn dëwu hna soje antë kwëhna ile nëwëdëhëfu hnë doku lëw fu hna. ⁴ Bare, fuhnë ñadëfun rufënafu hnë ile-wo-le hna had vēryokunjëhn Wën paryi. Koyëna duñënadëfun g'ikamëna cankaf wahorot wa, wadëñah ja do wëwati wahambah wa; ⁵ vandaf va, icëd ija, ijañëna vahnë ja; wadoku wadakah ja, wank wakwëd ja do roka ya; ⁶ G'usatah wa njasëdëfun, g'uyët wa, g'iduñëna ja, do g'ipërëna ja. Iyir Ipacah ja gë fuhnë nkentik, iñahn fu ja paryi nke, ⁷ pëyahnedëfun toña ya do Wënu ja njëdadëhëfu fanka soje doku rac. Iwëta fu ya idi ile satëk ya ye. ⁸ Vahnë va ntënëndëfënihëfu, viyë cëfëhnanëdëfënihëfu; vēyëntaw ntehnëdëfënihëhni vahnë wanës wapërën soje fu ya, viyë wameh. Pëlanihëfu vēwër, bare toña ya hnësëdëfun; ⁹ had vēle nkoni vēyëtëna pëlanihëfu, bare njëtënihëfu dus; had vēle lakurëk pëlanihëfu, bare wëli, uwám hna fo nkobun; koroteyehn koroteyehnëdëfënihëfu, bare vēhodina ndawënihëfu; ¹⁰ njiwëhnëndanëdëfënihëfu, bare vēhnatah fo yebun kwëlëkwël; kaŷëhnëbun bare mbetëndanëdëfëfunëhni vahnë vēyabah; ñoñ kwëhnalëfuhna, bare kwëhnabun ile-wo-le ja.

¹¹ Wuhnë vēyënta fu vēvë Korent, pacënanirun, pidëtëhnirun wasakahn fu wa. ¹² Tufirun iña fu ja fop, bare wuhnë tufëlunëfuhna iña hun ja. ¹³ Nësëhnëdëmu had vutah mën: pidëtëhnëryinëfu, wuhnë fëna, wasakahn hun wa!

Itëhna ale rëfëka aŷëlëlu

¹⁴ Antë avanku kwëtëla gë vēle wok vēhwëtahnëlahna Këris va. Ye kod mbankëni vēsatah va gë vēle wok vēlënënenëna saryiya Wënu ja? Hak kod humpen ha mbankëni gë umëhwëry ja? ¹⁵ Këris ya kod bi canjëni gë Sintani? Ale hwëtahnëka Këris ya kod bi tëfëlëndëni gë

* 6:2 6.2: Esayi 49.8

ale wok kwětahnělaha ŷa? ¹⁶ Ye mbankëni Cery Wën Cankaf ŷa gë wamën wamër ŷa? Fuhnë, acery Wënu paryi ŷa yeyinëk gante nësëk Wën ka:

«Hnë vëhni ntëdëdëfu do gë vëhni rëkëdëfu yasëntëndewu, Wën lëw hni ŷa yedëfu do vëhni bulunda mën nkedëni.»[☆]

¹⁷ Soŷe umë ntehnëk Ahwëhn a:

«Cahnëryinëhni vële wok vëyëtëlohna vi do aŷaŷëtawuni. Antë aŷaku ile ronkëk haryënk w mën do ami, kacadëmu.»[☆]

¹⁸ «Rëm hun yedëfu, do wuhnë vutah mën yedun, nësëbu ami, Ahwëhn Fanka Fop.»[☆]

7

¹ Wëlawo mën vële ŷahnëbu dus, waŷi fop Wënu ŷa fuhnë ntehnëk ntinëhnëd. Awa pacënanëfu fop ile ronkëncë mbahn ŷa do gë ntaŷary ŷa. Dënënënfuna Wënu ŷa do genëfu had umë dënk gante-wo ka.

Uhnatah Pol

² Pidëtëhnëryinëfu wasakahn hun wã. Ahnë dëntahnëlëfunahna, ahnë dawëlëfuhna, ahnë tokalëfunahna, ahnë nufëhnëlëfuhna ile kwëhnëk. ³ Nësëla waŷi soŷe sëdahnü. Rëkëbu hnësu: hnë wasakahn fu hna nkerun kwëlëkwël lakënde sëmëfu. ⁴ Ikwëtahn cankaf hwëhnaŷu soŷe hun ŷa, naŷënadëfu dus soŷe hun ŷa. Wëla hnë horot fu hna pëbëko ikamënaŷëhn ŷa do kobëko hnatah wã.

⁵ Kobëri ante tëkëbunëho Masedëwan hna, wëla toye yinëgalëfunohna. Sifa wadëñah ŷa fop fankëlëbunëho: vankwajëla caharaŷ fu, gë vantakah wasakahn fu hna. ⁶ Bare Wën hunte hamënaŷëhnëdëhëhni vële silëtak va, kamënaŷëhnëkëfuno g'itëk Tit ŷa. ⁷ Do gena itëk dëwu ŷi fo likëfu koyëna, bare ikamënaŷëhn nte njëdäkëfu ŷi fëna natëndanëkëfu. Pëyakëfu gante ñankahnëku soŷe avok ahnuwuno. Pëyakëfu soŷe uyiwëhnaŷ lëwun wã, do ikahnënda hun soŷe mën a do soŷe umë ye uhnatah mën wã nkwënak dus.

⁸ Ha, lakënde ge njiwëhnëndanëmu gë kayëte nte herëhnmuno ŷa, curala soŷe rac. Curaŷuho kobëri ŷa kabi kamahnëbuho njiwëhnëndanëmuno fambëd gë kayëte tac, ⁹ bare tame, hn'uhnatah hna nkeŷu. Gena uyiwëhnaŷ hun wï hnatëndanëko, bare kabi uyiwëhnaŷ rac lik avacu vankeya hun va. Wënu ŷa ŷadëho koyëna, do aki fuhnë ñoñ diyiluhna wëh. ¹⁰ Uyiwëhnaŷ ule ñad Wënu ŷa lid mbacëni vahnë va vankeya vantëw hni va soŷe Wënu ŷa kol pehëtahnëni do curadelënëhna soŷe yiwëhnaŷ rac. Bare uyiwëhnaŷ vë duniŷa ŷi, ile wok didina vahnë va mbacëni vankeya va, icëm njojëd. ¹¹ Yëkëryin uyiwëhnaŷ ule ñad Wënu ŷa ile nagëhnëku ŷa: gante ñankahnëkuno asahnu hn'uwëh rac hna, tëyërunëho aravëhniwu kabi cilëtarunëho wëh rac, ntakëkuno gë ntavah Wënu ŷa, g'ufër sankaf ŷa ñankahnëkuno ahnuwuno, g'ikahnënda soŷe mën a, do canërunëha aŷen a! Hnë waŷi, tufahnërun gentahnilihna. ¹² Awa ge kerëhnëmu, gena soŷe ale lik wëh, gena fëna soŷe ale liyik a, bare soŷe ayëtahnu wapacëk haryënk w Wën hna ikahnënda nte hwëhnaŷunëho soŷe lëw fu ŷa ye. ¹³ Rac ye ile hamënaŷëhnëkëfu ŷa.

☆ **6:16** 6.16: Soŷe Walevi 26.12; Esekijel 37.27 ☆ **6:17** 6.17: Esayi 52.11; Esekijel 20.34,41

☆ **6:18** 6.18: 2 Samijel 7.14; 8.4

Do fëna, uhnatah ule kwëhnako Tit wã, kabi wũhnë fop tisëndanërunëha, natëkéfu g'ahawary. ¹⁴ Ani gë njihahnëryind Tit ýal hun hna naýënabuho dús haryënkw lëwu soje hun ýa do cëfëhnanëlunohna. Kwëlëkwël toña hnësëhnëdërunëho do wante hnësëbunëho soje hun ýa haryënkw Tit hna tufëhna toña ye fëna. ¹⁵ Do koyëna iña dëwu soje hun ña nkwënadëho ante ndënkwëta dëho imawëhn nte wawëhnërunëhawo wũhnë fop ña, gë gante kacarunëhawo g'untënah do gë ntakah ka. ¹⁶ Natëko kabi kodëmu hwëtahnu g'afërën.

8

Uhwëhna nëf

¹ Vëýënta fu, ñadëfun ayëtëndaniwu gante tufahnëk Wën ipërëna dëwu hnë vacery sali wavë Masedëwan hna. ² Wadëñah wayabah dús yehëhni vële hwëtahnek va bare uhnatah lëw hni sankaf wã njabëko. Do njëdahnëniho g'uhwëhna nëf canka, mama kaýëhnahnëniho dëcët. ³ Sede yebu, vëhni njëdahnëni ile kodëni njëdahnëni ýa, hafo dëcët, mama nko bunëho tëyëlëfunihna inë. ⁴ Muntanihëfu dús g'idëñan canka untënah soje ndemantinihëhni vële hwëtahnek vëvë Yerusalëm va. ⁵ Ntini ntëbi dënk gante nahabunëho ka: njëdëhnani vëhni dënk ten Ahwëhn hna, tac gë fuhnë, gante ñad Wën ka. ⁶ Soje rac ye muntabunëha Tit mbokary ýal hun hna, soje puhna doku ile pëgwëko ýa. ⁷ Njabëku ile-wo-le ýa: kwëtahnerun, kolërun wanës, njëtërun viýë Wën va do këbënarun kwëlëkwël soje aryokuñu. Do iña nte rufirunëho ña fëbëku. Awa, soje doku rac tufëhnaryin fëna njabëku nëf ña dús. ⁸ Porosinëluhna aliwu watac, bare ikahnënda nte kwëhnani vëýëntaw ña yëtëndanëdëmu soje arufahnu, gë vëhni ka, toña iña hun ña. ⁹ Njëtërun ipërëna Ahwëhn fu ña Yesu Këris: mbetako, bare soje hun ýa, ahaýëhna ntiyako, soje ahnuýahnu fop hafo pad.

¹⁰ Nahan mën ña hnësëhnëdëmu hnë waji: ýanko wũhnë ryënkwëko aýandu alinëhnuni vëvë Yerusalem vële hwëtahnek va do fëna wũhnë ryënkwëk linëhnëkëhni. ¹¹ Awa, tëfëka afuhnawu tame, g'iña përen, nte hwëhnarunëho ante pëhnarunëho aliwu ña dënk, gante mëkëdun ka. ¹² Age njëdahnëde gante mëkëde ka g'iña ña Wënu ña mawëc. Tëyëna ile wok mëkëdena. ¹³ Gena ahaýëhnëndaýehniwu wũhnë tac avetaýehnnuni vëhawary, bare soje ahëñëlahnu wũhnë fop ye. ¹⁴ Dol ýi, kodun ahnufu ile yabëku ýi soje mbalëtahnnëni vëhawary. Ge fac ryampo wũhnë fëna nkojëku inë, vële njabëc va ndemagëdënihu. Koyëna fop këñëlahnëdun. ¹⁵ Had gante kerik hnë Vikerëh Wënu ka: «Ale vankëtëko dús ýa nuýalohna dëcët. Ale vankëtëko toye ýa ñoñ gojëlawohna.»*

Tit gë vërefëlëntawu

¹⁶ Arabi cëmbi Wënu ña, umë ale lik hnë ntawary Tit hna ikahnënda soje hun g'idëmën ka. ¹⁷ Ante tëyëbunëhawo njiryi njëkiwu ýal hun hna, Tit mawëko. Toña toña ýa umë dënk rëko pëhna njiryi g'uhnatah sankaf. ¹⁸ Payëbunëha gë aýënta fu ale hwëhna uñac fërën hnë vële hwëtahnek hna fop soje doku fërën lëwu ipëyah

Wanës Wakasëk ña. ¹⁹ Vële hwëtahnëk va dënk rahnëka njinti gë fuhnë soje yoryifu Yerusalem hna idema nte varëpik ña soje icëmb Ahwëhn ña. Koyëna, tufahnëdëfun ikahnënda fu ña. ²⁰ Ntidëfun gante nkodëfun gwëryahnëdëlëfuhna wanës wameh soje iyi koryi yabah ile hwëtehnahnibun yi. ²¹ Njëkëlehnëdëfun soje lifu ufërën gena haryënk Wën hna fo bare haryënk wahnë va fëna.

²² Gë vëhni payaryëbunëha Tit. Umë fëna ahahnëndak ye. Rac hnuëfun kwëlëkwël hnë fop wante ntid ña. Do kat, kwëtahnëku d'us, soje rac ikahnënda dëwu ña nkwënak. ²³ Tit, umë, arëfëlënta mën a ye do g'umë ndokunëdëfun fagant hun. Vëhaŵaryi vi, vëhni cañëtini vëvë vacery sali va ntini doku rac soje icëmb Këris ña. ²⁴ Tufëryinëhni ñadunëhëhni d'us, njëtahnëni vëvë vacery sali va toña hwëhna bun soje wapërën wante hnësëhnedërun ñi.

9

Wënu ña ñadëha ale yëdahnëd g'uhnatah

¹ Bërakëndëwöhna herëhnu soje uryema ule njëdanahnëdëni vële hwëtahnëka Këris vëvë Yerusalem va. ² Njëtëbu ikahnënda përen hun ña. Wapërën fo hnësëdëfu soje hun ña hnë vëvë Masedëwan hna. Ntehnëbuhëhni: «Vële hwëtahnëk vëvë Akayi va kobëri ñanko kahnëndani njëdahnëni.» Ikahnënda cankañ hun yënkëkëhni vëyabah hnë vëhni. ³ Cañëtëryibuhëhni vëyënta fu vi soje ndemanihu ahëbënahnu gante nësëbu ka. Koyëna nudëni ile hnaÿënahnebu soje hun ña do watac gelohna nafa këm. ⁴ Ñadilëfuhna rëfëlëryifu gë vëvë Masedëwan va arëkatiwu hara pëhwëtaluhna, wati rac ikwëtahn nte hwëhna bun soje hun ña usëfëhnañ fu yed, nësëdëna dënk usëfëhnañ hun wã. ⁵ Soje rac hnahahnëbu tëfëka tëyini vëyënta fu vi ndënkwëryini gë ñal hun soje pabëndani uyëd ule lehnërunëho yëdahnëdun wã. Koyëna uyëd wã këbënayik do njëtëde ile yëdahnëk gë uhwëhna nëf ye gena g'ufërëdël.

⁶ Wuhnë dënk njëtërun wañi: ale hnadëk toyë fo ña toyë fo mbarëpëd do ale hnadëk yabah ña yabah mbarëpëd. ⁷ Ale-wo-le tëfëka njëdahn ile pëhnañ hn'intawary dëwu hna, hara curana ma nti g'ufërëdël. Wënu ña ñahnëdëha ale yëdahnëd g'uhnatah. ⁸ Wënu ña kwëhnañ fanka soje njëdawu fop wasifa viÿë vifërën va, ahwëhnañ kwëlëkwël fop ile valëku ña hafo kobu soje alihahnu vantiyehn. ⁹ Akerik:

«Njëdadëhëhni g'uhwëhna nëf vëhaÿëhnañ va, ipërëna dëwu ña mbiÿëd kwëlëkwël.»*

¹⁰ Wënu hunte yëdadëhëhni uhnëda vële hnadëd va do gë roka ile tokëdëni vahnë va, njëdadëhu wuhnë fëna ile valëku ña do nkwënef soje ipërëna hun ña ntëw had atëh. ¹¹ Wënu ña mbetëndanëdëhu hnë le-wo-le hna soje aholahnu arufahnëndu kwëlëkwël uhwëhna nëf hun ña; koyëna vëyabah camehnëdëniha Wënu ña soje uyëd hun ule nuÿadëni hnë fuhnë wi.

¹² Uwï yed ntid viÿë vëhi: ndemañunëhëhni vële hwëtahnëk vëvë Yerusalem va, njëdadunëhëhni ile wojëkëhni ña, do camehnëdëniha Wënu ña g'intawary fop. ¹³ Wati nte nudëni uyëd sankaf ule

yëdarunëhëhni cëmbëdëniha Wënu ña soje imawëhn hun Wanës Wakasëk wëba Këris ña nte rufahnërun g'uhwëhna nëf hun wã soje lëw hni gë vahnë fop. ¹⁴ Do njëfadënihu g'iña canka fop soje ipërëna canka fop nte njëdëku Wënu ña. ¹⁵ Arabi cëmbi Wënu ña soje uyëd lëwu wã ule wok kodena ñañji!

10

Idëkwa Pol soje vële hnëwëdëha

¹ Ami Pol —ale lehnëde aryëm yëbu ge haryënk w hun nkebu, bare ge ñawëtamu ñoñ cowëda ile yadëfu hnësu yã— këladëmu g'iyam do gë ipërëna Këris ña, ² Muntadëmu ant'ahnësehuno gë wayap ge haryënk w hun nkebu! Njapënanëdëfuhëhni vële lehnëd njasa duniya yasëden. ³ Paryi nke vahnë fo yeyinëk, bare gante mëtëdëfun ka gena had gante mëtëdëni vahnë. ⁴ Viwëta vile wëtanden va gena viva vahnë, bare fanka falëw fu fa Wën hna matik soje mbëvehnahn fop vile yawënad haryënk w Wën va. Mbëvehnëdëfun vinahan vimeh va, ⁵ gë fop ile wëmaÿehnéd vahnë va njëtëniha Wënu ña. Ñadëfun wëcëtëfu wahakili vahnë va soje mawëhnahnëniha Këris yã. ⁶ Wati nte padëd imawëhn hun ña, tac këbënadëfun finiñëfu fop inwëÿëhn ña.

⁷ Yëkëryin viyë vi gante nke ka. Ge nke ale pacëk Këris hwëhnëka, tëfëka njët wapacëk wañi: Këris hwëhnëkëfu fuhnë fëna g'umë ki! ⁸ Ahwëhn a njëdakëfu imëk ña soje ayawënahniwu hn'ikwëtahn hun hna, gena soje afërëkaniwu. Soje rac ye cëfëhnëdëfilohna naÿënaw. ⁹ Ñada ntiya had ñadëmu lakëna wu gë wante herëndidëmu ñi. ¹⁰ Vëryampo ntehnëdëni: «Wañi wanës Pol ntënek do njawëk, bare ge fagant lëw fu nke, kihnek do wante nësëd ña kwëhnana nafa.» ¹¹ Arabi vële hnësëd aki va njëtëni wapacëk iñin: gante nkebun hnë wanës wante herëndidërun ñawët ki, koyëna nkedëfun fëna hn'ile lidëfun hna ge tükëryibun yal hun hna.

¹² Dëkëdiléfu hna hëñëndëlehna fu ma dënk wëntëndëlehna fu gë vahnë vële yãk hnaÿënad vëhni dënk vi. Añëña ntiyadëni vëhni dënk ñëñahnëni do mëntëndëlehna gë vëhni dënk. Vëÿi vahnë wahwëhnana hakili. ¹³ Bare fuhnë, naÿënadiléfu hna hafo ryëcëtëfu rëkwëlehna yã; doku ile njëdakëfu Wënu ña hnaÿënadëbun, dëcëtëdiléfu hna rëkwëlehna dëwu yã, do doku rac yokëfu hafo yal hun hna. ¹⁴ Ge yiryekëndiléfu hna yal hun hna, vëryampo kokënd ntehnëhni ndëcëtëbun virëkwëlehna va soje ile hnaÿënderun yã. Bare njëtërun dënk fuhnë ryënkwëko rëkëryifu yal hun hna gë Wanës Wakasëk wëba Këris. ¹⁵ Dëcëtëdiléfu hna rëkwëlehna fu yã: naÿënadiléfu hna soje wadoku vëha wary. Bare ñadëfun ikwëtahn hun ña nkwëna, do koyëna ikaÿ dokuña fu ña nkwënad g'ahawary, hnë wuhnë, bare hara dëcëtëléfu hna hn'ile kahñëndëhni bun rëryëfu hna. ¹⁶ Wati rac kodëfun fëyahnëfu Wanës Wakasëk ña hnë waresiyo wale ye yankwët yal hun hna. Ñadiléfu hna ryokuñëfu ile pëgwëni vëÿëntaw do hnaÿënahñëndëfu wadoku wante ntini ña.

¹⁷ Age ahně ňad nažěna, arabi nažěna soje ile ntiněhněka Ahwěhn a. ¹⁸ Mo rěfěka nažěna? Gena ale sěkwarýěd nkaf ntěwu ňa, bare ale cěkwarýěd Ahwěhn a ye.

11

Pol gě věfayik věwěr va

¹ Arabi aryuñėnaněhnuno toye hněsěhnu had asenak. Ha, nduñėnaněryino! ² Iñewary cankaŋ inte watik hně Wěn hwěhnabu soje hun ŧa. Asan aryampo fo yěkěhněmuna, umě ye Kėris, do ňaděfu rėkaryu hně umě had aryag afacah ale wok yětėna ten asan. ³ Bare ntakėko vinahan vipėrėn hun va pėrėkani, do cabėtehnrirun soje ant'awoŧu aŧahnuna Kėris ŧa g'intaŧary fop, had gante tokakawo lėn Ev ka gě warit walėwu ŧa. ⁴ Ge ahně njjėk pėyandu wėba Yesu haŧary hara gena soje Yesu nte fėyayirun, wėba iyir kaŧary nte hněmpėlėk gě nte hnuŧarun ňi, do wėba Wanės Wakasėk wakaŧary wante hněmpėlėk gě wante hněsěhnirun ňi, nduñėnahnėdun đus watac. ⁵ Bare vėle lirun had věfayik vėsankaŋ vi ntiyahněko ňoñ vėlėbėlohna. ⁶ Kod nke kolėla đus wanės ňa, bare ge uyėt Wėnu ňa ye, kwěhnabu. Tufėderunėho wapacėk kwėlėkwėl, hně fop ile lidėfunėho hna.

⁷ Ntėntėbu bi kabi mbanabu ami dėnk soje lėnėhnu wuhnė ante njėtėdanėdėmuno Wanės Wakasėk Wėnu ňa hara tėyėluhna asosuno iñė? ⁸ Maŧėfu hnapul vėvė hně vacery sali vakawary soje wėbal mėn ňa, soje holahnu ryokuñėhnu wuhnė. ⁹ Do hně wati nte nkebuho hně wuhnė ňa, ňoñ tėyėlunohna nte mbalėkowo ňa, kabi vėyėnta mėn vėle watico Masedėwan va njonėhninihowo fop ile valėdėhowo ŧa. Nwėyėdėfuho kwėlėkwėl soje yewu idib hun do nkobu wėyėndu. ¹⁰ Hně Akayi li fop ahně kodina ntiħėt ile nažėhnahnėdėfu ŧi. Gě toña Kėris ile ye hně ami ŧa, kodėfu lehnu toña ye. ¹¹ Soje ye lidėfu waji? Kabi ňahnėdiluhna bi ye? Hali, Wėnu ňa njėtėk ňahnėdėmu! ¹² Ile lidėfu ŧa nkodėfu lindu soje vėle ŧahnėd hnėnda nažėhnahnėndėni hėñėlėlahněfu gě fuhnė, vahnė vėrac antė nuŧani. ¹³ Vahnė vėrac ntiyani had věfayik Kėris hara vėwěr ye, vėryokuŋ vėroka vahnė fo. ¹⁴ Do umě gena ile fėmpėhnahnėk, kabi Sintani umě dėnk ntiyako mėleka humpen. ¹⁵ Awa ge vėryokuŋ vėlėwu va ntiyani had vahnė vėsatah, umě gena fėmpėhnahnah. Bare wapuya wadėw hni ňa meď had gante tėfėka đoku lėw hni ka.

Horot ile yehawo Pol

¹⁶ Mbokėmu rėfėtanėhnėndu: antė ahně ntiyahna asenak yebu. Ma awa, ge had ale cenak yėkibu, maŧėryin koyėna nkebu soje holahnu hnažėnahnu toye, ami fėna. ¹⁷ Wante hněsėdėfu ňi, gena wante watik hně Ahwěhn hna, bare had senėk nėsėdėfu. Bare pacėko kwěhnabu ile hodėfu hnažėnahnu. ¹⁸ Awa kabi vėyabah wadėw hni ňa nažėnahnėdėni, ami fėna nažėnahnėntėdėfu. ¹⁹ Wuhnė vėle ŧak řitėk vi nduñėnanėhnėdunėhėhni đus vėsenaŋ va! ²⁰ Nduñėnađun alindewu had vėramp, arokandewu, arokėhnėndewu hnapul hun ŧa, do njafaŋėndėnihu do ndafėndėnihu wayėka hna. ²¹ Tavėndinėfu ge kwěhnalėfunohna fanka ile lihanderun koyėna!

Bare, ile-wo-le ndëkëko ahnë naÿënah, ndëkëdëfu ami fëna. Nurun, tame nësëdëfu had senëk. ²² Wa-ebëre ye? Ami fëna, Ebëre ye. Vëva Isërayel ye? Ami fëna, ava Isërayel ye. Vële hnagik hnë hnënk Abëraham ye? Ami fëna, hnë hnënk Abëraham nagibu. ²³ Vëryokuÿëhn Këris ye? (Wëlin mbokëdëfu hnësu had senëk paryi!) Ami ye aryokuÿëhn Këris ale lëbëkëhni vëhni ÿa. Ndokuÿëbu lëbëwëhni vëhni, cëdibuho lëbëwëhni vëhni, ndafibuho lëbëwëhni vëhni do nkwa-fëdëfuho ntawary mën ña kwëlëkwël lëbëwëhni vëhni. ²⁴ Wasëwif wã ntapëniho wahwënta mbëd (5) nte-wo-nte ña vantamp wafëhw warar g'imbëd gë wahnah (39) va fop. ²⁵ Wahwënta warar (3) vëvë Rom va ndafëniho d'us, hwënta ryampo ntutibuho gë wëraka; wahwënta warar (3) përekaryëkowo wasiskulu wã hnë wov hna do hwënta ryampo ntibu anent gë umëd ndampo wënka hna. ²⁶ Hnë yasëlehn mën yabah hna, pankëlëdëfunëho wati-wo-wati wajayah hnë wasën hna, gë wabandi ña, gë hnënk mën wasëwif ña, gë vële wok vëyena wasëwif va, gë watenda ña, gë vankor vacankar va, gë wawow wã, do gë hnë vëyënta mën wamër hna. ²⁷ Ntibu wafoku wadakah d'us do nkwanakëhowo d'us wakwëd ña. Njodëhowo inte ña gë wënka per do wahwënta wã cuÿëdëfuho fëredel. Njodëhowo huji do nuÿadëwohna viÿi vile sënka-dëfu. ²⁸ Do nkwenëdëfu hnë watac uryënah mën soÿe vële hwëtahnëk va fop. Umë hnahadëfu fac-wo-fac. ²⁹ Ge ahnë nambëk fanka, ami fëna njëta-dëfu kwëhnala fanka. Ge ahnë tavëk ikwëtahn ña, umë njakëndëfo sakahnëha d'us, ami.

³⁰ Ge tëfëko hnaÿëna, gë inamb fanka mën ña naÿënadëfu. ³¹ Wën, Rëm Ahwëhn fu Yesu, umë ale sëmbëde kwëlëkwël ÿa, njëtëk mërëda. ³² Ante nkebuho hnë Damas hna, guverëner ava ahna, ale waciko Aretas ÿa, kwëtëkëhni viyëka warënka tenda hna njëkande soÿe pëlahno. ³³ Bare hnë kankel njëbibuho do saniwu hnë fenetër mir le heceko tenda hna, do pehëbuhawo.*

12

Hudakery Pol g'ulëmpëhn

¹ Awa afo hnaÿënewu, mama nkok kwëhnana nafa. Ha, ñadëfu hnësu soÿe vile nuÿëhnëko Ahwëhn a hnë hudakery, visowik vile njëtëdanëko hnë ntawary mën. ² Njëtëbuha asan ale yeho arëfal Këris, tëkëk wabëhn ipëhw gë wahnah (14), kobëri ga kayëndëka Wënu ña hafo hnë yaÿ hn'ambin hna. Bi g'imbahn dëwu per ma mbahn këm nkeho? Ye yëtëbu? Wënu ña fo yëtëk. ³⁻⁴ Njëtëbu aÿi asan kayëndiko hn'ile nkeho Wën hna bare yëtëla bi g'imbahn dëwu ña per nkeho ma hali. Wënu ña fo yëtëk. Hnam ambin hna, aÿi asan nkwëryëko wanës wante sowiko kobëry, ile nkok ahnë tëfëlahna tëfëta. ⁵ Naÿënedëfu iÿi sifa ahnë, bare ge soÿe lëmën ÿa dënk ye naÿënarÿëda ñoñ, ge gena ikihn mën ña. ⁶ Ge ñakëndëbuho hnaÿëna, gekënda senëk, kabi toña ÿa fo hnësakëndëbu. Bare kehada-dëfu hnaÿëna, soÿe ahnë antë kwëtahno ntëbi ile nud lidëfu ÿa ma nkwëryëd wante haranjëdëfuhëhni vahnë va.

⁷ Awa, soÿe antë vënta, soÿe viÿë visowak vifëmpëhnah vile njëtëdanëko Ahwëhn va, wëmak sankaf njëdako had ulëmpëhn hnë

* 11:33 11.33: Vantiyëhn 9.23-25

mbahn mën hna, afayik Sintani dënk ye, memaŷehnahno antë vëntaŷ. ⁸ Muntabuha Ahwëhn a wahwënta warar ntihëtëhno iŷi wëmak. ⁹ Më ntehnëko: «Kwëlëkwël, ufërën mën ŵa gwër nkedëhi: hn'uhihnah hu hna tufëhnaf wapacëk fanka mën fa.» Awa kabi koyëna nke tame mbëntadëfu g'intaŷary fop soje kihn mën nï, d'anko fanka Këris fa ntëdfahn hnë ami. ¹⁰ Awa, soje rac ye natëko gë kihn mën nï gë wayeŷ nã gë wadëñah nã gë wahorotehn ŵa do gë vifëmpëhnahnah va, wañi nkeho kabi mawëhnëbuha Këris ŷa. Ge kihnëbu, hnë wati rac njawëdëfu.

Pol pëmpëhnahnëka soje vëvë Korent

¹¹ Nësëbu had senëk, bare ŵuhnë forosinjëko. Ŵuhnë rëfëkawo asëkwaryuno kabi ñoñ vëlëbëlohna vële lirun vëfayik vësankaf hun vi, lakënde gela ñoñ. ¹² Ante nkebuho fagant hun nã ntibuho g'iduñëna cankaf sifa wëdahëse do gë vifëmpëhnahnah fop wante rufahnëdf wapacëk afayik yëbu. ¹³ Ye linëhnëbuhëhni vacery sali vëñëntaŷ va wobu dinëhnëluhna ŵuhnë, ge gena ile wobuho gela idifë hun? Tavëhnëryino idëntahn tac nte lëntahnëmu!

¹⁴ Wëlin pëhwëtabu hnehëryiwu ŷal hun hna rarëna ŷa, do ñada yewu idifë hun. Gena koryi hun ŷadëfu, ŵuhnë ye! Gena fatah fa hwëtëhnëdëhëhni koryi vële hnagëka va, bare vële hnagëkëhni vutah va rëfëkëhni kwëtëhnëndënihëhni koryi vutah vuntëŷ hni va. ¹⁵ Ge ami ye, njëdahnëdëfu g'intaŷary pacah fop ile hwëhnaŷu ŷa, do njëdëhnadëfu ami dënk soje vintaŷary hun va. Ge ŷabu ŷahnu, ŵuhnë ñayëtëdfun bi iña hun soje mën ŷa?

¹⁶ Njëtërun dënk, ami geluwöhna idifë hun. Bare mpëd nkeni vële lehnëdf tokamu, tëndëhnëmu gë wamër mën nã! ¹⁷ Yëkëryinëhni vële fayibuho va, tokëhnëmu bi hnapul hun ŷa bëb hn'aryampo hnë vahnë vërac? ¹⁸ Muntabuha Tit njiryi gë ŷalun do payëryibuha aŷënta fu aryampo g'umë. Tit tokëhnëku bi hnapul? Ami g'umë tëfëlëryilëfuhna bi hn'ankaw ndampo g'ikahnënda ndampo?

¹⁹ Mpëd ntiyahnëku, hnë wati le harañëderunëho li fop, toña lëŷ fu ŷa fo bi yëkëlendëbunëho haryënk wun? Haryënk Wën hna nësëdëfun had vële vëmënkëlëk gë Këris do umë fop soje ayawënahniwu ikwëtahn hun hna lidëfun, ŵuhnë vële ŷahnëbun d'us. ²⁰ Ntakëko yiryiwu rëkatu gante nkobu ñada do rëkëryiwu gante nkorun ñadiluhna ka. Ntakëko antë yiwu rëkatu sonko gë ñëwaryël gë vantavah va gë ipitël vukore vukore gë inëwël gë inaŷënalahn do gë nkwërëla këm. ²¹ Ha, ntakëko ge mbokëbu yiryiwu, Wënu mën nã cëfëhnëndano haryënk wun do hnuŷawu hnë vëyabah ile yiwëhnëndanëdëho kabi nkoni menëndëni gë kobëri ka, vëravëna ronkah lëŷ hni gë ndakëntal nte ñëwëk Wënu nã do gë itëf viwëh vile ñad imbahn dëŷ hni.

13

Siyab rëkwa Pol

¹ Rarëna ŷa ŷadëfu hnehëryiwu gë ŷal hun. Kerik: «Gë vahnë vëhi ma vërar kitiñëde ile yelëku ŷa.»^{*} ² Ante nehëryibuho higëna nã nirabuhëhniwo vële lidëho wameh kobëri va. Do tame, gola

^{*} 13:1 13.1: Divëta Sariya 19.15; Matiye 18.16

ÿal hun hna, bare mbokëbu hnësëhnëryindu: ge mbokëbu yiryiwu, kaÿëhnahnëdïlohna gë vëhni do gë vëÿëntaŵ va fop. ³ Ge ñadun ile rufahnëd Këris ÿa hnësëd bëb hn'ami, nuÿadun. Këris ÿa gena fanka këm gë cape hun, bare tufahnëd fanka falëwu fa hnë wuhnë. ⁴ Paryi nke, ante pakiko kërëwa hna, tufahnëlohna fanka, bare mbëhnëk gë fanka Wën fa. Do fuhnë fëna fanka këm yebun had gante nkeho umë ka. Bare nudun ga kwëhnaŵun fëna fanka Wën fa.

⁵ Yëkaryin wuhnë dënk, pëcëтарыin bi ikwëtahn ña nke hnë wuhnë. Pacëk bi Yesu Këris hnë wuhnë nke? Mpëd ñoñ gena ile rufahnëd rac. ⁶ Bare ntiyahnëko, pacëk, hnë fuhnë nke. ⁷ Muntadëfunëha Wënu ña soñe antë aliwu iñë wëh. Gena soñe rufahnahnëfu doku fu ÿa hnë wuhnë padëk bare aliahnu ifërën ye, wëla ntehni nësëde fuhnë dilëfuhna doku fërën. ⁸ Ñoñ mëkëdïlëfuhna lifu ile hnëmpëlëk gë toña ÿa, ge gena yiryeryëfu haryënk. ⁹ Natëdëhëfu nte-wonte nkobun kwëhnalëfuhna fanka ña do hara wuhnë njawërun. Do muntadëfun ahahnëndawu hafo le tëkwëk hna. ¹⁰ Kerëndidëmu ante nkok ñawëlinëk ñi kabi ñada yapënewu ge tëkëryibu hnë wuhnë. Ahwëhn a njëdako ucankaf ña soñe yawënahnu ikwëtahn hun ña gena soñe vëvehnahnu.

¹¹ Awa tame, vëÿënta mën, geryin uhnatah hna. Yëkëlehnëryin ahahnëndawu, kamënaÿehnlëryindën do gwëryëlëryin. Geryin hnë yam hna, do Wën iña ña gë yam ÿa gë wuhnë nked.

¹² Gaÿëlëryindën gë iñahn inte rufande vëÿënta hna. Fop vële hwëtahnëka Wën va nkaÿëryidënihu.

¹³ Arabi Ahwëhn a Yesu Këris ndëwanu. Arabi Wënu ña pëbënu g'iñahn dëwu ña do Iyir Ipacah ña nti avëmënkëlu wuhnë fop.

Kayëte nte kerëhnëkëhni Pol vëvë Galasi Wade yehëhna hnë inji kayëte

Afayik Pol herëhnëkëhni vacery sali vante ye Galasi va inji kayëte yëbëlan bëhn wafëhw wahnah g'imbëd gë warar gë bëhn wafëhw imbëd g'imbëd (48 gë 55) ga ndëcëk hnaçi Yesu ya. Pol njihahnëko vankol Galasi va soje karajëhni Wanës Wakasëk na. Ntik rac fagant vële ye wasëwif gë vële wok vëyena wasëwif do vëyabah kwëtahnëniha Yesu.

Ante kërënak Pol na, biyëna dënk vëryampo njijëni pëyanihëhni vële hwëtahnëk va tëfëka kacini had gante tëyëk sariya Moyis soje Wënu na mawëhni. Ga nkwëryëk Pol ga nësëde watac kerëk anj kayëte. Nësëd gë wanës wayawah soje pacënëhnëhni vëvë Galasi va afo ikwëtahn ntëw hni Yesu na hod pehëtëhni. Ntehnëkëhni Wënu na mawëko Abëraham cat haryënkwa lëwu ani gë kacahnënde ya. Afo ikwëtahn na hod ntihna ahnë asatah haryënkwa Wënu na, do rac hod njiryerya ahnë a nuya uwám ule hnëñëdëha Wënu na.

Wëlin wanës wakwëhn nafa hn'inji kayëte: Sariya Moyis gë Wanës Wakasëk, vëfaya gë vëramp, wasëwif gë vële wok vëyena wasëwif.

Wëlin gante nke kayëte ka:

Simpaçi (1.1-5)

Pariyi Pol afayik ye do ile nësëk ya toña ye (1.6–2.21)

Sariya ma ikwëtahn (3.1–4.7)

Uryëñah Pol soje vëvë Galasi (4.8-20)

Soje Agar gë Sara (4.21-31)

Igo afaya (5.1-15)

Imbahn gë Iyir (5.16–6.10);

Wanës watëkwa (6.11-18).

Simpaçi

¹⁻² Ami Pol herëhnëryidëhu anj kayëte, wuhnë vëvë vacery sali vambë Galasi vi. Yesu Këris gë Wën Rëm le vëhnëndanëka vësëm ya rëhnako, matina hnë vahnë, gena gë fere ahnë liko afayik. Nkaçyëryiderun, ami gë vëyënta mën vële yebun ani vi fop:

³ Arabi Wënu na, Rëm fu ya g'Ahwëhn a Yesu Këris ndëwanihu do njëdënihu yam ya! ⁴ Ahwëhn a njëdahnëk ntawary dëwu na soje cosahnahn inav wameh fu na. Koyëna ntihëtëkëfu hnë imëk meh iyi duniya vë gaki yi, gante ñadëho Wën Rëm fu ka. ⁵ Arabi cëmbënde Wënu na kwëlëkwël! Amina.

Wanës Wakasëk wëdampo fo

⁶ Ami pëmpëhnahnëko soje gante njancërun aravuna Wën ki! Macëku gë ipërëna Këris na, bare wuhnë, tavërun Wanës Wakasëk wadëwu na, wakawary hnëpadun. ⁷ Do ile ye toña ya, umë ye wakawary gena. Vahnë fo yad nkwëcëtëni Wanës Wakasëk Këris na do wayëmpaçyëhnëdëhu. ⁸ Awa ge ahnë yijëk pëyahñënd Wanës Wakasëk wante hnëmpëlëk gë wante fëyayirun ni, wëla nke aryampo hnë fuhnë vëfayik hna ma wëla nke dënk mëleka ile watik g'ambin, arabi ndëwani wëh! ⁹ Tëkëmu fëyawu do mbokëbu rëfëtanëhnëndu

tame: ge ahnë pëyadëhu Wanës Wakasëk wanëmpëlah gë wante wawërun nji, arabi ndëwani wëh!

¹⁰ Tame ma wëhnëniho wahnë bi yëkëlehnëdëfu? Ma Wënu na yadëfu ma wëhno? Wahnë bi yëkëlehnëdëfu nëjahnëhni g'amii? Ge wahnë rëkakëndëbu yëkëlehnëndu ha gaki, nëjahnëhni g'amii, gekënda aryokunëhn Këris ya.

Wënu na tëhnaka Pol nke afayik

¹¹ Vëyënta mën, ñadëfu ayëtu wapacëk: Wanës Wakasëk wante hnësëhnëdëmuno na matina hnë wahnë. ¹² Gena ahnë yëdako ma harañëko, bare Yesu Këris yëtëndanëko.

¹³ Nkwëryërun ga nësëde gante nkeho nkeya mën na ante nkobuho hnë ikwëtahn wasëwif na. Njëtërun gante koroteyehnëdëfuho dús cery sali Wënu ya do njëkëlehnëdëfuho rëkwehnu ka. ¹⁴ Hnë wati rac, ntëbëbuhëhniwo hnë ikwëtahn wasëwif hna vëjarënta mën wasëwif vëyabah. Ha, njawëhënbuho namu warëm fu wä. ¹⁵ Bare Wënu na tëhnakowo kobëri nte nkobuho nagila na do, g'ipërëna dëwu na, macëko soje ryokunëhnëndëwä. Do ante tükëko wati na, ¹⁶ nëjëkawo njëtëdanowa Aju soje yiwu fëya wëhni vële wok vëyena wasëwif va. Awa, hnë wati rac wëla aryampo tëyëlëwawohna nkabo ile rëfëko liwu ya. ¹⁷ Wëla Yerusalem hna dënk yilëwohna soje hnulëfu vële ryënkwëko nkeni vëfayik va. Bare tanj nji buho Arabi hna, tac voka wë Damas.

¹⁸ Tac, ante ndëcëko wabëhn watar na, nji bu Yerusalem soje yëtëlëfu gë Piyer, do wafac ipëhw g'im bëd yëwëlahnëbunëho. ¹⁹ Hnë wati rac nulëwa wohna afayik aha wary; Sak fo nubuho, aheryu Ahwëhn a. ²⁰ Ile herëndëmu yi toña ye, gena wamër. Wënu na sedë ye. ²¹ Ga matëbu hnam umë yibu hnë waresiyo Siri do Silisi hna. ²² Hnë wati rac fop vëvë vacery sali vambë Yude va vëyëtëlowohna. ²³ Wanës na fo nkwëryëdëniho ga nësëde: «Ale horoteyehnëdëhëfuno ya, fëyahnëd tame ikwëtahn nte njawëredëho tükwehn na», ²⁴ do cëmbëdënihawo Wënu na soje lëmën ya.

2

Pol gë vëfayik vëyënta wä va

¹ Tac, ga ndëcëk wabëhn ipëhw gë wahnah (14), më vokabu Yerusalem gë Barë nabas; njobunëhawo Tit fëna. ² Mbokabunëho kabi Wënu na yëtëndanëkowo yiwu. Hnam, hnë humbar hunte varëbunëho fuhnë fo, nësëhnëbuhëhniwo vële fëlayik had vësankaf cery sali va Wanës Wakasëk wante fëyadëfuhëhni vële wok vëyena wasëwif va. Ñadëwohna dokü ile libu kobëri ya hafo dol yi nke nafa këm. ³ Tit, nte yëbunëho na, mama nkeho gërek, porosiñilohna dënk soje káci. ⁴ Nkwajëla soje háci ya nkeho kabi vële wok vëhwëtahnëna paryi rënkëko fagant fu. Njijëniho njëkëtehnanii njëtahnëni gante ntidëni ntihëtahnëni ige afaya fu ka nte hnu yabun hnë ibëmënkël fu gë Yesu Këris na; ñadëniho mbok ntinihëfu vëramp sariya. ⁵ Bare ma wëntëfuniwohna wëyi wahnë, wëla wati ryampo, soje nko ayawëhënhahniwo toña Wanës Wakasëk na.

⁶ Age vële fëlayik had vësankaf cery sali va ye, ile nkeniho ya kwëhnana nafa soje lëmën kabi Wënu na yëkëdëfina ile nke ahnë.

Věyi vahně vëwënhëhnelohna ñoñ ile harañëdëfuhëhni vahnë. ⁷ Nuni Wënu ña payëkowo yiwu fëyañëhni Wanës Wakasëk ña vële wok vëyena wasëwif va, gante payëkawo Piyer pëyahni wasëwif ka. ⁸ Ale lika Piyer afayik wasëwif, umë liko ami fëna afayik vële wok vëyena wasëwif. ⁹ Sak gë Piyer do gë San, vële fëlayik had vësankaf cery sali va, njavëtëni doku ile kwëtehahnëko Wën ÿa; më njelëhnhëhëfu wëbák ña fëlalëfu ami gë Barë nabas tufahnahnëni nkehahn dahëse mañal yëbëlan fu. Koyëna, mañalëbunëho fuhnë fop soñe fuhnë yifu gë vële wok vëyena wasëwif, vëhni njini gë wasëwif. ¹⁰ Inë ryampo fo ye ile tëyënihëfuno ÿa: umë ye ryënkwëtandëfuni vëhañëhna vëvë cery sali lëw hni va, do ami fëna umë ÿankahnëkowo lindu.

Pol niradëha Piyer

¹¹ Bare ante tëkëko Piyer Antiyos ña, nirabuhawo satën fo, kabi ntëntëdëho. ¹² Ani gë tëkahnëndëni vële payëko Sak va, vële yañënhëk namu háci va, Piyer gë vële wok vëyena wasëwif va tokëlahnhëdëniho; bare ga tëkëni vërac, pëgwëko pitandëhni, golohna tokëlahnhëndëni, kabi ntakëkawo. ¹³ Wasëwif wañëntañ wale hwëtahnëkawo Yesu wã tëfaryënihawo Piyer hnë nkeya meh ntëwu hna, hafo Barë nabas fëna tëfënti nkeya tac!

¹⁴ Bare ga nufu vërfëna toña ile karanjéd Wanës Wakasëk ña, nirabuhawo Piyer tase vahnë fop lehnëña: «Ge wëjë ale ye sëwif ÿa, nufëru nkeya vële wok vëyena wasëwif va, awa hak kodu aforosinjëndëhni vële wok vëyena wasëwif va nufëni nkeya wasëwif?»

¹⁵ Fuhnë, wasëwif hnaginëkëfu, geyilënhëna vële wok vëyena wasëwif, geyilënhëna vëwen. ¹⁶ Njëtinhëk wapacëk, Wënu ña dehnëdilahna ahnë catëk kabi mañëhnëk sariya Moyis, bare ntehnëdëha catëk kabi kwëtahnëka Yesu Këris. Fuhnë fëna gë ikwëtahn Yesu Këris ña njavëtinëkëfu catinhëk gena g'imañëhn sariya Moyis. Toña ye, Wënu ña dehnëdilahna wëla aryampo catëk kabi mañëhnëk sariya Moyis ÿa.

¹⁷ Bare ge kwëtahninëka Yesu Këris soñe ntehninëfu catinhëk, do njavëtate vëwen yeyinhëk had vële wok vëyena wasëwif va, umë ntehnëdë bi Këris ÿa liyëhnëdëhëfu wameh? Muk! ¹⁸ Age mbokanëbu sariya Moyis le ravëbu ÿa, ntiyadëfu ale wok tëfëna sariya. ¹⁹ Toña ye sariya ÿa njonëhniko icëm. Cëmëbu soñe lëwu. Do tame ntidëfu fop ile hnëjëdëha Wënu ña. Gë Këris ÿa cëmëlahnhëbun kërëwa hna. ²⁰ Nkobu yënhëdu, bare gena ami wok yënhëd, Këris ÿa yënhëd hnë ami. Tame, nkeya mën mba vahnë ña, ankeya kwëhn g'ikwëtahn Ajë Wënu ña ye, umë ale ÿahnëko do yëdahnëk ntañary dëwu ña soñe lëmën. ²¹ Dihëtëda nafa ile ntinhënhëkëfu Wënu ña. Toña ye, ge sariya ÿa satënhëd, awa icëm Këris ña kwëhnana nafa!

3

Sariya ma ikwëtahn

¹ Wuhnë vëvë Galasi vi, nambërun hakili! Mo ga havëku? Tufëmu wapacëk Yesu Këris pakiko hnë kërëwa hna! ² Uwi rëy fo ÿadëfu alëkwawuno: g'imañëhn sariya ña bi nuñarun Iyir Wënu ña ma g'ikwëtahn Wanës Wakasëk ña nke? ³ Hak kodun ahnambu hakili aki? G'iyir Wënu ña pëgwërunëho; tame ñadun bi afuhnawo gë wëfanka

hun w̄a d̄enk? ⁴ Ile hnurun do yēt̄erun ŷi fop, kwēhnana bi nafa? Diyahn̄lohna koyēna nke! ⁵ Gena bi W̄enu ŋa n̄j̄ɛdaku Iyir ŋa do nt̄id hn̄ē w̄uhn̄ē viȳē vif̄ēmp̄ēhnahn̄ah? Soŋe ile w̄aw̄ēndun sariya ŷa bi nt̄id virac, ma kab̄i Wan̄ēs Wakas̄ek ŋa hw̄ētahn̄erun?

Ahn̄ē cat̄ēd̄ina ḡē sariya

⁶ Ȳēk̄eryina Ab̄eraham: «M̄ē kw̄ētahn̄ēka Ahw̄ēhn a W̄enu ŋa do Ahw̄ēhn a W̄enu ŋa soŋe rac catahn̄ēka g'Ab̄eraham.»^{*} ⁷ Awa, t̄ēf̄eka aȳētu iŷin: vēle hw̄ētahn̄ēka W̄en va fo ye vēva Ab̄eraham va. ⁸ Do f̄ēna Viker̄eh va mbiȳēk ga n̄ēs̄ek, W̄enu ŋa catahn̄ēd̄ēha ḡē vēle wok vēyena was̄ewif va soŋe ikw̄ētahn̄ d̄ēw hni ŋa. Soŋe um̄ē ye, p̄ēyahnik Viker̄eh hna W̄enu ŋa ntehn̄ekawo Ab̄eraham koβ̄eri fo: «Soŋe hu ŷa nd̄ewad̄ēfuh̄ēhni wabulunda ŋa fop.»^{*} ⁹ Awa, vēle hw̄ētahn̄ek va, W̄enu ŋa nd̄ewad̄ēh̄ēhni had ḡē Ab̄eraham ale hw̄ētahn̄ēko ka.

¹⁰ Fop vēle ntiyahnik sariya ŷa cat̄ēn̄ēd̄ēh̄ēhni va hn'id̄ēwan meh W̄enu ŋa nkeni, kab̄i kerik hn̄ē Viker̄eh hna: «Meka ale wok t̄ēf̄ēd̄ina kw̄l̄ēkw̄l̄ fop ile herik kaȳēte sariya hna.»^{*} ¹¹ Do t̄ēk pac, sariya ŷa cat̄ēn̄ēd̄ina ahn̄ē harȳenk̄w W̄en hna. Viker̄eh va n̄ēs̄ek: «Ale sat̄ek g'ikw̄ētahn̄ nkoɔ kw̄l̄ēkw̄l̄.»^{*} ¹² Bare sariya ŷa n̄ēmp̄l̄ek g'ikw̄ētahn̄ iŋa. Viker̄eh va m̄ē lehn̄ek: «Ale lik ile ntehn̄ek sariya ŷa, nuŷad̄ uwam̄ paryi w̄a.»^{*} ¹³ K̄eris ŷa cosahn̄ek soŋe peh̄ētahn̄ēfu hn'id̄ēwan meh W̄en nte njoj̄ek sariya ŋa; maw̄ēk nke id̄ēwan meh W̄en nte r̄ēf̄ekawo nuŷayin ŋa. Viker̄eh va p̄ēyahned̄: «ale-wo-le han̄ēd̄e hn'at̄eh* hna ale rȳēwanik w̄eh ye.» ¹⁴ Rac nke koyēna soŋe vēle wok vēyena was̄ewif va nuŷantahn̄ini ḡē Yesu K̄eris id̄ēwan p̄ēr̄en nte ntehn̄iko Ab̄eraham n̄j̄ɛdad̄e ŋa. Awa g'ikw̄ētahn̄ ŋa, nuŷaden Iyir Ipacah nte ntehn̄ek W̄en n̄j̄ɛd̄ahn̄ēd̄ ŋa.

Sariya ḡē ile ntehn̄ek W̄en n̄j̄ɛdad̄ēha Ab̄eraham

¹⁵ V̄ēȳenta m̄en, ȳēk̄en̄ēfu ile rȳēc̄etaɔ hn̄ē d̄uniŷa li: ge ahn̄ē a kahn̄ēnd̄ek akw̄ēt̄ela soŋe wad̄ēwu ŋa gante caŋ̄ek ka, ahn̄ē koɔd̄ina nkwaj watac ma nkw̄en iñ̄ē. ¹⁶ Awa, W̄enu ŋa ntehn̄ēko ntin̄ēhn̄ēd̄ēha Ab̄eraham viȳē vif̄ēr̄en do ḡē ale hnaḡēd̄e hn̄ē um̄ē ŷa.^{*} Viker̄eh va dehn̄ēna: «ḡē vēle hnaḡēd̄e hn̄ē um̄ē va», had w̄ej̄ē lehn̄ek vah̄nē vēyabah ye, bare «ale hnaḡēd̄e hn̄ē w̄ej̄ē», um̄ē f̄ēhn̄etan̄ēd̄ aryampo fo ye: um̄ē ye K̄eris ŷa. ¹⁷ Awa, ile hn̄ēs̄ēhn̄ēd̄ēmu ŷa, um̄ē ye: W̄enu ŋa ḡē Ab̄eraham kahn̄ēnd̄ēko akw̄ēt̄ela nt̄ēwu ŋa ten, tac, ante nuŷako kw̄ēt̄ela ŋa wab̄ēhn wakeme wahn̄ah ḡē waf̄ēhw warar ŋa (430), t̄ēkiko sariya Moyis ŷa. Bare w̄ela toye koɔd̄ina ŋaŷ̄ēt nafa akw̄ēt̄ela ŋa do ntih̄ēt ile ntehn̄ekawo W̄en Ab̄eraham ŷa. ¹⁸ Ge ḡē sariya ŷa nuŷad̄e d̄ēw ŋa, awa goɔd̄ina ḡē ile ntehn̄ekawo W̄en Ab̄eraham ŷa. Bare gena koyēna. Soŋe akw̄ēt̄ela ŋa n̄j̄ɛd̄ēka W̄enu ŋa Ab̄eraham d̄ēw ŋa.

¹⁹ Awa, ye yeho d̄oku sariya Moyis ŷa? Nkw̄en̄iko soŋe vankeya vameh vah̄nē h̄afo t̄ēki ale hnaḡēd̄e hn̄ē hn̄enk Ab̄eraham ŷa. Soŋe l̄ēwu ŷa ntiko W̄enu ŋa ile ntehn̄ekawo Ab̄eraham ŷa. Iŷi sariya, wam̄ēleka ȳēt̄ēdan̄ekawo Moyis do um̄ē yeho ahn̄ēs̄ēhn̄ vah̄nē ŷa.

^{*} **3:6** 3.6: Wap̄ēgwala 15.16 ^{*} **3:8** 3.8: Wap̄ēgwala 12.3; 18.18; 22.18 ^{*} **3:10** 3.10: Div̄ēta Sariya 27.26 ^{*} **3:11** 3.11: Abakuk 2.4 ^{*} **3:12** 3.12: Soŋe Walevi 18.5 ^{*} **3:13** 3.13 Ale-wo-le han̄ēd̄e hn'at̄eh: M̄ent̄ēd̄elehnik ḡē k̄ēr̄ewa ŷa. (Div̄ēta Sariya 21.22-23) ^{*} **3:16** 3.16: Wap̄ēgwala 12.7

20 Bare ante kwëtëlëdëniho Wënu ña gë Abëraham ña, Wënu ña balëlawohna gë ahnësëhn; paryi nke Wënu ña, umë fo hahnëndëko.

21 Tame, sariya Moyis ÿa nkwaïëk bi ile ntehnëka Wën Abëraham ÿa? Muk! Ge sariya ile kahnëndëk Wën gë Moyis ÿa kokënd njëdahn vahné va uwám paryi wá, awa ahn'a ntehnëde sariya ÿa kod catëna.

22 Bare gena rac. Vikerëh va tufahnëd ðuniÿa ÿi fop hnë imëk wameh hna nke soje Wënu ña ntihahn ifërën ile ntehnëkawo Abëraham ntinëhnëdëhëhni vële hwëtahnëka va soje ikwëtahn dëw hni Yesu Këris ña.

23 Ani gë tëkahnindo Këris ÿa, umë ale rëfëko kwëtahnin, sariya ÿa likëfuno vëramp, hafo hale njëtëndaninëkëfu ikwëtahn tac. 24 Koyëna sariya ÿa yeho had ayëka fu ÿa hn'inkaï nte fabarëkëfu Këris hna, catënahninëfu g'ikwëtahn. 25 Tame, Këris tëkik, tëfëka kwëtahnina; goyilënëhna hn'iyëka sariya hna.

26 Fop vutah Wën yerun soje ikwëtahn hun Yesu Këris ña. 27 Wuhnë fop njaryirun tufahnahni gë Këris ÿa nkerun, umë sudarun. 28 Tame wuhnë fop aryampo yerun hn'ibëmënkël gë Këris. Soje umë ye sëwif ma ale wok gena sëwif gona, aramp ma ale ye afaya gona, asan ma asëval gona. 29 Do ge Këris ÿa hwëhnëku, awa vëva Abëraham va yerun do nuÿadun idëw ña gante ntehnëk Wën ka.

4

Vutah Wën

1 Awa, ile hnësëhnëdëmu ÿa, umë ye: ge ale rëfëka ntëw ÿa fatah fo wok, umë vëhnëmpëlëna gë aramp, mama nkehahnëk umë ale hwëhnëk fop ÿa. 2 Tëfëka ma wëhnëhni vële wënkëka umë gë vilëwu va hafo tëk wati ile kahnëndëk rëmu ÿa. 3 Koyëna nke soje lëw fu ÿa fëna. Kobëri ña had vutah nkeyinëko, wënamu wavë ðuniÿa wï likëfuno vëramp. 4 Bare ante tëkëko wati le kahnëndëk Wën ÿa, payikawo Aju: naga asëval, do ma wëko nke hnë imëk sariya Moyis hna. 5 Njijëko soje pehëtëhni vële tampëko sariya va, do kolahn nkeyin vutah Wën. 6 Soje tufahnahn vutah vuntëwu yerun, Wënu ña cañëtik Iyir Aju ña walawary walëw fu hna, Iyir nte ryekayehnédëhëfu: «Apa! Rëm mën!» 7 Koyëna, ale-wo-le hnë wuhnë gona aramp, bare fatah Wën ye; do kabi vutah vuntëwu yerun, Wënu ña njëdadëhu idëw nte wárunik soje vutah vuntëwu va.

Uryëñah Pol soje vëvë Galasi

8 Kobëri ña, yëtëlnawohna Wënu ña do vëramp wamën wale wok gena wamën paryi yerunëho. 9 Bare tame njëtërunëha Wënu ña, do Wënu ña yëtëku ntëbu ðus. Awa, hak kodun avoku a wá wëhnëndu wënamu wale wok kwëhnana imëk gë nafa? Vëramp vëlëw hni bi ÿadun avokawu? 10 Ntënenërun ðus wafac wëryampo gë wadepera wëdampo gë wëwati wëryampo do gë wabëhn wëdampo!*

11 Nkehahnahnëko antë ambër mën ña nke nafa këm soje lëw hun ÿa!

12 Vëÿënta mën, këlamu geryin afaya had ami; gena bi gwëcëtabu yewu had wuhnë, vële wok geluhna hnë sariya hna? Kobëri ña ñoñ

* 4:10 4.10 Pol nësëd soje viyë vile ntifëniho wasëwif wá do vile wok tëfëlahna ma wëni vëvë Galasi va.

diluhna ile lavëko. ¹³ Njëtërun, soje ile resëbuho ÿa wohahnëbuho ÿal hun hna tac fëyawu Wahnës Wakasëk ña ryënkwëryënkw ÿa. ¹⁴ Imbahn mën ña gwamëlohna njëki, bare kehalunohna, kayahnëluhna fëna g'amî. Bare kacarunëhowo had mëleka Wën ma had Yesu Këris dënk. ¹⁵ Natëkuno ðus! Kodëfu hnësëhnu uñi cedfeya: ge kokëndunëho alokëtauwu vinkër hun vi ayëdawuno, ntikëndunëho. Ye lë fëlaku tame? ¹⁶ Aÿewë hun bi yebu kabi toña ÿa fëyadëmu?

¹⁷ Vahnë vële waÿëmpaÿendëhu vi ñadëni ðus nuÿanihu, bare iña dëwë hni ña yivëna. Pitëndëlehnënihefu ñadëni soje ayehahnu gë vëhni. ¹⁸ Njivëk iña ðus ña ge fërënak ÿadü. Do iña tac nte hwëhnarunëho nte nkelahninëko ña tëfëka aworyeru kwëlëkwël. ¹⁹ Vutah mën, mbokëbu horotëndu g'ahawary soje hun ÿa, had asëval hnagëd, hafo pac padëku nkeya Këris ña. ²⁰ Ñakëndëbu ðus nkelahnin hnë iÿi wati soje hnësëhnu nësa njamah. Pëmpëhnahnëko ðus soje hun ÿa.

Soje Agar gë Sara

²¹ Pëyaryino, wuhnë vële pecehnëk ayewu hnë imëk sariya Moyis vi, gwëryëdiluhna bi ile kerëk Moyis ÿa? ²² Hnë kayëte wanës Wën hna kerik: «Abëraham vucan vuki nuÿako: fëndampo gë Agar nte yeho aramp ña, fëñëntawë fa gë Sara nte yeho asëvalu ÿa.» ²³ Fandënkwëryënkw fa hnë iña asan g'asëval nagiko, bare fakigëna fa soje ile nësëko Wënu ña nagahniko.

²⁴ Watac nke ile pëhnëtanëd: wëÿi vësëval vëhi, had vakwëtëla vaki nkeniho. Agar ye had kwëtëla mbë Kuñ Sinayi ña, hn'ile njëdakawo Wënu ña sariya ÿa Moyis. Umë hnagëdëhëhni vëramp va. ²⁵ Agar ye Ikuñ Sinayi nte ye Arabi ña. Do fëna umë fëhnëtanëd inawë Yerusalem bë tame ñi. Umë aramp ye gë vële lëdëk hnam va had gante nke Agar gë vutah vuntëwë va. ²⁶ Bare Yerusalem vë g'ambin ÿa gena aramp do umë ye hnëm fu ÿa. ²⁷ Vikerëh va pëyahned:

«Natëryiÿi, wëjë asëval ale wok kwëhnalihahna fatah! Dekary uhnatah wë, wëjë ale wok yëtëlihna ulav ðonk hnag! Wëjë ale ravik a, vutah hu va yabëd ðus ntëbini vutah asëval ale hwëhnaka asan.»

²⁸ Do wuhnë, wëÿënta mën, vutah Wën yentirun had Isak, gante ntehnëkawo Wënu ña Abëraham ka. ²⁹ Awa fante hnagiko hnë ñahnël asan gë asëval, këm fo ntidëhawo fante hnagiko gë Iyir Wënu ña, do koyëna nkok ha gaki.† ³⁰ Awa, ye ntehnëk Vikerëh va? Më lehnëk: «Daryehna asëval aramp aÿi g'aju, kabi aju asëval aramp aÿi tëfëlahna nuÿanti idëwë ajë asëval ale wok gena aramp aÿi.»‡ ³¹ Awa, wëÿënta mën, fuhnë geyilënhëna vutah asëval aramp, vutah asëval ale ye afaya ÿa yeyinëk.

5

Igo afaya

¹ Soje ige afaya ña pehëtëkëfu Këris ÿa. Awa, yawënyarin! Antë awawë avokawu aÿabiwu gë vankëncä utamp!

† 4:29 4.29 Awa fante hnagiko hnë ñahnël asan gë asëval, këm fo ntidëhawo fante hnagiko gë Iyir Wënu ña, do koyëna nkok ha gaki. Soje ile ryëcëtak fagant Isëmayel gë Isak rëfëtayik ani. (Wapëgwala 21.9) ‡ 4:30 4.30 Yëkëryin iÿi yëb Wapëgwala. 21.10

² Nēparyino! Ami, Pol, ntehnēdēmu: ge háci ŷa hwētahnērūn, awa Kēris ŷa bokēdīna kwēhna nafa soŷe hun. ³ Do mbokēdēfu hnēsēhnu wapacēk: asan ale-wo-le ŷad káci, sariya ŷa fop rēfēka ntēnēn. ⁴ Wuhnē vēle yēkēlehnēd asatu haryēnk Wēn hna gē sariya ŷa, pitēlērūn gē Kēris ŷa; goryaryēluhna ile njēdakuno Wēn hnē Kēris ŷa. ⁵ Bare fuhnē, Wēnu ŷa hwētahnēfūn ntīd sat fu haryēnkw lēwū; napēdēfun rac gē idema Iyir Ipacah iŷa. ⁶ Ale ye hnē bēmēnkēl gē Yesu Kēris hna, kácik kácina umē kwēhnana nafa! Ihwēhn nafa ŷa, umē ye: ikwētahn nte rufahnik g'iñal ŷa ye.

⁷ Gwēr kahnētarunēho! Awa mo yēdēhnēku nkaŷ ŷa soŷe memaŷehnahnu arēfu toña ŷa? ⁸ Ile porosinjēdēnihu vahnē ŷi matina hnē Wēn le rēhnaku hna! ⁹ Ntehnēde: «Levir toyē matēndēd fop ile hnēgwik ŷa!»^{*} ¹⁰ Ami, Ahwēhn a njēdako ikwētahn soŷe hun ŷa: pacēko nahadun gē ami ki. Awa ale-wo-le waŷēmpaŷendēhu ŷa, piniŷēde, gante-wo nke ka. ¹¹ Do ami, vēŷēnta mēn, tēfēka kácini catahnēni bi wobu haranjēndēwēhni vahnē va? Ge koyēna nkekēnd, gokēnda horotehnēndewu? Wati rac vahnē va davakēndilēhnihna g'ami kabi rēkakēndēwohna fēyahnēndu Kēris ŷa cēmēk kērēwa hna. ¹² Vēle waŷēmpaŷendēhu soŷe háci va araŷi ntēpētani fop vēhni dēnk!

¹³ Wuhnē, vēŷēnta mēn, macirun soŷe ayewu afaya, bare iŷi ge afaya, antē njēdaŷu fere alihahnēndu ile ñad ikihn vahnē nte wátik mbahn hna! Geryin vēryokuŷēhnēl gē iña ŷa. ¹⁴ Sariya Moyis ŷa fop hn'anj kwēda fo pankēlēk: «Ŭahnēryehna aŷēnta hu ŷa had wējē dēnk.»^{*} ¹⁵ Bare ge ŷarēlēdun do asemēlēndu, awa kwētēryin hakili, ge gena umē mbēvehnēlēdun.

Imbahn gē Iyir

¹⁶ Awa wēli ile lehnēdēmu ŷa: tavēryina Iyir Ipacah iŷa njasary dūniŷa hun ŷa, koyēna, tēfēdiluhna ile ñad ikihn vahnē nte wátik mbahn hna. ¹⁷ Viña vitac wētēd g'ile ñad Iyir Ipacah iŷa, do Iyir Ipacah iŷa mētēdēni g'imbahn iŷa; ñēwēlēni dūs, soŷe umē ye kodiluhna aliwu ile ŷadun ŷa. ¹⁸ Bare ge Iyir Ipacah ŷa yasaryēdēhu, goluhna hnē imēk hna.

¹⁹ Tēk nunde dūs ile ntiyehnédēhēfu ikihn vahnē nte wátik mbahn hna: ndakēntal nte ñēwēk Wēn gē nkeya kayah do gē tonkah, ²⁰ icēmb ile wok gena wēn paryi, gē akavēla, gē iñēw vēŷēnta hni, gē wasonko, gē iñēwary, gē iyap, gē iña dēb vēŷēntaŷ, gē icēnkwendēlehn do pitēndēlehn vahnē; ²¹ iña ile kwēhnēni vahnē, use uñen dēcēt, itok dēcēt do viŷē vihaŷary vile wēntēlēk gē viŷē ki. Awa tame kwētēryin hakili soŷe waŷi gante nēsēhnēmuno kobēri ka: vēle lid koyēna va vēhnuŷadīna ŷēwa Inaŷ Wēn hna.

²² Bare wēli ile nagēd Iyir Ipacah ŷa ahnē hna: iña ŷa ye, gē uhnatah wā, gē yam ŷa, gē dūñēna ŷa, gē iguk ntaŷary ŷa, gē ikwēhna nēf ŷa do gē ikwētahn ŷa, ²³ ipērēna ŷa do gē ipēla nkaf ŷa. Sariya ŷa ñēwēlēhnihna vēle ye aki va! ²⁴ Vēle kwēhnēk Yesu Kēris va pakēni kērēwa hna fop ikihn vahnē nte wátik mbahn hna gē fop viña vidēwū va. ²⁵ Age gē Iyir Ipacah ŷa njēnēden, maŷēnēfu

njasaryëndëfu. ²⁶ Antë naÿënanenden soje viÿë vile wok kwëhnana nafa! Antë conkënden! Antë iñewary nke yëbëlan fu!

6

Idemal

¹ Vëÿënta mën, ge ahnë pëlayik ga ntëntëd, wuhnë vële njasaryëd Iyir Wën va bokaryëryina hn'ankaÿ përen hna; bare tëfëka nke gë wanës wanëjah. Kwëtëryin d'us hakili, antë a'wawu yëkëhnahn ña wuhnë fëna. ² Demalëryindën wuhnë fop: do koyëna, ma'wëhnëdun sariyaKëris ÿa.* ³ Age ahnë ntiyahnëka iñë nke, awa gel iñë, nkaf ntëwu ña dënk tokak! ⁴ Arabi ale-wo-le pëcëta wapacëk gante ntid ka d'oku ile kwëtehnahnëka Wënu ña. Ge nëjahnëka gë watac, awa tëfëka nëjahna minu fo, hara mëntëndëlehnëna g'ile ntidëni vëÿëntaÿ va. ⁵ Ha, ale-wo-le sah lëwu ÿa rëfëka nti.

⁶ Arabi ale haraÿëde wanës Wënu ña caha ale haraÿëdëha ÿa fop ifërën ile kwëhnaÿ ÿa.

⁷ Antë arokayiwu: Wënu ña yafaÿëdena. Ahn'a ile na'dëk ÿa mbarëpëd. ⁸ Ale hna'dëk soje natëndan ile hihnëk mbahn dëwu hna, ahnë arac icëm inja mbarëpëd; bare ale hna'dëk soje hnatah Iyir Ipacah ña, ahnë arac uwám sër w'a mbarëpëd. ⁹ Dindënefu ufërën hara cilëtayilënëhna; kabi ge cilëtayilënëhna, mbarëpëden ge wati ÿa tëkëk. ¹⁰ Awa, hnë wafac wale wokëfu d'uniÿa li, dokuyënëfu soje ufërën vahnë fop, do kas soje vële vankinëk kwëtahn va.

Wanës watëkwa

¹¹ Tame, yëkëryin vinji viker vicankaf, gë wëbák mën ña dënk kerëhnëryidëmu!

¹² Vële forosinëdëhu aháciwu va, vahnë vërac ñadëni naÿënahndëni háci hun ÿa. Iryampo le ñadëni ÿa, umë ye: kehahnëni antë korotehnini soje ikaraÿ vahnë icëm Këriskërewa hna. ¹³ Vële forosinëdëhu aháciwu va vëwawëhnëna vëhni dënk sariya Moyis ÿa! Naÿënahndëni fo ñadëni aháciwu. ¹⁴ Ge ami ye, icëm Ahwëhn fu Yesu Këris kërëwa hna fo hnaÿënahndëfu; kabi, rac liko had viÿë vivë d'uniÿa vi cëmëk soje lëmën, do ami fëna, had cëmëbu soje viÿë vi d'uniÿa vi. ¹⁵ Háciru kácilihna umë fop kwëhnana nafa! Ihwëhn nafa ÿa, umë ye arabi Wënu ña ntifu g'ahawary. ¹⁶ Soje Isërayel ÿa, bulunda Wën ÿa gë fop vëÿëntaÿ va, wuhnë vële rëfëd iÿi siyab va, arabi Wënu ña ma'wëryanëhnu yam ÿa gë kaÿëhnahn dëwu ña.

¹⁷ Tame, antë ahnë mbok njonëhne ryëñah, kabi vandag vante hnuÿabu soje Yesu va yeho mbahn hna.

¹⁸ Vëÿënta mën, arabi ipërëna Ahwëhn fu ÿa Yesu Këris nke gë wuhnë! Amina.

* 6:2 6.2: Vëvë Galasi 5.14

Kayëte nte kerëhnëkëhni Pol vëvë Efes Wade yehëhna hnë inji kayëte

Afayik Pol hërëhnëkëhni anj kayëte vële hwëtahnëk hnë nkol Efes hna. Bare vikerëh vicër vindaŵ hn'iji kayëte nësëna soŋe Efes. Mpëd umë ŷak kayëte nj cahini vëvë vacery sali vajabah vamb nkal Asi Toy va fop. Anjiko Efes hna wati nte njasëdëho nkaŵ ntëŵu kigëna ŋa (Vantiyehn 18-20) do wati nte mbokako rarëna ŋa añëŵëko hnam wabëhn watar. Akerëk mpëd wati nte nkeho hnë kaso mbë Sesare (yëbëlan bëhn wafëhw imbëd gë warar gë bëhn wafëhw imbëd g'imbëd gë warar (53 gë 58) ga ndëcëk hnagi Yesu ŷa) ma hnë kaso mbë Rom (yëbëlan bëhn wafëhw imbëd gë ryaŵ gë bëhn wafëhw imbëd gë ryaŵ gë wahi (60 gë 62) ga ndëcëk hnagi Yesu ŷa).

Pol kerëk anj kayëte gante ndënkwëtehahnëdëhëhni vële hwëtahnëk va bi vëhni mo yeyinëk paŋ gë Këris. Fop kayëte nj nësëd ibëmënkël fu gë Këris ŋa do karanjëdëhëfu ibank nte rëfëka kwëhnalın gë umë. Iyir Ipacah ŋa ryemadëhëfu ŋahnëlënden do mawëhnëlënden: ten ŵasëwif ŵa gë vële wok vëyena wasëwif, tac yëbëlan fop vële hwëtahnëk hnë cery sali va, yëbëlan vësëval gë vësan hni, vutah gë warëm hni do gë vëramp gë vële hwëhnëkëhni.

Pol nësëd soŋe doku Sintani ale yëkëlehnëd tavëtehënëni vahnë va inji bëmëkël. Akaranjëdëhëfu hak mëtaryëden iyë wët hn'ile njëdadëhëfu Wën viŵëta: toña, usatah, fanka pëyahn Wanës Wakasëk, ikwëtahn, ipëh. Antëhnëdëhëfu njëfayin wati-wo-wati.

Wëlin wanës wakwëhn nafa hn'iji kayëte: uyas, ile soŵiko, fanka.

Wëlin gante nke kayëte ka:

Simpaŷi (1.1-2)

Ibëmënkël wasëwif gë vële wok vëyena wasëwif Këris hna (1.3–3.21)

Ibëmënkël bulunda vële hwëtahnëk hna (4.1–6.9)

Ibëmënkël vële hwëtahnëk

Wët ikwëtahn (6.10-20)

Simpaŷi rëkwa (6.21-24)

Simpaŷi

¹ Ami Pol, ale ye afayik Yesu Këris kabi Wënu ŋa ŷak koyëna, kerëhnëdëmu ŵuhnë vëfacah do vële hahnëndahnëka Yesu Këris: ² Arabi Wënu ŋa, Rëm fu ŷa g'Ahwëhn a Yesu Këris ndëwanihu do njëdënihu yam ŷa!

³ Cëmbënëfuna ale ye Wën gë Rëm Ahwëhn fu ŷa Yesu Këris! G'ibëmënkël fu gë Këris ŷa ndëwak vintaŵary vidëŵ fu va gë fop wadëwara wadëŵu wade ŵatik mbin hna. ⁴ Ani gë ntihahnënd duniŷa ŷa Wënu ŋa rëko tëhnafu, g'ibank fu gë Këris, danko nkehahnin vëfacah do vële wok vëhwëhnana dahëse ŵeh haryënkŵ lëŵu.

Hnë injahn hna, ⁵ rëko tëhnafu nkeyin vërahu gë fere ibank fu gë Yesu Këris. Rac ye ile ñadëho Wënu ŋa do pëhnako nti ⁶ danko cëmbinëna soŋe ipërëna camah dëŵu nte njëdakëfu aki fo hn'ibëmënkël fu g'Aju aŷahnik a! ⁷ Hn'ibëmënkël fu hna gë umë, gë sat lëŵu ŷa pehëtënëkëfu, tavëhninëkëfu wameh fu ŋa. Aki Wënu ŋa tufahnëk had gante naŷëk ipërëna dëŵu ka. ⁸ Njëdakëfu dŵs ipërëna

tac do ntik rac gë fop yasery do hakili fëren. ⁹ Ha, njëtëndanëkëfu ile ñadëho ÿa, ile soŵiko ÿa, ile pëhnako, hnë përena dëwu hna, nti hnë Këris hna. ¹⁰ Ile pëhnako ÿa ntiyehndëf ge wati ÿa padëk: rac ye ßarëp hnë asankaf aryampo fo, Këris, fop vile yehëhna mbin hna do nkal hna.

¹¹ Hnë ibëmënkël fu hna gë umë, nuÿabun lëw fu ÿa, gante pëhnako Wën ka. Rëkëd ntind fop kabi pëhnako do ñak koyëna ¹² ðanko icëmb ntëwu ña njëwi soje fuhnë vële ryënkwek hwëtahnëka Këris va.

¹³ Wuhnë fëna, ante nkwëryërun wanës toña ña, Wanës Wakasëk wante fehëtëku ña, kwëtahnërunëha. Hnë ibëmënkël hun hna gë umë, wuhnë fëna njëdayirun iyavëta ile ntëhnëkuno njëdadëhu ÿa, iyavëta rac ye Iyir Ipacah ña. ¹⁴ Umë ye sah ryënkwekyënkwe hnë idëw nte hnapëden hafo nuÿayin fop ile ntehnëko Wënu ña njëdadëhëfu. Iÿin fop soje icëmb ntëwu ña njëwi ye.

Iyëfa Pol soje vëvë Efes

¹⁵ Soje rac ye, ami fëna, kobëri ga nkwëryëbu ga nësëde soje ikwëtahn hun ña hnë Ahwëhn fu Yesu do inahn hun vëfacah fop ña, ¹⁶ camehnëdëfuha kwëlëkwël Wënu ña soje hun ÿa. Anahadëmu wayëfa mën hna. ¹⁷ Tëyëdëfuha Wën Ahwëhn fu Yesu Këris ÿa, Rëm le hwëhnëk icëmb ña, njëdawu iyir yasery g'itufëhnahn nte yëtëndanëdëhuna Wënu ña. ¹⁸ Tëyëdëfuha ntancën wahakili hun wã gë humpen Iyir Ipacah ña, soje ayëtu itama nte njëðaku imac ntëwu ña, g'uvetak icëmb ntëw dëwu ña, antëw nte cahëdëhu gë vëfacah vëÿëntaw va, ¹⁹ do gë fanka samah lëwu soje fuhnë vële hwëtahnëk va. Fanka farac ye fale ²⁰ vokaryika Këris fagant vësëm do ntañënda farëhw lëwu hnë mbin hna, ²¹ cëpëk inaw ña fop, cankaf, fanka, gë fop uwëka do fop wamac wale hode maci hnë iÿi ðuniÿa ßare fëna ðuniÿa ile yejëk ÿi. ²² Ha, Wënu ña hwëtëk fop hnë wakwër Këris hna. Umë ale sëpëk fop, Wënu ña njëðahnëka nke nkaf Cery Sali ña. ²³ Vële hwëtahnëk va ye mbahn Këris ña, do Këris hnë vëhni ntëdëk; padënkëhni fop, umë ale fadëndëf fop.

2

Uwám ule njëðahnëd Këris

¹ Do wuhnë, kobëri ña maŵëhnëluhnahna Wënu ña, walaŵary hun wã cëmëko soje wameh hun ² wante yasahnëðunëho kobëri ña. Atëfëtalahnëðun vantiyehn vahnë vële ye ðuniÿa li. Amaŵëhnëðunëhawo asankaf wafanka waŵeh wale ye ambin. Aÿi asankaf ye iyir meh ale ryokunëd aki hnë vële wok vëŵawëhnëðilahna Wën va. ³ Fuhnë fop nkeyinëko had vëhni, ankentinëkëfuno gante ñad ikihn vahnë nte watik hnë mbahn ka, antidenëho gante ñad vimbahn fu ka do wahakili walëw fu ka. Soje ile yeyinëko ÿa, akëbënayehninëkëfuno korotin kitiñ Wënu ña had vëÿëntaw va.

⁴ Bare Wënu ña, soje ikaÿëhnahn cankaf ntëwu ña g'inahn cankaf nte jahnëkëfu, ⁵ fuhnë vële sëmëko gë wadënt wadëw fu ña, njëðakëfu uwám wã gë Këris ÿa —ipërena Wënu ña fehëtëku. ⁶ Hn'ibëmënkël fu gë Yesu Këris hna, mbëhnëndëhnëkëfu ndampo fo do ntañëndëkëfu mbin hna. ⁷ Koyëna ntik ðanko tufëhni vahnë vëvë

cahn va ipërëna camah g'uhnëfak ule kwëhnahnëkëfu hn'ibëmënkël fu gë Yesu Këris. ⁸ Kabi, g'ipërëna Wënu ña pehëtirun, gë fere ikwëtahn hun. Rac matina hnë w'uhnë, uyëf Wënu ña ye. ⁹ Rac matina hnë vantiyehn, ðanko ahnë antë kumanënd. ¹⁰ Ha, umë yahanëkëfu; hn'ibëmënkël fu gë Yesu Këris, antikëfu ðanko ntihañnin vantiyehn vapërën vante këbënanëhnëkëfuno kobëri ña Wënu ña, ðanko njasënden koyëna.

Fop mbëmënkëlinëk gë Këris

¹¹ Soñe rac, ðënkwëtaryin wañi: kobëri ña, w'uhnë vële wok geluhna wasëwif hnagihna; wasëwif w'a macëðënihu vële wok «vëhácina» vëhni mëcäðëni vëhácik soñe ile ntik vák ahnë mbahn ðëw hni hna. ¹² Hnë wati rac ñawërunëhawo Këris, gentahñilunohna gë bulunda Isërayel ýa, vëhneh yerunëho hnë vakwëtëla gë Wënu ña, nkerunëho ðuniýa li gë itamahn këm do gë Wën këm. ¹³ Bare gaki, soñe bëmënkël hun gë Yesu Këris ýa, w'uhnë vële yeho kobëri ña ñawët, sat Këris ýa pañëndajëku.

¹⁴ Ha, umë ðënk ye yam lëw fu ýa: mbëmënkëndëlehnëkëhni wasëwif gë vële wok vëyena wasëwif. Apërëkanëk kece ile fitëndëlehnëkëhniwo ýa: kece rac ye iñëwël. Gë sadëha mbahn ðëwu ña ¹⁵ sariya ýa g'ile tëyëk ýa gë vakwëða vantëwu va goryaryëlohna nafa. Antik aki gante koð ntihañ hnë umë wasëwif w'a do vële wok vëyena wasëwif, ahnë hasëk aryampo fo, do koyëna nti yam ýa, ¹⁶ do konjëndëlehnëhni gë Wënu ña vëhni vëhitak hnë mbahn ndampo fo, g'icëm ntëwu kërëwa hna do koyëna ndaw ñëwël ña. ¹⁷ Anjijëk pëyawu yam ýa w'uhnë vële ýawëko va gë vële rëhako va per. ¹⁸ Kabi, hnë bëmënkël fu g'umë hna, fuhnë fop, wasëwif gë vële wok vëyena wasëwif, koðen pëñayinëhna Rëm ýa, hnë Yir ndampo fo.

¹⁹ Aki, goluhna vëhneh ma vële ryëcalëð; bare nkentahnirun hnë bulunda vëfacah hna, w'uhnë ye tere Wënu ña. ²⁰ Nkerun cery yëryik do vëfayik va gë wakila ña ye sah ryënkwëryënk w'uhnë, do Yesu Këris umë ðënk taka ndënkwëryënk ye. ²¹ Hnë umë cery ña fop njañënað do matënað nke cery pacah hnë Ahwëhn. ²² Hn'ibëmënkël hun hna g'umë, w'uhnë fëna, nkerun ndampo fo cery nte yëryëde soñe ayewu ýëwa Yir Wënu ña.

3

Doku Pol pað gë vële wok vëyena wasëwif

¹ Soñe rac njeðäðëfuha Wënu ña, ami Pol, ale sëðik kabi ðoku Yesu Këris ýa lidëfu, ðanko ryemahnu w'uhnë vële wok geluhna wasëwif. ² Akwëtahnëbu paryi nkweyërun ðoku ile kwëtehnahnëko Wënu ña liwu, hnë fërenak lëwu hna, gante koð ntinëhnanu ile ñað ýa. ³ Ha, Wënu ña piðëtëko vinkër va soñe njëtëndano ile ñað nti soñik ýa, had gante kerëhnëmu ki gë wanës wante wok yabëna. ⁴ Age karanërun rac, koðun ahamahnu hafo bi ne njëtëbu ile soñiko do ntik Wënu ña Këris hna. ⁵ Kobëri ña, Wënu ña tufëliw'ohna vahnë va iýin ile soñiko. Bare gaki antik Iyir ña tufëhni vëfayik vëfacah vëlewu va do gë wakila waðëwu ña. ⁶ Wëli ile pëhnëtanëk viyë vile soñiko va: gë fere Wanës Wakasëk ña, vële wok vëyena wasëwif va kwëhnani antëw ndampo fo gë wasëwif w'a, nkeni mbahn ndampo fo do nkentahnini ndampo

fo hně ile ntehněko ntiněhnědēhēhni hn'ibēmēnkēl ntěw hni gē Yesu Kēris hna.

⁷ Wēnu ŋa, hně ufērēnak lēwu hna, g'antiyehn fanka falēwu fa, njędako yewu aryokunjēhn Wanēs Wakasēk. ⁸ Ami, ale ŋak vak hně fop vēfacah hna, nuŋabu untēnah fēyaŋuhni vēle wok vēyena wasēwif va uvetak va Kēris le wok puđina ⁹ do yētēndanēwēhni vahnē va fop gante ntiyēhnēd Wēnu ŋa viŋē vile pēhnako nti do soŋiko kobēri kantēm hně umē, ale liko fop vile ye va. ¹⁰ Do ntik rac, đanko, gē fere cery sali ŋa, fop vēle hwēhnak cankafo do wēka ambin hna mēk njętēni usery Wēn gē fop wasifa walēwu ŋa. ¹¹ Hně vēŋin fop tēfēk nahan mbē kantēm ntěwu nte ntiyēhnēk hně Yesu Kēris Ahwēhn fu ŋa. ¹² Hn'ibēmēnkēl fu gē Kēris, gē fere ikwētahn fu hně umē, koden pēŋayinēhna Wēnu ŋa g'idēkēna fop. ¹³ Soŋe waŋi fop, muntadēmu, antē aresawu wahorot wale horotēdēfu soŋe hun; umē ye icēmb hun ŋa.

Uyēfa soŋe vēvē Efes

¹⁴ Soŋe rac ye andēkwēhnēdēfu haryēnkwa Wēn Rēm, ¹⁵ ale yēđahnēk ŋac watere wabē g'ambin gē nkal. ¹⁶ Ha, atēyēdēfuha njaŋwēnu gē fanka mbery hun hna gē fere Iyir ntěwu ŋa, had gante naŋēk uvetak icēmb ntěwu ŋa. ¹⁷ Koyēna, Kēris ntēdēk hně wasakahn hun hna gē fere ikwētahn ŋa, aŋēlu vēnkahn hun va do ayēru fop uwām hun ŋa hn'inhun hna, ¹⁸ akwēhnadfun aki fanka aŋwēryahnu, gē fop vēfacah va, ile ye iyank, iyáry, iyihn do itěw inhun Kēris ŋa. ¹⁹ Ha, ayētu inhun Kēris ŋa nte ryēcētađ fop uyēt, đanko ayewu vēfadah had gante padēk Wēn ka.

²⁰ Wēnu ŋa, gē fanka falēwu fale ryokunjēd hně fuhnē, kođ nti ntēbi vile ryēyēđēnēha va ma vile hnahađēn va, ²¹ icēmb ŋa nke gē umē hně cery sali do hně Yesu Kēris hna, soŋe walape ŋa fop, dol do gē kantēm. Amina.

4

Imac bēmēnkēl hně cery sali

¹ Soŋe fop vēŋin dēnk, ami, ale sēđik kabi đoku Ahwēhn a liđēfu, ankaŋētađēmu: yasēryin had gante macēku Wēn ayasēndu. ² Geryin vēle wok vēhumadina, vēnēŋah do vēryuñēnak; mēnkwlēryin inhun hna. ³ Kamēnaryin aworyeru bēmēnkēl nte ŋatik Yir hna gē fere yam ŋa. ⁴ Mbahn ndampo fo do gē Yir ndampo fo yehēhna, do fēna Wēnu ŋa macēku ahwēhnawu tama ndampo fo; ⁵ Ahwēhn aryampo fo, ikwētahn ndampo fo, yaryi ryampo fo; ⁶ Wēn hu đampo fo do Rēm fop, ale sēpēk fop, fagant fop do hně fop.

⁷ Ale-wo-ale nuŋak ipērēna Wēnu ŋa had gante yēđahnēk Kēris ka. ⁸ Soŋe umē ye ntehnēk Vikerēh hna:

«Kayēk yaŋ,
anjokēhni vēfēlayik,
njęđakēhni wayēđ vahnē va.»[☆]

⁹ «Kayēk», ye pēhnētanēk, ge gena cēlik fēna hafo gēđ nkal li? ¹⁰ Ale sēlik ŋa, ye ale hayēk cēmēt fop vambin vi, đanko pēbēnahn fop. ¹¹ Do wayēđ wale njęđakēhni vahnē va ye: vēfayik, wakila, vēfēyah

Wanës Wakasëk, vēharaj do vēle herydēhēhni vēle hwētahnëk, ¹² dānko kēbēnahninēhni vēfacah va gante ntihahnēdēni doku soņe njaŵēnahneni mbahn Kēris ņa, ¹³ hafo mēkin tēkēnin bēmēnkēl kwētahn hna fop ndampo fo do hnē uyēt Ajē Wēnu ņa, untaf hn'ikwētahn, do inaŷ padah Kēris.

¹⁴ Aki gofenēhna had vutah, vunte mpaloyēd wavonkēlo wēnka do vile kēryēd sēl fop wasifa karēņa, vunte tokani vahnē va soņe cēvehnēnihēhni hn'idēt. ¹⁵ Bare, ge nēsēbun toņa ŷa g'itufahn ņahnēl ņa, anayēden hnē fop dānko mēntēlahnin gē Kēris, ale ye nkaf cery sali nte ye mbahn dēŵu. ¹⁶ Hnē umē, mbahn ņa fop kahnēk do mbēmēnkēlēk dūs g'uryema wasokēl wale njēdayik. Aki ge cape-wo-cape nke gante tēfēka ka, mbahn iņa fop naŷēd do njaŵēnad hnē ijahn hna.

Uwām hasēk hnē Kēris

¹⁷ Wēlin doliŷi ile lehnēmu do muntamu gē fanka ŵac Ahwēhn: antē avok ayasu had gante njasēdēni vēle wok vēyena wasēwif: vinahan vidēw hni va kwēhnana nafa. ¹⁸ Vinahan umēhwēryah kwēhnani, do vēhneh nkeni hnē uwām Wēn hna, kabi wahakili walēŵ hni ŵa piđak do kambēkēhni vankaf. ¹⁹ Vintaŵary vidēŵ hni va nke had wēbāk wadēndah, ndakēdēni gē ale-wo-ale do njēdēhnani sifa fop vantiyehn vameh.

²⁰ Bare ŵuhnē, gena aki ņēņarun ayētuna Kēris, ²¹ ge paryi nke nkwēryerun ga nēsēde wadēŵu, do karanjirun ikaraj nte rēfēlēk gē toņa nte ye hnē Yesu: ²² ha, kobēri ņa, pēbēkuno viņa toka nte fērēkahnēdēhu, bare, ile yerunēho kobēri ŷa, tēfēka asudētawu had viŷi visēr. ²³ Afo wahakili hun ŵa gē wasakahn hun ŵa nkwēcēta, ²⁴ do ayewu vahnē vēhasēk had gante cudarun viŷi vihasēk ki. Ahnē ahasēk arac Wēnu ņa ņahanēka mēntēlēni g'umē hn'usatāh gē hn'ufacah ule ŵatik toņa hna.

²⁵ Soņe rac, cudētaryin wamēr ņa: ale-wo-ale nēsēhnēnda toņa ŷa aŷēntaŵ ŷa, kabi mbahn ndampo fo yentahninēkēfu. ²⁶ Ntavēku bi? Antē aliwu wameh; ntavah hun ņa tēfēka njam ani gē njohan lav ŵa* ²⁷ soņe antē ayēdawuna Sintani ŷa fere fale mēkahnēdēhu. ²⁸ Arabi ale ŷa antē mbok nte; dokuņēd gē wēbāk wadēŵu ņa dēnk soņe nuŷahn ile njēdadēha ale ye hnē uval hna. ²⁹ Antē cahn hnē wēs hun wanēs wameh, nēsēryin wante ryemadēhēhni vēŷēntaŵ wēbal wadēŵ hni hna, soņe ntihahn ufērēn hnē vēle hnēpadēhu va. ³⁰ Antē ayēwēhnehnuna Iyir Ipacah nte njēdaku Wēnu ņa had yavēta ile rufahnēd pēhētēderun Fac Fehēta hna. ³¹ Antē ahwētawu hnē wasakahn hun wameh wante liyirun ņa. Antē ntavēndu, njabu sakahn, ayewēndu; vēŷin fop tēfēka asudētawu, gē fop wasifa wayap. ³² Tufēhnaryin vēyivah ale-wo-ale gē aŷēntaŵ, kwēhnaryin ntaŵary pērēn; tavēhnēleryindēn, had gante tavēhnēku Wēn hnē Kēris.

5

Umēhwēry do Humpen

¹ Ha, tēfētalahnēryina Wēnu ņa, kabi vutah vunte ŷahnik yerun; ² yasēryin g'injañ had gante ņahnēkēfu Kēris ka do umē dēnk njēdēhñak soņe fu, had uyēd do sadēha ile hwēhñak icēv nte

* 4:26 4:26: Wahnēŵ 4.4

nënjëdëha Wënu ña. ³ Wënu ña hwëhnëku, tëfëlahna dënk nkwëryi ga nësëde viyë vëryampo fagant hun: ndakëntal meh ña, fop ile wok pacëna, uval dëcët. ⁴ Tëfëlahna fëna nkwëryi wanës wante sëfëhnayehnédëhu, wanës wanënkwah, ma wanës watonkah. Wanji fop kwëhnana yëwa ñal hun hna. Bare tëfëka awëryëhniwu icamehn Wën. ⁵ Nkwëryëryin dūs: vële lid ndakëntal meh va, ma vële lid vironkah va, ma vële mbalëk dëcët va —vëhni, ñahnënihëhni wamën wamër— vëhni vëhnuyantëdëna ntëw Inaw Këris do Wënu ña. ⁶ Ahnë antë tokawu gë wanës wante wok kwëhnana nafa: watac ye wante yojëd ntavah Wënu ña hnë vële wok vëwawëhnëdilahna va. ⁷ Antë ayentahniwu gë vëhni.

⁸ Kobëri ña umëhwëry yerunëho; tame hn'ibëmënkël hun gë Ahwëhn humpen yerun. Yasëryin had vutah humpen; ⁹ do vantëwël humpen ha ye: ufërën, usatah, gë toña. ¹⁰ Kamënarinyin ayëtu ile hnënjëdëha Ahwëhn a. ¹¹ Vantëwël umëhwëry kwëhnana nafa; antë ayentahniwu; tufahnëryin. ¹² Wante ntidëni cowaryëdëni ñi cëfëhnëk nësi; ¹³ bare fop vile rufahnik gë humpen ha cowëtak, ¹⁴ kabi fop vile sowëtik va humpen ye. Soje umë ye ntehnik:

«Nëgary, wëjë ale ryakëk,
matëry fagant vësëm,

do Këris ntancënëdëhi.»

¹⁵ Yasëryin wajira gë vankeya hun va; antë ayewu vële wok vëseryëna bare geryin vëseryah; ¹⁶ Balëtahnerinyin mpëd nte njëdaku Wënu ña, kabi wafac wale yehahninëk wï mek. ¹⁷ Awa, antë ayewu vële hnambëk hakili, bare kamënarinyin ayëtu dūs ile ñaryaryëdëhëfu Ahwëhn a. ¹⁸ Antë aryëwu, umë yodëhu ayegahnu vëyeyar, bare geryin vële pëbëk Iyir Ipacah ña. ¹⁹ Kamëna'yehnélëryin gë wahnëw wale watik hnë Vikerëh hna, wahnëw sali wasëvah, wahnëw wale njëdaku Iyir ña; yëwëhneriyina do cëmbëryina Ahwëhn a gë fop ntawary hun ña. ²⁰ Camehneriyina Wënu ña Rëm ña wati-wo-wati do soje ile-wo-ile gë wac Ahwëhn fu Yesu Këris.

Nkwëryëla mbë tere

²¹ Ma'wëhnëleriyin ale-wo-ale, wëhnë vële lënëneka Këris va.

²² Vësëval, ma'wëhneriyinëhni vësan hun had gante ma'wëhnerunëha Ahwëhn ka. ²³ Ha, asan a ye asankaf asëval a, had gante nke Këris asankaf cery sali, umë ale fehëtëd cery sali nte ye mbahn ntëwu. ²⁴ Had gante cery sali ña ma'wëhnëdëha Këris ka, vësëval va fëna ma'wëhnëdënihëhni vësan hni va hnë fop.

²⁵ Vësan, ñahnëryinëhni vësëval hun va had gante ñahnëk Këris cery sali ka do njëdëhna umë dënk soje lëwu; ²⁶ añak aki pacëna gë wënka do gë wanës nkehahn afacah; ²⁷ añak aki njoj cery sali ña haryënk w lëwu hnë igwam dëwu hna fop: nte wok kwëhnana dahëse wëh, nte wok kwëyana, nte wok kwëhnana ile wëntëlëk gë virac. Añak cery sali ña pac hara kwëhnana ile keyande. ²⁸ Asan a aki tëfëka ñahna asëvalu ña, had gante ñahnëk mbahn ntëwu ña dënk. Ale ñahnëka asëvalu ña, ñëhnak umë dënk. ²⁹ Ahnë gena ale yëwëk mbahn ntëwu ña, bare ndavëdëha, do pëladëha, had gante ntid Këris cery sali ka ³⁰ kabi mbahn ntëwu yentahninëkëfu. ³¹ «Soje umë ye, asan a tavëdëhëhni rëmu gë hnëmu nkeni g'asëvalu fo, do

vèhni vèhi tak aryampo fo nkedèni.»[✧] ³² Hnè wanès watac coŵak toña sankaf: ntehnèbu wañi nèsèd soñe Kèris do gè cery sali ña. ³³ Gante-wo ka, ale-wo-ale hnè wùhnè ñahna asèvalu had umè dènk, do asèval a ntènèna asanu.

6

Vutah gè warèm hni do gè wahnèm hni

¹ Vutah, maŵèhnèryinèhni warèmun gè wahnèmun hn'ibèmènkèl g'Ahwèhn, kabi watac satèk. ²⁻³ «Dènèrèryihni rëmuh gè hnèmuh gante nuñandu uhnatah do wafac wařaryah nkal li.»[✧] Rac ye akwèda ndènkwèryènk w nte lehnèkèfu ale ŵaŵèhnèk nuñad ufèrèn.[✧] ⁴ Wùhnè, warèm, antè alavèbehnuni vutah hun, bare kwèdèryinèhni hn'usatah do hn'uhnira le ŵatik hnè Ahwèhn hna.

Vèramp gè vèle hwèhnèkèhni

⁵ Vèramp, maŵèhnèryinèhni vèle hwèhnèku nkal li g'untènah do g'ibal, gè ntaŵary pacah, had Kèris ryokuñèhnèdun; ⁶ Dokuñèryin, hara gena had vèle yèkèlehnèd vahnè va nènèhni gè vèhni ma kabi njèkaderun, bare had vèramp Kèris, vèle lid gè vintawary vidèŵ hni ile ñad Wènu ña. ⁷ Dokuñèhnèryinèhni gè ntaŵary pèrèn, had Ahwèhn a dènk ryokuñèhnèdun, gena vahnè. ⁸ Njètèrun ale-wo-ale lik ufèrèn, Ahwèhn a mbèsadèha, nke aramp ma gena aramp. ⁹ Do wùhnè, vèhwèhn hni, diryènèhni koyèna vèle ryokuñèhnèdèhu va. Tavèryin dakèna: njètèrun, ale hwèhnèku ña, wùhnè gè vèhni, mbin hna nke do dèbèndèlehnèlihna vahnè va.

Wèt Ikwètahn

¹⁰ Soñe fuhnahnu, yèkèlehnèryin fanka hun fa hnè fanka ñaŵah Ahwèhn hna. ¹¹ Cudaryin viŵèta Wènu ña soñe aholu ayawènwawu hnè warènd Sintani hna. ¹² Kabi gena vahnè wètaryèden, bare wafanka wayir waŵeh hnè mbin hna, gè vèsankaf, gè wafanka do gè vèle hwèhnèk duniña wèhwèryah. ¹³ Soñe umè ye, tètèka asudawu viŵèta Wènu va fop, danko aŵèkawu hnè fac ile njihahnid wèh hna do, age puhnarun rac, awowu ahahnèndawu. ¹⁴ Kahnèndaryin, ñèbaryin toña ña had ryl sah li, cudaryin usatah ŵa had cud mèta wèt nte huvèd sakahn; ¹⁵ do pèryaryin had wapary iña afèyahnu Wanès Wakasèk yam ña. ¹⁶ Nufèryin kwèlèkwèl kaka ikwètahn ña, umè ryemadèhu aryipehnu fop wèca wante pèdèk Sintani. ¹⁷ Nuřaryin ipèh Wènu ña nte ye had apènk w ryèhwèra do wanès Wènu ña had sèlame le njèdahnèk Iyir Ipacah iña. ¹⁸ Tèyèryina Wènu ña hnè wayèfa hun hna. Ha, yèfaryindèn wati-wo-wati, gè uryema Iyir iña. Antè ahnamawu do kahnèndaryin kwèlèkwèl. Yèfaryin soñe bulunda Wènu ña fop, ¹⁹ soñe ami fènali: arabi wanès ña nke hnè wès mèn soñe fèyahnu hara dakèlohna hn'ile soŵik hnè Wanès Wakasèk hna. ²⁰ Acèdifu kabi ale fèyahned Wanès Wakasèk ŵac Wèn hna yebu. Yèfaryin danko wèku fèyahnu Wanès Wakasèk ña, hara dakèlohna, gante tètèka ka.

Simpañi rækwa

²¹ Ńaděfu ayětu wuhně fěna, ile fabiko ŷa do ile liděfu ŷa; Tisik, aŷěnta fu ale ŷahnik, aryokuněhn Ahwěhn a ale hahněndak, njětěndaněděhu fop. ²² Soŋe umě fayěryiděfuha pėyawu bi hak nkoḃun do mbosėvosehnu.

²³ Arabi Wěnu ŋa Rěm fu ŷa do Ahwěhn fu Yesu Kėris njėdanihěhni fop vėŷěnta fu va yam ŷa do g'inqahn, gė kwětahn ŋa. ²⁴ Arabi Wěnu ŋa ndėwahni fop vėle ŷahnėka Ahwěhn fu Yesu Kėris va g'inqahn nte wok cėmėdina!

Kayëte nte kerëhnëkëhni Pol vëvë Filip Wade yehëhna hnë inji kayëte

Filip nkol nte hwëhna nafa mbë Masedëwan ye. Afayik Pol njiko hnam wati nte njasëdëho nkaŵ ntëwu kigëna ña. Apëyahnëk Wanës Wakasëk ña nkol tac hafo vahnë va kwëtahnëni do cery sali ña ntiyak. Njëkëryin Kayëte Vantiyehn Vefayik hna 16.11-40.

Pol, gë Timote darël lëwu, kerëhnëkëhni vële hwëtahnëk vëvë Filip va wati nte nkeho hnë kaso mbë Sesare (yëbëlan bëhn wafëhw imbëd gë warar gë bëhn wafëhw imbëd g'imbëd gë warar (53 gë 58) ga ndécëk hnagi Yesu ÿa) ma hnë kaso mbë Rom (yëbëlan bëhn wafëhw imbëd gë ryaw ma bëhn wafëhw imbëd gë ryaw gë wahi (60 gë 62) ga ndécëk hnagi Yesu ÿa). Vahnë vëvë nkol Filip va mbarëniho wayëd do njëdaniha aryampo hnë vëhni, Epafërodi, soje njëdahna Pol. Awa, Pol kerëhnëkëhni soje camehnëhni do kamënaÿehnehni. Apacëhnëhnekëhni gante nke ka do natëka hnë Këris hna mama nkehahnëk hnë kaso. Añad kamëÿehnehni tëfëtalahnëniha Këris do natëhni hnë fop.

Wëlin wanës wakwëhn nafa hn'ïni kayëte: itama, nahan, ikwëtahn, uhntah, Këris, uhorot.

Wëlin gante nke kayëte ka:

Simpaÿi, Icamehn gë iyëfa (1.1-11)

Soje ye natëka Pol mama cëdahnik (1.12-30)

Geryin had Këris (2.1-18)

Vëhni mo ye Timote gë Epafërodi (2.19-30)

Usatah paryi wã Wën hna matik (3.1-4.1)

Wanira watëkwa (4.2-9)

Pol camehnëdëhëhni vëvë Filip va (4.10-20)

Simpaÿi rëkwa (4.21-23)

Simpaÿi

¹ Ami Pol, gë Timote, vëryokuñëhn Yesu Këris, herëhnëryidëhu, wühnë fop vëfacah Yesu Këris vële ye hnë nkol nte wacik Filip ña, vëvë haryënkwa hnë cery sali do gë vëyohal va: ² Arabi Wënu ña, Rëm fu ÿa g'Ahwëhn a Yesu Këris ndëwanihu do njëdënihu yam ÿa!

Iyëfa Pol soje vëvë Filip

³ Camehnëdëfuha Wënu ña nte-wo-nte nahadëmu ña. ⁴ Fop wawati wale yëfanëhnëdëmu wã wühnë fop, ntidëfu kwëlëkwël g'uhnatah, ⁵ kabi ndënkwëtadëfu cape nte hnuferun ña hnë pëyahn Wanës Wakasëk hna kobëri fac ryënkwëryënkwa hna hafo iÿi wati; ⁶ apacahnëko dënk, ale fëgwëk hnë wühnë anji ntiyen nëfak tëfalëd gante padënëd fac ile njihahnid Yesu Këris ÿa.

⁷ Catanëko gante kwëhnahnëbu vinahan vitac soje hun ki, kabi kwëtamu ntaŵary mën li. Wühnë fop nkentahnirun hnë ufërën Wën hna g'ami dënk lakënde yewu kaso hna ma lëkwanduwëhni vële ÿewëd Wanës Wakasëk ña, tufëdëfuhëhni wañi wanës toña ye. ⁸ Ha, Wënu ña ye sedë mën: ñahnëmu ñus wühnë fop g'ïñahn nte watik hnë Yesu Këris ña.

⁹ Wëlin uyëfa mën w̄a: Arabi injahn hun ña naÿ gë haw̄ary pëba uyët do gë hakili, ¹⁰ gante kodun ahëncëtëlehna hnu ile fecek ÿa. Aki pacëdun do kwëhna dïluhna ile heyanderun soñe fac ile njihahnid Këris ÿa, ¹¹ do pëbu vantëwël usatah ule w̄atik hnë Yesu Këris, soñe icëmb do wahnëw Wënu ña.

Pol kaso hna do iyi haryënkwan Wanës Wakasëk

¹² Vëyënta mën, ñadëfu ayëtu ile rëkiko ÿa ñaÿëtëna iyi haryënkwan Wanës Wakasëk ña bare ankwënëk. ¹³ Koyëna fop vële yëkadëho hnë tere asankaf hna, do hn'ile-wo-le hna, njëtëni acëdïbu soñe ile ryokunëhnëdëfuha Këris ÿa. ¹⁴ Vëyabah fagant vëyënta fu va, gante nudëniho kaso ka, nuÿani tama hnë Ahwëhn hna: tac nkwënakëhni kamëna soñe pëyahnehni wanës Wënu ña hara dakëlëli hna.

¹⁵ Toña ye vëryampo fagant lëw hni pëyahnehniha Këris ÿa g'iñew̄ary do gë dobël, bare vëryampo pëyahnehniha Këris ÿa gë nahan përen. ¹⁶ Vëhni, ile ntidëni ÿa, hn'injahn hna matid, njëtëni nkebu ani soñe rufahnu Wanës Wakasëk ña toña ye, ¹⁷ vëyënta w̄ va pëyahnehniha Këris ÿa gë hakili dobël, vinahan vindëw hni va pacëna; nahadëni nkwënehniho idën vankënca mën va.

¹⁸ Mena! Vinahan vidëw hni va kod cat ma tumpa, gante-wo ka Këris ÿa pëyahnik, do natëko. Nkod natëndo fëna, ¹⁹ kabi njëtëbu wapuyalahna pehëdëfu, gë wayëfa hun w̄a do gë uryema Iyir mba Yesu Këris ña. ²⁰ Napëdëfu dus do pacahnëko ñoñ cëfëhnëdïlohna, bare g'itama fop, dol had kwëlëkwël, uwám mën hna ma cëm mën hna tufahnëdëfu inaÿ Këris ña mbahn mën hna. ²¹ Soñe mën a, uwám w̄a Këris ye do cëm hna nuÿadëfu ntëbi. ²² Bare ge nkobu duniÿa li kodëfu liwu doku ile yëdanëd vantëwël vapëren. Yëtëla ile rëhnadëfu. ²³ Andoÿïbu vacape vaki: ñadëfu hërenaw̄u iÿi uwám soñe yefu gë Këris, do rac fecekëndëho dus; ²⁴ bare soñe hun ÿa, apecek wo w̄u mbahn hna. ²⁵ Kabi apacahnëko rac, njëtëbu nkodëfu. Nkontëdëfu gë w̄uhnë fop ayihahnu haryënkwan do ahwëtahnu g'uhnatah. ²⁶ Aki boka mën ña fagant hun lid nëñu g'ahaw̄ary gë Yesu Këris soñe mën.

²⁷ Gante-wo nke ka, yasëryin gante tëyëk Wanës Wakasëk woba Këris ka. Koyëna, age njiryïbu yëkiwu ma ge yiryila wëryu nkorun ahahnëndawu hnë iyir ndampo fo, do mëtar yëdun ndampo fo gë nta w̄ary tac fo soñe ikwëtahn nte w̄atik hnë Wanës Wakasëk. ²⁸ Antë aravu vëwëtary hun nta kënanihu hnë ñoñ: nkehnëhnëdëhëhni dahëse ile rufahnëd mbëvëdëni, g'ile rufahnëd w̄uhnë pehëtëderun; do watac matid hnë Wën hna. ²⁹ Soñe Këris ÿa, njëdaku w̄uhnë gena bi ahwëtahna fo bare fëna ahorotu soñe lëw. ³⁰ Ha, dolëma, had gante njëtërun ki, nkentahnirun uwët rac ule hnurunëho wëtaryëdëfuho kobëri ña do woba wëtahnëndu w̄i.

2

Geryin had Yesu

¹ Ibëmënkël hun gë Këris ña kamënaÿehnehdëhu bi? Injahn dëw̄u ña njawënehdëhu bi? Nkentahnirun bi g'Iyir Ipacah ña? Kwëhnarun bi wasakahn wafëren do kayehnahnehdëhu bi gë vëyënta w̄ va? ² Ge paryi nke, awa padënëryin uhnatah mën w̄a: kwëhnaryin nkwëryëla përen,

kwëhnaryin injahn ndampo fo, ntaŵary ndampo fo, nahan ndampo fo.
 3 Antë aliwu iñë gë hakili dobël ma gë bëntary; bare diryin gë bana,
 pëlaryinëhni vëÿënta hun va had vële lëbëku. 4 Ale-wo-ale antë njëka
 umë fo bare njëkëhni vëÿëntaŵ va fëna.

5 Kwëhnaryin nahan fagant hun gë mba Yesu Këris ka:

6 Ile nke Wënu ɲa Yesu Këris rac nke,
 yëkëlehnëna nko këñëlahnëni gë Wënu ɲa.
 7 Bare, akoŵahnëk umë dënk hnë fop vële kwëhnako va
 do nufëk ankeya aryokuɲ.

Antiyak ahnë, njavëtik had ahnë;

8 umë dënk vanak, maŵëhnëka Wënu ɲa hafo cëm,
 cëm kërëwa hna.

9 Soɲe umë ye Wënu ɲa kayëndëka yaɲ ÿëŵa yihnah dʒus
 do njëdahna uŵac ule lëbëk fop wamac

10 d'anko, gë ŵac Yesu ÿa, fop waho ŵa ndëkwëhn,
 mbin hna, nkal li do gë gëd' nkal li,

11 do fop waryëŵ ŵa nës

Yesu Këris ye Ahwëhn a; koyëna cëmbëde Wënu ɲa Rëm ÿa.

Dancëryin had humpen duniya li

12 Aki, vëÿahnik mën, ŵuhnë vële ŵawëhnëk kwëlëkwël tase mën,
 gwënëryin hamëhni mën; dokuɲeryin g'untakah do g'untënah soɲe
 ayasaryu g'afërën ipëh hun ɲa. 13 Ha, Wënu ɲa lid' hnë ŵuhnë mbalu
 do aliwu ile nëɲëdëha ÿa.

14 Diryin fop hara ñakëñakëluhna, hara gwajëlëluhna, 15 soɲe antë
 ahwëhnawu ile heyanderun do antë ayentahniŵu hnë wameh, vutah
 Wën vunte wok vëhwëhnana dahëse wëh fagant bulunda wëwen do
 vërumpak. Antancërun fagant lëŵ hni had wahayalin humpen hnë
 duniya li, 16 ŵuhnë vële hwëhna Wanës uwám va. Ge koyëna
 ntirun, toña hwëhna dëfë sëkwaŵu hnë fac ile mbokahni d' Këris, kabi
 d'okuɲëla do korotëla aki fo. 17 Do lakënde sat mën ÿa tëfëka ndehëti
 ntapëhnahn ikwëtahn hun ɲa had sadëha ile sënandunëha Wënu ɲa,
 umë ye d'oku ikwëtahn hun ɲa, natëko do nko d' natëndo ndampo fo
 gë ŵuhnë. 18 Koyëna fëna ŵuhnë, nëɲëryiwu do natëryiwu ndampo
 fo g'ami.

Timote gë Epafërodi

19 Atamabu hnë Ahwëhn fu Yesu, payëryidëfuha biÿëdëfina Timote,
 gante kamënaÿehnahnedëho ami fëna wakasëk wante wëryëdëfu
 soɲe hun ɲa. 20 Umë fo ye ale yebun nahan ndampo do ale ryëñëk
 paryi soɲe hun. 21 Vëÿëntaŵ va fop wadëŵ hni fo nudëni, gena
 wëŵa Yesu Këris ɲa. 22 Bare umë, njëtërun tufëhna ahahnëndak:
 andokuɲëk g'ami had fatah d'arël rëmu soɲe Wanës Wakasëk ɲa.
 23 Awa, umë hnahaɲu fayëryiwa ge nubu wapacëk. 24 Pacahnëko
 Ahwëhn hna ami fëna njiryidëfu biÿëdëfina ÿal hun hna.

25 Bare ntiyahnëko tëfëka fayëgëryiwa Epafërodi aÿënta mën,
 arëfëlënta mën hnë d'oku do hnë wët, ale fayirun ÿa soɲe
 ndokuɲëhnëndo kabi hnë uval hna nkebu. 26 Përëka mbok hnuŵu
 ŵuhnë fop do ndëñëko kabi njëtarun ures lëŵu ŵa. 27 Toña ye
 atesëko, do pëɲako g'icëm; bare Wënu ɲa kayëhnahnëka g'umë, do
 gena g'umë fo, bare gë ami fëna, soɲe antë nkwënwawo ÿiŵëhnah.

²⁸ Awa payëryidëfuha g'uñakahnah yabah soŋe natahnu ge nurunëha do ŋaŷëtawo ŷiwëhñah wã. ²⁹ Yotoyenëryina hnë Ahwëhn hna g'uhnatah padah; dënënerÿinëhni iŷi sifa vahnë, ³⁰ kabi soŋe doku Këris ŷa ñadëho cëmahn; këbëhnako nŷëdahn uwám lëwu wã soŋe nëmpëtu hnë doku ile worun kodiluhna alinëhnuno wühñë dënk.

3

Usatah paryi va Wën

¹ Fuhnahnu, vēyënta mën, natëryiwu soŋe bëmënkël hun gë Ahwëhn a. Memadilohna vok herëhnëryiwu ile rëkëbu herëhnu ŷa, soŋe hun ŷa umë fecek kabi keryëdëhu. ² Keharyinëhni vēle lid wameh ŋa, wanŷi waŋe, vēle fërëkahnëd mbahn va gë háci! ³ Ha, fuhnë yeyinëk vēhácik paryi, fuhnë vēle sëmbëdëha Wënu ŋa g'uryema Iyir ntëwu ŋa, ambetaden soŋe Yesu Këris do kwëtilënëhna tama ntëw fu ŋa hnë vantiyehn mbahn.

⁴ Paryi nke, ami, kwëhñabu toña ramahnu hnë vantiyehn mbahn mën hna fëna; ge ahñë haŷary ntiyanëka kod tama hnë vantiyehn mbahn hna, ami, kwëhñabu toña lëbëwa: ⁵ kácibu hnë fac hwëhn mbëd gë warar hna, avë hnënk Isërayel yëbu, avë ncëma Besame yëbu, Ebëre yëbu, nagëniho Wa-ebëre; sariya hna, Farise yëbuho; ⁶ kahnënda cankaŋ mën hna, ale vērehñëdëho cery sali yëbuho; hnë uwám usatah ule rëkatëde sariya hna, ale wok kwëhnana ile keyande yëbuho. ⁷ Antiyahnëkowo nuŷabu, bare gaki, soŋe Këris ŷa, tëkatëbu inamb ye. ⁸ Ntëbi rac, tëkatëbu fop had inamb darël ile ŷak nëfak, rac ye iyët Yesu Këris ŋa, Ahwëhn mën a. Soŋe lëwu ŷa, maŷëbu nambu fop do tëkatëbu fop had ronk, danko hnuŷaŷuwã Këris ŷa ⁹ do rëkatiwu hnë ibëmënkël gë Këris. Usatah ule hwëhñabu karyënk Wën hna matina hnë ile libuho ami dënk kabi ntënëñëbu sariya ŷa, bare hn'ikwëtahn Këris hna matik. Usatah urac Wën hna matik gë fere ikwëtahn ŋa.

¹⁰ Ha, fop ile ŷadëfu ŷa, yëtëwã Këris ŷa ye, gë fanka ibëhn dëwu ŋa, gë gentahn hnë wahorot walëwu hna, do yewu had umë hnë cëm ntëwu hna, ¹¹ aki kodëfu ramahnu nkentëdebu fagant vēvēhn.

Igaryëhn ile rëfëka tëkënin

¹² Dehnëla tëkëñëbu iŷin fop ma padëbu, bare atëfëlehnëdëfu fëlaŷu irac, kabi soŋe rac ye Yesu Këris pëlako ami dënk. Age Yesu Këris pëlako, soŋe rëfëlehnahnu hafo fëlaŷu ami dënk ile fadëk. ¹³ Vëyënta mën, nahala tëkëñëbu. Bare ryampo fo ye ile lidëfu ŷa: ndënkwëdëfu ile ye kamëhni ŷa do hamëñawu rëkënu ile ye haryënk mën ŷa, ¹⁴ do nkaryëdëfu cape g'ile yëkëlehnëdëfu ka soŋe hnuŷahnu cos nte macaryëdëhëfu Wënu ŋa hnë Yesu Këris tebayin yaŋ.

¹⁵ Age nkeyinëk vahnë vēlafah kwëtahn hna, inŷi nahan rëfëka kwëhñayin; do ge vēryampo hnë wühñë nahadun minëmin, Wënu ŋa pacënëhnëdëhu fëna soŋe rac. ¹⁶ Gante-wo ka, hnë yëb ile tëkinëk hna, yasënëfu hnë nkeya tac fo.

¹⁷ Vëyënta mën, tëfëtalahnëryino, wühñë fop. Pëcëtaryinëhni vēle rëfëtalahnëk nkeya ntëw fu ŋa. ¹⁸ Anëšëhnëdëmu kantëm, bare gaki mbokëdëfu hnësu gë wako: nkeni vēyabah vēle liyaŋ vēyëw kërëwa

Këris g'ile pëhnëtanëk ÿa. ¹⁹ Wapuyala wadëw hni ña, ibëv ña ye, wën hudëw hni ha ðonk dëw hni ña ye, mbëntaryëdëni ile rëfëka cëfëhnayëhnëni ÿa, vëhni vële hwëhnak hnë vintawary vidëw hni hna viyë vëvë nkal. ²⁰ Bare, vëvë naw ambin yeyinëk, do napëdenëha afëhët avë hnam, Ahwëhn a Yesu Këris. ²¹ Umë vacëf vimbahn vikaÿëhnah vidëw fu soje mëntëndëlehna hnë gë mbahn cëmbik ntëwu ña. Antid rac gë fere fanka fale wëkëdahnëdëha fëna kwët fop hnë cankaft ntëwu hna.

4

¹ Vëÿënta mën, wühnë vële ÿahnëbu ðus, ñadëfu vok hnuwu! Uhnatah mën wa do ipënkwi imëk mën ña yerun! Vëÿahnik mën, koyëna tëfëka ahahnëndawu hn'ibëmënkël hun gë Ahwëhn a.

Wanira watëkwa

² Këladëfuhä Evodi, do këladëfuhä Sintik nkwëryëlëni ðus hn'ibëmënkël dëw hni gë Ahwëhn a. ³ Do wëjë, arëfëlënta paryi, tëÿëdëmi, yij aryemahni nkwëryëlëni vëÿi vësëval, kabi gë ami ndokunëlahnëbun soje Wanës Wakasëk ña, ndampo fo gë Këlema do fop vëryokuñental mën va, vële herik wac hnë kayëte uwám* hna.

⁴ Natëryiwu hn'ibëmënkël hun g'Ahwëhn a wati-wo-wati; ndivëtadëfu, natëryiwu. ⁵ Arabi vahnë va fop njavëtëni iguk sakahn hun ña. Ahwëhn a pëñajëk. ⁶ Antë pëmpëhnahnu ñoñ; bare, gante-wo ka, gë wayëfa wa, g'ikëla ña do gë camehn Wënu ña, yëtëndanëryina fop Wënu ña. ⁷ Do yam Wënu ña, nte lëbëk fop ile kod njët hakili, keryehned vintawary hun do vinahan hun hn'ibëmënkël hun gë Yesu Këris.

⁸ Ile wojëk ÿa, vëÿënta mën, wëlin ile rëfëka afaëndahnu ÿa: fop ile ye toña ÿa, fop ile rëfëka ntënëni ÿa, ile satëk ÿa, ile facëk ÿa, ile rëfëka ñahni ÿa, ile rëfëka cëmbi ÿa. Ha, ge nke iñë ile hnëfak do ge nke iñë ile rëfëka cëkwëni vahnë naharyin rac. ⁹ Ndiryin fop ile ÿëjarun ÿal mën hna, hnuÿarun ÿal mën hna, wëryërun ÿal mën hna, hnuarun ÿal mën hna, do Wën le yëdadëhu yam ÿa nked gë wühnë.

Icamehn Pol vëvë nkol Filip

¹⁰ Anuÿabu uhnatah cankaft hn'ibëmënkël mën gë Ahwëhn a kabi tame mbokërun afaëbuno. Ha, ñadunëho afaëbuno bare kwëhnalunohna fere arufuno. ¹¹ Gena uval hnësendëho; hali, ñëñabu ÿëwu uhnatah hna hwëhnaabu ma kwëhnala. ¹² Njëtëbu gante nkodëfu hnë uval hna ma yaë hna. Hnë fop do gante-wo-gante, ñëñabu yewu afihnah ma ale njok inte, yewu ale njabëk ma ale mbalëk. ¹³ Mëkëdëfu fop hn'ibëmënkël mën gë Këris umë ale yëdadëho fanka falëwu fa.

¹⁴ Bare canjëndanërun ayentahniwu cape uhorot mën wi. ¹⁵ Wühnë vëvë nkol Filip, njëtërun, ante kërënaëbu Masedëwan hna, hnë mpëd nte pëgwëbu fëÿahnëndu Wanës Wakasëk ña, cery sali-wo ðemalohna gë wayëd, ge gena wühnë fo, ¹⁶ wühnë vële yëfanahnikowo, ntëb hwënta ryampo, ile valëkowo ÿa wati nte nkeëbuho Tesalonik hna dënk. ¹⁷ Gena bi wayëd yëkëlehnëdëfu hnuÿawu; bare njëkëlehnëdëfu Wënu ña ndëwawu g'ahaawary soje uyëd hun wa.

* 4:3 4.3 Kayëte uwám: Rac ye hn'ile kerini wamac vële hnuÿad uwám usër wa.

¹⁸ Yětëryin nuŷabu fop vēle yēđanahnëryirunëho va do hnë yađ hna nkebu; apëbëko, kobëri ga tebabu uyēđ ule yēđajërunëha Epafërodi ŵa, sadëha ile mawëk Wënu ŋa do nëŋëđëha ŷa, had đatikola ile nëŋëka rehërya. ¹⁹ Wën mën ŋa kwëh্নak uvetak samah. Hnë Yesu Këris hna ntihëtëđ wabal hun ŋa.

²⁰ Cëmbënëfuna Wënu ŋa Rëm fu ŷa dol do gë kantëm! Amina.

Simpaŷi rëkwa

²¹ Gaŷëryinëhni vēfacah hnë Yesu Këris va. Vëŷënta fu vēle ye g'ami va gaŷënihu. ²² Fop vēfacah va gaŷënihu, kas vēvē tere Sesar va. ²³ Arabi ipërëna Ahwëh্ন fu Yesu Këris ŋa nke gë vintawëry hun va!

Kayëte nte kerëhnëkëhni Pol vëvë Kolos Wade yehëhna hnë inji kayëte

Nkol nte wacëde Kolos na naŵëlëna g'ankol Efes na hnë Asi Toy hna (nte wacëde iyi wati Turëki). Afayik Pol kerëk mpëd wati nte nkeho hnë kaso mbë Sesare (yëbëlan bëhn wafëhw imbëd gë warar gë bëhn wafëhw imbëd g'imbëd gë warar (53 gë 58) ga ndëcëk hnagi Yesu ya) ma hnë kaso mbë Rom (yëbëlan bëhn wafëhw imbëd gë ryaw ma bëhn wafëhw imbëd gë ryaw gë wahi (60 gë 62) ga ndëcëk hnagi Yesu ya). Yina nkol Kolos (Vëvë Kolos 2.1) bare ale hwëtahnëk yeho hnam macënde Epafëras (Vëvë Kolos 4.12). Umë sampehnëk Wanës Wakasëk na do fëgwëk Cery Sali na hnam (Vëvë Kolos 1.7). Ga ndëcëk wabëhn kore Epafëras njiko njëkehna Pol kaso hna pëyahna vëharan wamër va Cery Sali hna nkeni. Ankabahnëdëni tëfi vile wok tëfëla toki, tëfi ntaŵëla na, háci ya, gë vantiyehn ikwëtahn kawary g'icëmb wamëleka gante nëjahnëdëha Wënu na gë vëhni. (Vëvë Kolos 2.16-18). Pol kerëhnëkëhni vële hwëtahnëk ye Kolos va tufahnëni soje ye mehahnëk viji vinahan: Këris ye fop ile valëkëfu ya! Fop vile ya nkwëna hnë vile ntik Këris kërëwa va wamër ye. Këris ntik fop ile rëfëka ya soje ipëh fu na g'icëm ntëwu do g'ibëhn ntëwu na.

Wëlin wanës wakwëhn nafa hn'iji kayëte: fop, ile soŵik ya, yasery, bëmënkël fu hnë Yesu.

Wëlin gante nke kayëte ka:

Simpayi (1.1-2)

Pol camehnëdëha Wënu na do njëfanëhnëdëhëhni vëvë Kolos va (1.3-14)

Ahnë gë antiyehn Këris (1.15-23)

Uwët afayik Pol (1.24–2.19)

Uwám hasëk gë Këris (2.20–3.17)

Vankeya soje watere (3.18–4.6)

Simpayi rëkwa (4.7-18).

Simpayi

¹ Ami Pol, ale ye afayik Yesu Këris ya kabi Wënu na yak koyëna, do gë Timote, aŵënta fu, herëhnëdëhu, ² wuhnë vëŵënta fu vëvë Kolos va, vëfacah do vëhahnëndak hn'ibëmënkël fu gë Këris hna: Arabi Wënu na Rëm fu ya ndëwaŵu do njëdaŵu yam ya.

Iyëfa Pol soje vëvë Kolos

³ Acamehnëdëhëna kwëlëkwël Wënu na, Rëm Ahwëhn fu Yesu Këris ya, hnë wayëfa fu soje hun ya, ⁴ kabi nkwëryëbun ga nësëde ikwëtahn hun Yesu Këris na do g'ijnahn hun fop vëfacah va. ⁵⁻⁶ Ante tükëk yaal hun wanës toña, Wanës Wakasëk, wati ryënkwëryënkwa ya, njëtarun Wënu na kwëtëk hn'ambin hna ile ramahnërun ya; ikwëtahn hun na do injahn hun na hn'itama tac matik. Ha, hnë duniya li fop wani Wanës Wakasëk kwëhnak wadëwel do wok sampëd. Koyëna ntid fagan hun kobëri fac le wëryërun do yëtërun ipërëna Wënu na gë toña lëwu ya fop. ⁷ Epafëras, lawo lëw fu do aryokunëntal aŵahnik fu, umë ale haranëku, andokunëhnëdëhu had aryokunëhn

Këris ahahnëndak. ⁸ Njëtëndanëkëfu injahn nte njëdfaku Iyir Ipacah ija.

⁹ Wëlin soje ye, cape lëw fu ya, kobëri fac le wëryëbun pañare hun ya, tavëlëfuhna iyëfan hun ya. Tëyëdëfunëha Wënu ja danko pëbahnu uyët ile ñad ya gë fere fop useryah wa do gë hakili nte njëdfaku Iyir ntëwu ja. ¹⁰ Koyëna kodun ayasu had gante tëtëka njasënd aryokujëhn Ahwëhn ka do aliwu fop vële hnëjëdëha va. Alëwu fop wasifa vantiyehn vapëren had atëh nte lëwëd vantëwël vapëren do njëtëdunëha Wënu ja gë hawary. ¹¹ Tëyëdëfunëha kwëlëkwël njawënu hnë fop gë fanka samah falëwu fa danko awëkawu fop gë duñëna. ¹² Camehnëryina g'uhnatah Wënu ja Rëm ya, ale lik aholu ahnuyawu sah hnapul va vëfacah hn'ile kwëtëhnëku humpen hna. ¹³ Ankëcëkëfu hnë fanka imëhwëry hna do pakëtëfu hnë nañ Ajë ayañnik alëwu; ¹⁴ hnë umë apëhëtinëkëfu, wameh fu ja tavëhñinëkëfu.

Ahnë gë antiyehn Këris

¹⁵ Aju ale nude ya ye awëntëlënta Wën hunte woyik nudeña, ale ryënkwek hnagik hnë fop vile liyik va. ¹⁶ Ha, g'umë Wënu ja ntik fop, hnë mbin hna do hnë nkal li, vile nude gë vile woyik nudeña: wafanka wale ye mbin hna, vësankaf vële lañak tinki unañ ntëw hni, do vëvë haryënkwe gë vële hwëhñak ucankaf. Umë liyëhnëk fop do soje lëwu, ¹⁷ do umë ye haryënkwe fop; fop pëlalëk hnë umë ¹⁸ do umë ye anka cery sali, nte ye mbahn ntëwu. Umë ye wapëgwala, aryënkwe nagi fagant vësëm, danko nkehahn avë haryënkwe hnë fop, ¹⁹ kabi nëjëka Wënu ja ile nke ya fop ntëd hnë Aju hna. ²⁰ Gë fere Aju ya, Wënu ja ñak konjëndëlehn fop g'umë hnë nkal li do hnë mbin hna. Antik yam ya gë sat Aju ya hnë kërëwa hna.

²¹ Wuhnë, kobëri ja gelunohna gë Wënu ja, vëyew vëlëwu yerunëho soje fop wameh wante hnahañunëho do lidunëho ja. ²² Bare gaki, Wënu ja gë umë gë icëm Aju ja, ale sëmëk hnë mbahn ntëwu ahnë hna d'anko mëk tufahnu vëfacah konjëndëlehnëku fo haryënkwe lëwu dënk, ale wok kwëhnana dahëse wëh, do ile keyande këm. ²³ Bare tëtëka awowu vëyañwah hnë ikwëtahn hna, soje antë ayañwëtañwu hnë tama Wanës Wakasëk hna wante wëryërun, wante pëyayini vahnë vëvë duniya vi fop do, ami Pol, yehahnëbu aryokujëhn.

Uwët afayik Pol

²⁴ Tame natëko ile horotëdëfu soje hun yi, kabi padënëdëfu aki mbahn mën hna ile wojëk hnë wahorot Këris hna, soje cery sali nte ye mbahn ntëwu. ²⁵ Wënu ja ntiko aryokunkëhn cery sali. Ha, akwëtëhñahñëko iyë doku soje hun: tëtëka fëyañwu Wanës Wënu ja fop. ²⁶ Wañi Wanës yabahnëd vile coñiniho kobëri ja fop vanjeh, bare tame tufëkëhni vëfacah vëlëwu va. ²⁷ Añak njëtëndanëhni gante nañëk ka uvetak viyë vile sowik, vile ye hnë ile pëhwëtanëhñëkëhni vële wok vëyena wasëwif: Këris hnë wuhnë. Hnë umë nke tama hun ja ayentahniwu Naw Wën hna.

²⁸ Awa, Këris fëyadëfunëhëhni vahnë va fop. Niradëfunëhëhni do karañdëfunëhëhni gë fop yasery, d'anko nkehahnëni vëhnañah hnë ibëmënkël dëw hni gë Këris. ²⁹ Soje idi iñin fop ya lidëfu doku

hambah đus do wětěđěfu gě fanka samah ile watik hně Këris do hn'ami dokuněđ.

2

¹ Ňaděfu ayětu gante kamběk ka iyi wět ile wětěđěfu soje hun, soje vevě Lawodise, do soje vėhařary, wuhně fop vėle wok nulunohna muk gě vinkër viděw hni va. ² Ntiděfu aki đanko kaměnařehnahni wasakahn walěw hni hna, mbēmēnkēlahnēni hn'ijahn hna. Do koyēna, pėbahnēhni g'itama nte njěđahněđ hakili paryi, hně uvetak lěwu hna fop, do koyēna njětahnēni ile nkoko mařwėryalohna Wėn kobėri ņa njěti: ile sořiko, rac ye Këris. ³ Hně umě cořik fop hnapul yasery gě uyět. ⁴ Nėsěđěfu waŋi soje ahně antě tokařu gě wanēs waněřah. ⁵ Lakēnde gentila gě wuhně, ntařary mēn a gě wuhně nkok. Anatěko gě wuhně gante mēnkwėrun g'afěrēn ndampo fo do nkorun ařawu hně kwětahn hun Këris hna.

Uwám paryi hně ibēmēnkēl gě Këris

⁶ Aki, kabi mařarunėha Yesu Këris had Ahwėhn, yasėryin ndampo fo gě umě. ⁷ Pělėryin vėnkahn hun va hně umě do yėrėryin fop uwám hun wa hně umě. Goryin ayawěntiwu g'ahařary hn'ikwětahn gante ņaŋėndirun ka do asamehnėnduna kantēm Wėnu ņa.

⁸ Kwětėryin hakili ahně antě pėlayehnu hně warėnd wanēs wante rokađ do wok kwėhnana nafa do hwėhna yasery ahně fo: wante watik hně wėnamu vahně, wante watik hně wafanka wawě đuniya, do wok matina hně Këris. ⁹ Fop ile ye hně Wėn hna ntěđěk mbahn Këris hna ¹⁰ do hně ibēmēnkēl hun gě Këris hna padėku fop, umě ale ye ankaf ucankaf do fop wafanka. ¹¹ Akácirun hně ibēmēnkēl hun gě umě, háci ile wok diyina gě vák ahně bare háci ile watik hně Këris ya ye ile lihětěđěhu ikihn vahně nte watik mbahn hna. ¹² Ha, gě yary ya, ambařirunėho gě Këris, do fėna gě umě, amatėntirunėho hně icēm hna kabi akwětahnėrun hně fanka Wėnu fa fale watėndėka Këris cēm hna.

¹³ Do wuhně, vėle yeho vėsēm soje wameh hun ņa do ile worun káciluhna mbahn hna ma hně Këris hna, Wėnu ņa njěđaku uwám ndampo fo gě Këris. Atavėhněkėfu wameh waděw fu ņa fop, ¹⁴ apėhwēcěk kayėte hn'ile kerik wahnaw fu do yiryeryėkėfu gě sariya. Antihětěk wati nte pakěk kayėte wahnaw fu hně kėrėwa Këris. ¹⁵ Ntihětěk ucankaf wayir do gě wafanka wayir wawėh, acėfėhnařehněkėhni tase vahně fop, akahěkėhni had vėfėlayik hně ambėnt soje iměk Aju.

¹⁶ Aki, antě ařawu ahně kitiřu soje vile rokėđun ma seđun, soje vambėnt sali, soje ulepera hasėk ma fac ntařėla. ¹⁷ Iyin fop ye cėn ile rėfėka tėki, bare ile ye tořa ya watiđ gě Këris. ¹⁸ Antě ařawu vahně vėle řahněk bana đėcėt, do icėmb wamėleka, vahně vėle hwětěk đus hakili hně huđakery huđěw hni, ntehnėnihu ntėntėrun. Vahně vėrac nařėnađėni gě vinahan ahně fo. ¹⁹ Vėhni, vėwona mbēmēnkēlėni gě Këris, ale ye ankaf cery sali, nte ryavěđ do vēmēnkėlehněk fop mbahn gě wasokėl do g'ile sokėndėlehněk wařėc, do Wėnu ņa hnařėnėđ mbahn tac.

Uwám hasěk gě Këris

20 Kabi cëmërun gë Këris, pitëlërun gë wafanka wavë duniya. Bare, antidun had uwám hun wa nkok hnë wafanka wavë duniya. Soje ye wawëhnërun waï wasariya: 21 «Antë ahnuf iÿin! Antë aryah iÿin! Antë aÿak iÿin!»? 22 Vëÿin fop apud g'ibalëtahn: vëÿin dënk ye vakwëda do akarëña vahnë! 23 Toña ye, waï wasariya mëntëlëk gë yasery: cëmbinëhna Wënu ña gante ñaden ka, mbanayin do koroteyehnin mbahn. Bare, waï wasariya gena iñë, soje natëndan ikihn vahnë nte watik mbahn hna fo ye.

3

1 Mbëhnëntirun gë Këris, awa yëkëlehnëryin viÿë vëvë mbin va, hn'ile nke Këris hna, ntañak farëhw Wën hna; 2 naharyin viÿë vile ye ambin va hara gena vëvë nkal vi. 3 Ha, acëmërun, do uwám hun wa cowik gë Këris hnë Wën hna: 4 fac le cahnahnid Këris ya, umë ale ye uwám hun wa, tac wuhnë fëna, cahntëderun gë umë hnë cëmb ntëwu hna.

5 Dawëhnëryin vile ye hnë wuhnë kwëhnëk nkal ñi: ndakëntal meh, ile wok pacëna, iña nte sëfëhnëk, viña vimeh mbahn do ibal dëcët ña, ile ye icëmb wamën wamër. 6 Wëlin vëÿin ryojëd untavah Wënu ña, 7 wëli hak njasëdunëho kobëri ña, wati nte nkerunëho koyëna ña. 8 Bare dol yi, tavëtaryin vëÿin fop: untavah, yab sakahn, wasifa wayap, wayew, wanës wacamah wante sahnid hnë wës hun. 9 Antë awërhënlëndu, kabi acudëtarunëha ahnë asër a, gë vantiyehn vantëwu va, 10 do cudarunëha ahnë ahasëk a. Wënu ña, ale ñahanëk a, kwëlëkwël nëmpëtëdëha mëntëlëni, gante njëtandëha paryi. 11 Gaki, vëwona wasëwif ma vële wok vëyena wasëwif, vële hácik do vële woyik vëhácina, vëhneh, vële wok vëhnëgana, vëramp, vële ye afaya, bare Këris ye fop do hnë fop.

12 Awa, wuhnë, vahnë vële tëhnak, pacënëk, ñahnëk Wënu ña, cudaryin vintawary vipëbah kaÿëhnahn do iguk, ibana, ipërëna do g'iduñëna; 13 mëkëhnëlëryin do, ge ahnë kwëhnanëka aÿëntaw vile curandëha, tavëhnëlëryin; had gante tavëhnëku Ahwëhn ki, wuhnë fëna, diryin koyëna. 14 Do kas, ñahnëlëryin: inahn ña ye ile vëmënkëlehnëd paryi.

15 Arabi yam va Këris ya naw hnë vintawary hun hna; Wënu ña macëku hnë mbahn ndampo fo soje iÿi yam. Camehnëryindëna kwëlëkwël. 16 Arabi unës Këris wa ntëd fagant hun hnë fop uvetak lëwu wa: karañëlëryin do niralëryin gë vëÿënta hun va g'ufëbah usery; yëwëhnëryina Wënu ña, gë fop sakahn hun ha, icamehn hun gë wahnëw wale watik hnë Vikerëh hna, gë wahnëw sali wasëvah, do gë wahnëw wale njëdaku Iyir in; yëwëhnëryina do cëmbëryina Wënu ña gë fop ntawary hun ña. 17 Fop vile hodun ahnësu ma aliwu, diryin g'uwac Ahwëhn a Yesu, asamehntatënduna Wënu ña Rëm ya gë fere Yesu.

Vankeya soje watere

18 Vësëval, mawëhnëryinëhni vësan hun, had gante tëfëka ka hn'ibëmënkël hun gë Ahwëhn hna.

19 Vësan, ñahnëryinëhni vësëval hun do antë ayapënanëhnuni.

20 Vutah, mawëhnëryinëhni hnë fop warëmun gë wahnëmun, wëli ile hnëgëdëha Ahwëhn a.

²¹ Warëm, antë alavëndanuni vutah hun, g'antë tesani.

²² Vëramp, maŵëhnëryinëhni hnë fop vële hwëhnëku va nkal li. Dokunëhnëryindënëhni, hara gena had vële yëkëlehnëd vahnë va nënjëhni gë vëhni ma kabi njëkaderun, bare dokunëhnëryindënëhni gë vintawary vipacah kabi ntënënerunëha Ahwëhn a. ²³ Gante-wo nke doku hun ka, diryin g'intaŵary përen, had soje Ahwëhn a, hara gena soje vahnë, ²⁴ ayëtatu nuŷadun Ahwëhn hna, had cos, intëŵ nte kwëtëhnëkëhni bulunda Wën. Ale hwëhnëkëfu ŷa, Këris ye; umë ryokunëhnëdun. ²⁵ Ale rufëhnaq catëna ŷa, acosahnëd soje rumpak lëwu ŵa, Wënu ŋa dëbëndëlehnëdilihna vahnë va.

4

¹ Wuhnë, vëhwëhn vëramp, pëlyarinëhni vëramp hun va gante catëk ka do gante caŋëk ka. Dënkŵëtaryin ŵuhnë fëna kwëhnarunëha ale hwëhnëku ambin hna.

Wanira

² Kahnëndaryin uyëfa hna; kwëtëryin hakili hnë uyëfa hna do camehnëryina Wënu ŋa. ³ Ndampo fo, yëfaryin fëna soje fu gante pidëtëhnahnëdëhëfu Wënu ŋa rënka ŷa danko fëyahnefu viŷë vile soŵik vëva Këris va, soje ile sëdahnibu ŷi. ⁴ Yëfaryin fëyahnu wapacëk had gante tëfëka hnësu ka. ⁵ Yasëryin gë yasery cape gë vële wok vëhwëtahnëlahna Këris; balëtahnëryin mpëd nte njëdaku Wënu ŋa. ⁶ Arafi wanës hun ŋa ntapëhnaŷi kwëlëkwël g'ufërën, nëj had ŵanjiry liyik, do aholu idëkwa ale-wo-le gante tëfëka ka.

Simpaŷi rëkwa

⁷ Tisik, aŷënta fu ale ŷahnik, aryokunëhn do aramp Ahwëhn a ale hahnëndak, njëtëndanëdëhu fop soje mën a. ⁸ Soje umë fayëryidëfuha pëyawu bi hak nkobun do mbosëvosehnu. ⁹ Onesim, aŷënta fu ahahnëndak do aŷahnik fu, lapëhnaryidëha; avë ŷal hun ye. Anjëtëndaŷehnédënihu fop wante ryëcëtað ani ŋa.

¹⁰ Arisëtarëk, ale sëdëlahnibun ŷa, nkaŷëryidëhu, tac gë Marëk, alintëra Barënas. Tëkërun ahnuŷawu wayab soje Marëk: ge njirik ŷal hun hna, kacaryina g'afërën. ¹¹ Yesu, ale ŵacëde Yusëtis, nkaŷëryiku fëna. Fagant vële ryokunëd g'ami va soje Inaŵ Wënu ŋa, vëhni fo ye wasëwif; vëhni mbosëvosehnëniho dus. ¹² Epafëras avë ŷalënta hun ŷa nkaŷëryiku; aŷi ayohal Yesu Këris tavëdina uŵët uyëfa soje hun ŷa, danko awoŵu vëŷaŵah, vële lafëk hn'ikwëtahn, vële ramahnëd paryi fop vile ñađ Wën va. ¹³ Ambësadëfuha unj cedeya, dokunëhnëdëhu dus, soje vële hwëtahnëk vëvë Lawodise do soje vëvë Iyerapolis. ¹⁴ Lik, lawo fu ayen, do gë Demas nkaŷënihu. ¹⁵ Gaŷëryinëhni vëŷënta fu vëvë Lawodise va do gë Nimëfa do bulunda ile varëpëlëd cery ntëŵu hna soje iyëfa.

¹⁶ Ge karanërun anj kayëte, diryin fere karanj fëna hnë cery sali mbë Lawodise. Karaŋëgëryin, ŷal hun hna, kayëte nte herëhnëbuhëhni vëvë Lawodise va.

¹⁷ Pëyaryina Arësip kwët hakili hnë doku ile nuŷak hnë Ahwëhn hna, danko padënahñ g'afërën.

¹⁸ Ami, Pol, kerëhnëdëmu gë vák mën iŷi simpaŷi: Dënkŵëtaryin vankëna mën va. Arafi Wënu ŋa ndëwaŵu.

Kayëte ndënkwëryënkw mba Pol nte kerëhnëkëhni vëvë Tesalonik Wade yehëhna hnë inji kayëte

Afayik Pol, gë Silas do gë Timote, Korent hna kerëni anji kayëte mpëdara yëbëlan bëhn wafëhw wahnah gë imbëd gë wahnah gë bëhn wafëhw imbëd gë wahi (49 gë 52) ga ndëcëk hnagi Yesu ÿa.

Pol yankëtahnek Tesalonik wati yas higëna lëwu ÿa. Nkol ña Masedëwan hna nke nte kwëhnëko naw mbë Rom ña, tëfary wov, nkol gwafa. Bulunda wasëwif wã njaßëniho. Wasëwif wayabah vëwawëlohna karañ Pol ña do antaniha nkol hna (Vantiyehn 17.1-9). Bare Cery Sali ña pëlëk vënkahn va do njawënak. Timote njankëtahnekëhni vële hwëtahnëk va, mbarëpëla vële wok vëyena wasëwif do gë wasëwif wale hnëmpëtak nkeni vële hwëtahnëka Këris.

Timote wadëw hni ña njonëhnika Pol Korent hna do hnam kerëhnënihëhni anji kayëte. Hnë anji kayëte Pol njëtëndanëkëhni hnatah lëwu soje ikahnënda nte tufahnëni vële hwëtahnëk Tesalonik va hnë njasa ntëw hni gë Këris. Wëlakënde horot hna nkok njawëni.

Pol kamënaÿehnedëhëhni. Atac ikarañ njëdand pañare vësëm do iboka Këris ña (4.13–5.11). Njëdahnëd simpaÿi do wahnira watëkwa.

Wëlin wanës wakwëhn nafa hn'inji kayëte: wanës, ikwëtahn, injahn, uhorot, fac, vëÿënta, vësëm, yam.

Wëlin gante nke kayëte ka:

Simpaÿi (1.1)

Gante kwëtahnëni vëvë Tesalonik va (1.2–3.13)

Ankeya nte ñad Wën (4.1-12)

Ibëhn vësëm gë fac Ahwëhn a (4.13–5.11)

Siyab rëkwa gë simpaÿi (5.12-28)

Simpaÿi

¹ Ami Pol gë Silas do gë Timote herëhnëryidëhu, wuhnë vëvë cery sali vë Tesalonik le kwëhnëk Wën Rëm ÿa do gë Ahwëhn a Yesu Këris: Arabi ipërëna gë yam ÿa nke gë wuhnë.

Ikwëtahn vëvë Tesalonik

² Kwëlëkwël camehnëdëfunëha Wënu ña soje hun fop ÿa do njëfanëderun nte-wo-nte njëfadëfun ña. ³ Ndënkwëtaðëfun kwëlëkwël haryënkW Wënu Rëm fu hna vantiyehn vante watik hn'ikwëtahn hna, wadoku wante watik hn'injahn hna do gë iduñëna nte watik hn'itamahn hun paß g'Ahwëhn fu Yesu Këris. ⁴ Vëÿënta mën, vële ñahnëk Wën, njëtinëk Wënu ña rëhnaku ⁵ kabi Wanës Wakasëk ña pëyayiluhna gë wanës ñi fo, bare gë fanka fa, g'Iyir Ipacah ña do g'ikwëtahn ipadah ña. Njëterun gante nkeho vankeya fu va fagant hun hna; soje ufërën hun yeho. ⁶ Wuhnë vërfëtalahn fu yerun do gë vërfëtalahn Ahwëhn a yerun; nuÿarun wanës ña hnë wati horot hna, gë uhnatah ule watik hn'Iyir Ipacah hna. ⁷ Koyëna nkerun vële tëfëtalahnëdëni vahnë vële hwëtahnëka Këris va Masedëwan hna gë Akayi hna. ⁸ Ýal hun hna wanës Ahwëhn a campik gena Masedëwan

hna gë Akayi hna fo, bare ikwëtahh hun Wënu ña njëtik gante-wo-gante. Awa, balëlëfuhna hnësëfu watac. ⁹ Vahnë va fop tëfëtaďëni gante karunëhëfuno ka ante njyribunëho ýal hun hna do gante tavërunëho waravahn aryokunëhnënduna umë ale ye Wën paryi, ¹⁰ do ahnapënduna Aju ale wãtif g'ambin ýa. Ajë arac, umë ye, Yesu nte mbëhnëndanëk Wën hnë vësëm hna, do fehëtëkëfu hn'ikitij Wën nte yejëk ñi.

2

Doku Pol Tesalonik hna

¹ Vëyënta mën, njëtërun, wühnë dënk, ante njyribunëho ýal hun hna gelohna uhnëfak këm! ² Njëtërun, Filip hna korotehnbunëho ten do njewëdfëbunëho rëkahnindëfu ýal hun hna. Bare Wënu ña njawënëkëfuno wasakahn wã soje ahnësëhnañiwu Wanës Wakasëk ña mama mëtaryandëbunëho ðus. ³ Wac ule wacëbunëhëhni vahnë va matina hn'idënt, ma hnë vinahan vide wok pacëna, do yëkëlehnëdílëfuhna rokafuna ahnë! ⁴ Hali! Gante ñad Wën ka nësëdëfun. Wënu ña catahnëka gë fuhnë, umë hwëtehnahnëkëfu fëyahñëfu Wanës Wakasëk ña. Yëkëlehnëléfuhna vahnë nëñahnëhni gë fuhnë, Wënu ña nëña gë fuhnë ýadëfun, umë ale fëcëtaď walařary fu wã. ⁵ Njëtërun kobëri dehnëléfuhna wanës wapëren ahnëñënahniwu, do injahn fu ña gelohna soje hnuñahnëfu hnapul, Wënu ña sede ye. ⁶ Yëkëlehnëléfuhna icëkwary ahnë, icëkwary hun ma icëkwary vëyëntaw. ⁷ Kokëndëbunëho arufiwu ucankaf fu ña, fuhnë vëfayik Këris va, bare nëñënañunëho fagant hun, had hnëm nte fabëkëhni vutah vuntëwu. ⁸ Soje injahn nte hwëhnañun ýal hun hna, kahnëndafunëho, gena ayëdayiwu Wanës Wakasëk Wënu ña fo, ayëdayiwu fëna vintařary fu va. Ha, injahn dëw fu soje hun ña nkwenako ðus!

⁹ Vëyënta mën, ndënkwëtaďun doku ýakah fu ýa gë ambër fu ña. Ndokunëdëfunëho g'umëď gë g'anent, soje antë yefu warib hun ga karanëderunëho Wanës Wakasëk Wënu ña. ¹⁰ Nkeya catah do canah hwëhnañunëho hnë wühnë vële hwëtahnëk hna. Nõñ gena ile hodefun hñirayifu, wasede warac yerun do Wënu ña fëna sede ye. ¹¹ Njëtërun fëna, (ale-wo-le hnë wühnë) ntiyirunëho ndampo fo gante nkeď rëm gë vutah vuntëwu ka. ¹² Kamënañëhñirun do njañënañëhñirun, tëyirun gë fanka ayewu gante ñad Wën ka umë ale wacëdëhu hn'Inaw dëwu do gë hnë icëmb dëwu hna.

¹³ Do fëna, soje rac samehnëdëfunëha Wënu ña kwëlëkwël soje iyin: ante karanëderunëho wanës Wënu ña, nëpaďunëho do had wanës Wën mawërunëho; mawërunohna had wanës vahnë. Ha, paryi nke Wën hna matik do ndokunëd hnë wühnë, vële hwëtahnëk vi. ¹⁴ Ha, vëyënta mën, tëfëtalahnërunëhëhni vëvë vacery sali Yuďe va, vële kwëhnëk Wën hwëtahnëka Yesu Këris va. Vahnë vëvë nkal hun va korotehñënihu, had gante korotehñënihëhni wasëwif wã vëvë vacery sali vatac. ¹⁵ Wasëwif wã ryawëka Ahwëhn a Yesu gë wakila ña, do fuhnë korotehñënihëfu. Vëlidina ile hnëñëdëfa Wënu ña do vëyëw vahnë va fop nkeni, ¹⁶ kabí memañëhñëdënihëfu antë hnësëhñëfuni vële wok vëyena wasëwif va wante fehëtëdëhëhni ña.

Koyëna padënëña padënëdëni wameh wante ntidëniho kobëri ña. Bare ntavah Wënu ña tëk njohahnëhni.

Ĩña Pol mbok nuhni vëvë Tesalonik

¹⁷ Vëyënta mën, ge fuhnë ye, tēfëkawo aravëtayiwu fampëd; paryi nke goyilënëhna nulëndën, bare wasakahn fu hna tavëlilënëhna! Përëkëfu dus gë wuhnë do ntibun fop soje avok ahnuhahniwu. ¹⁸ Awa pëhnabunëho yiryifu ayëkijiwu, do ami dënk Pol, pëhnabuho wahwënta wayabah, bare Sintani memaḡehnëkëfu. ¹⁹ Ye ye itamahn fu ña, uhnatah fu wã, dahëse imëk idëw fu ña ge gena wuhnë? Do soje hun ÿa cëkwadëfun haryënkW Ahwëhn fu Yesu ge mbokajëk. ²⁰ Ha, wuhnë ye icëmb fu ña g'uhnatah fu wã.

3

¹ Soje rac ye, kabi cilëtabunëho napi ña, umë cañahnëkëfu wofu fuhnë fo Aten hna, ² do cañëtëryibunëha Timote, aḡënta fu ÿa do ye aryokuḡënta Wën hn'ikaraḡ vahnë Wanës WakasëkKëris ña. Payëryibunëha soje njawënaḡehnu do kamënaḡehnu hn'ikwëtahn hun hna, ³ soje antë ahnë cilëta horot ile liderun ḡa. Njëtërun wuhnë dënk, iḡi sifa horot tēfëka nkefu. ⁴ Ante nkebunëho ḡal hun ña pëyayirunëho nuḡaden wahorot wasankaf, do umë yehu, njëtërun dus. ⁵ Soje rac fayëryibuha Timote, kabi cilëtabuho nap iḡa, njiryi pëcëtaj soje ikwëtahn hun ña. Ntakëkoḡo Sintani njëkëhnaḡu do doku sankaf fu ḡa fop nke nafa këm.

⁶ Tame Timote mbokajëk, tēfëtanëkëfu wanës wakasëk wanëḡah soje ikwëtahn hun ña g'ḡahn hun ña. Ntehnëkëfu wapëren ryënkwëtaḡunëhëfu do përeku gë fuhnë had gante përekefu gë wuhnë ka. ⁷ Soje rac ye, vëyënta fu, hnë uryëḡah fu hna fop gë horot fu wã, ikwëtahn hun ña kamënaḡehnëkëfu. ⁸ Tame tisëkëfu kabi nkorun ahambënewu Ahwëhn hna. ⁹ Hak ga tēfëkëfu samehnëfuna Wënu ña, soje uhnatah sankaf ule yëḡaḡunëhëfu haryënkW lëwü ḡi? ¹⁰ G'umëḡ gë g'anent njëḡaḡunëha gë idëḡan soje maḡëryanëfu mbok nulin do fadënëfu ile wojëk hn'ikwëtahn hun hna.

¹¹ Arabi Wënu ña umë dënk, Rëm fu ḡa, gë Ahwëhn fu Yesu pidëtëhnënihëfu nkaḡ ña paḡ gë ḡal hun! ¹² Arabi Ahwëhn a nkwënëndu ḡahnëḡ hun ña hafo kob do g'ḡahn vahnë fop ña, gante nke ḡahn nte hwëhnabun soje hun ña. ¹³ Arabi njawën koyëna wasakahn hun wã hnë icat nte wok kwëhnana ile hniraderun haryënkW Wën Rëm fu ḡa, hnë fac le mbokahnid Ahwëhn fu ḡa Yesu gë fop vëlëwü va!

4

Ankeya nte ñaḡ Wën

¹ Awa koyëna, vëyënta fu, ñëḡarun hnë fuhnë ankeya nte rëfëka ahwëhnawu nëḡahna Wënu ña gë wuhnë. Do tac dënk hwëhnarun. Bare tēyëḡerun do nkabëḡerun, g'uḡac Ahwëhn a Yesu, yiryin haryënkW fo! ² Kabi njëtërun siyab ule yabirun Ahwëhn Yesu hna matik.

³ Ile ñaḡ Wën ḡa, rac ye: ayehahnu vēḡacah do ahëhawu fop ndakëntal meh ña. ⁴ Ale-wo-le hnë wuhnë njët mënkw mbahn dëwü

na hn'ufacah, do hn'unténah.* ⁵ Ant'awáwu iña meh na mèku, had vèle wok vèyètèlahna Wèn vi. ⁶ Hnè waji, ahnè téfèlahna nti ile wènèdèha aýèntawu ale hwètahnèka Wèn, ma tokahna. Tèkèbun ahnèsèhniwu do péyayirun g'afèrèn: Ahwèhn a korotehnèdèhèhni vèle lid rac va. ⁷ Wènu na macèléfuhna soje ndèkarènden g'ale-w-ale, bare soje nkeyin véfacah macèkéfu. ⁸ Soje rac ye, ale wèyèk inji gab na, gena ahnè ñwèyèhnek, Wènu na ñwèyèhnek, umè ale yèdàdèhu Iyir Ipacah na.

⁹ Soje injahnèl na vèyènta mèn, balèluhna aherèhniwu, kabi Wènu na ñañèndèku gante ñahnèlèdun ka. ¹⁰ Ha, injahn tac ye nte rufahnèdun hnè vèvè Masedèwan va fop, vèle hwètahnèka Wèn. Bare vèyènta fu, kamènaýèhnèderun aliwu ntèbi koyèna. ¹¹ Yèkèlehñeryindèn ayewu yam, paßèryin wadèwun fo do arokèndu ñacèñac hun na fo, had gante ntehnirunèho ka. ¹² Koyèna vèle wok vèhwètahnèlahna Wèn va ntènèndèfèni nkeya hun na, do kat antè aramahnuni vèyènta hun.

Ibèhn vèsèm gè fac Ahwèhn a

¹³ Vèyènta fu, ñadèfun ayètu toña ýa soje vèle sèmèk va, soje antè ahwèhnawu yiwèhñah gè vèyèntaw ki vèle wok vèramahnèna vi. ¹⁴ Age kwètahnèbun Yesu cèmèko do mbèhn, kwètahnèbun fèna Wènu na mbarèdèhèhni gè Yesu fop vèle hwètahnèdèha do cèmatèni va. ¹⁵ Wèlin wante fèyaderun ye wanès wante karañèkèhniwo Ahwèhn na vahnè va: vèle yeyinèk vi woð vèsèmèna mbokahnind Ahwèhn a, vèryènkwèhnèdílèhnihna vèle sèmèk va. ¹⁶ Fac rac, cèlid Ahwèhn a umè ndènkwa g'ambin, gè kopa le wacèd, gè kopa asankaf wamèleka, do gè kopa lènkwa Wèn ýa. Vèle sèmèk g'ikwètahn Kèris va ryènkweð mbèhñèni. ¹⁷ Tac fuhnè vèle woyinèk cèmilèhna wati rac va, nufèdèñèhèfu gè vèhni hnè vèjar njiyin pankèlin g'Ahwèhn a g'ambin, do koyèna g'Ahwèhn a nkedèn kwèlékwèl. ¹⁸ Awa ale-wo-le kamènaýèhna aýèntawu ýa gè waji wanès.

5

Ikwèt hakili hn'inap Ahwèhn hna

¹ Vèyènta fu, soje yamani ýa gè wati ýa, balèluhna aherèhniwu. ² Njètèrun wapacèk wùhnè dènk fac Ahwèhn a tèkid had gante tèkid ale ýa g'umèd. ³ Ge vahnè va ntehnèdèfèni: «Fop yam fo ye, ntakah genal!» Awa hnè wati rac ile vèvehnèdèhèhni ýa nañètèdèhèhni had lav donk hnag asèval, do la aryampo kodina peh. ⁴ Bare wùhnè, vèyènta mèn, geluhna hn'umèhwèry hna, do iyì fac kodina nañètu had ale. ⁵ Wùhnè fop vutah humpen yerun, vutah fac. Gena umèd hwèhnekèfu, ma umèhwèry. ⁶ Awa antè ndakin wakwèd had gè vèyèntaw ki, bare ñesèñèfu do kwètìn hakili. ⁷ Vèle ryakèd wakwèd va, g'umèd ga ndakèdèni do vèle ryèwèd va, g'umèd ga ndèwèdèni. ⁸ Bare fuhnè, vèvè g'anent vi, kwètènèfu hakili: cudanèfu g'ikwètahn na do g'inahn na had gè viyi viwèta, do g'apènkwa mèta nte ye itamahn ipèh inja.

* 4:4 4.4 Ale-wo-le hnè wùhnè njèt mènkw mbahn dèwu na hn'ufacah, do hn'unténah. Kofè nkweyèni fèna ñèja ñèwèlahn gè asèvalu ma ñèja had gante ntide ahnujahn asèval.

9 Wënu ña tëhnalëfuhna nuŷayin ntavah ntëwu ña, bare nuŷayin ipëh iña gë Ahwëhn fu ÿa Yesu Këris. 10 Soñe fu ÿa cëmëk Këris nkehahnin gë umë, sëmink cëmilënëhna. 11 Awa, kamënaŷehnlëryindën do yawënëlëryin hn'ikwëtahn hna, had gante rëkërun alindu ki dënk.

Siyab rëkwa gë simpaŷi

12 Vëyënta fu, tëyëdërun wañi: dënënëryinëhni vële ryokunëd, vële vërad d'us soñe hun, vële yëkadëhu do yabëdëhu hn'ibëmënkël hun g'Ahwëhn. 13 Dënënëryinëhni d'us do aŷanduni d'us soñe d'oku le ntidëni ÿa. Geryin yam yëbëlan hun.

14 Vëyënta fu, mbokëdërun aŷuntayiwu iŷin: niraryindënëhni vële hëmak va. Kamënaŷehnlëryindënëhni vële yamëk va, demaryindënëhni vële nkok yabëna fanka hn'ikwëtahn va, duñënanëhnlëryindënëhni vahnë va fop. 15 Kwëtëryin hakili, antë ahnë nkwëcaga ale lika uŷeh! Yëkëlehnëryindën kwëlëkwël alindu fërën, yëbëlan hun do gë vahnë va fop.

16 Geryin kwëlëkwël hn'uhnatah hna. 17 Yëfaryindëna Wënu ña kwëlëkwël. 18 Camehnëryindëna fale-wo-fale fa. Rac ye le napëd hnë w'uhnë vële vëmënkëlëk hnë Yesu Këris va.

19 Ant'awëmaŷehnuna Iyir Ipacah d'oku lëwu hna; 20 ant'ayafu wanës wakila ña. 21 Pëcëtaryin fop watac do kwëtaryin ile fërënak ÿa; 22 keharyin wëh-wo-wëh.

23 Arafi Wënu hwëhn yam ÿa nti ayewu vële padëk ufacah; arafi hakili hun ÿa gë ntaŷary hun ña do gë vimbahn hun va nko pad, hara kwëhnana ile nirande hafo hnë fac le njjëd Ahwëhn fu Yesu Këris hna. 24 Wën le wäcëku ÿa kahnëndak: ntid' rac.

25 Vëyënta fu, w'uhnë fëna yëfanëhnlëryindënëfu. 26 Gaŷëryinëhni vële hwëtahnëka Yesu va g'iñahn nte rufande vëyënta hna.

27 Tëyëdëmu g'uŷac Ahwëhn a, arafi anj kayëte karanëhnini fop vëyënta fu va.

28 Arafi ipërëna Ahwëhn fu Yesu Këris ña nke gë w'uhnë!

Kayëte kigëna mba Pol nte kerëhnëkëhni vëvë Tesalonik Wade yehëhna hnë inji kayëte

Kayëte kigëna mba vëvë Tesalonik va nempëlëna d'us gë ndënkwërënk'w ña. Inji kayëte fëna vëhni Pol gë Silas do gë Timote matik wati nte nkeniho Korent hna mpëdara yëbëlan bëhn wafëhw wahnah g'imbed' gë wahnah gë bëhn wafëhw imbëd' gë wahi (49 gë 52). Pol camehnëdëha Wënu ña soje ile nkoni kahnëndani harënk'w wahorot hna. Kamënaÿehnédëhëhni tëfëni nkaw' nte tëhnani hnë Këris ña do kamënaÿehnédëhëhni ntini fop vantiyehn vante w'atik hn'ikwëtahn hna.

Vële hwëtahnëk va fop boka Ahwëhn a napëdëni do Pol pacëhnëndëhëhni iÿin diyana ten. Pol ndëkwëtehnëdëhëhni wëdahëse wante ryënkwëhni'd' iboka Këris ña. Ani g'umë, had fuhnë, macinëkëfu nufin nkaf d'oku hnë d'uniÿa li.

Wëlin wanës wakwëhn nafa hn'iji kayëte: aÿënta, Pol, iboka, kayëte, yam, ikwëtahn, fanka, satah, Ayapah, d'oku.

Wëlin gante nke kayëte ka:

Simpaÿi (1.1-2)

Ahwëhn a njijëd' kitin' d'uniÿa ÿi (1.3-12)

Ile ryënkwëhni'dëha mbokahnind Ahwëhn a (2.1-12)

Iya'w hn'ikwëtahn (2.13-17)

Pol tëyëd' wayëfa (3.1-5)

Imac d'okuña had Pol (3.6-15)

Iyëfa gë simpaÿi (3.16-18)

Simpaÿi

¹ Ami Pol gë Silëve* do gë Timote herëhnëryidëhu, w'uhnë vëvë cery sali vë Tesalonik le kwëhnëk Wën Rëm fu ÿa do gë Ahwëhn a Yesu Këris. ² Arabi Wënu ña Rëm fu ÿa do gë Ahwëhn a Yesu Këris njëdënihu ipërëna gë yam ÿa!

Ahwëhn a njijëd' kitin' d'uniÿa ÿi

³ Vëÿënta fu, tëfëkëfu samehnëndëfuna kwëlëkwël Wënu ña soje hun. Umë sañah ye, kabi ikwëtahn hun ña nayiña nayëd', do inahnël nte hwëhnarun ña gwëna ña nkwenad'. ⁴ Soje rac, cëkwaryëderun hnë vacery sali vakawary vëmba Wën hna. Ha, njawënerun do kwëtarun ikwëtahn hun ña la gante korotehnedërun ki do d'ufënadun hnë vambër vasiyamah. ⁵ Vëyin fop fëhnëtanëd' kiti Wënu ña satah ye, gante nuhandërun had vële tëfëk Inaw' Wënu ña, soje rac horotahnëdun.

⁶ Paryi nke, Wënu ña catëk: horot cosëdëhëhni vële horotehnedëhu va ⁷ do njinëgehnëdëhu w'uhnë vële horotëd' vi, do fuhnë fëna. Watac nked' ge Ahwëhn a Yesu matini g'ambin gë wamëleka wadëwu wakwëhn fanka ña; ⁸ hnë fagant hwëdëh hucankaf njijëd', do pinjëdëhëhni vële wok vëyëtëd'ilahna Wën va do wok

* 1:1 1.1 Silëve: Ale wacik Silëve ÿa wacik fëna Silas hnë kayëte 1 Vëvë Tesalonik hna.

vëwawëhnedina Wanës Wakasëk Ahwëhn fu Yesu ña. ⁹ Ibëv kwëlëkwël ña yed icos dëw hni ña gë ñawëta Ahwëhn ña do gë ñawëta icëmb fanka falëwu fa, ¹⁰ ge njijëk hnë fac rac soje cëmbëniha do naÿënëniha vële kwëhnëk do hwëtahnëka umë va. Wuhnë dënk gë vëhni nkentëderun, kabi kwëtahnërun wante rëfëtanëhnirun ña.

¹¹ Soje rac ye, yinëgadilëfuhna iyëfan hun ña. Njëfadëfunëha Wën fu ña gante ntihandëhu vële tëfëk uwac lëwu wã ile macëku. Njëfadëfunëha arabi, gë fanka falëwu fa, ndemawu aliwu fop iña përen ña gë fop ntiyehn nte watik hn'ikwëtahn hna. ¹² Koyëna, uwac Ahwëhn fu ña Yesu ntënënedë soje hun ña do wuhnë ntënënedërun soje lëwu ña gante nke ipërëna Wën fu gë Ahwëhn a Yesu Këris.

2

Ile ryënkwëhnedëha iboka Ahwëhn a

¹ Awa, vëyënta fu, soje iboka Ahwëhn fu ña Yesu Këris, g'ibarël fu ñarël lëwu, muntaderun: ² ge ahnë ntehnëku fac Ahwëhn a tëkik, nt'awawu ahnë mpaÿëmpaÿehn wahakili hun wã ma ntakënwu gë wante watik hn'iyir ma hnë wanës ma hnë kayëte, lakënde ntehnëni ñal fu matik. ³ Antë awwawu ahnë tokawu gë sifa wamër-wo; kabi ani gë tëkahnind ña afo iyahëta canka Wënu ña nke ten do Ayapah a tufëhnaɗ, Ajë ibëv ña, ⁴ ale humad ntehn umë lëbëk fop ile wacik wën ña ma sëmbëde ña. Ndëkënaɗ dënk umë ntaña hnë Acery Wën Cankaf hna mëca ntehn umë ye Wënu ña. ⁵ Dënkwëtaɗiluhna bi nësëhnëmuno wanj ante nkobuho hnë wuhnë ña? ⁶ Do tame njëtërun ðus ile wëmaÿëhnëka gante nkoɗ tufëhnana hafo ge tëkëk wati le hahnëndik ña. ⁷ Fanka Ayapah le sowak ña ðoku ña nkehahnëk; bare ale wëmaÿëhnëka ña nkoɗ memaÿëhn hafo ge cãhëtik. ⁸ Awa, Ayapah a tufëhnaɗ, umë ale ndawëɗ Ahwëhn a Yesu gë sël wës lëwu ña, g'icëmb nte lapëhnajëka itëk dëwu ña. ⁹ Fanka Sintani fa yiyëhnedëha Ayapah a Mbëvehnedëha; tufahnëɗ vantiya vante-wo-vante vakwëhn fanka, viÿë viÿëmpëhnahnah gë wëdahëse soje tokahnëhni vahnë va. ¹⁰ Gë sifa vankeya vameh va fop, tokadëhëhni vële sëwëɗ va. Cëwëɗëni kabi vëhacana inahn toña le fehëtakëndëhëhni ña. ¹¹ Soje rac, Wënu ña njëɗanahnikëhni fanka fale rokaɗ, umë feñëɗëhëhni kwëtahnëni wamër ña. ¹² Awa, fop vële wok vëhwëtahnëna toña va, bare ñaɗ wameh va, kitiñëɗëni menëni.

Iyaw hn'ikwëtahn

¹³ Vëyënta fu, ge fuhnë ye, tëfëkëfu samehnëndëfuna kwëlëkwël Wënu ña soje hun ña, wuhnë vële ñahnëk Ahwëhn. Wënu ña tëhnaku ayewu vëryënkwëryënk wële fehëtëde gë Iyir nte facënëɗ do gë ikwëtahn hnë toña hna. ¹⁴ Wënu ña macëku hn'iñi peh gë Wanës Wakasëk wante haranjirun ña; soje ahnuÿahnu icëmb Ahwëhn fu Yesu Këris. ¹⁵ Awa, vëyënta fu, yawënyarin do kwëtaryin ikarañ nte haranjirun gë wanës ña ma gë wante herëhnirun ña. ¹⁶ Arabi Ahwëhn fu ña Yesu Këris umë dënk do gë Wënu ña Rëm fu ña ale ñahnëkëfu do yëɗakëfu g'ipërëna dëwu ña, ikamënaÿëhn nte wok puɗina do g'itamahn gwamah soje ile përenak, ¹⁷ njawënaÿëhn wasakahn wã do njëɗawu fanka aholahnu alindu do ahnësëndu kwëlëkwël ile nëfak.

3

Pol tēyēd wayēfa

¹ Awa vēyēnta fu, watēkwala ņa, yēfanēhnēryindēnēfu, soŋe wanēs Ahwēhn ņa camp ņap do ntēnēni, had gante nkeho hnē wūhnē ki. ² Yēfaryindēna fēna Wēnu ņa pehētēfu gē vahnē vēweh do gē viyapah va, kabi gena vahnē va fop wāwēd kwētahnēni. ³ Bare Ahwēhn a kahnēndak. Njawēnēdēhu do keryēdēhuna Awēh. ⁴ Wēlin itamahn nte hwēhnabun hn'Ahwēhn hna soŋe wūhnē: ntidun le lehnirun ŷa do nkorun alindu. ⁵ Arabi Ahwēhn a paḃary wasakahn hun wā g'ijahn Wēnu ņa do g'iduñēna nte njēdahnēd Kēris ņa.

Imac dokuŋa had Pol

⁶ Vēyēnta fu, ntehnēderun, g'uwāc Ahwēhn fu ŷa Yesu Kēris, ņawētaryinēhni fop vēyēnta fu vēle hēmak va do hwēhnak nkeya nte wok tēfēlēna gē ikaraŋ nte haraŋēbunēhēhni ņa. ⁷ Wūhnē njētērun dūs gante tēfēku arēfētalahnunēfu ka: kēmalēfunohna ante nkeḃunēho gē wūhnē ņa; ⁸ ahnē-wo muntalēfunawohna ile rokēdēfun, bare hnē horot hna do gē hn'ambēr hna, g'umēd gē g'anent, ndokuŋēbun soŋe antē yefu idib ahnē hnē wūhnē. ⁹ Age ntibun waŋi, gena kabi tēfēlēfuhna aryemawunēfu, bare ntibun koyēna aharaŋahniwu nkeya nte rēfēku arēfētalahnēndu. ¹⁰ Ha, ante nkeḃunēho ŷal hun ņa, ntehnirunēho: «Ale wok ņadina ndokuŋ ŷa tēfēlahna tok fēna.»

¹¹ Ntehnēdēfun waŋi kabi nkwēryēdēfun ga nēsēde, nkeni hnē wūhnē vēhēmak, ņoñ vēlidina ge gena le wok gena wadēw hni. ¹² Vēle ye koyēna va, ntehnēdēfunēhēhni do kamēnaŷendēfunēhēhni g'uwāc Ahwēhn Yesu Kēris: tēfēka ndokuŋēndēni yam do tokēndēni ņacēŋac ntēw hni ņa. ¹³ Bare wūhnē, vēyēnta mēn, antē njambu uli ufērēn wā. ¹⁴ Age ahnē ņwēŷēk wante herēbun hn'aŋi kayēte ņa, kamahnēryina do aŷawētawuna, soŋe cēfēhnahna. ¹⁵ Antē aliwuna aŷēw, bare ahnirawuna had aŷēnta hun.

Iyēfa gē simpaŷi

¹⁶ Arabi Ahwēhn yam ŷa, njēdēndu umē dēnk yam ŷa kwēlēkwēl do fale-wo-fale nke fa! Arabi Ahwēhn a nke gē wūhnē fop! ¹⁷ Ami Pol, gē wēbāk mēn ņa dēnk kerēhnēryidēmu iŷi simpaŷi. Aki kerēdēfu wāc mēn ge puhnaḃu vēkayēte mēn va fop do aki nke kerēh mēn. ¹⁸ Arabi ipērēna Ahwēhn fu ŷa Yesu Kēris nke gē wūhnē fop!

Kayëte ndënkwëryënkw mba Pol nte kerëhnëka Timote Wade yehëhna hnë inji kayëte

Afayik Pol kerëhnëka Timote vëkayëte vaki do anji ye ndënkwëryënkw na. Pol kerëk inji kayëte mpëdara hnë bëhn wafëhw mbëd' g'iryaw' g'imbëd' (65) ga ndëcëk hnagi Yesu ya, Masedëwan hna.

Timote asan ale hwëtahnëka Yesu Këris yeho. Hnëmu ya Gërek yeho do rëmu ya sëwif yeho. Matiko hnë nkol Lisëter hna (Vantiyehn 16.1) do nke lawo paryi Pol hnë d'oku lëwu vacery sali hna. Atëko njasëndëni gë Pol do Pol macëdëha aju hn'ikwëtahn hna. Umë wogëko gë Pol bare Pol tamahnëkawo dus. Pol tavëka Timote Efes hna soje karanjehni vëvë cery sali va.

Soje ile kerëhnanëka inji kayëte na umë ye, kabi nkeni vëryampo vële haranjëdëhëhni vile wok gena toña va. Anahadëni viyë vile ye duniya vi mek do kodena njiyi g'ambin afo gë uyët ile sowik do g'ikeha inëlël gë virokëtok viryampo. Pol ntehnëk, fop vile ntik Wën va nkwamëk do ndënkwëtehnëdëha Timote karanjëndëhni watac vacery sali va.

Kayëte ntëwu na nësëd' viyë vërar: wahnira vële hwëtahnëk va, vëvë haryënkw vële hwëtahnëk va gë Timote dënk.

Wëlin wanës wakwëhn nafa hn'inji kayëte: ikwëtahn, cery sali, duniya, ikaranj, Sintani, d'oku, vësëval, vësan, toña.

Wëlin gante nke kayëte ka:

Simpayi (1.1-2)

Kwëtëryin hakili gë vële haranjëdëhëhni vahnë wamër va (1.3-20)

Ikaranj soje iyëfa do vëvë haryënkw cery sali (2.1–4.16)

Ile rëfëka ntini vële hwëtahnëk va (5.1–6.2)

Uwët fërën (6.3-19)

Simpayi rëkwa (6.20-21)

¹⁻² Timote, ami Pol herëhnëryidëhi. Wënu na Afëhët fu ya gë Yesu Këris itamahn dëw fu na vëhni lehnëko yewu afayik Yesu Këris ya do wëjë ye fatah mën paryi hnë ikwëtahn hna. Arabi Wën Rëm ya gë Yesu Këris Ahwëhn fu ya njëdënihi ipërëna, ikayëhnahn gë yam ya!

Kwëtëryin hakili gë vële haranjëdëhëhni vahnë wamër va

³ Gory Efes hna, had gante ntehnëmino ani gë yihahnëryindu gë Masedëwan ka, kabi nkeni hnam vële haranjëdëhëhni vahnë wamër na; dehnëryihni tavëni. ⁴ Dehnëryihni tavëni itëfëta wëhnantul wahwëhn nafa këm g'idëkw vimbañ vacërakëlo vële wok vëfudina. Umë gwajëtël fo njojëd', yiryeryëdina gë ikaranj Wën ile liyañ hn'ikwëtahn hna. ⁵ Ge ntehnëmi ali koyëna soje na'yëni ina nte w'atik hnë sakahn facah hna gë inahan ipërën do g'ikwëtahn paryi ye. ⁶ Vëryampo tavëni nkañ tac do tëfëni vankwajëla vakwëhn nafa këm. ⁷ Vëharanj sariya Wën ñadëni nkeni, bare vëyëtëna ile nësëdëni ya, vëyëtëna fëna inë ile njawëhëni paryi yi.

⁸ Ha, njëtëbun sariya ya përenak, ge ntiyinëk gante tëfëka ka.

⁹ Tëfëka njëti iyin: sariya ya gena vësatah linëhnik. Soje vële

wok vēwāwēhnēdīna gē vēle wok vēlēnēnēdīna sariya ŷa, vēle wok vēhwēhnana ikwētahn gē vēle wēnēd va, vēle wok vēlēnēnēdīlahna Wēn gē vile facē va, vēle ryawēdēhēhni warēm hni ma wahnēm hni, vēryaw vahnē vēhawāry fēna, ¹⁰ vēle lid ndakēntal nte ņewēk Wēn gē vēsan vēle ryakēd gē vēsanēntahni, vēle wafēdēhēhni vēramp, vēle wērēd, vēle ye wasefe hnē wamēr do gē fop vēle hwēhna nkeya meh, vile hnēmpēlēk gē ikaraŋ catah ŋa linēhnik. ¹¹ Ikarāŋ tac tēfēlēk gē Wanēs Wakasēk wante hwētēhnanību, wante wātik hnē Wēn hunte lēnēnik, hunte sēmbik.

Icamehn soŋe ipērēna Wēn

¹² Camehnēbuha Yesu Kēris Ahwēhn fu ŷa, umē ale yēdako fanka fa: ha, Ahwēhn a nuko kahnēndabu, umē tēhnako liwu doku lēwu ŷa, ¹³ mama nkehahnēbuho kobēri ŋa aŷew alēwu, ahorotēhn do ayapah. Bare kaŷēhna hēkawo g'ami, kabi kwētahnēlēwawohna do yētēlēwohna ile lidēfuho ŷa. ¹⁴ Ha, ipērēna Ahwēhn fu ŋa njabēkowo, nuŷabuho ikwētahn ŋa do gē inahn nte hwēhnayinēk, vankinēk gē Yesu Kēris.

¹⁵ Wēlin wanēs toŋa wante rēfēka kacahnini vahnē fop: Yesu Kēris njiŷēk duniŷa li soŋe pehētēhni vēwen. Do ami aŷen asankaf yebu. ¹⁶ Bare wēli soŋe ile kaŷēhna hēka g'ami: Yesu Kēris wāwēk tufahn hn'ami, aŷen asankaf a, iduŷēna ipadah idēwu ŋa. Koyēna dahēse iduŷēna dēwu yebu soŋe vēle hwētahnēdēha va, gante nuŷahnēdēni uwām usēr wā.

¹⁷ Arabi untēnah gē icēmb

nke g'ahnaŷ avē kantēm, gē Wēn hunte wok cēmēdīna,
hunte wok nudena, hunte wok mēntēlētina,
dol gē kantēm! Amina.

¹⁸ Timote, aŷē mēn, ntehnēmi ali fop wanēs watac wante hwētēhna hēmi, rēfēlēk gē wanēs wante fēyahniko kobēri ŋa soŋe lēw hu ŷa. Waŋi wanēs nŷawēnēdēhi do kodu aŷēt uwēt fērēn wā; ¹⁹ kwētary ikwētahn hu ŋa do g'inaan ipērēn hu ŋa. Vēryampo tavēni watac do koyēna pērēkanēni ikwētahn dēw hni ŋa. ²⁰ Hnē vahnē vērac nkentiniho Imene gē Alekēsandēr; vēhni nŷēdahnēbuhēhni gē Sintani. Koyēna, ņēŋadēni antē mbok nŷewēniha Wēnu ŋa.

2

Ikarāŋ soŋe iyēfa

¹ Awa ryēnkawēryēnk wā ten, ntehnēmu aŷuntanduna Wēnu ŋa, ayēfanduna, ahēlanduna soŋe vēyēnta hun va do asamehnēnduna soŋe vahnē va fop. ² Tēfēka ayēfanēhnēnduni vēle hnaŷēk gē fop vēsankaf va gante nkohahnēden yam, tana kēm, kahnēndahnin hnē Wēn gē njasa ntēnah. ³ Irac ye ile fērēnak do hnēŋēdēha Wēnu ŋa, Afēhēt fu, ⁴ ale ŷad vahnē va fop pehētini do nŷētētini toŋa ŷa.

⁵ Ha, Wēn huŷampo fo ye,

do fēna aryampo fo ye yēbēlan Wēnu ŋa gē

vahnē va:

asan ye, Yesu Kēris,

⁶ umē ale yēdahnēk ntaŷary dēwu had icos soŋe pehētēhni vahnē va fop.

Rac ye ucedeya nte liyiko wati le pëhnyiko hna ⁷ do soje rac, Wënu na hahnëndëko had afëyahn gë afayik haraëndëwuhni, vële wok vëyena wasëwif, ikwëtahn na gë toña ya. Toña ya nësëdëfu, mërëdë.

⁸ Awa ñadëfu vësan va fop njëfandëni gante-wo-gante, njelëndëni wëbák wapacah g'ambin, ntavah këm gë sonko këm.

Ikaraj soje vësëval hnë cery sali

⁹ Koyëna soje vësëval va fëna, ñadëfu cudandëni gante canjek ka, hara vëryëcëtahna, tëfëlahna ntiyandëni viyi soje tufëhnahnëndëni. Antë ndayëndeni vandaña vantakah, do antë kayëtandëni gë sanu, ma wanjere, ma viyi vile hambëka ntaŵ. ¹⁰ Bare tëfëka tufahnëndëni iyiv dëw hni na hnë vantiyehn vapërën gante canjekëhni vësëval vële lehnëd Wën tëfalëdëni.

¹¹ Asëval a tëfëka ñëjand yam fo do gë imawëhn padah. ¹² Mawëryanëlëwahna asëval karaña, ma mëka asan; tëfëka ñëw yam. ¹³ Kabi Adam ryënkwiwo ñahani, tac Ev. ¹⁴ Do fëna gena Adam tokako Sintani, bare asëval a yeho, afo nti ile mbañëko Wënu na. ¹⁵ Bare pehëtëdë hn'uhnag hna, ge njawënek ikwëtahn na, gë iña na, g'ufacah wã, ge ntiid g'useryah.

3

Vësankaf cery sali

¹ Wëlin wanës toña: ge ahnë njëkëlehnëd nke avë karyënkw cery sali, doku fërën ye ile njëkëlehnëd yi. ² Awa umë tëfëka nke ahnë asatah, nke asan asëval aryampo fo, ale fëlak nkaf ntëwu do seryëk, ale lënënece, holëk kaca vahnë do hod karañëhni vahnë. ³ Tëfëlahna nke aryëw ma ale wëtëntëde bare tëfëka nke ale nkukëk sakahn do wok yëkëlehnëdina sonko; antë ñahn dëcët koryi. ⁴ Tëfëka nke ale holëk mënkw tere lëwu ya do mënkwehni vutah vuntëwu hn'imawëhn, g'untënah fop. ⁵ Age ahnë a kodina mënkw tere lëwu ya dënk, hak kod pab cery sali Wënu na? ⁶ Tëfëlahna nke ale hwëtahnëk takan, soje antë pëba inaÿëna do njo hn'ikitiñ tac fo gë Sintani. ⁷ Tëfëka kwëhna untënah gë vële wok vëyentina cery sali soje antë njafini do antë njoni hnë warënd Sintani hna.

Vëyohal cery sali

⁸ Vëyohal hnë cery sali va fëna tëfëkëhni nkeni vësan vële lënënik do wok vëhwëhnana wanës waki. Tëfëlehnihna dëcëtandëni uñen na ma njëkëlehnëndëni koryi gë wafere wañeh wa fop. ⁹ Tëfëkëhni vahnë vërac kwëtani, gë hakili facah, toña le yëtëdanik hn'ikwëtahn hna. ¹⁰ Tëfëka pëcëtayi fëna wapacëk soje njëtahni bi vëhwëhnana ile nirandeni, tac kodëni nkeni vëyohal cery sali.

¹¹ Vësëval va* fëna tëfëkëhni nkeni vële lënënik do tëfëlahna nëwëndënihëhni viyëntahni, vële yëtëk nkaf ntëw hni do hahnëndak hn'ile-wo-le hna.

¹² Vëyohal cery sali va tëfëkëhni ale-wo-le nke asan asëval aryampo fo do tëfëkëhni nkeni vële holëk mënkw vutah vuntëw hni va gë tere lëw hni ya. ¹³ Vële lid g'afërën doku lëw hni hnë cery sali hna ntënënenëdeni do nuÿadëni itama cankaf hn'ikwëtahn nte ye hnë Yesu Këris.

* **3:11** 3.11 Vësëval va: Kode nkwëryi fëna «vësëval hni va» ye.

Gante naŷëk ikwëtahn ka

¹⁴ Kerëndidëmi waŋi, mama nahandëfu yiryiwu yëkiyi hara biŷëna. ¹⁵ Koyëna, ge yinkaryila, njetëdu gante tēfëka nke njasa hu ɲa hnë tere Wën hna. Iyi tere, cery sali mba Wën paryi ye nte hagëtëd do famëtëd toña ŷa. ¹⁶ Ha, pacëk, ufëmpëhna ile yëtik hn'ikwëtahn hna naŷëk: Tufëhnako hn'imbahn,
 tufëhnako asatah g'Iyir,
 nuniha wamëleka ɲa,
 pëyahniko hnë vële wok vëyena wasëwif,
 kwëtahniko duniŷa li,
 do kayëndiko yaŋ gë icëmb.

4*Vëharan wamër*

¹ Iyir ɲa nësëk wapacëk: hnë vampëd vatëkwa hna, vëryampo tavëdëni ikwëtahn ɲa. Wayne wade rokadëhëhni tēfëdëni gë ikaraŋ nte watik hnë Sintani. ² Vahnë vële hurufak, vëwër, vële yëtëdu vintawary vidëw hni va gona këncëtëlehnënd yivah gë wëh, wënehndëhëhni gë wanës wadëw hni ɲa. ³ Mbañëndënihëhni vahnë va antë ñëlëländëni, do antë tokëndëni viŷë viryampo. Bare Wënu ɲa ye ale lik a vëŷin fop soŋe vële hwëtahnëk, yëtëk toña va, tokëdëni camehnatëndëniha Wënu ɲa. ⁴ Ha, fop ile ntik Wën ŷa përenak do ñoñ gena ile sanëde ge tebađen camehnatëndënhna. ⁵ Wanës Wënu ɲa gë wayëfa wä pacënëd vëŷin fop.

Ayohal afërën

⁶ Karaŋeryindëhni waŋi fop vële hwëtahnëk va. Koyëna nkedu ayohal afërën ava Yesu Këris ale ryavik gë wanës ikwëtahn do gë ikaraŋ catah nte rëfëru gë ikahnënda. ⁷ Bare cañëтары wëhnantul wakwëhn toña këm, wale hnëmpëlëk g'ikwëtahn. Ñëŋary awo ale hahnëndak hn'ikwëtahn Wën hna. ⁸ Yakën imbahn nëfak bare gena hnë vile-wo-vile; bare ikahnënda hn'ikwëtahn Wënu ɲa nëfak soŋe fop. Kabi hnam nke ile ntehnëk Wën ntinëndëhëfu ŷa hnë iyi duniŷa gë ile yejëk per.

⁹ Wëlin wanës toña wante rëfëka kacani vahnë fop: ¹⁰ Ndokuyëden dūs do mëtëden, kabi ale ye Wënu paryi ɲa ramahninëk, umë ale ye Afëhët vahnë fop ŷa, do kas vële hwëtahnëka va.

¹¹ Iŷin ye ile rëfëka aharañëndëhni do alehnëhni vahnë va ntindëni.

¹² Ahnë tēfëlahna njafi kabi fatah woru; bare wëjë gery ale tēfëtalandëni vële hwëtahnëk, gë wanës hu ɲa, gë nkeya hu ɲa, gë inahn hu ɲa, gë ikwëtahn hu ɲa do gë ufacah hu wä. ¹³ Rëkahnëryindu ŷa, paßëry ikaraŋ Wanës Wënu ɲa hnë bulunda hna, ahamënaŷëhnëndëhni do aharañëndëhni. ¹⁴ Antë aryënkwa avalëtahn uyëd va Iyir Ipacah le ye hnë wëjë hna. Nuŷaruho rac ante nësëniho wakila do tindënihino vicër wëbák ɲa.

¹⁵ Yaŷënëry iŷin fop, paßëry gë fanka hu fa fop iyi doku gante kodëni vahnë va fop nuni unji karyënkwa hu ɲa. ¹⁶ Keryëry nkaf hu do g'ile harañëduhëhni vahnë ŷa. Kahnëndary hnë vëŷin fop. Ge koyëna ntiru, pëhëtafdu wëjë dënk gë vële hnëpadëhi per.

5

1 Antë ahnirahna g'injañëna acër. Gabëryinda had rëmuh, vëjar va had vëhery hu, ² vanëm va had wahnëmuh, vucëval va fëna had vëhery hu, g'ipacëna padah.

Vësëval vële cëmaryëk vësan

³ Pabëryihni g'untënah vële cëmaryëk vësan, vële ye paryi vëhni fo va. ⁴ Ge ale cëmaryëk asan a kwëhnakëhni vutah ma vutah vunte nagëni vërahu, tëfëkëhni vutah vutac ñëjani gante tufahnëdëni ten ikwëtahn dëw hni ña hnë watere wadëw hni hna, cosënihëhni vële hnagëkëhni va, kabi umë ye ile hnëjëdëha Wënu ña. ⁵ Ale cëmaryëk asan a, ale ye minu fo ÿa, Wën hna kwëtëk itama dëwu ña fop; hnë iyëfa gë ikëla hna nked, g'umëd gë g'anent. ⁶ Bare ale cëmaryëk asan a ale yëkëlend ile hnëjëdëha fo asëm ale wok yasëd ye. ⁷ Wañi fëna tëfëka aharañëdëhni soje ahnë antë kwëhna ile niradëhëhni. ⁸ Age ahnë pabëlëhni hna hnënk lëwu ÿa, do kas vëvë tere lëwu va, njahëtak ikwëtahn ña. Ahnë arac mek ntëbi dënk ale wok kwëtahnëna.

⁹ Mawëry ahera asëval ale cëmaryëk asan a hnë kayëte vësay hna ge tëkëka wabëhn wafëhw imbëd gë ryaw (60) do yëliko hwënta ryampo fo. ¹⁰ Tëfëka njëtëhni vifërën vile ntid va: kwëda përen nte kwëdëkëhniwo vutah vuntëwu, kaca ntënah nte kacadëhëhniwo vëhneh, igwiyët wakwër wante nkwiyëtëdëhëhniwo vële hwëtahnëk, idëma nte ndemaçëhëhniwo vële yiwëhënk do lidëho gë uyoh fop vantiyehn vapërën va.

¹¹ Bare antë aherëhni vësëval vële cëmaryëk vësan, vële wok vëryag fo va; kabi ge iña dëw hni ña kumpëtëkëhni g'ile kwëtëlëntiniho gë Këris, rëkëdëni ñandëni ñëlini. ¹² Awa koyëna kitiñëdëni menëni, kabi vëyawëñëna wante ntehnënihawo Këris ña. ¹³ Do kat, ñëjadëni nkeni vëhëmak, njasëdëni tere gë tere. Gena vëhëmak fo nkeni bare nësënkëni do pabëdëni ile wok gena wadëw hni; vëhodina pëlani wawës walëw hni. ¹⁴ Soje rac ñadëfu mbok ñëlini vësay vëryag va, nagënihëhni vutah, pabëni watere wadëw hni ña soje vëyëw fu va antë nuñani wameh wante ntehnëdënihëfu. ¹⁵ Kabi vësay vëryampo tavëni nkañ catah tëfëniha Sintani.

¹⁶ Age asëval ale hwëtahnëk kwëhnakëhni vële cëmaryëk vësan tere lëwu hna, tëfëka ndemandëhni antë nkeni dëb cery sali ña. Koyëna cery sali ña koç ndemandëhni vële ye paryi minëhni va.

Vële ye haryënkw cery sali

¹⁷ Vële ye haryënkw cery sali do wënkweç g'afërën doku lëw hni ÿa, tëfëkëhni wasos wahi, do kas vële hwëhnak wadoku wadënah hn'ipëyahñ wanës gë ikarañ vëyënta hni. ¹⁸ Kabi Vikerëh va më lehnëk: «Ge yihni ÿa ndokunëd ant'arëmpuna wës ÿa soje antë tokënd roka ÿa.» ✧ Do kat: «Aryokuñ a tëfëka cosi.» ✧ ¹⁹ Antë awawëhn ahnë nësënd wameh soje ale ye ankaf cery sali, ge vëhi ma vërar vëyëna waseç soje watac. ²⁰ Niraryehna tase vahnë fop ale wëneç a soje vëyëntaw va ntakahnëhni antë ntigëni koyëna.

²¹ Wëlin ile wuntadëmi ÿa haryënkw Wën hna gë Yesu Këris do gë haryënkw wamëleka Wënu ña: mawëhnëry wañi fop, diriyihni fop ndampo fo hara dëbëndëlendilihëhni hna vahnë va.

²² Antë ñankahni arinda ahñë wëbák ña, alihna avë haryënkw cery sali. Antë ayentahni wameh vëyëntaŵ ña. Gory afacah.

²³ Tavëry ice wënka fo bare ceryind fëna uñen toye soñe lav donk hu yi do gë itesënk hu ñi.

²⁴ Wameh vëryampo nufe wapacëk ani gë kitiñahnëndeni ÿa dënk; wëba vëyëntaŵ ña nufe ge kitiñini. ²⁵ Do fëna, vantiyehn vapërën va nufe wapacëk, do vante wok nuyina tañ va kodina nko coŵa.

6

Vëramp

¹ Vële ye hn'utamp va, tefëkëhni njëfanihëhni ntënah padah vële hwëhnëkëhni va, soñe antë ahñë njeŵ uŵac Wënu ña g'ile harañëdenëhëhni vahnë ÿa. ² Vële hwëhnakëhni vësankaf vële kwëtahnëka Wënu ña, vahnë vërac tefëlëhnihna njafëni cankaf ntëŵ hni ña kabi vëyënta hni ye. Bare tefëkëhni ndokujëhnëndënihëhni ntëbi kabi vële hnuÿad ufërën ŵa hnë doku lëŵ hni vële hwëtahnëk ye do vëyahnik Wënu ña. Watac rëfëka aharañëndëhni vahnë va do alehnëndëhni ntindëni.

³ Age ahñë karañëdëhëhni vahnë wakaŵary, ge maŵëna wanës wapacah wëba Ahwëhn fu Yesu Këris ña do ge maŵëna ikarañ nte rëfëlëk gë ikwëtahn ña, ⁴ ahñë arac inaÿëna ña fëbëka, ñoñ yëtëna. Iña ña kobëka gwajëtël gë sonko soñe wanës. Hnam matidëha iñëwary gë wasonko do gë nës wameh soñe vëyëntaŵ, vikamahna vimeh, ⁵ wasonko wale wok puđina yëbëlan vahnë vële tumpak wahakili, wok vëyëtëna toña. Ntiyahnëkëhni ikwëtahn Wënu ña fere fale hnuÿahnëde hnapul ye.

⁶ Paryi nke, ikwëtahn Wënu ña hnapul sankaf ye ge nëñkëfu g'ile hwëhnayinëk ÿa. ⁷ Ñoñ yojilënëhna hnë iÿi duniÿa, do fëna ñoñ kodëlënëhna njoyin. ⁸ Awa ge kwëhnayinëk ile rokëden gë viÿi vile liyaden, umë gwër nkedëhëfu. ⁹ Vële yëkëlend uvetak va njëkëhnahnëdeni, warënd ŵa pëladëhëhni, viña wanënkwah do wađakëmak ntabëdëhëhni vahnë gë iβëv do janáma hna. ¹⁰ Ha, ankahn wameh wayabah, iña dëcët koryi ña ye. Vëryampo njëkëlehnëni rac dëcët, soñe rac ñaŵëtani ikwëtahn ña do njoyajëni vëhni dënk wahorot wayabah.

Uŵët fërën

¹¹ Awa, wëjë ale kwëhnëk Wën, garyëry vëÿin fop. Yëkëlehnëry usatah, ikahnënda gë Wënu ña, ikwëtahn ña, inahn ña, iduñëna ña, do gë iguk sakahn. ¹² Mëtëry uŵët fërën ikwëtahn ña. Pëлары uwám usër ule ŵacahniru ŵa, ule yavëtëru hale ntiru ipëyahn përen ikwëtahn hu ña tase wasëde wayabah. ¹³ Tase Wën ale yëfahnëf uwám hnë fop do gë tase Yesu Këris ale rufahnëko ucedeya g'ipëyahn përen haryënkw Pos Pilat, kwëtehnañdëmi: ¹⁴ yaŵënëry akwëda, nte hnuÿaru ña, g'ufacah, idënt këm, hafo mbokaj Ahwëhn fu Yesu Këris. ¹⁵ Mbokajëf hnë wati le kahnëndëk Wën hna,

ale lënënik,
ale wëkëk fop,

Ahnaŵ vëhnaŵ ÿa do Ahwëhn vëhwëhn ÿa.

¹⁶ Umë fo ye ale wok cëmëdina ÿa.

Hně humpen hunte woyiněk tēkēnēdfelēnhna ntēdfēk.
 Ahně nulahnā do ahně kodīna nuhna.
 G'umē nke ntēnah ŋa gē fanka fa kantēm! Amina.

Ile nkabini vēvetak

¹⁷ Awa wēba vēvetak hnē duniŋa li, dehnēryihni antē naŋēnandēni do antē kwētēni itamahn dēw hni ŋa hnē wavetak le fud, bare hnē Wēn hna, umē ale vetēndayehndēhēfu hnē ile-wo-le ŋa, soŋe natahnēfu. ¹⁸ Kwētehnašnēryihni ntindēni vantiyehn vapērēn le yed hnapul lēw hni, kwēhnani nēf, cahēlēndēni gē vēŋēnta hni ile kwēhnani ŋa. ¹⁹ Koyēna kwētafēni hnapul fērēn le viŋēd soŋe acahn lēw hni gante kodēni kwēhnani uwām paryi wā.

Simpāyi rēkwa

²⁰ Awa, wējē Timote, yaŋēnēry dūs ile hwētehnašniru ŋa. Kehary fop wanēs wakwēhn nafa kēm do wok tēfēlēna g'ikwētahn ŋa do gē wasonko wanēnkwah wale wātik hn'ile macēfēni vēryaŋ «Uyēt».
²¹ Vēle hnahak kwēhnani uyēt rac, tavēni nkaŋ ikwētahn ŋa.
 Arabi ipērēna Wēnu ŋa nke gē wūhnē.

Kayëte kigëna mba Pol nte kerëhnëka Timote Wade yehëhna hnë inji kayëte

Afayik Pol kerëhnëka kayëte kigëna Timote, «ajë mën ale ÿahnëbu hn'ikwëtahn». Mpëd Pol cëdik Rom hna (1.8, 17), yëbëlan bëhn wafëhw mbëd g'iryaw' g'imbed' g'iryaw' gë bëhn wafëhw imbëd' g'iryaw' g'imbed' gë warar (66 gë 68) ga ndëcëk hnagi Yesu ÿa. Kayëte nte hamënayend ye. Pol njëtëk gojëlahna ðus cëmahn. Ñad kamënaÿehna Timote nko kahnënda hnë vakarañ Vikerëh hna, lakënde haryënk wambah hna do horot hna do vakarañ wamër. Andënkwëtehnëdëha uyëd Wënu ña nte nuÿak ña wati le tindëkawo Pol wëbák ña, uyëd ule rëfëka mbalëtahn soñe ðoku lëwu ÿa hnë vacery sali hna. Pol njëdaka fëna Timote siyab lëwu ÿa dënk hnë wapuhnala kayëte hna.

Wëlin wanës wakwëhn nafa hn'inji kayëte: ðoku, ikahnënda, fanka, uyëd, toña, dënkwëta, wanës, ayohal.

Wëlin gante nke kayëte ka:

Simpaÿi (1.1-2)

Ikamënaÿehn hn'ikahnënda (1.3-18)

Sofadë Këris (2.1-13)

Ayohal afërën, ayohal Ahwëhn (2.14-26)

Wafac warëkwa (3.1-17)

Pëyahn Wanës Wën (4.1-8)

Wanira watëkwa do gë simpaÿi rëkwa (4.9-22)

Simpaÿi

¹ Ami Pol, ale ye afayik Yesu Këris kabi Wënu ña ÿak koyëna, soñe pëyahn uwám ule ntehnëko Wën njëdadëhëhni vahné vële hwëtahnëka Yesu Këris va, ² kerëhnëryidëmi Timote, fatah mën fante ÿahnëbu hn'ikwëtahn. Arabi Wën Rëm ÿa do gë Yesu Këris Ahwëhn fu ÿa njëdënihi ipërëna gë ikayëhnahn do gë yam.

Ikamënaÿehn hnë kahnënda

³ Camëhnëdëfuha Wën hunte ryokujëhnëdëfu g'inahan pacah, had vacërakëlo mën, nahadëmi g'umëd' gë g'anent nte-wo-nte njëfadëfu ña. ⁴ Ndënkwëtaðëfu wankwën hu ña, do ñankahnëko ðus vok hnuÿi pëbahno uhnatah wã. ⁵ Ndënkwëtaðëfu ikwëtahn hu paryi nte kwëhnaniho ten vëhni hnëmuh sankaf Lowis gë hnëmuh Ènis ña. ⁶ Soñe rac ryënkwëtehnahnëdëmi wañi: yaÿwënëry ðus uyëd Wën le hnuÿaru ante tindëmino wëbák ña. ⁷ Kabi Iyir ante njëdakëfu Wënu ña nambëna fanka, Iyir nte yaÿbënëdëhëfu fanka ye gë injahn do gë iyët vankaf fu.

⁸ Awa antë cëfëhni soñe aye sedë Ahwëhn fu ÿa, ma ami ale sëdik soñe lëwu ÿi. Bare korotëntëryi g'ami soñe Wanës Wakasëk ña alihahnënd fanka fale njëdaki Wënu ña, ⁹ umë ale fehëtëkëfu do wacëkëfu nkeyin vëfacah. Gena soñe ifërën ile liden ÿa,

✧ 1:4 1.4: Vantiyehn 20.37

bare ipëhna dëwu ña dënk ye gë ipërëna dëwu ña. Ipërëna tac, nte yëcfayinëkëfuno hnë Yesu Këris kobëri wapëgwa hna, ¹⁰ tame tufahnko g'icahn Afëhët fu ña, Yesu Këris. Umë rëkwehnëk fanka icëm fa do, gë Wanës Wakasëk ña, njëtëndanëk uwám paryi g'uwám usër. ¹¹ Do soñe iyi ðoku Wanës Wakasëk tëhnako Wën yewu afëyahn, afayik do aharan, ¹² do soñe rac horotahnëdëfu aki. Bare cëfëhnëlohna, kabi njëtëbu hnë ale kwëtëbu ikwëtahn mën ña do pacëko kwëhna fanka njawën ile kwëtëhna hna ña hafo hnë Fac Kiti hna.

¹³ Yawënerë ðus wanës toña wante wëryëru hnë ñal mën ñi, hnë ikwëtahn do gë hn'iqahn nte ye hn'ibëmënkël gë Yesu Këris hna. ¹⁴ Keryëru ðus, gë idema Iyir Ipacah nte ye hnë fuhnë ña, wapërën wante hwëtëhna ñi.

¹⁵ Njëtëru wëwë Asi va fop tavëniho, hnë wërëc nkentiniho Fijel gë Erëmojen.

¹⁶ Arabi Ahwëhn a kañëhnahna gë tere Onesifor ña, kabi umë njawënehndëhowo wati-wo-wati, do cëfëhnëlawohna g'ami ale sëdiko ña; ¹⁷ bare ante njijëko Rom ña, njëkëlehnëkowo gante-wo-gante hafo nuwo. ¹⁸ Arabi Ahwëhn a ndemahna nuña ikañëhnahn Wënu ña hnë Fac Kiti hna. Njëtëru alëbëhni vahnë va fop gante ndemako ka hnë nkol Efes hna.

2

Sofade Këris

¹ Awa wëjë, ajë mën hn'ikwëtahn, njëkëlehnëryind ayawënanad g'ipërëna nte ye hn'ibëmënkël gë Yesu Këris. ² Do wante haranëmi tase wasefe wayabah, kwëtëhna hna ñi vahnë vële hahnëndak, vële seryëk do hoç vëhni dënk karanënihëhni vëhahary. ³ Korotëntëryi g'ami had sofade fërën va Yesu Këris. ⁴ Sofade le ye hnë ðoku, ge ña nuña icamehn asankaf alëwu ña, kwëtahnëdina nëf viyë vivë ðuniña vi. ⁵ Ale lobëlëf kodina nuña ge dënënëna sariya dobël ña. ⁶ Ayam ale horotëk ðoku ña rëfëka tok ten le njamëk hna. ⁷ Nahary ðus wante hnësëhnëmi ñi, do Ahwëhn a ntid awëry fop.

⁸ Dënkwëtaryehna Yesu Këris avë hnënk Ahnañ David, ale vëhndënaniko hnë vësëm, had gante karanëf Wanës Wakasëk wante fëyahnëdëfu ñi. ⁹ Soñe wañi Wanës Wakasëk horotëdëfu do ñabibu dënk gë vankëna had awen. Bare wanës Wënu ña ñabina! ¹⁰ Soñe rac ryuñëhna hna ñi fop, nuñahnëni vële tëhna Wën va fëna ipëh nte ye hnë ibëmënkël fu gë Yesu Këris ña gë icëmb nte wok pudina ña.

¹¹ Wëlin wanës toña ña:

«Age cëmëntinëkëfu hn'ikwëtahn Këris hna,
kwëhna hna ñi fëna uwám wã g'umë.

¹² Ge nduñënyinëk,
nañëntëdëhëfu g'umë.

Ge njahëtayinëka
umë fëna njahëta dëhëfu.

¹³ Ge fuhnë kahnëndayilëhëhna,
umë nkoç kahnënda
kabi kodina njahëta umë dënk.»

Ayohal afërën

¹⁴ Dënkwëtehnëryindëhni vahnë va wañi fop do gabëryihni gë fanka haryënkwa Wënu hna antë conkëndëni soñe wanës. Wasonko warac kwëhnana nafa, ge gena mbëvehnëhni vële hnëpad va. ¹⁵ Kamënyary aye ahnë ale lid fërën do cëkwa Wënu ña, ale wok cëfëhnëdilahna gë d'oku lëwu ña do fëyahned' g'usatah toña wanës Wënu ña. ¹⁶ Kehary fop wanës wakwëhn nafa këm do wok tefëläna g'ikwëtahn ña, kabi vële yehahnëk watac ña ñawëtafëniha g'ahawary Wënu ña. ¹⁷ Wanës wadëw hni ña had hajëhn hacër nked. Hnë vahnë vërac nkentini Imene gë Filet. ¹⁸ Ñawëtani toña ña. Vëhni lehnëd Wënu ña tæk mbëhnëndanëfu vësëm hna do koyëna, tavëtehnëdënihëhni vëryampo ikwëtahn dëw hni ña. ¹⁹ Bare Wënu ña njawënekëhni vahnë vëlëwu va had sah ryënkwëryënkwa cery nte njëryëk. Wañi wanës herik hnë rac: «Ahwëhn a njëtëkëhni vëlëwu va», do kat: «Alewo-le fëyahnek Ahwëhn a hwëhnëka, tefëka tav wameh ña.»

²⁰ Hn'acery nkwamah hna, gena viliyara vante ryëhwarik gë sanu ma gë koryi fo ye hnam, nke fëna vante fërik wadëhwa ma ñahanik g'intil. Vëndampo soñe vële lënënik va ye, vëyëntaw soñe vële wok vëlënëni va ye. ²¹ Awa ge ahn'a pacënak gë fop wameh ña, gë viliyara vële lënënik mëntëndëlehnëdëni. Apacënik, nëfa soñe Ahwëhn a, pëhwëtik nti fop d'oku fërën.

Ayohal Ahwëhn

²² Garyëry fop iña meh nte ye hn'ujar hna; yëkëlehnëryind usatah wã gë ikwëtahn ña gë inahn ña do gë yam ña, aye gë fop vële wëcadëha Ahwëhn g'intawary pacah va. ²³ Bare kehary vankwajëla vante wok kwëhnana nafa va. Njëtëru sonko fo nagëd. ²⁴ Ayohal Ahwëhn a tefëlahna nke ale sonkëntëde, tefëka nke ale ñahnëkëhni vahnë va fop, do kwëhna uyëd ikarañ vahnë do nke ale ryuñënad wameh wante tehnëde ña. ²⁵ Tefëka karañdëhni wajira vële wajëtendëha va, mpëd Wënu ña gwëcëtëd wahakili walëw hni wã soñe njëtahnëni toña ña. ²⁶ Koyëna wahakili walëw hni wã mbokaf cat do cahnëdëni hnë urënd Sintani nte likëhni vëramp, ntihahnëni iña dëwu.

3

Wafac warëkwa

¹ Yëtëry wañi: hnë wapuya d'uniya hna, nked uhorot usankaf. ² Vahnë va vankaf vantëw hni fo ñadëni, ñandëni koryi, mbëntandëni, nañënanandëni do njewëndëniha Wënu ña, vëwawëhnëd'ilëlihna vële hnagëkëhni va, vësamëhnëd'ilëhniha, vëlënëndëd'ilahna Wënu ña. ³ Njapëdëni, vëhwëhnadina kañëhnahn, nësëndëni wameh vahnë, vëwëkëdina wankaf vantëw hni, mbahnëdëhëhni walawary do ñewëdëni ufërën ña. ⁴ Nkëdëni vëroka vëyënta hni, rëkëdëni ntiyarëndëni ilewo-le do nañëna ña kwëyëndanëdëhëhni. Uhnatah lëw hni fo rëkëdëni ñandëni gena Wënu ña. ⁵ Ntiyëhnadëni had vële hahnëndak soñe Wënu ña, bare njahëtadëni fanka ikwëtahn fa. Ñawëtaryihni vële ye koyëna va.

⁶ Vëryampo hnë vëhni ntifëni fere hafo tënkëni hnë watere do mañëhnëdënihëhni vësëval vële pëbëk wameh do wasifa iña meh

fop hahëdëhëhni. ⁷ Kwëlëkwël njëkëlehnëdëni ñëḡani bare vëhodina tëkëneni muk uyët toña wã. ⁸ Had gante nkwajëtehnënihawo Moyis, Sanes gë Sambëres, koyëna vëyi vahnë nkwajëtehnëni toña ya. Vahnë vëhwëhn hakili rumpak ye do ikwëtahn dëw hni na yawëna. ⁹ Bare vëyidina ḡawët, kabi vahnë va fop kamahnëdëni hnamb hakili lëw hni wã, had gante nkeho soḡe vëhni Sanes gë Sambëres ka.

¹⁰ Bare wëjë, njëtëru dus ikaraḡ mën ḡa, njasa mën ḡa, vile fëhnaḡu va, ikwëtahn mën ḡa, iduñëna mën ḡa, iḡahn mën ḡa, ikahnënda mën ḡa. ¹¹ Njëtëru dus gante mbërehniḡu ka do gante korotëḡu ka Antiyoḡ hna gë Ikoniyüm hna do gë Lisëtër hna. Ha, paryi nke mbërehniḡu dus, bare Ahwëhn a pehetëko hnë waḡi fop.* ¹² Fop vële yaḡ tëfalëndëniha Yesu Këris va korotëndëni. ¹³ Bare vahnë vëwëh va gë vësihna va nkoḡëni tëwadaḡëni kwëlëkwël hnë wameh hna. Tokaḡënihëhni viyëntaḡ va do tokaḡëni vëhni fëna. ¹⁴ Awa wëjë, yaḡnëry dus ile yëḡaru ya gë ile wãwëru g'ipacahn. Njëtëruha ale yaḡëndëki ya. ¹⁵ Ha, njëtëru Vikerëh Vipacah va kobëri hn'utah hu hna; koḡ njëḡayi yasery le yoḡëhi g'ipeh g'ikwëtahn hnë Yesu Këris. ¹⁶ Wënu ḡa lik hafo fop Vikerëh va nke wanës wadëwu. Nëfak soḡe karaḡahnini vahnë va, nirahnini, catënahni do kwëḡahnini hn'usatah. ¹⁷ Koyëna vahnë vëva Wën va kwëhnaḡëni wëka fadaḡ soḡe ntihahnëni fop vantiyehḡ vapëren.

4

Pëyahḡ Wanës Wën

¹ Tëyëḡëmi gë fanka fa, haryënkḡ Wën hna do haryënkḡ Yesu Këris ale hitiḡëdëhëhni vële wok vesëmëna gë vële sëmëk per, ge mbokajëk kahnënd inaw dëwu ḡa: ² pëyahḡery wanës Wënu ḡa, pëyahḡery lakënd gena wati ile tëfëka hna; niraryind, ḡaḡënyaryind, kamënaḡyehḡeryind do karaḡëryindëhni g'iduñëna cankaḡ. ³ Wati rëkid, vahnë va vëwodina ñandëni nëpa karaḡ pacah ḡa. Iña dëw hni ḡa fo paḡëḡëni. Mëcaḡënihëhni kore vëharaḡ vële rëkëḡ nësëndëni wante hnëḡëdëhëhni fo. ⁴ Ciḡaḡëni vanëf va soḡe antë nkweyëni toña ya do ciḡëtani nkweyahnëni wamër ḡa. ⁵ Bare wëjë, kwëtëry hakili hnë vile-wo-vile hna. Duñënaḡ horot wã, diry ḡoku afëyahḡ Wanës Wakasëk ḡa, paḡëny dus ḡoku le njëḡaki Wënu ḡa.

⁶ Kabi ami yëḡahnëḡa yëḡu ntaḡary mën ḡa had sadëha do biyëḡina cëmëḡëfu. ⁷ Mëtëḡu uwët fëren wã, puhnaḡu idobël iḡa, njaḡwëḡëḡu kwëtahn ḡa. ⁸ Tame ḡuña imëk iḡa napëḡëho: apënkḡ imëk nte njëḡaḡëho Ahwëhn hnë Fac Kitiḡ hna ye do gena ami fo, bare soḡe fop vële yaḡnëḡ iboka dëwu ḡa ye.

Wanira watëkwa

⁹ Diry fere ayij ñap arëkato. ¹⁰ Demas tavëko, kabi iyi ḡuniya tëfëk; Tesalonik njik. Këresen umë Galasi njik do Tit Dalëmasi njik. ¹¹ Lik fo wolahnëḡun. Yoja Marëk, kabi koḡ ndemawo hnë ḡoku Wën hna. ¹² Tisik, umë Efes saḡëtëḡuḡa. ¹³ Ge njijëḡu yonëhne cuḡ kwëhn huji nte ravëhëḡuḡo Tërowas hna vëhni Karëpus hna; yoryaj fëna vëkayëte va, do dënk vante herik hnë wayand va.

* 3:11 3.11: Vantiyehḡ 13.1–14.28

¹⁴ Alekësandër aryëhwar a ntikoŵo ntavah yabah. Bare Ahwëhn a cosëdëha d'oku vantiyehn vantëŵu va. ¹⁵ Keharyehna wëjë fëna umë! Kabi nkwajëdëho d'us wanës fu ŋa. ¹⁶ Ahnë demalowohna ante nësadëfuho hnë kitiŋa hna, fop tavënihowo. Arabi Wënu ŋa antë cosëhni d'oku vantiyehn vantëŵ hni va! ¹⁷ Bare Ahwëhn a ryemakoŵo do njëdakoŵo fanka falëŵu fa. Awa koyëna kolëbuho fëyahnëndu Wanës Wakasëk ŋa gë fanka, do fop vële wok vëyena wasëwif va nkwëryëdëni. Do Ahwëhn a pehëtëko hnë wës vësëhn hna. ¹⁸ Ahwëhn a fehëtëko hnë wameh hna fop do pehëtëdëho ndëno hn'inaw' dëŵu ibë g'ambin hna; cëmbëndënëfuna kwëlëkwël! Amina.

Simpaŷi rëkwa

¹⁹ Gaŷëhëhni Përisëka gë Akilas do gë tere Onesifor ŷa. ²⁰ Erasët Korent hna nkok. Do tavëbuha Tërofim Mile hna kabi tesëko.

²¹ Yij ñap ani gë tëkahnind wati wëh ŷa. Ebul gë Pudën gë Linus gë Këlodiya do gë fop vëyënta fu va nkaŷëryidënihi.

²² Arabi Ahwëhn a nkenti gë wëjë! Arabi ipërëna dëŵu ŋa nke gë w'uhnë fop! Amina.

Kayëte mba Pol nte kerëhnëka Tit Wade yehëhna hnë inji kayëte

Tit, ale wok gena sëwif, arëfëlënta Afayik Pol hnë doku hna yeho. Pol kerëk inji kayëte ndampo fo gë kayëte ndënkwëryënkw mba Timote ña, mpëd hnë bëhn wafëhw imbëd' g'iryaw' g'imbëd' (65) hna ga ndëcëk hnagi Yesu ÿa. Mpëd Masedëwan hna nkeho do Tit hnë tinti mbë wov le ÿak naÿëk do wacik Këret vë Gëres hna, nkeho. Pol hnam tavëkawo soñe tëhnahni vëvë haryënkw fagant vële hwëtahnëk. Had kayëte ndënkwëryënkw mba Timote hna, Pol ankeya nte rëfëka soñe ayeahahn avë haryënkw nësëd. Ankaband gante tëfëka ntiyini vëharanjamër va. Do nësëd hak tëfëka karanjini anceh-wo-nceh hnë cery sali hna.

Wëlin wanës wakwëhn nafa hn'inji kayëte: toña, tëfëka, ikaranjamër, wanës, ikwëtahn, nkeya, satah, Afëhët, ipërëna.

Wëlin gante nke kayëte ka:

Pol Tit kerëhnëd' (1.1-4)

Doku Tit hnë Tinti Këret hna (1.5-9)

Vëharanjamër va (1.10-16)

Ikaranj anceh-wo-nceh hnë cery sali (2.1-16)

Ankeya vële hwëtahnëk (3.1-15)

Pol Tit kerëhnëd'

¹ Ami Pol, ayohal Wën do afayik Yesu Këris herëd' anji kayëte. Wënu ña hwëtahnëkëko yojëwëhni hnë kwëtahn hna vële tëhnaak va do yëtëndanëwëhni toña le rëfëlëk gë ankeya nte nëñjëdëha.

² Toña rac njëtëndanëdëhëhni nuÿani uwám usër. Wënu ña, ale wok mërëdina, ntehnëk njëdäcëhëfëfu uwi wám usër kobëri wapëgwa hna.

³ Wën Afëhët alëw' fu gë wanës wadëwu ña njëtëndanëk, hnë wati le tëfëkawo hna, hnë wafay wale hwëtahnëhni buho wã pëyahnebuho gante ntehnëkowo ka.

⁴ Tit, wëjë herëhnëryidëfu, ajë mën paryi hnë ikwëtahn nte varëlehnëkëfu hna: Arabi Wënu ña Rëm ÿa gë Yesu Këris Afëhët fu ÿa ndëwanahi do njëdënihi yam ÿa.

Doku Tit Tinti Këret hna

⁵ Tavëmi Këret hna soñe afadën doku le wojëk ÿa. Hnë cery saliwo, kwëtëryihni vicër had gante ntehnëmino ka. ⁶ Avë haryënkw a tëfëka cat do ñëla asëval aryampo fo, vutahu va tëfëkëhni nkeni vële hwëtahnëk, do tëfëlahna njëtahnini had vële hwëhnaak nkeya meh, ma njwëyëhnëndënihëhni vële hnagëkëhni va. ⁷ Kafë ale ye ankaf hnë cery sali hna, umë hwëtahnëk viÿë Wën va, tëfëlahna kwëhna ile niradë, tëfëlahna njafëhni vëÿëntaw' va, antë njanca ntavah, antë nke aryëw', antë njap, antë njëkëlehnënd hnapul gë rumpak. ⁸ Tëfëka kol kaca vëhneh ña do ñand ile yivëk ÿa, kwëhna hakili, cat, do pac, njët nkaf ntëwu ña. ⁹ Tëfëka njawën d'us wanës wacatah ikwëtahn ña, wante rëfëlëk gë wante karanjëdëni vahné ña. Koyëna kod kamënahëhni vëÿëntaw' va gë ikaranjamër cacah nte karanjëdëhëhni ña do tufëhni vële wajëdëha va idënt dëw' hni ña.

Vëharaj vëwër

¹⁰ Ha, vahnë vëyabah vëlënëndina, do dënk hnë wasëwif vëryaŵ vële hwëtahnëka Këris va. Tokadënihëhni vahnë va gë wanës wadëw hni wakwëhn nafa këm ña. ¹¹ Afo aryemëhnayehnehni, kabi fop cëwëd ikwëtahn dëw hni hnë watere wadaŵ. Ile wok cañëna ÿa karajëdënihëhni soñe nuñahnëni hnapul le wok pacëna. ¹² Aryampo hnë vëhni, kila lëw hni, lehnëk: «Vëvë Këret va vëwër kwëlëkwël ye, wulaŵ wuyapah, vëhëmak vële hnahađ roka fo ye.» ¹³ Do fop ile nësëd ÿa toña ye. Soñe umë ye niraryihni g'ijañëhahn, kwëhnahnëni ikwëtahn catah, ¹⁴ soñe antë nko tëfëni wëhnantul wasëwif wale wok gena toña do gë vakwëdä vahnë vële ravëk toña. ¹⁵ Ge walaŵary hni ŵa gë vinahan hni va pacëk ile-wo-le ntidëni ÿa ifacah yed; bare ñoñ pacëna hnë vële wok vëfacëna va do wok vëhwëtahnëna va. Wahakili walëw hni ŵa gë vinahan vidëw va ni va përekak. ¹⁶ Ntehnëdëni njëtëniha Wënu ña, bare gante ntidëni ki gwajëtehnëdëniha. Vahnë vëweh ye do vële wëÿëndëha do kodina ntini iñë fërën.

2*Ikaraj anceh-wo-nceh hnë cery sali*

¹ Bare wëjë, karajëryind g'ile rëfëlëk gë ikaraj catah ña. ² Dehnëryihni vicër va njëtëni vankaf vantëw hni va, nkeni vële lënënik, vële seryëk, vële yaŵëk hn'ikwëtahn hna, hn'ijahn hna do hn'idufuñëna hna.

³ Vanëm va fëna, dehnëryihni kwëhnani vankeya vahnë vëfacah. Tëfëlëhnhna nëwëndëni do antë dëcëtandëni uñen ña. Tëfëkëhni njëdahnëdëni siyab fërën; ⁴ tëfëkëhni ñañëndënihëhni vësëval va ñahnënihëhni vësan hni gë vutah hni, ⁵ nkeni vële seryëk do facëk, pabëni watere wadëw hni ña; nkeni vële fërënak do mawëhnënihëhni vësan hni, soñe antë ahnë kol njëw wanës Wënu ña.

⁶ Vëjar va fëna gabëryihni gante nkehandëni vëseryah. ⁷ Hnë ile-wo-le, gery wëjë dënk ale rëfëtalahnëde gë viÿë vifërën vile lidu va. Afo nke ikaraj toña do iceryah, ⁸ wanës hu ña nke wacatah wante wok kodena nkwañi, soñe cëfëhnahnëhni vële wajëtehnëdëhi va kabi vëhnuñana wëla uŵeh ule nësëdëni soñe lëw fu.

⁹ Vëramp va tëfëkëhni mawëhnënihëhni vële rampëkëhni va hnë ile-wo-le hna, njëkëlehnëni ntindëni vile hnëñëdëhëhni. Tëfëlëhnhna nkwañëtehnëdënihëhni ¹⁰ ma ntehnënihëhni. Afo tufahnëdëni kwëlëkwël ikahnënda padah, gante ntënëhahnëdëni fop ikaraj Wën Afehët fu ÿa.

¹¹ Ha, Wënu ña tufahnëk ipërëna dëwu, hn'ile matik ufeh soñe vahnë fop. ¹² Inji përeña karajëdëhëfu tavin ile wok dënëndëdina Wën do iña viÿë vëwëh duniÿa, më hoden njasënden, hnë wati vë gaki ÿi, uwám hwëhn toña, g'usatah, do hahnëndak haryënkW Wën hna, ¹³ napatënden g'itama fac le ryëwayik, do cahnahnifu icëmb Wën sankaf fu, Afehët fu, Yesu Këris. ¹⁴ Njëdahnëk ntaŵary dëwu ña soñe fu, pëhëtahnëfu hnë fop wameh hna. Ñadëho ntifu bulunda facah, bulunda le kwëhnëk umë, le hahnëndađ kwëlëkwël soñe idi viÿë vifërën.

¹⁵ Watac ye wante rëfëka aharañëhni vahnë va, soñe ayabëhni ma ahnirahni g'untënah hu ña fop. Wëla aryampo antë njafañi.

3

Ankeya vële hwëtahnëk

¹ Dënkwëtehnëryihni vahnë vële hwëtahnëk va fop tëfëkëhni maŵëhnënihëhni vëvë haryënkŵ va do gë vësankaf nkal va. Tëfëkëhni maŵëhnënihëhni do këbënani ntindëni fop vile ye vifërën va. ² Antë njewëndëni do kehani antë conkëndëni, bare përenani do tufahnëndëni kwëlëkwël sakahn hagukah gë cape vëvënta hni fop.

³ Fuhnë fëna, kobëri ŋa wadëhn yeyinëko, maŵëhnëdëlënaŵohna Wënu ŋa, hn'idënt hna nkeyinëko do vëramp iŋa meh ŋa fop. Nkeyinëko hn'ankeya meh do hnë uŋëwary. Vahnë va ñëwënihëfu do ñëwëlinëko fuhnë dënk. ⁴ Bare, ante tufëhnako ipërëna g'ijahn Wën Afehët fu ŷa, ⁵ pehëtëkëfuno, gena soŋe vifërën visatah vile liyinëko va, bare soŋe kaŷëhnahn dëwu ŋa ye. Pehëtëkëfu gë yarya hnagi hasëk ŷa do g'Iyir Ipacah nte yëdäkëfu ankeya kasëk ŋa. ⁶ Wënu ŋa, gë uhwëhna nëf lëwu ŵa, njëdëkëfuna iŋi Yir Pacah gë fere Yesu Këris Afehët fu ŷa; ⁷ koyëna, catënekëfuno gë ipërëna dëwu ŋa d'anko nuŷayin uwám usër ule hnapëdën ŵa had idëw. ⁸ Wanj wanës toŋa ye do ñadëfu ayawën d'us më kahnëndadëni fop vële hwëtahnëka Wën va hnë vantiyehn vapërën hna. Umë ye ile fërënak do hwëhnak nafa ŷa soŋe vahnë fop.

⁹ Bare kehary vankwajëla vanënkŵah gë idëkw vacërakëlo gë wasonko do gë vankwajëla soŋe sariya, kabi watac wanësar fo ye do kwëhnana nafa. ¹⁰ Ale fitëndëlehnëdëhëhni vahnë ŷa, yëdaryehna uhnira ryënkŵëryënkŵ, ge maŵëna, niraryehna higëna, ge njwëyëk, daryehna. ¹¹ Njëtëru, iŷi sifa ahnë arumpak ye do ge nkok menënd, tufand umë dënk wënad.

¹² Wati nte payendidëmina Arëtemas ma Tisik, yij ñap arëkato Nikopolis hna, kabi hnam pëhnaŵu liwu aryaf a. ¹³ Pëhwëtanëhnëryihni d'us uyas ŵa vëhni Senas ahitiŋ a gë Apolos, soŋe antë nkojëhni iŋë. ¹⁴ Tëfëka vëlëw fu va fëna kahnëndani hnë uli fërën ŵa, soŋe pabëni wëbal wante nëfahnëdëhëhni vahnë va do koyëna vëyodina uwám uheyah.

¹⁵ Fop vële yëbun g'ami va nkaŷëryidënihi. Gaŷëhëhni vële ŷadëhëfu hn'ikwëtahn hna. Arabi ipërëna Wënu ŋa nke hnë wuhnë fop.

Kayëte mba Pol nte kerëhnëka Filemon Wade yehëhna kayëte Pol

Afayik Pol herëhnëka Filemon inji kayëte mpëd wati nte nkeho hnë kaso mbë Sesare (yëbëlan bëhn wafëhw imbëd gë warar gë bëhn wafëhw imbëd g'imbëd gë warar (53 gë 58) ga ndëcëk hnagi Yesu ŷa) ma hnë kaso mbë Rom (yëbëlan bëhn wafëhw imbëd gë ryaŵ gë bëhn wafëhw imbëd gë ryaŵ gë wahi (60 gë 62) ga ndëcëk hnagi Yesu ŷa). Filemon ahnë afërën yeho Kolos hna, do vële hwëtahnëk va mbarëpëlëdëniho ŷalu hna (yëb 2). Kwëhnakëhniwo vëramp, had gante nkeho vankeya vantëŵ hni kobëri ka, do aryampo ŷa Onesim maciko.

Onesim nkaryëkawo ale hwëhnëkawo ŷa (do mpëd ntenëhnëkawo fëna, yëkëryin yëb 8) do ga mbiŷëk pankëlëni gë Pol kaso hna. Kwëtahnëlehn Wanës Wakasëk do ndokuŷëhnënda Pol. Pol ŷahnëkawo d'us bare caŷahnëlahna kwëtahna, kabi gante nke sarya ka, Filemon hwëhnëka.

Atac umë mbokënanëka Filemon g'inji kayëte, gë Tisik fëna ale yiryëryëd kayëte ŷi gë Kolos, do atëyëka Filemon tebahna had aŷëntaŵ hnë Këris hna. Age gena umë kokënd njëd'ahna uhorot sankaf kabi nkaryëka ale hwëhnëka ŷa. Pol wajira fo nësëhnëdëha Filemon, hara porosinjëlahna ñoñ, bare akamënaŷëhnëdëha Filemon maŵa Onesim g'injahn, umë ntehnëka kwët wac lëŵu hna age Onesim nkonëhnahnëka iñë cosëdëha, tac ndënkwëtehnata Filemon nkonëhnahnëka Pol uwám lëŵu ŵa, umë ale yëd'aka Wanës Wëkasëk ŷa.

Wëlin wanës wakwëhn nafa hn'inji kayëte: Këris, Onesim, aŷënta, Ahwëhn, wanës, injahn.

Wëlin gante nke kayëte ka:

Simpaŷi 1-3

Pol kerëhnëka Filemon 4-7

Uryëy Pol soŷe Onesim 8-21

Simpaŷi rëkwa 22-25.

Pol kerëhnëka Filemon

¹ Ami Pol herëhnëdëhi wëjë Filemon. Cëd'ibu kabi d'oku Yesu Këris lidëfu. Gë aŷënta fu Timote nkebun. Nkaŷëderu wëjë, lawo fu aŷahnik do aryokëŷëntal fu, ² gë aŷënta fu, asëval ale wacik Apiya, gë Arësip arëfëlënta fu wët hna, do gë cery sali nte varëpëlëd hnë tere hu hna. ³ Arabi Wënu ŷa, Rëm fu ŷa g'Ahwëhn a Yesu Këris ndëwanihu do njëdënihu yam ŷa!

⁴ Age nahami, Filemon, wayëfa mën hna, camehnëdëfuha kwëlëkwël Wën mën ŷa, ⁵ kabi nkwëryëdëfu ga nësëde soŷe injahn hu ŷa do soŷe ikwëtahn nte hwëhnaru paŷ gë Ahwëhn Yesu do paŷ gë fop vëfacah. ⁶ Njëfadëfuha Wënu ŷa nti ikwëtahn hu, nte vankëntiru gë fuhnë ŷa, kwëhna vantëwel vapërën d'anko ayëtëntahni viŷë vifërën vile hwëhnayinëk hnë uwám fu hna gë Këris. ⁷ Aŷënta mën, injahn hu ŷa njëd'ako uhnatah yabah do kamënaŷëhn, kabi mbosëvosehnëru wasakahn vëfacah.

Uryëy Pol soje Onesim

⁸⁻⁹ Soje inahn tac, mama kwëhnahnëbu, hnë Këris, fop afaya lehni ile rëfëka ali, pecehnëko rëyi rac g'untënah. Had gante nkebu ki, ami Pol, acër, do kas gaki fëna asëdik kabi doku Yesu Këris lidëfu, ¹⁰ muntadëmi soje ajë mën, ale hnagëbu hnë kaso hna, Onesim* . ¹¹ Umë ale woko yohëna kobëri ña, njohalëkëfu gaki, wëjë g'ami.

¹² Mbokaryëryidëfuha, umë ale ye had ntaŵary mën dënk. ¹³ Ami, ñakëndëbu hwëtaŵa d'arël mën, soje ndemando gë ŵac hu hnë kaso hn'ile nkebu soje Wanës Wakasëk. ¹⁴ Bare ñoñ ñala liwu hara maŵëlihna, danko ufëren hu ŵa paß g'ami antë mëntël g'ile forosinjik, bare nke afaya fo. ¹⁵ Mpëd Onesim fëna gontilohna gë wëjë soje wati ryampo danko avësahnihna soje kantëm, ¹⁶ bokëdeliya avësayihna had aramp, bare pecehna aramp, had aÿënta aÿahnik. Anahnëbuha d'us, bare wëjë, tëfëka aÿahna ntëbi: aÿahna had ahnë do aÿahna had ale hwëtahnëka Këris!

¹⁷ Awa, age pëlaruho had aÿënta hu hn'ikwëtahn hna, kacaryehna had ami ye. ¹⁸ Do ge ntëntahnëki ma ge nkonëhnahnëki inë, kwëtëry ŵac mën. ¹⁹ Ami, Pol, akerëbu gë vák mën dënk: ambësadëmi ami dënk; ñada ryënkwëntehni wëjë fëna nkonëhnahnëruho inë do wëjë dënk ye inë rac! ²⁰ Ha, aÿënta mën, dinëhnërye iÿin hnë Ahwëhn hna; bosëvosehnëry ntaŵary mën hnë ibëmënkël fu gë Këris! ²¹ Apacahnëko ntidu ile rëyëmi ÿa hnë inji kayëte, anjëtëbu ntidu ntëbi rac.

²² Gë wanji, pëhwëtanëhnërye ÿëŵa, kabi tamabu, soje wayëfa hun ŵa, mbësahnëdëbu. ²³ Epafëras, ale sëdëlahnibun soje doku Yesu Këris ÿa, nkaÿëki. ²⁴ Marëk, Arisëtarëk, Demas do Lik, vëryokuñëntal mën fëna, nkaÿënihi.

²⁵ Arabi Ahwëhn fu ÿa Yesu Këris ndëwaŵu.

* **1:10** 1.10 Onesim fëhnëtanëk «ayohah».

Kayëte soje vê-ebère Wade yehëhna hnë inji kayëte

Inji kayëte wasëwif vële hwëtahnëka Yesu Këris herëhnik. Ale herëk a yëtina, bare njëtëk d'us Vikerëh va kabi nësahnëk d'us Vikerëh vi soje nkabahn bi mo ye Këris. Inji kayëte kerik yëbëlan bëhn wafëhw imbëd g'iryaw' gë bëhn wafëhw imbëd gë wahnah g'imbëd (60 gë 95) ga ndëcëk hnagi Yesu ya.

Vële ryënkwëko kwëtahnëni va mbërehnëniho hafo njëkëlehnëni co'wani. Soje rac kerëhnanëkëhni a'yi ahnë inji kayëte d'anko gante kamënahndëfëni nko njawënenani, antë tavëni nka'w ikwëtahn na.

Wati vacërakëlo va, Wënu na ntik ikwëtëla gë bulunda lëwu ya. Tëhna'këhni vësëna wasadëha do tëyëk wasadëha. Antëhnëkëhni ge ahnë ntik u'weh, tëfëka njëdahn intaw' soje sadëha ya, do Wënu na tavëhndëfëha ahnë arac. Inji kayëte nësëk pa'ngare ikwëtëla kasëk na nte ntik Wën gë vahnë vële hwëtahnëka Aju va. Ntëbëk ndënk'wëryënk'w na. Kabi ile ntinëh'nëkëhni Yesu Këris vahnë va had Ajë Wën, ntëbëk ile ntini vëhni Moyis, gë vacërakëlo vëyëntaw' va. Yesu ye fape Wën fa ale sënay'ik soje fop wameh vahnë na. Umë ye fëna asëna wasadëha asankaf ale rënkëk hnë wa'yë'wa wasëvah w'a ambin hna. Ale-wo-le hwëtahnëk ya bokëna mbala cënana nta'w sadëha soje wameh wadë'wu. Wënu na tavëhndëfëha wameh wadë'wu na.

Wëlin wanës wakwëhn nafa hn'inji kayëte: Wën, sadëha, wameh, Këris, Asëna wasadëha asankaf, wanës, kwëtëla, sariya, Ahwëhn, Abëraham, d'oku, ikwëry, Ajë, ikwëtahn, wa'yë'wa wasëvah w'a.

Wëlin gante nke kayëte ka:

Wënu na nësëh'nëkëfu pa'b g'Aju (1.1-4)

Yesu cëpëkëhni wamëleka na gë Moyis (1.5-3.6)

Wënu na njinëgend bulunda lëwu ya (3.7-4.13)

Yesu, Asëna Wasadëha Asankaf a (4.14-8.13)

Kwëtëla cër gë kasëk (9-12)

Nkeya nte në'jëdëha Wën (13.1-19)

Iyëfa gë simpa'yi (13.20-25)

Wënu na nësëh'nëkëfu pa'b g'Aju

¹ Kobëri na, Wënu na nësëh'nëkëhniwo wahwënta wayabah gë sifa gë wasifa vacërakëlo va pa'b gë wakila na. ² Bare gaki, hnë wafac warëkwa li, gë fere Aju nësëh'nëkëfu. Gë fere umë Wënu na ntik duniya yi, do umë tëhna'k Wënu na kwëhn viyë vi fop. ³ A'yi Ajë ye idanc cëmb Wënu na do hnë fop viyë hna tufahnëd paryi ile nke Wënu na. Pëlad duniya yi d'us gë fanka uhnës lëwu w'a. Ante ntinëh'nëkëhni vahnë na sadëha soje tavëh'nahnini wameh na, nta'nak mbin hna farëhw Wën hwëhn fanka hna.

Aju ya cëpëkëhni wamëleka

⁴ Koyëna Wënu na ntik Aju cëpëhni wamëleka na, had w'ac le njëdaka ya cëpëk walë'w hni w'a.

⁵ Gena bi Wënu na dehnëlahna la mëleka ryampo:

«Ajë mën yeru. Pëgw dol Rëm hu yeŋu.»[☆]

Dehnëlahna fëna la mëleka ryampo:

«Rëm yenëhnëdëfuha do Ajë yenëhnëdëho.»[☆]

⁶ Bare nte payika Wënu ɲa ɖuniya li aryënkwiw nagi ya, ntehnëk:

«Fop wamëleka Wënu ɲa tëfëka cëmbëniha.»[☆]

⁷ Soɲe wamëleka ɲa Wënu ɲa ntehnëk:

«Ntidëfuhëhni wamëleka ɲa sëla,
ha, wale ryokunëhnëdëho wa humpen hwëdëh.»[☆]

⁸ Bare soɲe Aju ya ntehnëk:

«Wën, ucankaf hu ɲa mbiyëd kwëlëkwël.

Anawëhnëdëfuhëhni bulunda hu ya g'ucatah,

⁹ aɲahnëru ile satëk ya, aɲewëru wëh wa.

Soɲe umë ye Wënu ɲa, Wën hu ha,
tëhnaki do natëndanëki ante turëki wagu ɲa nkaf li.

Pecehnëka gë wëjë gë vëréfal hu va.»[☆]

¹⁰ Wënu ɲa ntehnëk fëna:

«Wapëgwalahna, wëjë, Ahwëhn, yahanëk nkal ɲa,
wëbák hu ɲa lik mbin ɲa.

¹¹ Vëyin fop mbëvëd, bare wëjë, nkontëderu kwëlëkwël.

Ambin ɲa g'inkal ɲa përékad had viyi vësër,

¹² apiyëdëfuhëhni had cud cankaŋ;

ha, ankwëcëtëdëni had vëyi.

Bare wëjë, nkontëderu kwëlëkwël arac fo,
do uwám hu wa puɖina.»[☆]

¹³ Wënu ɲa dehnëlahna la mëleka ryampo:

«Yij alaɲa g'irëhw mën,

hafo hale këfëdëfuhëhni vële yewëki va haryënkwiw hu.»[☆]

¹⁴ Wamëleka ɲa wayena bi fop wayir wale yohalëdëha Wënu ɲa?
Wënu ɲa fayëkëhni ndemanihëhni vële rëfëka nuɲani ipëh ɲa had
ntëw.

2

Wanës wante hod pëhëtëfu

¹ Soɲe umë ye tëfëka kwëtïn hakili gë haɲary hnë wanës wante
wëryinëk ɲa ɖanko antë kërënannden toye toye. ² Wanës wante
njëɖahnik Wënu ɲa paɖ gë wamëleka ɲa tufëhnak toña. Vële wok
vëlënënëna do wok vëwawëhnëna va nuɲadëni ile rëfëkëhni ya fop.
³ Awa, fuhnë, hak tëfëka kehaɲïn iyi horot age ɲwëyinëk inɲi pëh
cankaŋ? Inɲi pëh, Ahwëhn a ryënkwiw pëyah. Tac vële wëryëk ga
nësëde va tufënihëfu paryi toña ye. ⁴ Wënu ɲa nkwënëk cedeya ntëw
hni ɲa gë wëdahëse, fop wasifa vifëmpëhnahnah, do gë wayëd Iyir
Ipacah wante cahëdëhëhni vahnë had gante ñad ka.

Ale yiryeryëdëhëfu g'ipeh

⁵ Soɲe ɖuniya le yejëk yi hnësëdëfun. Gena wamëleka njëɖak Wënu
ɲa ucankaf hnë ɖuniya rac. ⁶ Sëñ ryampo hnë Vikerëh hna ahnë
yëɖahnëk unɲi cedeya:

☆ 1:5 1.5: Wahnëw 2.7 ☆ 1:5 1.5: 2 Samiyel 7.14 ☆ 1:6 1.6: Divëta Sariya 32.43 ☆ 1:7
1.7: Wahnëw 104.4 ☆ 1:9 1.9: Wahnëw 45.7-8 ☆ 1:12 1.12: Wahnëw 102.26-28 ☆ 1:13
1.13: Wahnëw 110.1

«Ye nke ahn'a soṅe aryënkwëtahna?

Ma ajë ahn'a soṅe afaḃahna?

⁷ Kwëtëruha gëf wamëleka hna wati ryoy ryampo, cankëruha icëmb g'untënah,

⁸ kwëtëru fop gëf wakwer wadëwu hna.»*

Gante kwëtëf fop Wënu ṅa gëf ucankaf ahnë hna, rac fëhnëtanëk ñoñ tavëna ile wok gena gëf ucankaf ntëwu hna. Bare fuhnë nuyinëhna ten fop maŵëhnëka. ⁹ Bare kamahnëbun waṅi: Yesu kwëtiko gëf wamëleka hna wati ryoy ryampo, bare gaki, acankik icëmb g'untënah kabi korotëk hafo cëm. Aki paḃ g'ipërëna Wënu ṅa, cëmëk soṅe vahnë va fop.

¹⁰ Wënu ṅa lik d'uniya yi, do fop umë hwëhnëk. Ñak vërahu vëyabah nkentahnini hnë icëmb ntëwu hna. Caṅahnëka padëna paḃ gë uhorot wä, umë rëfëka pidëtëhnëhni vutah vuntëwu va nkaŵ ipëh ṅa. ¹¹ Yesu facënëfëhëhni vahnë va wameh wadëw hni hna do vële facëhnik va fop Rëm ryampo nkeni g'umë. Soṅe umë ye Yesu cëfëhnëlahna macëhni vëheryu gë vicëru. ¹² Ntehnëk:

«Pëyadëfuhëhni vëhery mën va ŵac hu ŵa;

fagant vële hwëtahnëk hna cëmbëdëmi.»*

¹³ Do fëna:

«Kwëtëdëfu tama mën ṅa hnë Wën hna.»

Do kat:

«Bëlihëfu, ami gë vutah vunte njëdakoŵëhni Wënu ṅa.»*

¹⁴ Kabi vutah vutac iyin kwëhnani ndampo fo —mbahn gë sat— Yesu, umë fëna, ntiyak ahnë had vëhni. Koyëna, g'icëm dëwu ṅa, mëk përekan fanka Sintani fa, umë ale wënkwek fanka icëm ṅa, ¹⁵ do mëk pehëtëhni vële yeho vëramp hnë uwám lëw hni hna fop kabi ntakëkëhniwo g'icëm ṅa. ¹⁶ Ha, pacëk gena wamëleka ndemaḃ, bare vutah Abëraham gë vërah hni. ¹⁷ Soṅe rac ye tëfëkawo mëntëlënti gë vëheryu va hnë fop, d'anko nkehahn asëna wasadëha asankaf ale pëbëk kaŷëhnahn do hahnëndak d'oku Wën hna, do koḃ njëdahn sadëha le tavëhnahnëdëni bulunda ya wameh wadëw hni. ¹⁸ Ha, kabi Yesu korotëk umë dënk yëkëhnahn hna, koḃ ndemahni vële yëkëhnahnik va.

3

Yesu ntëbëka Moyis

¹ Awa, vëyënta mën vëfacah, yëkëryina Yesu, ŵuhnë vële macëk Wën. Umë ye ale payik Wën do ye asëna wasadëha asankaf hn'ikwëtahn nte fëyahnëdën. ² Wënu ṅa tëhnaka soṅe iyi d'oku do kahnëndako, had gante nkeho Moyis hnë cery Wën hna fop.* ³ Ale yëryëk cery ntënënik ntëbi cery ṅa dënk. Aki Yesu rëfëka nuya untënah ntëba Moyis. ⁴ Cery-wo-cery ahnë yëryëk, bare Wënu ṅa ye ale yëryëk fop ya. ⁵ Moyis, cape ntëwu ṅa, kahnëndako hnë fop cery Wën hna, gante nkeho aryokuṅ ale hwëtëhnahnik cedeyahn ile ntehnëf Wënu ṅa hnë wati le yejëk. ⁶ Bare Këris, cape ntëwu ṅa, kahnëndak hnë cery Wën hna, gante nke Ajë ale hwëtik nkaf. Do cery

* 2:8 2.8: Wahnëw 8.5-7 * 2:12 2.12: Wahnëw 22.23 * 2:13 2.13: Esayi 8.18 * 3:2 3.2: Vaker 12.7

ntēwu ņa yeyinēk, ge kwētayinēk idēkēna dēw fu ņa do mbēntaryin itama fu ņa.

Wēnu ņa njinēgehnēd bulunda lēwu

⁷ Soņe umē ye, had gante ntehnēk Iyir Ipacah ka:

«Dol, ge nkwēryērun kopa Wēnu ņa,

⁸ antē afidu sakahn hun ha,

had kobēri ka ante ntancēntirunēho ņa,

wati rac, wula hna, njēkēhnahnērūnēhawo.»[☆]

⁹ Do Wēnu ņa nkok ntehnēnd:

«Hnam njēkēhnahnēniho vacērakēlo hun va

do nuni ile libuho ņa ¹⁰ hnē wabēhn wafēhw wanah hna (40).

Soņe rac ntavēko gē vēhni do ntehnēbu:

“Ntaŵary ntēw hni ņa pitad g’ami kwēlēkwēl.

Vēyētēna nkaw mēn ņa.”

¹¹ Hnē ntavah mēn hna, akwēryēbu:

“Vēyētēdina muk yinēga mēn ņa!”[☆]»

¹² Vēyēnta mēn, kwētēryin hakili fagant hun ahnē ntē kwēhna ntaŵary meh nte wok kwētahn hna, nte liyēhnēdēha tav a Wēn hunte wok cēmēdina. ¹³ Bare, fac-wo-fac, kamēnaŷēhnēlēryin wati le nkok mbiŷēd ile macēk Vikerēh vi «dol», d’anko ahnē-wo-ahnē antē pid sakahn lēwu kabi tavēk wameh ņa tokahna. ¹⁴ Ha, vērēfal Kēris yeyinēk ge kwētayinēk paryi hafo wapuyala hna tama nte hwēhnayinēko wapēgwalahna. ¹⁵ Had gante ntehnēk ki:

«Dol, ge nkwēryērun kopa Wēnu ņa,

antē afidu sakahn hun ha,

had kobēri ka ante ndāncēntirunēho ņa.»[☆]

¹⁶ Mo wēryēk do ryāncēntik? Vēle canēko Moyis Esipēt va ye. ¹⁷ Mo lavēndanēka Wēnu ņa wabēhn wafēhw wanah (40)? Vēle wēnēk va do sēmēk hnē wula hna ye. ¹⁸ Wēnu ņa nkwēryēk: «Vēyētēdina muk yinēga ntēwu ņa.» Vēhni mo kwēryēhnēk? Vēle ņwēyēhnēkawo va ye. ¹⁹ Tac kamahnēbun vēyin: vēwēkēna njētēni yinēga Wēnu ņa kabi vēhwētahnēna.

4

¹ Awa, kwētēryin hakili, hnē wati le koden njētēni yinēga nte njēdēdēhēfu Wēnu ņa, ahnē antē tak! ² Pēyayinēkēfu uwi hnēs hasēk yinēga nte pēhwētānēhnēkēfu Wēnu ņa, had gante pēyayiniho vacērakēlo fu va. Bare uhnēs ule nkwēryēni wā nēfaliha kabi vēvēmēnkēlēna hn’ikwētahn gē vēle hnēpak va. ³ Fuhnē vēle hwētahninēk va njētēden yinēga ņa, had gante ntehnēk Wēn ka:

«Kwēryēbu hnē ntavah mēn hna:

“Vēyētēdina muk yinēga mēn ņa!”[☆]»

Aki nēsēk Wēnu ņa ayēkat puhnako d’oku lewu ņa kobēri wapēgwala d’uniŷa hna, ⁴ kabi nēsik hnē Vikerēh hna soņe fac hwēhn mbēd gē wahi ņa: «Awa hnē fac hwēhn mbēd gē wahi hna Wēnu ņa tiwako.»[☆]

⁵ Do ani fēna nēsēk kat: «Vēyētēdina muk yinēga mēn ņa.»[☆]

☆ **3:8** 3.8: Wahnēw 95.7-8 ☆ **3:11** 3.11: Wahnēw 95.7-11 ☆ **3:15** 3.15: Wahnēw 95.7-8

☆ **4:3** 4.3: Wahnēw 95.11 ☆ **4:4** 4.4: Wapēgwala 2.2 ☆ **4:5** 4.5: Wahnēw 95.11

⁶ Awa, nkoyik maŵëryanini vëryampo njëtëni yinëga ŋa do vële ryënkwëk hnuŷak Wanës Wakasëk wã vëyëtëna yinëga ŋa kabi vëwawëhnëna. ⁷ Soŋe umë ye Wënu ŋa mbok kwëtëhnëhni fac, do macëka «Dol». Ga mbiŷëk ðus, nësëk rac gë wës David ŷa, had gante rëk kerik ki:

«Dol, ge nkwëryërun kopa Wënu ŋa,

antë afdü sakahn hun ha.»^{*}

⁸ Paryi, ge Yosuwe njokëndëhëhniwo bulunda ŷa hnë iŋi yinëga, Wënu ŋa nësakëndilohna soŋe fac haŵary kamëhni rac. ⁹ Awa, umë fëhnëtanëk tiwã bulunda Wënu ŋa nkok. ¹⁰ Ale yëtëk yinëga nte pëhwëtanëhnëkëfu Wënu ŋa, njinëgak umë fëna ðoku lëwu hna had gante njinëgak Wënu ka hnë ðoku lëwu. ¹¹ Kamënanëfu njëtin yinëga tac ðanko ahnë antë njo soŋe iŋwëŷ maŵëhn had vacërakëlo fu ka.

¹² Ha, Wanës Wënu ŋa kwëhnak uwám wã do pëbëka fanka fa. Ntëpëtëd ntëbi sëlame hwëhn waŋëkan wahi. Tënkëdëhëfu hafo pitëndëlehn ntaŵary ŋa gë yir iŋa, wasokël wã gë sevul waŷëc wã. Kitiŋëd vinahan gë wiña wasakahn fu wã. ¹³ Wënu ŋa nud fop. Fop vile ntik va cowëtak haryënk wëwu, umë rëfëka pëyayin fop ile liyinëk ŷa.

Yesu, Asëna Wasadëha Asankaf

¹⁴ Koyëna, kabi kwëhnayinëka asëna wasadëha asankaf ale ryëcëtak vambin va, Yesu, Aju Wënu ŋa, yaŵënënefu ile hwëtahnënik ŷa. ¹⁵ Asëna wasadëha asankaf ale hwëhnayinëk a njëtëk ðus kihn dëw fu ŋa. Njëkëhnahnik had fuhnë, hnë fop viŷë vi, bare umë menëna. ¹⁶ Pëŋanëfu g'idëkëna tinki Wën hn'ile nke ipërëna ŋa ðanko nuŷahnin kohnëcan do tëkatin ipërëna nte ryemadëhëfu wati nte mbalëdëhëfu ŋa.

5

¹ Asëna wasadëha asankaf-wo tëhnayik fagant vahnë va, akwëtehnahnik nëmpëtëhni vahnë va haryënk wëwu ŋa. Njëdahnëd wayëd walëw hni wã gë wasadëha walew hni wã soŋe wameh ŋa. ² Kabi kihnëk umë dënk kod tufëhni iguk sakahn vële wok vëyëtëna ñoñ do sëvëd. ³ Soŋe ikihn tac, tëfëka cëna wasadëha soŋe wameh wadëwu ŋa ndampo fo gë wameh bulunda ŋa.

⁴ Ahnë kodina njëdëhna untënah nke asëna wasadëha asankaf. Wënu ŋa wacëd soŋe rac, had gante macëka Aron. ⁵ Ndampo fo nke soŋe Këris ŷa. Gena umë yëdëhnak untënah nke asëna wasadëha asankaf. Nuŷak gë Wënu ŋa ale lehnëk:

«Ajë mën yeru.

Pëgw dol Rëmuh yëbu.»^{*}

⁶ Ntehnëk señ ryaw:

«Asëna wasadëha yeru soŋe kantëm,

had Melëkisedëk.»^{*}

⁷ Hnë wati nte nkeho nkal li, gë kopa sankaf do gë wankwën Yesu njëdäka ale hoð pehëta icëm ŋa wayëfa do waŵunta. Wënu ŋa nkwëryëhnëka soŋe maŵëhn ntëwu ŋa. ⁸ Ajë Wënu ŋa ye, toña ye, bare hnë wahorot walëwu hna fop mëkëk njët maŵëhn ŋa. ⁹ Do aki, ante tëkëk fadah hna nkenëhnëkëhni vële wãwëhnëka va hayalin ipëh

kantëm. ¹⁰ Ha, Wënu ña wăcëka nke asëna wasadëha asankaf had Melëkisedëk.

Kehanëfu antë tavin ikwëtahn fu ña

¹¹ Kwëhnayinëk yabah ile hnësëden soje rac, bare ntakek nkabahn, kabi nkwëryëdiluhna ñap. ¹² Wati ÿa gwërënkehuno ile yehahnakëndunëho vēharan! Bare doliyi, mbalëku aharañiwu g'ahawary karëña ndënkwëryënkW Wanës Wënu ña. Kodiluhna aroku roka yaŵah, wambël valëku. ¹³ Ale wok sef wambël fo nke had fanul. Yëtëna ten ile satëk hn'uwám hna. ¹⁴ Vicër va roka yaŵah tokëdëni, njëtëni këncëtëlehn ile yivëk g'ile wëk kabi ntidëni rac kwëlëkwël.

6

¹⁻² Aki, antë nkohahnin karëña nte ryënkwiñnëk yëñayinëk soje Këris: rac ye ikwëtahn Wënu ña do itav nkeya nte yod g'icëm; karëña wayaryi gë tind wëbák ña; ibëhn vësëm gë kiti Wën le wok pudina. Ha, antë mbokahnin inji karëña ndënkwëryënkW, bare yinëfu cape g'ikarëña nte rëfëka acër. ³ Wëlin ile liden ÿa, age Wënu ña maŵëryanëkëfu.

⁴⁻⁶ Gena bi kodena mbok njoyini g'igwëcët higëna nkeya ntëw hni, vēle hnuŷak fac ryampo humpen Wën ha, do ryahëk uyëf ambin, hnuŷak sah hnë Iyir Ipacah, rëkatëk gante njivëk Wanës Wën do yëtëk fëna fanka duniya le yejëk yi, bare mbokanëni nkeya cër ntëw hni ña? Nke had, soje lëw hni dënk, mbokaryëdëniha Ajë Wënu ña kërëwa hna do cëfëhnaŷehñëniha bulunda hna.

⁷ Ante cek nkal inja wënka rëv le rëk rëvëdëha ÿa do pëhnëndan wanëda wante nëfadëhëhni vēyam va, nuŷad dëwara Wënu ña. ⁸ Bare ge pëhnëndanëk wadëmpëhn do dël meh, kitiñik kwëhnana nafa, këbënanik dëwara wëh, do patand gë hwëdëh.

⁹ Bare wüñnë, vēyahnik mën, age nësëbun aki, apacahnëkëfu gë cape përen nkerun, rac ye ipeh ña. ¹⁰ Wënu ña catëk; dënkweđina vantiyëhn hun va do inahn nte rufahnërun cape wăc lëwu ga ndokuñëhnëdunëhëhniwo kobëri ña vēfacah va, do iyi wati fëna. ¹¹ Ñadëfun paryi ale-wo-le tufahn ikamëna tac fo hafo pu danko fop itamahn hun ña ntiya. ¹² Ñadilëfuna ayewu vēhëmak, bare tëfëtalahnëryinëhni vēle hnuŷad, g'ikwëtahn do g'iduñëna, had ntëw ile ntehnëk Wën njëfadëhëhni ÿa.

Ile ntehnëk Wënu ña njëfadëhëhni vahnë va tokadilëhñihna

¹³ Ante ntehnëko Wënu ña iñë ntinëhnëdëha Abëraham, kwëhñalawohna ahñë ale ŷak naŷëk ale kwëryahnëd, awa, më kwëryahnëk umë dënk ¹⁴ ntehn: «Ha, pëbënëdëmi idëwara do njabëñëdëmi.»^{*} ¹⁵ Abëraham nduñëna nãp do nuŷako ile ntehnëkawo Wënu ña.

¹⁶ Vahnë va kwëryahnëdëni wăc ale lëbëkëhni vēhni dënk. Kwëry ña tēkwenëd gwajëtël ña fop. ¹⁷ Fëna Wënu ña, pacëñëhñëkëhni g'ikwëry vēle lëwëd ile ntehnëkëhniwo ÿa; ñak tufëhni ipëhna tac gwëcëtađina muk. ¹⁸ Aki, gë vantiyëhn vaki vatac vante wok gwëcëtađina nkok kodina mër Wënu ña, njonëhnikëfu kamënaŷëhn camah, fuhnë vēle rënkayinëka va, soje pëlahnin dūs tamahn nte

^{*} 6:14 6.14: Wapëgwala 22.16-17

ye haryënkw fu. ¹⁹ Tamahn tac nkenëhnëkëfu had nkahn uwám lëw fu; njawëk d'us, kodena nkëci, do tamahn tac ndëcëk pand dëndah* mbë rënka ña hafo hn'ile cëvak hna, ²⁰ hn'ile ndënkwëhnëkëfu Yesu hna, umë ale ye gaki asëna wasadëha asankaf soñe kantëm had Melëkisedek.

7

Melëkisedek, Ahnaŵ do Asëna Wasadëha

¹ Aji Melëkisedek, ahnaŵ avë nkol Salem do asëna wasadëha Wën Hunte Sëpëk Fop ña ye. Njik pankëlëni gë Abëraham, nte mëncidëho gë wët le mbëvehnëkëhniŵo vënaŵ, do Melëkisedek ndëwaka. ² Do fëna, Abëraham më njëdaka ryampo hnë pëhw fop ile nuŷako wët hna. Melëkisedek fëhnëtanëk «ahnaŵ usatah», do fëna ahnaŵ Salem yeho, umë fëhnëtanëk «ahnaŵ yam». ³ Kwëhnana rëm, kwëhnana hnëm, kwëhnana hnënk, kwëhnana wapëgwala soñe wafac walëwu, kwëhnana puyala soñe uwám lëwu. Had Aju Wënu ña, nkod asëna wasadëha soñe kantëm.*

⁴ Yëkëryin inaŷ Melëkisedek ña! Lakënde Abëraham acërakëlo alëw fu ña, njëdaka ryampo hnë ipëhw ile nuŷako wët hna. ⁵ Sariya Moyis ña ntehnëkëhni vële ye vësëna wasadëha va hnënk Levi hna tebani ryampo hnë ipëhw vile nuŷadëni vëŷënta hni va, vële yentahnik hnënk Abëraham hna fëna. ⁶ Bare Melëkisedek, ale wok gentahnina hnë hnënk Levi hna, nuŷak vák Abëraham hna ryampo hn'ipëhw ile nuŷak ña do ndëwaka Abëraham, ale ntehnëko Wën njëdad inë.* ⁷ Do nkwaŷëla këm, ale hnaŷëk a ryëwadëha ale vak a. ⁸ Cape ndampo, vutah Levi vële hnuŷad ryampo hn'ipëhw viŷë va, vële sëmëd ye; cape ñëntaŵ ña, Melëkisedek, ale hnuŷak sah rac ña, cëmëna, had gante cedeyahnik ki. ⁹⁻¹⁰ Gena bi Levi mbahn Abëraham hna nkoko, wati nte pankëlëniho Abëraham gë Melëkisedek ña? Awa, kofe nësi, lakënde Levi, ale hnuŷad ryampo hn'ipëhw hna, njëdaka Melëkisedek ryampo hn'ipëhw hna.

Yesu had Melëkisedek

¹¹ Sariya le njëdayik bulunda ña pëlalëk gë d'oku sadëha mba hnënk Levi ña. Age ufadah wã ntikënde gë d'oku hnënk Levi ña, iŷihne uval yekënd fëna ntiyi asëna wasadëha ahawary hnë hnënk Melëkisedek hna, hara gena hnënk Aron ña? ¹² Do ge sifa ile nke asëna wasadëha ña nkweçetak sariya ña fëna tëfëka nkweçëti. ¹³ Kafi Ahwëhn fu ña, ale hnëshahnik wanj ña, hnënk hawary nkentahnik, do ahnë hnë hnënk rac d'okujëna muk had asëna wasadëha. ¹⁴ Njëtinëk fuhnë fop, Ahwëhn fu ña hnënk Yuða matik, do muk Moyis dehnëna asëna wasadëha nked hnë iŷi hnënk. ¹⁵ Wëlin ile facënëk wante rëk hnësihnëk ñi: asëna wasadëha ale yijëk ŷi mëntëlëni gë Melëkisedek. ¹⁶ Gena asëna wasadëha had gante ntehnëk sariya ña soñe vutah Levi bare kafi kwëhna fanka uwám ule wok kodena mbëvehni. ¹⁷ Uñi cedeya mbësayik:

«Nkeru asëna wasadëha soñe kantëm,
had Melëkisedek.»*

* 6:19 6:19: Soñe Walevi 16.2; Lik 23.45 * 7:3 7.3: Wapëgwala 14.18-20 * 7:6 7.6: Wapëgwala 12.2-3 * 7:17 7.17: Wahnëw 110.4

18 Cape ndampo, sariya sër ÿa ntihtëk kabi kwëhnalohna fanka do kodilohna ntinënëfu ile valëkëfu ¹⁹ kabi sariya ÿa ñoñ yona hnë ufadah hna. Gë cape ñëntaŵ, tufinëkëfu tamahn nte fecehnëka ñëntaŵ, nte fëjahnëdenëha Wënu ña.

20 Ntëbi umë, nkehëhna ikwëry. Vëyëntaŵ va nkeni vësëna wasadëha ikwëry këm. ²¹ Bare ale hnësahnëden ÿa ye asëna wasadëha g'ikwëry kabi Wënu ña ntehnëka:

«Ahwëhn a Wënu ña nkwëryëk,
do gwëcëtëdëfina nahan ntëŵu ña:
“Nkeru asëna wasadëha
sojë kantëm.”»[☆]

22 Sojë rac, Yesu ye ale lik kwëtëla nte ye fagant Wënu ña gë fuhnë; tac fecek gë ñëntaŵ.

23 Njabëniho vësëna wasadëha va kabi cëm iña memaÿehnekëhni nkohahnëni doku lëŵ hni hna; ²⁴ bare Yesu, kabi nkođ sojë kantëm, nke asëna wasadëha avë kantëm. ²⁵ Sojë umë ye kođ pehëtëhni dol gë kantëm vële fëjadëha Wënu ña pađ g'umë. Kabi uwám leŵu ŵa puđina, nkođ sojë kantëm njëfanëhni.

26 Aki Yesu ye asëna wasadëha ale rëfëkëfu ÿa: afacah, dënt këm, ale wok menëna, ale fitik gë vëŵen va, ale hayëndik yaŋ cëp ambin. ²⁷ Balëlahna njëdahn fac-wo-fac wasadëha, had vësankaf vësëna wasadëha vëyëntaŵ ka, ten sojë wameh wadëŵu, tac sojë wameh bulunda ÿa ntik rac hwënta ryampo fo gë yëdëhna dëŵu ña dënk do rac gwër nke sojë kantëm. ²⁸ Sariya ÿa tëhnakëhni vësankaf vësëna wasadëha fagant vahnë vële hihnëk; bare ale ntik Wën asëna wasadëha asankaf g'ikwëry nte rëfidëha sariya ÿa, Aju ÿa dënk ye, apadënik sojë kantëm.

8

Yesu, asankaf vësëna wasadëha fu

1 Wëlin ile ÿak nëfak ÿa hn'ile ÿadëfun hnësëfu ÿa: iÿi sifa asëna wasadëha asankaf hwëhnayinek. Ntañak mbin hna, farëhw tinki Wën hwëhn fanka hna. ² Ntid' doku lëŵu ÿa hn'ile cëvak hna, hn'usank paryi nte kahnëndëk Ahwëhn a, gena gë wëbák vahnë.

³ Asëna wasadëha asankaf-wo tëhnayik sojë njëdahnënd wayëd ŵa gë wasadëha vahnë; afo alëŵ fu ÿa fëna kwëhna ile njëdahnënd. ⁴ Age Këris nkal hna nkokënd, gekëndina asëna wasadëha, kabi nkeni vësëna vële yëdahnënd wayëd had gante tëyëk sariya Moyis ka. ⁵ Usank le ndokujëhnëndëni ÿa iwëntëlënta do cën usank vë ambin ÿa ye. Ante ñadëho Moyis pëgw yëry sank ŵa, Wënu ña pëyaka: «Yëkëry, ntidu fop had gante nke sifa vile rufiru kuŋ vi.»[☆] ⁶ Bare gaki, doku le nuÿak Yesu ÿa cëpëk doku lëŵ hni ÿa, kabi umë ye arëkëtëlehn kwëtëla nte lëbëk d'us ñëntaŵ ña, nte hahnëndik hnë ile ntëhnëkëhniwo Wën ntid' ÿa kabi rac lëbëk fop. Bare gaki, ile ntehnëk Wën ntid' ÿa fecek. Rac lik doku asëna wasadëha le nuÿak Këris ÿa cëpëk fop wayëntaŵ ŵa had gante nke ikwëtëla, le nke Këris arëkëtëlehn hna, nte lëbëk ndënkwëryënkŵ ña.

⁷ Age kwëtëla ndënkwëryënkw ña kwëhna këndina ile keyande, balakëndilëfuhna nëmpëti gë haŵary. ⁸ Bare soje walënt bulunda lëwu ÿa keyahnëdëhëhni Wënu ña do ntehn: «Ami Ahwëhn a ntehnëbu:

«Wafac wã nkejëk hn'ile ntidëfu kwëtëla kasëk
gë bulunda Isërayel ÿa
do gë bulunda Yuda ÿa.

⁹ Gedîna had kwëtëla
nte libuho ña gë warëm hni
fac le hnufibuhëhniwo ÿa
yiryeryëwëhni ñawët nkal mbë Esipët ña.

Kabi vëlënëna
kwëtëla mën ña,
ami fëna tavëbuhëhni.»

¹⁰ Ahwëhn a nkwënëk:
«Wëlin kwëtëla nte hwëtëlahnëdëfun
gë bulunda Isërayel ÿa
ga ndëcëk wafac warac;

kwëtëdëfu sariya mën ÿa
hnë vinahan vidëw hni hna
do kerëdëfu hnë vintaŵary vidëw hni hna.
Nkedëfu Wën hudëw hni,
do nkedëni bulunda mën.

¹¹ Ahnë bokëdîna karañ a avë yalëntaŵ
ma aÿëntaŵu, ntehn: “Yëtëryehna Ahwëhn a!”
kabi fop njëtëdëniho,
pëgw vutoy hafo vëhnaÿah.

¹² Tavëhnëdëfuhëhni ile ntidëni wok catëna ÿa
do bokëda ryënkwëtaŵ wameh wadëw hni ña.»*

¹³ Ante macëd Wënu ña inÿi kwëtëla «kasëk», ntik ndënkwëryënkw
ña goryeryëna nafa. Do ile sërëk ÿa do wok goryeryëna nafa ÿa,
godîna.

9

Kwëtëla cër gë kasëk

¹ Kwëtëla ndënkwëryënkw ña kwëhnako wasariya gante tēfëka njëfaniha Wënu ña do kwëhnako fëna hn'ile ñak cëvak nkal li. ² Usank wã pëhwëtiko bambery; cape ndënkwëryënkw ña wacik Yëŵa Sëvah, hn'ile nkeho iyul walampu, tabali ÿa gë vamburu hwëhn sadëha ÿa per. ³ Tac, hamëhni ipand dëndah kigëna hna nke cape higëna nte wacëde Yëŵa le Yäk Sëvak, ⁴ ile hwëhnako tabali hn'ile pëdëde iduf inÿa do ipër inÿa sanu fo yehawo gë kwëni kwëtëla nte yehawo ipër inÿa sanu ña; hnë umë peya sanu nte hwëtahnik mburu nte wacik man, gë ryoko Aron nte hnëpëdëho ña do wëraka hn'ile kerik kwëtëla ña.*

⁵ Yañ kwëni hna nkeniho wamëleka wante wacik waseruben wante rufahnëd Wënu ña hnam nke. Kuvëniho g'icën vampaŵ vantëw hni va hn'ile tavëhnëdëho wameh hna. Bare gena gaki tēfëka nkabani.

⁶ Ga pëhwëtik fop, vësëna wasadëha va tēnkëdëniho kwëlëkwël hnë cape ndënkwëryënkw hna soje padënahni doku lëw hni ÿa.

⁷ Bare, hnë cape higëna hna, asëna wasadëha asankaf a fo rënkëd

hnam hwënta ryampo fo bëhn hna. Afo njo sat ntaŵ cénahn sadëha soŋe wadënt wadëwu ŋa gë wadënt bulunda ŷa wante ntini hara vëyëtëna. ⁸ Iyir Ipacah ŋa tufahnëk aki nkaw nte rënkahnëde wayëŵa wasëvah hna tufahnina, wati le nkok dihëtina usank ryënkwëryënk wã. ⁹ Virac rufahnëd ile ryëcëtaď gaki ŷi. Wayëď gë wasadëha wale njëdadëniha Wën kodina pacën hakili vële yijëď cëmbëniha koyëna va. ¹⁰ Wasariya soŋe mbahn fo ye: virokëtok, visece, do igwiyëta wëbák ge wakwer. Vëŷin fop nkod hafo Wënu ŋa nkwëcët.

Sadëha Këris ŷa

¹¹ Bare Këris njijëk had asëna wasadëha asankaf viyivah vile rëk yijëk vi. Njijëk paď g'usank ile ŷak fadëk do lëbëka nafa ŷëntaŵ ŋa do le nkok dïna vák ahnë. Umë fëhnëtanëk kwëhnëna duniŷa le liyik ŷi. ¹² Gena gë sat va wahotohn gë vuñihni, bare gë sat lëŵu ŵa dënk tënkahnëk hwënta ryampo fo hnë wayëŵa wasëvah hna, do nuŷahnëkëfu ipëh soŋe kantëm. ¹³ Kabi ge sat wahotohn ŵa, wëfahni ŋa nte cëlëvini vahnë va ma ibëhn yank nte pihini vële ronkëk va pacënëďdëhëhni vimbahn va, ¹⁴ wahwënta wayëhw ga sat Këris ŷa ntëbëk rac! Këris, paď g'Iyir kwëhn kantëm ŋa, njëďëhna umë dënk gë Wën had sadëha le wok kwëhnana dahëse ŵëh, pacënëď hakili lëŵ ŋa ŷa ďanko vantiyëhn fu antë njofu g'icëm soŋe njohalahninëhna Wën hunte wok cëmëďina.

¹⁵ Wëlin ile nkehahnëk Këris, umë fo, arëkëtëlehn fagant fu gë kwëtëla kasëk ŋa, ďanko vële macëk Wën va nuŷani ntëŵ vë kantëm nte ntehnëk njëdadëhëhni vëlëŵu va. Icëm ile valëkëfu ŷa ntiyak. Icëm ntëŵu ŋa pehëtëkëhni vahnë va wameh wante ntini wati kwëtëla ndënkwëryënk wã.

¹⁶ Hn'ile-wo-le nke wanës watëkwa hna tëfëka tufahni ale liyëhnëk a cëmëk. ¹⁷ Wanës watëkwa ŋa maŵik-wo hara icëm liyak; kwëhnana fanka age ahwëhnu ŷa cëmëna. ¹⁸ Tac fëna akwëtëla ndënkwëryënk wã ŋa dënk cëbilohna bi hara turina gë sat. ¹⁹ Moyis pëyakëhniŵo ten fop bulunda ŷa vakwëďa va fop hnë sariya hna. Tac nufëk sat vuni va gë wahotohn ŵa, gë ŵënka, gë fani atëh nte ŵacik isop, gë ŵuñahn ife wante vëntënik. Cëlëvëk kayëte sariya ŋa do fop bulunda ŷa ²⁰ do ntehnatënd: «Iŷin ye sat kwëtëla nte ntehnëku Wënu ŋa alënënu.»^{*} ²¹ Moyis cëlëvëko fëna gë sat sank ŵa do fop viŷë vile valëtahnik soŋe wasadëha gë wayëfa vahnë. ²² Gante nke sariya ka, viŷë viyabah gë sat pacënëďe, do wameh ŋa tavëhnëďe afo ge sat rurayik. ²³ Koyëna tëfëka pacëni viŵëntëlënta vile ye ambin va gë wasadëha bare tëfëka vile ye ambin va dënk pacëni gë wasadëha wale ŷak fecek.

Itënk Këris g'ambin

²⁴ Këris tënkëna hnë wayëŵa wasëvah wale ntini vahnë, wale ye ŵëntëlënta havë paryi ŵa. Hnë mbin hna dënk tënkëk, hn'ile tufëhna gaki haryënk wã Wënu ŋa soŋe lëŵ fu. ²⁵ Do tënkëna njëďëhna umë dënk wahwënta wayabah, had asëna wasadëha asankaf ale rënkëď bëhn-ŵo-bëhn hnë ŷëŵa le Ńak Cëvak hna gë sat le wok gena lëŵu. ²⁶ Ge gena umë, tëfakëndëha korot wahwënta wayabah kobëri wapëgwala duniŷa hna. Toña ŷa, gaki karyëtajëk hwënta ryampo fo, wapuya wati hna, soŋe tëkwehn wameh ŋa gë

^{*} 9:20 9.20: Icahn 24.8

yêdêhna dêwu ña had sadêha. ²⁷ Fop vahnê vi tîfêkêhni cêmêni hwênta ryampo fo, do kitîñêhni Wênu ña. ²⁸ Koyêna fêna, Kêris ÿa njêdahnîk sadêha hwênta ryampo fo soñe ntihêt wameh vahnê. Mbokêd karyêtaj higêna, gena mbok ntihêt wameh, bare pehêtêhni vèle hnapêdêha g'îduñêna kêm.

10

Sadêha ryamboli le fehêtêd

¹ Sariya Moyis ÿa cên viferên vile yejêk vi fo ye; gena paryi viyê virac. Soñe rac wasadêha wale yêdahnêde bêhn-wo-bêhn wâ, wale ye kwêlêkwêl warac fo wâ, mêtêdîna padên ipacên vèle fêñadêha Wên va. ² Age vèle yêdadêha iÿi sifa wasadêha Wênu ña pacênakêndeni soñe kantêm wameh wadêw hni ña, vèvokakêndina ndêñêni soñe wameh wadêw hni ña, do vèvokakêndina cênani sadêha soñe wameh ña. ³ Bare bêhn-wo-bêhn, waÿi wasadêha ryênkwêtehnêdêhêhni vahnê va wameh wadêw hni ña, ⁴ kabî sat wêdahnî ña gè wahotohn wâ kodîna ntihêt wameh ña.

⁵ Soñe rac, ante t ênkêk Kêris duniÿa hna, ntehnêk:

«Ñalihna wasadêha do wayêd,
bare ntinêhnêruho mbahn.

⁶ Nêñahnêlihna sadêha wulaw wale fêdik cêna sadêha hna
do wasadêha soñe wameh ña.

⁷ Tac ntehnêbu: «Wêli, Wên mên, njijêbu ami d ênk,
soñe liwu îna hu ña, gante kerik ka pañare mên ÿa
hnê Kayête Pacah hna.»[✧]»

⁸ Mê ntehnêk ten: «Ñalihna do nêñahnêlihna wasadêha, la wayêd, la wulaw wale fêdik cêna sadêha hna, la sadêha soñe wameh ña.» Bare waÿi wasadêha cênayik gante ntehnêk sariya ka. ⁹ Do mbok nkwen: «Wêli, Wên mên, njijêbu ami d ênk, liwu ile ÿadu ÿa.» Ntihêtêk ryênkwêryênkw ÿa soñe kahnêndahn higêna ÿa. ¹⁰ Yesu Kêris ntik îna Wênu ña; njêdahnêk mbahn dêwu ña hwênta ryampo soñe fop, do aki pacêninêkêfu wameh ña.

¹¹ Asêna wasadêha-wo kahnêd fac-wo-fac soñe doku lêwu ya; njêdahnêd kwêlêkwêl wasadêha warac fo, wante wok kodîna ntihêt muk wameh ña. ¹² Bare Kêris njêdahnêk sadêha ryampo fo soñe wameh ña, do rac soñe kantêm, tac ntañak farêhw Wên hna. ¹³ Kobêri wati rac, napêd Wênu ña kêtêhni vêtêw vêtêwu va haryênkw lêwu.[✧] ¹⁴ Gê sadêha ryampo ntik nkeni vahnê vèfadah soñe kantêm vèle ye nkaw pacên.

¹⁵ Rac ye ile cedeyahnêdêhêfu Iyir Ipacah ña, umê fêna. Ntehnêk ten:

¹⁶ «Ahwêhn a pèyahnêk: «Wêlin akwêtêla nte hwêtêlahnêdêfun gè
vêhni

hnê wafac wale yejêk,

kwêtêdêfu wasariya mên

hnê wasakahn walêw hni hna

do kerêdêfu vinahan vidêw hni hna.»[✧]»

¹⁷ Nkwênêk fêna:

«Bokêda ryênkwêtawu wameh wadêw hni ña

g'ile nkoni vëlênênêna sariya ÿa.»[✱]

18 Age itavêhn wameh ña nkehêhna bokêdena ntiyi sadêha soje wameh.

Pëjanëfuna Wënu ña

19 Vëÿenta mën, aki, gë sat Yesu ÿa kodën tënkin g'idêkëna hnë waÿëwa wasëvah hna. 20 Pidëtêhnêkëfu nkaw kasëk nte yiryeryëd g'uwám paß g'ipand dëndah nte ye rënka hna, rac ye mbahn ntëwu ña dënk. 21 Kwëhnayinêka asëna wasadêha asankaf ale hwëtik nkaf cery Wën hna. 22 Awa, pëjanëfuna Wënu ña gë ntawary catah do g'ikwëtahn padah, g'idëñ soje wameh wadëw fu ña pacënik do g'imbahn nte yaryik gë wënka wapacah. 23 Njawënênëfu d'us tama nte sedeyanden ña, kabi Wënu ña nkok kahnënda hnë ile ntehnêkëfu hna. 24 Yëkënefu d'us hak tëfëka kamënaÿehnëlin d'anko tufahnin inahn do ntiyin ufërën. 25 Antë tavin vambara vantëw fu va had gante ték ntindëni vëryampo. Hali! Kamënaÿehnëlnëfu do fëna gë hawary ante nudun pëñajëd Fac Ahwëhn a.

26 Ge nkoyihnek menënden wakwëhna mpër njëtatën toña ÿa, sadêha ile hoð ntihet wameh watac godina. 27 Ile wojëdëhëfu ÿa napin g'untakah kiti Wënu ña do hwëdëh hucankaf hunte vëvend vëÿëw vëlëwu va. 28 Ale wok maÿëhnëna sariya Moyis ÿa ndawik kayëhnahn këm ge nkeni vëhi ma vërar vële sedeyahnëk idënt ntëwu ña.[✱] 29 Ale yafëka Aju Wënu ña tëfëka uhorot ule hambëk ntëbi ryënkwëryënk w'yi, umë ale yafëk sat kwëtëla nte pacënahnik ña, do yewëk Iyir nte ye hayalin ipërëna. 30 Anjëtinëka ale lehnëk a: «Ami hwëhnëk igwëcan ña! Ami sosëd», do lehnëk kat: «Ahwëhn a hitiñëd bulunda lëwu ÿa».[✱] 31 Age Wën hukantëm ña pëlaka ahnë, antakëmak d'us!

32 Dënkwëtaryin wafac waryënkwëryënk w'a, nte nuÿarunëho humpen Wën hunte fehnëkuno ha: akorotërunëho d'us, mëkarunëho wët hambah. 33 Mpëd ampëd njewëderunëho do ntiyirunëho këm fo tase bulunda fop, mpëd ampëd ankentahnirun uhorot ale liyiko koyëna ÿa. 34 Korotëntirun had cëdarirun w'uhnë fëna do, wati nte teb'irun viÿë hun va maÿërun gë hnatah, kabi njëtërun kwëh'narun hnapul le fecek do vëÿëd kwëlëkwël. 35 Awa, antë aravu itama hun ña: kwëh'nak buña sankaf. 36 Iduñëna valëku d'anko alihahnu ile ñad Wënu ña tac nuÿadun ile ntehnëku ÿa. 37 Ha, akerik hnë Vikerëh hna: «Hnë wati ryoy, ale yijëd ÿa ani nked, biÿëd'ina.

38 Ale satëk g'ikwëtahn nkod kwëlëkwël, bare ge mbokak kamëhni, nëñëd'ihlona g'umë.»[✱]

39 Geÿilënëhna vële vokað hamëhni do vëvehnëde. Vële hwëtahnëk yeyihnek, do pehetëdenëhëfu.

11

Antiÿehn Ikwëtahn

1 Ye ga ye ikwëtahn ña? Umë fëhnëtanëd tamarun nuÿadun ile hnapëdun ÿa, tamahnërun paryi ile worun nud'iluhna. 2 Soje ikwëtahn vacërakëlo va, Wënu ña nësëk wapëren pañare lëw hni.

✱ 10:17 10:17: Seremi 31.33-34 ✱ 10:28 10:28: Divëta Sariya 19.15 ✱ 10:30 10:30: Divëta Sariya 32.35-36 ✱ 10:38 10:38: Abakuk 2.3-4

³ G'ikwëtahn ña, njëtinëk Wënu ña, gë wanës wadëwu ña, ntik ðuniya yi, aki vile hnuđen vi watik hnë vile woyik nuđenä.

⁴ G'ikwëtahn ña, Abel cënaka Wënu ña sadëha fërën ile lëbëk va Kaÿe ya. Soje rac, nuyak ucedëya nte lehnëk acatëk, do Wënu ña nësëk wapërën pañare uyëd lëwu wä. G'ikwëtahn ña, Abel nok nësënd lakënde gante cëmëk ki.*

⁵ G'ikwëtahn ña, Enok nufik antë njët cëm iña do bokina nuyi, kabi Wënu ña nufëka; ani gë nufahnënda ya, nuçako ucedëya Wënu ña nëñahnëka g'umë.* ⁶ Do ahnë kodina nëñahna gë Wënu ña ge kwëhnana ikwëtahn. Ale fëñadëha Wënu ña tëfëka kwëtahn iyin: Wënu ña nke do mbuñadëhëhni vële yëkëlehnëdëha va.

⁷ G'ikwëtahn ña, Nowe ntik sisikulu ya soje pehëtahn tere lëwu ya. Ntakëkawo gë Wën ña ante njëtëndanëkawo ile woko nuyina ten ya. Koyëna Nowe tufahnëk ðuniya ya tëfëka mbëv do tac umë ye ale lëwëd usatah ule hnuçade soje ikwëtahn.*

⁸ G'ikwëtahn ña, Abëraham mawëhnëk imac iña do njik cape nkal nte rëfëka nuya had ntëw ña, do njiko hara yëtëna bi ne njid.⁹ G'ikwëtahn ña, ñëwëko had ahneh hnë nkal nte ntehnëkawo Wën njëdadëha. Ntëdëniho hnë wasank, umë gë Isak gë Sakob, vëhni vële ntehnëko Wën njëdadëhëhni ile njëdadëha Abëraham ya. ¹⁰ Kabi Abëraham napëdëho nok nte yëryik hn'ile njawëk ðus, nte njëryëk Wënu ña dënk had gante ñad ka.*

¹¹ G'ikwëtahn ña Abëraham g'asëvalu Sara mëkëniho nuçaniha fatah, mama ndëcahnëkëhniwo wabëhn ña do Sara mëkëna nag. Apacahnëkawo Wënu ña ntid ile ntehnëkawo ya.* ¹² Aki pëgw asan aryampo fo, ale rëk tëkëk cëm iña, nagëhni kore wahnënk had wahol hnë ambin, ma had nkërëyal mbë tëfary wov.*

¹³ Hnë ikwëtahn hna, acëmëni vëhni fop, hara vëhnuçana ile ntehnëkëhniwo Wënu ña njëdadëhëhni ya, bare nuni ñawët do natëkëhniwo, pëyahnië vëhni dënk vëhneh do vëyas nkeni nkë ðuniya li. ¹⁴ Vële hnësëd koyëna va tufahnëni wapacëni hnal njëkëlehnadëni soje lëw hni. ¹⁵ Age rëkakëndëniho nahandëni hn'ile matiniho hna, nuçakëndëniho wati le mbokahnëdëni hnam. ¹⁶ Bare, nkal nte yak nëfak njëkëlehnëdëniho, nkal mbë g'ambin. Soje umë ye Wënu ña cëfëhnlahna maci Wën hudëw hni; akëbënanëkëhni nok.

¹⁷ G'ikwëtahn ña, Abëraham, këbënakò njëdahna aju Isak sadëha nte njëkëhnahnëkawo Wënu ña. Abëraham, ale ntehnëk Wën njëdad iñë, këbënakò njëdahna aju ryamboli ya. ¹⁸ Soje lëwu ya ntehnëka Wënu ña: «Gë Isak nuçaduhëhni vutah vunte lehnëmi yëdadëmini va.»* ¹⁹ Bare nahadëho, lakënde aju cëm, Wënu ña mëkëd mbëhnëdana; Wënu ña mbësaka aju ya, had ale vëhnik do rac ye dahëse ile yijëd yi.*

²⁰ G'ikwëtahn ña, Isak ndëwakëhni Sakob gë Esawu soje ile yijëd ya.*

²¹ G'ikwëtahn ña, Sakob, nte ñadëho cëm ña, ndëwakëhni fop vutah Yosef va. Ryoko lëwu ya ñayëlahnëko do cëmba Wënu ña.*

* **11:4** 11.4: Wapëgwala 4.3-10 * **11:5** 11.5: Wapëgwala 5.24 * **11:7** 11.7: Wapëgwala 6.13-22 * **11:10** 11.10: Wapëgwala 12.1-5; 23.4; 35.12,27 * **11:11** 11.11: Wapëgwala 18.11-14; 21.2 * **11:12** 11.12: Wapëgwala 22.17 * **11:18** 11.18: Wapëgwala 21.12 * **11:19** 11.19: Wapëgwala 22.1-10 * **11:20** 11.20: Wapëgwala 27.27-29 * **11:21** 11.21: Wapëgwala 27.39-40

²² G'ikwètahn ña, Yosef, ga pëṅako g'icēm, nēsēko soṅe icahn bulunda Isērayel ÿa Esipēt hna do nkabahn paṅare waṽēc walēwu wā.✧

²³ G'ikwètahn ña, rēmu gē hnēmu Moyis coṽēnihawo wadepera watar nte nagiko ña, kabi nuniho igwam fatah fa do dakēlēliwōhna gē sariya ahnaṽ a.✧

²⁴ G'ikwètahn ña, Moyis, ga nayēk, koṽahnēko antē nko macēnde fatah aryagu Farawō ÿa. ²⁵ Atēhnako korotēnti ndampo fo gē bulunda Wēnu ña g'ile nkeḏ hnē uhnatah wameh ile wok fiṽēdina.✧

²⁶ Nahadēho ge ñēwīk had Kēris, rac fecek gē hnapul Esipēt ÿa fop, kabi vinkēr vidēwu va ile mbuñadē ÿa fo nuḏēho. ²⁷ G'ikwètahn ña, kērēnako Esipēt hna hara dakēlana g'intavah ahnaṽ a do nkoko kahnēnda had asan ale hnuḏēha Wēn hunte wok nuḏena ÿa.

²⁸ G'ikwètahn ña, ntiṽehnek Pak ÿa do cēlēven sat ÿa warēnka vacery hna ḏanko Avēvehn a antē ñakēhni vutah vucan vundēnkwerēnkwa vēva Isērayel va.✧

²⁹ G'ikwètahn ña, bulunda Isērayel ÿa ndanētako wov vēntah ÿa had nkal kankah; vēvē Esipēt va, nte njēbajēniho ña, kohnēkēhniwo wēnka ña.✧

³⁰ G'ikwètahn ña, vēva Isērayel va nkwayaniho wafac mbēḏ gē wahi kece Seriko ÿa do njoko.✧

³¹ G'ikwètahn ña, Rahab ale wafad a, cēmēntina gē vēle wēṽēhnēkawo Wēn va, kabi njotoṽehnekēhniwo yam fo vēyēkētehna vēva Isērayel va.✧

³² Do ye hodēfu hnēsu kat? Wati ÿa nkojēḏēho soṅe hnēsahnu woba Sedēwo gē Barak gē Samēson gē Sefēte gē David gē Samiyel do gē wakila wakawāry. ³³ G'ikwètahn ña, vēhni mēkēni wahnaw wā, ntiṽehneni usatah, nuṽani ile ntehnēko Wēnu ña ntīḏ, ñabēni wawēs wabēsēhn, ³⁴ ndipehnēni fanka hwēḏēh fa, pehēni yēkan sēlame ÿa, kihnēniho bare njawēnini, ntakemaniho wēt hna, ntanihēhni wasodade wahnē wā.

³⁵ G'ikwètahn ña, vēsēval va mbēsayinihēhni vēsēm vēlēw hni va paḏ g'ibēhn ña. Vēryampo koroteṽehnininiho hafo cēm hna, anwēyēni pehēt ña ḏanko tēkēntahnini hnē bēhn nte fecek hna. ³⁶ Vēryampo fēna mēkani waryas do idaf gē wus, vēṽēntaw va ñabiniho do ntonjēni gē kaso. ³⁷ Andaṽini gē wēraka, acapini gē haha; acēmēni gē wataw wasēlame; njasarēḏēniho cuḏatēni vacuḏ wayand wape gē wahnankal, akaṽēhnēniho, koroteṽehnininiho, ntiyiniho kēm fo; ³⁸ ḏuniṽa ÿa tēfēlana iṽi sifa vahnē! Anjasarēḏēniho gē wula do gē wahuj, hnē wakary do vankēḏ vambē nkal.

³⁹ Vēhni fop, mama nuṽani ucedeya pērēn soṅe ikwètahn dēw hni ña, vēhnuṽana ile ntehniniho nuṽadēni ÿa. ⁴⁰ Kabi Wēnu ña kēbēnanēkēfu ile ṽak fecek, tēfakilahna padēhnini hamēhni fu.

12

Wēnu ña Rēm fu ÿa

✧ **11:22** 11.22: Wapēgwala 50.24-25; Icahn 13.19 ✧ **11:23** 11.23: Icahn 2.1-2 ✧ **11:25** 11.25: Icahn 2.11-15 ✧ **11:28** 11.28: Icahn 12.1-42 ✧ **11:29** 11.29: Icahn 14.21-31 ✧ **11:30** 11.30: Yosuwe 6.1-20 ✧ **11:31** 11.31: Yosuwe 2.1-23

¹ Aki, kabi iŷi kore waseŷe wasankaf kwêrênihêfu, dihêtanêfu, fuhnê fêna, fop vile lènêk vi do wameh wante wêmaŷehnedêhêfu njihahnin haryênkw nŷi! Kamênanêfu nkaryin igary nte hwêtêhninêkêfu ŷa. ² Yêkêndênêfuna Yesu, umê ale ye hayalin ikwêtahn ŷa do fadênêf rac. Nduñênak korot kêrêwa hna hara yêkêna usêfêhnah soŷe uhnatah ule kwêtêhniko w̄a, do gaki, ntañak farêhw Wên hna. ³ Ha, naharyêndêna Yesu ðanko imbêr ŷa g'icilêta ŷa antê mêku. Vêwen va ñewênihawo, bare nduñênak hnê fop.

⁴ Hnê imêtary hun wameh hna, cêvehnêluhna ten sat lêw hun. ⁵ Ndênkwêrun bi uhnira ule njêðaku Wênu ŷa had vutah vuntêwu:

«Ajê mên, age Ahwêhn a kwêðêki, kwêtêry hakili!
antê asilêta age curêðêhi!

⁶ Kabi Ahwêhn a kwêðêðêha ale ŷahnêk a,
ndafêðêha ale njavêtêk had aju.»*

⁷ Soŷe ahwêðahniwu têfêka aryuñênawu hnê wahorot hna. Wênu ŷa paðêðêhu had vijê. Nke bi ajê ale nkok kwêðêðina rêm ŷa?

⁸ Age kwêðiluhna had gante kwêðini fop vutah vuntêwu va, vutah inca yerun gena vijê paryi. ⁹ Nuŷayinêkêhni warêm nkal li soŷe kwêðênihêfu, do ntênêninêkêhni. Têfêlêfuhna bi maŷêhninêhna g'ahaŷary Rêm wayir w̄a nuŷahnin uwâm w̄a? ¹⁰ Warêm fu soŷe wati kwêðênihêfu, gante nke vinahan vidêw hni ka. Bare Wênu ŷa, soŷe uhnêfak lêw fu ŷa, kwêðêðêhêfu ðanko nketahninêfu fuhnê fêna hnê ufacah lêwu hna. ¹¹ Paryi, wati nte kwêðêðêru ŷa, nêjêðiluhna, bare njiŷêhnêfu. Bare ge ndêcêk rac, vêle hnuŷað uŷi sifa kwêðê do lid gante têfêka ka nuŷaðêni usatah gê yam ŷa.

¹² Soŷe rac, njawêñeryin wêbák hun wante vêrak ŷi do waho hun wale valêf w̄i! ¹³ «Soŷe wakwêr hun ŷa, ndiryin vankaw̄ vacatah,»* ðanko vêreyah va antê teyêni g'ahaŷary bare njêrêni.

Uhnira vêle wok vêhwêtahnêna

¹⁴ Yêkêlehneriyin ayewu yam gê vahnê va fop, do ayewu vêfacah; ufacah kêmh ahnê nudiluhna Wênu ŷa. ¹⁵ Kwêtêryin hakili, ahnê antê tak ipêrêna Wênu ŷa, antê pêhn nkahn gunkah nte waŷêmpaŷehned bulunda ŷa gê wanto wadêwu ŷa. ¹⁶ Antê nkeni vêle lid ndakêntal meh ma vêle yafêk ile sêvak ŷa, had Esawu, umê ale, soŷe hnêhêt ryampo fo, wafêk carani ntêwu ŷa. ¹⁷ Njêtêrun ðus, ga ndêcêk rac, ante ñaðêho nuŷa ðêwara le rêfêkawo nuŷa vêhni rêmu hna, acañêtayiko. Nuŷalohna fere nkwêcêtahh ile ntiko ŷa, lakênde gante njêkêlehniko gê wako ki.*

¹⁸ Pêgaluhna kuŷ nte hode ñaki had bulunda Isêrayel. Nuni hnam, Kuŷ Sinayi, hwêðêh hunte hêvêð, umêhwêry ucamah, viŷar vêmêhwêryah, gê sêl sankaf. ¹⁹ Nkwêryêni kopa lênkw, do kopa wanês. Bulunda Isêrayel le wêryêko iŷi kopa ŷa muntani antê mbok nêsêhnêhni iŷi kopa. ²⁰ Vêwêkana iŷi sariya: «Ale ŷakêk inŷi kuŷ, lakênde nke intaw̄, ndawêðê gê wêraka.»* ²¹ Ile hnuðêho ŷa ntaêmako hafo Moyis ntehn: «Antakêko do mbalêðêfu.»*

* **12:6** 12.6: Wanira 3.11-12 * **12:13** 12.13: Wanira 4.26 * **12:17** 12.17: Wapêgwala 25.29-34; 27.30-40 * **12:20** 12.20: Icahn 19.12-13 * **12:21** 12.21: Divêta Sariya 9.19

22 Bare Kuŋ Siŋo* ɲa fɛŋarun do gɛ nkol Wɛn hunte wok cɛmɛdina, Yerusalem mbɛ ambin gɛ mbara wawuli wamɛleka wadɛwu wale natɛk. 23 Pɛŋarun hn'ile mbarɛpɛlɛni vutah Wɛn vɛle ryɛnkwik hnagik do herik wamac ambin hna. Pɛŋarunɛha Wɛnu ɲa, ale hitiŋɛd duniya yi fop. Pɛŋarunɛhɛhni wayir vahnɛ vɛsatah vɛle fadɛnik. 24 Pɛŋarunɛha Yesu, ale ye arɛkɛtɛlehn yɛbɛlan Wɛnu ɲa gɛ fuhnɛ soŋe cɛbahn kwɛtɛla kasɛk, do pɛŋarun sat le sɛlɛvik ya nɛsɛd ile fecek g'iva Abel ya*.

25 Kwɛtɛryin hakili soŋe antɛ awɛyɛ ahnɛpaɔwuna ale hnɛsɛd a! Nirakɛhniwo bulunda Isɛrayel ya, bare ɲwɛyɛni vɛhnɛpadilahna, vɛfehɛlohna uhorot ule rɛfɛkɛhni wa. Do fuhnɛ, pɛhɛdɛlɛnɛhna g'ahawary ge niyahnihnɛka ale hniraɛdɛhɛfu ambin hna. 26 Kobɛri ɲa, kopa lɛwu ya mbalehnɛko nkal inji. Dol, ntehnɛkɛfu waŋi: «Hwɛnta ryampo kat mbokɛdɛfu valehnu gena nkal inji fo bare ambin ɲi fɛna.»* 27 Waŋi wanɛ «hwɛnta ryampo kat» fɛhnɛtanɛk viyɛ vile yahanik vi, hoɛe mbalehni vi goɛina dɛnko nkohahn viyɛ vile wok koɛena mbalehni vi.

28 Koyɛna, kabi nuɔaden inaw nte wok koɛena mbalehni, camehnɛnɛfuna Wɛnu ɲa do dɔkuɲɛhnɛnɛfuna gante nɛŋɛdɛha ka, g'untɛnah do g'untakah. 29 Kabi Wɛn fu ha hwɛdɛh hunte vɛvehnɛd ye.

13

Nkeya nte nɛŋɛdɛha Wɛn

1 Goryin aɔahnɛlu gɛ vɛyɛnta hun va. 2 Antɛ aryɛnkwu yotoyehn vɛhneh va, kabi vɛryampo, ge ntini rac, njotoyɛhnɛnihnɛni wamɛleka ɲa hara vɛyɛtɛna. 3 Dɛnkwɛtaryinɛhni vɛle sɛdik va, had wuhɛnɛ fɛna cɛɛaryirun gɛ vɛhni, do gɛ vɛle horotɛntɛɛde va fɛna, kabi wuhɛnɛ fɛna, kwɛhnarun mbahn.

4 Vahnɛ va fop tɛfɛkɛhni ntɛnɛni inɛl ɲa do ipad vɛle yɛlɛlɛk va fɛna pac. Wɛnu ɲa kitiŋɛdɛhɛhni vɛle lid ndakɛntal meh gɛ vɛsan vɛyɛlah ma vɛsɛval vɛyɛlik vɛle yɛkɛlehnɛdɛhɛhni vɛhawary.

5 Antɛ inahɛn koryi ɲa ndɛnkwary vanjasa hun va; natɛryiwo g'ile hwɛhnarun ya, kabi Wɛnu ɲa ntehnɛk umɛ dɛnk:

«Hali, tavɛdila,
dɛnkwɛdila!»*

6 Soŋe umɛ ye koɛen nɛsin gɛ tama:

«Ahwɛhn a yijɛd ndemaɔo, ɲoɲ dakɛdɛlohna.

Ye koɛɛni ntiniho vahnɛ va?»*

7 Dɛnkwɛtaryinɛhni vɛle yenɛhnɛkuno haryɛnkw va, fɛyakuno wanɛs Wɛnu ɲa. Naharyin gante nkeniho ka do vile wɛatik hnɛ uwam lɛw hni hna do tɛfɛtɛlehnɛryin ikwɛtahn ntɛw hni ɲa. 8 Yesu Kɛris arac fo ye yɛhno gɛ dol, do nkoɛ koyɛna kantɛm.

9 Antɛ aravu arokayiwu gɛ fop wasifa vakarɛɲa vanɛmpɛlah. Njivɛk vambery va njaɛwɛninɛfu g'ipɛrɛna Wɛnu ɲa; bare sariya soŋe uryav wa ndemaɛlihna vɛle rɛfɛdɛha va. 10 Kwɛhnaɔihɛnɛk hn'ile cɛnaɛɛ sadɛha, do vɛsɛna vɛle ryokuɲɛd sank hna tɛfɛlihna tokɛni ile wɛatik hnam ya.

* 12:22 12.22 Siŋo fakun ye Yerusalem hna hn'ile nke Cery Wɛn Cankaf hna. * 12:24 12.24: Wapɛgwala 4.10 * 12:26 12.26: Ase 2.6 * 13:5 13.5: Yosuwe 1.5; Divɛta Sariya 31.6,8 * 13:6 13.6: Wahnɛw 118.6

¹¹ Ani, asëna wasadëha asankaf yojëf sat wulaw̃ hnë waÿëw̃a wasëvah hna soje tavëhn wameh ña, do vimbahn wulaw̃ warac pëdëde kamëhni ryaha hna. ¹² Soje rac ye Yesu fëna cëmëk kamëhni nkol hna, d'anko pacënahñ bulunda ÿa gë sat lëwu ÿa dënk. ¹³ Awa, cahnëñefu pankëlin g'umë hamëhni ryaha hna, do d'ibëñefu usëfënahñah ryampo fo g'umë. ¹⁴ Kabi kwëhnayilënëhna gëf ani nkol nte viÿëf kwëlëkwël; nte yijëf ña yëkëlehnëden.

¹⁵ Paß gë Yesu, yëdanëfuna Wënu ña kwëlëkwël icëmb had sadëha, umë fëhnëtanëk wanës vële yavëtëdeha g'Ahwëhn. ¹⁶ Antë aryënkwu idi ufërën w̃a gë cahël ile hwëhnarun ÿa, wëli sadëha le hnëjëdëha Wënu ña. ¹⁷ Maÿëhnëryinëhni vëvë haryënkw hun va do dënëñëryinëhni. Njëkadëni vintaÿary hun nketëni vahnë vële rëfëka tëfëtanëniha Wënu ña doku lew̃ hni ÿa. Tac, age maÿëhnerunëhëhni, ntidëni doku lëw̃ hni ÿa g'uhnatah, genëhnëd'ilihna idib, rac demačiluhna.

¹⁸ Yëfaryindëna Wënu ña soje fu. Apacahnëkëfu ñoñ kwëhñalëfuhna ile heÿandëbun. Njëkëlehnëdëfun lifu fop g'afërën. ¹⁹ Ile rëyëdëmu ntëbi ÿa ayëfaÿu d'anko yiju ñap ÿal hun.

Iyëfa gë simpaÿi

²⁰ Wën hwëhn yam ÿa kayëndëka fagant vësëm hna Ahwëhn fu ÿa Yesu Këris, umë ale ye aheryëherya asankaf wape ña. Do sat sadëha lëwu ÿa nuÿanëkëfu kwëtëla nte viÿëf soje kantëm. ²¹ Arabi unji Wën nti mëkin ntiyin fop ile fërënak d'anko padënin iña dëwu ña! Arabi nti hnë fuhnë, paß gë Yesu Këris, ile hnëjëdëha ÿa! Cëmb iña nke gë Yesu Këris soje kantëm! Amina!

²² Vëÿënta mën, tëyëdëmu, maÿëryin g'iduñëna wañi wanës wante hamënaÿëhnëd; yabëna.

²³ Yëtëryin, aÿënta fu ÿa Timote tavik. Age njjek ñap, njiryidëfun gë ami ayëkijiwu.

²⁴ Gaÿëryinëhni vëvë haryënkw hun va gë vëfacah va fop. Vëÿënta fu vëvë Itali va nkaÿënihu.

²⁵ Arabi ipërëna Wënu ña nke gë w̃uhnë fop!

Kayëte mba Sak Wade yehëhna hnë inji kayëte

Ale herëk inji kayëte ña tufëhnana bare namu cery sali ña ntehnëk Sak, aheryu Yesu, herëhnëkëhni vële hwëtahnëk sampëk duniya li. Akerëk mpëd yëbëlan bëhn wafëhw imbëf gë bëhn wafëhw imbëf gë ryaŵ gë wahi (50 gë 62) ga ndëcëk hnagi Yesu ya. Hnë kayëte hna, wanira wayabah njëdahnëf gante nkehahnëdëni vële hwëtahnëk haryënkŵ Wënu ña gë vëyëntaŵ va. Yëb le hnëfak ye iyï: «Ahnë ntehnëf mpëd: “Wëjë, kwëhnaru ikwëtahn, ami viyë vifërën lidëfu. Tufërye bi hak kodu ahwëhna ikwëtahn hara didila fërën! Ge ami ye, gë ile lidëfu ya tufëdëmi ikwëtahn mën inja.”»

Sak wëdahëse hnë uwám vë fac-ŵo-fac mbalëtahnëf soje karañahnëhni karañ nte wok dakëna nkwëry: Sisikulu, pahnac, hwëdëh.

Wëlin wanës wakwëhn nafa hn'inji kayëte: kwëtahn, vëyënta, sariya, inä duniya, hakili, hwëdëh, wameh, vëvetak/vëhaÿëhnah, ryëw.

Wëlin gante nke kayëte ka:

Simpaÿi (1.1)

Yaŵënaryin hnë haÿëhnah g'uvetak (1.2-11)

Ile watik hnë Wën gë ile wok matina hn'umë (1.12–3.18)

Inä duniya, inëw Wën (4.1-17)

Unira vëvetak (5.1-6)

Duñëna gë iyëfa (5.7-20)

Simpaÿi

¹ Vëyënta mën, nkaÿëdëmu dus. Ami Sak, aryokujëhn Wën do gë Ahwëhn a Yesu Këris, herëhnëryidëhu, wühnë, bulunda Wën le sampëk hnë duniya yi fop*.

Yaŵënaryin

² Ntehnëdëmu, ge nkedëhu sifa uryënah wã fop, pëlaryin had uhnatah sankaf; ³ njëtërun, ge ikwëtahn hun ña njawënad hn'uryënah le yedëhu hna nkwënëdëhu kamëna ña. ⁴ Age kamëna hun ña padëk nkedun vësatah dus, vëhwëhn wëh këm, do ñoñ gojëdëluhna.

⁵ Age ahnë hnë wühnë nkojëka hakili ya, tëfëka tëya Wënu ña, do umë njëdadëha, kafi njëdadëhëhni vahnë va fop gë uhwëhna nëf hara nahalehnëna. ⁶ Bare ahnë arac tëfëka tëy g'ikwëtahn Wën hara gwajëlehnana, kabi ale wajëlehnac a gë ibonkëlo wënka wov nte matëndëk sël do peñëlehnëf gante-wo-gante mëntëlëni. ⁷ Sifa ahnë arac antë mbëra naha nuÿad inë Ahwëhn hna. ⁸ Ale wajëlehnac ye do kahnëndadina kwëlëkwël hn'ile ntid hna fop.

Haÿëhnah g'uvetak

⁹ Arabi aÿënta mën ale haÿëhnek a nata kafi matëndik haryënkŵ Wën hna, ¹⁰ do avetak a nata ge Wënu ña ñoyëka. Ndëcëf gante

* **1:1** 1.1 Bulunda Wën le sampëk hnë duniya yi fop: Sak ntehnëk, vële rëfëdëha Ahwëhn a ye wahnënk pëhw gë wahi wavë Isërayel.

cawëd wapëtel ki. ¹¹ Ulav wã pëhniđ, yakah lëwu wã hankëñđ; ufëtel wã njod do idël iña godîna nkwan. Koyëna nkeđ soje avetak a fëna, nambëde fagant đoku lëwu hna.

Ile watik hnë Wën gë ile wok matina hn'umë

¹² Mbetak ale hamënak hn'uryëñah hna, kabi ge mëkak, nuřad uwám usër ule ntehnëk Wën njëdadëhëhni vële řahnëka va.

¹³ Ge ahnë njëkëhnahnik, antë ntehn Wënu řa yëkëhnahnëdëha, kabi Wënu řa kođena njëkëhnahni menëhni, do umë dënk yëkëhnahnëdîna ahnë. ¹⁴ Ale-wo-le njëkëhnahnik ge mbënakëfu do pëlařinëkëfu g'iña fu řa dënk. ¹⁵ Tac iña řa nkeđ had idonk asëval, do wëh nagëđ; do ge wëh wã nařëk hafo pad, icëm nagëđ.

¹⁶ Vëyënta mën, vële řahnëbu đus, antë mpařëmpařawu: ¹⁷ fop uyëđ yivah wã, fop řuña wamah řa g'ambin matik; hnë Wënu le ye Rëm Wahumpen hna matik. Umë gwëcëtađina had icën nte pakëtëlehñëđ ulav. ¹⁸ Wënu řa ntik naginëfu g'ahawãry gë wanës toña wadëwu řa, nkehahnin vëryënkwëryënk w hnë ile ntik hna fop.

Idi wanës Wën

¹⁹ Vëyënta mën, vële řahnëbu đus, tëfëku ayëtu iřin: ale-wo-le tëfëka njanc nëpa řa, řare antë njanc nës iña do dav iña; ²⁰ kabi ntavah ahnë nagëđîna le satëk haryënk w Wën hna. ²¹ Soje më ye, tavëryin fop ile ronkëñëđ řa do gë fop le wëñëdëha ahnë řa. Kacaryin g'uhnatah wanës wante tawëk Wën hnë wuhnë řa, kabi kwëhnak fanka soje pehët vintawãry hun va.

²² Antë nëju nëpañi fo, řare điryin le nësëđ řa, ge gena umë wuhnë dënk rokađ vankaf hun va. ²³ Ale hnëpađ wanës řa do didil ile nkweřyëđ řa, nke had ale yëkađ hnë njëka: ²⁴ ge puhnak yëka řa, njid do ndënkweđ tañ gante nke ka. ²⁵ Bare ale fëcëtađ gë yasery sariya satah le yëdadëhëfu ipëh řa, natëlahna soje nëpa tac ndënk w tañ, řare ntiđ le nësëđ řa. Awa, ahnë arac nëfadëha hnë ile ntiđ hna fop.

²⁶ Age ahnë ntiyahñëka Wënu řa nëñëka gë umë do mëkëna pëla wës lëwu řa, tokak nkaf ntëwu řa dënk: ile liyahñëka kwëhnana nafa. ²⁷ Wëlin ile hnëñëđëha đus Wënu řa, Rëm řa: ipař vukëryëm gë vësëval vële cëmaryëk vësan hnë uyiwëhñah lëw hni hna do kehayi viřë vivë đuniřa vi antë tonkëñëfu.

2

Idëbëndëlehn vahn

¹ Vëyënta mën, wuhnë vële hwëtahnëka Ahwëhn fu asëmbik a, Yesu Këris, antë alëbëndëlehnënduni vahnë va. ² Mëntëk had iñi tëfëta: asan avetak, ale liyak anënk sanu gë viři viwamah, njiřëk hn'ile mbarërun hna do ahařëhñah ale liyak viřë viwëh fëna njintëlehñi hnë mbara tac. ³ Ge kacarunëha ale sudak viři viwamah aři do alehnuna: «Dañary ani, laña lënah li», do hařëhñaha ntehnëđunëha: «Wëjë, gory ahahn» ma «Dañary nkal li», ⁴ awa ge koyëna ntiđun, ntëbëndëlehnëđunëhëhni vahnë va do g'intawãry meh kitinjëđunëhëhni.

⁵ Nëparyin, vëyënta mën, vële řahnëbu đus: gena bi Wënu řa tëhñakëhni vëhařëhñah vëvë đuniřa vi soje mbetahnëni kwëtahn

hna do nuŷani sah Inaŵ nte ntehněk njedafđehėhni vėle ŷahnėka va. ⁶ Bare wuhnė, mbanedunėhėhni vėhaŷėhna va! Gena bi vėvetak va vėrehnėdėhu do yodėhu vakitiŷa hna? ⁷ Vėvetak va yewėd wac fėrėn le njedaku Wėnu ŷa.

⁸ Awa, ntidun le saněk ge maŵėhnėrun sariya Inaŵ Wėnu ŷa gante kerik ka: «Ŧahnėryehna aŷėnta hu ŷa had wėjė dėnk.» ⁹ Bare ge ntėbėndėlehnėdunėhėhni vahnė va, uŵeh lidun, maŵėhnėluhna iŷi sariya, awa ntawah Wėnu ŷa cėlahnidėhu. ¹⁰ Ge ahnė maŵėhnėna akwėda ndampo sariya ŷa, lakėnde maŵėhn vaŷntaŵ va, ntėntahněk sariya ŷa fop. ¹¹ Gena bi Wėnu ŷa umė lehněk: «ant'ayėkėlehna asėval ahaŵary.» Ntehněk fėna: «Ant'aryaŵa ahnė.» Awa wėla yėkėluhna asėval ahaŵary, aryaŵata ahnė, maŵėhnėlihna sariya ŷa.

¹² Awa, ile-wo-le hnėsedun ŷa do lidun ŷa yėtėryin kitinjedun gė sariya ile fehėtėd vėle ŵawėhnėka va. ¹³ Hnė fac kiti hna, Wėnu ŷa kaŷėhnahnėdilahna gė ale wok kaŷėhnahnėdilahna gė vėŷėntaŵ va; kaŷėhnahn ŷa yawėk gė ikiti ŷa.

Ikwėtahn gė ile lide

¹⁴ Vėŷėnta mėn, ye nėfadėha ahnė ge ntehněk: «Kwėhnabu ikwėtahn», ge tufahnėdina gė ile ntid ŷa? Sifa ikwėtahn tac, kod bi pėhėta? ¹⁵ Age ntehněk aŷėnta fu aryampo wok kwėhnana viŷi vile ntiyad ma le tokėd wafac ŵa fop, ¹⁶ ye hnėfadėha ge ntehnėrunėha: «Yiryeyi yam; cudary do tokėry afo afihn», ge yėdalunahna ile valėka ŷa? ¹⁷ Koyėna nke soŷe kwėtahn iŷa: ge tufahnina g'ile lide ŷa, ikwėtahn cėmah ye.

¹⁸ Ahnė ntehnėd mpėd: «Wėjė, kwėhnaru ikwėtahn, ami viŷė vifėrėn lidėfu».

Tufėrye bi hak kodu ahwėhna ikwėtahn hara didila fėrėn! Ge ami ye, gė ile lidėfu ŷa tufėdėmi ikwėtahn mėn iŷa. ¹⁹ Kwėtahnėru Wėn hudampo fo yehėhna? Caŷėk dısu! Wayine ŷa fėna kwėtahnėni hafo mbalėndėni.

²⁰ Wėjė iŷi ntėhn! Ŧadila bi ayėt toŷa ŷa? Ikwėtahn ŷa kwėhnađina nafa ge diyina ile rufahnėd! ²¹ Wėnu ŷa hak njavėtėka acėrakėlo fu ŷa Abėraham catėk? Gena bi soŷe ile ntiko ŷa ye, ante njėdahnėkawo aju Isak hn'ile cėnadė sadėha hna? ²² Nuru, ikwėtahn dėŵu ŷa gė ile ntik ŷa tėfėlėni do ile ntid ŷa fadėndaněk ikwėtahn dėŵu ŷa. ²³ Koyėna ntiyako ile nėsėko Vikerėh va: «Abėraham kwėtahnėkawo Wėnu ŷa do soŷe rac Wėnu ŷa pėlakawo umė catėk.» Do lawo macėkawo. ²⁴ Awa nurun, Wėnu ŷa gė ile ntid ahnė ŷa njavėtėdėha ahnė arac catėk, gena g'ikwėtahn iŷi fo.

²⁵ Koyėna nkeho soŷe Rahab ŷa fėna, asėval ale wafėdėho nkaf ntėŵu ŷa. Wėnu ŷa njavėtėkawo catėk soŷe ile ntiko ŷa ante kacakėhniwo vahnė vėva Isėrayel vėle fayiko va do ndemahni tėfėni nkaŵ kaŵary. ²⁶ Awa, ge ahn'a gona njėnėnd cėmėk, ndampo fo nke, ikwėtahn nte wok tufėhnađina ŷa cėmėk.

3

Ipėla ŵės

¹ Vëÿënta mën, antë ayaḅu vēharan̄ vahnë, kabi njëtërun fuhnë vēle haran̄dëhëhni vahnë vi, yapënahndëfë kitin̄ hna ntëbini vēÿëntaḅ vi. ² Fuhnë fop ntëntëdëfün dūs. Age ahnë nësëd hara dëntëdina, ahnë arac catëk, mëkëd pëla nkaf ntëwu ḅa hnë le-wo-le hna. ³ Gena bi karafe lidënëhëhni wafahnac ḅa soḅe maḅëhnahnëndënihëfu? Koyëna kodfen njërëkëtëlehnnin vimbahn vidëw̄ hni va fop. ⁴ Ma kat, naharyin wakulu ḅi: la naÿ dūs do sël hwëhn̄ fanka peñëndëhni, gë fandëhwëra fatoy njiryeryëdë gante ñade ka, do njid̄ hn̄ile ñad̄ ale yaryaryëd̄ hna. ⁵ Ndampo fo nke soḅe ryëw̄ ḅa fëna; iñë ile vak dūs ye hn̄imbahn̄ hna, ḅare naÿënad̄ do canëd̄ wanës wacankaf. Yëkëryin, fakwëdëh̄ toyë kod̄ pëd̄ fëk sankaf! ⁶ Awa, ryëw̄ ḅa gë hwëdëh̄ mëntëlëni. Duniÿa wameh̄ ye hn̄imbahn̄ fu hna, tonkënd̄ imbahn̄ ḅa fop. Pëdëd̄ duniÿa lëw̄ fu ḅa fop gë hwëdëh̄ hunte w̄atik janáma hna.

⁷ Vahnë va kodëni ntini maḅëhnënihëhni wulaḅ ḅa gë wusëry ḅa gë ile huhad̄ do gë ile ye wov hna. ⁸ Bare ryëw̄ ḅa, ahnë kodina nti maḅëhn̄! Iñë wëh̄ le wok ñëwëdina muk yam ye, do pëbëka wanto. ⁹ Gë ryëw̄ ḅa njëwëden̄ icëmb Ahwëhn̄ a, Rëm fu ḅa, ḅare fënali gë umë ndëwanëdënëhëhni wameh̄ ḅa vahnë vēle ntik Wën mëntëlëni gë umë va. ¹⁰ Wanës icëmb do idëwan̄ wëh̄ sahnëd̄ hnë wës ryampo fo. Vëÿënta mën, tëfëlahna nke koyëna. ¹¹ Hayalin hante sanëd̄ wënka wanëḅah̄ gë waḅañah̄ gena. ¹² Vëÿënta mën, anuÿ kod̄ bi ntëw̄ wacalav? Acalav fëna kod̄ bi ntëw̄ wanuÿ? Ndampo fo nke, hayalin wënka waḅañah̄ fëna kodina njalën wënka wanëḅah̄.

Soḅe hakili

¹³ Nke bi hnë w̄uhnë ale liyahñëka kwëhñak hakili? Arabi tufahnënd̄ hakili lëw̄u ḅa gë viÿë vifërën vile ntid̄ g'ifana va. ¹⁴ Bare ge iñëw̄ary gë iña dëb vēÿëntaḅ ḅa fëbëku wasakahn̄ hun hna, ḅokawo ahnaÿënan̄du, ahnësëndu koyëna ile hnëmpëlëk gë toña ḅa. ¹⁵ Iÿi sifa hakili cëlidina g'ambin; ibë nkal ye, iba vahnë, gë Sintani dënk. ¹⁶ Toña ye le nke iñëw̄ary gë iña dëb vēÿëntaḅ ḅa, hnam nked̄ fop vankeya vameh̄ va do yam godina. ¹⁷ Bare ahnë ale hwëhñak hakili vē g'ambin ḅa ahnë afacah̄ ye ryënkwëryënk̄w̄ ḅa, tac ñad̄ yam ḅa do nëḅëk nkenti, pëbëka kayëhn̄ahn̄ gë viÿë vifërën, dëbëndëlehñëd̄ilëlihna vahnë va, do tokad̄ilëlihna. ¹⁸ Vële ḅad̄ yam va, gë yam ḅa campehnëdëni usatah̄ ḅa caharaḅ lëw̄ hni, had̄ uhnëda, do satah̄ ḅa mbarëpëdëni.

4

Iña duniÿa, iñëw̄ Wën

¹ Ne matid̄ wasonko ḅa gë wamët ḅa yëbëlan hun? Iña nte wëtëd̄ hn̄imbahn̄ hun hna matid̄. ² Ñadun iñë, ḅare kodiluhna ahnuÿawu, awa pëhwëtaḅun aryaw̄una ahnë; përeku g'iñë ahnë, ḅare kodiluhna ahwëhnawu, awa afëgwëlehnu sonko do gë uwët. Nuÿaluhna ile ḅadun ḅa, kabi muntalunahna Wënu ḅa. ³ Do la aḅuntawu, nuÿadiluhna, kabi këm fo muntadun: alihahn̄u iña hun ḅa ḅa rëyëdun. ⁴ Tavërunëha Wënu ḅa! Yëtëluhna bi iña viÿë iÿi duniÿa ḅi iyeḅ Wën ye? Ale ḅad̄ nke lawo duniÿa ḅa aÿëw̄ Wën ntiyad̄. ⁵ Gena aki fo nësarëd̄ Vikerëh̄ vi: «Wënu ḅa ñad̄ dūs iyir nte ntik hnë fuhnë

na.» ⁶ Tac Wënu na njivëk d'us hnë fuhnë. Soje umë Vikerëh va më lehnëk: «Wënu na ñewëkëhni vële hnaÿënađ va, bare tufëdëhëhni ipërena dëwu na vële vanad va.»^{*}

⁷ Awa, banaryin Wën hna; ñwëÿëhnëryina Sintani do nkaryëdëhu. ⁸ Tëharyina Wënu na do tëhadëhu. Pacënarayin wëbák na, wuhnë vëwen vi; pacënarayin vinahan hun va, wuhnë vële wajëlehnad vi! ⁹ Yahnaryin, geryin hnë wakwëy, do koryin; arabi waryas hun wa mbaca wako, do hnatah hun wa mbaca yiwëhna. ¹⁰ Banaryin haryënkwa Ahwëhn hna do naÿënedëhu.

Soje ikitiñ aÿëntaŵu

¹¹ Vëÿënta mën, ant'alehnëlëndu wameh. Ale lehnëka wameh aÿëntaŵu ma hitiñëka ÿa, ahnë arac sariya Wënu na ntehnëk do kitiñëk. Wati rac, ahitiñ sariya ÿa ntiyak, gena ale wawëhnëk. ¹² Wënu na yëdahnëk sariya ÿa do umë fo ye ahitiñ a; umë fo hođ pehëta ahnë ma mbëvehna. Awa wëjë ale hitiñëdëha aÿënta hu ÿi, mo liyahnëki yeru?

Soje inaÿëna

¹³ Tame, nëparyino, wuhnë vële lehnëd: «Dol ma acahn njidëfun hnë inji naŵ, bëhn lidëfun hnam, igwaf rëkëdëfun wafëndëfu do nuÿadëfun koryi.» ¹⁴ Wuhnë, yëtëluhna bi hak nkeđ d'uniÿa hun ÿa acahn! Had fëcahnunt fante sahnëd do ndëcëlehn tañ nkerun. ¹⁵ Wëlin ile rëfëku ahnësu ÿa: «Ge Ahwëhn a maŵëk, cëmëd'ilëfuhna do ntidëfun iÿin gë ÿin.» ¹⁶ Bare hali, wuhnë naÿënađun gë wanëš wacankaf. Iÿi sifa naÿëna fop yivëna wëla toye.

¹⁷ Awa ge ahnë njëtëk gante ntide ufërën ka do dil, wameh ntik.

5

Unira vëvetak

¹ Tame, nëparyino, wuhnë vëvetak vi! Koryin do yahnaryindën soje wameh wante ÿad njohahnu na! ² Paryi nke hnapul hun ÿa nkëlëd do wiÿi hun va tokëdëni vamaÿ. ³ Sanu hun ÿa gë koryi hun ÿa nkal fërëkanëd do nkal tac rëkendëhu; tokëd vimbahn hun va had hwëdëh. Hnë wapuya d'uniÿa hna mbarëparun hnapul.* ⁴ Nwëÿërun cosëd'ilunihna vële ryokuñëhnëku wëhaÿ hun va. Rumpah sankaf ye! Wadëka vëvarëp roka hun va tëkëk hafo vanëf Wën Ahwëhn Fanka hna. ⁵ Hnë uvetak sankaf gë fop ile hnëñëdëhu nkerun nkal li. Konënarun had wusaŵ soje fac ile ndawahnëdeni ÿa. ⁶ Kitiñërunëhëhni vële wok vëlina iñë va do ndawëhnerunëhëhni; vëyaŵënanëluhna.

Duñëna gë iyëfa

⁷ Awa, vëÿënta mën, d'ñënarayin hafo Ahwëhn a mbokaj. Yëkëryina ayama gante nduñënađ ka napatënd nkal inja njivënehna uhnëda wa do nuÿa roka yabah le mbarëpëd: njëtëk tëfëka tëv hafo sama ÿa pu. ⁸ Duñënarayin wuhnë fëna; yaŵënarayin d'us, kabi Ahwëhn a mbokajëd biÿëd'ina!

⁹ Vëÿënta mën, antë aŵëhnanu soje Wënu na antë kitiñu. Tëkik, rënka hun hna nke! ¹⁰ Vëÿënta mën, d'ënkwëtaryinëhni wakila

wante hnësëdëho g'uŵac Ahwëhn ɲa: tēfētalahnëryin iduñëna dëŵ hni hnë horot hna. ¹¹ Ntehnik nēfakëhni vële yawënak horot hna. Nkwëryërun ga nësëdë soɲe iduñëna yaryah iba Sob ɲa[☆], do njetërun le njetëfaka ŷa Ahwëhn a wapëta hna. Ahwëhn a kaŷëhnahnëdëha ðus do kwëhna nēf.

¹² Dënkwëtaryindën waɲi, vëŷënta mën: antë alëkëndu gë ambin ɲi ma g'inkal inɲi, ma gë sifa ntëka-wo. Ge ha ye, dehnëryin, «Ha» ge hali ye, dehnëryin «Hali» fo, soɲe antë kitɲu Wënu ɲa.

¹³ Nke bi hnë ŵuhnë ale horotëd? Arabi muntand. Nke bi ale natëk? Arabi njetëwend icëmb Wënu ɲa. ¹⁴ Nke bi ale resëk hnë ŵuhnë? Arabi macëhni vëvë haryënk w cery sali va; vërac njetëfanëdëniha turatëndëniha wagu nkaf hna g'uŵac Ahwëhn a. ¹⁵ Iŷi sifa njetëfa nte liyik g'ikwëtahn ɲa, pehëtëdëha ares a: Ahwëhn a matëndëdëha, do wameh wante ntik ɲa tavëhnëdë. ¹⁶ Awa putaryin wameh hun ɲa yëbëlan hun, do yëfanëhnëläryindën, soɲe ayërenahniwu. Iyëfa ahnë asatah a kwëhna fanka ðus. ¹⁷ Eli ahnë gë fuhnë ki yeho: njetëfako g'ikwëtahn soɲe antë tëv, do tëvëlohna hnë wabëhn watar gë fagant bëhn. ¹⁸ Tac më mbok njetëfa kat; awa më tëvëk do sama ŷa më njetëvëk ðus.

¹⁹ Vëŷënta mën, ge aryampo hnë ŵuhnë tavëk nkaŵ toña ɲa do ahaŵary mbokaryeta, ²⁰ yëtëryin iŷin: ale vokaryika aŷen hnë nkaŵ përen hna, pehëtëdëha icëmb inɲa do tavëhnëdë wameh wayabah.

Kayëte ndënkwëryënkw mba Piyer Wade yehëhna kayëte Piyer

Piyer afayik Yesu Këris yeho. Yesu macëkawo wati nte pêladfêhëhniwo wëyis ña. (Lik 5.1-11; Matiye 4.18-22) Wati rac Simo macëdëho. Ahwëhn a Yesu nkwëcëtëkawo wac ÿa Simo maca Sefas (San 1.42), umë fëhnëtanëk taka (gë watëvav ña, «pierre»).

Wati nte ndokuñdëdëho Yesu ña, Piyer ñarël lëwü nkeho kwëlëkwël. Mama nkehahnëko rac, anjahëtakawo Ahwëhn a wahwënta warar, gante ntehnëkawo Yesu ka ani gë pêlahnënde ÿa. Ankantahniko hnë viyary vëryënkwëryënkw g'iyag nte pëyayiniho ibëhn Yesu ña do, ga ndëcëk watac, nkoko kahnënda hnë pëyahn Wanës Wakasëk hna.

Ntiyahnëkëfu paryi Piyer Rom hna nkeho ga cëmëk Afayik Pol hnë bëhn wafëhw imbëd g'iryaw gë warar ma bëhn wafëhw imbëd gë ryaw gë wahnah (63 gë 64) ga ndëcëk hnagi Yesu ÿa.

Piyer kerëhnëkëhniwo kayëte ntëwü ña vële hwëtahnëk ye hnë vankol imbëd vambë Asi Toy hn'ile macik gaki Tirëki hna. Andënkwëtehnëdëfëhëhni wayëhw nuñani hnë Këris hna do kamënañëhnhni fëna mañëhnhniha Wënu ña pañ gë wahorot do ibërehn soñe ikwëtahn ntëw hni Këris ña.

Piyer tëyëdëfëhëhni fëna ntënënelëni: ale-wo-ale pañ gë vësankaf va, vëryonkuñ va pañ gë vële hwëhnëkëhni, vësëval va pañ gë vësan hni, do vësan va pañ gë vësëval hni.

Wëlin wanës wakwëhn nafa hn'inji kayëte: uhorot, imawëhn, wameh, iyir.

Wëlin gante nke kayëte ka:

Simpayi (1.1-2)

Itama g'imac njasa pacah (1.3-2.3)

Itaka nte yënëd gë ñulunda le rëhnayik (2.4-12)

Imawëhn (2.13-3.7)

Uhorot lakënde alind ufërën (3.8-22)

Itav wameh do ñemal (4.1-11)

Mbetani vële horotëd had Këris (4.12-19)

Vicër gë vële hahnëndak va (5.1-11)

Simpayi rëkwa (5.12-14)

Simpayi

¹ Ami Piyer, afayik Yesu Këris ÿa, herëhnëryidëhu wühnë vële tëhnak do ye vëhneh sampëk hnë wayal Pon gë Galasi gë Kapados gë Asi do gë Bitini vi. ² Wënu ña Rëm ÿa tëhnaku had gante njëtëko kobëri ka; gë Iyir Ipacah ña pitirun soñe lëwü. Ha, tëhnaku ñanko añawëhnahnuna Yesu Këris do pacënahnu g'icëlëvahn sat lëwü ÿa.

Arahi ipërëna ña gë yam ÿa nkwënawu ñus!

Itama nte wok cëmëdina

³ Cëmbënëfuna ale ye Wën gë Rëm Ahwëhn fu ÿa Yesu Këris: hnë ikañëhnahn cankaf ntëwü hna, anagëkëfu g'ahawary g'imat Yesu Këris fagant vësëm, soñe nuñayin itama nte wok cëmëdina, ⁴ do soñe nuñayin intëw inte wok bëvëdina muk, tonkëdina, do igwam ntëwü ña cëvëdina. Irac kwëtëhnëku mbin hna, ⁵ wühnë vële keryëd gë

fanka falëwu fa, gë fere ikwëtahn soje ipesh nte fëhwëtak tufëhna wati rëkwa hna. ⁶ Soje umë pëbëryiwu uhnatah wã, lakënde soje wati roy tëfëka ahoroteyehniwu gë fop wasifa wayëkëhnahn. ⁷ Iyi horot tufahnëd ikwëtahn hun na paryi nke. Sanu ya kode përekani, bare hwëdëh hna nude bi nkwarek. Aki fëna ikwëtahn hun na le yak hnëfak gë sanu yi njëkëhnahnik hnë fop wasifa wahorot hna, soje njëtahni njawëk. Tac fac le mbokajëd Yesu Këris ya, gë fere ikwëtahn hun na nkef idëwan, icëmb do idënën. ⁸ Nahnërunëha hara nulunahna, gaki kwëtahnërunëha hara nulunahna, do uhnatah hun wã camëk hafo le nkoyik kodena tëfëtai gë wanës, ⁹ kabi tëkën na rëkëndëfun ile njëkëlehnëd ikwëtahn hun na: umë ye ipesh walawary hun wã.

¹⁰ Kobëri na, wakila Wënu na njëkëlehnëni paryi nuni hak Wënu na pehëtëdëhëni vahnë va. Apëyahnëniho soje inji peh nte njëdadëhu Wën. ¹¹ Wakila watac njëkëlehnëni njëtëni guve do hak ntiyad irac. Iyir Këris na hnë vëhni nkeho, do pëyahnëko kobëri na wahorot wale rëfëkawo nuya Këris na do g'icëmb inte rëfidëha na. ¹² Wënu na njëtëndanëkëhni wanj wanës gena soje lëw hni dënk, bare soje hun yëdahnik. Doliyi wëfëyahn Wanës Wakasëk na nësëhnëniho watac gë Iyir Ipacah nte yëdahnijik ambin na. Do wamëleka na dënk ñadëni dus njëtëni rac.

Imac njasa pacah

¹³ Soje umë ye, naharyin ile rëfëka aliwu ya, nëgaryin do kwëtëryin fop tama hun na hnë uyëd ipesh nte yëdaderun fac le mbokajëd Yesu Këris ya. ¹⁴ Mawëhnëryina Wënu na had vutah vupëren: Ant'arëfu viña vimeh wabë kobëri na, wati nte nkorunëho yëtëluhna toña na. ¹⁵ Bare had gante pacëk ale wacëku ka, wuhnë fëna geryin wëfacah hnë fop vankeya hun hna, ¹⁶ kabi kerik: «Geryin wëfacah, kabi ami pacëbu.»*

¹⁷ Hnë wayëfa hun hna, macëdunëha «Apa» ale hitijëd ale-wo-le ile ntik ya hara dëbëndëlehnëliëhënhna vahnë va. Soje rac ye, geryin wëlënën Wën, wati le yehahnërun nkal li. ¹⁸ Ankeya nte hnuyarun gë vacërakëlo hun vi yiryeryëdina karyënk. Bare njëtërun, Wënu na cosahnëk icos cankaf soje pehëtahnu hnë anj sifa nkeya. Dinahna gë viyë vile fërekad, had sanu ma kori. ¹⁹ Bare pehëtëku gë sat fëren Këris ya, umë ale ye had fape fante wok kwëhnana dahëse wëh do ñoñ nudena ile wek. ²⁰ Wënu na tëhna kawo ani gë ntihahnënd duniya yi, atufahnëka gaki hnë waï wawati wale ye warëkwa, soje hun. ²¹ Wuhnë, paß gë Këris kwëtahnërunëha Wënu na, umë ale wëhndënanëka fagant wësëm do yëdaka icëmb; aki kwëtëdun ikwëtahn hun na do itama hun na Wën hna.

²² Mawëhnërun toña ya do koyëna pacënërun vinta wary hun va, aliahnu injahnël catah wëyënta hun. Nahnëlëryin dus gë wëyënta hun gë nta wary hun fop. ²³ Nagirun hnë uwam hasëk, ule wok matina hnë uhnëda ule fud bare ule watik hnë uhnëda ule wok cëmëdina: Wanës Wën wabë kantëm. ²⁴ Kabi,

«Mbahn ni nke had dël,
do fop icëmb dëwu na had ufëtël dël;
dël na kankëd do ufëtël ulëwu wã njod;

* 1:16 1.16: Soje Walevi 19.2

²⁵ bare unës Ahwëhn a nkođ kantëm.»[☆]
Uwi nës, Wanës Wakasëk wante fëyayirun ye.

2

¹ Doliyi cañëтарыin fop ile wëk; antë arokawûna ahnë, antë ayewu vëhuruđak, antë ayewu vëyëwary, antë ahnësu wameh vëyëntawû.
² Had fanul, ßalëryiwû wambël wapacah wante ryavëđ ntawary danko, g'umë, ahnaŷëntiwû hn'ipeh hna, ³ kabi, had gante nësëk vikerëh ka: «andahërun gante nëñëk Ahwëhn ka.»[☆]

Itaka nte yënëđ gë bulunda le rëhnayik

⁴ Pëharyina Ahwëhn a Yesu. Umë ye itaka inte yënëđ. Vahnë va cañëtaniha, bare Wënu ña tëhnaka, do nkwamahnëkawo. ⁵ Wuhnë fëna, nkerun had wëraka wale yënëđ wale yëryahnik cery nte nkehahnëk Iyir Ipacah, soñe ayegahnu ßulunda facah vësëna wasađëha, soñe asënahnu wasađëha gante ntehnëku Iyir ka, do Wënu ña tebađ soñe Yesu Këris. ⁶ Ha, ntehnik hnë Vikerëh hna:

«Wëli, atëhnabu itaka nte hnëfak

do kwëtëbu hn'inaw Siyo hna taka ndënkwëryënkw.

Ale hwëtëk ikwëtahn ntëwu ña hnë ýalu

yëtëđinahna muk usëfëhnah.»[☆]

⁷ Soñe wuhnë vële hwëtahnëk, untënah. Bare soñe vële wok vëhwëtahnëna va,

«Itaka inte cañëtaniho vëvëry vacery ña

vacak ye tame inte mbëryahnëk Wënu ña cery ntëwu ña fop.»[☆]

⁸ Do fëna ntehnik:

«Taka nte nkëwëđëni vahnë,

taka nte hëfëđ.»[☆]

Nkëwëđëni vahnë vërac kabi vëwawëhnëna wanës Wënu ña do koyëna nuŷađëni ile pëhwëtaniniho ýa.

⁹ Bare wuhnë, ßulunda ile rëhnayik yerun, vësëna wasađëha ahnaŷ, ßulunda facah, vahnë vële kwëhnëk Wën. Atëhnaku soñe afëyahnu vantiyehn vacamah vante ntik, umë ale wacëku asahnu mëhwëry hna, arëнку humpen hucamah hudëwu. ¹⁰ Kobëri ña, gelunohna ßulunda, bare gaki ßulunda Wën yerun; kobëri ña yëtëlnohna ikaŷëhnahn Wën, bare gaki nuŷarun ikaŷëhnahn ntëwu.[☆]

¹¹ Vëyënta mën, wuhnë vële ýahnëbu đus, wuhnë vële ye vëhneh nkal li, vële ryëcalëđ, nkaŷëtamu, tavëryin viña vimeh mbahn vinte wëtaryëđ ntawary hun. ¹² Kwëhnaryin njasa përen fagant vële wok vëhwëtahnëlahna Këris; koyëna, lakënde mërahnëndënihu,

ntehněndëni vëwen yerun, afo njavëtëni vantiyehn vapëren hun va do cëmbëđëniha Wënu ña fac le njijëđ hna.

Imawëhn vësankaf

¹³ Soñe Ahwëhn a, maŷëhnëryina asankaf-wo-asankaf: ahnaŷ ale ye nkaf vësankaf fop, ¹⁴ do waguverëner vële payëk va soñe korotehnëhni vële wëneđ va do cëkwaryënihëhni vële liđ ufëren va. ¹⁵ Kabi ile ñađ Wënu ña ye, vantiyehn hun vapëren va remënayehněkëhni vëhnënkwah vële wok vëyëtëna iñë. ¹⁶ Geryin

☆ 1:25 1.25: Esayi 40.6-8 ☆ 2:3 2.3: Wahnëw 34.9 ☆ 2:6 2.6: Esayi 28.16 ☆ 2:7 2.7: Wahnëw 118.22 ☆ 2:8 2.8: Esayi 8.14 ☆ 2:10 2.10: Ose 1.6,9; 2.1,23,25

vahnë vële ye afaya, bare paya hun na antë cow̃ wameh wante lidun na; geryin vëramp Wën. ¹⁷ Dënëneriyinëhni vahnë va fop, ñahnëryinëhni vëyënta hun hn'ikwëtahn hna, maŵëhnëryina Wënu na, dënëneriyina ahnaŵ a.

Imaŵëhn vëryokuŋ

¹⁸ Vëryokuŋ, maŵëhnëryinëhni vahnë vële ryokuŋehnedëhu, do dënëneriyinëhni, gena vële fërënak do ryuñënanëdëhu fo, bare gë vële fërëkak per. ¹⁹ Toña ye, ge mëkarun wahorot wale wok tēfēluhna, do ryuñënarun soŋe idënën Wën, rac ye nēfak paryi ŷa. ²⁰ Injehne cëmb yehëhna ge duñënarun daf soŋe ile wënërun ya? Bare ge duñënarun wadaf na soŋe ufërën ile lirin ŷa, nēfak paryi ye haryënkW Wën hna. ²¹ Gena bi rac macëku Wënu na? Kabi Këris fëna korotëk soŋe hun; atufëku nkaŵ na danko arëfu vacëbëtél vantëwu va.

²² «Umë dina la uŵeh ryampo,

wëla hwënta ryampo tokana ahnë.»*

²³ Umë ale ŷewik, maŵëna njewëg, hnë horot lëwu hna nësëna ntini ŵeh, bare kwëtëk tama ntëwu na hnë Ahitiŋ asatah hna; ²⁴ umë ale, hnë mbahn dëwu hna, ndifëk wameh wadëw fu na kërëwa hna, danko tavahnin wameh fu na, do nkehahnin hnë uwám satah; umë ye ale sërëhnik soŋe njërahnin. ²⁵ Akwëyerunëho had wape, bare gaki mbokajërun gë cape aheryëherya, ayaŵ walaŵary hun.

3

Vësëval va gë vësan va

¹ Wuhnë vësëval va fëna, tēfēka aŵaŵëhnënduni vësan hun. Ge ntirun koyëna, vëryampo hnë vëhni, lakënde vëhwëtahnëna Wanës Wënu na, ge njëkëni vankeya hun va, akwëtahnëdëni. Do fop iŷin wëla nësëluhna, ² kabi nudëni gante pacëk vankeya hun ka do tufahnëd untënah. ³ Ant'aryënu igwamëna mbahn, had ryaŷ mul, ma liya wëkayët sanu, do cuda viŷi vëhambah ntaŵi. ⁴ Hali, gwam hun na tēfēka nke mbë bambery ntaŵary hun hna, mbë hakili hnëŋah do hwëhn yam. Iŷi sifa gwam përekadina muk, do kwëhna vëhni Wën hna nafa sankaf. ⁵ Kobëri na aki kayëtafëniho vësëval vëfacah vële hwëtëko tama dëw hni na Wën hna: ntënënedënihëhniwo vësan hni. ⁶ Aki nkeho Sara. Ntënënekawo Abëraham; macëdëhawo Ahwëhnu. Wuhnë fëna nkedun had Sara ge ntirun ufërën hara ñoñ dakëluhna.

⁷ Wuhnë vësan va fëna, pabëryinëhni dūs vësëval hun va do geryin ndampo fo, dënkwëtaryindën fanka hun fa këñëlahnëna gë fanka falëw hni fa. Dënëneriyinëhni, nuŷadëni had wuhnë uwám sër le njëfand Wën. Diryin koyëna danko wayëfa hun ŵa antë mbok memaŷehni.

Uhorot lakënde alind ufërën

⁸ Wëlin uhnës rëkwa lëmën: kwëhnaryin fop nahan ndampo fo, do gwëryëlëryin fëna. Ñahnëlëryin ntëwëlëwun had vahnë hun; geryin vahnë vëhnëŋah, do banaryin haryënkW vëyënta hun va. ⁹ Ge ahnë ntiku uŵeh, antë aliguna uŵeh; ge ahnë njewëku antë ayewëguna. Dëwanëhnëryindëna kwëlëkwël, kabi soŋe rac macahnëku Wënu na, danko ndëwahnu.

* 2:22 2.22: Esayi 53.9

10 «Ale ÿađ ñahn uwám
do nuÿa wafac wafërën
tëfëka mëk ryëw lëwu hnë inës wameh
do wës lëwu gë wanës wante rokad,
11 ndarënd uweh wã do ntind ufërën,
njëkëlehn yam ÿa do tëfëlehn g'intawãry ntëwu fop.
12 Ahwëhn a keryëdëhëhni vësatah va,
do vanëf vantëwu va hnëpađ wayëfa walëw hni wã;
bare yëka Ahwëhn a niÿahnëkëhni vële lidf wëh soñe antë nke aÿëw
alëw hni.»*

13 Mo lidëhu uweh ge kahnëndarun idi ufërën wã? 14 Lakënde ahnuÿawu wahorot kabi ufërën lidun, mbetađun. Antë ntaku gë ahnë, do antë pëmpëhnahnu. 15 Bare ntënënëryina hnë wasakahn hun hna Këris had Ahwëhn a. Ge ahnë tÿyëku, këbënaryin ayabahnu itamah nte hwëhnarun ña. 16 Bare diryin wajira fo do g'untënah, g'ikwëhna nahan përen, đanko vële hnësëd uweh soñe nkeya përen hun gë Këris ña cëfëhnëhni soñe ile njewënihu ÿa. 17 Ha, ge Wënu ña ñađ, apecek ahorot hnë wapëren wante lidu ña g'ile horotëdu hnë wameh wante lidu ña. 18 Këris umë dënk korotëk hafo cëm hwënta ryampo fo soñe wameh ña fop; umë ale wok menëna, acëmëk soñe vahnë vëwen va. Ntiko koyëna đanko njiryeryahnu gë Wën. Pađ g'imbahn ntëwu ña ndawiko bare pađ g'iyir ña mbokaryijik wám hna. 19 Do njiko had iyir pëyahni imëk ntëwu ña wayir wale sëdiko kaso hna, 20 vële woko vëwawëhnelahna Wënu ña kobëri ña, ante tufahnëdëho duñëna ntëwu ña wati nte ntidëho Nowe sisikulu ña. Vahnë vële fehëntiko wënka va vëyabëlohna, mbëd gë vërar fo nkeniho. 21 Wanj wënka yeho had yarya le fehëtëdëhu gaki ÿa. Iÿi yarya, gena idag ronk mbahn. Hali, dahëse ye le rufahnëd mëta imac Wën g'inahan përen. Rac fop ntiyađ gë fere bëhn Yesu Këris, 22 umë ale hayëk ambin do lañak farëhw Wën hna. Wamëleka ña, gë vësankaf va, gë fop vëyi vëyëntaw vële hwëhna fanka ambin hna mawëhneniha.

4

Itav wameh

1 Atac, kabi Këris korotëk mbahn ntëwu hna, wuhnë fëna, kwëhnaryin nahan ndampo fo gë umë. Gena bi ale horotëk mbahn ntëwu hna ravëk wameh ña 2 đanko, hnë wafac wale wojëka wã nkal li, uwám lëwu wã nke gante ñađ Wënu ka, do tav wëbal wameh wëba vahnë? 3 Gwërënkehu wati idi had gante ñađëni ntini vahnë vële wok vëyëtëlahna Këris va: aki fo nkeyarëdëni, tëfëdëni wëbal wameh, andëwëdëni, atokëdëni đëcët do cedëni đëcët uñen bulunda hna, cëmbëdëni waravahn wasëfëhnahna. 4 Gaki, kabi goluhna arëfëlëndu, gë vële wok vëhwëtahnenäna va, hnë vankeya vameh đëcët hna, apëmpëhnahnëkëhni, do anjewëdënihu. 5 Bare afo nkabahnëni haryënk Wën hna wante ntini ña. Akëbënak kitiñëhni vële wok gë vële sëmëk per. 6 Soñe umë ye vësëm va fëna pëyayini Wanës Wakasëk ña. Akitiñini pađ g'imbahn ña had vahnë va fop, bare gaki kodëni nkeni pađ g'Iyir ña had Wënu ña.

Gante tÿfëka ndemalëndëni vële hwëtahnëk va

* 3:12 3.12: Wahnëw 34.13-17

⁷ Wapuya duniya na penajek! Soje rac, tefeka ayewu veseryah, do negeterin wahakili hun wa danko aholu ayefahnendu. ⁸ Ile yak nefak ya, nahnelerin dus, kabi injahn na tavahned wameh wayabah. ⁹ Yotoyehneleryin hne watere hun hna g'uhnatah. ¹⁰ Wenu na njedaku wafere aryemalendu ge veyenta hun va. Geryin had veyokun veferen vele hod pabeni wayed wanempelah Wen. ¹¹ Age ahne nesed, wanesh wadewu na nke weba Wen; ge ahne ndemadaha ayenta, uryema lewu wa nke ge fop fanka fale njedaka Wen fa, danko, pab ge Yesu Keris, Wenu na cembi hne fop, umesh ale hwahnesh icemb do imesh soje kantem. Nke koyena!

Mbetani vele horoted had Keris

¹² Veyahnesh men, antesh pempeshnahnu gante njekeshnahnesherun gesh wahorot wahambah ki. Antesh ahnashu wani tefelahna teki. ¹³ Bare nateryiwo kabi nkentahnirun uhorot Keris hna, danko fac le nuhandeni vahnesh icemb ntwu na natahnu paryi. ¹⁴ Mbetarun ge njesherun kabi vereshal Keris yerun, kabi Iyir icemb, Iyir Wenu na, hne wuhne nke. ¹⁵ Ahne-wo-ahne hne wuhne antesh korot kabi arya vahnesh, ale ma awen ye, ma kabi ale yentahnesh weba veyenta ye. ¹⁶ Bare ge ahne koroted kabi kwetahneshka Keris, antesh cefehna; hali, camehna Wenu na fo had gante ntehnesheni vahnesh ka ava Keris ye. ¹⁷ Wati kiti na tekik, do pegweshnahnekeshni vahnesh Wen va. Do ge pegweshnahnekeshni, hak puhadesheshni vele weshesh veshweshnahna Wanesh Wakashesh Wenu na? ¹⁸ Had gante neshesh Vikeshesh ka:

«Ge ipesh veshatah va ntakesh,
hak nkesesheshni veshapah va
do veshen va?»

¹⁹ Koyena, vele horoted kabi meshesheshni ina Wenu na njeshaniha areshan ahahneshdash a vintashary videsh hni va, do nkesh ntindeshni ufeshesh wa.

5

Vicesh gesh vele hahneshdash

¹ Doliyi vicesh vile ye fagant hun va hnesesheshesheshni. Ami deshesh acesh yeshu had wuhne; sedesh yeshu hne wahorot Keris hna, do nkentahneshesheshni hne icemb nte rufandesh. Weshin wantesh resheshesheshni na: ² Keshesheshni ntega nte kwesheshesheshni Wenu na, ayeshandeshni hara gena forosima, bash afaya fo, had gante nash Wenu ka, gena sojesh aveshahnu, bash kabi nashun paryi. ³ Antesh aryeshesheshni ucankaf hun na vahnesh vele hwesheshesheshni va bash diryeshni gante teshesheshesheshni ntega ka. ⁴ Do ge Ashankaf vesheshesheshni va karyeshesheshni, njeshdasheshni penkw ahnash, nte wok peshesheshni, sojesh imesh.

⁵ Koyena fesh, veshar, desheshesheshni vicesh va. Do wuhne fop, hne nesheshni hun hna, cufaryeshni ibana, kabi Veshesheshni va ntehnesh:

«Wenu na neshesheshni vele hnyeshdash va, bash tufeshesheshni pesheshni deshu na vele vanash va.»

⁶ Awa, banaryin haryënkwa fanka sankaf Wënu ña, ðanko nañënahnu hnë wati le tëhna hna. ⁷ Do tavëryin gë umë fop wafëmpëhna hna hun wa, kabi pabëku.

⁸ Nëgaryin, do kwëtëryin hakili! Kabi aŷewë hun a, Sintani ŷa, yasëlehnëd had vësëhn ile ryekad, yëkëlehnëd ale tokëd.

⁹ Kahnëndaryin, yaŷënyaryin hnë ikwëtahn hna, kabi njëtërun vële hwëtahnëk nkal li fop va iŷi horot nuðëni vëhni fëna.

¹⁰ Wahorot hun wa biŷëdina. Wën, ale hwëhnëk vifërën fop, macëku soŷe ayentahniwu hn'icëmb ntëwu kantëm hna kabi mbëmënkëlërun gë Yesu Këris. Umë dënk matëndëdëhu, njawënedëhu, njëdadëhu fanka fale hamëhnaŷëhnëdëhu fa do kodëluhna ahëfiwu. ¹¹ Arabi imëk ña nke gë umë soŷe kantëm! Nke koyëna.

Simpaŷi rëkwa

¹² Silëve* ryemako herëhnyëryiwu ñi kayëte. Ge ami ye, aŷënta fu ahahnëndak ye. Kamënaŷëhnëmu, do pëyamu rac ye ipërëna paryi Wënu ña. Yaŷënyaryin hnë ñi përeña.

¹³ Vële hwëtahnëk ye Babilon va nkaŷëryinihu, Wënu ña tëhna këhni had wuhnë. Ajë mën hnë kwëtahn hna Marëk nkaŷëryiku fëna.

¹⁴ Gaŷëryinëhni vële hwëtahnëka Yesu va g'ïhahn nte rufande vëŷënta hna. Nuŷaryin yam ŷa, wuhnë vële kwëhnëk Këris va fop!

* 5:12 5.12 Silëve wacik fëna Silas.

Kayëte kigëna mba Piyer Wade yehëhna hnë inji kayëte

Afayik Piyer ña herëk inji kayëte wati nte kobëko gë icëm ntëwu (mpëd yëbëlan bëhn wafëhw imbëd g'iryaw g'imbëd gë bëhn wafëhw imbëd g'iryaw g'imbëd gë wahnah (65-69) ga ndëcëk hnagi Yesu ña). Kerëhnëkëhni vële hwëtahnëk va ßare yëtëlëfuhna bi ne nkeniho. Niradëhëhni soje vëharan wamër va. Andënkwëtehnëdëhëhni gante nkwënëdëni ikwëtahn dëw hni ka do ikwëtahn dëw hni ña kahnëk hn'ile njawëk. Yesu mbokajëd do atëfëkëhni kahnëndani hnë umë.

Wëlin wanës wakwëhn nafa hn'inji kayëte: gë fere, kila, vëharan wamër, iyët.

Wëlin gante nke kayëte ka:

Simpayi (1.1-2)

Gante tëfëka nkeni vële kwëhnëk Këris va (1.3-11)

Kahnëndaryin hnë vile haranjirun hna (1.12-21)

Soje vële haranjëd wamër va (2.1-22)

Paryi Yesu mbokajëd (3.1-18)

Simpayi

¹ Ami, Simo Piyer*, aryokuñëhn do afayik Yesu Këris, herëhnëdëhëhni aki vahnë vële njëdak Wën ikwëtahn nte hëñëk gë ntëw fu ña. Usatah Yesu Këris, umë ale ye Wën fu do Afëhët, yëdaku inji kwëtahn.

² Arabi yam ña g'ipërëna Wënu ña nkwënawu ðus, gë fere iyët Wënu gë Yesu Ahwëhn fu ña.

Imac do itëhna Wën

³ Gë fanka falëwu fa Wënu ña njëdakëfu fop ile valëkëfu ña soje nkehannin gante ñad ka. Antik rac gë fere uyët ule hwëhnayinëk soje lëwu, umë ale wacëkëfu gë icëmb do g'ipërëna camah ntëwu ña. ⁴ G'icëmb do g'ipërëna tac Wënu ña anjëdakëfu viyë vihnëfak gë vifërën had gante ntehnëko kobëri ka. Antik gë fere vëyin, soje afëhëtahniwu hnë viña vimeh iyi ðuniya vile fërëkahnëdëhëhni vahnë, do ayentahniwu ile nke Wënu ña.

⁵ Soje umë ye kamënyarin awënu kwëtahn hun hna ipërëna camah; hnë ipërëna camah hna gwënëryin uyët Wënu ña; ⁶ hnë uyët Wënu hna gwënëryin imëk vankaf hun; hnë imëk vankaf hun hna gwënëryin iduñëna; soje iduñëna ña gwënëryin nkeya nte ñad Wënu ña; ⁷ hnë nkeya nte ñad Wënu ña gwënëryin inahnël hun ña; hnë inahnël hun hna gwënëryin inahn Wënu ña. ⁸ Kabi, ge kwëhnarun vanji vankeya, do ge pëlëk vënkahn va hnë wuhnë, antëwëdun vifërën do ndokuñëdun ðus do iyët hun Ahwëhn fu Yesu Këris nkwënad. ⁹ Bare ale wok kwëhnana vanji vankeya va, nke had ale wëpëk; nudina ðus. Andënkwëk Wënu ña njaryëka wameh wabë kobëri ña.

¹⁰ Soje rac ye, vëyënta mën, kamënyarin aliwu imac gë itëhna Wënu ña njaw g'ahawary hnë wuhnë. Kabi ge ntirun koyëna, yodiluhna

* 1:1 1.1 Simo Piyer: hnë vëkayëte vëndañ Simo wacik Simeyo.

muk hnë wameh hna. ¹¹ Aki Wënu ña kacadëhu g'afërën Naw' nte wok puđina muk mba Ahwëhn fu do Afehët fu Yesu Këris hna.

Vële huuk icëmb Këris

¹² Soje rac ye, lakënde ayëtu vëyin fop, do fëna ahahnëndawu hnë toña le wëryërun yi, nkodëfu ryënkwëtehnëdu kwëlëkwël. ¹³ Catanëko, age cëmëla, andënkwëtehnëdëmu soje woŵu vëhnëgak. ¹⁴ Kabi njëtëbu biyëđina cëmëđëfu, had gante tufëko Ahwëhn fu Yesu Këris. ¹⁵ Bare ntidëfu fop soje woŵu aryënkwëtahnëdu kwëlëkwël vëyin age cëmëbu.

¹⁶ Ante pëyaŷirunëho ña Ahwëhn fu ŷa Yesu Këris mbokajëd gë fanka, gena wëhnantul wahnahar nësëhnirunëho. Bare nubun inay' ntëwu ña gë vinkër vintëw' fu va. ¹⁷⁻¹⁸ G'umë nkebunëho kuñ pacah hna, wati nte ntënënekawo do cëmbëhnëkawo Wënu ña Rëm ŷa. Wati rac, hnë Icëmb Camah ntëwu hna, Wënu ña nkwëryëndanëka kopa lëwu ŷa, ntehn: «Ayi ajë mën ye ale ŷahnëbu ðus. Hnë umë natëđëho.»* Do kopa rac, fuhnë dënk nkwëryëbun matind ambin.

¹⁹ Do fëna, tamahnëđëfun g'ahawary wanës wakila Wënu ña. Anjivënëđun ge kwëtarun vintawary hun hna, kabi nke had lampu le fëdik hnë umëhwëry hafo Fac ŷa tiki, do Këris, ikol sampërënkoli ña, pëtën wasakahh hun wã. ²⁰ Ani gë iyin fop, njëtëryin ðus: wanës wakila hnë Vikerëh hna matina vikahan vidëw' hni hna dënk. ²¹ Kabi pëgw kobëri ña, wanës Wënu ña matina hnë ahnë. Bare İyir İpacah ña lidëhëhni vahnë va nësëni wanës wante watik Wën hna.

2

Vëharan wamër

¹ Kobëri ña, hnë ðulunda Isërayel hna nkeniho wakila wamër. Aki fëna, vëryampo matëđëni fagant hun, do ntehnëđëni vëharan ye, bare ile karanëđënihëhni vahnë va gena toña. Nësëhnëđënihu wajira fo wamër wante sëvehnëđ vahnë, do ñwëyëđëniha Aharan ale sosahnëk wameh wadëw' hni. Soje umë ye icëv ntëw' hni ña tëkid' ñap, do vëhni lik. ² Vëyabah tëfëđënihëhni hnë ndakëntal meh, antidënihëhni vahnë va njewëni nkaŵ toña ña. ³ Do inahn dëw' hni kori ña ntid nësëndëni paß gë wuhnë wëhnantul wale ntini vëhni dënk, ðanko tokanihu. Bare ambiyëk ga cëbik kiti lëw' hni ŷa, napëđina, do biyëđina bëv dëw' hni ña tëkid'!

⁴ Njëtërun, Wënu ña kaŷëhnahnëlahna gë wamëleka wante wënek ña, bare ntabëkëhni hnë umëhwëry vë janáma*, ñabëhnëkëhni gë vankëna hafo fac kitiñ ña. ⁵ Kaŷëhnahnëlahna gë ðuniŷa sër ŷa, bare atëvehnëko wënka wacankaf hafo wac wã kohnëhni fop vële wok vëlënënelahna Wën va. Nowe, umë ale fëyadëhëhniwo vahnë ile satëk, gë vahnë mbëđ gë vëhi vëyëntaŵ fo fehëtiko.* ⁶ Akitiñëk fëna vankol, Sodom gë Gomor; apëđëk vankol vatac hafo nko bëhn fo. İyi dahëse vahnë vële wok vëlënënelahna Wën va ye, soje tufini ile hnapëđëhëhni ŷa.* ⁷ Bare pehëtëka Lot, umë ale yeho ahnë asatah. Lot nudëhëhniwo vahnë vëvë vankol vatac vële wok vëlënënelahna sariya ŷa do lidëho ndakëntal meh, do mbërehnëđëhawo

* **1:17-18** 1.17-18: Matiye 17.1-5; Marëk 9.2-7; Lik 9.28-35 * **2:4** 2.4 Janáma: Gë wagërek ña janáma wacik Tarëtar. * **2:5** 2.5: Wapëgwala 6.1-9.28 * **2:6** 2.6: Wapëgwala 19.1-35

dus hnë ntaŵary ntëwu hna. ⁸ Ha, aŷi asatah, ale yeho fagant lëw hni, nudëhëhniwo do nkwëryëdëhëhniwo fac-wo-fac, ntaŵary catah ntëwu na korotëdëho soŷe vantiyehn meh vante nkok ñadina sariya va.* ⁹ Vëyin rufahnëf Ahwëhn a njëtëk gante pehëtëdëhëhni hnë uhorot vële wawëhnëdëha va, do njëtëk gante tavëdëhëhni vële wok vësatëna va koroteŷehnahni fac kitinj hna, ¹⁰ kas vële rëfëf viña vimeh mbahn vinte ronkëndëhëhni, do ŷëwëk ucankaf.

Vëharanŷ wamër va tamani dëcët, dakëdëlëlihna njewënihëhni vële ye ambin cëmb hna. ¹¹ Wëla wamëleka wante lëbëkëhni imëk gë fanka fa waryëkënalohna njewënihëhni haryënkwa Ahwëhn a. ¹² Bare vëyi vahnë, had wulaŵ wahnënkawah nkeni, wale hnagik soŷe pëlaŷini do ndaŵini fo. Njewëdëni ile nkoni vëyëtëna do had wulaŵ, vëhni fëna ndaŵëdëni; ¹³ aki uhorot cosëdëni soŷe fop ile koroteŷehnihëhni viŷënta hni va. Rëk tëkatëndëni uhnatah lëw hni g'idi wabal wameh wadëw hni g'anent pir tase vahnë fop; g'uhnatah ntidëni ile rokaŷ ge njini vambënt hun hna; wëdahëse waŷeh nkeni wale ronkëndëf. ¹⁴ Fop vinahan vidëw hni va soŷe vësëval ye. Vëravëdina idi wameh na, do tokadënihëhni vële wok vëyaŵënëna nkaŵ Këris na. Vësan vële rëk mbalëf dëcët ye. Vëhni Wënu na ndëwanëhnëkëhni wëh! ¹⁵ Atavëni nkaŵ catah na do cëvëni. Nkaŵ Balam, ajë Bosor ŷa, tëfëni, umë ale ŷadëho cosi soŷe ntihahn wameh na.* ¹⁶ Bare curiko soŷe wameh watac: fali fale wok kodina nës nësahnëkawo gë kopa ahnë, soŷe tavëtëhna kila Balam waŷi wanënkawah wante ñadëho nti nj.*

¹⁷ Vële haranëdëhëhni vahnë wamër va, had wahayalin waguhah nkeni; had viŷar vinte campehnëk sël wëh nkeni fëna. Wënu na pëhwëtanëhnëkëhni ŷëwa hn'ile mëhwëryëk dus hna. ¹⁸ Nësëdëni wanës wante wok kwëhnana nafa, do mbalëtahnëdëni viña vimeh vimbahn gë ndakëntal meh soŷe tokanihëhni vële sahnik takan va fagant vële wok lëdëk wameh hna. ¹⁹ Ntehnëdënihëhni kodëni nkeni afaya do vëhni dënk vëramp iña inte vëvehnëdëhëhni nkeni. Kabi alewo-ale nke aramp iñë ile wëkëka. ²⁰ Vahnë va pehëtini hnë viŷë vëvë nkal vile ronkëndëf vi kabi njëtëniha Afëhët a, Ahwëhn fu Yesu Këris. Bare, ge viña vimeh vimbahn vambë kobëri va mbok pëlahni do mëkëhni, wapuyala wadëw hni na meŷ ntëbi gante nkeho wapëgwala ka. ²¹ Pecehnakëndëhëhniwo vëhni antë njëtëni nkaŵ catah iña, g'ile njëtëdëni do niyahnëni kwëda pacah nte karaniniho na. ²² Ile rëkatëkëhni ŷi tufahnëk ile nësëko ŷa toña ye: «Ive ŷa mbokëd tok ile nkurëk ŷa»; do iŷin fëna: «Mpëhëmpëh na ge njaryik mbokëd kërënjëta wadaŷ hna.»*

3

Ahwëhn a njijëd

¹ Vëyahnik mën, wëlin kayëte kigëna nte herëhnëmu na. Hnë vakitak, ndënkwëtehnëdëmu wante haranirunëho na d'anko hnëgët hnë wahakili hun hna nahan catah. ² Dënkwëtaryin wante nësëni kobëri na wakila wapacah na, gë kwëda Ahwëhn a, Afëhët a inte karanëniho vëfayik hun va.

* 2:8 2.8: Wapëgwala 19.1-19 * 2:15 2.15: Vaker 22 * 2:16 2.16: Vaker 22.4-35 * 2:22 2.22: Wanira 26.11

³ Yětëryin ten waŋi: hnë wafac warëkwa hna, vahnë yijëd ndasëni viyë vëva Wën va. Viña vimeh vidëw hni va liyehnédëhëhni rac. ⁴ Ndasëdënihu ntehnatëndëni: «Yesu dehnëna bi mbokajëd? Ne lë nkeha? Warëm fu wã cëmëni, bare ñoñ gwëcëtana kobëri ga ntihahnik nkal ñi!» ⁵ Bare nkehëhna ani iñë ile ndënkwëni wakwëhnampër: kobëri ña, Wënu ña g'uhnës lëwu ntik ambin ña g'inkal ña. Pitëndëlehnëk nkal ña gë wënka ña, do gë fere wënka ntik nkal ña. ⁶ Do fëna gë fere wënka watac macënëk do mbëvehnëk nkal mbë kobëri ña. ⁷ Uwï hnës dënk va Wën penak ambin g'inkal mbë gaki ñi soŋe hwëdëh ha njij pëd vëyi vi. Ambin ña g'inkal ña kwëtik hafo fac kitij ña nte mbëvehnëdëni vëyëw Wën va.

⁸ Bare, wuhnë, vëyahnik mën, nke iñë ryampo ile wok tëfëlahna aryënkwu: soŋe Ahwëhn a, fac ryampo nke had wabëhn wuli, do wabëhn wuli nke had fac ryampo.* ⁹ Vëryampo ntehnëdëni Ahwëhn a ñapëk gë idi ile nësëk yã, bare gena rac. Anduñënanëhnëkëfu, kabi ñadina wëla aryampo mbëv. Hali, ile ñad yã ale-wo-ale tav wameh wadëwu ña.

¹⁰ Fac le mbokahnid Ahwëhn fu yã naŋëtëdëhëfu had ale. Fac rac, kopa samah wëryëde, ambin ña namb ña nambëde, do viyë vile yehëhna hnam va mbëvehnëde. Nkal ña gë fop vile yehëhna va kitijëdëni.

¹¹ Kabi aki mbëvehnëde fop viyë vi, awa doliyi yëkëryin d'us hak nked uwám hun wã! Tëfëka afacu do ahwëhnawu nkeya nte ñad Wënu ña, ¹² g'inaŋ fac Wënu ña, g'idi fëna fop soŋe tëki kobëri fo. Fac rac hwëdëh ha mbëvehnëd ambin ña, do fop viyë vëvë yaŋ vi casëd. ¹³ Bare Wënu ña nësëk mbiyëk antid ambin kasëk, nkal kasëk, do usatah fo yed hnam. Rac hnapëden.

¹⁴ Awa, vëyahnik mën, soŋe umë ye, kabi fac rac napëdun, diryin fop soŋe ayewu haryënk Wën hna vahnë vële wok vëhwëhnana dahëse wëh, vahnë vële wok vëhwëhnana ile niraçeni, vahnë vële hwëhnaŋ yam. ¹⁵ Kwëtaryin iyin vankaf hun hna: soŋe iduñëna Ahwëhn a hoderun afehëtaryiwu, had ayənta fu Pol, g'usery ule njëdaka Wënu ña, nësëhneku vëkayëte vantëwu hna. ¹⁶ Koyëna nësëk fëna hnë fop vëkayëte vantëwu hna. Nke viyë vële lakëk gwëry vëkayëte vantëwu hna, do vahnë vële wok vëyëtëna iñë, do ikwëtahn dëw hni ña yañëna, kumpëtëdëhëhni, had gante ntidëni ka hnë Vikerëh viñëntaŋ ka. Aki mbëvëdëni vëhni dënk.

¹⁷ Vëyahnik mën, wuhnë dënk, tame njëtërun waŋi. Awa, soŋe umë kwëtëryin hakili, d'anko antë ayentahniwu hnë idënt vëyëw Wënu va do aki do d'anko antë cëvaryu iyañ ikwëtahn hun ña. ¹⁸ Bare naŋëryin g'ahawary hnë ipërëna g'iyët Ahwëhn a, Afehët fu Yesu Këris hna. Arabi kwëhn icëmb ña gaki do gë kantëm! Amina.

Kayëte ndënkwëryënkw mba San Wade yehëhna hnë inji kayëte

Ale herëk inji kayëte ña tufëhnana bare namu cery sali ña ntehnëk Afayik San herëk. Kerëk yëbëlan bëhn wafëhw imbëf gë wahi do gë bëhn keme (70 gë 100) ga ndëcëk hnagi Yesu. Kerëhnëkëhni vële hwëtahnëk do waÿëmpayehnik gë vakaraña vakaŵary, ñad ñaŵëtëhni gë ikwëtahn paryi Këris ña. Kerëhnëkëhni soje kamënaÿehnéhni do nko mbëmënkëlëni vëhni do nkoni kahnëndani gë Yesu Këris. Rac tëfëka ntini g'iña vëÿëntaŵ. Tëfëka fëna njolaryëni vinahan vinte gena toña do kehani wameh ña.

Inji kayëte nësëf soje bëmënkël nte rëfëka kwëhnani vële hwëtahnëk va gë Yesu Këris, do gë bëmënkël ntëŵ lëŵ hni; nke hnë humpen hna kabi Wënu ña humpen ye. Ge ñadëni ntini rac tëfëkëhni njasëni hnë ikwëda injahn hna. Vëÿëw Këris va ye vëŵër vële yahëtak Yesu ye Këris ÿa do paryi njijëko hn'imbahn. Bare vële hwëtahnëk va tëfëka kwëhnani nkeya vutah Wën paryi injahn hna. Afo mëkëni këncëtëlehnëni dënt ña gë toña ÿa. Ikwëhn Wënu ña fëhnëtanëk ñahnihnëk, kabi Wënu ña injahn ye. Ikwëtahn ye imëk ña.

Wëlin wanës wakwëhn nafa hn'inji kayëte: Toña, duniÿa, vutah, injahn, humpen, wameh, akwëda, uwám.

Wëlin gante nke kayëte ka:

Wënu ña humpen ye (1.1–2.6)

Akwëda kasëk (2.7-17)

Vële ÿëŵëka Këris va gë vutah Wën va (2.18–3.10)

Injahnël ntëŵ lëŵ fu (3.11-24)

Gante njavëtëde Iyir Wën (4.1-6)

Wënu ña injahn ye (4.7-21)

Imëk fu hnë duniÿa li (5.1-21)

Kayëte ndënkwëryënkw nte njëdahnëk San

¹ Kerëhnëryiderun soje Wanës, wante yëdahnëf uwám paryi. Ani nkeho kobëri hnë wapëgwa hna. Nkwëryëbun do nubun gë vinkër vidëŵ fu va dënk, njëkëbun wapacëk do ñakëbun gë wëbák wadëŵ fu ña. ² Ha, uwám rac tufëhna. Nubun, wasede walëŵu ŵa yëbun do pëyaderun uwám usër ule yeho gë Rëm ÿa do ule rufëhna. ³ Ile hñubun do wëryëbun ÿa umë ye ile fëyaderun ÿi gante kodën mbëmënkëlin hn'ikwëtahn hna, ndanko fo; do ibëmënkël fu ña ibëmënkël gë Rëm ña ye do gë Aju Yesu Këris. ⁴ Kerëhnëryiderun waji soje uhnatah fu ŵa padahn.

Wënu ña humpen ye

⁵ Wëlin wante pëyahnek Yesu Këris, wante wëryëbun do fëyaderun ña: Wënu ña humpen ye do iwëhëryah gena hnë umë. ⁶ Ge ntehnëden gë umë mbëmënkëlinëk do njasatënden hn'umëhwëry hna, mërëden do didënhna gante nke toña ka. ⁷ Wënu ña humpen hna nke. Ge fuhnë fëna, hnë humpen hna njasëden, awa mbëmënkëlinëk. Do sat Yesu Aju ÿa pacënëdëhëfu wameh ña fop. ⁸ Ge ntehnëden kwëhnayilënhna wameh, vankaf vantëŵ fu va dënk rokaden do toña

ÿa gena hnë fuhnë. ⁹ Wënu ña ahahnëndak do asatah ye. Ge putayinëk wameh fu ña, kodën tamahnina umë: tavëhnëdëhëfu wameh fu ña do pacënëdëhëfu hnë urumpak hna fop. ¹⁰ Ge ntehnëden menilënëhna, awër lidënëha Wënu ña do wanës wadëwu ña gena hnë fuhnë.

2

¹ Vutah mën hn'ikwëtahn hna, kerëhnëryidëmu wañi soje ahnë antë nti wameh. Bare ge ahnë ntik, kwëhnayinëka ale hnësëhnëdëhëfu ñarël Rëm hna: umë ye Yesu Këris, asatah a. ² Umë ye sadëha soje itavëhn wameh fu ña, gena soje wadëw fu fo bare fëna wëba wëvë duniya vi fop.

³ Ge mawëhninëk vakwëda vantëwu va, kod pacëfu njëtinëka. ⁴ Ge ahnë ntehnëk: «Njëtëbuha», hara dënënëdina vakwëda vantëwu va, ahnë arac awër ye, toña ÿa gena hnë umë. ⁵ Bare ale wawëk wanës wadëwu ña, inahn Wënu ña padëk hnë umë. Koyëna njëtëden gë umë nkeyinëk. ⁶ Ale hnësëk gë umë nkeni kwëlëkwël tëfëka kwëhna ankeya nte kwëhnako umë ña.

Akwëda kasëk

⁷ Wuhnë wële ÿahnëbu dus, gena akwëda kasëk herëhnëdëmu, akwëda cër nte hnuyarun kobëri ña ye. Anj kwëda cër ye wanës wante rëkërun awëryu ña. ⁸ Gë cape ndaw, akwëda nte herëhnëdëmu kasëk ye: toña akwëda tac hnuyik hnë Yesu do hnë wuhnë fëna. Ha, umëhwëry ña yina njid do humpen paryi ha tøk pët. ⁹ Ge ahnë ntehnëk: «Humpen hna nkebu», ñewata aÿëntawu ÿa ale mbankëni hn'ikwëtahn hna, ahnë arac hnë umëhwëry hna nkok. ¹⁰ Ale ÿahnëka aÿëntawu ÿa hnë humpen hna nkok, do ñoñ gena hnë umë ile yojëd wameh. ¹¹ Bare ale ÿewëka aÿëntawu ÿa hn'umëhwëry hna nkok; hn'umëhwëry hna njasëd, njëtëna hn'ile njid kabi umëhwëry ña mëpendanëka.

¹² Vutah mën, kerëhnëdëmu wañi, kabi wameh hun ña tavëhnirun soje uwac lëwu wä.

¹³ Vicër, kerëhnëdëmu wañi, kabi njëtërunëha ale yeho kobëri wapëgwa hna.

Vëjar, kerëhnëdëmu wañi kabi këfërunëha Sintani.

¹⁴ Vutah mën, kerëhnëdëmu wañi, kabi njëtërunëha Rëm ÿa.

Warëm, kerëhnëdëmu wañi, kabi njëtërunëha ale yeho kobëri hnë wapëgwa hna.

Vëjar, kerëhnëdëmu wañi, kabi njawërun: wanës Wënu ña hnë wuhnë ntëdëk do këfërunëha Sintani.

Antë aÿahnu duniya ÿi

¹⁵ Antë aÿahnu duniya ÿi ma ile ye duniya li. Ge ahnë ñahnëk duniya ÿi, inahn nte watik Rëm hna gena hn'umë. ¹⁶ Wëlin ile ye duniya ÿa: wiña vimeh vimbahn ale-wo-le ña, inahn kwëhn ile hnuðe ÿa, do inaÿëna nte watik hnë hnapul hna. Awa iÿin fop matidina Rëm hna, duniya hna matid. ¹⁷ Duniya ÿa ndëcëd do gë fop ina meh nte ye hnam ña; bare ale lid ile ñad Wënu ÿa nkod kwëlëkwël.

Wële ÿewëka Këris

¹⁸ Vutah mën, wati watëkwa duniya ña tëhajëk! Nkwëryërun ga nësëde, aÿew Këris ÿa tëkid; do toña ye, wëÿew wëyabah tëkini do

koyëna njëtinëk wapuya ðuniya ña tëhajëk. ¹⁹ Vëyëw Këris vërac, hnë fuhnë cahnëni, bare vëyelohna vëlëw fu paryi; kabi ge vëlëw fu yekënd, gë fuhnë nkontakëdeni. Bare cahnënihëfu soñe pacahn wëla aryampo hnë vëhni gelohna alëw fu paryi. ²⁰ Bare wuhnë, Afacah a rëhnakuno do njëtërun toña ya. ²¹ Ge kerëhnëdëmu, gena kabi yëtëluhna toña ya, kerëhnëryidëmu kabi njëtërun do kabi njëtërun fëna wëla uwër matidina gë toña. ²² Mo ye awër? Ale wajëk Yesu gena Këris ya. Ahnë arac ye ayew Këris ya: ñwëyëkëhni Rëm ya gë Aj'a. ²³ Fop vële wëyëdëha Ajë va, ñwëyëniha Rëm ya fëna. Ale wawëka Ajë ya mawëdëha Rëm ya fëna.

²⁴ Soñe hun, kwëtaryin hnë wuhnë ile wëryërunëho wapëgwa hna. Ge nkorun hnë ile wëryërun wapëgwa hna, nkontëderun kwëlëkwël wuhnë fëna gë Aj'a do gë Rëm ya. ²⁵ Ha, wëli ile ntehnëkëfuno Këris ya njëdadëhëfu: uwäm usër. ²⁶ Watac yakëndëbu herëhnu soñe vële yëkëlehnëd tokanihu va. ²⁷ Wuhnë ñanti, wagu wante turëkuno Wënu ña soñe tëhnahnu worryërun; awa balëluhna aharañiwu, kabi wagu watac karañëdëhu fop*. Toña ya ye, gena wamër. Soñe rac ye, diryin le karañëdëhu ya: geryin kwëlëkwël gë umë.

Vutah Wën

²⁸ Ha, vutah mën, geryin kwëlëkwël gë Këris ya, pëbahnëfu itama haryënkw lëwu do antë cëfëhnëfu hnë fac le njjëd hna. ²⁹ Njëtërun Këris ya catëk; awa tëfëka ayëtu fëna ale-wo-le lid ile satëk ya fatah Wën ye.

3

¹ Yëkëryin inahn cankaf nte ñahnëkëfu Rëm ya! Inahn dëwu ña ntik hafo macëndenëfu vutah vuntëwu! Do paryi vutah vuntëwu yeyinëk. Soñe umë ye ðuniya yi yëtëläfuhna, kabi yëtëlahna Wënu ña. ² Wuhnë vële yadëfu dus, tame vutah Wën yeyinëk, bare ile yedën ya tufëhnana ten wapacëk. Bare njëtinëk iyin: ante tufëhna ña, gë umë mëntëlëden, kabi nufenëha gante nke ka. ³ Ale-wo-le hwëhna ikwëtahn tac hnë umë hna ahnë arac pacënaç, had gante pacëk umë dënk ka. ⁴ Ale-wo-le wënëka nkwajëk sariya Wënu ña; ha, wameh ña igwaj sariya ya ye. ⁵ Njëtërun, umë tufëhna soñe ntihet wameh ña do wameh ña gena hnë umë. ⁶ Koyëna, ale-wo-le ye kwëlëkwël g'umë bokëdina nti wameh; bare ale-wo-le wok lid nulawohna do yëtëlawohna.

⁷ Vutah mën, kwëtëryin hakili antë ahnë tokawu! Ale lid ile satëk ya, ahnë arac catëk, had gante catëk umë ka. ⁸ Ale wok lid wameh ña ahnë arac Sintani hwëhna, kabi Sintani awën ye kobëri hnë wapëgwa hna. Aju Wënu ña tufëhna soñe mbëvehn vantiyehn Sintani va. ⁹ Fop vële ye vutah Wën va vëyëdëhna ña hnë wameh hna, kabi vëhni ye hnag Wënu ña. Vëhodina mbok ntini wameh, kabi vutah Wën ye. ¹⁰ Wëlin ile hnëmpëndëlehnëkëhni vutah Wën gë vutah Sintani va: Ale-wo-le wok didina ile satëk, ahnë arac gena fatah Wën had ale wok ñahnëlahna ayëntawu hnë ikwëtahn hna.

Ñahnëlin gë vëyënta fu hnë ikwëtahn hna

* **2:27** 2.27 Wagu watac karañëdëhu fop: Vëryampo nahadëni pañare Iyir Ipacah inä nësëd, vëhawary ntehnëni pañare wayëd ye do vëhawary kat pañare Wanës Wën.

¹¹ Wëlin wante wëryërunëho kobëri hnë wapëgwa hna: tëtëka ñahnëlin. ¹² Antë ntiyin had Kaÿe: umë ale kwëhnëko Sintani do ndawã aheryu. Soje ye ndawëkawo? Kabi nkeya Kaÿe ña meko, bare mba aheryu ña catëko.* ¹³ Vëÿënta mën, ge vahnë vëvë ðuniÿa vi ñëwënihu antë pëmpëhnahnu. ¹⁴ Fuhnë njëtinek tavinëk icëm inja tëkin hnë uwám hna kabi ñahnëlinëk. Ale wok ñahnëna vëÿëntaw hnë icëm hna nkok. ¹⁵ Ale-wo-le ÿëwëka aÿëntawu ÿa, ahnë arac aryaw vahnë ye, do njëtërun wëla aryaw vahnë aryampo kwëhnana hnë umë uwám usër.

¹⁶ Wëlin gante njëtinek tame injahn ña: Yesu Këris njëdahnëk ntawary dëwu ña soje lëw fu. Awa fuhnë fëna tëtëkëfu njëdahnin walawary fu wã soje vëÿënta fu va. ¹⁷ Ge ahnë kwëhnak hnapul yabah nutënda aÿëntawu ÿa ga kwëhnak uval do ñwëÿ demaðilahnã, ahnë arac kod bi ntehn injahn Wënu ña hnë umë nke? ¹⁸ Vutah mën, antë kwëhnaÿin injahn gë wanës ma gë kaca hnëjah fo, bare gë vantiÿa do gë toña. ¹⁹ Koyëna njëtëden hnë toña hna nkeyinëk, do haryënkW Wënu hna njamënedën wasakahn fu wã. ²⁰ Ge sakahn fu ha ntehnëk meninëk, njëtinek Wënu ña hnaÿëk lëbëk wasakahn fu wi do njëtëk fop.

²¹ Vëÿahnik mën, ge wasakahn fu wã dehnëna meninëk, kwëhnaçen itama padah haryënkW Wën hna. ²² Rëkëden nuÿanden fop ile rëÿëdenëha ÿa, kabi mawëhnëdenëha vakwëða vantëwu va do ntiden ile ñad ÿa. ²³ Wëlin le tëtëkëfu ntiyin Wënu ña: kwëtahnin wac Aju ÿa Yesu Këris do ñahnëlin had gante ntehnëkëfu Këris ka. ²⁴ Ale wãwëhnëk vakwëða Wën va, hnë Wën hna nke do Wënu ña hnë umë nke. Wëlin gante njëtëden Wënu ña hnë fuhnë nke: gë Iyir nte njëdakëfu ña.

4

Gante njavëtëde Iyir Wën

¹ Vëÿahnik mën, antë ahwëtahnuna iyir nte-wo-nte, bare yëkëhnahnëryinëhni soje afëçëtahnu bi Wën hna matik iyir tac; wakila vëwër vëyabah campëni ðuniÿa li. ² Wëlin gante njavëtandunëha Iyir Wënu ña: iyir nte-wo-nte lehnëd Yesu Këris njijëko ðuniÿa li nke ahnë, iyir tac Wënu hna matik. ³ Bare iyir nte-wo-nte wëÿëk njavëta Yesu matina hnë Wën hna, iyir tac aÿëw Këris ÿa ye. Njëtërunëho aÿëw arac njijëd do tame tëk tëki ðuniÿa li.

⁴ Bare wuhnë, vutah mën, Wënu ña hwëhnëku do mëkërunëhëhni wakila vëwër va; kabi Ale ye hnë wuhnë ÿa lëbëka ale ye hnë vële kwëhnëk ðuniÿa vi. ⁵ Wakila vëwër va, vëhni, ðuniÿa ÿi hwëhnëkëhni. Awa gë anësa ðuniÿa ña nësëçfëni do ðuniÿa ÿi hnëpadëhëhni. ⁶ Bare fuhnë Wënu ña hwëhnëkëfu. Ale yëtëka Wënu ña nëpadëhëfu; ale nkok kwëhnëna Wënu ña, ahnë arac nëpadilëfuhna. Koyëna koden njëtïn ile nke Iyir toña ÿa do ile nke iyir wamër ña.

Wënu ña injahn ye

⁷ Vëÿahnik mën, ñahnëlinëfu, kabi injahn ña Wën hna matik. Ale-wo-le ÿahnëka aÿëntawu ÿa, ahnë arac fatah Wën ye do njëtëka Wënu

* 3:12 3.12: Wapëgwala 4.3-10

na. ⁸ Ale-wo-le wok ñahnëlähnhna vēyēntaŵ va, ahnë arac yētēlahna Wēnu ña, kabi Wēnu ña ñahn ye. ⁹ Wēlin gante tufēkēfu Wēnu ña ñahn dēwu ka: payika Aju ryamboli lēwu ŷa duniŷa li, soŋe nuŷahnin uwám paryi ŵa gē umē. ¹⁰ Wēlin ile ye ñahn ña: gena kabi fuhnē ŷahninēka Wēnu ña, bare kabi umē ŷahnēkēfu. Paryi ñahnēkēfu, soŋe rac payahnika Aju duniŷa li ñjēdahn ntaŵary dēwu ña had sadēha soŋe itavēhn wameh wadēw fu ña. ¹¹ Vēyahnin mēn, kabi aki ñahnēkēfu Wēnu ña, fuhnē fēna tēfēkēfu ñahnēlin. ¹² Ahnë kobēri nulahn Wēnu ña, bare ge ñahnēlinēk, Wēnu ña hnē fuhnē nkef, do ñahn dēwu ña padēdēhēfu dūs.

¹³ Wēlin gante ñjavētēden hnē Wēn hna nkeyinēk do umē hnē fuhnē nke: ñjēdakēfu Iyir dēwu ña. ¹⁴ Nuyinēk do wasefe yeyinēk Rēm ŷa cañētika Aju gante nkehand afehēt avē duniŷa. ¹⁵ Ge ahnë ñjavētēk Yesu ye Aju Wēnu ña, Wēnu ña hnē umē nke do umē hnē Wēn hna nke. ¹⁶ Do fuhnē tēkinēk ñjētīn do kwētahninēk Wēnu ña ñahnēkēfu. Wēnu ña ñahn ye; ale ye hn'ñahn hna Wēn hna nke do Wēnu ña hnē umē nke. ¹⁷ Wēli, gante padēk ñahn ña hnē fuhnē, gante kodēn tamayin hnē fac kiti hna: gante nke umē ka, fuhnē fēna koyēna nkeyinēk duniŷa li. ¹⁸ Ntakah gena hnē ñahn hna; ñahn padah ña ntaf ntaf. Ge ahn'a ntafēdēha kabi uhorot hnapēdēha; ale ntafēk ŷa kwēhnana ñahn padah. ¹⁹ Fuhnē ñahninēk kabi Wēnu ña ryēnkewēk ŷahnēkēfu. ²⁰ Ge ahnë ntehnēk: «ñahnēbuha Wēnu ña», do hara ñahnēlahna aŷēntaŵu ŷa, ahnë arac aŵēr ye. Kabi ale wok ñahnēlahna aŷēntaŵu ale nud ŷa, ahnë arac kodina ñahn Wēn le nkok nudina. ²¹ Do wēli akwēda nte hnuŷaŷinēk hnē Wēn hna: ale ŷahnēka Wēn ña tēfēka ñahn aŷēntaŵu ŷa fēna.

5

Imēk fu hnē duniŷa li

¹ Ale-wo-le hwētahnēk Yesu ye Kēris ŷa ahnë arac fatah Wēn ye; do ale-wo-le ŷahnēka rēm ŷa ñahnēdēhēhni fēna vutah vuntēwu va. ² Ile yavētahnēde ñahninēkēhni vutah Wēn va, umē ye: ñahninēhna Wēnu ña do maŵēhnin vakwēda vantēwu va. ³ ñahn Wēnu ña, umē ye maŵēhnin vakwēda vantēwu va. Do vakwēda vantēwu va dēnēna. ⁴ Fop vutah Wēn va mēkēni duniŷa ŷi, do fere fale wēkahnēden fa, ikwētahn fu ña ye. ⁵ Mo ye awa, ale wēkēk duniŷa ŷi? Umē ye, ale hwētahnēk Yesu ye Aju Wēnu ña.

⁶ Yesu Kēris yijēk gē wēnka do gē sat. Yijēna gē wēnka fo bare gē wēnka do gē sat; do Iyir ña ye sede watac, kabi Iyir ña ye toña ŷa. ⁷ Wasefe warar hnēsēk soŋe watac: ⁸ Iyir ña, wēnka ña do gē sat ŷa, do vērar vērac nkewēryēlēni. ⁹ Maŵēde ile nēsēni vahnē vēle ye wasefe va, bare ucedēya Wēnu ña ŷak hwēhnak nafa. Ucedēya tac, umē ye wante nēsēk Wēnu ña soŋe Aju ŷa. ¹⁰ Ale hwētahnēka Aju Wēnu ña kwētahnēk hnē intaŵary dēwu hna cedēya tac. Ale wok kwētahnēlahna Wēnu ña ntika aŵēr, kabi kwētahnēna ucedēya nte ntik Wēnu ña soŋe Aju ŷa. ¹¹ Do wēli ucedēya tac: Wēnu ña ñjēdakēfu uwám usēr ŵa, do uwám rac hnē Aju hna nke. ¹² Ale ŵaŵēka Aj'a nuŷad uwám rac; ale wok maŵēlahna Aju Wēnu ña nuŷadina uwám rac.

Uwám usër

¹³ Wanj kerëhnëmu, wuhne vële hwëtahnëka Aju Wën va, gante njëtahnëdun nuñarun uwám usër wã. ¹⁴ Wëlin tama nte hwëhnayinëk hnë Wën hna: ge tëyinëk inë gante ñad umë ka, nëpadëhëfu. ¹⁵ Do ge njëtinëk Wënu ña nëpad urëy fu wã, ile-wo-le rëyëdenëha ýa, njëtinëk nuýayinëk inë rac.

¹⁶ Age ahne nudëha aýëntawu hn'ikwëtahn hna ga ntid uwëh le wok yodina gë icëm, tëfëka njëfa do Wënu ña njëdëdëha ahne arac uwám wã. Umë soje vële lid wameh wante wok njodina g'icëm ña lehnëbu njëfande. Nkehëhna wameh wade yod g'icëm. Dehnëla njëfande soje rac. ¹⁷ Ankeýa meh ña fop wameh ye, bare nkehëhna wameh wante wok yodina g'icëm. ¹⁸ Njëtinëk fop vële ye vutah Wën va vëwodina menëndëni; kabi ale nagëk Wënu ña keryëdëhëhni do Sintani kodina ntihni inë wëh. ¹⁹ Njëtinëk Wënu ña hwëhnëkëfu, do duniýa ýi fop hn'imëk Sintani hna nke. ²⁰ Njëtinëk fëna Aju Wënu ña njijëko do njëdakëfu uyët soje njëtina, umë ale ye Toña ýa. Hnë umë nkeyinëk ale ye Toña, Yesu Këris, Aju Wënu ña. Umë ye Wën paryi ýa, umë ye uwám usër.

²¹ Vutah mën keharyinëhni wamën wamër.

Kayëte kigëna mba San Wade yehëhna hnë inji kayëte

Ale herëk inji kayëte ña w̄acik umë dënk «Acër». Rac rufahnëd avë haryënk w̄ nkentiko hnë acery sali hna. Kerëhnëka «Asëval, ale tëhna Wën, gë vërahu», rac fëhnëtanëk cery sali nte ye hnam ña do gë bulunda lëwu. Had hnë kayëte ndënk wëryënk w̄ mba San, inji kayëte tÿëkëhni vële harañëd va nkeni vële fëcëtaf do ðuñënani hnë kwëtahn paryi hna. Tÿëkëhni nkoni hnë toña hna do hnë injahn hna. Inji kayëte nësëhnëdëhëhni vahnë va antë mawëni vakaraña wamër vante ye sifa watac fo gë vakaraña wamër vante tavëtehni hn'ikayëte ndënk wëryënk w̄ San.

Wëlin wanës wakwëhn nafa hn'inji kayëte: kayëte, cery sali, toña, Rëm, akwëda.

¹ Ami, acër avë cery sali ÿa, kerëhnëryidëmu w̄uhnë, Asëval, ale tëhna Wën, gë vërahu, vële ÿahnëbu wapacëk. Gena ami fo ÿahnëku bare fëna fop vële yëtëk toña va ñahnënihu. ² Ñahnirun kabi toña ÿa gë fuhnë nke do gë fuhnë nkoð kwëlëkwël: ³ Arabi ipërëna ña do ikaÿëhnahn ña gë yam ÿa, le w̄atik hnë Wën Rëm ÿa gë Yesu Këris, Aju Rëm ÿa, nke gë fuhnë hnë toña hna do hnë injahn hna.

⁴ Nënëkowo dus ante tëkatëbuhëhniwo vërah hu ga tÿëni toña ÿa, gante nke akwëda nte hnuÿayinëk hnë Rëm ña. ⁵ Awa tame, këlami, Asëval, gena akwëda kasëk ile herëhnëryidëmi ÿi, bare ante hnuÿayinëk kobëri wapëgwa ña fo ye: tÿëka ñahnëlin. ⁶ Injahn ña, umë ye imawëhn vakwëda Wën va. Do akwëda ña, had nte wëryërun kobëri wapëgwa hna, umë ye ayasahnëndu hnë watac.

⁷ Njëtërun dus, vëwër vëyabah campëni ðuniÿa li, do vëhni vëwawëna Yesu Këris njijëko nke ahnë. Sifa ahnë arac ye awër do aÿëw Këris ÿa. ⁸ Awa, kwëtëryin hakili, soje antë përekan ntëwël ðoku lëw fu, bare ahnuÿawu fop ile rëfëka ÿa. ⁹ Ale-wo-le wënëk iñë hnë ikarañ Këris hna do wok yawënëna rac, ahnë arac gena Wën hna. Ale hahnëndak hnë ikarañ tac, ahnë arac gë Rëm ÿa nkeni do gë Aju per. ¹⁰ Ge ahnë njijëk fagant hun njojat karañ kawary, antë ahacawuna do wëla simpaÿi antë ayaÿuna. ¹¹ Ale hacaka ÿa ahnë arac nkentahnik hnë vantiyëhn wameh wante ntid ahnë arac ña.

Watëkwa

¹² Kwëhna bu yabah ile herëhnëdëmu, bare pecehnëko antë yëðanahnëryiwu hnë kayëte; bare nahabu yiryiwu ÿal hun hna do hnësëhnu ami dënk soje uhnatah fu w̄a padahn. ¹³ Vërah ahery hu Asëval a ale tëhna Wënu ña nkaÿëryidënihi.

Kayëte tarëna mba San Wade yehëhna hnë inji kayëte

Ale herëk inji kayëte ña wacik umë dënk «Acër». Rac rufahnëd avë haryënkw nkentiko hnë sery sali hna. Gayiyus kerëhnëd. Hnë kayëte tac, nuðe gante nke uryema do kaca nte pehnahnini vëyëntaw va, cedeyahnëd injahn ña do g'ikahnënda soje toña ÿa. Kerëk panjare: icëkwary Gayiyus soje yawëna ntëwu ña do gë wadoku wante ntinëhnëdëhëhni vële hwëtahnëka Yesu va; nkeya meh Diyetëref ña; gë njasa përen Demetëriwus.

Wëlin wanës wakwëhn nafa hn'inji kayëte: toña, kayëte, aÿahnik, cery sali, kaca.

¹ Ami, acër avë cery sali ÿa, kerëhëryidëmi wëjë aÿahnik mën Gayiyus, wëjë ale ÿahnëbu wapacëk. ² Aÿahnik mën, arabi Wënu ña njëdi urisah hnë ile-wo-le hna do ahwëhna mbahn kenden, gante nke intawary hu ki. ³ Natëko d'us ante tëkiniho vëyënta fu hn'ikwëtah hna do nësëni soje toña le ye hnë wëjë hna, do gante njasëdu hnë toña ka. ⁴ Uhnatah mën sankaf wã umë ye, wëryawu vërah mën va hnë toña hna njasëdëni.

⁵ Aÿahnik mën, g'ikahnënda ntinëhnëdëhëhni vële hwëtahnëk va fop, lakënde ntehni vëhneh ye. ⁶ Nësëni soje ipërenä hu ña hnë cery sali hna. Age kokëndu aryemahni hnë uyas lëw hni hna, uryema nte hnëjëdëha Wënu ña ye. ⁷ Soje uwac Ahwëhn njasëdëni, hara ñoñ vëhnuÿana hnë vële wok vëhwëtahnëna. ⁸ Awa, fuhnë tëfëkëfu ndemaÿënëhni iÿi sifa vahnë, nkehahnin gë vëhni vëryokunëhn toña.

Diyetëref gë Demetëriwus

⁹ Kerëhnëbuhëhni vëvë cery sali va; bare Diyetëref, ale nëjahnëk ge haryënkw mawëna ntënënefu. ¹⁰ Soje rac, ge njiryibu pëyahnedëfu wameh wante ntid ña, wanës wanënkwah wante nësëd soje lëw fu ña. Do watac gelahna gwër! Nwëyëd kacadilëhnhna vële hwëtahnëk vëyëntaw va do vële ÿad kacanihëhni va, memaÿendëhëhni do ntaðëhëhni hnë cery sali hna.

¹¹ Aÿahnik mën, antë arëfëtalahnü iwëh bare ile yivëk. Ale lid ufërën a ahnë arac Wënu ña hwëhnëka; ale lid wameh ña ahnë arac yëtëlahna Wënu ña. ¹² Vahnë va fop wapëren tëfëtaðëni soje Demetëriwus ÿa, toña ÿa dënk soje lëwu ÿa cedeyahnëd. Fuhnë fëna, waseðe walëwu yeyinëk, do njëtëru ucedeya ntëw fu ña toña ye. ¹³ Kwëhnaabu yabah ile rëfëka hnësëhni, bare ñaða liwu fop hnë kayëte.

Watëkwa

¹⁴ Ñaðëfu yiryiwu wafac wï, do nësëlëde fuhnë vëhi. ¹⁵ Arabi yam ÿa nke gë wëjë. Wëlawo wã fop nkaÿëryidënihi. Gaÿëryihni wëlawo wã, ale-wo-le g'uwaç lëwu wã.

Kayëte mba Yud Wade yehëhna hnë inji kayëte

Yud aheryu Yesu, do gë Sak, herëk anj kayëte. Ñadëho kerëhnëhni vile hwëtahnëk duniya va kamënaÿehnehni soje ipëh dëw hni nte mbankëni ña. Bare apecehnëka nësëhnëhni soje vëharan wamër va vële rënkëf vacery sali hna. Vëharan wamër va wok vëlënëndëfilahna Wënu ña. Yud nësëf soje rac gë wëdahëse wayabah wabë vikerëh vicër hna. Puhnaf g'inira vële hwëtahnëk va gante tëfëka kahnëndani hn'ikwëtahn do gante tëfëka ntini paß gë vahnë vërac.

Wëlin wanës wakwëhn nafa hn'inji kayëte: vëharan wamër, dahëse, kitinj, vële wok vëlënënelahna Wën.

Wëlin gante nke kayëte ka:

Simpaÿi (1-2)

Vëharan wamër va (3-16)

Uhnira vële hwëtahnëk va (17-23)

Dëwara (24-25)

Simpaÿi

¹ Ami, Yud, aryokunÿehn Yesu Këris, aheryu Sak*, herëhnëdëhëhni aki vële macëk Wënu ña Rëm ya. Anahnëku do kwëtirun soje Yesu Këris. ² Arabi ipërëna ña, yam ya, do gë injahn ña nkwënawu.

Vëharan wamër va rëk kitinjini

³ Vëyahnik mën, ñadëfuho dus herëhnu soje ipëh inte vankinëk. Bare doliÿi tëkatëbu afo herëhnu inë haÿary soje hamëhnaÿehnu uwët soje ikwëtahn inte njëdakëhni Wënu ña soje kantëm fop vële hwëtahnëk va. ⁴ Kerëhnëdëmu kabi ankeni vahnë vële wok vëlënënelahna Wën, vële yëbaku, hara yëtëluhna. Acahëtëdëni ipërëna Wën fu ña soje catënahneni ndakëntal meh dëw hni. Njahëtaniha asankaf do Ahwëhn fu ryamboli, Yesu Këris. Mbiÿëk ga kerik hnë Vikerëh hna gante kitinjëdëhëhni Wën ka.

⁵ Andënkwëtehndëmu, mama njëtahnërun wante ÿadëfu hnësu ñi, Ahwëhn a pehëtëkëhni bulunda Isërayel nkal Esipët hna, bare, ge ndëcëk umë, vële wëÿëk kwëtahnëni va fagant lëw hni, mbëvehnëkëhni.* ⁶ Dënkwëtaryinëhni wamëleka wante nkok gena gwër ucankaf nte njëdakëhni Wën ña do ravëtak dëf dëw hni ña.* Wënu ña ñabehnëkëhni gë vankënca soje kantëm, do kwëtëni hnë mëhwëry mbë gëd hafo fac sankaf kitinj hna. ⁷ Antë aryënkwu fëna Sodom gë Gomor gë vankol vante hwërëkëhni va vante yëdëhna had wamëleka watac hnë ndakëntal meh ntëw hni do yëkëlehnëko ndakëni gë vële nëmpëlëntik mbahn. Nkeni had dahëse, vile rufëdëhëfu bi hak nke horot hwëdëh vë kantëm.*

⁸ Vëharan wamër vële ye ÿal hun vi kwëhnani vankeÿa ndampo fo gë vëhni. Hudakery hudëw hni ha liÿehndëhëhni vëÿin: tonkënadëni vëhni dënk vimbahn vidëw hni, ñwëÿëdëni ucankaf Ahwëhn ña, do njewëdënihëhni vële ye ambin cëmb hna.

* 1:1 1.1: Matiye 13.55; Marëk 6.3 * 1:5 1.5: Icahn 12.51 * 1:6 1.6: Wapëgwala 6.2
* 1:7 1.7: Wapëgwala 19.1-35

9 Wêlakênde Misel, asankaf wamêleka ɲa, dina rac. Wati le conkêdêniho gë Sintani ʔa soɲe mbahn Moyis ɲa, dëkênalohna njeŵa kitinjatênda. Aki fo ntehnêkaŵo: «Tavêlehnêmu gë Wënu ɲa!»¹⁰ Bare vëyi vahnê njeŵêdêni ile nkoni vëyêtêna, do viyê vile ntifêni had wulaŵ, ile njêtêni kobëri hnagi lêŵ hni, rac ye ile vëvehnêdêhêhni.

¹¹ Mekêhni! Nkaŵ Kaŵe* têtêni! Njêdêhnani hnê idênt Balam soɲe nuŷahnêni kori. Ambëvëntini kabi ɲwëyëntini had Kore*.

¹² Vahnê vërac wëdahêse waŵeh nkeni wante ronkênêd watoka wante vankêrun gë vële hwêtahnêk va. Atokêntêdêni gë usêfêhnah kêm do soɲe vëhni fo nahadêni. Nkeni had vëɲar vahnênak, bare sël ʔa pitêndêlehnêk vëɲar va do têtêna. Nkeni had vatêh wante wok dëwêdîna, wêlakênde wati lêŵ hni ʔa têki, ankêcikêhni: wahwênta wahi cêmêhni. ¹³ Nkeni had wavonkêlo wënka wov, wante ryehtëd waronk walêŵ hni, rac ye vantiyehn vantêŵ hni vacêfêhnah, nkal li. Nkeni had wahol wale yasaryêd pêhwêtanêhnêk Wënu ɲa ʔëŵa mëhwëryah dÛs soɲe kantêm.

¹⁴ Enok, ale ye ahwêhn mbêd gë vëhi hnê warêm fu hna, pëgw Adam, pëyahniko kobëri fo waɲi soɲe lêŵ hni: «Nëparyin! Ahwêhn a ɲijjêk gë wawuli wawuli wamêleka wafacah, ¹⁵ soɲe kitinjah fop nkal inji. Koroteyêhnêdêhêhni fop vahnê vële wok vëlênênêlahna soɲe vantiyehn vantêŵ hni wante wok kwêhnahna untênah wante ntini gë untênah kêm. Koroteyêhnêdêhêhni vëyi vëŵen vële wok vëlênênêlahna kabi njeŵëniha kêm fo. Vële wënêk va korotehnêdêni. Koroteyêhnêdêhêhni vëyi vëŵen kabi njeŵëniha.» ¹⁶ Vëyi vahnê rëkêdêni ñakêñakêndêni; nkeÿêndêni kwêlêkwêl; wabal wameh wadêŵ hni têtêdêni; wanês wakuman fo nêsêdêni do cëkwêdênihêhni vahnê soɲe nuŷahnêni ile ñadêni fo.

Uhnira vële hwêtahnêk

¹⁷ Vëyahnik mën, ge wuhnê ye, dënkwëtaryin wante ntehnêniho kobëri ɲa vëfayik Ahwêhn fu Yesu Këris va. ¹⁸ Ntêhnênihu: «Hnê wafac warêkwa li, nkedêni vahnê vële ryasêd viyê vëva Wën va, do têtêdêni wëbal wadêŵ hni wante wok dënênêna Wën.» ¹⁹ Vëhni fitêndêlehnêdêhêhni vële hwêtahnêk va. Vinahan vimb nkal kwêhnani; Iyir Wënu ɲa gena hnê vëhni.

²⁰ Bare wuhnê, vëyahnik mën, yëryëryin uwám hun ŵa hnê ikwêtahn hun pacah dÛs hna. Yëfaryin gë fanka Iyir Ipacah ɲa. ²¹ Goryin kwêlêkwêl hnê injah Wën hna, kébênaryin ahnuŷahnu ipërêna Ahwêhn fu ʔa Yesu Këris le yiryeryêdêhêfu g'uwám ule wok puđina.

²² Kaŵêhnahnëryiŵu gë vële nkok yaŵëna ikwêtahn va; ²³ pehetëryinêhni vëyêntaŵ va gë dabêt hnê hwêdêh; soɲe vëyêntaŵ va, kaŵêhnahnëryiŵu gë vëhni, bare diyaryin wajira gë ntakah: ha, hafo ahehawu viyê vilêŵ hni va vile tonkênêk wameh wadêŵ hni ɲa.

Dëwara

²⁴⁻²⁵ Cëmbênêfuna Wën ryamboli, ale fehêtêdêhêfu gë fere Yesu Këris, Ahwêhn fu ʔa! Kod nti antê aŷoŵu, do antê ahwêhnawu ile nirahnêderun, tufahnu g'uhnatah fëbah, haryênkw lêŵu hnê icëmb

ntěwu hna. Icěmb ŋa, icamah ŋa, inawě ŋa do ucankaf ŋa, umě hwěhněk ani gě wapěgwala, gaki do kantěm! Amina!

Kayëte Wapuyala ña Wade yehëhna hnë inji kayëte

Hnë anji kayëte Wënu ña njëtëndanëka ale herëk a, mpëdara Afayik San, viyë vile rëfëka tèki ryënkwehniđ iboka Këris. Kerik yëbëlan bëhn wafëhw imbëđ gë wahi gë bëhn wafëhw imbëđ gë wahnah g'imbëđ (70 gë 95) ga ndëcëk nagi Yesu ÿa hnë wati nte korotehnëdeho cery sali ña.

Anji kayëte nësëđ viyi viyabah vile fëhnëtanëk viyë vihawary soje bulunda wasëwif. Mbëđ gë wahi fëhnëtanëk ile fadëk ÿa. Nëm̃p yah ÿa fëhnëtanëk imëk inja do fëna ufacah wã. Nkol Babilon ña fëhnëtanëk Rom; hnë wañi vankol nke ucankaf meh.

Kayëte ña pëgwëhnanik gë wanës soje vacery sali mbëđ gë vaki hnë vacery sali vambë Asi hna. Ile rëfika ÿa kayëte hna, San njojik ambin hna hn'ile nuk toye fo ile liyađ ÿa hnë wapuyala ðuniÿa li ante mbokajëđ Yesu ña: ðuniÿa ÿi përekanëde, Sintani ÿa këfëde, kitiñ tëkwa ña nkeđ, do Yesu ntañad tinki ahnañ hnë Yerusalem kasëk hna.

Wëlin wanës wakwëhn nafa hn'inji kayëte: mëleka, ahnañ, kayëte, fape, hwëdëh, ambin, kopa, uwám.

Wëlin gante nke kayëte ka:

Simpaÿi (1.1-8)

Yesu cahnanika San (1.9-20)

Kayëte soje vële hwëtahnëk ye hnë vankol mbëđ gë wahi hna (2.1-3.22)

Icëmb ña ambin hna (4.1-11)

Fape fa gë kayëte nte ÿamëndëlehnik wahwënta imbëđ gë wahi (5.1-8.2)

Walënkw mbëđ gë wahi gë wahitiñ walëw hni (8.3-11.19)

Vëÿëw Wën mëkëden (12.1-14.20)

Wamëleka mbëđ gë wahi gë wëkata wã (15.1-16.21)

Iyo Babilon (17.1-18.24)

Imëk gë kitiñ tëkwa (19.1-21.8)

Yerusalem kasëk (21.9-22.21)

Uyëtëndan: ile njëtëndanëka Wënu ña San

¹ Hn'anji kayëte nke viyë vile cowëtëk Yesu Këris. Wënu ña njëdakawo soje njëtëndanëhni vëyohal vëlëwu va vile rëfëka tèki hara biÿëna ÿa. Këris ÿa payëkawo mëleka lëwu ÿa ÿal mën, ami San ayohal alëwu, soje njëtëdano virac. ² Sede yëbu hnë fop vile hnufoho: rac ye wanës Wën g'ucedëya Yesu Këris ña. ³ Ndëwayik ale harañëhnëdëhëhni vahnë wanës wante kerëhnëko Wënu ña hn'anji kayëte do ndëwayini vële wëryëđ va do hwëtađ wante herik ña! Yëtëryin, wati le hahnëndik soje wañi fop ña tëhajëk.

Simpaÿi le kerëhnini vacery sali Asi

⁴ Ami San herëhnëryidëhu, wëuhnë vacery sali mbëđ gë vaki vambë Asi vi. Arabi ipërëna wã gë yam ÿa ahnuÿawu hnë Wën hna, umë ale ye, yeho do yijëđ, hnë wayir mbëđ gë wahi hna wale ye haryënkw hnë tinki nañ ntëwu hna, ⁵ do fëna hnë Yesu Këris hna,

sede hahnëndak ÿa, ale ryënkwi vëhnëndehnik hnë vësëm hna do ye ahnaŵ vëhnaŵ ÿa nkal li fop! Umë ale ÿahnëkëfu do fehëtëkëfu hnë wameh fu hna gë sat lëŵu ÿa, ⁶ ntikëfu inaw vësëna wasadëha soje ndokuñëhnëndëhna Wënu ña, Rëmu. Arabi kwëhn icëmb ña gë fanka fa kwëlëkwël! Amina.

⁷ Yëkëryin, vëñar hna njijëd! Vahnë va fop nuđëniha, wëla vële sëhëka va; * do fop wabulunda wabë nkal ñi njahnadëni soje lëŵu ÿa. Ha! Amina!

⁸ Ahwëhn a Wënu ña ntehnëk: «Ami ye Alëfa gë Omega, Aryënkwëryënkwa a gë Arëkwa ÿa, ale ye, yeho do yijëd, Ahwëhn Fanka Fop.»

Hudakery San soje Ajë Ahnë

⁹ Ami San, aÿënta hun yëbu; mbankinëk had wëhne gë Yesu hnë horot hna, hn'imëk hna do hn'iduñëna hna. Ntayibuho hnë tinti mbë wov le wacik Patëmos hna, kabi pëyahnëdëfuho wanës Wënu ña do sede yëbuho wëba Yesu. ¹⁰ Hnë fac Ahwëhn hna, Iyir Ipacah ña tënkëkoŵo do hamëhni mën nkwëryëbu kopa sankaf had lënkwa, ¹¹ më lehnëdëho: «Kerëry hnë kayëte ile hnuđu ÿa, do yëđanahnëryihni vacery sali mbëd gë vaki vante ye hnë: Efes, Sëmirën, Perëgam, Tiyatir, Sarëdes, Filadelëfi do Lawodise.»

¹² Njëkadëfuho soje hnuwüwa ale hnësëndëhoŵo ÿa. Ga njëkabu, më hnuđu wayul wasanu mbëd gë wahi wakwëhn walampu, ¹³ do fagant wayul walampu warac, kahnëko ile mëntëlëni g'ahnë. Acuf canka nte rëkëkaŵo hafo wapary hna cudako do ñëba ryl yankah sanu sakahn lëŵu hna. ¹⁴ Njerëkaŵo mul ña had perëkal. Vinkër va had hwëdëh pëtëdëhawo, ¹⁵ wapary ña had ryëhwëra vëntëvënt facënik hnë hwëdëh nkehawo do kopa lëŵu ÿa had uŵac wënka wov ñënkadëhawo. ¹⁶ Hnë vák rëhw lëŵu hna, wahal mbëd gë wahi mënkwëko. Wës lëŵu hna sëlame ÿakënik hwëhn wanëkan waki sahnëdëho, do yëka lëŵu ÿa ntancëko had ulav g'anent.

¹⁷ Ga nubuha, njobuho haryënkwa lëŵu had cëmëbu. Më tindëko vák rëhw lëŵu ÿa do nteho: «Antë ntaki! Ami ye Aryënkwëryënkwa a gë Arëkwa ÿa, ¹⁸ Ale yënëd a. Cëmëbuho, do wëli tame ale yënëd kwëlëkwël yëbu. Visëdëta icëm va wënkëbu do gë viva yëŵa vësëm ÿa.

¹⁹ «Awa kerëry vile hnuru va: vile ye gaki va do vile yejëk va. ²⁰ Wëli ile pëhnëtanëk wahal mbëd gë wahi wale hnuru hnë vák rëhw mën ÿi do gë wayul sanu mbëd gë wahi wahwëhn walampu: wahal mbëd gë wahi wë wamëleka vacery sali mbëd gë vaki vi ye, do gë wayul mbëd gë wahi wahwëhn lampu wë, vacery sali mbëd gë vaki vi ye.»

2

Soje ile kerëhnëkëhni San vacery sali mbëd gë vaki

Soje acery sali mbë Efes

¹ «Kerëhnëryehna mëleka acery sali mbë Efes ña:

«Wëli wante ntehnëk ña ale wënkëk wahal mbëd gë wahi hnë vák rëhw lëŵu do yasëd fagant hnë wayul sanu mbëd gë wahi wahwëhn walampu wë: ² Njëtëbu vantiyëhn hun va, ikamëna hun ña do gë

idũñena hun ŋa. Njětēbu kodiluhna aryuñenanēhnuni vēle liđ wēh va, njēkēhnahnērūnēhēhni vēle wēcađ vēfayik wok vēyena paryi va do tēkatērun vēwēr ye. ³ Nduñēnarun, korotērun soŋe wāc mēn wā do cilētaluhna.

⁴ «Bare nke ile surēđēmu: goluhna aŋanduno gē kobēri ka. ⁵ Awa, dēnkwētaryin le njojērūn hna, gwēcētaryin vankeya va do avokanu anjasa ndēnkwēryēnkw hun ŋa. Ge ŋwēyērūn gwēcētađiluhna vankeya va, njiryidēfu ŷal hun hna do ntihētēđēfu wayul walampu hun wā. ⁶ Bare nkehēhna ile fērēnak hnē wūhnē: had ami, ñewēđfun vēnjasa vēva Nikolayit va. ⁷ Ale hwēhnak vanēf nkwēry wante ntehnēđēhēhni Iyir ŋa vacery sali va. Ale wēkēk a mawēryanēđēfuha tok atēh uwām nte ye hnē arayen Wēnu hna.»

Soŋe cery sali mbē Sēmiren

⁸ «Kerēhnēryehna mēleka acery sali mbē Sēmiren ŋa:

«Wēli wante ntehnēk ŋa ale ye Aryēnkwēryēnkw a do Arēkwa ŷa, ale sēmēko do mbokaj wām li: ⁹ Njětēbu horot hun ŷa do gē haŷēhna hun wā, bare ile ye toña ŷa, mbetarun! Njětēbu wameh wante nēsēđēni vēryampo soŋe hun ŷa. Vērac ntehnēđēni wasēwif nkeni bare gena toña: caliŋa mba Sintani nkeni! ¹⁰ Antē ntaku gē horot le ŷađ nkewū ŷa. Wēli, Sintani njēkēhnahnēđēhu ntonatēhni vēyaŋah hnē wūhnē keso hna, do wafac pēhw horotēđfun. Kahnēndaryin hafo hn'icēm hna do njēdađēmu apēnkw imēk, uwām sēr wā. ¹¹ Ale hwēhnak vanēf nkwēry wante ntehnēđēhēhni Iyir ŋa vacery sali va! Ale wēkēk a cēmēđina cēm kigēna ŋa.»

Soŋe cery sali mbē Perēgam

¹² «Kerēhnēryehna mēleka acery sali mbē Perēgam ŋa:

«Wēli wante ntehnēk ale hwēhnak sēlame ŷakēni hwēhn waŋēkan waki ŋa: ¹³ Njětēbu hn'ile ntēđērūn hna, hn'ile nke inaw Sintani hna nke. Ha, ŷal hun hna ntēđēk Sintani ŷa, bare nkorun ayawēnu uwāc mēn wā, gwajēluhna ikwētahn hun ŋa ŷal mēn hna wēla fac le ndawīko Antipas, sede hahnēndak mēn a.

¹⁴ «Bare nke vile surēđēmu: kwēhnarunēhēhni hnam vahnē vēle rēfēđ ikaraŋ Balam iŋa; nkabēka Balak tēndēhnēhni urēnd vēva Isērayel soŋe tokehnhēni faŋar fale sēnahnik sadēha wamēn wawēr do nkwaŋandēni. ¹⁵ ŷal hun hna fēna, kwēhnarunēhēhni vahnē vēle rēfēđ ikaraŋ vēva Nikolayit va. ¹⁶ Awa, gwēcētēryin vankeya hun va! Ge gwēcētēluhna vankeya hun va tame njiryidēfu gē ŷal hun, do mētaryēđēfuhēhni vahnē vi gē sēlame wēs mēn ŷi. ¹⁷ Ale hwēhnak vanēf nkwēry wante ntehnēđēhēhni Iyir ŋa vacery sali va! Ale wēkēk a njēdađēfuha tok man* le soŷik ŷa do g'itaka yerah; hnē itaka tac kerik uwāc hasēk ule nkok yētēna ahnē, ge gena ale hnuŷađ ŷa.»

Soŋe cery sali mbē Tiyatir

¹⁸ «Kerēhnēryehna mēleka acery sali mbē Tiyatir ŋa:

«Wēli ile ntehnēk Aju Wēnu ŋa, ale fētēđēhaŋo vinkēr vi had hwēđēh do wapary ŋa had ryēhwēra vēntēvēnt facēnik hnē hwēđēh nkehaŋo. ¹⁹ Njětēbu vantiyehn hun va gē iŋahn hun ŋa gē ikwētahn hun ŋa g'iyoh hun ŋa g'idũñena hun ŋa. Iyoh hun nte yaŋēk ntēbi mbē kobēri ŋa.

²⁰ «Bare nke ile surëdëmu: memaŷehnëluwãhna asëval a, Yesabel, ale liyak ahnësëhn Wën, tokahni vëyohal mën va ñañëndëdëhëhni nkɔafandëni do tokëndëni faŷar fale sënahnik sadëha wamën wamër. ²¹ Njêdãbuha ampëd soŋe gante kođ nkɔwëcëtahn ankeya ntëwu ŋa, bare ñadina tav igwafa dëwu ŋa. ²² Soŋe rac ntonjêdëfuha hn'ipad, umë gë vële gwafalandëni va, hn'ile korotëdëni dūs. Ntidëfu rac ge vëravëna viwëh vile ntidëniho g'asëval arac. ²³ Ndawëdëfuhëhni vële rëfëdëha va. Koyëna fop vacery sali va njëtëdëni ami ye ale yëtëd ile yehëhni vankaf hni hna wasakahn hni hna. Ale-wo-le hnë wũhnë, ile ntik ŷa, sosëdëfuha.

²⁴ «Bare wũhnë vëvë acery sali mbë Tiyatir, vële wok vërëfëna ikaraŋ viŷë vahnë, wũhnë vële wok ñëŋaluhna ile macëdëni watëwãh wante cowëk Sintani, ntehnëdëmu: dïbëndëdïluhna idïb kawary. ²⁵ Bare yawënerÿin ile hwëhnarun ŷa hafo yiryiwu.

²⁶ «Vële wođ ndokunjêhnëndëniho hafo hn'ile tëkwëk hna, vëhni yed vële wëkëk va. Njêdadëfuhëhni imëk hnë wayal hna.

²⁷ «Naŷëhnëndënihëhni gë ryoko ryëhwëra: nihëdënihëhni had gante nihëdë vapeya intil.*

²⁸ Inj mëk ndampo fo nke g'inte hnuŷabu gë Rëm mën ŷa. Njêdadëfuhëhni fëna ikol mbë g'acahnëfëd ŋa. ²⁹ Ale hwëhnak vanëf nkɔwëry wante ntehnëdëhëhni Iyir ŋa vacery sali va!»

3

Soŋe cery sali mbë Sarëdes

¹ «Kerëhnëryehna mëleka acery sali mbë Sarëdes ŋa:

«Wëli ile ntehnëk ale wënkɔwëk wayir mbëd gë wahi Wënu ŋa gë wahol mbëd gë wahi wã: “Njëtëbu vantiyehn hun va. Njëtëbu vahnë va ntiyahnëkëhni vëfërën fo worun, bare cëm ŋa yerun. ² Kwëtëryin hakili do yaŷënerÿin ile wok hnë wũhnë soŋe antë cëm kabi kamahnëfu wëla doku hun ryampo padëna haryënkɔ Wën mën hna. ³ Awa dënkɔwëtaryin wanës Wën wante haraŋirun do wëryërun ŋa; yaŷënerÿin do gwëcëtaryin vankeya va. Age kwëtëluhna hakili, njiryidëfu had ale; yëtëdïluhna hnë wati le njiryidëfu hnaŋëtu ŷa. ⁴ Bare nkeni vëryampo Sarëdes hna vële wok vëronkënëna viŷi vilëw hni va. Vërac viyerah cuđadëni do tëfëlëdëfun g'ami, kabi tëfahnëkëhni rac. ⁵ Vële wëkëk va vacuđ vajerah cuđadëni; pëhwëcëda muk wamac hni hnë kayëte uwám hna. Tase Rëm mën gë wamëleka wadëwu pëyahnedëfu ami hwëhnëkëhni. ⁶ Ale hwëhnak vanëf nkɔwëry wante ntehnëdëhëhni Iyir ŋa vacery sali va.”»

Soŋe cery sali mbë Filadelëfi

⁷ Kerëhnëryehna mëleka acery sali mbë Filadelëfi ŋa: «Wëli ile ntehnëk Afacah a, ale ye toña ŷa, umë wënkëk sëdëta Ahnaŷ David ŷa, umë fidëtëd do ahnë kođina mbokary pid, umë fidëd do ahnë kođina pidët: ⁸ Njëtëbu vantiyehn hun va. Wëli kwëtëhnëmu haryënkɔ hun rënka fidëtik le nkok kođina pid ahnë. Njëtëbu toyë fo kwëhnarun fanka fa, bare njawënerun wanës mën ŋa do yahëtalunohna alehnu yëtëluhna. ⁹ Wëli, njêdadëmuni vahnë vëvë hnë calija mba Sintani, vële lehnëd wasëwif nkeni vi, bare wayena.

* 2:27 2.27: Wahnëw 2.8-9

Ha, ntidëfu njiryini ndëkwëhnëni haryënkw hun, do njavëtëdëni ñahnëmu. ¹⁰ Kabi njawënerun wapacëk wanës mën ña, awa ami fëna njawënedëmu hnë wati horot sankaf le yijëd hnë ðuniÿa li fop soje tëjini vële lëdëk nkal vi. ¹¹ Biÿëdina njiryidëfu. Yawëneryin ile hwëhnarun ÿa, soje antë ahnë nuf apënkw nte fënkwirun kabi mëkerun. ¹² Ale wëkëk a, ntidëfuha ryoko sank hnë Cery Cankaf Wën mën hna do bokëdina cahn muk. Kerëdëfuha uÿac Wën mën ÿa do uva inaw Wën mën ña, Yerusalem hasëk, le sëlid g'ambin ðarël Wën mën hna. Kerëdëfuha fëna uÿac hasëk mën ÿa. ¹³ Ale hwëhna vanëf nkwëry wante ntehnëdëhëhni Iyir ña vacery sali va.»

Soje cery sali mbë Lawodise

¹⁴ «Kerëhneryhna mëleka acery sali mbë Lawodise ña:

«Wëli wante ntehnëk ale ÿacëde Amina ña, sedë hahnëndak do ye toña ÿa, ale ye sankaf hnë fop vile ntik Wënu ña: ¹⁵ «Njëtëbu vantiyeh hun va: yamëluhna yakëluhna. Bare ñakëndëbu ayamu ma ayaku! ¹⁶ Awa, kabi yakëluhna do yamëluhna, fagant fo nkerun, nkurëdëmu. ¹⁷ Ntehnëdun, mbetarun, nuÿarun hnapul yabah do ñoñ gojëluhna. Bare yëtëluhna meku, njiwëhnerun, kayëhnerun, mëpërun do ñas fo yerun. ¹⁸ Soje rac yabahnëdëmu alawu ÿal mën li sanu le facënik hnë hwëdëh ÿi, soje avetahnu paryi. Dëwaryin fëna viÿi viyerah asudandu, antë mbok cëfëhnu ige ñas fo ña. Dëwaryin kat vëlo soje ayehnahnu vinkër hun vi ahnundu wapacëk. ¹⁹ Ami, niradëfuhëhni do catënedëfuhëhni fop vële ÿahnëbu va. Awa yohëryin, gwëcëtaryin vankeya hun va! ²⁰ Wëli, rënka hna kahnëbu do mbankëdëfu. Age ahnë nkwëryëk kopa mën ÿa do pidët rënka ÿa, tënkëdëfu ÿalu hna do tokëlahnëdëfun. ²¹ Ale wëkëk a ntañëndëdëfuha ðarël mën hnë tinki naw mën hna, had gante mëkëbu ka, ami fëna, do lañantiwu gë Rëm mën ÿa hnë tinki naw lëwu hna. ²² Ale hwëhna vanëf nkwëry wante ntehnëdëhëhni Iyir ña vacery sali va.»»

4

Icëmb ña Ambin hna

¹ Ga ndëcëk watac, më hnuhu rënka le fidëtik ambin hna. Kopa ryënkwëryënkw le wëryëbuho hnësëhnëdëhoÿo had lënkw ÿa, më ntehnëko: «Kayi ani, rufi ile rëfëka tëki haryënkw ÿa.» ² Iyir Ipacah ña tënkëleho tañ. Hnulehnu nkeho tinki ahnaÿ mbin hna, do hnë tinki ahnaÿ tac ahnë lañako. ³ Ale lañako ÿa pëtëdëho had wëraka wanëfak, wale ÿacik jasëp gë sarëdëwan. Tinki ahnaÿ ÿa icar ulaÿ hwërëkaÿo nte fëtëd had itaka nte ÿacik emerod. ⁴ Caharaÿ hnë tinki ahnaÿ tac, watinki ahnaÿ wafëhw wahi gë wahnah (24) yeho. Hnë watinki ahnaÿ watac, vicër wafëhw wahi gë vëhna (24) lañako. Viÿi viyah cudaniho, do pënkwanu vapënkw sanu ahnaÿ. ⁵ Tinki ahnaÿ hna cahnidëho wabilëbil do wakopa do gë waparar. Haryënkw tinki hna warëh lampu mbëd gë wahi fëtëdëho: wayir mbëd gë wahi Wënu ña yeho. ⁶ Haryënkw tinki ahnaÿ hna nkeho had wov lancah, le wëntëlëk gë ancëka.

Ðarël tinki ahnaÿ hna caharaÿ, nkeniho wulaÿ wahnah wale hwëhna kore vinkër haryënkw gë kamëhni. ⁷ Ntaÿ dënkwëryënkw ña gë vësëhn mëntëlëniho, kigëna ña gë fëndahni mëntëlëniho,

tarëna ŋa yëka ahñë kwëhnako do inahëna ŋa gë jaro nte wayëd yaŋ mëntëlëniho. ⁸ Wulaŋ wahnah ŵa, ntaŵ-wo-ntaŵ, vampaŵ imbëd g'andaŵ kwëhnako, do kore vinkër kwëhnaniho yaŋ gë gëd per. G'anent gë g'umëd njëwëdëniho kwëlëkwël:

«Pacëru! Pacëru! Pacëru!
Ahwëhn, Wën Hwëhn Fanka Fop,
wëjë ale yeho, ye do yijëd!»

⁹ Do nte-wo-nte njëwëdëniho wulaŋ wahnah ŵa icëmb g'untënah do g'icamehn soŋe ale lañak hnë tinki ahnaŵ ŷa, Ale yënëd avë kantëm a, ¹⁰ vicër wafëhw wahi gë vëhnah va (24) ndënkwëhnëdëniho haryënkwa hnë ale lañak tinki ahnaŵ ŷa, cëmbëdënihawo Ale yënëd avë kantëm a, ntonëdëniho vapënkwa sanu vantëŵ hni va, ntehnatëndëni:

¹¹ «Ahwëhn, Wën fu, tēfëki ahnuŷa
icëmb ŋa g'untënah ŋa do gë fanka fa,
kabi wëjë lik fop,
wëjë ŷadëho nke koyëna rac, nkelehn.»

5

Kayëte ŋa gë Fape fa

¹ Tac më hnuɓu hnë vák rëhw ale lañako hnë tinki ahnaŵ hna kayëte nte fëŷik, keru ɓambery gë ipër per do ñamëndëlehni gë wuya wahwënta mbëd gë wahi. ² Tac më hnuɓuha mëleka hwëhn fanka le rëy gë kopa sankaf: «Mo tēfahnëk nke aŷamët ile ŷamëndëlehnik ŷi do pëŷët kayëte ŋi?» ³ Wëla aryampo gelohna mbin hna, nkal li ma kwëyët nkal li janáma hna, ale holëko pëŷët kayëte ŋa, njëk ile herik ɓambery ŷa. ⁴ Do rac koyehnëdëho ðus kabi ahñë gena ale rëfëkawo nke afëŷët kayëte ŋa, njëk ɓambery. ⁵ Awa aryampo hnë vicër hna më ntehnëko: «Boka ho! Yëkëryehna, ivësëhn vë hnënk Yuda ŷa, ✱ ale hnagik hnë hnënk Ahnaŵ a David, umë ale wëkëk a lihëtëd ile ŷamëndëlehnahnik kayëte ŋa do fëŷëtëd.»

⁶ Tac më hnuɓuha Fape ga kahnëk fagant tinki ahnaŵ, kwëratëniha wulaŋ wahnah do gë vicër. Mëntëko had kácik. Wamiry imbëd gë waki kwëhnako gë vinkër mbëd gë viki, vinte ye wayir mbëd gë waki Wën vinte sañëtik hnë nkal hna fop. ⁷ Fape fa pëŋako soŋe tebahn kayëte hnë vák rëhw ale lañako hnë tinki ahnaŵ hna. ⁸ Ante tebak kayëte ŋa, wulaŋ wahnah ŵa gë vicër wafëhw wahi gë vëhnah va (24) njonihoni nkal hna haryënkwa lëŵu. Ale-wo-le hnë vëhni itëmp mënkwëko do gë vañërya sanu tēmpah iduf, inte yeho wayëfa vëfacah wale hayëndadëho g'ambin. ⁹ Hnëŵ hasëk njëwëdëniho:

«Tēfëki ahnuŷa kayëte ŋi,
ayamët ile ŷamëndëlehnik ŷa,
kabi káciruh,
do ntaŵëtëruhëhni soŋe Wënu ŋa,
vahnë hnë wahnënk hna fop
gë vanësa hna fop gë wabulunda hna fop
do gë wayal hna fop;
gë sat hu ŷa,
¹⁰ ntiruhëhni inaw vësëna wasadëha Wën fu ŋa,
do nawëdëni nkal li.»

11 Tac më yëkébu do wëryëbu kopa wamëleka wayabah, wawuli wawuli, kodelohna ndëkwini. Caharaß tinki ahnaŵ hna, wulawŵ ŵuhnah hna do gë vicër hna kahnëniho. ¹² Njëwëdëniho gë kopa sankaf:

«Fape fante haciko fa,

umë ye ale rëfëka nuŷa fanka fa, gë hnapul ŷa, g'uyët wã, g'imëk iña,

g'untënah ña, gë icëmb ña do gë cëkwary ña.»

¹³ Do nkwëryëdëfuhëhniwo fëna fop vile ntik Wën va ambin hna, gë nkal hna, gë kwëyët nkal li janáma hna, gë wov hna do gë fop le yehëhna hnam ŷa, ga ntehnëdëni:

«Ale lañak tinki ahnaŵ ŷa gë Fape fa nke icëkwary, g'idënën, g'icëmb do gë fanka, kwëlëkwël!»

¹⁴ Do wulawŵ wahnah wã ntehnëdëniho: «Amina!» Do vicër va njonihho nkal li soñe cëmbahnënihëhni Ale lañak tinki ahnaŵ ŷa gë Fape fa.

6

Soñe ipëyët kayëte

Soñe ñamëndëlehn idënkwëryënk

¹ Awa, nußuha Fape fa ga nihëk ñamëndëlehn dënkwëryënk hñë mbëd gë wahi hna, wëryëlehnëwã intawŵ dënkwëryënk hñë wahnah hna ga ndekaß had farat, nësätënd: «Yij!» ² Hnulehnëwã ipahnac yerah. Ale hayëkawo ŷa uñwary mënkweko. Më njëdayik apënk wëwëk, tøk nke aŵëk do njilehn mbok mëk kat.

Kigëna

³ Ga nihëk ñamëndëlehn kigëna ña, wëryëlehnëwã intawŵ kigëna ña ga ndekaß, nësätënd: «Yij!» ⁴ Hnulehnëwã pahnac kawary bëntah had hwëdëh. Ale hayëkawo ŷa hnuŷako imëk soñe ntihët yam ŷa nkal li, soñe ndawëlahnëndëni vahnë. Më njëdayik sëlame sankaf, njilehn.

Tarëna

⁵ Ga nihëk ñamëndëlehn tarëna ña, wëryëlehnëwã intawŵ itarëna ña ga ndekaß, nësätënd: «Yij!» Hnulehnëwã pahnac ßahnah. Ale hayëkawo ŷa ile yañande mënkweko. ⁶ Wëryëlehnü had kopa fagant wulawŵ wahnah hna ga nësëd: «Ile ryokuñahnik fac ryampo ŷa, yañëh vantimp fo ntaŵahnëd, ile ryokuñahnik fac ryampo ŷa wayañëh warar wëmalu fo ntaŵahnëk. Ge wagu ña ye, g'uñen uña, nko koyëna.»

Nahëna

⁷ Ga nihëk ñamëndëlehn nahëna ña, wëryëlehnëwã ntaŵ nahëna ña ga ndekaß, nësätënd: «Yij!» ⁸ Hnulehnëwã pahnac dñunëkah. Ale hayëkawo ŷa, Icëm maciko, do ŷëwã wësëm ŷa rëfëlehnëdëhawo. Njëdayiniho mëk iña hñë sah ryampo hñë wasah wahnah dñuniŷa li, soñe ndawënihëhni vahnë va gë sëlame ŷa, gë inte ña, gë wates ña do gë wulawŵ wuyapah wã.

Bëryëna

⁹ Ga nihëk ñamëndëlehn bëryëna ña hnulehnuwëhni, kwëyët le cënade sadëha hna, walaŵary vële ryaŵiko soñe ikahnënda dëw

hni ña wanës Wën do kabi wasefe lëwu nkeniho. ¹⁰ Ndekadëniho ðus: «Wëjë, Ahwëhn a, ale ye Afacah a, ale ye toña ÿa, hafo guve napëðu ahitinjëhni vahnë vëvë nkal vi awëcagëhni soje sat fu le ndehëtëni ÿi? ¹¹ Awa më njëðayini ale-wo-le acud' jerah canka, tac ntehnini nduñënanani toye, hafo padëni fop vële ryokujëhnedëha Wën va, rëfëka ndawini had gë vëhni ka.»

Kwëhn mbëd' gë ryaw

¹² Ga nihëk ñamëndëlehn ikwëhn mbëd' gë ryaw inja, inkal ña ñënkako ðus gë fanka, hnulehnu ulav wã mbahnëlehn had waÿehn do ulepera wã mbëntëlehn had wasat. ¹³ Wahol wã njolehni nkal li, had gante njojëd wanuÿ ka ge sël sankaf ÿa ñënkëka. ¹⁴ Ambin ña më njik had kayëte fëÿëde, do fop wahuÿ wã gë watinti ña kërëniko hn'ile nkeho hna.

¹⁵ Wati rac, vëhnañ vëvë nkal vi, gë wakamari ña, gë vësankaf wasodade wã, gë vëvetak va, gë vëhwëhn fanka va, gë vëramp va do gë vahnë vële ye afaya va, fop coŵaniho hnë wakary hna do gë hnë wëraka wahuÿ hna. ¹⁶ Ntehnëdënihëhniwo wahuÿ wã gë wëraka wã: «Yohahninëfu, do coŵëryinëfu ñawët yëka ale lañak hnë tinki ahnañ aÿi do gë antavah Fape ña! ¹⁷ Fac sankaf ntavah ntëw hni ña tëkik: mo hod mëkanti?»

7

Bulunda gë yavëta Wën

¹ Ga ndëcëk rac, më hnuhuhëhni wamëleka wanah ga kahnëni hnë wahëd' wahnah wavë nkal wï. Pëlanï wasël wahnah wavë nkal wï, soje sël ÿa antë mbok cël nkal li, wov hna do fëna wëla hnë atëh ndampo. ² Do më hnuhuha mëleka haŵary ga kayëd' gë cape pëhna lav. Mënkwëko ile lihande iyavëta mba Wën paryi. Ndekandëhëhni ðus wamëleka wanah wante yëðayiko imëk mbëvehnëni nkal inji gë wov ÿi: ³ «Antë avëvehnu nkal inji, wov ÿi, vatëh vi, hafo lifuni yavëta wayëka hna vëyohal Wën va.» ⁴ Tac nkwëryëbu vahnë vële hnuÿak yavëta ÿa tëkëni wawuli keme gë wafëhw wahnah gë vënah (144,000). Vëhni wahnënk vijë Isërayel hna fop matiniho:

⁵ hnë hnënk Yuða hna: vahnë wawuli pëhw gë vëhi (12,000) liyiko yavëta ÿa;

hnë hnënk Riben hna: vahnë wawuli pëhw gë vëhi (12,000);

hnë hnënk Gad hna: vahnë wawuli pëhw gë vëhi (12,000);

⁶ hnë hnënk Aser hna, vahnë wawuli pëhw gë vëhi (12,000);

hnë hnënk Nefëtali hna, vahnë wawuli pëhw gë vëhi (12,000);

hnë hnënk Manase hna, vahnë wawuli pëhw gë vëhi (12,000);

⁷ hnë hnënk Simeÿo hna, vahnë wawuli pëhw gë vëhi (12,000);

hnë hnënk Levi hna, vahnë wawuli pëhw gë vëhi (12,000);

hnë hnënk Isakar hna, vahnë wawuli pëhw gë vëhi (12,000);

⁸ hnë hnënk Sabilon hna, vahnë wawuli pëhw gë vëhi (12,000);

hnë hnënk Yosef hna, vahnë wawuli pëhw gë vëhi (12,000);

hnë hnënk Besame hna, vahnë wawuli pëhw gë vëhi ntiyiniho yavëta (12,000).

Wabulunda mbin hna

⁹ Ga ndécék rac, më hnuɓuhèhni kore vahnë vële wok koɓena ndëkwini. Vahnë vëvë wayal fop yeho gë wahnënk wã fop gë wabulunda ña fop do gë vanësa va fop. Haryënkw tinki ahnaŵ hna kahnëniho do gë haryënkw Fape fa, viyi viyah ntiyaniho do mënkweni waryund. ¹⁰ Ndekadëniho ðus:

«Ipeh iña hnë Wën fu, le lañak hnë tinki ahnaŵ hna, matik do gë Fape hna.»

¹¹ Wamëleka ña fop caharaɓ tinki ahnaŵ hna kahnëniho, gë vicër va do gë wulaŵ wahnah wã. Ga nkwëryëdëniho ile nësëdëniho vahnë ÿa, ndëkwëhnëdëniho hafo wayëka wã ñak nkal ña do cëmbëdënihawo Wënu ña. ¹² Ntehnëdëniho: «Amina! Arabi idëwan ña, gë icëmb ña, g'usery wã, g'icamehn iña, g'untënah ña, g'imëk iña do gë fanka fa kwëhn Wën fu ña kantëm! Amina.»

¹³ Awa, acër aryampo më tëyëko: «Vële liyak viyi viyah vi, vëhni mo ye do ne matini?»

¹⁴ Më lëkwaɓuha: «Ahwëhn mën, njëtëru!»

Tac më ntehnëko: «Vële watik horot sankaf va ye. Ndagëni viyi vilëŵ hni va do njerënëni hnë sat Fape hna. ¹⁵ Soje rac nkeni haryënkw tinki Wën hna do ndokujëhnëdëniha g'anent gë g'umëd Cery Cankaf ntëŵu hna. Ale lañak hnë tinki ÿa keryëdëhëhni. ¹⁶ Bokëdina njohni inte, bokëdina njohni wënka, do ulav wã bokëdina njahni, ma yakah haŵary, ¹⁷ kaɓi Fape fante ye tinki ahnaŵ hna yed ahekery alëŵ hni ÿa, do njiryeryëdëhëhni gë wahayalin wënka uwám ka. Do Wënu ña pëhwëcëdëhëhni fop wankwën ña vinkër vidëŵ hni hna.»

8

Soje ñamëndëlehn ikwëhn imbëd gë wahi

¹ Fape fa, ga nihëk ñamëndëlehn kayëte ikwëhn mbëd gë wahi ña, ambin ña ndemëhnalehn mpëd.

Soje walënk w mbëd gë wahi

² Tac më hnuɓuhèhni wamëleka mbëd gë waki hahnëko haryënk w Wën hna; walënk w mbëd gë wahi njëdayiniho.

³ Mëleka haŵary më njijëk ñëŵ haryënk w le cënade sadëha hna; ile fëdande iduf mënk wëko, gë sanu ntiyiko. Më njëdayik ðuf yabah soje pëd hn'ile ntide sadëha hna gante kayahnëd hwëcic ha gë wayëfa vëfacah va fop g'ambin. Hn'ile ntide sadëha hna, gë sanu ntiyiko do haryënk w tinki ahnaŵ hna nke. ⁴ Hwëcic iduf ña gë wayëfa vëfacah na hnë vák mëleka hna matëko kay hafo Wën hna. ⁵ Tac mëleka ÿa më nufëk ile fëdande iduf ña, pëbënëk hwëdëh hn'ile cënade sadëha hna, ntoj ðuniya hna. Awa pëgwëlehn taj wakopa waparar, wakopa, wabilëbil, do nkal iña ñënkalehn.

⁶ Wamëleka mbëd gë waki wante wënkëko walënk w mbëd gë wahi ña pëhwëtalehnëni soje ntënk wëni.

Soje icël lënk w ryënk wëryënk w

⁷ Mëleka ryënk wëryënk w ÿa cëlëko lënk w lëŵu ÿa: wënka wagurye gë hwëdëh, hnaŵëlëk gë sat, ndehëtik ðuniya hna. Cape ndampo hnë vatar ðuniya hna ñagëko, do tëh ndampo hnë vatar vante ye ðuniya hna fëna ñagëko do fop idël ña ñagëko.

Soŋe icël lënkw higëna

⁸ Mëleka higëna ŋa cëlëko lënkw lëwu ŋa: ile wëntëlëk g'ikun icankaf nte ŋagëd loŋik wov hna. Cape ndampo hnë vacape vatar wov hna mbacako wasat, ⁹ sah ryampo hnë wasah warar le-wo-le yënëd wov hna mbëvehniko. Do hnë fop wakulu wavë duniŋa wï, sah ryampo hnë warar hna mbëvehniko.

Soŋe icël lënkw rarëna

¹⁰ Mëleka rarëna ŋa cëlëko lënkw ŋa: më njojëk g'ambin ikol cankaŋ nte ŋagëdëho had hwëdëh hucankaf. Sah ryampo hnë wasah warar wasën wasankaf hna fop do hnë wahayalin hna fop njojëko kol inŋa. ¹¹ Ikol tac, Wunkah maciko. Wënka wante njohahnëko ŋa mbacako wunkah do vëyabah cëmëniho kabi wënka watac ceniho.

Soŋe icël lënkw nahëna

¹² Mëleka hnahëna ŋa cëlëko lënkw ŋa: cape ndampo hnë vacape vatar lav hna ndafiko gë cape ndampo hnë vatar lepera hna do gë kol ndampo hnë nahol warar hna, soŋe antë nkoryary idanc dëwu ŋa. Koyëna, fac ŋa nkoryeryina idanc dëwu ŋa do umëd ŋa fëna.

¹³ Awa tac më hnuhuha do wëryëbuha jaro nte wayëdëho yaŋ do ryekadëho dus: Kata! Kata! Kata fëladëhëhni vële lëdëk nkal vi soŋe wamëleka watar wañëntaŋ wante fëhwëtaf cëlëni walënkwalëw hni wa!

9*Soŋe icël lënkw vëryëna*

¹ Mëleka vëryëna ŋa cëlëko lënkw ŋa: më hnuhu ikol ga njojëko nkal li mati g'ambin. Ikol ŋa njëdayik sëdëta hatëh hatëwah. ² Ikol ŋa më pidëtëk rënka vë hnam ŋa do hwëcic cahnëlehni had hwëcic nkula cankaŋ. Rac huyëndanëk ulav wä g'ambin ŋa fop. ³ Do hnë hwëcic hutac cahnëdëniho vampul campëndëni nkal li. Njëdayiniho imëk ile wëntëlëk g'imëk wafawëry wä. ⁴ Mbañëhniniho antë përekanëni idël mbë nkal ŋi, ma vatëh, ma vatëh rëhël vi. Tëfëkëhni tonihëhni vahnë vële wok vëliyina yavëta Wën fo hnë wayëka walëw hni hna. ⁵ Vëwawëryanilohna ndawënihëhni, bare korotehnhëhni hnë wadepera imbëd. Horot le ntidënihëhniwo ŋa mëntëlëko had gante korotehndëf ito fawëry ka. ⁶ Hnë wafac warac vahnë va njëkëlehnëdëni icëm ŋa bare vëhnuđina. Përedëhëhni cëmëni, bare icëm ŋa ŋaŋëtadëhëhni.

⁷ Vampul va gë wafahnac wale fëhwëtak uwët mëntëlëniho. Iñë le ye had apënkwa sanu ahnaŋ yehëhniwo vankaf hna, do wayëka walëw hni wä had wëva vahnë nkehëhniwo. ⁸ Imul dëw hni ŋa had iba vësëval nkehëhniwo, do wabeñ wadëw hni ŋa had wëŋa wabësëhn nkehëhniwo. ⁹ Wasakahn walëw hni wä had wajand waryëhwëra ntiyani nkehëhniwo, do wëñaŋ vampaŋ vantëw hni va had wëñaŋ saret hwëhn wafahnac wayabah wale yaryëd gë uwët nkeho. ¹⁰ Wasavët wä had wafawëry nkehëhniwo g'ile tohahnëdëni. Hnë wasavët walëw hni hna nkeho fanka falëw hni fale koroteyehnahndënihëhniwo vahnë hnë wadepera mbëd hna. ¹¹ Ahnaŋ alëw hni ŋa, mëleka hatëh hatëwah yeho. Uwäc lëwu gë Wabëre ŋa Abadon yeho, do gë wagërek ŋa, Apoliyo, umë fëhnetanëk Avëvehn.

12 Kata ryēnkweryēnkw ŷa ndēcēk. Wēli, wakata waki vokēd tēki.

Soŋe icēl lēnkw hwēhn mbēd gē ryaŵ

13 Mēleka hwēhn mbēd gē ryaŵ ŷa cēlēko lēnkw ŷa: mē wēryēbu kopa le wātiko hnē wamiry wahnah wavē tabali sanu hn'ile cēnade sadēha hna, ile yeho haryēnkw Wēnu ŋa. 14 Ntehnēdēhaŵo mēleka hwēhn mbēd gē ryaŵ le wēnkēko lēnkw ŷa: «Pētēryihni wamēleka wanah wante ŷabik vambēŋ sēn sankaf le wācēde Efērat.» 15 Awa wamēleka wanah wante fēhwētako soŋe wati ŷa, gē fac ŷa, gē lepera ŷa do gē bēhn ŷa, pētiniho soŋe ndaŵēniha aryampo hnē vērar hna. 16 Nkwēryēbu ga ntehnēde, wasodade wahwēhn wafahnac ŵa, wawuli wuli wakeme waki nkeniho (200,000,000). 17 Awa nubuhēhniwo wafahnac ŵa gē vēle hayēkēhniwo va: cuḏaniho wayand waryēhwēra wavēntah had hwēdēh, bulu do yalēwaye. Vankaf wafahnac ŵa had vankaf wabēsēhn nkeho. Hwēdēh nkusēdēniho gē hwēcic do gē vēd le fēdēd. 18 Aryampo hnē vahnē vērar hna mbēvēko gē hwēdēh, gē hwēcic do gē ivēd le fēdēd. 19 Fanka wafahnac ŵa hnē wawēs walēw hni hna nkeho do gē wasavēt walēw hni hna; wasavēt walēw hni ŵa gē walēn mēntēlēni, kwēhnak vankaf do gē rac mbērehnahnēdēni.

20 Vahnē vēle woko vēvēvēna va, vēravēlohna icēmb wayine ŋa gē vile pērēni gē wēbāk wadēw hni: wamēn wamēr sanu, gē koryi, gē waryēhwēra, gē wēraka, do gē wadēhwa; wamēn wale wok koḏina nu ma nkwēry ma njas. 21 Fēna vēravēlohna idaŵ vahnē, gē kavēla ntēw hni ŋa, gē ndakēntal meh ntēw hni ŋa do gē ule lēw hni ŵa.

10

Mēleka ŷa gē fēkayēte fapēj̄ik fa

1 Mē hnuhuha mēleka haŵary hwēhn fanka sēlidēho g'ambin. Aŋar fēryēkawo do car ulaŵ yehawo yaŋ nkaf ntēwu hna; yēka lēwu ŷa had ulav nkehaŵo, do wapary wadēwu ŋa had sahnunt hwēdēh nkehaŵo. 2 Fēkayēte fante fidētik mēnkwēko. Tindēko fary rēhw lēwu ŷa wov hna do rahahn ŷa nkal hna, 3 tac ndeka gē fanka, had vēsēhn yērēlak. Ga ndekak, waparāt mbēd gē waki yēmēko. 4 Ga nēmēk waparāt mbēd gē wahi ŵa, ñadēfuho heru, bare kopa wēryēbuho g'ambin ga ntehnēdēho: «Antē aher ile nēmēk waparāt mbēd gē wahi wī, tavēry coŵa.»

5 Tac mēleka le hnuhuho ga tindēko fary rēhw lēwu wov hna do rahahn ŷa nkal hna, mē njelēk vāk rēhw lēwu ŷa g'ambin, 6 mē ntēkēk g'uŵac ale ye kwēlēkwēl ŷa, ale lik ambin gē ile ye hnam ŷa fop, gē nkal iŋa gē le ye hnam ŷa fop, gē wov ŷa gē le ye hnam ŷa fop ntehn: «Ñoñ bokēdēna napi: 7 hale ntēnkwēd mēleka hwēhn mbēd gē waki ŷa lēnkw lēwu ŷa, awa Wēnu ŋa padēnēd viyē visiyamah, gante pēyakēhniwo ka vēyohal vēlēwu wakila ŋa.»

8 Do kopa le wēryēbuho ga nēsēhniḏēho g'ambin ŷa mboko nēsēhne kat: «Yiry ahnuf kayēte nte fidētik hnē vāk mēleka le rindēk fary ryampo hnē wov do yēntaŵ ŷa nkal hna.»

9 Gē vēhni mēleka njidēfuho rēyēwa njēdaŵo fēkayēte fa. Mē ntehnēko: «Teḃary do tokēry. Nkunkēd donk hu hna bare wēs hu hna ntēmēd had wadēj.» 10 Mē rebaŋu fēkayēte fa hnē vāk mēleka

hna do rokëbu. Wës mën hna ntëmëko had wadëj, bare ga kohnëbu nkunkëko donk mën hna. ¹¹ Tac më lehnibu: «Afo avok afëyahh ñe pëhnanëhnëkëhni Wënu ña wabulunda wayabah, gë wayal wayabah, gë vanësa vajabah do gë vëhnaŵ vëyahbah.»

11

Wasede wahi wã

¹ Tac ahnë më njëdako uriry le ÿañande, do nteho: «Yiry aÿañ Cery Wën Cankaf ñi gë hn'ile cënade sadëha hna do dëkwëryihni vële sëmbëdëha Wënu ña hnam. ² Bare selele vë pë Cery ÿa, tavëry, antë aÿañ, kabi vële wok vëyëtëlahna Wën va mawëryanëdëni nkëñëni nkol naŵ cëvah ña hnë wadepëra wafëhw wahnah gë wahi (42). ³ Mawëryanëdëfuhëhni wasede wahi mën wã, vële sudak viÿi icëm va, imëk pëyahhëdëni wanës Wënu ña hnë waÿi wafac wuli gë wakeme waki gë wafëhw mbëd gë ryaŵ (1,260).» ⁴ Waÿi wasede wahi ye vatëh oliv vaki va do gë wayul walampu wahi wale ye haryënkwa Ahwëhn nkal ña. ⁵ Ge ahnë ñad ntihi uŵeh, hwëdëh sahnëd wawës walëw hni hna do mbëvehnëdëhëhni vële ÿëwëkëhni va. Ha, ale ÿad ntihi wëh wã tëfëka ndaŵi koyëna. ⁶ Waÿi wasede wahi kwëhnani imëk soÿe piçëni ambin, memaÿehhahnëni antë mbok tëv hnë wati le pëyahhëdëni wanës Wën hna fop. Kwëhnani fëna imëk soÿe nkhwëcëtëni wënka ña nke wasat do cëlëndi nkal li sifa uŵeh fop, nte-wo-nte ñadëni ña.

⁷ Ge puhnani wafac ucedëya ntëw hni ña, intaw yapah ña ndaniç hnë hatëh hatëwah hna mëtaryëdëhëhni, mëkëdëhëhni do ndawëdëhëhni. ⁸ Do waÿas walëw hni wã hnë ÿëwa bulunda nkol canka hna nkoç, nkol canka nte ye had Sodom gë Esipët*, hn'ile pakiko Ahwëhn hni hna dënk nke. ⁹ Vahnë hnë wabulunda hna fop, wahnënk hna fop gë vanësa hna fop do gë wayal hna fop njijëdëni njëkëdëni waÿas walëw hni wã hnë wafac warar gë fagant fac, do vëwawëlohna mbañini. ¹⁰ Vëvë duniÿa vi nëñëdëhëhni soÿe icëm wakila waki watac kabi korotehnhëhni d'us vële lëdëk nkal vi. Awa natëdëhëhni do nkhwëcëtëdëni wabuña.

¹¹ Ga ndëcëk wafac warar gë fagant fac ÿa, iyën uwám le watik Wën njij tënkëhni wakila waki ña, matëlehnëni. Awa vële yëkëdëhëhniwo va më ntakëkëhni d'us. ¹² Tac wakila waki ña më nkhwëryëni kopa sankaf le watik g'ambin, ga ntehnëdëhëhni: «Kayin ani!» Kayëlehnëni g'ambin, hn'añar, tase vële ÿëwëkëhni va. ¹³ Hnë wati rac dënk, nënkalehn nkal iña gë fanka, cape ndampo hnë ipëhw naŵ hna njolehn. Vahnë wawuli mbëd gë vëhi cëmëniho hnë iñënk nkal tac. Vële woko va ntakëkëhniwo do ntënenëdënihaŵo Wën hunte ye g'ambin ña.

¹⁴ Kata higëna ÿa ndëcëk. Wëlin kata rarëna ÿa biÿëdëna tëkid.

Soÿe lënkwa hwëhn mbëd gë wahi

¹⁵ Mëleka hwëhn mbëd gë wahi ÿa më ntënkwek lënkwa ÿa: wakopa wacankaf ntehnëdëho ambin hna: «Inaw mbë duniÿa ñi nke gaki hnë wëbák Ahwëhn fu ÿa gë Arëhnyayik alëwu ÿa.

* **11:8** 11.8 Sodom gë Esipët: Wënu ña hitiñëk vañi vacape vaki ntëbi wayëntaw wã. (Wapëgwala 19.24-25; Icahn 14.23-28)

Nawěd kwělëkwël!»

¹⁶ Vicēr wafēhw wahi gē vēhnaḥ, vēle laṅako hnē watinki ahnaŵ hna haryēnkW Wēn hna, ndëkwēhnēniho wayēka wā nkal hna do cēmbēdēnihaŵo Wēnu ŋa nēsātēndēni:

¹⁷ «Camehnēderu, Ahwēhn Wēn Hwēhn Fanka Fop,
ale ye do ale yeho,
kabi fanka fasankaf hu fa rufahnēru
ahahnēndahn inaw hu ŋa.

¹⁸ Wayal wā ntavëkēhni,
bare tame ntavah ntēw hu ŋa rufēhnaḥ.

Wati le hitiṅahnēduhēhni vēsēm va tēkëk
gē le vuāhnēduhēhni vēyohal hu va, wakila ŋa,
gē vēfacah va do gē fop vēle lēnēnēd wāc hu wā,
vēroy gē vēhnaŷah

do gē le vēvehnēduhēhni vēle vēvehnēd nkal va.»

¹⁹ Do Cery Wēn Cankaf g'ambin ŋa piđētalehn, hnulehnu kwēni akwētēla ŋa. Awa nkelehn wabilēbil, wakopa, waparāt, iñenka nkal do gē rēv wagurye wayabah.

12

Soṅe wēdahēse mbēd gē wahi

Soṅe Asēval a gē fato fa

¹ Ga ndēcëk watac, dahēse fēmpēhnahnaḥ sankaf sahnëk ambin hna: asēval yeho ale suđako ulav, ulepera wā wapary hna nkehawo do pēnkWako apēnkW ahnaŵ hwēhn wahol pēhw gē vēhi. ² Ndonkëko do ndekađēho ulav donk hnag wā.

³ Dahēse haŵary mbok cahnēlehn ambin hna: fato vēntah sankaf yeho le hwēhnaḥo vankaf mbēd gē vaki gē wamiry ipēhw do gē apēnkW ahnaŵ hnē nkaf-wo-nkaf. ⁴ Savēt lēwū ŷa pahēcëko sah ryampo hnē wasah warar wahol wavē g'ambin hna ntonji nkal li. Fato fa mē kahnëk haryēnkW asēval ale ŷad nag ŷa, soṅe kohna fatah fa ge rëk nagi. ⁵ Asēval a mē nagëka facan, fante hnaŵēndēhēhni do heryēd wayal wī fop gē ryoko ryēhwēra. Fatah fa njoyiko taṅ đarël Wēn hna do gē đarël tinki unaŵ ntēwū hna. ⁶ Awa asēval a nkaryēlehn gē wula, ŷēwa le pēhwētēhnëkaŵo Wēnu hna, soṅe pabahna hnam hnē wafac wuli gē wakeme waki gē wafēhw mbēd gē ryaw (1,260).

⁷ Tac nkelehn uŵēt ambin hna: Misel gē wamēleka wadēwū ŋa mētaryēnihaŵo fato fa. Fato fa umē fēna mētaryēdēhēhniŵo gē wamēleka wadēwū ŋa, ⁸ bare fato fa wëkiko, do umē gē wamēleka wadēwū ŋa ntayiniho ambin hna. ⁹ Fato fa ntonjiko gē pēr; umē ye lēn sēr ŷa, le wācik Aŷēw vahnē ma Sintani, ale rokađ đuniŷa fop. Ntonjiko nkal hna, do gē wamēleka wadēwū ŋa per.

¹⁰ Tac mē wēryēbu kopa sankaf mbin hna, mē lehnēdēho:

«Tame ipēh ŋa do fanka fa

do Inaw Wēnu fu ŋa

do gē ucankaf Arēhnayik alēwū ŷa tēkik!

Fato fa, ale hnēsēdēho wameh vēŷēnta fu va

haryēnkW Wēn fu

g'anent gē g'umēd, ntonjiko ntayiko ambin.

11 Do vēyēnta fu va mēkēniha
 gē sat Fape fa
 do gē wanēs Wēn wante cedeyahnēdēhni ŋa;
 vēwēyēryalohna njēdahnēni uwām walēw hni wā, kēbēnaniho soŋe
 cēmēni.

12 Soŋe umē ye natēryiŋi, ambin,
 do gē wūhnē vēle lēdēk hnam va!

Kata yehu wūhnē, nkal gē wov,
 kabi Sintani cēlēryik darēl hun.

Antavēka dūs

kabi njētēk wati le nkoryaryēk ŋa yabēna.»

13 Fato fa, ga kamahnēk ntonjiko g'inkal, mē tēfēlendēha asēval ale
 hnagēkawo facan fa. 14 Bare asēval a mē njēdāyik vampaw jaro
 cankaŋ va soŋe matahn nji gē wula yēwā le pēhwētānēhnik hna, hn'ile
 pabēdēhna wabēhn watar gē fagant bēhn, ŋawēt lēn* rac. 15 Awa lēn
 ŋa mē nkurēk wēnka wante ye had garyēla hamēhni asēval a, soŋe
 wēnka ŋa njohna. 16 Bare nkal ŋa ndemakawo asēval a; piđētako do
 kohn sēn le nkurēko fato fa. 17 Fato fa ntavēkawo dūs g'asēval a, do mē
 njik mētaryēhni vutah vuñēntaw vumba asēval va, vēle wawēhnēd
 vakwēda Wēn do sedeyahnēdēha Yesu va. 18 Tac mē kahnēk tēfary
 wov hna.

13

Ntaŋ yapah ndampo nte sahnik wov hna

1 Awa nubuha ntaŋ yapah ndampo ga cahniđ wov hna. Kwēhnako
 wamiry pēhw gē vankaf mbēd gē waki. Hnē wīry-wo, apēnk w ahnaŋ
 pēnk wako do hn'ankaf-wo nkeho uŋac le yewēdēha Wēnu ŋa. 2 Intaw
 nte hnuhuho ŋa gē gērēm mēntēlēniho, wakwēr wadēwu ŋa njēwēko
 do kwēhnako wakarehn wayaryah, do wēs ŋa had va vēsēhn. Fato
 fa mē njēdaka fanka falēwu fa, tinki ihnaŋ dēwu ŋa do g'ucankaf
 camah. 3 Ankaf ndampo ntaŋ ntiyako cērēk had cēm, bare tame sēr
 lēwu ŋa njērēk. Awa dūniŋa ŋi fop pēmpēhnahnēkawo gē watac do
 tēfēlehnēniha intaw ŋa. 4 Vahnē va fato fa cēmbēdēniho kabi intaw
 ŋa njēdako ucankaf ŋa do intaw ŋa cēmbēdēniho ntehnēndēni: «Mo
 kēñēlahnēni g'intaw ŋi do mo hođ mētarya?»

5 Intaw ŋa maŋēryaniko soŋe kol naŋēnand do nēsēnd wante
 yewēdēha Wēnu ŋa. Njēdayiko imēk ntind cankaŋ ntēwu ŋa soŋe
 wadepera wafēhw wahnah gē waki (42). 6 Nēsēdēho wameh njewēnda
 Wēnu ŋa: uŋac Wēnu ŋa njewēdēho gē yēwā le ntēdahnēk ŋa do gē
 fop vēle lēdēk ambin va. 7 Njēdayiko ucankaf soŋe kol mētaryēhni
 vēfacah va do mēkēhni. Njēdayiko ucankaf ŋa hnē wahnēnk fop gē
 wabulunda hna fop gē vanēsa hna fop do gē wayal hna fop. 8 Fop
 vēle lēdēko nkal vi, vēle woyiko kerina wamac wadēw hni wapēgwa
 dūniŋa hna hnē kayēte uwām Fape fante hácik fa, cēmbēdēniha ntaŋ
 ŋa.

9 Ge ahnē kwēhnaŋ vanēf, nkwēry!

10 Ge ahnē tēfēka nke aramp,
 aramp yed;
 ge ahnē tēfēka ndaŋi gē sēlame,

* 12:14 12.14 Lēn wácik fēna fato ma Sintani.

gë sêlame ndawêdfe.

Wati ŷa ye le tēfahnēkēhni kwēhnani vēfacah va iduñēna ŋa do ikwētahn ŋa.

Ntaw̃ nte sahnik nkal hna

¹¹ Tac mē vokēbu hnuwa intaw̃ yapah kawary ga cahnid nkal hna. Wamiry waki kwēhnako had fape, bare had fato nēsēdēho. ¹² Kwēhnako fop ucankaf ntaw̃ nte sahniko wov hna do ucankaf tac ndokuñahnēdēho tase ntēwu. Intaw̃ bē nkal ŋa porosiñehnēdēho nkal ŋa gë vēle lēdahnēk va nñēfandēniha intaw̃ bē wov ŋa nte yērēniko usēr le ryaw̃ēd. ¹³ Intaw̃ bē nkal ŋa ntiko viyē vifēmpēhnahnah dūs afo cēlēndi hwēdēh g'ambin, tase vahnē fop. ¹⁴ Gë vifēmpēhnahnah vile mawēryahniko nti tase intaw̃ bē wov ŋa tokakēhniwo vēle lēdēk nkal va. Mē ntehnēkēhni vēle lēdēko nkal va mbēryēni ile wētēlēk g'intaw̃ bē wov nte sērehniko do vokajēk uwām hna. ¹⁵ Njēdayiko fēna imēk nñēndahn ile liyiko mētēlēni g'intaw̃ bē wov ŋa gante kolahnēd nēsēnd do ndawēhnēndēhni fop vēle wok vēyēfadilahna va. ¹⁶ Ntiko fēna hafo vahnē va fop, vutoy gë vēhnañah, vēvetak gë vēhañēhnah, vēle ye afaya gë vēramp, mawēni ntiyini yavēta vāk rēhw hna ma yēka hna. ¹⁷ Do ahnē antē kol ntaw̃ ma nkwañ iñē ge kwēhnana yavēta ŷa, umē ye uñac intaw̃ bē wov ŋa ma idēkw nte rēfēlēk gë uñac rac wā.

¹⁸ Wati ikwēhna uyēt wā ye. Arabi ale hwēhnak hakili ŷa nkwēry ile pēhnētanēd viñi vidēkw intaw̃ vi, kabi idēkw tac soñe vahnē va ye, do idēkw tac ye wakeme imbēd gë ryaw̃ gë wafēhw imbēd gë ryaw̃ gë imbēd gë ryaw̃ (666).

14

Fape fa gë vēle ntaw̃ētēk va

¹ Tac nubuha hnē Ikuñ Siyō* hna Fape fa ga kahnēni gë vahnē wawuli keme gë wafēhw wahnah gë vēnah (144,000), vēle heriko wāc lēwu gë wāc Rēmu hnē wayēka hna. ² Do mē wēryēbu kopa le wātik g'ambin ŷaw̃ēdēho had wavonkēlo wēnka wov, had farat sankaf. Kopa le wēryēdēfuho ŷa mētēlēniho fēna g'itēmp nte rēmpēdfe. ³ Vahnē vērac hnēw̃ hasēk nñēw̃ēdēniho haryēnk w tinki ahnañ hna gë haryēnk wulañ wahnah hna do gë vicēr hna. Ahnē kodilohna nñēna hnēw̃ rac ge gena vahnē wawuli keme gë wafēhw wahnah gë vēnah (144,000), vēhni vēle lawētiko nkal va. ⁴ Vēle wok vēronkēnana gë vēsēval va ye, vēyētēna vēsēval. Fape fa tēfēlehnēdēni fop le njid hna. Ntaw̃ētini hnē vahnē hna soñe nkeni vēryēnk wēryēnk wēle sēnayik had sadēha Wēnu ŋa gë Fape fa. ⁵ Kobēri vēwērēna; vēhwēhnana ile nirađeni.

Ipēyahñ kiti

⁶ Tac mē hnuhua mēleka hañary nkwayēdēho yañ. Gë Wanēs Wakasēk wante wok dēcēdīna, wante rēfēkawo pēyahni vēle lēdēk nkal va, nñijēk: vahnē hnē wayal hna fop gë wahnēnk hna fop gë vanēsa hna fop do gë wabulunda hna fop. ⁷ Gë kopa sankaf ntehnēk:

* **14:1** 14.1 Siyō fakun ye Yerusalem hna hn'ile nke Cery Wēn Cankaf hna.

«Dënëñeryina Wënu ña do cëmbëryina, kabi wati kitiñ dëwu ña tëkik. Cëmbëryina ale lik ambin gë inkal ñi, gë wov yi do gë wahayalin ñi.»

⁸ Tac, mëleka higëna më tëfika do ntehn: «Njok! Babilon Samah ÿa njok! Umë ye ale yëfakëhni wawal wï fop cenì uñen nte liyehnëdëhëhniwo kwëlëkwël le ñewëk Wënu ña!»

⁹ Mëleka rarëna më tëfikëhni waÿentaŵ ŵa do gë kopa sankaf ntehnëk: «Ge ahnë sëmbëdëha intaw ña gë ile liyik mëntëlëni g'umë ŷa, ge nuŷak yavëta ŷa yëka hna ma vák hna, ¹⁰ ceŵ umë fëna uñen antavah Wënu ña, unte hotayik hara cutina gë wënka hnë nkëlëŵa tëmpah ntavah ntëwu hna. Sifa vahnë vérac korotëdëni ðus hwëdëh hna do gë hn'ivëd le fëdëf hna haryënkŵ wamëleka wapacah hna do gë Fape hna. ¹¹ Hwëcic hwëdëh hunte horoteyehnëdëhëhni véle sëmbëdëha intaw gë ile liyik mëntëlëni ŷa, véle hwëhnaŵ yavëta uŵac lëwu va, cëhnëd kwëlëkwël do vëhwëhnađina iyinëga g'anent g'umëd.» ¹² Wati ŷa ye le tëfahnëkëhni kwëhnnani véfacah va iduñëna ña, maŵëhnnëni vakwëda vantëwu va do nko kahnëndani hnë Yesu.

¹³ Tac më wëryëbu kopa ga ntehnidëho g'ambin: «Kerëry aki: Mbetani véle ye g'Ahwëhn a hafo cëm hna!»

Iyir Ipacah ña ntehnëk, «Ha, njinëgađëni wađoku wadëw hni ña, kabi ile ntini ŷa tëfëlehnëdëhëhni.»

Soŷe ikitiña tëkwa

¹⁴ Ante njëkëdëfuho ña, nuɓuho añaŵ jah, do hnë ñar tac ale wëntëlëk g'ahnë lañako. Apënkŵ sanu ahnaŵ pënkŵako do mënkŵ ikáca ñakah. ¹⁵ Tac mëleka haŵary më cahnik Cery Wën Cankaf hna do ndekahna ale yeho hn'añaŵ hna: «Dokuñañnëry ikáca hu ñi ahácahn, kabi uhác vé nkal ŵa mbëntëk.» ¹⁶ Awa, ale yeho hn'añaŵ ŷa më nkwësirëk káca ña nkal hna, do uhác vé nkal ŵa fop káciko.

¹⁷ Tac mëleka haŵary më cahnëgik hnë cery Wën cankaŵ mbë g'ambin hna; umë fëna ikáca ñakah mënkŵëko.

¹⁸ Tac mëleka haŵary kat, le hwëhnaŵo imëk hnë hwëdëh ña, më cahnëgik hn'ile cënađe sađëha hna do ndekahna ale wënkëko ikáca ñakah ña: «Nufëry ikáca hu ñi alëpëtahn wadëwël atëh resen nkal ñi, kabi mbëntëk.» ¹⁹ Mëleka ŷa më nkwësirëk ikáca dëwu ña nkal li. Më mbarëpëk waresen wavë nkal wï, do ntoñ ile mbarëpëko ŷa hnë tank camah ntavah Wën hna le ñwëŷehnëde.

²⁰ Më ñwëŷehnik wadëwël ña hnë tank camah le ye hamëhni nkol hna; wasat më cahnëk hnë tank camah hna ñi had uŵac hafo tëk wawës wafahnac hna do campëko hnë wakilometër wakeme watar (300).

15

Soŷe vahnë véle nkok mëkëna ntaw ña

¹ Ga ndëcëk rac, më vokëbu hnuwu ambin hna dahëse haŵary samah do vénak: wamëleka mbëd gë waki wënkëk wëkata wacankaŵ mbëd gë waki. Wañi ye watëkwa ña kabi gë véhni pađënëd ntavah Wënu ña. ² Më hnuɓu ile ye had wov lancah ile hnaŵëlëk gë hwëdëh, do véle wok vësëmbëlahna ntaw ña g'ile fëriko mëntëlëni ŷa, gë véle wëŷëk yavëta lëwu ŷa, ðarël hnë wov lancah rac kahnëniho. Warëmp

wale njëdakëhniwo Wënu ña mënkwëniho. ³ Njëwëdëniho hnëwë Fape fa gë Moyis, ayohal Wënu ña:

«Ahwëhn Wën Hwëhn Fanka Fop,
Vantiyehn hu va camëk do mbënak!

Ahnawë wayal,

Vankawë hu va catëk do toña ye!

⁴ Mo wok dënënedïlihna, Ahwëhn?

Mo wok cëmbëdëfina uwac hu wã?

Wëjë fo ye afacah.

Fop wayal wï njijëdëni do cëmbëdëhnihi,

kabi nuni kitija hu ña.»

⁵ Tac nubu ambin Acery Wën Cankaf, rac ye usank[☆] ule ryënkwëtehnëdëho kwëtëla ña, ga pidëtak, ⁶ do wamëleka mbëd gë waki ña wante wënkëko wakata mbëd gë waki cahnahnëni hnam. Vacud vacankaf vapacah vanjerah vante fëtëd vante rëkëdëhëhniwo hafo wapary hna cudaniho do ñëbani waryil sanu wayankah wasakahn walëwë hni hna. ⁷ Ryampo hnë wëlawë wahnah hna njëdakëhniwo wamëleka mbëd gë waki ñi ñërya sanu nte rëmpëhnik untavah Wën ale wok kantëm. ⁸ Idanc Wënu ña do gë fanka falëwu fa pëbëneko Cery ñi gë hwëcic. Ahnë kodilohna tënk hnam hafo pad wakata mbëd gë waki mba wamëleka mbëd gë waki ñi.

16

Soje wakata mbëd gë waki ña

¹ Ga ndëcëk watac, nkwëryëbu kopa sankaf hnë Cery Wën, le lehnëdëhëhniwo wamëleka mbëd gë waki ñi: «Yiryin do campehnëryin fop nkal li vañërya mbëd gë waki ntavah mba Wën.»

Kata ryënkwëryënk

² Aryënkwëryënk a njik campehn ñërya ntëwu ña nkal hna: wahajën wawëh do walawah ryafëkëhniwo vahnë vële hwëhnako dahëse ntawë yapah do sëmbëdëho ile liyiko mëntëlëni g'umë ya.

Kata higëna

³ Ahigëna ya campehnëk ñërya ntëwu ña wov hna: wënkã ña mbacalehn had sat asëm, do fop vile yehëhna wov hna hwëhnak sël uwám wã cëmëni.

Kata rarëna

⁴ Ararëna ya campehnëk ñërya ntëwu ña hnë garyëla hna do wahayalin hna: wënkã mbacalehn sat. ⁵ Do nkwëryëbuha mëleka le hwëhnako imëk hnë wënkã ga ntehnëd:

«Catëru, wëjë ale ye do yeho,

kabi wakiti wante liru ña acatëk;

⁶ Vahnë va campehnëni sat wëfacah do wakila,

sat ye fëna ile yëdaruhëhni ceni.

Rac sanjëkëhni!»

⁷ Do nkwëryëbu kopa le wãtik hn'ile cënafe sadëha hna ga ntëkwad: «Ha, Ahwëhn Wën Hwëhn Fanka Fop, wakiti wadëw hu ña pëbëka toña do usatah.»

Kata hnahëna

☆ 15:5 15.5: Vantiyehn 7.44

⁸ Ahnahëna ŋa campehnëk ñërya ntëwu ŋa lav hna, do maŋëryanik pëdëni vahnë va gë hwëdëh lëwu ŋa. ⁹ Vahnë va pëdëlehni gë uyakah samah; njewëdëni uŋac Wënu ŋa ale hwëhnak uŋëka hnë wani wakata, bare vēwëcëtana vankeya vantëw hni soŋe cëmbahnëniha.

Kata vēryëna

¹⁰ Avëryëna ŋa campehnëk ñërya ntëwu ŋa hn'itinki naŋ ntaŋ yapah hna: inaw ntëwu ŋa pëbëlehna umëhwëry. Vahnë va ñëradëniho ryëw ŋa kabi korotëdëniho ðus; ¹¹ njewëdëniha Wën mbë ambin ŋa soŋe wahorot walëw hni wi do soŋe vanag vantëw hni vi, bare vēwëcëtana vankeya vantëw hni vi.

Kata hwëhn mbëd g'iryaw

¹² Ahwëhn mbëd gë aryaŋ a campehnëk ñërya ntëwu ŋa hnë sën sankaf le ŋacik Efërat: wënka ŋa më nkuhënik pëhwëtani nkaŋ vēhnaŋ vēle ŋatid ipëhna lav. ¹³ Tac, hnë wës fato, hnë wës ntaŋ yapah do hnë wës kila wamër, nubu ga canëd wahakili warar waŋeh had wafor wasanjink. ¹⁴ Vëyin ye wahakili Sintani, wale lid wafëmpëhnahnah. Njidëni cap vēhnaŋ vēvë nkal fop, ndanko mbarëpëlahnëni soŋe wët fac sankaf Wën Hwëhn Fanka Fop.

¹⁵ Ahwëhn a ntehnëk: «Wëlin nkeryibu had ale. Mbetak ale heryëk do woryerik viyi vilëwu va, g'antë nji wëtata fo soŋe antë tav nuyi usëfëhnah lëwu ŋa.»

¹⁶ Wahakili Sintani ŋa mbarëpënihëhni vēhnaŋ va hn'ile macik gë Wa-ebëre ŋa Arëmagedon.

Kata hwëhn mbëd gë wahi

¹⁷ Ahwëhn mbëd gë vēhi ŋa campehnëk ñërya ntëwu ŋa sël hna do cahnëk hnë Cery Wën hna kopa sankaf le ŋatik tinki ahnaŋ hna ntehn: «Antiyak!» ¹⁸ Tac pëgwëlehn taŋ mbiliñëtënd, wakopa, wakopa waparar, do nkal iŋa ñënkalehn ðus g'ante nkok diyahna kobëri ga nkehahnëk ahnë nkal li. ¹⁹ Nkol cankaf ŋa capëko warar do vankol wayal ŋa fop mbëvëko. Wënu ŋa ndënkwëtajëko nkol cankaf nte ŋacëde Babilon njëdahna ñërya ñen ntawah cankaf ntëwu. ²⁰ Fop watinti ŋa nambiko do wahuŋ ŋa njoko. ²¹ Wagurye wante rëkëhnëd wakilo wafëhw wahnah g'imbëd (45) g'ambin njohahnidëhëhniŋo vahnë va do vahnë va njewëdënihawo Wënu ŋa soŋe kata wagurye kabi iŋi kata nkeho ulakëmak.

17

Intaŋ yapah g'ale wafad

¹ Tac, aryampo hnë wamëleka mbëd gë waki hna wante wënkëk vañërya mbëd gë vaki va njijëk ntehno: «Yij, tufëdëmi kitinŋa asëval ale yëtahnik igwafa cankaf, umë ye Babilon, ale lañak tëfary wasën hna. ² Vëhnaŋ vēvë nkal va g'umë nkwaŋadëni do vēle ye nkal va ndëwëni uñen nte nkwaŋadëni.»

³ Tac Iyir Ipacah njihahniko do mëleka ŋa njoko hnë wula hna. Hnam nuŋuha asëval kayëka ntaŋ bëntëvēntak nte herik fop mbahn ntëwu hna ŋac wayëw Wënu do hwëhnak vankaf mbëd gë waki do wamiry pëhw. ⁴ Asëval a cudak viyi vēle ye had ðulu gë vēntëvēnt, kayëtak sanu, wëraka wafërën do wanjere. Mënkwëk vāk hna ñërya

sanu, nte fëbëka wëh do ronk nkwafo ntëwu. ⁵ Yëka lëwu hna keriko wac ile hwëhnaq ufëhnëtahn sowik:

«Babilon Cankaf,
hnëm vële wafad
do vankeya vakayah
vante ye nkal vi.»

⁶ Do nubuha asëval a ndëwëk sat vëfacah, rac ye sat wasede vële sëmëk soje Yesu. Ga nubuha apëmpëhnahnëkowo.

⁷ Tac mëleka ÿa ntehnëko: «Soje ye pëmpëhnahnëki? Apëyadëmi ile pëhnëtahnëk asëval a do ntaw nte ryibëka ñi nte hwëhnaq vankaf mbëd gë vaki do wamiry pëhw. ⁸ Ntaw tac nte nuru ñi nkeho, bare gona. Cahnid hatëh hatëwah hna do njid gante mbëvëd. Do vëvë nkal va, vële wok vëherihna wac kobëri wapëgwala ðuniÿa hna, hnë kayëte uwám, vahnë vërac pëmpëhnahnëdëhëhni ge nuniha intaw ñja, umë ale yeho, wok gona, do vokajëd.

⁹ «Wati ÿa ye le rëfëka kwëhnahnin wasery gë hakili facah nkwëryahnin waji: vankaf mbëd gë vaki vi ye wahun mbëd gë wahi le ndahëk asëval hna. Vërac ye fëna vëhnaw mbëd gë vëhi. ¹⁰ Imbëd fagant lëw hni njoni, ahwëhn mbëd g'aryaw ÿa nkok naw, ahwëhn mbëd gë vëhi ÿa wok tëkina ten, bare ante tëkid ña biÿëdina. ¹¹ Ntaw ante yeho ñi do wok gona, nke umë dënk ahnaw ahwëhn mbëd gë vërar. Umë ye fëna aryampo hnë mbëd gë vëhi hna do njid gante mbëvëd ka.

¹² «Wamiry pëhw wante hnuru ñi ye vëhnaw pëhw vële wok vëhnawëna ten, bare wati ryampo, vëhni gë ntaw ña nuÿadëni uwëka ahnaw. ¹³ Vëhni fop nkwëryëla ndampo fo kwëhnani: njëdaniha ntaw ña fanka do wëka lëw hni. ¹⁴ Vëhni wëtarëdëha Fape fa, do Fape fa mëkëdëhëhni, kabi umë ye Ahwëhn vëhwëhn, do Ahnaw vëhnaw, do g'umë vële wacik va, vëréhnayik va, vële hahnëdak va, mëkëdëhëhni.»

¹⁵ Tac mëleka ÿa mbok nteho: «Wasën wale hnuru wï, wale ntañahnëk asëval ale wafad ÿi, vëhni ye wabulunda, wakore wayabah, wayal do vanësa va. ¹⁶ Wamiry pëhw wante hnuru ñi do ntaw ñi ñewëdëniha asëval ale wafad, atëbëdëniha fop do tavëdëniha wëtata fo; tokëdëni mbahn ntëwu do mbëvendëniha gë hwëdëh. ¹⁷ Ha, Wënu ña kwëtëk hnë ntawary ntëw hni ntihahnëni vile pëhnaq nti va: njëdadëniha unaw ntëw hni ña ntaw ñi, hafo pad wanës Wënu ña. ¹⁸ Awa, asëval ale hnuru ÿi, ankol cankaq ñi ye nte hnawëhnëkëhni vëhnaw vëvë nkal vi.»

18

Iyo Babilon

¹ Ga ndëcëk watac, nubuha mëleka hawary ga cëlid g'ambin. Kwëhnako uwëka sankaf do humpen hudëwu ha pëtehnëko nkal ña.

² Ndekako gë kopa sankaf:

«Njok! Babilon Samah ÿa njok!

Ambacak ryaha wayine,

ryaha wahakili wawëh,

ryaha wasëry wawëh do wayëwik.

³ Ha, fop wayal wa ceni uñen ntëwu

nte liyëhnëdëhëhniwo kwëlëkwël le ñewëk Wën:

vëhnaŵ vëvë nkal va nkwaſani g'umë,
do vëwaf vëvë nkal va mbetani soje hnapul sankaf lëŵu.»

⁴ Do fëna nkweyëſbu kopa haŵary le watik ambin hna ga ntehnëd:
«Cahnëryin aſi nkol, bulunda mën,
danko antë ayentahniŵu wameh wadëŵu,
do antë ahnuŷantiŵu wakata wante rëfëka ñi.

⁵ Wameh wadëŵu ña ndivëlëk hafo g'ambin
do Wënu ña ndënkweſtajëk vantiyehn wameh vambë inji nkol.

⁶ Diriyina had gante ntikëhni vëŷëntaŵ ka,
bësaryina wahwënta wahi ile ntik ŷa.
Hnë ñërya uñen nte nkwehtëlehnëhnahnëkëhni vëŷëntaŵ va,
nkwehtëlëhnehnëryin uñen nte yaŵëk wahwënta wahi.

⁷ Nahnëk dſus icëmb gë hnapul.
Nësëd ntaŵary ntëŵu hna:
“Ami, ahnaŵ, ntañahnëſbu tinki ahnaŵ.
Gela aſëval ale cëmaryëk aſan a do nuſa muk ucay.”
Soje rac, bësaryina uhorot do uŷëŵëhnaſ sankaf!

⁸ Soje watac, ſac ryampo fo njohahnëdëha waſi wakata:
icëm, ucay, inte. Do mbëvëd gë hwëdëh.
Njaŵëk Ahwëhn a Wën hunte hitinjëdëha.

⁹ «Fop vëhnaŵ vëvë nkal vële wafak g'umë do ŷahëlëk hnapul lëŵu
ŷa, akodëni do njahnadëni soje lëŵu ŷa, ge nuni hwëcic hwëdëh
hunte mbëvand ña. ¹⁰ Añëŵëdëni ñaŵët soje ntakah iŷi horot do
ntehnédëni:

«“Kata! Kata! Babilon, nkol camah! Nkol yaŵah!
Wati ryampo fo njijëk kiſiña hu ña!”

¹¹ «Do vëwaf vëvë nkal va kodëni do njahnadëni soje lëŵu ŷa, kabi
ahnë bokëdina ntaŵ viŷë vilëŵ hni va: ¹² viŷë ſanu, kori, wëraka
walakëlah, wanjere, wafand wahihnaſ gë wawëntah, wadëhwa
wadakëlah do fop vile fërik gë beñ iñi, gë wadëhwa wapëren, ile
vudik, gë ryëhwëra do gë wëraka wawamah, ¹³ upih nte hnëjënëd
rokëtok, wadatikola do gë iduſ, uñen, wagu, pih do watoka, wuhni
gë wape, wafahnaſ gë wasaret, vëramp gë vële fëlayik.

¹⁴ «Wadëŵel waſëntah wante valëkino ña ñaŵëtaki, fop vële
wamahnëki vi do fëtëd vi cëvayiki do bokëdena nuyi. ¹⁵ Vëwaf vële
mbetëndanëk va ñaŵëtiniho, soje ntakah uhorot lëŵu ŵa; kodëni do
njahnadëni. ¹⁶ Ntehnëdëni:

«“Kata! Kata! Nkol camah ña
cuſak wafand wahihnaſ fo
do gë pand bulu gë mbëntah nte hambëka ntaŵ
do kayëtak ſanu gë wëraka walakëlah gë wanjere!

¹⁷ Wati ryampo fo përekanik iŷi hnapul fop!”

«Do vëyaryary Sisikulu va fop, fop vëryokuſ hnë wënka va,
añëŵëni ñaŵët. ¹⁸ Ante nuhni hwëcic hwëdëh hunte mbëvahnëd ña
ndekaniho: “Añëhne nkol ga këñëlahnëni aſi nkol cankaſ!” ¹⁹ Pihani
vëd hnë vankaf vantëŵ hni, koni, do njahnani:

«“Kata! Kata, nkol camah
ante vetëndanëkëhni fop vële hwëhnaſ wasisikulu hnë wov hna!
Wati ryampo fo përekanik fop!”»

- ²⁰ Kopa ÿa më mbok ntehnëk: «Ambin, natëryi ÿi soje ile përekanik nkol ñi!
Natëryiwu, wuhnë fëna, vëfacah, vëfayik do wakila,
kabi Wënu ña kitiñëka soje wëh ile ntiku ÿa.»
- ²¹ Awa mëleka hwëhn fanka ryampo nufëk taka dënah, më ntonjëk wov hna ntehnatënd:
«Koyëna, gë fanka përekanëde Babilon nkol camah
do mbokëdëna nuyi.
- ²² Do mbokëdëna nkwëry ÿal hu
kopa nkañ vërëmp tëmp,
vësël takëralu do vëlënkwi,
fëna wëla aseryah aryampo gedina ÿal hu hna.
Do fëna kopa tank gë hont bokëdëna nkwëryi ÿal hu hna.
- ²³ Humpen lampu ÿa bokëdëna pët ÿal hu hna.
Kopa aÿëlah ahasëk gë asëvalu bokëdëna nkwëryi ÿal hu hna.
Vëyin fop koyëna nked kabi vëwaf vëlëw hu va yeho vëhnaÿah
vëvë nkal va, do kavëla hu ña tokakëhni fop wayamani ña.
- ²⁴ Mbëvehnëdëferu kabi ÿal hu hna tëkatik sat wakila gë
vëfacah fop, vële ryawëk nkal li.»

19

Hnëw wëka ambin

¹ Ga ndëcëk watac, nkwëryëbu had kopa bulunda samah mbin hna le ryekadëho:

«Aleluya!

Ipeh ña, icëmb ña do gë fanka fa vëhni Wën fu hna nke.

² Vakitiña vantëwu va catëk do toña ye.

Kitiñëka asëval ale yëtanik gwafa ntëwu,

ale ronkëndëdëho nkal gë gwafa ntëwu,

koroteyehnëhnëka soje sat vëryokuñ vëlëwu va.»

³ Mbok nësëni kat:

«Aleluya! Hwëdic hwëdëh hunte mbëvahnëd Babilon Samah ña
kayëndad dol do gë kantëm!»

⁴ Tac vacërakëlo wafëhw wahi gë vëhnah (24) do wulañ wahnah (4)
wã ndëkwëhnëniho, cëmbëniha Wënu ña ga ntañak tinki ahnañ hna
nësatëndëni: «Nke koyëna! Aleluya!»

⁵ Tac cahnik kopa mbë tinki ahnañ hna ntehn:

«Cëmbëryina Wën fu ña, wuhnë fop vëryokuñ lëwu,

wuhnë, vëhinhah gë vëryindah, vële ntakëd g'umë!»

⁶ Do nkwëryëbu had kopa bulunda yabah, had kopa wavonkëlo wënkah
wacankaf, do had wakopa wapararat, nësatëndëni:

«Aleluya! Ahwëhn Wën fu ña Ahwëhn Fanka Fop ÿa

tufahnëk inañ ntëwu ña.

⁷ Natëfu, nëjëfu,

cëmbënfëfuna kabi ambënt ñël Fape fa tëkik,

do ale tëhnak a këbënak.

⁸ Mawëryahnik cudä viyi vihinhah vëfëtëpët

do vëfacah, viyi vihinhah vi ye vantiyëhn vacatah mba vëfacah.»

⁹ Mëleka ÿa më ntehnëko: «Kerëry: Mbetani vële wacik hnë mbënt
Fape fa!» Më mbok ntehnëko: «Wanj ye wanës paryi Wënu ña.»

¹⁰ Tac ndëkwëhnëf bu hnë wapary mëleka hna sëmbahnëwã, bare umë ntehnëko: «Kehary antë ali waji! Ami ye arëfëlënta hun ÿa ðoku hna, wëjë gë vëyënta hu, vële ye wasedë Yesu. Ha, fop wante pëyahnëdëni wakila ña, wëba Yesu ye had gante tufëkëhni Iyir Wën ka. Awa cëmbëryehna Wënu ña fo!»

Soje viyë mbëf gë wahi vile ryëcëtaf

1. Soje ale hayëka pahnac yah

¹¹ Tac nubu ambin ña pidëtak do wëlinëha pahnac yah. Ale hayëka ÿa wacëdë Ahahnëndak do Toña. Kitiñëf do mëtaryëf g'usatah. ¹² Vinkër vidëwu va nkeho had humpen hwëdëh; pënkwo vapënkwo ahnañ; akwëhnako wac ile herik hnë mbahn dëwu hna do wok yëtina afo umë. ¹³ Acudako cud nte hoyik hnë sat. Wacik: «Wanës Wën». ¹⁴ Wasodafë wavë ambin tëfalëdënihañ hne wafahnac wayah, vëhni fop viyë vëyah do vëfacah cudaniho. ¹⁵ Hnë wës lëwu hna canëdëho sëlame ÿakah soje ndafahnëhni wayal wã. Keryëdëhëhni gë ryoko ryëhwëra, ñwëyëhnëf waresen hnë tank camah ntavah mba Wën Hwëhn Fanka Fop. ¹⁶ Hnë cud ntëwu hna do hnë mbuf ntëwu hna kerik wac: «Ahañ vëhnañ do Ahwëhn vëhwëhn».

2. Ambënt Wën soje wasëry

¹⁷ Tac nubuha mëleka ryampo ga kahnëk lav hna. Ndekahnëkëhni gë kopa sankaf fop wasëry wale watëf cëmët ambin hna: «Yijën, ðarëpëlin soje ambënt cankaf mba Wën, ¹⁸ soje aroku mbahn vëhnañ, mbahn vësankaf wasodafë, mbahn vëhwëhn fanka, mbahn wafahnac do gë vële hayëkëhni va, mbahn fop vële ye vëramp gë vële wok vëyena vëramp, vëhinhah gë vëryëndah.»

3. Soje ntañ ña gë kila wamër

¹⁹ Do nubuha ntañ ña, vëhnañ vëvë nkal va gë wasodafë walëw hni. Mbarëpëlin mëtaryëniha ale hayëka pahnac yah ña gë wasodafë walëwu wã. ²⁰ Pëlanaha ntañ ña gë kila lëwu ÿa vële liko haryënkwo lëwu vifëmpëhnahnah wante tokahnëkëhniwo vële hwëhnañ yavëta ntañ ña do sëmbëdëho wëntëlënta lëwu. Fop vëhni vëhi tak ntonjini vëfëren fo hnë lant hwëdëh hn'ile ñagëf uvëf. ²¹ Vëyëntañ va fop mbëvëni gë sëlame le sanidëho hnë wës ale hayëka pahnac ña, do fop wasëry wã pihñëniho vimbahn vidëw hni va.

20

Wabëhn wuli

4. Soje pëla Sintani

¹ Tac, nubuha mëleka ryampo ga cëlid g'ambin. Amënkwo hnë vák lëwu hna sëdëta hatëh hatëwah gë vankëncã vantënah. ² Më pëlaka fato fa, lën sër ile ye yine do Sintani, do ñaba soje wabëhn wuli. ³ Më ntabëka hnë hatëh hatëwah, pidëk gë sëdëta hatëh ha, g'antë mbok tokahni wayal wã, hafo pad wabëhn wuli wã. Ge ndëcëk watac, tëfëka tavi soje toye fo.

⁴ Do nubu watinki vëhnañ. Vële yijëf ntañani va, njëdayini fanka kitiñahnëni. Nubu fëna wayiry vële lëpëtik vankaf va soje ucedëya ntëw hni wëba Yesu do wanës Wën, do fop vële wok vësëmbëlahna ntañ ña g'ile wëntëlëk g'umë do wok vëhwëhnana yavëta lëwu

yëka lëw̃ hni hna ma wák lëw̃ hni hna. Mbokajëniho hnë uwám hna do nawëniho gë Këris ÿa hafo wabëhn wuli. ⁵ Umë ye ibëhn ndënkwëryënkwa ña. Vësëm vëÿëntaw̃ wa wëvokajëna hnë uwám hna ani gë padahn wabëhn wuli ña. ⁶ Mbetani do vëyahnik Wën nkeni vële yentahnik hn'ifëhn ndënkwëryënkwa hna. Hnë vëhni icëm kigëna ña kwëhnana fanka; vëhni yed' vësëna vëva Wën do gë Këris ÿa, do nawëd'fëni g'umë wati wabëhn wuli ñi.

5. Soje itav Sintani

⁷ Wati nte padëf wabëhn wuli ña, Sintani ÿa tavëde gë kaso lëwu, ⁸ do nji'd tokahni wayal, wale wacik Gog gë Magog, hnë vacape vanah hnë d'uniÿa li. Umë varëpëd'ëhëhni soje wët: iyab ntëw̃ hni ña nke had nkëréyal mbë wov. ⁹ Më campëni d'uniÿa li fop do kwërëlehnëni sary vëfacah, nkol nte ñahnëk d'us Wënu ña. Bare cëliko ambin hna hwëd'ëh mbëvehnëlehnëni fop. ¹⁰ Do Sintani ile rokad'ëhëhniwô ÿa, ntabiko hnë lant hwëd'ëh gë vëd' le fëd'ëd, darël ntaw̃ ña gë kila wamër. Korotëd'ëni d'us g'anent gë g'umëd' soje kantëm.

6. Soje ikitin

¹¹ Tac nubu tinki yah sankaf ahnaw̃ a do ale lañak. Haryënkwa lëwu nkal ña gë ambin ña nkaryëni hara vëravëna dahëse, ¹² do nubuhëhni vësëm va, vëryëndah gë vëhinhah, kahnëni haryënkwa tinki hna, do vakayëte wa pidëtiko. Kayëte kawary fëna pidëtiko: kayëte uwám wä, do vësëm va kitiñiniho gante ntiniho ka, gante kerik hnë kayëte ka. ¹³ Wov ÿa mbësahnëkëhni vësëm vëlëwu va, icëm ña gë ÿëwa vësëm ÿa mbësahnëkëhni vësëm vëlëwu va, do ale-wo-ale kitiñiko gante ntiko ka. ¹⁴ Tac icëm ña do ÿëwa vësëm ÿa ntoniko hnë lant hwëd'ëh hna. Lant hwëd'ëh ye icëm kigëna ña! ¹⁵ Do ale-wo-le woko kerina hnë kayëte uwám hna ntoniko hnë lant hwëd'ëh hna.

21

7. Soje ambin kasëk gë nkal kasëk

¹ Tac nubu ambin kasëk do gë nkal kasëk. Ambin ndënkwëryënkwa ña do g'inkal ndënkwëryënkwa ña nambiko, do wov ÿa golohna. ² Do nubu ga cëlëd' hnë ambin hna, darël Wën hna, nkol pacah, Yerusalem kasëk, had asëval ale hëbënak soje asanu fac ñël hna. ³ Do nkwëryëbu kopa sankaf le watik tinki ahnaw̃ ntehnatënd: «Yëkëry: idëf Wënu ña gë vahnë va nke. Antëd'ëd' gë vëhni, anked'ëni bulunda lëwu. Umë dënk gë vëhni nked', Wën hudëw̃ hni yed'. ⁴ Apëhwëcëd'ëhëhni fop wagwën vinkër vidëw̃ hni hna. Cëm ña godina, ma usay, ma wako, ma horot; d'uniÿa sër ÿa nambik.»

⁵ Ale lañak tinki ahnaw̃ hna ntehnëk: «Wëlin g'antid'ëfu fop viÿë vëhasëk.» Do mbok ntehn: «Kerëry: Wanji wanës ye wante hode kwëtahni do ye toña.» ⁶ Do mbok ntehno: «Antiyak. Ami ye Alëfa gë Omega, Wapëgwala do gë Wapuyala. Ale njok wënka njëdad'ëfuha aki fo hayalin wënka uwám. ⁷ Ale wëkëk a nuÿad' intëw̃, nked'ëfu Wën hudëwu do umë yed' fatah mën. ⁸ Bare soje vëhëmak va, vële wok vëhahnëndana va, vëwëh va, vëryaw̃ vahnë va, vële wafad' va, vëhav va, vële yëfad' wasank va, do fop vëwër va, sah lëw̃ hni ÿa hnë lant le hëvëd' hwëd'ëh nke; umë ye icëm kigëna ña.»

Soje Yerusalem hasëk

⁹ Tac aryampo hnë wamëleka mbëd gë vëhi hna ale wënkëko vañërya mbëd gë waki va tëmpah wëkata mbëd gë waki ña njijëk do ntehnëko: «Yij, tufëdëmina ale hwëhnik a, ale ñëlëd Fape fa.»

¹⁰ Awa, Iyir Ipacah ña njijëk hnë ýal mën do njoko yan hnë kunj cankaf, do tufëko Yerusalem, nkol pacah ña, nte sëlif ambin darël Wën hna. ¹¹ Pëtëdëho gë icëmb Wënu ña. Mpen ntëwu ña mëntëlëko gë taka dakëlah, had taka nte ravëd nuyi kamëhni lëwu ýa. ¹² Akwëhnako kece ryindah do hnaýah. Kwëhnako warënka pëhw gë wahi (12) do haryënkwo rënka-wo nkeho mëleka ryampo do hnë rënka-wo keriko uwac: uwac wahnënk pëhw gë wahi (12) vutah Isërayel va. ¹³ Nkeho gë pëhna lav warënka warar, gë farëhw warënka warar, gë farahahn warënka warar, gë njoya lav warënka warar. ¹⁴ Kece vankol ýa njëryiko hnë wëraka pëhw gë wahi (12) do hnë itaka-wo keriko uwac wëfayik pëhw gë wahi (12) Fape fa.

¹⁵ Mëleka le hnësëhnedëho ýa mënkwëko ýëña sanu soje ñanjahn nkol ña, warënka wã do gë kece lëwu ýa. ¹⁶ Nkol ña këñëlahnëko vacape vi fop: yary ña këñëlahnëko gë yank ña. Añanjëko gë ýëña ile mënkwëko ýa, ndëkwëk wayëña wawuli pëhw gë wahi (12,000). Yary ña, yank ña do gë yihn ña këñëlahnëko. ¹⁷ Ñanjëk kece ýa, ndëkwëk wayëña keme gë wafëhw wahnah gë wahnah (144), ýëña vahnë mbalëtahnedëho. ¹⁸ Kece nkol ña njëryiko gë wëraka walakëlah waryunënkah do nkol ña nkeho sanu facah fo ile wëntëlëk gë sëleku facah. ¹⁹ Hnë wëraka wale njëryahniko kece vë nkol ýa nkeho fop wasifa wëraka walakëlah. Taka dakëlah ndënkwoyënkwo ña yasëp yeho, kigëna ña safir, tarëna ña nkeho kalësedëwan, nahëna ña emërod, ²⁰ bëryëna ña sarëdëwan, kwëhn mbëd g'iryaw ña wakorënalín, kwëhn mbëd gë wahi ña wakërisolit, kwëhn mbëd gë warar ña waberil, kwëhn mbëd gë wahnah ña watopas, kwëhn pëhw ña kërísopëras, kwëhn pëhw gë ryampo ña iyasent, kwëhn pëhw gë wahi ña ametisët. ²¹ Warënka pëhw gë wahi (12) wã yeho wanjere pëhw gë wahi (12). Rënka-wo uyere ryampo fo ye. Do ankañ hnëm mbë nkol ña nkeho sanu facah had sëleku lancah ile ravëd nuyi hamëhni lëwu.

²² Bare Cery Wën Cankaf gelohna hnë nkol tac kabi Ahwëhn a Wën Hwëhn Fanka Fop fa ye Cery tac, ndampo fo gë Fape fa. ²³ Nkol ña balëlahna lav ma lepera soje penënda, kabi idanc Wënu ña penëka, do Fape fa humpen hudëwu ha ye. ²⁴ Wabulunda njasëdëni hnë mpen ntëwu hna, do vëhnañ wëvë nkal va njojëdëni wahnapul walëw hni wã. ²⁵ Warënka walëwu wã bokëdina pidfa kabi umëd ña bokëdina nke. ²⁶ Njojëde hnapul gë untënah wabulunda ña. ²⁷ Ñoñ ile wok pacëna bokëdina tënk hnë nkol tac, lakënde vële lid ile wok catëna ýa do wëwër va; vële herik wac hnë kayëte uwám mba Fape fa fo rënkëd.

22

¹ Tac, mëleka ýa tufëko garyëla sankaf wënka uwám wã ile validëho hnë tinki Wën hna do Fape hna, pëtatënd had sëleku. ² Fagant ýëwa vë nkol ýa do cant garyëla hna nke atëh uwám nte lëwëd wahwënta pëhw gë wahi (12) bëhn hna. Lepera-wo-lepera antëwëd, do yaryef lëwu ýa njehnahnedëniho wabulunda ña. ³ Ntavah Wënu ña njamënik, kata

godina. Tinki Wënu ña do gë Fape fa yed nkol hna, do vëryokuñehn Wën va ndokuñehnëdëniha g'icëmb. ⁴ Anudëni yëka lëwu ÿa do wac lëwu ÿa nked hnë ÿëw lëw hni hna. ⁵ Bokëdina nke umëd, vahnë va vëvokëdina mbalëhni humpen lampu, ma humpen lav, kabi Ahwëhn Wënu ña campehnëhnëdëhëhni humpen hudëwu ha, do nawëdëni kantëm.

⁶ Tac mëleka mbok nteho: «Wañi wanës ye wante hode kwëtahni do ye toña. Ahwëhn a, Wën wahakili wakila, payika mëleka lëwu ÿa tufëhni vëryokuñ vëlëwu va ile rëfëka tëki biyëdina.»

⁷ Yesu më ntehnëk: «Njijëdëfu biyëdina. Mbetak ale wawëhnëk wanës Wënu ña wante ye kayëte li.»

⁸ Ami, San, nkwëryëbu do nubu watac. Ante nkwëryëbuho do nubuho ña, ndëkwëhnëbuho wapary mëleka le rufahnëdëho watac ña, sëmbahnëwa. ⁹ Bare ntehnëko: «Antë ali wañi! Arëfëlënta hu ðoku hna yebu, gë wëjë do gë vëyënta hu wakila ña, do gë vële hwëtaf wanës wade herik kayëte hna. Wënu ña fo rëfëka asëmbënd.»

¹⁰ Mbok nteho: «Antë asowëhni vahnë va wanës wante ye kayëte li, kabi wati le hahnëndik soje vëyin va tëhajëk. ¹¹ Ale rumpak a nko ntind watumpak, ale wok pacëna ÿa nkonti hnë ronkah hna, bare asatah a nko ntind usatah do afacah a pacëna kat.»

¹² «Wëli, njijëdëfu biyëdina. Njonëhnëdëfuha ami dënk ale-wo-le ile rëfëka nuÿa ÿa, vësawa gante ntik ka. ¹³ Ami ye Alëfa gë Omega, Aryënkwëryënk a gë Arëkwa ÿa, Wapëgwala gë Apuyala ña.

¹⁴ «Mbetani vële ryagëd vacuð vantëw hni: tënkëdëni gë warënka vë nkol wã do tokëdëni atëh uwám wã. ¹⁵ G'ipër nkeni wabe ña do gë vëhav va, vile wafad do vëryaw, vële sëmbëd wamën wamër, ale-wo-le ÿahnëk ma lid wamër!

¹⁶ «Ami, Yesu, payëbuha mëleka mën ÿa njonëhniwu inji cedëya soje vacery sali. Ami ye hnënk David, ikol nte fëtëd nkëhnëfacëd a.»

¹⁷ Iyir ña gë ayëlik a nësëni: «Yij!» Ale-wo-le wëryëk ÿa nës: «Yij!» Ale-wo-le njok wënka ña njij. Ale-wo-le ÿad wënka uwám ña, njij centi aki fo. ¹⁸ Ale-wo-le wëryëk wanës wante kerehnëko Wënu ña hn'ani kayëte, paryi pëyaðëmu: ge ahnë nkwënëk inë, Wënu ña nkwënëhnëdëha wakata wante herik hnë kayëte tac. ¹⁹ Do ge ahnë ñayëtëk wanës inji kayëte, Wënu ña ñwanjëdëha sah lëwu ÿa hnë atëh uwám do hnë nkol pacah hna.

²⁰ Yesu pëyahnek wañi fop toña ye do ntehn: «Ha, njijëdëfu biyëdina.» Nke koyëna. Yij, Ahwëhn Yesu!

²¹ Arabi ipërëna Ahwëhn a Yesu nke gë wuhnë fop!